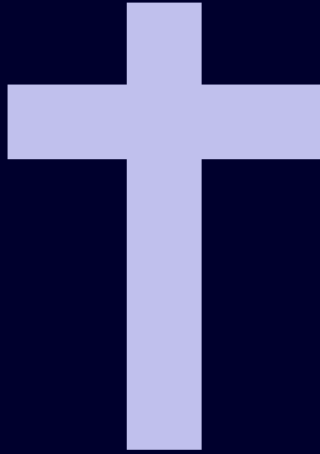

Godeeyo To Tekepo

Portions of the New Testament in the Odoodee language of
Papua New Guinea

Godeeyo To Tekepo
Portions of the New Testament in the Odoodee language of
Papua New Guinea

Sampela hap Nupela Testamen long tokples Odoodee

copyright © 2006, 2015, 2017 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Odoodee

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-01-05

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020
ffb0eddd-0f6e-5201-89ab-6fcbfcaebaba

Contents

Matiyu	1
Maka	72
Luka	114
Yonee	187
Diye Di Odoo	240
1 Tesalonika	309
2 Tesalonika	315
2 Timoti	319
Taites	325
Palimon	329
Yemes	331
1 Yonee	339
2 Yonee	346
3 Yonee	347
Yuda	349

To tekepo Matiyuye hogugu Matiyu

Matiyu booka goo eyo bei

Matiyu yo Yesu o hamamee dili odoos 12 ee ma kulodu hee yoso. Yo o hu hee Libai deliso. Yu odooso Yesu mapoo tei talame to hogugu hagee yayo dimapoo teneeso. Esiga yayo to hogugu hagee ma kulodu Booka Nape mapoo taka goo ee Yesuye medee tobuloso tomo sileeso. Osoloso Yesu Yu odooso bamelee Kelisoso.

*Yesuwo amawe dio
(Luka 3:23-38)*

¹ Yesu Keliso yo Deibidiyo amawe, osoloso Deibidi yo Eibalahameeyo amawe. Esiga Yesuwo amawe dio dia hu hagooso.

² Eibalahameeyo owolo Aisek, osoloso Aisekeeyo owolo ee Yekob, Yekobeeyo owolo ee Yuda, osoloso Yekobeeyo owolo dio abo.

³ Osoloso Yudayo owolo ee Peles dio Sala dio (osoloso egee bia dia owee ee Tamala), osoloso Peleseeyo owolo ee Heslon, osoloso Hesloneeyo owolo ee Lam.

⁴ Osoloso Lameeyo owolo ee Aminadab, osoloso Aminadabeeyo owolo ee Nason, osoloso Nasoneeyo owolo ee Salmon.

⁵ Osoloso Salmonowo owolo ee Bowas (Bowaseeyo owee ee Leihab), osoloso Bowaseeyo owolo ee Obed (Obedeeyo owee ee Lut), osoloso Obedeeyo owolo ee Yesi.

⁶ Osoloso Yesiyo owolo ee wiligi odoos toboloso badebei Deibidiso. Deibidiyo owolo ee Solomonowo. (Solomonowo owee ee daga Yulayayo osobo.)

⁷ Osoloso Solomonowo owolo ee Lehobowam, osoloso Lehobowameeyo owolo ee Abiya, osoloso Abiyayo owolo ee Asa.

⁸ Osoloso Asayo owolo ee Yehosapat, osoloso Yehosapateeyo owolo ee Yeholam, osoloso Yeholameeyo owolo ee Yusaya.

⁹ Osoloso Yusayayo owolo ee Yotam, osoloso Yotameeyo owolo ee Ahas, osoloso Ahaseeyo owolo ee Hesekeya.

¹⁰ Osoloso Hesekeyayo owolo ee Manase, osoloso Manaseyo owolo ee Amon, osoloso Amoneeyo owolo ee Yosaya.

¹¹ Yosayayo owolo ee Yekonaya, osoloso Yosayayo owolo dio abo.

Beame domo omapoo Isalael odooso odoos abo sabolo ha temeleso, diba Babilon mi mapoo dabalame iyado diso. ¹² Esiga Isalael odooso Babilon mi mapoo dala ma kulodu debei beame omapoo Yekonayaye giso holo soomagooso, o hu ee Selatiyel. Osoloso Selatiyeleeyo owolo ee Selubabel.

¹³ Osoloso Selubabeleeyo owolo ee Abiyud, osoloso Abiyudowo owolo ee Eliyakim, osoloso Eliyakimeeyo owolo ee Asol.

¹⁴ Osoloso Asolowo owolo ee Sadok, osoloso Sadokowo owolo ee Akim, osoloso Akimeeyo owolo ee Eliyud.

¹⁵ Osoloso Eliyudowo owolo ee Eliyesel, osoloso Eliyeseleeyo owolo ee Matan, osoloso Mataneeyo owolo ee Yekob.

¹⁶ Osoloso Yekobowo owolo ee Yosep. Esiga Yosepeeye Meli huso. Osoloso Meliye Yesu edebeeyo takolone Keliso deli ee soomagooso.

¹⁷ Esiga Eibalahameeyo badebei beame omaga bei mooloogooloso di wiligi odoos Deibidiye badebei beame omapoo, Kelisowo amawe

dio 14 odoo hagee biaso debeiso. Osoloso wiligi odoo Deibidiye badebei beeamo omaga bei mooloogooloso di Bebilon odoo oso Isalael odoo dala ma kulodu gilimado di beeamo omapoo, Kelisowo amawe dio 14 odoo hagee biaso debeiso. Osoloso abaga bei mooloogooloso di Yesu soomagoo beeamo mapoo, Kelisowo amawe dio 14 odoo hagee biaso debeiso.

*Yesu Keliso soomagoo
(Luka 2:1-7)*

¹⁸ Yesu Keliso soomagoo goo ee egeesee moloso. Owee Meli Yosepeeye hulame dadagoloso debeiso. Esino diba huilega dobolone, Meli yo Dio Tei oso kitulugu maga koowasi moodoo goo ee eyo nediliyo ogoloso gooleedooso. ¹⁹ Esino Yosepeeye goo hagee duloso, gowoolone Meli pagalame gooleeso. Esino Yosep yo Godeeyo howo woola tekepo badeli. Esiga odoo susuga eyo howo woola Meli pagalai yo goomegele. Egeeseelone Meli hulame dadaga ee mada pagalame yo goomogaso.

²⁰ Yosep yo goo hamaga goolone badoboome, Godeeyo momaiye oso sapootia mapoo yimapoo sibilesa egeesee takaso, “Yosep, Deibidiyo amawe, no Meli hulei na ebi. Bei, yo Dio Tei oso kitulugu maga koowasi moodooloso ka badoso. ²¹ Esiga yo giso holo soomagalaiso. Egeeseega nayo o hu Yesu hedi. Bei, o odoo oso dibada goo tokenee eyo nei telega pagalame, yayo diba pidileiso,” diso.

²² Esiga Godeeye o odoo yimaga to tolosa kokodo takomo sili odoo yimaga to taka goo oso tei dalame, goo susuga hagooso tei peled-abaso. Bei, yayo egeesee takaso,

²³ “Sobo obuo giso dia goo gooleedele poogoo oso koowasi moodooloso giso holo soomagalaiso.

Osoloso odoo susuga oso o hu ee Imanuwel dolone dabalaiso,” diso.

Hu eyo bei ee Godee ibolo hodobo badoso.

²⁴ Esemme Yosep yo tia hogabuloso Godeeyo momaiyeso yimapoo taka to ee dodolone Meli huso. ²⁵ Esino Yosep dio Meli dio hedebe delega badolone, Meliye giso holo soomagooso. Esemme Yosepeeye holope o hu Yesu hediso.

2

Giwo hesigeli odoo oso Yesu agalame di

¹ Helodeeye Yu odoowo wiligi odoo toboloso badebei beeamo omapoo, Yudiya mi toowa ma kulodu Betilihem mi pepooko mapoo Meliye Yesu soomagooso. Yesu soomagoloso hamamee giwo hesigeli odoo oso osokoso sibili maga Yolusalem mi mapoo sibadeeso.

² Diba Yolusalem mapoo peledoboloso egeesee takomo silesibiso, “Ibada midde mapoo dobolone egeino, giwo toowa osokoso sibili omapoo molome egeiso. Iyo giwo egee ogoloso, wiligi odoo hee olo soomagoo doloso gooleedoloso hamapoo ka sibadee. Esiga holope Yu odoowo wiligi odoo toboloso badalame soomagoo ee kasomo? Bei, iyo o hu dokodoo poudalame ka sibadee,” dee takomo silesibiso.

³ Esino wiligi odoo Helodee sabolo osoloso Yolusalem mapoo debeli odoo susuga sabolo oso goo hagee duloso diya gooleeso.

⁴ Egeeseelone Helodeeye tei moso wiligi odoo tebisa sabolo osoloso tei eligili odoo gilimadoloso dimapoo egeesee takaso, “Godee maga to tolosa kokodo takomo silesibili odoo oso takolone Keliso kamapoo soomagalaigonala?” diso.

⁵ Esemme diayo nei egeesee takaso, “Yudiya mi toowa ma kulodu Betilihem mi pepooko

mapoo soomagalaigona diso. Bei, Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo oso egeesee hoguguso,

⁶ Betilihem Yuda mi ee ma kulodu, Nayo Yuda mi toowa ee ma kulodu goo toowa ka moloso.

Bei, nee mi omaga wiligi odoo tabalai ee sibileiso.

Yayo mo odoo Isalael mi mapoo debeli odoo ee bamalaiso,' dee takeliso."

⁷ Esem Helodeeye goo hagee duloso, giwo hesigeli odoo mapoo giwoso peledaba beame ee gooleedalame diba mada gilimadooso. ⁸ Osoloso diayo nei taka duloso diba Betilihem mapoo diye dolone to egeesee takaso, "Niba dileso holope egee medee esiameloso ogoloso see wedi sibileso amapoo takee. Egeeseega anosee yimapoo dileso o hu dokodoo poudileiya," dee takaso.

⁹⁻¹⁰ Esem giwo hesigeli odoo oso Helodeeyo to duloso dulone, giwo diayo dia mi mapoo egei hedebe onosee see egeiso. Diba giwo egee ogoloso diya goomoga sabolo giwoso malalo dime hamamee deede diso. Diba giwo egee hamamee dodomo dime, giwoso dileso holopeso badebei moso eyo tobutu pounee meleeso.

¹¹ Esem giwo hesigeli odoo oso holopeso badebei moso eyo kuludu gadileso egeino, holope owee Meli dio badoboome egeiso. Esem diayo gawuloso dobolone holope eyo hu dokodoo poudooso. Osoloso emegei di bi gold molee, osoloso siga medee sisigagili bi medee tekepo, osoloso mopoodoo soo kolo mapoo hedili hageesee yimapoo teneeso. ¹² Esino diba see wedi dilame tiano, sapootia mapoo Godeeye dimapoo egeesee takaso, "Niba see wedi duga, Helodeeye badebei maga na di. Esino niba eli hee maga nibada mi

mapoo ka diyadee," diso. Esem diba to ee dodolone eli hee maga dibada mi mapoo diyadeeso.

Isipi mi mapoo kukulo di

¹³ Osoloso hamamee giwo hesigeli odoo olo dime, gesi omapoo Yosep tiamolome, sapootia mapoo Godeeyo momaiye oso sibileso yimapoo egeesee takaso, "No hogabuloso holope sabolo osoloso owee sabolo gilimadoloso Isipi mi mapoo kukulo di. Bei, Helodeeyo odoo oso holope egee wooloomalame esiamo sibileiso. Esiga niba kukulo dileso Isipi mi mapoo dabalame di. Niba omapoo dileso doga, niyo see wedi sibilei beame ee ayo nimapoo takalaiso," diso.

¹⁴ Egeesee taka duloso gesi omapoo Yosep hogabuloso holope sabolo owee sabolo gilimadoloso Isipi mi mapoo kukulo diso.

¹⁵ Diba omapoo dileso Helodee towa beleso bameleeso. Esiga goo hagee tei peledabaso, Godeeye o odoo yimaga to toloso kokodo takomo sili odoo yimaga taka to sabolo tebilame. To ee hagooso, "Ayo mo holo Isipi mi ee poogoloso sibilame iso."

Giso holaiso pilugu

¹⁶ Esino giwo hesigeli odoo oso Helodee mapoo takalame see wedi sibilega, eli hee maga dibada mi mapoo wedi di goo ee duloso yo diya kamanaso. Osoloso yayo eyo nediliyo egeesee gooleeso, "Giwo hesigeli odoo oso giwo dia midee mapoo egei beame omaga simi dugo bakadio olo poogooso. Esiga ayo mo odoo mapoo takolone, giso holaiso dugo bakadio poogoo sabolo osoloso dima hamamee soolooagamagoo sabolo piligiye daga, holope egee sabolo wooloomalaiso," diso. Esiga yayo o odoo mapoo to kitulugu teneeso, diayo mapoo to kitulugu teneeso, diayo Betilihem mi mapoo osoloso mi pepuso abo

koola mapoo bumo di, omapoo dileso giso holaiso pepuso susuga piligilame. Esemе diayo dileso giso holaiso dugo bakadio osoloso dima hamamee sooloogamagoo sabolo piluguso. ¹⁷ Esiga goo hagooso peledoboome Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoо Yelemayaye taka to sabolo tebiaso. Bei, yayo egeesee hoguguso,

¹⁸ “Diya gooheleme Lama mi ee ma kuloduga pisa ee duso.

Bei, sobo Laiseleeye owolo dio halo ka pusumo siloso.

Esiga yo pisa koo koodobuoso.

Bei, owolo dio susuga olo piluguga.”

Yosepeeye Nasalet mi mapoo see wedi simi

¹⁹ Yosep Isipi mi mapoo osee badoboome, wiligi odoо taba Helodee taso. Esemе Yosep tiamolome sapootia mapoo Godeeyo momaiye oso sibilesо yimapoo egeesee takaso, ²⁰ “No hogabuloso holope sabolo owee sabolo gilimadoloso Isalael mi mapoo see wedi di. Bei, giso holo egee wooloomalame esieli odoо egee bia olo wediaso,” diso.

²¹ Esemе Yosep to hagee duloso, holope sabolo owee sabolo gilimadoloso see Isalael mi mapoo wedi diso. ²²⁻²³ Esino Helodee teme, see owolo Akaleyoseeye Yudiya mi mapoo wiligi odoо toboloso badebeiso. Esemе Yosep goo hagee duloso mi omapoo dilei ebiaso. Esemе sapootia mapoo Godeeyo momaiye oso see tobu sibilesо yimapoo egeesee takaso, “No Yudiya mi mapoo na di,” diso. Yosep yo momaiyeso egeesee taka duloso see Gelili mi toowa ma kulodu Nasalet mi pepooko mapoo badalame diso. Esiga Godee maga to toloso kokodo takomo silesibili odoо oso taka to sabolo tebiaso. Bei, diayo egeesee takaso,

“Edebeeyo yo Keliso dolone Nasalet odoо dalaiso,” diso.

3

Yonee odoо howo oluguli odoо oso to taka
(Maka 1:1-8, Luka 3:1-18, Yonee 1:19-28)

¹ Osoloso Yesu Nasalet mi mapoo badoboome, Yonee odoо howo oluguli odoо oso sibilesо Yudiya miwe poogoo mi mapoo Godeeyo to egeesee takomo siliso, ² “Niba goo goolee su wudoloso nibada tokenee maga miligi pie. Bei, Godeeye wiligi doloso badeli goo oso sibilei olo koola tooboo,” dee takomo siliso. ³ Esiga Yonee odoо howo oluguli odoо eyo goo maga Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoо Aisayaye egeesee takaso,

“Odoо heeso miwe poogoo mi omaga egeesee idagoo,
‘Lodeeye sibilei eli moodee.
Osoloso o eli medee hoodo magee,’
dee takomoloso.”

⁴ Yonee yo kemol be too oso dugo dusa kaloso silone, gala koloso bagi mapoo gudu masi kaloso siliso. Osoloso nei yayo nali ee tapala sabolo koo sabolo nali. ⁵ Odoо susuga oso Yolusalem abaga osoloso Yudiya abaga osoloso Yoden howo palaga debeli mi maga Yoneeye taka to ee dulame sibadeeso. ⁶ Diba Yoneeye taka to ee duloso dibada goo tokenee yilige bugume, Yoneeye diba Yoden howo mapoo howo oluguso.

⁷ Esino Yoneeye odoо howo olugumolome, Pelisi odoо susuga sabolo osoloso Sedisi odoо susuga sibilesо omapoo peledabaso. Esemе Yoneeye diba ogoloso dimapoo egeesee takaso, “Niba hebise, nimapoo odoо agayo takolone, niba Godeeye kamana goo egee sibo maga mada piadalalai tebia, dee ka takana?” ⁸ Esiga niyo debei goo maga nibada

goo tokenee mapoo tei miligi pia goo ee eligi. ⁹ Osoloso niba niso nediliyo niba Eibalahameeyo amawe dioga, Godeeye kamana goo maga mada piadabalaiso, dee na goolee. Bei, ayo nimapoo taka. Godee yimapoo kitulugu moloso, yo hagooso see Eibalahameeyo amawe dio palai. ¹⁰ Esiga kabee homo bei mapoo olo magoo moloso. Esiga homo kaso ko tekepo pelega mologa, homo egee holoso dou mapoo toodalaiso.

¹¹ Nibada goo tokenee goo mapoo miligi pia maga ayo niba wulo howodee mapoo oluguso. Esino odo ama hamamee egee sibo oso Dio Tei nima kulodu tenelaiso. Osoloso yayo yimapoo tei tele poogoo odo ee dou mapoo toodalaiso. Esiga yayo kitulugu oso a dagadi. Esiga ayo o homo mapoo kali bi ee todilei a tebile. ¹² Yayo witi wo ko sabolo osoloso so ee pilame o tou teli bi mopoodoo doloso badoso. Osoloso witi wo ko ee mosopoo kukuleiso. Osoloso witi wo so ee dou koo semili mapoo toodalaiso,” diso.

Yesu howo olugu

(Maka 1:9-11, Luka 3:21-22)

¹³ Beeame domo omapoo Yesu Gelili mi maga Yoden howo mapoo Yoneeye yo howo olugulame simiso. ¹⁴ Esino Yoneeye Yesu yo howo olugulei gowoolone yimapoo egeesee takaso, “Bei kasee maga no ayo howo olugulame amapoo ka simiyo? Nayo a howo olugulei tekepo,” diso.

¹⁵ Esemene nei Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Epedee hamapoo nayo a howo olugulei tekepo. Bei, goo hagee Godeeye goomoga goo oso,” diso. Esemene Yonee to hagee duloso Yesu howo oluguso.

¹⁶ Osoloso Yesu howo oluguloso gasibilesu tobudulone egeino, Kei mi osulu yamagoloso Dio Tei oso molo masi pusibilesu yimapoo

pubalegeme egeiso. ¹⁷ Esemene Kei mi ma dokodooga toso egeesee taka, “Hagee ayo diya gooma mo Holo oso. Ayo yimapoo diya goomogo,” dee takaso.

4

Saitenso Yesu kukulo egei

(Maka 1:12-13, Luka 4:1-13)

¹ Osoloso hamamee bo holo dia wiligi odo Saitenso Yesu kukulo agalame, Dio Tei oso Yesu miwe poogoo mi mapoo ido palaso. ² Yo beeamene 40 osoloso gesi 40 ee ma kulodu nei nelega sileeme yo diya hodiaso. ³ Esemene kukuli odo Saitenso sibilesu Yesu mapoo egeesee takaso, “No tei Godeeyo owolo daga, nayo yo hagooso see wo pe dee takee,” diso.

⁴ Esino Yesuye nei egeesee takaso, “Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeesee takooso, ‘Edebeeyo hedebe nei nolone badoga, gie badeli talaime. Esino Godeeyo to wo masi nolone badoga, yo gie badeli talaiso,’” diso.

⁵ Esemene Saitenso see Yesu idoloso Godeeyo hu dokodoo poudili mi Yolusalem mapoo ido diso. Osoloso tei moso tegei omu ma dokodoo ido peleso tobudume yimapoo egeesee takaso, ⁶ “No tei Godeeyo owolo daga, no moso omu ma dokodooga miyomoo bologobigi. Bei, Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeesee takooso,

‘Godeeye o momaiye mapoo, no medee bamelee, dalaiso. Egeeseega diayo no dia deeso douguleiso, no yo mapoo homodobiya.’”

⁷ Esemene Yesuye nei egeesee takaso, “Godeeyo to booka mapoo hogugu oso see tobu egeesee takooso,

'Nee* wiligi odoo Godeeye taka to ee dada beleso agalame yimapoo na kukulo ege,' diso."

⁸ Osoloso Saitenso Yesu see mubi toowa ma dokodoo ido palaso. Osoloso yayo mi edebeeयो hia susuga oso toowa di sabolo osoloso oso tekepo ee yimapoo eligiso. ⁹ Esemе Saitenso yimapoo see egeesee takaso, "Nayo amapoo gasuwuloso a dokodoo poudooga, mi susuga hagee ayo namapoo tenelaiso," diso.

¹⁰ Esemе Yesuye yimapoo egeesee takaso, "Saiten, no amaga peegoo di. Bei, Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeesee takooso, 'No* hedebe nee wiligi odoo Godee mapoo gawuloso o hu dokodoo poudolone o to mapoo ka mesimo sile,' diso."

¹¹ Esemе Saitenso Yesu poogoloso diso. Esemе mo-maiyeso sibilesa Yesu pidiso.

Yesuye Gelili mi mapoo o tou bei mooloogoo

(Maka 1:14-15, Luka 4:14-15)

¹² Yonee odoo howo oluguli odoo ee neliga moso ma kulodu magoo goo ee duloso, Yesu see Gelili mi toowa ee ma kulodu o midее Nasalet mapoo wedi diso.

¹³ Osoloso yo Nasalet poogoloso see Kapeniyum mi mapoo badalame diso. Kapeniyum mi hagee Gelili abei palaga mapoo doso. Mi egee bala bakadio Sebulun dio osoloso Naptili egee bia dia mi. ¹⁴ Godee maga to tolosa kokodo takomo sili odoo Aisayaye taka to sabolo tebilame goo hagooso tei peledabaso. Bei, yayo to egeesee takaso,

¹⁵ "Gelili odoo, niba Yu odoonee sabolo doso.

Nibada mi Yoden howo ho-diokoo Gelili abei palaga mapoo moloso.

Osoloso odoo aboso nibada mi ee Sebulun sabolo osoloso Naptili sabolo dia mi deliso.

Esiga niba mo to dui.

¹⁶ Neliga ma kulodu debeli odoo, niba gadeebugu toowa agalaiso.

Osoloso odoo susuga oso teli mi mapoo debeli odoo, nimapoo gadeebugu toowa oso pounileiso."

¹⁷ Osoloso beeamе domo omapoo Yesuye Godeeyo to takalame bei mooloogoolone egeesee takomo sileeso, "Nibada goo goolee su wuduloso nibada goo tokenee maga miligi pie. Bei, Godeeye wiligi doloso badeli goo oso sibilei olo koola toobooso," dee takomo sileeso.

Yesuye o hamamee dili odoo abo daga malalo gilimadoo

(Maka 1:16-20, Luka 5:1-11)

¹⁸ Beeame heeso Yesu Gelili abei palaga maga dimeleeno, di kebili odoo bakadio Saimon dio osoloso omolo Endulu dio egeiso. Saimonowo hu hee Pita. Esemе diba dia pei howo kulomoo ogusamo silesibume, Yesuye sibulone diba egeiso. ¹⁹ Esemе dimapoo egeesee takaso, "Niba ama hamamee deede sibe. Niba daga di kebigeli odoo doloso debeiso. Esino see epedee beeamе domo hamaga niba see odoo susuga Godee mapoo gilimadoloso sibili odoo doloso dabalaiso," diso. ²⁰ Esemе diba to egee duloso dia pei omapoo saga poogoloso Yesubolo diyadeeso.

²¹ Osoloso diba omaga dulone egeino, di kebili odoo Sebediyo owolo bakadio Yemes dio osoloso omolo Yonee dio egeiso. Dibada amabolo du ma kulodu pei mopoodoolone debeiso. Esemе Yesuye dimapoo egeesee takaso, "Niba ama hamamee deede sibe,"

* **4:7:** To Isalael odoo dimapoo taka hagee Booka Nape mapoo hogugu moloso. (Deut 6.16)

* **4:10:** To Isalael odoo dimapoo taka hagee Booka Nape mapoo hogugu moloso. (Duet 6.13)

diso. ²² Esemе diba to ee duloso dibada pei sabolo osoloso dibada ama sabolo du ma kulodu saga poogoloso Yesubolo diso.

Yesuye odoо paigiga susuga tekepo moodooga

²³ Esiga Yesuye Gelili mi toowa ma kulodu mosobia susuga mapoo silone, dibada howo gisili moso susuga ma kulodu to tekepo Godeeye wiligi doloso badeli eyo goo ee eligimo sileeso. Egeeseemo silone odoо paigiga susuga sabolo tekepo moodoogamo sileeso. ²⁴ Esemе Gelili mi hodiokoo mi toowa Siliya deli omapoo debeli odoо oso yayo goo moodoomo silee goo ee duso. Goo egeesee maga odoо susuga oso paigiga opusomo opusomo di odoо ee Yesuye tekepo palame yayo badebei mapoo iyado sibadeeso. Esiga paiye opusomo opusomo di oso too odoо hagee diayo Yesu mapoo iyado sibadeeso. Odoо aboso odoо dala toowa too ee iyado simiso, osoloso odoо aboso odoо bo holo paladee iyado simiso, osoloso odoо aboso odoо todili iyado simiso, osoloso odoо aboso odoо su kakawa poogoo iyado simiso. Esemе Yesuye diba susuga tekepo paso. ²⁵ Osoloso odoо mooloogoodoo bei oso Gelili abaga osoloso Dekapolisi* abaga osoloso Yolusalem abaga osoloso Yudiya abaga osoloso mi abo Yoden howo hodiokoo debeli mi maga Yesuye badebei mapoo sibilesio yima hamamee deedeede diyadeeso.

5

Yesuye mubi ma dokodoo odoо mapoo eligi

(5:1-7:29)

¹ Yesuye odoо mooloogoodoo bei oso yimapoo sibadee ogoloso, mubi ma dokodoo peleso biaso.

Esemе o hamamee dili odoо oso yimapoo sibadeeso. ² Esemе omapoo yayo Godeeyo to dimapoo eligilame bei mooloogoolone egeesee takaso,

Goomoga sabolo dabalai (Luka 6:20-23)

³ “Edebeeyo Godeeye diba pidilame yimapoo kibiloso doga, diba goomoga sabolo dabalaiso.

Bei, diba Godeeye wiligi doloso ka badoso.

⁴ Osoloso edebeeyo goohele sabolo pupusugolone doga, diba goomoga sabolo dabalaiso.

Bei, Godeeye diba pidileiso.

⁵ Osoloso edebeeyo mesie sabolo doga, diba goomoga sabolo dabalaiso.

Bei, hamamee mipoo susuga hagee dibada mi dalaiso.

⁶ Osoloso edebeeyo goo tekepo Godeeye goomoga goo ee talai ono diya goolee sabolo doga, diba goomoga sabolo dabalaiso.

Bei, diayo Godeeye goomoga goo ee talame, yayo diba pidileiso.

⁷ Osoloso edebeeyo emegei sooloo dolone doga, diba goomoga sabolo dabalaiso.

Bei, nei Godeeye dimapoo sooloo dolone badalaiso.

⁸ Osoloso edebeeyo hedebe Godee mapoo goo hoodolone doga, diba goomoga sabolo dabalaiso.

Bei, diayo Godee agalaiso.

⁹ Osoloso mesie dabalame segeli odoо doloso doga, diba goomoga sabolo dabalaiso.

Bei, Godeeye diba owolo dio dalaiso.

¹⁰ Osoloso edebeeyo Godeeyo howo woola goo tekepo too maga dala tolone doga, diba goomoga sabolo dabalaiso.

* 4:25: Dekapolisi - mosobia dee bakadio tiadoo mooloogoodoloso hedi eyo hu toowa oso.

Bei, diba Godeeye wiligi doloso ka badoso.

¹¹ Osoloso niyo amapoo tei too goo maga edebeeyo nimapoo to tokenee takoloso dala tenelone nimaga gamenee goo takooga, niba goomoga sabolo dabalaiso. ¹² Esiga niba sigabolone goomege. Bei, Kei mi mapoo nei toowa niyo talame nibada hu sabolo olo mopoodoo doloso moloso. Esiga nimapoo dala tenelone egee do egee dia amawe diayo Godee maga to toloso kokodo takomo silesibili odoo daga hoogoo debei mapoo dala hedebe egeesee tenemeleeso.”

*Solu sabolo gadeebugu sabolo
(Maka 9:50, Luka 14:34-35)*

¹³ “Mi toowa mapoo debeli odoo mapoo niyo solu masi ka doso. Esino soluso hadali me poogooga, nayo solu ee see hadalame kasee moodolaiyo? Esiga solu hadali me poogooga, yo goo mauwe malaiso. Osoloso mi mapoo togobuguga, edebeeyo dokodooga homoso ebidileiso.

¹⁴ Esiga mipoo toowa hamapoo debeli odoo susuga mapoo niyo gadeebugu masi ka doso. Bei, mubi ma dokodoo mi edebeeyo bia mologa, mi egee mada malaima. Haye. Yo medee woola molo egeliso. ¹⁵ Esiga odoo heeso keme pouloso tolo oso koo gagali. Haye. Yo keme pouloso odoo susuga oso o moso kulodu dobolone gadeebugu ee agalame woola pou mageliso. ¹⁶ Egeesee maga niyo mipoo toowa hamapoo debeli odoo mapoo gadeebuguloso dabalai tekepo. Egeeseega odoo susuga oso niyo goo tekepo tolone egee do ogoloso diayo nibada Ama Godee Kei mi ma dokodoo egee bado o hu dokodoo poudileiso.”

Godeeye tei magoo hogugu

¹⁷ “Esiga Moseseeye tei magoo hogugu sabolo osoloso Godee

maga to toloso kokodo takomo silesibili odoo oso Godeeye to hogugu ee ayo peegoo magalame ka simidoo, niyo dee na goolee. Haye, ayo egeesee salame ka sibile. Esino ayo wulo diayo taka goo susuga ee tobuloso talame ka simi. ¹⁸ Esiga ayo nimapoo taka. Mipoo toowa sabolo kei sabolo mauwe pegelega osee mologa, Godeeye tei magoo ma kulodu hu bei pepuso heeso peegoo osugabalaima. Esino tei oso taka goo susuga oso tobuloso peledabalaiso. ¹⁹ Esiga edebeeyo Godeeye tei magoo ma kulodu tei pepooko hedebe mapoo mesilega badolone, emegei dimapoo goo egeesi masi moodoolame eligimo siloga, yo Godeeye wiligi doloso badeli mapoo diya pepooko doloso badalaiso. Esino edebeeyo Godeeye tei magoo susuga mapoo mesiloso badolone, emegei dimapoo goo egeesi masi moodoolame eligimo siloga, yo Godeeye wiligi doloso badeli mapoo toowa doloso badalaiso. ²⁰ Esiga ayo nimapoo taka. Niyo Godeeye tei magoo mapoo mesie goo oso tei eligili odoo sabolo, osoloso Pelisi odoo sabolo oso Godeeye tei magoo mapoo mesili goo ee dagadilega poogooga, niba Godeeye wiligi doloso badalaima.”

Kamanali goo

²¹ “Esiga Godeeye olo daga hogoo ibada amawe dimapoo to egeesee taka goo ee niba olo duso, ‘Emegei bei mauwe wooloomalai tei. Esiga edebeeyo emegei bei mauwe wooloomaga, o goo meedileiso.’ ²² Esino goo hamaga ayo see egeesee takooso. Edebeeyo emegei dimapoo kamana sabolo badoga, yo goo meedili mapoo ido palaiso. Osoloso edebeeyo emegei dimapoo no tokenee odoo daga, niyo yo wiligi odoo tebisa dimapoo ido peleso o goo meedilei

tekepo. Osoloso edebeeyo emegei dimapoo no boobada odoo daga, yo nei Dou mi mapoo toodalai tekepo.

²³⁻²⁴ Esiga nayo Godee mapoo emegei di bi tenelame badolone epedee omapoo nee odoo oso namapoo egee gooomolo gooleebuguga, nee emegei di bi ee omapoo magoloso see saga dileso nee odoo omapoo emegei di to takee. Osoloso see wedi sibilesio emegei di bi egee Godee mapoo tenee.

²⁵ Esiga namapoo goweli odoo oso no goo meedilei mapoo ido duga, no eli domopoo yibolo dulone yayo namapoo gowe egee molo pagalame yibolo saga emegei dee. Esino nayo goo egeesee moodelega poogooga, yayo no goo meedili odoo mapoo ido peleso nee goo meedileiso. Egeesega goo meedili odoo oso no neliga moso gibadeli odoo mapoo tenelaiso. Egeesega see yayo no neliga moso ma kulodu toosoolaiso. ²⁶ Esiga ayo namapoo taka, no neliga moso ee ma kulodu badolone nayo peegoo dilei eli agalaime. Esino molee yayo hesia sabolo tobuloso nayo yimapoo teneega, no peegoo dileiso.”

Adaba kooka sobo sabolo hedebe deli goo sabolo osoloso sobo pegeli goo

(Matiyu 19:19, Maka 10:11-12, Luka 16:18)

²⁷ “Esiga niba to egeesee taka olo duso, ‘Adaba kooka sobo sabolo kooka giso sabolo hedebe dalai tei,’ diso. ²⁸ Esino ayo nimapoo egeesee takooso, edebeeyo emegei dia kooka sobo mapoo howo todolone goo goolee ma kuloduga yibolo hedebe dalame gooleega, o goo goolee oso yo sobo egee sabolo olo hedebe diso. ²⁹ Esiga nee howo deedee oso no tokenee talame gidoduga, nee howo deedee egee tabigilei tekepo. Bei, nee howo

bakadio sabolo badolone Dou mi mapoo dilei tekeponee. Esino nayo howo hedebe sabolo Kei mi ma dokodoo gadilei tekepo. ³⁰ Osoloso nee dee deedee oso no tokenee talame gidoduga, nee dee deedee ee kobigilei tekepo. Bei, nee dee bakadio sabolo badolone Dou mi mapoo dilei tekeponee. Esino nayo dee hedebe sabolo Kei mi ma dokodoo gadilei tekepo.

³¹ Osoloso niba to egeesee taka olo duso, ‘Edebeeyo osobo pagalame gooleega, yo sobo pegeli peipa mapoo to hoguguloso osobo mapoo tenee,’ diso. ³² Esino ayo nimapoo goo hamaga egeesee takooso, nosobo na peegee. Esino kooka sobo agayo giso hee sabolo hedebe daga, yayo osobo egee pagalai tei mauwe. Esino yayo wulo goo hee maga osobo poogooga, yayo osobo ee goo tokenee mapoo gidoduso. Bei, sobo ogoso giso hee mapoo obuoga, yo odoo heeyo giso ee peedee huso. Osoloso edebeeyo sobo omoye poogoo ee huga, yo odoo heeyo osobo ee peedee huso.”

Goo talame tei mageli

³³ “Osoloso daga hoogoo ibada amawe dimapoo to egeesee taka ee niba olo gooleedooso, ‘No goo tei moodoolame Godee mapoo tei magooga, tei egee na gababie,’ diso. ³⁴ Esino ayo goo hamaga see egeesee takooso, no goo hee moodoolame tei na ye. Esiga no Kei mi eyo hu hesialoso tei na ye. Bei, mi egee Godeeye wiligi doloso badeli oso. ³⁵ Osoloso mipoo toowa eyo hu hesialoso tei na ye. Bei, mi egee Godeeye o homo kokusoloso badeli mi oso. Osoloso Yolusalem mi eyo hu hesialoso tei na ye. Bei, mi egee wiligi odoo Godeeyo mi oso. ³⁶ Osoloso nee wiligi mapoo sigilone tei na ye. Bei, nayo egee takoo goo oso nee wiligi ma kulodu wudu heeso opusomo

dalai tebile. ³⁷ Esiga odoo heeso nimapoo sibilesa takolone tou hagee teye dee takooga, niyo goo egee talai goomogoga, yimapoo hedebe niyo goomogoga goo ee takee. Osoloso niba goo ee talai gowooga, niyo hedebe gowe goo ee takee. Bei, niyo egeesee selega poogooga, niba gamenee takooso. Esiga gamenee takeli goo ee Saiten maga siboso.”

*Nei su teli goo
(Luka 6:29-30)*

³⁸ “Osoloso niba to egeesee taka olo duso, ‘Odoos heeso no woolone nee howo tabuguga, nei odoo o howo tabigilei tekepo. Osoloso see odoo heeso nee maga mapoo woolone mei hedebe dobuguga, nei o mei dobigilei tekepo.’ ³⁹ Esino ayo goo hamaga see egeesee takooso, no odoo heeso namapoo tokenee goo kasee moodooga, nayo yimapoo nei goo egeesi masi na moodee. Esiga odoo heeso nee haleegi mapoo kobuguga, see nee haleegi hodio mapoo kobugulame heligi magalai tekepo. ⁴⁰ Osoloso edebeeyo nee sedi talame goomogolone no goo meedili mapoo ido duga, nayo nee sedi egee sabolo osoloso nee kekeisoo dugo sabolo yimapoo tenee. ⁴¹ Osoloso odoo heeso o bi kadaloso yibolo mi hee koola mapoo dilame sibilesa no giga, see nayo yibolo hodobo o bi eli sage kadadilei tekepo. ⁴² Esiga edebeeyo namapoo bi howaga, yimapoo wulo tenee. Osoloso edebeeyo namapoo bi howadalai goomogoga, yimapoo tenee.”

Nimapoo ha teli odoo sooloo dele

(Luka 6:27-28,32-36)

⁴³ “Esiga niba to egeesee taka olo duso, ‘Nee odoo sooloo dolone namapoo ha teli odoo hegie,’ diso. ⁴⁴ Esino ayo goo hamaga nimapoo egeesee takooso, nimapoo ha teli

odoo ee sooloo dele. Egeeseelone nimapoo dala teneli odoo halo dokodoo takolone ka debee. ⁴⁵ Esiga niyo goo hageesee tolone dogaa, goo oso niba tei ibada Ama Kei mi ma dokodoo badeli Godeeyo owolo dio doloso egee do goo ee ka eligiso. Egeesee ma kulodu Godeeyo howo woola tekepo debeli odoo sabolo osoloso tokenee teli odoo mapoo osoloko pa sabolo howo sabolo tobuloso tenemoloso. ⁴⁶ Esiga niba hedebe nimapoo sooloo deli odoo ee sooloo dolone dogaa, niba nei tekepo talaisomo? Haye, talaime. Bei, tokenee teli odoo sabolo egeesee seliso. ⁴⁷ Osoloso niyo hedebe nee odoo mapoo mo odoo dolone badoga, egee goo tekepowa? Haye, peegoo debeli odoo sabolo goo hageesee teliso. ⁴⁸ Esiga nibada Ama Godeeye odoo susuga sooloo dolone egee bado egeesi masi niba nosee odoo susuga sooloo dolone ka debee.”

6

Bi mauwe odoo pidilei goo

¹ “Esiga niba wulo edebeeyo agalame goo tekepo na tomo sile-sibe. Bei, goo hageesee tomo sile-siboga, nibada Ama Godee Kei ma dokodoo badeli maga nei talaime.

² Egeesee ma kulodu niba bi mauwe odoo mapoo bi teneega, odoo howo woola na tenee. Bei, goo goolee bakadio gweli odoo oso odoo susuga oso hedebe diba tekepo doloso takalame, diayo goo hageesee howo gisili moso mapoo osoloso mosobia domopoo tomo silesibiliso. Esiga ayo nimapoo taka. Diayo goo egeesee tomo silesibume, odoo susuga oso diba ogoloso goomogolone egee do maga dibada nei tolone ka doso. Esiga diba Godee maga nei hee talaime. ³⁻⁴ Esiga nayo bi mauwe odoo mapoo bi tenelame gooleega, nayo dimapoo

mada tenee. Egeeseega Nama Godeeye nayo mada tekepo goo egee tomolo ogoloso namapoo nei tenelaiso.”

Godee mapoo takeli goo
(Luka 11:2-4)

⁵ “Esiga niyo Godee mapoo takolone goo goolee bakadio gweli odoos masi na debee. Bei, diba odoos susuga oso agalame, mosobia domopoo osoloso howo gisili moso ma kulodu malalo peleso tebisamolone Godee mapoo takalai, diba goomegeliso. Esiga ayo nimapoo taka. Diayo goo egeesee tolone egee do maga diba nei tolone doso. Esiga diba Godee maga nei hee talaime. ⁶ Esino nayo dokodoo takalame gooleega, nee moso ma kulodu gadileso osulu kisiloso edebeeyo koo egeli Nama Godee mapoo dokodoo ka takee. Egeeseega nayo mada yimapoo egee takomolo ogoloso yayo namapoo nei tenelaiso. ⁷ Osoloso niyo yimapoo takolone Godeeyo goo gooleedelee poogoo odoos oso dibada godee mapoo takeli egeesi masi takolone na debee. Bei, diayo Godee mapoo taka ee ma kulodu goo mauwe to diya sage takeliso. Bei, diayo goolee diayo sage takooga, dia godeeso duleiso, dee gweliso. ⁸ Esiga niyo diba egeesi masi goo mauwe Godee mapoo takolone na debee. Bei, niyo goomoga goo ee nibada Ama Godee yayo malalo olo gooleedoloso ka badoso. ⁹ Esino niyo Godee mapoo takooga, hageesee takee,

‘Ibada Ama Kei mi ma dokodoo badeli,
beeame susuga ma kulodu hedebe nee hu oso toowa doloso mele dee, odoos susuga oso dokodoo poudalame.

¹⁰ Esiga nayo wiligi doloso badeli goo oso sibilei iba goomogo.

Osoloso Kei mi mapoo nayo goomoga goo egee tomolo goo ee

see mipoo hamapoo debeli odoos oso tolone ka dabalame.

¹¹ Osoloso beeame susuga ma kulodu nei iyo nalai imapoo tenee.

¹² Osoloso ibada goo tokenee hapoloso boobado bigi.

Bei, iba nosee odoos susuga oso goo tokenee susuga imapoo moodeli ee boobado bigiliso.

¹³ Osoloso iba goo tokenee mapoo na gidodi dee.

Esino iba Saitenso kitulugu omaga peegoo gilimado di.

[Bei, nayo wiligi doloso badeli goo sabolo,

osoloso nayo kitulugu egee molo sabolo,

osoloso nee hu oso toowa doloso kookaiyo moloso osee malaiso.

Hagee tei goo.]’

¹⁴ Esiga odoos aboso nimapoo tokenee goo moodooga, niyo dia tokenee ee boobado bigi. Niyo egeeseega, nei nibada Ama Kei mi ma dokodoo egee bado oso nibada tokenee hapoloso boobado bigileiso. ¹⁵ Esino odoos aboso nimapoo goo tokenee moodooga, niyo dia tokenee ee boobado bigilega poogoga, nei nibada Ama oso nibada goo tokenee ee hapoloso boobado bigileime.”

Nei tei doloso Godee mapoo takolone dabalai goo

¹⁶ “Osoloso niba nei tei doloso Godee mapoo takolone dobolone, goo goolee bakadio gweli odoos oso moodeli egeesee na moodee. Bei, diba nei tei doloso dobolone, mudu poudoloso debeliso, odoos susuga oso diba nei tei doloso debei ee ogoloso gooleedalame. Esiga ayo nimapoo taka. Diayo goo egeesee moodoolone egee do maga, edebeeyo dia hu dokodoo

olo poudooso. Goo egeesee maga Godeeye dimapoo nei hee tenelaime. ¹⁷ Esino no nei tei doloso badolone Godee mapoo takalame gooleega, nee mudu howo hapoloso wudu guloso ka badebee. ¹⁸ No egeesee badoga, odoo susuga oso nayo nei tei doloso egee bado goo ee diba gooleedalaime. Esino odoo susuga oso koo egeli Nama Godeeye nayo mada nei tei doloso egee bado goo ee ogoloso namapoo nei tenelaiso.”

Bi bei doloso badalai goo

(Luka 11:34-36, Luka 12:33-34, Luka 16:13)

¹⁹ “Esiga niba mi toowa hamapoo haga bi bei mooloogoo magoloso na debbee. Bei, mi toowa hamapoo nibada bi abo siso naliso. Osoloso abo emisias ki nadoloso tokenee peliso. Osoloso abo heli teli odoo oso gasibileso heli teliso. ²⁰ Esino niba Godeeye goomoga goo ee tolone ka debbee. Niyo egeesee seega, Godeeye Kei mi mapoo nei nimapoo tenelaiso. Mi omapoo siso nee bi koo nali, osoloso mi omapoo bi emisias ki nadoloso koo tokenee peli, osoloso heli teli odoo oso gasibileso nee bi heli koo teli. ²¹ Nimapoo bi bei toowa ma mologa, nibada goo goolee oso omapoo meliso.

²² Esiga nee su mapoo nee howo oso keme masi ka moloso. Osoloso nee howo oso tekepo mologa, nee su susuga gadeebugu malaiso. ²³ Esino nee howo oso tokenee poga, nee su susuga neliga malaiso. Egeesee ma kulodu namapoo gadeebugu egee molo semidiloso badoga, no tei diya neliga ma kulodu badoso.

²⁴ Esiga edebeeyo wiligi odoo bakadio eyo to mapoo mesiloso silone tou talai tebile. Bei, yo o wiligi odoo hee goomogolone hee gowoolaiso. Egeeseelone yayo wiligi odoo heeyo to mapoo

mesiloso silone, see heeyo to mapoo mesileime. Esiga niyo Godee mapoo mesimo silone molee toowa toloso badalai goo mapoo mesilei tebile.”

Tei toloso dobolone haga na goolee

(Luka 12:22-31)

²⁵ “Esiga ayo nimapoo taka, niyo dobolone nei nalai sabolo osoloso howo nalai sabolo osoloso dugo kalai sabolo omapoo haga na goolee. Bei, nei nalai bi oso goo toowa koo moloso. Haye. Esino nibada gie badeli goo oso goo toowa ka moloso. Osoloso kali bi oso goo toowa koo moloso. Haye. Esino nibada su oso goo toowa ka moloso. ²⁶ Esiga niba só ogoloso goolee. Diba nali bi dieso sogoloso koo gooloogali. Osoloso diba nei nali bi magalai moso mauwe. Esino nibada Ama Godeeye Kei mi ma dokodoo egee bado oso dimapoo nei nali bi ka tenemoloso. Esino Godeeyo howo woola só oso goo toowa koo moloso. Esino niyo goo toowa ka moloso. ²⁷ Esiga edebeeyo kali bi sabolo osoloso nei nali bi sabolo omapoo diya gooleega, o gie badeli see hoogoo sagilisomo? Haye.

²⁸ Esiga niba kasee maga kali bi mapoo haga goolee sabolo ka dabala? Esino niba doobudu meli palapalawa tekepo ogoloso goolee. Bei, diba dieso nediliyo pidilame tou koo teli. Osoloso dugo dieso kalai koo duseli.

²⁹ Esiga ayo nimapoo ka taka, daga Solomonoye wiligi odoo toboloso badebei mapoo yayo kali bi medee tekepo kalaga meleeso. Esino doobudu meli palapalawa oso tekepo oso dugo tekepo Solomonoye kali ee dagadi.

³⁰ Esiga doobudu meli palapalawa tekepo oso epei bou gasibileso moloso, see beame hee mapoo wooseliso. Esino Godeeye palapalawa omapoo dugo masi tekepo

ka kadili daga, a tei toso, Godeeye nimapoo dugo tekepo tenelaiso. Bei, niyo Godeeyo howo woola goo toowa ka moloso. Odoos niba tei tooo kibile.

³¹ Esiga niba goo koudulone dobolone egeesee na goolee, 'Iyo nei sabolo howo sabolo kamapoo talaisoba? Osoloso iyo dugo kalai bi kamapoo talaisoba?' dee na goolee. ³² Bei, peegoo debeli odoos oso bi hageesee maga diya goolone debeliso. Esino Nama Godeeye bi niyo talame goomegeli ee yayo malalo olo gooleedooso. ³³ Esiga niba Godeeye wiligi doloso badeli goo ee goolone, daga malalo nibada Ama yayo goomoga goo ee tolone ka debee. Niyo egeeseega bi susuga niyo egee esigamolo ee nei yayo nimapoo tenelaiso. ³⁴ Esiga niba godigi gooso peledabalai mapoo goo haga koudulone na debee. Bei, godigi eyo goo ee godigi eyo goo oso. Esino niba epei eyo goo ee goolone ka debee."

7

Emegei dia goo wulo goo mauwe na meedi
(Luka 6:37-38,41-42)

¹ "Niyo nee odoos heeyo goo wulo goo mauwe na meedi. Esino niyo egeesee meediga, nei Godeeye nibada goo onosee hedebe egeesee meedileiso. ² Bei, niyo emegei dia goo kasee meediga, nei nibada goo onosee Godeeye hedebe egeesi meedileiso. Niyo goo tebia hedebe egeesi meediga, nei yayo niba nosee tebia hedebe egeesi meedileiso.

³ No kasee maga nee odoowo howo mapoo gelesi pepooko egee molo medee ogolone, hee nee howo mapoo homo toowa egee molo egelega ka pagala? ⁴ Osoloso nee howo mapoo homo toowa egee molo egelega no see kaseega nee odoos mapoo takolone, 'Nee howo mapoo gelesi pepooko egee

molo ayo tabiga,' dee ka take-liyo? ⁵ No tei goo goolee bakadio gweli odoos. Bei, daga nee howo mapoo homo toowa egee molo ee tabigi. Egeeseega nee odoowo howo mapoo gelesi pepooko egee molo medee ogoloso nayo tabigilei tebileiso.

⁶ Godee mapoo tenelai bi ee so mapoo na tenee. Bei, soso namapoo see wedi sibilesa no palaiso. Osoloso namapoo bi tekepo egee molo be mapoo na togobise. Bei, beso bi mapoo homoso tooboomo siloga tokenee palaiso."

Esiaga agalaiso
(Luka 11:9-13)

⁷ "Esiga ayo nimapoo taka, niba woose. Egeeseega, nimapoo tenelaiso. Osoloso niba esie. Egeeseega, niyo agalaiso. Osoloso niba osulu mapoo kalamadi. Egeeseega osulu nimapoo yamagalaiso. ⁸ Bei, woosali odoos oso goo talaiso. Osoloso esieli odoos oso goo agalaiso. Osoloso osulu mapoo kalamadili odoos mapoo osulu yamagalaiso.

⁹ Esiga edebeeyo owoloye wo nalame woosaga, yimapoo yo tenelaisomo? ¹⁰ Osoloso yayo see di nalame woosaga, nayo yimapoo sa tenelaisomo? Haya. ¹¹ Niba tokenee odoos, esino niyo nibada owolo dimapoo bi tekepo tenelai goo ee niba gooleedooso. Esiga ibada Ama Godee Kei mi ma dokodoo egee bado yayo yimapoo bi woosali odoos mapoo bi tekepo teneli goo ee niba gooleedooso. ¹² Niba edebeeyo goo hee nimapoo moodoolame goomogoga, daga niyo dimapoo goo egee moodee. Bei, Moseseeye eligi goo sabolo osoloso Godee maga to tolosa kokodo takomo silesibili odoos oso to hogugu oso eligi goo eyo bei hagooso."

*Osulu pepooko**(Luka 13:24)*

¹³ “Esiga osulu pepooko maga gadi. Bei, Dou mi mapoo dili osulu ee diya toowa osoloso eli onosee diya toowa. Egeesee maga odoo bei oso osulu omaga gala-gadilesa eli omaga ka diyadagamoloso. ¹⁴ Esino gie badeli mapoo gadili osulu ee diya pepooko. Osoloso eli omapoo dili onosee diya pepooko. Esiga odoo aboso eli egee ogoloso omaga ka diyadagamoloso.”

Gamenee goo eligili odoo medee hoodo ege

(Luka 6:43-44)

¹⁵ “Niba obeeamo! Gamenee goo eligili odoo medee ege. Bei, diba kolo ma dokodooga odoo tekepo masi nimapoo sibiliso. Esino dibada kulodu dobu so kamanali egeesi masi nimapoo sibiliso. ¹⁶ Esiga niba diayo suso goo moodoo maga diayo egee do goo ee ogoloso gooleedeliso. Bei, pigi ko sabolo osoloso geleipi ko sabolo we ti maga ko koo peeya. ¹⁷ Esiga homo su tekepo oso homokoko tekepo peliso. Osoloso homo su tokenee oso homokoko tokenee peliso. ¹⁸ Esiga homo su tekepo oso homokoko tokenee koo peeya. Osoloso homo su tokenee oso homokoko tekepo koo peeya. Haya. ¹⁹ Egeesee ma kulodu homo su kaso homokoko tekepo pelega mologa, homo egee heemagoloso dou mapoo toodalaiso. ²⁰ Esiga gamenee goo eligili odoo ee diayo goo moodoo maga dia goo ee ogoloso niba gooleedalaiso.

²¹ Esiga haga odoo susuga oso amapoo Lodee, Lodee dolone egee do oso Godeeye wiligi doloso badeli mapoo gasibileime. Esino odoo agayo mo Ma Godee Kei mi ma dokodoo egee bado yayo goomoga goo ee tomo siloga, hedebe odoo egee bia oso gasibileiso. ²² Esiga goo meedili

beeame mapoo odoo aboso sibiliso amapoo egeesee takalaiso, ‘Lodee, Lodee, iyo nee hu maga Godeeyo to takomo silesibiliso, osoloso nee hu maga odoo bo holo paladee peegoo hasisobugu dolone silesibulone goo toowa opusomo di moodoomo silesibiliso,’ dee takalaiso. ²³ Esino nei ayo dimapoo egeesee takalaiso, ‘Niba a gooleedele. Esiga niba amaga peegoo diyadee, niba tokenee teli odoo,’ dee takalaiso.”

*Moso tegeli odoo bakadio**(Luka 6:47-49)*

²⁴ “Edebeeyo to ayo eligi duloso mesiloso siloga, yo odoo goo medee gweli oso moso tagalame mi nelegedi dooloso omou sooloso moso tegei odoo egeesi masi badoso. ²⁵ Bei, i sabolo howo sabolo simiso, osoloso howo duwa oso o moso mapoo weino, moso egee kibiya meleeso. Bei, moso omou mi nelegedi doloso omou ka sooga. ²⁶ Esino edebeeyo to ayo eligi duloso mesilega siloga, yo odoo goo medee koo gweli oso moso tagalame mi nelegedi doolega omou sooloso, moso tegei odoo egeesi masi badoso. ²⁷ Bei, i sabolo howo sabolo simiso, osoloso howo duwa oso o moso mapoo woome, moso egee kibilega saga goboloso guobuguso.”

²⁸ Yesuye goo hagee eligimeleso koodobume, odoo susuga yayo eligi du oso diya howoogadooso. ²⁹ Bei, yayo eligi ma kulodu tei eligili odoo oso eligi egeesi masi koo eligime. Esino yayo odoo diya kitulugu oso eligi masi eligiso.

8

Yesuye odoo agagisa bia tekepo pa

(Maka 1:40-45, Luka 5:12-16)

¹ Yesu mubi ma dokodooga kumoo moulome, odoo mooloo-goodoo bei oso yima hamamee

diyadeeso. ² Egeesee semelee beame domo mapoo odo agagisa bia* sibileso Yesuwo homo beiyopoo ebiso miyomoo tugusaloso egeesee takaso, “Lodee, nayo a tekepo moodolai goomogoga, a tekepo moodee,” diso.

³ Esem Yesuye o deeso odo egee sigilone egeesee takaso, “Ayo no tekepo palai a goomogo. Esiga no tekepo pe,” diso. Esem epedee omapoo o kolo mapoo agagisa bia mauwe poogooso.

⁴ Esem Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Nayo dileso no ayo tekepo moodoo goo ee odo abo mapoo na takee. Esino nayo dileso Godee ogo odo ogo doloso domo badeli odo mapoo nee su tekepo pa goo ee ka eligi. Osoloso odo susuga oso ogoloso no tekepo moodoo goo ee gooledalame, nayo Moseseeye tei magoo ee dodolone, nee su tekepo moodoo omaga emegei di bi tenee,” diso.

Loum ha teli gibadeli odo oso tei too goo

(Luka 7:1-10)

⁵ Yesu Kapeniyum mi mapoo dileso peledoboome, Loum ha teli odo 100 gibadeli odo* oso yo pidilame Yesu mapoo sibileso egeesee takaso, ⁶ “Lodee, mo tou teli odo hee diya paiyega su kakawoo buguloso tiamoloso,” diso.

⁷ Esem Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Ayo sibileso yo tekepo palaiso,” diso.

⁸ Esino Loum ha teli odo gibadeli odo oso nei egeesee takaso, “Lodee, nayo mo mosopoo sibilei, a tebele. Esino mo tou teli odo ee tekepo palame, no wulo omaga tobudulone toso idagee. ⁹ Bei, anosee odo abo dia tou teli odo. Osoloso odo aboso

mo tou teli odo doloso dobolone mo to mapoo mesiloso silesibiliso. Esiga ayo mo tou teli odo hee mapoo, ‘no koo diye’ daga, yo omapoo diliso. Osoloso see odo hee mapoo takolone, ‘no hamapoo sibeye’ daga, yo sibiliso. Osoloso see mo tou teli odo hee mapoo takolone, ‘no goo hagee teye’ daga, yo goo ee teliso. Esino mo tou teli odo ee tekepo palame nayo wulo toso idagee.”

¹⁰ Yesu to hagee duloso howodolone yima hamamee sibadee odo susuga mapoo egeesee takaso, “Ayo nimapoo taka, ayo Isalael mi mapoo silee ee ma kulodu kibiya tei too odo hee yo egeesi egele. ¹¹ Esiga ayo nimapoo taka, mi opusomo opusomo di maga sibileso, Godeeye wiligi doloso badeli Kei mi mapoo Eibalaham, Aisek, osoloso Yekob sabolo hodobo mooloogoodoloso nei nalame dabalaiso. ¹² Esino Yu odo tei tele poogoo ee Dou mi mapoo toodalaiso. Egeeseega omapoo dobolone mei gisile sabolo pupusigilone dabalaiso.”

¹³ Esem Yesuye Loum ha teli gibadeli odo mapoo egeesee takaso, “No nee mosopoo di. Nayo goo peledalaiso doloso tei too oso goo peledabalaiso,” diso. Egeesee semelee mapoo Loum ha teli gibadeli odo o tou teli odoowo mosopoo paiyega tiamelee odo ee olo weidooso.

Yesuye odo susuga tekepo pa (Maka 1:29-34, Luka 4:38-41)

¹⁴ Osoloso Yesu Pitayo mosopoo diso. Yo omapoo dileso egeino, Pitayo nalobo paiyeso kolo dei moodoome tiamolome egeiso. ¹⁵ Esem Yesuye sobo egeeyo dee mapoo sigime, paiye weidooso.

* **8:2:** odo agagisa bia: Yu odo dia tei oso takolone, odo agagisa bia hageesee ee Godeeyo howo woola kee kauwe deliso. Osoloso Yu odooso diba sigilei tei deliso. Goo egeesee maga yo tekepo palame Yesu mapoo ka howa. * **8:5:** Loum ha teli odo 100 gibadeli odo hagee Yu odoonee.

Osoloso yo toboloso wo siloso Yesu mapoo teneeso.

¹⁶ Osoloso habe omapoo odoo susuga oso bo holo paladee susuga Yesuye badebei mapoo iyado sibadeeso. Esemee yayo to kitulugu sabolo takeme, bo holo susuga odoo ma kuloduga peegoo hasisobuguloso, odoo paigiga susuga ee tekepo paso. ¹⁷ Esiga Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo Aisayaye daga hoogoo to taka sabolo tebilame siso. Bei, yayo egeesee takaso, “Yayo ibada paiye susuga egee molo yayo tolone iba tekepo paso.”

Yesuye i hamamee dadalai goo
(Luka 9:57-62)

¹⁸ Yesuye odoo susuga oso yimapoo sibilesi mooloogoodoo ogoloso, o hamamee dili odoo mapoo egeesee takaso, “Iba abei hodiokoo dalo soowoomo,” diso. ¹⁹ Osoloso beeamee omapoo tei eligili odoo heeso sibilesi yimapoo egeesee takaso, “Eligili odoo, nayo kamapoo dusomo, nayo di ayo hamamee deede sileiso,” dee takaso.

²⁰ Yesuye nei yimapoo egeesee takaso, “Dobu soso debeli mi moloso, osoloso soso tieseli dibada ou moloso. Esino Odoo Holo ayo tieli moso mauwe,” diso.

²¹ Osoloso odoo abo Yesu ma hamamee dadagamo silesibili ee ma kulodu odoo heeso Yesu mapoo egeesee takaso, “Lodee, a no dadalai goomogo. Esino nayo epedee amapoo beeamee tenee, a mo ma toga bouleiya.” dee takaso.

²² Esemee Yesuye nei yimapoo egeesee takaso, “No a deede sibe. Tei tele poogoo odoo ee odoo wedia masi doso. Esiga diayo dia odoo wedia eyo kou ee boulei tekepo,” diso.

Yesuye i sabolo howo ki sabolo hamaga taka
(Maka 4:35-41, Luka 8:22-25)

²³ Esemee Yesu o hamamee dili odoo sabolo abei mapoo meileso du mapoo dalaga poogoloso diyadeeso. ²⁴ Diba diyadagamolome, haga bologelega i toowa sibume, howo ki toowa simiso. Osoloso howo ki toowa oso sibulone dibada du ma kulodu howo sasoso. Esino Yesu du ma kulodu tiameleeso. ²⁵ Esemee Yesu o hamamee dili odoo oso dileso Yesu tidibugulone yimapoo egeesee takaso, “Lodee, nayo iba pidi. Iba howoso nalasoo!” dee takaso.

²⁶ Esemee Yesu yo tia hogabuloso dimapoo egeesee takaso, “Niba kaseega haga ka ebiala? Niyi tei too diya pepooko,” diso. Osoloso yayo toboloso i sabolo howo ki sabolo koodobilame to kitulugu sabolo takaso. Esemee i sabolo howo ki sabolo omapoo koodobume, abei see howo gie paso.

²⁷ Esemee Yesu o hamamee dili odoo oso goo hagee ogoloso howoogadolone egeesee takaso, “Odoo hagee ogoo odoo bele? Poo sabolo osoloso howo ki sabolo oso o to mapoo duloso koodobiaso,” dee takaso.

Yesuye odoo bo holo pala bakadio tekepo pa

(Maka 5:1-20, Luka 8:26-39)

²⁸ Osoloso Yesu abei hodiokoo daboogoloso Gadala odoo eyo mi mapoo dileso peledabaso. Yo omapoo dileso peledoboome, odoo bo holo pala bakadio oso odoo bi maga yimapoo sibadeeso. Odoo bakadio hagooso halabagamo sile-sibulone diya kitulugu sabolo sile-sibume, mosobia odoo oso wedia eyo bi eli omaga koo sile-sibili. ²⁹ Esemee odoo bo holo pala oso Yesu mapoo sibilesi toso neligidi egeesee takaso, “Godeeyo owolo, nayo imapoo ogoo goo moodoolame ka simiyo? No Godeeye beeamee magoo mapoo sibilega wulo iba ee tokenee palame ka simiyo?” diso.

³⁰ Diayo tebisamelee koola mapoo be hu mooloogoodoo toowa oso mi namo silesibiso. ³¹ Osoloso bo holo oso Yesu mapoo howolone egeesee takaso, “Nayo iba peegoo hasisobuguga, iba be ma kulodu galaga di dee takee,” diso.

³² Esememe Yesuye diba be ma kulodu galagadi diso. Egeesee seemelee domo omapoo odoo bakadio hagee bia dia kuloduga bo holo peegoo galagadileso be ma kulodu galagadiso. Esememe be mooloogoodoo susuga oso godobia maga kukulo meilesa, howomoo wediaso.

³³ Be bali odoo oso goo hagee ogoloso, saga o mosobia mapoo hoguodileso be mapoo goo peledaba sabolo osoloso odoo bakadio tekepo pa goo ee oposusumo sileeso. ³⁴ Esememe mosobia omapoo debeli odoo susuga oso Yesu agalame diyadeeso. Diba dileso yo ogoloso yimapoo howolone egeesee takaso, “No ibada mi hamaga peegoo di,” dee takameleeso.

9

Yesuye odoo su kakawa poogoo tekepo pa

(Maka 2:1-12, Luka 5:17-26)

¹ Osoloso see Yesu o hamamee dili odoo sabolo du ma kulodu meilesa bulumaloso o midea Kapeniyum mapoo dalo soowaso.

² Diba omapoo dalo sooweleso peledoboome, odoo aboso odoo su kakawa poogoo ee kida mapoo tiediloso Yesu mapoo imado sibadeeso. Esememe Yesuye diayo tei too goo ee ogoloso odoo su kakawa poogoo yimapoo egeesee takaso, “Emegei, no howaleege. Nee goo tokenee ee olo hapoloso boobado buguso,” diso.

* **9:3:** Tei eligili odoo diba Yesu yo Godeeyo owolo, osoloso goo tokenee hapalai kitulugu Godeeye tenee yimapoo moloso doloso tei tele.

³ Esino tei eligili odoo abo oso Yesuye egeesee taka du-losa gowoolone diesono egeesee takaso, “Odoos hagooso Godee bolo takoo,” diso*.

⁴ Esino Yesu diayo goo goolee olo ogoloso egeesee takaso, “Niba kasee maga ayo taka goo mapoo dooboo goolone diya gowoolone ka dabala?” ⁵ Niba odoo su kakawa poogoo hagee ege. Yimapoo goo kasee takalai oso sebe ka mololo? Ayo odoo su kakawa poogoo mapoo ‘Nee tokenee ayo olo boobado buguso,’ dee takooga, o tokenee boobado bugu ee niyo gooleedalame. Esino ayo yimapoo takoo, ‘No toboloso nee kida tolosa di,’ daga, yo toboloso duga, odoo tekepo peli kitulugu amapoo molo doloso niyo gooleedalaiso. ⁶ Esino Odoos Holo amapoo kitulugu olo teneeso, mi toowa hamapoo goo tokenee hapoloso boobado bigilei goo ee niyo ogoloso gooleedalame, ayo nimapoo eligileiso.” Osoloso yayo odoo su kakawa poogoo mapoo egeesee takaso, “No hogabuloso nee kida tolosa mosopoo di,” diso. ⁷ Esememe odoo su kakawa poogoo toboloso o mosopoo diso. ⁸ Esememe odoo susuga oso goo hagee ogoloso howoogadolone Godeeyo hu dokodoo poudulone debeiso. Bei, Godeeye kitulugu hagee odoo mapoo tenee ogoloso.

Yesuye Matiyo idoo

(Maka 2:13-17, Luka 5:27-32)

⁹ Goo hagee koodobume Yesuye dulone egeino, tekisi molee teli odoo Matiyuye tekisi molee mageli moso ee ma kulodu badoboome egeiso. Osoloso Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Ama hamamee sibe,” diso. Esememe yo toboloso Yesuye di hamamee diso.

10 Yesu o hamamee dili odoo sabolo Matiyuwo mosopoo peleso nei nolone doboome, tekisi molee teli odoo sabolo osoloso tokenee teli odoo oso sibilesa dibolo mooloogoodoloso nei nolone debeiso. 11 Esino Pelisi odoo oso goo hagee ogoloso gowoolone Yesuwo hamamee dili odoo mapoo egeesee takaso, “Bei kasee maga nibada eligili odoo oso tekisi molee teli odoo sabolo osoloso tokenee teli odoo sabolo nei nolone ka badabala?” diso.

12 Esemee Yesuye to hagee duloso nei egeesee takaso, “Odoo paile poogoo ee melesenee neli odoo mapoo koo diya. Esino hedebe odoo paigiga oso melesenee neli odoo mapoo ka diya. 13 Esiga Godeeyo to booka ma hogugu oso egeesee takooso, ‘Emegei sooloo dolone nei pidi nei pidi dolone dabalai goo ee ayo diya gooleeso. Esino nei niyo amapoo gala hu woloso tenelai goo ee ayo haga koo gweli,’ dee takooso. Esiga niyo dilesa to hagee takoo goo eyo bei medee gooleede. Bei, ayo simi hagee, Godeeyo howo woola tekepo teli odoo ee gilimalame ka sibile. Esino tokenee teli odoo ee gilimadoloso Godee mapoo sibilame ka simi,” diso.

Yesuye nei tei doloso debeli goo ee eligi

(Maka 2:18-22, Luka 5:33-39)

14 Beeame heeso Yoneeyo hamamee dili odoo oso sibilesa Yesu mapoo egeesee takaso, “Ibolo osoloso Pelisi odoo sabolo Godee mapoo takolone dobolone nei tei doloso debeliso. Esino bei kasee maga nee hamamee dili odoo ee nei tei delega ka dabala?” diso.

15 Esemee Yesuye dimapoo wudu takolone nei egeesee takaso, “Sobo hulei odoo oso sobo hulame nei mopoodoo doloso o odoo gilimileiso. Egeeseega o odoo susuga sibilesa gooholone nei tei doloso dabalaisomo? Haye.

Diba goomoga sabolo sobo huli odoo sabolo hodobo dobolone nei nolone hodobo dabalaiso. Esino beeame heeso sobo huli odoo ee dimaga peegoo ido duga, diba nei tei doloso dabalaiso.”

16 Yesuye wudu takolone see egeesee takaso, “Edebeeyo dugo nape mapoo dugo dia koodoloso omapoo opodoloso koo diya. Bei, dugo egee hapoloso magooga, dugo dia oso gawoolone sesegawe oso, dugo nape ee tologodoloso ou toowa moodoolaiso. 17 Osoloso see edebeeyo wain i dia ka tolo gout be koloso moodoo nape mapoo koo salama seeya. Bei, wain i dia oso kitulugu oso ka tolo be gout koloso moodoo nape ee gabuguga, wain i ee hodalaiso. Osoloso ka tolo gout be koloso moodoo ee tokenee palaiso. Esiga wain i dia ee medee ka tolo gout be koloso moodoo dia mapoo salama salai tekepo. Egeeseega wain i sabolo osoloso ka tolo gout be koloso moodoo sabolo tokenee palaime.”

Yesuye sobo holo sabolo osoloso sobo hee tekepo pa

(Maka 5:21-43, Luka 8:40-56)

18 Yesuye Yoneeyo hamamee dili odoo mapoo to osee takomolome, howo gisili moso gibadeli odoo oso sibilesa Yesuwo homo beiyopoo gawuloso badolone egeesee takaso, “Mo sobo holo epedee taso. Esiga nayo sibilesa yo o gie badeli see talame nee deeso sige,” diso. 19 Esemee odoo ogoso toboloso dime, Yesu o hamamee dili odoo sabolo tebisaloso yibolo hodobo diso.

20-21 Diba osee diyadaga molome, sobo hee aso woolooma koodobilega dugo 12 ma kulodu badebei oso Yesuwo dugo mapoo sigilame yima hamamee sibilesa egeesee gooleeso, “Ayo dugo Yesuye ka eyo su mapoo wulo sigoga, a tekepo palaiso,” dee

gooleeso. Osoloso hegi sibilesio sigeso.

²² Esem epedee omapoo Yesu bidi toboloso sobo ogoloso yimapoo egeesee takaso, “Mo holo, no howaleege. Nayo amapoo tei too maga no olo tekepo paso,” diso. Esem epedee omapoo sobo egee olo tekepo paso.

²³ Osoloso Yesu see abaga howo gisili moso gibadeli odoo eyo mosopoo palaso. Diba omapoo peleso egeino, odoo aboso goohele sabolo dobolone bogobou masi gawulone doboome egeiso. Esem odoo aboso pupusigameleeso.

²⁴ Yesuye goo hagee ogoloso dimapoo egeesee takaso, “Niba peegoo diyadee. Sobu holo hagee koo tamoloso. Esino yo wulo tiamolo,” diso. Esem diayo Yesuwo to duloso tei telega poogoloso wulo yiligameleeso.

²⁵ Esino Yesuye odoo susuga peegoo diyadee doloso sobo holo oso tamelee moso ee ma kulodu peleso o dee mapoo tooso. Esem sobo holo tamelee oso ta maga see hogabiaso. ²⁶ Esem mi su koola omapoo debeli odoo mapoo goo hagee dudobuguso.

Yesuye odoo howo neliga sabolo osoloso odoo to koo keli ee tekepo pa

²⁷ Yesu moso omaga miyomoo meilesio dimeleeno, odoo howo neliga bakadio oso yima hamamee toboloso dulone toso neligidi takolone egeesee takaso, “Deibidiyo amawe*, nayo iba sooloo dologa, iba pidi,” dee takamo diyadeeso.

²⁸ Osoloso Yesu yo see moso kulodu polome, odoo howo neliga bakadio oso yayo badebei mapoo sibadeeso. Esem Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Niba tei tosomo, ayo niba tekepo moodoolai a tebia?” dee takaso. Esem diayo

to nei egeesee takaso, “O, Lodee. Iba tei toso,” dee takaso.

²⁹ Esem Yesuye dibada howo mapoo sigolone egeesee takaso, “Niyo amapoo tei too goo maga niyo goomoga goo ee peledabalaiso,” diso. ³⁰ Esem dibada howo ee tekepo paso. Esino Yesuye to kitulugu sabolo dimapoo egeesee takaso, “Niyo dilesio goo hagee odoo abo mapoo na takee,” diso. ³¹ Esino odoo bakadio oso mi su koola omapoo debeli odoo susuga mapoo Yesuwo goo ee oposusumo diyadeeso.

³² Odoo howo neliga tekepo pa bakadio oso epedee omaga peegoo diyadaga molome, odoo aboso odoo bo holo pala Yesu mapoo ido simiso. Odoo hagee bo holoso yima kulodu badolone, to kellega badeliso. ³³ Esino Yesuye bo holo ee yimaga peegoo hasisobugume, yo see to keiso. Esem odoo susuga oso goo hagee ogoloso howoogadolone egeesee takaso, “Iba Isalael mi ma kulodu daga goo hageesee egele,” dee takaso.

³⁴ Esino Pelisi odoo oso egeesee takaso, “Bo holo dia wiligi odoo oso Yesu mapoo kitulugu teneega, yayo kitulugu omaga bo holo peegoo hasisobugulone ka silo,” dee takaso.

Yesuye odoo susuga diya sooloo deli

³⁵ Osoloso Yesuye mi susuga ma kulodu silone, Yu odoowo howo gisili moso susuga ma kulodu to tekepo Godeeye wiligi doloso badeli goo ee eligimo sileeso. Osoloso yayo odoo paigiga susuga tekepo poomo sileeso.

³⁶ Egeeseelone Yesuye odoo susuga ogoloso diya sooloo dalaso. Bei, diba pidili odoo mauwe goo tiadoloso dobolone, sipi besio odoo diba bali mauwe debeli egeesi masi debeiso. ³⁷ Esem

* 9:27: Deibidiyo amawe deli hu eyo bei ee Godeeye hudi magoo dolone takooso.

Yesuye o hamamee dili odoo mapoo egeesee takaso, “Homolee ma kulodu nei susuga olo bi moodooloso goolai ee moloso. Esino nei ee gooloogalari tou teli odoo haga beinee. ³⁸ Esiga homolee gibadeli odoo mapoo woose, yayo o homolee ma kulodu nei gooloogalame tou teli odoo abo diye dalame,” diso.

10

*Yesuye odoo 12 hesiga
(Maka 3:13-19, Luka 6:12-16)*

¹ Yesuye o hamamee dili odoo 12 gilimadoloso, yayo dimapoo kitulugu teneeso, diayo silesibulone odoo susuga dima kulodu bo holo paladee ee peegoo habuguloso, odoo paigiga susuga tekepo palame.

² Esiga Yesuye diye di odoo 12 hagee bia dia hu ee hagooso. Saimon, o hu hee Pita, osoloso omolo Endulu, osoloso Sebidiyo owolo bakadio Yemes dio Yonee dio, ³ osoloso Pilipi, osoloso Batolome, osoloso Tomas, osoloso tekisi molee teli odoo Matiyu, osoloso Alpiyeseeyo owolo Yemes, osoloso Tadiyes, ⁴ osoloso Loun gamalee mapoo ha teli odoo Saimon, osoloso Yudas-Iskaliyot (yayo hamamee Yesu ha teli odoo dimapoo tiasalaiso).

*Yesuye odoo 12 diye di
(Maka 6:7-13, Luka 9:1-6)*

⁵ Yesuye odoo 12 hagee bia diye dolone dimapoo egeesee takaso, “Niyo duga, Yu odoonee mapoo osoloso Samaliya odoo mapoo na di. ⁶ Esino niba Isalael odoo mapoo di. Bei, diba sipi be hu oso diba bali odoo mauwe debeli egeesi masi doso. ⁷ Esiga niyo dilesa Godeeyo to egeesee takee, ‘Godeeye wiligi doloso badeli goo ee olo koola toobooso,’ dee takomo diyadee. ⁸ Egeeseelone odoo paigiga susuga tekepo pe, osoloso odoo wedia

mapoo see gie badeli tenee, osoloso odoo agagisa bia see tekepo pe, osoloso odoo ma kulodu bo holo paladee peegoo hasisobigi. Ayo nimapoo kitulugu hagee nei mauwe teneeso. Esiga niyo odoo susuga pidimo silone, tou eyo nei talame na howamo silesibe.

⁹⁻¹⁰ Niyo dulone molee sabolo, osoloso o sabolo, osoloso sedi bakadio sabolo, osoloso homo mapoo kali bi hee sabolo, osoloso susu sabolo tolosa na diyadee. Bei, tou teli odoo ee dia tou eyo nei talai tebiliso.

¹¹ Niyo mi hee mapoo dilesa, mi omapoo odoo hee niba medee egeli esie. Niba odoo egeesee ogoloso yibolo hodobo o mosopoo debee. Osoloso mi egee poogoo dilega osee dobolone, yibolo o moso omapoo debee. ¹² Osoloso niba moso hee mapoo ido pologa, niyo moso omapoo debeli odoo mapoo emegei di to egeesee takee, ‘Godeeyo mesie goo oso nibolo mele dee.’ ¹³ Egeeseega moso ee ma kulodu debeli odoo oso emegei dolone mesie sabolo niba moso kulodu iyado pologa, Godeeyo mesie goo oso dibolo malaiso. Esino diayo niba dibada moso kulodu iyado pelega poogooga, Godeeyo mesie goo oso dibolo malaime. ¹⁴ Esiga niba mi hee mapoo duga, edebeeyo niba idilega poogoloso nibada to mapoo mesilega poogooga, mi egee poogoloso dulone, megegu nibada homo mapoo mologa omapoo te, Godeeye komonolone dimapoo dia goo tokenee eyo nei tenelai goo ee gooleedalame. ¹⁵ Esiga ayo nimapoo taka, mosodei kaso niba sibadeega, ogoloso goomoga sabolo niba iyadelega poogooga, nei Godeeye meedilei beame omapoo, dala toowa diayo talai oso Sodom bia sabolo osoloso Gomola bia oso dala talai ee dagadileiso.”

Dala egee sibo eyo goo
(Maka 13:9-13, Luka 21:12-17)

¹⁶ “Esiga ayo niba sipi be hu masi dobu so kamanali ma kulodu diye deeso. Esiga niba hebise masi dobolone medee goolee sabolo bolone ka debee. Osoloso niba molo masi dobolone niyo debei ma kulodu goo tokenee mauwe debee.

¹⁷ Esiga niba obeeamo. Edebeeyo niba toloso goo meedili moso mapoo ido polo dolone dabalaiso. Osoloso niba dibada howe gisili moso mapoo ido peleso wooloogolone dabalaiso.

¹⁸ Osoloso niba mo goo maga gamalee wiligi odoo tebisa sabolo osoloso wiligi odoo toowa tebisa abo dia mudugiyopoo ido peleso omapoo holoogalaiso. Esino niyo omapoo peleso mo goo ee dimapoo osoloso Yu odoonee mapoo takolone dabalaiso.

¹⁹ Egeesee ma kulodu edebeeyo niba goo meedili moso mapoo ido pologa, niyo takalai goo ee haga na goolee. Bei, beeamo omapoo Dio Tei oso niyo takalai goo goolee tekepo ee nimapoo tenelaiso. ²⁰ Esiga niba niso goolee takalaime, esino Nama Godeeye Dio Tei nimapoo tenee oso nibolo toboloso goo goolee tekepo teneega niyo egeesee takalaiso.

²¹ Beeamo omapoo edebeeyo emei dio omolo dio wooloomalame diba goweli odoo mapoo tiasalaiso. Osoloso amaye owolo mapoo egeesee salaiso. Osoloso owoloye dibada ama dio owee dio mapoo mesilega poogoloso diba wooloomalame tiasalaiso. ²² Bei, niyo amapoo tei too goo omaga odoo susuga oso nimapoo hegia toowa malaiso. Esino edebeeyo eyo tei too kibiloso badolone hoo poogoo mapoo dileso peledobooga, yo badoboso kookaiyo

gie badeli talaiso. ²³ Esiga odoo susuga oso nimapoo dala teneega, mi omaga mi hee mapoo kukulo diyadee. Esino ayo nimapoo taka. Niyo egeeseelone Isalael mi toowa ma kulodu mi pepooko susuga mapoo Godeeyo to osee takomo silesiboga, Odo Holo ayo omapoo sibileiso.

²⁴ Esiga hamamee dili odoo oso dia eligili odoo ee dagadileso koo badoso. Osoloso tou teli odoo oso dibada wiligi odoo taba ee dagadileso koo doso.

²⁵ Egeesee ma kulodu dibada eligili odoo mapoo goo heeso peledaba hedebe egeesee oso o hamamee dili odoo dimapoo peledobooga, diba goomoga sabolo dabalai tekepo. Osoloso wiligi odoo taba mapoo goo heeso peledaba hedebe egeesee oso o tou teli odoo dimapoo peledobooga, diba goomoga sabolo dabalai tekepo. A nibada wiligi odoo doloso ka badoso. Esiga odoo aboso a hu tokenee Belsebul* hediga, niba nosee hu diya tokenee hedigileiso.”

Mi odoobolo na ebi
(Luka 12:2-7)

²⁶ “Esiga niba goweli odoo ee bolo haga na ebi. Bei, goo susuga mada egee molo see woola peledabalaiso. Osoloso edebeeyo koo duli goo ee see woola takooga duleiso. ²⁷ Esiga ayo nibolo silone goo abo hedebe nimapoo takeli susuga ee see niyo woola yiligebigi. Osoloso ayo nimapoo goo hee mada dulu mapoo takooga, goo egee niyo moso omu ma dokodoo peleso see woola takee. ²⁸ Esiga niba odoo nimapoo goweli ee bolo haga na ebi. Bei, diba hedebe su wooloomali ee gooleedoo, esino dio wooloomalai diba tebile. Esino niba hedebe Godeebolo obulone ka debee. Bei, yayo nibada su sabolo osoloso dio sabolo tokenee

* 10:25: Belsebul ee Saiteneeyo hu hee.

palame, Dou mi mapoo toodalai yo tebia. ²⁹ Esiga niba goolee, só pepuso bakadio ee wulo molee ko ta hedebose teli. Esino ee ma kulodu só pe heeso talai ee ibada Ama Godeeye koo goomogoga, só pe egee talaime. ³⁰ Esiga nibada wiligi mapoo wudu susuga egee molo, Godee yo olo gooleedoo. Bei, yayo susuga olo hesigasoo. ³¹ Esiga niba haga obugulone na debee. Bei, Godeeyo howo woola sóso goo toowa koo moloso. Haye. Niyo goo toowa ka moloso.

³² Esiga odoo agayo odoo howo woola tobudulone yayo amapoo tei too goo ee yiligebuguga, nei ayo mo Ma Godee Kei mi ma dokodoo egee bado eyo howo woola yo mo odoo dalaiso. ³³ Esino odoo agayo odoo howo woola tobudulone yayo amapoo tei tele poogoo goo ee woola yiligebuguga, nei ayo mo Ma Godee Kei mi ma dokodoo egee bado eyo howo woola yo mo odoonee dalaiso.”

Domo pilei goo
(Luka 12:51-53; 14:26-27)

³⁴ “Esiga niba ayo mi toowa hamapoo mesie goo tosimi dee na goolee. Haye, ayo mesie goo tosibile, esino domo pilame ka simi. ³⁵ Esiga ayo simi goo eyo bei egeesee moloso.

Giso holo oso amabolo domo pileiso.

Osoloso sobo holo oso oweebolo domo pileiso.

Osoloso gisowo osobo oso odoowa dio domo pileiso.

³⁶ Esiga egeesee ma kulodu nee soosoosoo namapoo ha teli odoo doloso dabalaiso.

³⁷ Edebeeyo ama sabolo, owee sabolo, owolo giso holo sabolo, osoloso sobo holo mapoo diya goolee sabolo badolone, hee a goolee pepooko mologa, yo ayo di hamamee deede sibilei tebile. ³⁸ Osoloso odoo agayo talai sabolo dala toowa talai sabolo goo medee moodelega

poogoloso, ayo di hamamee dedeega poogooga, yo ayo di hamamee deede sibilei tebile. ³⁹ Esiga edebeeyo o gie badeli eyo nediliyo balai daga, o gie badeli ee osugobalaiso. Esino edebeeyo mo goo maga o gie badeli osugobooga, yo badoboso kookaiyo gie badeli talaiso.”

Nei tekepo talai
(Maka 9:41)

⁴⁰ “Edebeeyo niba o mosopoo gilimado pologa, yayo a ido poloso. Esiga edebeeyo o mosopoo a ido pologa, yayo mo Ma Godee a diye di ee ido poloso. ⁴¹ Osoloso edebeeyo Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo ee ogoloso, o mosopoo ido pologa, yo Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo oso nei teli yinosee hedebe egeesi masi talaiso. Osoloso edebeeyo Godeeyo howo woola odoo tekepo ogoloso, o mosopoo ido pologa, yo Godeeyo howo woola odoo tekepo oso nei teli yinosee hedebe egeesi masi talaiso. ⁴² Osoloso edebeeyo mo hamamee dili odoo hee wuluge ogoloso yimapoo bi pepooko wulo howo egesi keneega, yo nei toowa talaiso. Esiga hagee tei goo.”

11

¹ Yesu o hamamee dili odoo 12 mapoo goo hagee taka koodobuloso see Gelili mi toowa ee ma kulodu Godeeyo to takomo silame diso.

Yesu dio osoloso Yonee odoo howo oluguli dio
(Luka 7:18-35)

² Yonee odoo howo oluguli oso neliga moso ma kulodu badolone, Kelisoye goo tomo silee duloso o hamamee dili odoo abo Yesu mapoo diye diso. ³ Esem diba dileso Yesuye badebei mapoo peledoboloso yimapoo egeesee takaso, “Yoneeye iba namapoo diye dolone to egeesee takeeyena,

‘No tei Keliso iyo hagee bamolo egeesee odoo osomo? O, iba odoo hee bamalaiyo?’” diso.

⁴ Eseme Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Niba see wedi dileso niyo egei goo sabolo osoloso niyo du goo ee Yonee mapoo takee. ⁵ Bei, odoo howo neliga oso see medee ogowa. Osoloso odoo bagi daga poogoo sabolo see tekepo poloso ka silesiba. Osoloso odoo agagisa bia sabolo tekepo poloso ka silesiba. Osoloso odoo dulu tabaga onosee tekepo poloso to taka see duliso. Osoloso odoo wedia sabolo hogooga buloso see silesiboso. Osoloso to tekepo hagee bi mauwe odoo oso du-luga moloso. ⁶ Esiga odoo agayo ayo goo moodoo ee ogoloso di-ayo amapoo tei too goo ee pegel-ega poogooga, Godeeye dimapoo goomoga goo tenelaiso.”

⁷ Yonee o hamamee dili odoo oso see wedi diyadeeme, Yesuye odoo mooloogoodoo mapoo Yoneeyo goo takalame bei mooloogooso. Osoloso yayo egeesee takaso, “Niba miwe poogoo mi mapoo ogoo goo agalame ka diyo? Pooso sibulone obu dabisa ee agalame ka diyo? ⁸ Niba edebeeyo dugo tekepo kaloso badoboome ee agalame ka diyo? Haye. Bei, dugo tekepo kalagali odoo ee wiligi odoo tebisa oso debeli moso tekepo mapoo debeli. ⁹ Esino niba wulo Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo ee agalame ka diyo? O. Niyo dileso egei odoo Yonee hagooso Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo daga hoogoo debei ee yayo dagadileso ka badoso. ¹⁰ Bei, Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeesee egee takoo ee Yoneeyo goo ee takooso,

‘Ayo mo to tosili odoo yo daga malalo diye dalaiso,

odoo susuga oso nayo sibilei mapoo mopoodoo doloso

debeeye dalame,’ diso.

¹¹ Esiga ayo nimapoo taka. Odoo daga hoogoo debei susuga ee Yoneeye dagadileso ka badoso. Esino edebeeyo Godeeye wiligi doloso badeli goo mapoo odoo wuluge oso Yonee dagadileso ka badoso. ¹² Esiga odoo howo oluguli Yoneeye Godeeyo to takomo silee beeamo omaga bei mooloogoloso abaga simino epedee hamapoo tokenee teli odoo oso ha teli odoo masi Godeeye wiligi doloso badeli goo ee tokenee palame diya kituluguso. ¹³ Yonee sibilega badoboome, Moseseeye eligi goo sabolo osoloso Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo susuga oso hogugu oso Godeeye wiligi doloso badeli goo ee takemeleeso. ¹⁴ Esiga niyo to diayo taka hamapoo tei toga, niyo Yonee see Ilaya dalaiso. Bei, Godeeyo to booka mapoo hogugu oso Ilayaye sibilei goo ee takemeleeso. ¹⁵ Niba dulubolo, esiga ayo hagee takoo medee hoodo dui.”

¹⁶ Osoloso Yesuye see egeesee takaso, “Odoo epedee beeamo hamapoo egee do odoo ee kasee masiso dosomo? Diba holaiso masi go domopoo dobolone emegei dimapoo nei takoo nei takoo dolone dobolone egeesee takagameliso, ¹⁷ ‘Iyo goomoga kosaiya poume, niba hepele. Osoloso iyo goohele kosaiya poume, niba pisile,’ diso. ¹⁸ Niba odoo egeesi masi doso. Bei, Yonee odoo howo oluguli yayo sibilesi nei haga toowa namo sile, osoloso wain i keesoo nele. Esino niyo yo bo holo paladoo, dee takeliso. ¹⁹ Osoloso hamamee Odoo Holo a olo simiso. Ayo sibilesi wo sabolo wain i sabolo namo sileeme, niyo a nei sabolo yugune sabolo dooboo nali odoo, dee takeliso. Osoloso niyo a tekisi molee teli odoo sabolo, osoloso tokenee teli odoo sabolo

hedebe doloso ka badeli deliso. Esino odoo agayo Godeeyo goo goolee tekepo gooleedoloso tomo siloga, yayo Godeeyo goo goolee ee tekepo dolone ka eligiso.”

Yesuye odoo tei tele poogoo eyo goo taka

(Luka 10:13-15)

²⁰ Yesuye mi abo mapoo goo toowa opusomo di moodoomo sileeme, odoo mi omapoo debeli oso dia goo tokenee su wudel-ega poogoome, yayo odoo egee bia dia goo ogoloso dimapoo diya takolone egeesee takaso, ²¹ “Kolasin bia sabolo Betesaida bia, dala toowaso niba bamoloso. Bei, ayo nibada mi mapoo goo toowa mudu opusomo opusomo di ee moodoogamo silee egesi masi Taya bia mapoo osoloso Saidon bia mapoo moodoogamo silee diepi, diba haga booloogelega, dibada goo tokenee maga miligi pialoso debeliyo. Osoloso diayo dibada goo tokenee maga miligi pia goo ee eligilone dugo tokenee kekekaloso dosou holugaloso silesibiliyo. ²² Esino ayo nimapoo taka, Godeeye goo meedilei beame mapoo dala toowa Kolasin bia sabolo osoloso Betesaida bia oso talai oso Taya bia sabolo osoloso Saidon bia oso talai ee dagadileiso. ²³ Osoloso Kapeniyum mosobia niba Kei mi ma dokodoo ido palaiso, dee goolone ka dosomo? Haye. Niba tolosa Dou mi mapoo toodalaiso. Ayo nibada mi mapoo goo toowa mudu opusomo di moodoogamo silee egeesi masi Sodom mi mapoo moodoogamo silee diepi, Sodom mi tokenee pelega epedee hamapoo osee meliyo. ²⁴ Esino ayo nimapoo taka, Godeeye goo meedilei beame omapoo dala toowa Kapeniyum bia niyo talai oso Sodom bia oso talai ee dagadileiso.”

Amapoo sibilesa hese

(Luka 10:21-22)

²⁵ Esemee Yesuye egeesee takaso, “Ma, Kei mi sabolo osoloso mipoo sabolo nayo wiligi doloso ka badoso. Esiga a namapoo goomogo. Bei, nayo wiligi doloso badeli goo mada egee molo ee, odoo goo goolee toowa mapoo yiligebigile. Esino nayo goo goolee dele poogoo odoo mapoo yiligebuguso. ²⁶ O. Tei takoo, Ma. Goo hagee nayo goomoga goo oso.”

²⁷ Yesuye see tobu egeesee takaso, “Mo Maye goo susuga amapoo olo teneeso. Esiga odoo heeso Owolo a gooleede. Esino hedebe mo Maye Owolo, a ka gooleedoo. Osoloso odoo heeso mo Ma gooleede. Esino hedebe Owolo ayo mo Ma ka gooleedoo. Odoo ugu bia mapoo Owolo ayo mo Mayo goo ee yiligebigilame goomogoga, odoo egee bia oso mo Mayo goo ee diba nosee gooleedalaiso.

²⁸ Esiga edebeeyo hegi bi masi kadaloso silone kwasu sabolo siloga, niba amapoo sibe. Egeesega ayo nimapoo hasali tenelaiso. ²⁹ Osoloso ayo eligi goo ee ogoloso mo goo peedee. Bei, a mesie odoo. Esiga niba hasalame amapoo sibe. ³⁰ Bei, goo ayo eligi ee dadalai haga kodianee. Osoloso bi masi ayo nimapoo eimedilame egee molo ee diya poopeeya.”

12

Pelisi odoo dia hasali beame maga Yesubolo toso agadiga

(Maka 2:23-28, Luka 6:1-5)

¹ Yu odoowo hasali beame heeso, Yesu o hamamee dili odoo sabolo witi wo ko segei ee ma kuloduga diyadaga meleeso. Osoloso Yesu o hamamee dili odoo oso diya houdume, witi wo ko gooloogaloso nalagamo diyadeeso. ² Esemee Pelisi odoo oso goo hagee ogoloso Yesu mapoo

egeesee takaso, “Bei kasee maga nee hamamee dili odoo oso iyo hasali beame mapoo witi wo ko ka gooloogayo? Diayo ibada tei gababuoso,” diso.

³ Yesuye nei egeesee takaso, “Deibidiye o odoo sabolo houdume diayo moodoo goo ee Godeeyo toso booka mapoo hogugu niyo hesigeleyo? ⁴ Bei, Deibidiye Godeeyo tei moso ma kulodu gadilesa tei wo toloso o odoo sabolo neso. Esino tei wo hagee ibada tei ee dodolone Godee ogo osoloso odoo ogo doloso debeli odoo hedebe oso nali. Esino Deibidiye o odoo sabolo wo ne oso tei magoo ee gababiaso. ⁵ Osoloso Moseseeye tei hogugu ma kulodu to hee hageesee egee takoo niyo hesigeleyo? Goo egee Godee ogo osoloso odoo ogo doloso debeli odoo oso hasali beame mapoo tei moso ma kulodu dia tou teliso. Diayo goo egeesee moodeli oso tei magoo gababiliso. Esino Godeeye goo egee ogoloso tokenee dee koo takeli. ⁶ Esiga ayo nimapoo taka, goo hee dia epedee hamapoo sibilesa egee molo oso tei moso oso kitulugu ee dagadilesa ka moloso. ⁷ Esiga Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeesee takooso,

‘Niyo emegei pidilei ono ayo diya goolone

niyo nei amapoo gala wooloso teneli goo ee ayo haga koo gooleeso,’ diso.

Niyo to eyo bei medee kibiya gooleedoloso ka debei diepi, niyo mo hamamee dili odoo ee tokenee odoo dee takele pegeliyo. ⁸ Bei, niyo hasali beame egee Odoo Holo ayo wiligi doloso ka badoso.”

Yesuye odoo dee hodio seeseegedoo poogoo tekepo pa

(Maka 3:1-6, Luka 6:6-11)

⁹ Yesuye to taka hagee koodobuloso see omaga diayo howo gisili

moso mapoo palaso. ¹⁰ Osoloso moso eyo kulodu odoo dee hodio seeseegedoo poogoo badoboome egeiso. Egeesee ma kulodu Pelisi odoo aboso Yesu tokenee odoo dalame eli esilone yimapoo egeesee takaso, “Ibada tei magoo oso takolone iyo hasali beame mapoo odoo tekepo palai tekepowo?” diso.*

¹¹ Esino Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Nima kulodu odoo heeso o sipi be hedebe oso niyo hasali beame mapoo wulu ma kulodu toodobuoga, yayo yo hudilega pagalaisomo? Haye. Yayo yo wulu ma kulodu badoga see hudileiso. ¹² Esiga Godeeyo howo woola sipi beso goo haga toowa koo moloso. Haye. Edebeeyo goo toowa ka moloso. Esiga edebeeyo ibada hasali beame mapoo goo tekepo talai ee tei mauwe.”

¹³ Esemee Yesuye odoo dee hodio seeseegedoo poogoo yimapoo egeesee takaso, “Nee dee seeseegedoo poogoo egee see hoodode,” diso. Esemee odoo egee o dee see hoododeme, dee egee tekepo poloso o dee tekepo hodio egesi masi meleeso. ¹⁴ Esemee Pelisi odoo oso goo hagee ogoloso komonolone dia howo gisili moso maga peegoo diyadeeso. Osoloso diayo dileso Yesu toloso woolame diesono to mouso.

Yesu yo Godeeye hesia

¹⁵ Esiga diayo to mou goo ee yo olo gooleedoloso, Yesu yo see mi hee mapoo diso. Esemee odoo susuga oso yo dedee diso. Esemee odoo paigiga susuga dima kulodu melee ee yayo tekepo paso. ¹⁶ Osoloso yayo dimapoo to kitulugu sabolo egeesee takaso, “Niyo mo goo hagee odoo susuga mapoo na oposisiye,” diso. ¹⁷ Godee maga

* **12:10:** - Pelisi odoo aboso Yesu mapoo hageesee takaso, bei, diayo tei goo ee dodolone dia hasali beame mapoo odoo paiye ee moodoolai tei.

to tolosa kokodo takomo sili odo
Aisayaye taka to sabolo tebiaso.
Bei, yayo egeese takaso,

¹⁸ “Ege, hagee mo tou teli odo.

Yo ayo hesia.

Ayo yo diya goolone
yimapoo diya goomogoso.

Ayo mo Dio yimapoo tenelaiso.

Osoloso tei goo ee yayo Yu
odoonee susuga mapoo
takalaiso.

¹⁹ Osoloso yayo odo hee
sabolo toso agadigilone to
boowoolai.

Osoloso yayo eli domopoo
eligiga to neligidi takalaimo.

²⁰ Osoloso yayo tiosi seegee magoo
ee gobigileime.

Osoloso keme pepooko
paimologa yayo semidileime.

Esiga odo tei too kibile poogoo
yayo egee pidimolo goo ee
epedee pagalai mauwe.

Esino odo susuga oso
Godeeye goomoga goo ee
dodomolo ogoloso omapoo
koodobileiso.

²¹ Esiga o hu maga Yu odoonee
susuga oso diayo dulone
egee bamolo gie badeli ee
talaiso.”

*Yesu dio Belsebul dio
(Maka 3:20-30, Luka 11:14-23)*

²² Beeame omapoo odo aboso
odo hee howo neliga mapoo bo
pala oso to kelega badebei odo
ee Yesu mapoo ido simiso. Es-
eme Yesuye yo tekepo paso. Es-
eme domo omapoo odo egee olo
howo puo ogoloso see to keiso.

²³ Odo susuga oso goo hagee
ogoloso howoogadolone egeese
takaso, “Odo hagee Deibidiyo
amawe bele,” diso.

²⁴ Esino Pelisi odo oso goo
hagee duloso egeese takaso,
“Yesuye Belsebul oso kitulugu
maga bo holo peegoo hasiso
bigiliso. Bei, Belsebul yo bo holo
dia wiligi odo,” diso.

²⁵ Esino Yesuye diayo goolee goo
ee gooleedoloso dimapoo egeese
takaso, “Mi toowa mapoo debeli
odo oso abo puloso dieso nediliyo
ha toga, mi toowa egee malaime,
tokenee palaiso. Osoloso soosoo
heeso o, mosobia heeso abo puloso
dieso nediliyo ha toga, diba da-
balaime, tokenee palaiso. ²⁶ Esiga
Saiten oso bo holo peegoo hasiso
buguga, dia mooloogoodoo ma ku-
lodu abo puloso dieso nediliyo
ha talaiso. Yayo egeese seega,
yayo wiligi doloso badeli goo oso
kookaiyo osee malaisomo? To-
kenee palaiso. ²⁷ Esino ayo bo
holo peegoo hasisobigili kitulugu
hagee tei Belsebul oso kitulugu
maga ka hasisimo silo daga, ni-
bada hamamee dili odo oso bo
holo peegoo egee hasisimo silesibo
kitulugu egee kamapoo teliyo? Es-
iga diayo takooga niyo amapoo
egee takoo goo ee tei goonee, dee
takalaiso. ²⁸ Esino ayo Godeeyo
Dio Tei oso kitulugu maga bo holo
peegoo ka hasisimo siloso. Goo oso
Godeeye wiligi doloso badeli goo
oso olo nimapoo simi goo ee ka
eligiso.

²⁹ Esiga odo heeso kitulugu
odo eyo moso mapoo peleso bi
heli talame gooleega, yo daga kitu-
lugu odo egee tiso tialogoloso ma-
galaiso. Osoloso hamamee o moso
kulodu peleso o bi heli talaiso.

³⁰ Esiga edebeeyo abolo tebelega
poogooga, yayo amapoo ha
tomoloso. Osoloso edebeeyo
abolo odo Godee mapoo gilimado
sibilega poogooga, yayo odo
Godee maga peegoo hasisobugu
domoloso. ³¹ Esiga ayo nimapoo
taka. Goo tokenee susuga ede-
beeyo teli sabolo osoloso emegei
dimapoo to tokenee takeli goo
ee Godeeye hapoloso boobado
bigileiso. Esino edebeeyo Dio
Tei eyo goo maga to tokenee
takooga, o goo tokenee egee

Godeeye hapoloso boobado bigileime. ³² Osoloso edebeeyo Odoo Holo amaga to tokenee takooga, Godeeye o goo tokenee egee hapoloso boobado bigileiso. Esino edebeeyo Dio Tei eyo goo maga to tokenee takooga, yo goo tokenee moloso kookaiyo osee malai ee toso. Esiga o goo tokenee egee Godeeye hapoloso boobado bigileime.”

Homokoko maga homo o su ka gooleedeeya

(Luka 6:43-45)

³³ “Esiga homo tekepo oso homokoko tekepo peliso. Esino homo tokenee oso homokoko tokenee peliso. Esiga homo su susuga oso ko pa maga ka gooleedeeya. ³⁴ Esiga niba tokenee odoo hebise masi dobolone niyo see goo tekepo takalai tebile. Bei, edebeeyo goo goolee dia sooloo ma kulodu egee molo ee dia magaso takooga woola yiligebigiliso. ³⁵ Esiga goo tekepo teli odoo oso goo tekepo o goo goolee mapoo meli ee o magaso woola yiligebigiliso. Osoloso goo tokenee teli odoo oso goo tokenee o goo goolee mapoo meli ee o magaso woola yiligebigiliso. ³⁶ Egeesee ma kulodu ayo nimapoo taka. Goo meedilei beeam mapoo odoo susuga oso goo tokenee diayo taka goo eyo bei ee Godee mapoo woola yiligebigileiso. ³⁷ Esiga Godeeye goo meedilei beeam mapoo, to no takeli goo sabolo tebia nee goo meedileiso. Egeesee ma kulodu no to tekepo takomo sili daga, yayo no odoo tekepo dalaiso. Esino no to tokenee takomo sili daga, yayo no odoo tokenee dalaiso.”

Edebeeyo goo toowa opusomo di moodoo ee agalame goomoga

(Maka 8:11-12, Luka 11:29-32)

³⁸ Beeam heeso Pelisi odoo abo sabolo osoloso tei eligili odoo sabolo oso Yesuye badebei mapoo

sibilesa egeesee takaso, “Eligili odoo, nayo kitulugu too egee tei Godee maga simidoo doloso gooleedalaiya, nayo goo toowa opusomo di hee moodee,” diso.

³⁹ Esem Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Odoo epedee hamapoo egee do niba diya tokenee. Osoloso niyo amapoo tei talai goweliso. Esiga niyo ayo wulo goo toowa opusomo di moodoo ee agalame amapoo takeliso. Esino ayo nimapoo goo toowa opusomo di hee eligilei mauwe. Esino hedebe Godee maga to tolosa kokodo takomo sili odoo Yonayo goo ono nimapoo eligileiso. ⁴⁰ Yona beeam bakadio hedebe di osoloso gesi bakadio hedebe di ee ma kulodu di toowa eyo gemedei ma kulodu badebeiso. Esiga Odoo Holo anosee beeam bakadio hedebe di osoloso gesi bakadio hedebe di mapoo midoo ma kulodu ta malaiso. ⁴¹ Esiga Niniba odoo oso goo meedilei beeam mapoo nibolo hodobo toboloso nibada goo meediloso, niba tokenee odoo dalaiso. Bei, Yonaye Godeeyo to dimapoo takeme, diayo dia goo tokenee maga goo su wuduloso miligi piaso. Esino ayo Yona dagadilesa ka badoso. Esino ayo Godeeyo to nimapoo takeme, niyo duloso nibada goo tokenee maga goo su wuduloso miligi pile. ⁴² Osoloso goo meedilei beeam mapoo Siba mi eyo wiligi odoo taba sobo onosee nibolo hodobo nibada goo meediloso niba tokenee odoo dalaiso. Bei, wiligi odoo taba Solomonoye eligi goo ee dulame yo eli sage abaga simiso. Esino ayo Solomono dagadilesa ka badoso. Esino niyo mo to dulei ka gowooso.”

Bo holoso see wedi sibili goo
(Luka 11:24-26)

⁴³ Esiga bo holoso odoo maga peegoo gaduga, yo dilesa doobudu

yayo badalai mi ee esiamo sileiso. Yo mi esiamo siloso koo ogoga, eyo nediliyo egeese takalaiso, ⁴⁴ ‘A mawo daga badebei moso mapoo see wedi dileiso,’ dee takalaiso. Osoloso yo see sibilesos ogoga, gelesi kadee doloso bi medee mopoodoo ma molo agalaiso. ⁴⁵ Eseega yo see dobutu wedi dileso bo holo diya kitulugu abo 7 gilimadoloso sibilesos moso omapoo dabalaiso. Egeeseega odoos hagee eyo daga badebei poogoloso see diya tokenee badalaiso. Esiga goo tokenee teli odoos epedee hamapoo egee do niyo daga debei poogoloso see diya tokenee dabalaiso. Bei, niyo ayo eligi goo mapoo tei tele poogooga.”

Yesuwo owee sabolo osoloso omolo dio

(Maka 3:31-35, Luka 8:19-21)

⁴⁶ Yesuye odoos mooloogoodoo mapoo to osee takomolome, owee dio osoloso omolo dio sibilesos peegoo tebisamolone, yimapoo to takalame goomogaso. ⁴⁷ Esemee odoos heeso Yesu mapoo egeese takaso, “No ege, noowee dio osoloso nomolo dio namapoo to takalame sibilesos peegoo tebisamolo,” dee takaso.

⁴⁸ Esino Yesuye nei yimapoo egeese takaso, “Mo wee ogumo? Osoloso molo dio ogumo?” diso. ⁴⁹ Esemee yayo o hamamee dili odoos dimapoo dee kou takolone egeese takaso, “Niba ege, odoos egee bia ee mo wee osoloso molo dio oso. ⁵⁰ Esiga edebee yo mo Ma Kei mi ma dokodoo badeli oso goomoga goo ee tomo siloga, odoos egee bia ee molo dio, osoloso mo booba dio, osoloso mo wee dio oso,” dee takaso.

13

Witi wo ko segei maga wudu taka

(Maka 4:1-9, Luka 8:4-8)

¹ Beeame hedebe ogoso Yesu moso kuloduga peegoo dileso Gelili abei pee mapoo meileso biaso. ² Yo omapoo badoboome, odoos susuga oso yayo eligi goo ee dulame yimapoo sibilesos diya mooloogoodoos. Esemee Yesu yo du mapoo dapoogoloso eligilone badoboome, odoos susuga muhiyodoga tebisamolone duluga meleeso.

³ Osoloso yayo goo susuga maga wudu takolone odoos susuga mapoo eligilone egeese takaso, “Niba dui. Beeame heeso odoos hee witi wo ko segalame diso. ⁴ Yo witi wo ko sogomo sileeme, ko abo eli domopoo misigedibaso. Esemee só aboso sibilesos neso. ⁵⁻⁶ Osoloso witi wo ko abo yugo kauwe mi mapoo misigediba ee bou saga pisigaso. Esino osoko pa oso dei moodoolone witi wo ko saga wediaso. Bei, too delega. ⁷ Osoloso witi wo ko abo daga witi kauwe kadee mapoo misigedibaso. Osoloso bou pisigaso. Esino witi sabolo palaga tiso tiademe susuga wediaso. ⁸ Osoloso witi wo ko abo mi tekepo mapoo misigedibaso. Osoloso oso bou pisigaloso kakauwuloso ko diya palagaso. Egeese ma kulodu witi wo ko aboso homokoko 100 egesi palagaso. Osoloso aboso 60 egesi palagaso. ⁹ Odoos niba dulubolo, esiga to ayo hagee takoo medee dui!”

Bei kasalame Yesuye wulo ka wudu takomo siliyo?

(Maka 4:10-12, Luka 8:9-10)

¹⁰ Osoloso Yesu o hamamee dili odoos oso sibilesos Yesu mapoo egeese takaso, “Nayo kasalame odoos mapoo wulo ka wudu takomo siliyo?” diso.

¹¹ Esemee Yesuye nei dimapoo egeese takaso, “Niyo Godeeye wiligi doloso badeli goo ee diya gooleedalaiso. Godeeye wiligi

doloso badeli goo ee daga mada meleeso. Esino Godeeye epedee hamapoo nimapoo olo yilige-buguso. Esino yayo odoo abo mapoo yiligebigile. ¹² Esiga to taka duli odoo mapoo Godeeye goo goolee tekepo bei tenelaiso. Esino edebeeyo mo to dulega poogooga, Godeeye yimapoo goo goolee tekepo pepooko egee molo see eyo peedee dalaiso. ¹³ Ayo odoo mapoo wulo wudu takomo siliso. Bei,

‘diayo ogoloso medee kibiya egelega pagalame.

Osoloso diayo duloso goo eyo bei medee kibiya gooleedel-ega pagalame.’

¹⁴ Osoloso Godee maga to tolosokokodo takomo sili odoo Aisayaye taka to oso goo diayo moodeli sabolo tebiaso. Bei, yayo egeesee takaso,

‘Diayo medee hodu dileso to taka duleiso,

esino goo eyo bei diayo medee kibiya gooleedalaima.

Osoloso diayo medee hodu dileso agalaiso,

esino goo eyo bei diayo ogoloso gooleedalaima.

¹⁵ Bei, diba tei goo ee gooleedalai gowoolone, dieso dibada deeso dia dulu tobodo osoloso dia howo gisigaso.

Esiga diba goo eyo bei ee gooleedalai tebile.

Esino diayo ogoloso, osoloso duloso goo goolee tekepo tolosa, amapoo wedi simi diepi,

ayo dibada goo tokenee hapoloso boobado bigiliyo.’

¹⁶ Esino Godeeye mo hamamee dili odoo nimapoo goomogoso. Bei, niyo ayo moodoo goo ee ogoloso duloso gooleedoo maga.

¹⁷ Esiga ayo nimapoo taka. Godee maga to tolosa kokodo takomo sili odoo daga debei sabolo osoloso Godeeyo howo woola tekepo

debeli odoo oso niyo epedee egee ogomolo goo ee agalai doloso bameleeso. Esino diayo egele. Osoloso niyo epedee egee dumoloo goo ee dulei doloso bameleeso. Esino diayo dule.”

Wudu taka goo eyo bei

(Maka 4:13-20, Luka 8:11-15)

¹⁸ Yesuye see tobu egeesee takaso, “Esiga witi wo ko segei maga wudu taka goo eyo bei medee dui. ¹⁹ Esiga odoo abo witi wo ko oso eli domopoo misigediba egesi masi doso. Diba to tekepo Godeeye wiligi doloso badeli goo ee duloso medee kibiya gooleedelega poogooga, Saitenso sibilesa Godeeyo to dibada sooloo ma kulodu melee yayo peedee deliso. ²⁰ Osoloso odoo abo witi wo ko oso yugo kauwe mi mapoo misigediba egesi masi doso. Esiga diayo Godeeyo to taka duloso goomoga sabolo saga teliso. ²¹ Esino Godeeyo to oso dia sooloo ma kulodu too medee koo meili. Esiga diayo Godeeyo to duloso beame deiyepo mapoo tei teliso. Esino diayo Godeeyo to mapoo tei too goo maga hegi goo sabolo osoloso dala goo oso dimapoo siboga, diayo Godeeyo to mapoo tei too goo ee saga pegeliso.

²² Osoloso odoo abo witi wo ko oso daga weti kauwe kadee mapoo misigediba egesi masi doso. Diba Godeeyo to duloso tei teliso. Esino mi hamapoo dabalai maga goo kodia sabolo osoloso bi bei doloso dabalame goolee oso dibada tei too tokenee peliso. Egeesee maga diayo tei too goo oso homokoko masi koo peli.

²³ Osoloso odoo abo witi wo ko oso mi tekepo mapoo misigediba egesi masi doso. Diayo Godeeyo to duloso gooleedeliso. Esiga odoo aboso homokoko masi 100 egesi peliso, osoloso aboso 60 egesi peliso, osoloso aboso 30 egesi peliso.”

Witi wo ko sabolo osoloso obu ko sabolo

²⁴ Osoloso Yesuye see hee wudu takolone odoo moologoodoo mapoo egeesee takaso, “Godeeye wiligi doloso badeli goo ee egesi masi moloso. Odoo heeso witi wo ko o homolee mapoo segeiso. ²⁵ Esino gesi odoo susuga tiesamolome, yimapoo ha teli odoo oso sibilesa yayo witi wo ko segei homolee omapoo obu ko sogoloso diso. ²⁶ Esiga witi wo ko segei olo kauwudoloso ko poome, obu ko segei sabolo hodobo palaso.

²⁷ Esemé o tou teli odoo aboso sibilesa egeesee takaso, ‘Nee homolee ma kulodu hedebe witi wo ko segeino, see kasee maga obu sabolo ka paladeeyo?’ dee takaso.

²⁸ Esemé yayo nei egeesee takaso, ‘Imapoo ha teli odoo oso sibilesa ka segei molodoo,’ diso.

Esemé o tou teli odoo oso yimapoo egeesee takaso, ‘Iyo dilesa obu egee tigeloso peegoo togobisilei no goomogodo?’ dee takaso.

²⁹ Esino yayo dimapoo egeesee takaso, ‘Haye, niyo na tige. Bei, niyo tigaga, witi wo ko segei sabolo tigebigiyaga. ³⁰ Esiga o diesono hodobo esee paladee dee. Osoloso ko goolai beeamé mapoo mo tou teli odoo oso daga obu ee tigeloso dou mapoo toodee dalaiso. Esino witi wo ko segei oso paladee ee goolagaloso mo nei mageli moso mapoo mooloogoo magee dalaiso.’”

Yesuye ko pepooko masted deli sabolo osoloso yist maga wudu taka

(Maka 4:30-32, Luka 13:18-21)

³¹ Osoloso Yesuye see hee wudu takolone o hamamee dili odoo mapoo egeesee takaso, “Godeeye wiligi doloso badeli goo ee egesi masi moloso. Odoo heeso ko pepooko masted deli todilesa o homolee mapoo segeiso. ³² Esino

ko abo ma kulodu ko masted deli hagee diya pepooko. Esino ko pepooko oso bou pisoloso kauwuga, homolee ee ma kulodu homo su oso toowa malaiso. Osoloso sóso omapoo sibilesa o dee mapoo ou tegelaiso.”

³³ Osoloso Yesuye see hee wudu takolone dimapoo egeesee takaso, “Godeeye wiligi doloso badeli goo ee egesi masi moloso. Soboso wo palawa silame daga homolone, wo toowa ee ma kulodu yist pepooko kukoseliso. Osoloso yist pepooko oso wo palawa ee diya koudiliso.”

³⁴ Esiga Yesuye odoo moologoodoo mapoo goo susuga hagee eligilame dimapoo wulo wudu takeliso. ³⁵ Yayo goo hageesee tomo sili egee Godee maga to tolosa kokodo takomo sili odoo oso taka sabolo tebilame ka eligimo sili. Bei, yayo egeesee takaso,

“Ayo odoo mapoo Godeeyo to eligilone
wulo wudu takoma sileiso.
Osoloso mi toowa bei mooloogolone
goo mada melee ee
see ayo woola yiligebigileiso.”

Witi wo ko sabolo osoloso obu maga wudu taka goo eyo bei

³⁶ Yesuye odoo mooloogoodoo diye doloso, yo see moso kulodu palaso. Esemé o hamamee dili odoo oso yimapoo sibilesa egeesee takaso, “Witi wo ko segei sabolo osoloso obu ko segei omaga wudu taka goo eyo bei nayo imapoo medee kibiya takee,” diso.

³⁷ Esemé Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Witi wo ko segeli odoo ee Odoo Holo aso. ³⁸ Osoloso witi wo ko segei mi ee mipoo toowa hagooso. Osoloso witi wo ko ee Godeeyo owolo dioso. Esino obu ko ee Saiteneeyo owolo dioso. ³⁹ Egeesee ma kulodu obu ko segeli odoo ee Saitenso. Osoloso goolai beeamé ee beeamé hoo poogoo oso. Osoloso witi wo ko goolai odoo ee Godeeyo momaiye oso.

⁴⁰ Esiga obu tigeloso dou mapoo toodeli egesi masi ee beame hoo poogoo mapoo Odoos Holo ayo Saiteneeyoo owolo dio ee dou mapoo egeesee toodalaiso. ⁴¹⁻⁴² Egeesee ma kulodu Odoos Holo ayo mo momaiye diye dalaiso, diayo dileso odoos goo tokenee mapoo gidodili odoos sabolo osoloso goo tokenee teli odoos ee gilimadoloso dou mi mapoo toodalaiso. Eseega diayo ee ma kulodu dobolone pisa sabolo mei gisile sabolo dabalaiso. ⁴³ Esino Godeeye tekepo deli odoos oso Ma Godeeye wiligi doloso badeli mi mapoo osokoso pa masi palaiso. Odoos niba dulubolo, esiga to ayo hagee takoo medee dui!”

Molee mada magoo maga wudu taka

⁴⁴ “Esiga Godeeye wiligi doloso badeli goo ee egesi masi moloso. Odoos heeso daga hoogoo bi medee tekepo molee toowaso too mi ma kulodu mada magoo ee odoos heeso mi doomeleso egeiso. Yo bi egee ogoloso see tobu miso gagaso. Osoloso goomoga sabolo o mosopoo wedi dileso o bi susuga odoos abo mapoo teneloso nei molee tooso. Osoloso yayo molee oso mi egee tooso. Osoloso bi medee tekepo mada mi ma kulodu magoo sabolo yayo tooso.”

Beegee maga wudu taka

⁴⁵ “Esiga Godeeye wiligi doloso badeli goo ee egesi masi moloso. Odoos heeso beeggee esiamo siliso. ⁴⁶ Yayo esiamo siloso beeggee medee tekepo ogoga, yo see dileso o bi susuga odoos abo mapoo teneloso nei molee teliso. Osoloso yo molee oso beeggee tekepo teliso.”

Pei maga wudu taka

⁴⁷ “Esiga Godeeye wiligi doloso badeli goo ee egesi masi moloso. Pei howomoo oluguloso di bei mologa egee misiga egesi masi moloso. ⁴⁸ Egeesee ma kulodu

pei mapoo di bei mologa, di kebili odoos oso dia bei booboos mapoo gimagoloso dobolone di piliso. Osoloso di tekepo ono o ma kulodu soliso, esino di edebeeyoo koo nali ee peegoo togobiseliso. ⁴⁹ Esiga beame hoo poogoo mapoo goo hageesi masi oso peledabalaiso. Esiga Godeeyoo momaiye aboso mipoo hamapoo sibilesoo Godeeyoo howoo woola tekepo debeli odoos sabolo osoloso goo tokenee teli odoos ee domo pileiso. ⁵⁰ Osoloso goo tokenee teli odoos ee Dou mi mapoo toodalaiso. Eseega diayo ee ma kulodu pisa sabolo dobolone mei gisile sabolo dabalaiso.”

⁵¹ Yesuye o hamamee dili odoos mapoo egeesee takaso, “Niba ayo hagee takoo goo susuga eyo bei medee gooleedosomo?” diso. Esemee diayo nei egeesee takaso, “O. Iba gooleedoso,” dee takaso.

⁵² Esemee Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Tei too odoos agayo Godeeyoo to eligilone, Godeeye wiligi doloso badeli goo ee gooleedoloso badoga, yo moso eyo ama masi badoso. Yayo moso ee ma kuloduga bi dia sabolo osoloso nape sabolo toloso ka tosibo dalaiso.”

*Yesu o mosobia oso gowe
(Maka 6:1-6, Luka 4:16-30)*

⁵³ Yesuye odoos susuga mapoo wudu takemelee koodobuloso mi hagee poogoo diso. ⁵⁴ Yo see wedi dileso o midee Nasalet mapoo badolone diayo howoo gisili moso mapoo pelesoo Godeeyoo to odoos mapoo eligilame bei mooloogooso. Esemee odoos susuga oso yayo eligi duloso diya howoogadolone egeesee takaso, “Odoos hagooso goo egee eligimo silo kapoo tobele? Osoloso yayo goo toowa opusumu di egee moodoomo silo, kitulugu kapoo tobele? ⁵⁵ Yo wulo Meliyo owolo. Osoloso yo wulo moso tegeli odoos hamapoo badeli

eyo owolo. Osoloso yo Yemes, Yosep, Saimon, osoloso Yudas egee bia dia emei. ⁵⁶ Osoloso obooba dio onosee ibolo hodobo hamapoo doso. Esiga goo susuga egee Yesuye kasee moodoomo silosomo?" dee takaso. ⁵⁷ Esiga diayo egeesee goolone Yesuye eligi goo ee talai goweso.

Eseme Yesuye dimapoo egeesee takaso, "Edebeeyo Godee maga to tolosolo kokodo takomo sili odooye to duloso mesiliso. Esino o mosobia sabolo osoloso o soosoo oso o to mapoo duloso koo mesili," diso.

⁵⁸ Esiga Yesuye diayo tei telega poogoloso debei goo ee ogoloso o mi omapoo goo toowa opusomo di abo moodoole poogooso.

14

Odooye howo oluguli Yonee woolooma

(Maka 6:14-29, Luka 9:7-9)

¹⁻² Beame omapoo Gelili mi gibadeli odooye Helodeeye Yesuye goo moodoomo silee duloso o tou teli odooye mapoo egeesee takaso, "Odooye hagee Yonee odooye howo oluguli oso molodoo. Yo ta maga olo hogabiadoo. Esiga yayo see goo toowa opusomo di hageesee ka moodoomo silo," dee takaso.

(Yayo hageesee takaso. Bei, Yonee telega badoboome, goo ha-gooso peledabaso.)

³⁻⁴ Beame heeso Helodeeye omolo Pilipiyo osobo Helodiyes peedee huso. Eseme Yoneeye goo hagee ogoloso Helodee mapoo diya takolone egeesee takaso, "Nayo nomolowo osobo peedee hulei tekeponee. Bei, egee tei," diso.

Eseme Helodee diya komonolone, o ha teli odooye mapoo takolone, Yonee dee tialogoloso neliga moso ma kulodu huse diso. ⁵ Eseme yo Yonee wooloomalame goomogaso. Esino odoobolo obulone wooloomele poogooso. Bei, odooye

susuga oso takolone Yonee Godee maga to tolosolo kokodo takomo sili odooye deliso.

⁶ Osoloso hamamee Helodee yo soomagoo beame tugodeme, yayo o odooye gilimadoloso sibilesolo wo nolone debeiso. Eseme Helodiyeseyo sobo holo oso sibilesolo dia mudugiyopoo hopoome, Helodee diya goomogaso. ⁷ Eseme nei Helodeeye goo tei moodoolame takolone yimapoo egeesee takaso, "Nayo goomoga bi ee amapoo takooga, ayo bi egee namapoo tenelaiso," diso. ⁸ Yo to egeesee taka duloso hopoomelee koodobulosolo owee mapoo dilesolo yayo goomoga goo ee duso. Osoloso see wedi sibilesolo Helodee mapoo egeesee takaso, "A Yonee odooye howo oluguli eyo wiligi ono goomogo. Esiga nayo epedee o wiligi koodolosolo tolo mapoo magolosolo amapoo tenee," dee takaso.

⁹ Esino Helodee goo hagee duloso Yoneeye wiligi koodolosolo tenelai yo goomegele. Esino yayo sobo holo mapoo goo tei moodoolame taka ee dibolo hodobo nei nolone debei odooye oso olo duso. Esiga goo hagee pagalayi yo goomegele. ¹⁰⁻¹¹ Eseme yayo o odooye mapoo to kitulugu teneeso, diayo dilesolo Yoneeye wiligi koodolosolo tosibilame. Osoloso o odooye oso neliga moso ma kulodu gadilesolo, Yoneeye wiligi koodolosolo tolo mapoo magolosolo tosibilesolo, sobo holo mapoo teneeso. Eseme see yayo tosibilesolo owee mapoo teneeso. ¹² Eseme Yonee o hamamee dili odooye oso sibilesolo Yoneeye kou todilesolo bousolo. Osoloso dilesolo Yesu mapoo takaso.

Yesuye odooye 5000 mapoo nei pi
(Maka 6:30-44, Luka 9:10-17,
Yonee 6:1-14)

¹³ Helodeeye Yonee woolooma goo ee Yesu duloso, o hamamee dili odooye sabolo du mapoo dalaga

poogoloso, mi odo mauwe mapoo hasalame diyadeeso. Esino mi opusomo opusomo di mapoo debeli odo oso goo hagee duloso Yesuye badebei mapoo mubili sibadeeso. ¹⁴ Yesu du maga mubiyodoo dapoogoloso tobudulone, odo susuga oso mooloogoodoo ogoloso yayo diba diya sooloo dolone odo paigiga tekepo paso.

¹⁵ Yesuye egeeseemo sileeme, o hamamee dili odo oso habe sibilesi yimapoo egeese takaso, "Osoko olo tolobuo. Esiga nayo odo susuga egee do diyadee dee, diayo mosobia koola kee do mapoo dileso nei dieso nalai ee moleeso talame. Bei, mi iyo hagee do mapoo odo mauwe. Esiga mi hamapoo nei mauwe," dee takaso.

¹⁶ Esem Yesuye dimapoo egeese takaso, "Niyo diba nei talame diye dee na takee. Esino niyo nei dimapoo tenee," diso.

¹⁷ Esem nei diayo yimapoo egeese takaso, "Imapoo wo si hedebe dee tiadoo sabolo osoloso di bakadio moloso," diso.

¹⁸ Esem Yesuye nei dimapoo egeese takaso, "Wo si sabolo osoloso di sabolo amapoo tosibe," diso.

¹⁹ Esem yayo odo susuga pukusi mapoo bulume dee takoloso, wo si dee tiadoo sabolo di bakadio toloso Kei mi ma dokodoo bolone Godee mapoo goomoga to takoloso wo popeiso. Osoloso o hamamee dili odo mapoo nei egee teneme, see diayo odo mooloogoodoo mapoo piso.

²⁰ Esem odo susuga oso nei tebia nega diya edigime nei hosudelega abo poogooso. Osoloso diayo nei naloso abo poogoo ee, Yesu o hamamee dili odo oso misigamo dileso bou ma kulodu soo bou 12 egesi metamagisaso. ²¹ Osoloso giso sabolo sobo sabolo osoloso holaiso sabolo oso nei hagee neso. Esino hedebe gisowe hesiga ee 5000.

Yesuye howo ma dokodooga di (Maka 6:45-52, Yonee 6:15-21)

²² Yesuye 5000 odo mapoo nei pi koodobuloso, o hamamee dili odo mapoo egeese takaso, "Daga niyo du toloso abei hodiokoo dalo soowee. Ayo odo hagee bia diye doloso a hamamee ka sibileigo," diso. ²³ Osoloso yayo odo mooloogoodoo olo diye doloso, see obusomo badalame mubi dokodoo howo gisilame palaso. Yo mubi dokodoo peleso badoboome neligaso. ²⁴ Esino beame omapoo o hamamee dili odo oso du mapoo toboloso abei domopooga diyadaga meleeso. Esem poo sabolo howo ki sabolo simi oso dia du diya bidigaso.

²⁵ Osoloso gesi domo kudi takeme, Yesuye abei ma dokodooga dimapoo diso. ²⁶ Esem diayo Yesuye simi ogoloso dio dulone diya ebigaso. Bei, diayo goolee boso siba bele dolone diya googaso.

²⁷ Esem Yesuye saga dimapoo egeese takaso, "Niba howaleegee. Haga na ebi. Ayo siba," dee takaso.

²⁸ Esem Pitaye egeese takaso, "Lodee, tei nayo siboga, nayo anosee howomoo meledoboloso howo ma dokodooga namapoo sibeye dee," diso.

²⁹ Esem Yesuye nei egeese takaso, "Sibe." Esem Pita howomoo meledoboloso howo ma dokodooga Yesu mapoo diso. ³⁰ Esino yo dulone egeino, poo toowa simi oso howo ki toowa sibume, yo diya ebiaso. Egeeseelone yo howo kulomoo oumo moume to neligidi egeese takaso, "Lodee, a pidi," dee takaso.

³¹ Esem Yesuye o deeso Pita saga toloso yimapoo egeese takaso, "Nayo tei too ee diya pepookodoo. Bei kasalame nayo tei too goo ee ka poogoowo?" diso.

³² Osoloso o bakadio du ma kulodu dapoogoome, poo simi

omapoo koodobiaso. ³³ Esem e o hamamee dili odoo oso Yesuwo homo bei mapoo gasuwoloso dobolone egeesee takaso, “No tei Godeeyo owolodoo,” diso.

Odoo paigiga Genesalet mi mapoo debeli oso Yesu mapoo simi (Maka 6:53-56)

³⁴ Yesu o hamamee dili odoo sabolo abei dapoogoloso Genesalet mi mapoo dia du oluguso. ³⁵ Mi omapoo debeli odoo oso Yesu hoodo ogoloso mi opusomo opusomo di mapoo Yesu olo sibago doloso to takomo diso. Esem e odoo aboso odoo paigiga susuga Yesu mapoo ido sibadeeso. ³⁶ Osoloso odoo paigiga oso Yesu mapoo howolone egeesee takaso, “Iyo wulo nee dugo su mapoo sigilei soowayo?” diso. Esem e odoo paigiga oso Yesuwo dugo su mapoo sigime, odoo egee bia wegigadooso.

15

Tei Godeeye eligi sabolo osoloso edebeeyo eligi goo sabolo (Maka 7:1-13)

¹ Beeame hedebeso Pelisi odoo abo sabolo osoloso tei eligili odoo abo oso Yolusalem maga sibilesi Yesuye badebei mapoo mooloogoodoloso yimapoo egeesee takaso, ² “Bei kasalame nee hamamee dili odoo oso ibada adaga dia goo ee dedelega poogoloso dia dee hapelega nei ka nasomo?” dee takaso.

³ Esem e Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Bei kasalame niyo tei Godeeye eligi goo ee poogoloso see nibada adaga dia goo ee ka dodomo silosomo?” ⁴ Bei, Godeeye egeesee takaso, ‘Namamo to mapoo osoloso nooweeyo to mapoo mesiloso ka silesibe. Esino edebeeyo ama mapoo osoloso owee mapoo to tokenee takooga, yo wooloome,’ diso. ⁵ Esino niyo egeesee eligiliso, odoo heeso ama

dio owee dio biso pidilame tei magoo ee dadalai gowooga, yayo wulo takolone bi egee Godee mapoo tenelame olo to magoloso ka moloso, dee takalai tekepo deliso. ⁶ Goo egeesee maga edebeeyo ama dio owee dio pidilame niyo hamaga takeliso. Niyo goo egeesee moodoolone, Godeeye tei magoo goo ee dedelega see nibada adaga dia goo ee dodolone ka doso. ⁷ Niba goo bakadio gweli odoo. Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo Aisayaye nibada goo maga tei goo takaso. Bei, yayo goo Godeeye taka egeesee hoguguso,

⁸ ‘Odoo hagee bia oso dia magaso wulo gamenee amapoo goomoga poudiliso.

Esino dibada sooloo ma kulodu tei amapoo mesili goo ee mauwe.

⁹ Esiga diayo amapoo goomogolone mo hu dokodoo poudili goo eyo bei mauwe.

Bei, diayo tei edebeeyo eligi goo ee ayo eligi masi see diayo odoo mapoo eligimo silesibiliso.’”

Ogoo gooso odoo tokenee ka peliyo?

(Maka 7:14-23)

¹⁰ Yesuye odoo susuga gili-madoloso dimapoo egeesee takaso, “Odoo susuga niba mo to hagee duloso medee gooleede.

¹¹ Esiga edebeeyo nei ne oso Godeeyo howo woola yo tokenee koo peli. Esino edebeeyo o sooloo ma kuloduga goolee to tokenee ee takooga oso Godeeyo howo woola yo tokenee peliso,” dee takaso.

¹² Osoloso o hamamee dili odoo oso yimapoo sibilesi egeesee takaso, “Pelisi odooso nayo taka goo mapoo egee kamanaga no ogoloso gooleedosomo?” diso.

¹³ Esem e Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Nei howo mo Ma Kei mi ma dokodoo badeli

yayo segele susuga ee o too sabolo tigadoloso togobileiso. ¹⁴ Esiga Pelisi odoo ee nei howo segei egesi masi moloso. Niyo diba haga na goolee. Diba odoo howo neliga masi doso. Esiga odoo howo neliga heeso odoo howo neliga hee ido duga, o bakadio ou mapoo tigatedi-bileiso.”

¹⁵ Esemé Pitaye egeesee takaso, “Nayo wudu taka goo eyo bei imapoo medee kibiya eligi,” diso.

¹⁶ Esemé Yesuye nei egeesee takaso, “Niba to hageeyo bei gooleedelega osee dosomo?”

¹⁷ Esiga nei niyo tolosó nali oso nibada sooloo ma kuludu tokenee koo peli. Bei, nei egee nayo nalo sooloo golooso see nee gemedei maga peegoo gadiliso.

¹⁸ Esino odoo o magaso to tokenee takeli goo susuga oso o sooloo ma kuloduga woola takooga goo oso yo Godeeyo howo woola tokenee peliso. ¹⁹ Bei, o sooloo ma kuloduga goo tokenee susuga hagooso woola peledebeliso: toke-nee gweli goo, osoloso odoo hee wooloomali goo, osoloso adaba kooka sobo sabolo kooka giso sabolo hedebe deli goo, osoloso sobo obuo sabolo giso kadiga sabolo hedebe deli goo, osoloso adaba bi heli teli goo, osoloso emegei dimaga gamenee takeli goo, osoloso emegei dia goo maga to tokenee takeli goo. ²⁰ Esiga goo tokenee susuga hagooso Godeeyo howo woola odoo tokenee peliso. Esino dee hapelega nei nali oso yo tokenee palaime.”

*Yu sobonee oso tei too
(Maka 7:24-30)*

²¹ Yesu o hamamee dili odoo sabolo mi egee poogoloso see Taya mi toowa sabolo osoloso Saidon mi toowa koola mapoo mi pepuso mapoo diyadeeso. ²² Diba omapoo dileso peledoboome, sobo heeso Yesuye badebei mapoo simiso. Sobo egee Keinen sobo. Esiga yayo

Yesu ogoloso to neligidi egeesee takaso, “Lodee, Deibidiyo amawe, nayo a sooloo dele. Bei, mo sobo holo yima kulodu bo holo peleso badolone yimapoo dala toowa tenee domoloso,” diso.

²³ Esino Yesuye to hagee duloso to nei takele. Esemé o hamamee dili odoo oso Yesu mapoo sibilesó egeesee takaso, “Sobo hagooso iba deedeé silone to neligidi takomo silo. Esiga nayo yo diye dee takee,” diso.

²⁴ Esemé Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Godeeye a hedebe Isael odoo sipi be hu masi osugobuloso egee do mapoo diye diso,” dee takaso.

²⁵ Esemé sobo hagooso see sibilesó Yesu o homo bei mapoo gasuwoloso badolone egeesee takaso, “Lodee, a pidi,” diso.

²⁶ Esemé Yesuye nei sobo yimapoo wudu takolone egeesee takaso, “Holaiso dia nei tolosó see so mapoo tenelai tekeponee,” diso.

²⁷ Esino sobo hagooso Yesu mapoo egeesee takaso, “O. Lodee nayo tei takoo. Esino so ee amaye nei nolone kokou miyomoo mou ee nalagamo silesibiliso,” diso.

²⁸ Esemé Yesuye nei yimapoo egeesee takaso, “Sobo, nayo tei too diya toowadoo. Esiga nayo goomoga goo taka ee ayo moodolaiso,” diso. Esemé beame omapoo sobo egeeyo owolo sobo holo olo tekepo paso.

Yesuye odoo paigiga susuga tekepo pa

²⁹ Yesu mi egee poogoloso see Gelili abei palaga dimeleeso. Yo see abaga peleso mubi dokodoo biaso. ³⁰ Osoloso odoo mooloo-goodoo oso odoo paigiga gilimado sibilesó Yesuwo homo beiyopoo ibedigaso. Odoo abo bagi daga poogoo, osoloso odoo howo neliga, osoloso odoo su kakawa poogoo, osoloso odoo to koo keli, osoloso odoo paigiga opusomo opusomo di

abo sabolo Yesu mapoo gilimado sibadeeso. Esemé Yesuye odoó paigiga susuga egee bia tekepo paso. ³¹ Esemé odoó susuga oso goo hagee ogoloso diya howoogadolone Isalael odoó dia Godee mapoo goomoga toowa poudooso. Bei, to koo keli odoó see to keiso, osoloso odoó su kakawa poogoo see toboloso silesibiso, osoloso bagi daga poogoo odoó see tekepo poloso silesibiso, osoloso odoó howo neliga see egeiso.

Yesuye odoó 4000 mapoo nei pi (Maka 8:1-10)

³² Osoloso Yesuye o hamamee dili odoó gilimadoloso egeese takaso, “Odoó mooloogoodoo hagee bia beeamé bakadio hedebe di ee ma kulodu abolo hodobo debeiso. Esino see diayo nei mauwe debei ogoloso diba diya sooloo dalaso. Ayo diba nei tenelega diye daga, diba eli domopoo dumologa houdulone diya wosalai malaiso,” dee takaso.

³³ Esemé o hamamee dili odoó oso yimapoo egeese takaso, “Nei mauwe mi hamapoo iyo nei kapoo toloso odoó mooloogoodoo mapoo tebia ka tenelaiyo?” diso.

³⁴ Esemé Yesuye nei egeese takaso, “Nimapoo wo si kasolo molosomo?” dee takaso.

Esemé diayo nei egeese takaso, “Imapoo wo si 7 sabolo osoloso di pepooko abo moloso,” diso.

³⁵⁻³⁶ Esemé Yesuye odoó susuga mi mapoo bulume dee takoloso wo si 7 sabolo osoloso di pepooko abo toloso Godee mapoo goomoga to takaso. Osoloso wo si popei, di hwei agisaloso o hamamee dili odoó mapoo teneme, see diayo odoó mooloogoodoo mapoo piso.

³⁷ Odoó susuga nei ne oso diya edigaso. Esemé nei naloso abo poogoo ee o hamamee dili odoó oso misigaloso bou tegei ma kulodu soo bou 7 egesi metamagisaso. ³⁸ Osoloso giso sabolo sobo

sabolo osoloso holaiso sabolo oso nei hagee neso. Esino hedebe gisowe hesiga ee 4000. ³⁹ Yesuye odoó susuga diye dee takoloso o hamamee dili odoó sabolo meileso du ma kulodu tebisaloso, Magadan mi koola mapoo dalo soowaso.

16

Edebeeyo goo toowa opusomo di moodoo ee agalame goomoga (Maka 8:11-13, Luka 12:54-56)

¹ Osoloso Pelisi odoó sabolo osoloso Sedisi odoó oso Yesu mapoo sibilesi yimapoo kukulo agalame egeese takaso, “Nayo kitulugu too egee tei Godee maga simidoo doloso gooleedalaiya, nayo goo toowa opusomo di hee moodee,” dee takaso.

²⁻³ Esino Yesuye dimapoo egeese takaso, “Habe osoko tekepo mouga ogoloso niyo egeese takeliso, ‘Godigi osoko tekepo polodoo,’ dee takeliso. Osoloso gesikolo mi hemiye ogoloso, ‘Epei howo sibilodoo,’ deliso. Esiga goo egeese oso peledabalai niba olo gooleedooso. Esino goo susuga ayo epedee hagee eligi sabolo osoloso goo susuga ayo epedee hagee moodoomolo eyo bei, niba gooleede. ⁴ Odoó epedee hamapoo egee do niba diya tokenee. Osoloso niyo amapoo tei talai goweliso. Osoloso niyo wulo goo toowa opusomo di moodoo ee agalame amapoo takeliso. Esino ayo nimapoo goo toowa opusomo di hee eligilei mauwe. Esino hedebe Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoó Yona eyo goo ono nimapoo eligileiso.” Yesuye goo hagee takemelee koodobuloso diba poogoo diso.

Pelisi odoó sabolo osoloso Sedisi odoó oso eligi goo ee na deede (Maka 8:14-21)

⁵ Osoloso Yesu o hamamee dili odoó sabolo abei dalo soowaso.

Diba omapoo dileso dobolone egeino o hamamee dili odoo oso wo telega boobada neme goo diya koudiaso. ⁶ Diba goo koudulone doboome Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Obeeamo! Pelisi odoo sabolo osoloso Sedisi odoo dia wo ee habiaga, niba medee koolone ka debee.”

⁷ Esino Yesu o hamamee dili odoo oso goo hagee duloso, diesono to moulone egeesee takaso, “Iyo wo telega boobada poogoo simiga Yesuye iba ogoloso egeesee ka takoo,” diso.

⁸ Esemе diayo goo koudulone debei ee Yesuye ogoloso dimapoo egeesee takaso, “Bei kasee maga niyo wo telega boobada poogoo simi maga goo diya koudulone ka dabala? Niyo tei too goo ee diya pepookodoo. ⁹ Esiga niba ayo kitulugu goo ee gooleedelega osee doso. Esiga niba ayo odoo 5000 mapoo wo si dee tiadoo populoso pi goo ee boobado buguloso ka doso. Osoloso diayo wo naloso abo poogoo, niyo misigaloso bou ma kulodu soo bou bei metamagisa goo sabolo boobado buguso. ¹⁰ Esiga niba ayo odoo 4000 mapoo wo si 7 populoso pi goo ee boobado buguloso doso. Osoloso diayo wo naloso abo poogoo, niyo misigaloso bou ma kulodu soo bou bei metamagisa goo sabolo olo boobado buguso. ¹¹ Esiga ayo nimapoo wodee eyo goo maga takele. Esino bei kasee maga niyo goo hagee gooleedelega ka dosomo? Esiga ayo taka goo ee niyo Pelisi odoo sabolo osoloso Sedisi odoo oso eligi goo mapoo hamamee dedeyaga niso nediliyo medee balame to hagee nimapoo ka taka.” ¹² Esemе Yesuye wodee eyo goo maga takelega, wulo Pelisi odoo sabolo osoloso Sedisi odoo

oso eligi goo* maga ka takeme, Yesu o hamamee dili odoo oso omapoo ogoloso olo gooleedooso.

*Pitaye Yesuwo goo yiligebugu
(Maka 8:27-30, Luka 9:18-21)*

¹³ Yesu dileso Kasaliya-Pilipai mi mapoo silone o hamamee dili odoo mapoo egeesee takaso, “Edebeeyo Odoo Holo a odoo ogu deliyo?” diso.

¹⁴ Esemе diayo yimapoo egeesee takaso, “Odoos aboso no Yonee odoo howo oluguli odoo osodoo, dee takeliso. Osoloso odoo aboso no Ilaya, dee takeliso. Osoloso odoo aboso no Yelemaya deliso. Osoloso odoo aboso no Godee maga to tolosoko kokodo takomo sili odoo hee daga badebei oso molodoo, dee takeliso.”

¹⁵ Esemе Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Esino hee niyo a odoo ogu deliyo?” diso.

¹⁶ Esemе Saimon-Pitaye nei egeesee takaso, “No Keliso, Godeeye hudi magoo, kookaiyo badoboso gie badeli Godeeyo owolo osodoo,” dee takaso.

¹⁷ Esemе Yesuye nei yimapoo egeesee takaso, “Saimon-Pita, Yonayo owolo, no goomege. Bei, odoo heeso goo hagee namapoo ka eligile. Esino mo Ma Kei mi ma dokodoo egee bado oso namapoo ka eligi. ¹⁸ Esiga Pita, ayo namapoo taka, no yo masi badoso. Esiga ayo yo hagee ma dokodooga mo sosee* bei mooloogoolaiso. Egeesee ma kulodu teliso kitulugu oso sosee hagee dagadileime. ¹⁹ Osoloso ayo Godeeye wiligi doloso badeli osulu ee gibadalame kitulugu namapoo tenelaiso. Esiga nayo takolone, edebeeyo mipoo hamapoo goo moodoolai ee tei daga, goo egee Kei mi mapoo olo tei doloso moloso. Osoloso nayo takolone,

* **16:12:** Pelisi odoo sabolo osoloso Sedisi odoo diayo eligi goo ee wo habia masi moloso. Bei, wo giedege sabolo wo habia sabolo hamaga, wo giedege tekepo ee tokenee palaiso. * **16:18:** sosee hu eyo bei ee tei telaga odoo susuga mipoo hamapoo egee do ee takooso.

edebeeyo mipoo hamapoo goo moodoolai ee tei me daga, goo egee Kei mi mapoo olo tei me moloso.”

²⁰ Osoloso yayo tobudulone to kitulugu sabolo o hamamee dili odoo mapoo egeesee takaso, “Niyo odoo abo mapoo takolone a Kelisoso, dee na takee,” diso.

*Yesu eyo talai goo ee taka
(Maka 8:31-33, Luka 9:22)*

²¹ Osoloso beame domo omaga Yesuye o hamamee dili odoo mapoo eyo talai eyo goo ee takomo silame bei mooloo-gooso. Egeeseelone yayo dimapoo egeesee takaso, “A Yolusalem mapoo pologa, Yu odoowo wiligi odoo sabolo, osoloso tei moso eyo wiligi odoo sabolo, osoloso tei eligili odoo oso amapoo dala tenelaiso. Osoloso edebeeyo a wooloomaloso, bi mapoo ta moloso beame bakadio hedebe di mapoo see bi maga hogadileiso,” dee takaso.

²² Esem Pitaye Yesu peegoo ido dileso tobudulone yimapoo diya kitulugu sabolo takolone egeesee takaso, “Haye Lodee, goo hagooso namapoo peledbeyaga, Godeeye no gooleegeeye dee,” dee takaso.

²³ Esino Yesuye Pita mapoo biditoboloso tobudulone egeesee takaso, “Saiten, no amaga peegoo di. To nayo egee takoo oso ayo Godeeye goomoga goo talai ee eli poo. Bei, nayo to egee takoo Godeeye taka ee koo takoo. Esino edebeeyo taka goo ee takoo,” diso.

*Yesu goolone badalai
(Maka 8:34-38, Luka 9:23-26)*

²⁴ Yesuye o hamamee dili odoo mapoo see tobu egeesee takaso, “Edebeeyo ayo di hamamee sibilei goomogoga, yo daga eyo goomoga goo tomo sili ee poogoloso, eyo talai sabolo dala toowa talai goo sabolo medee mopoodoo doloso ama hamamee ka sibe.

²⁵ Esiga edebeeyo o gie badeli

eyo goodogoga, o gie badeli ee osugobalaiso. Esino edebeeyo mo goo maga o gie badeli eyo goodegelega poogoga, yo bado-boso kookaiyo gie badeli talaiso.

²⁶ Esino edebeeyo mipoo hamapoo badolone, eyo goomoga goo susuga ee tomo siloso, hedebe gie badeli goo ee telega dagaduga, yo see ogoo goo talaisomo? Mauwe. Bei, yayo gie badeli eyo nei talai mipoo hamapoo bi hee mauwe.

²⁷ Esiga Odo Holo ayo mo Maye toowa doloso badeli goo omaga o gadeebugu sabolo, osoloso o momaiye sabolo sibilesi, odoo susuga oso goo tomo silee eyo nei ayo dimapoo tebia tenelaiso.

²⁸ Egeesee ma kulodu ayo nimapoo taka. Nima kulodu odoo abo wedilega egee do ee osee doga, Odo Holo ayo wiligi doloso badalame sibileiso.”

17

Yesuye Moses dio osoloso Ilaya dio to kei

(Maka 9:2-10, Luka 9:28-36)

¹ Osoloso beame 6 poogoloso Yesuye Pita, Yemes, osoloso Yemeseyo omolo Yonee esee gilimadoloso mubi hoodoo mapoo dabalame paladeeso. ² Diba

omapoo peleso dobolone egeino, Yesu o su opusomo doloso osokoso poni masi o mudu maga poni molome egeiso. Osoloso o dugo oso heliye diya gadeebugu masi molome egeiso. ³ Diba omapoo dobolone egeino, Moses dio Ilaya dio peledoboloso Yesubolo to kesamolome egeiso. ⁴ Esem

Pitaye Yesu mapoo egeesee takaso, “Lodee, iba hamapoo dabalai tekepo. Esiga nayo goomogoga, iyo waseme bakadio hedebe di tegelaiso. Hee nee, osoloso hee Moseseeyo, osoloso hee Ilayayo dalaiso,” dee takaso.

⁵ Pita yo to osee komolome, kolobo diya heliye oso sibilesi

diba gidisooso. Eseme kolobo ma kuloduga toso egeese takaso, “Hagee ayo gooma mo holo oso. A namapoo diya goomogo. Esiga o to mapoo medee dui,” diso.

⁶ Eseme Pita diayo goo hagee du-
loso diya obulone miyomoo bala-
boo tiesaso. ⁷ Esino Yesuye sibilesa
dimapoo sigilone egeese takaso,
“Niba tebise. Haga na ebi,” diso.
⁸ Eseme diba tehisaloso egeino
Yesu obusomo tobudume egeiso.

*Yesu o hamamee dili odoo oso
Ilayayo goo maga woosa
(Maka 9:11-13)*

⁹ Osoloso diba mubi dokodooga
see kumoo moulone, Yesuye
dimapoo egeese takaso, “Goo
niyo egei ee odoo abo mapoo na
takee. Esino Odoo Holo a ta maga
see hogado pala ogoloso, niyo
hamamee ka takomo silesibe,” dee
takaso.

¹⁰ Eseme Pita diayo Yesu mapoo
egeese woosaso, “Bei kasalame
tei eligili odoo oso eligilone
'Daga malalo Ilayaye sibilesa
Keliso hamamee sibileigo' dee ka
takeliyo?” diso.

¹¹ Eseme Yesuye dimapoo
egeese takaso, “Ilaya tei sibilesa
goo susuga see medee mopoodoo
dalaiso. ¹² Esino ayo nimapoo
taka, Ilaya yo olo simiso. Esino
edebeeyo yo medee kibiya
hoodo egelega yimapoo dala
tenemeleeso. Egeeseelone diayo
Odoo Holo amapoo dala egesi masi
tenemalaiso.”

¹³ Osoloso diayo Yesuye egeese
taka duloso nei diayo goolee,
Yonee odoo howo oluguli eyo goo
ee takoo doloso olo gooleedooso.

*Yesuye holope bo holo pala ee
tekepo pa*

(Maka 9:14-29, Luka 9:37-43)

¹⁴ Yesu o hamamee dili odoo
bakadio hedebe di sabolo mubi
dokodooga meilesa, odoo susuga
diba balagamelee omapoo pele-
doboome, odoo heeso sibilesa

Yesuwo homo beiyopoo gasu-
woloso badolone egeese takaso,
¹⁵ “Lodee, nayo mo giso holo
sooloo dologa yo pidi. Bei, yo
todo dolone halaboomo silone, eyo
nediliyo howomoo homodobuo
osoloso dou mapoo homodobuo
dolone dala toowa teliso. ¹⁶ Eseme
ayo holope egee nee hamamee dili
odoo mapoo ido simino, diayo yo
tekepo moodolai tebilena,” diso.

¹⁷ Eseme Yesuye nei egeese
takaso, “Niba tokenee odoo, tei too
mauwe. Niyo amapoo tei talame
a beeamo kasolo nibolo hodobo
ka badalaiyo? Ayo beeamo sage
nibolo hodobo badebeino, niyo
amapoo tei telega osee dogo, a
nimapoo diya gowooso. Esino ho-
lope egee amapoo ido sibe,” diso.
¹⁸ Eseme bo holo holopeyo kulodu
pala mapoo Yesuye to kitulugu
sabolo takeme peegoo diso. Eseme
epedee omapoo holope egee see
tekepo paso.

¹⁹ Goo hagooso dilesa koodobume,
Yesu o hamamee dili odoo oso
dibusomo dobolone Yesu mapoo
egeese takaso, “Iyo kaseme bo
holo holopeyo kulodu pala ee
peegoo habigilei kitulugu mauwe
ka poogoowo?” diso.

²⁰ Eseme Yesuye nei dimapoo
egeese takaso, “Niyo tei too ee
diya pepooko. Goo egeese maga
niyo bo holo peegoo habigilei kitu-
lugu mauwe ka poogoo. Esiga ayo
nimapoo taka. Niyo tei too goo ee
homokoko pepooko masi mologa,
niyo mubi mapoo takolone ‘no see
koo dilesa mele’ dee takooga, tei
egeese salaiso. Esiga egeese ma
kulodu goo susuga niyo moodolai
tebileiso. [²¹ Esino bo holo hageesi
masi peegoo habigilei ee hedebe nei
tei doloso dobolone Godee mapoo
taka maga bo holo peegoo ka
habigiya.]”

*Yesu eyo talai goo ee see tobu
taka*

(Maka 9:30-32, Luka 9:43-45)

²² Yesu o hamamee dili odoo oso sibilesi Gelili mi mapoo mooloo-goodoloso doboome, Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Odoos Holo a odoo mapoo tiasalaiso. ²³ Osoloso diayo a wooloomalaiso. Esino a bi mapoo ta moloso beeamo bakadio hedebe di mapoo gie badeli tolosa hogadileiso.” Esemo Yesu o hamamee dili odoo oso to hagee duloso diya gooheloso.

Tei moso ee pidilame tekisi molee teneli

²⁴ Osoloso see tobu Yesu o hamamee dili odoo sabolo dileso Kapeniyyum mi mapoo peledobooome, tei moso ee pidilame tekisi molee teli odoo aboso sibilesi Pita mapoo egeesee takaso, “Nibada eligili odoo yo tei moso ee pidilame tekisi molee teneliso?” diso.

²⁵ Esemo Pitaye nei egeesee takaso, “O. Teneliso,” diso. Esino Pita epedee omapoo moso kulodu Yesuye badebei mapoo gasibume, Yesuye Pita mapoo egeesee takaso, “Saimon, nayo goo hagee amapoo takee. Mipoo hageeyo wiligi odoo tebisa oso odoo ogu bia dimaga tekisi molee ka teliyo? Odoos diayo bali maga teliyo o, odoo abo maga ka teliyo?” dee takaso.

²⁶ Esemo Pitaye nei egeesee takaso, “Odoos abo maga ka teli*,” diso.

Esemo Yesuye nei egeesee takaso, “Esiga wiligi odoo diayo bali odoo diba tekisi molee dia wiligi odoo mapoo koo teneli*.”

²⁷ Esino tei moso ee pidilame tekisi molee teli odoo hagee bia ee kemeneyaga, iyo tekisi molee tenelega pagalai tekeponee. Esiga no dileso abei mapoo kimaso di gi. Osoloso di malalo gi eyo maga

gwaloso ogoga molee ko molo agalaiso. Eseege nayo molee egee tolosa dimapoo ibada tekisi molee magee,” dee takaso.

18

Godeeye wiligi doloso badeli goo mapoo odoo agayo toowa doloso ka badosomo?

(Maka 9:33-37, Luka 9:46-48)

¹ Beeamo domo omapoo Yesu o hamamee dili odoo oso sibilesi Yesu mapoo egeesee takaso, “Godeeye wiligi doloso badeli goo mapoo odoo agayo toowa doloso ka badosomo?” diso.

² Esemo Yesuye holope hee idoloso dima domo tobudume, o hamamee dili odoo mapoo egeesee takaso, ³ “Ayo nimapoo taka. Nibaba goo goolee su wudoloso holope hageesi masi badelega poogooga, niba Godeeye wiligi doloso badeli goo mapoo gadileime. ⁴ Esiga odoo agayo holope pepooko hageesi masi o su eyo nediliyo pepooko daga, yo Godeeye wiligi doloso badeli goo mapoo toowa doloso ka badoso.

⁵ Osoloso odoo agayo holope hageesi masi mo hu maga o mosopoo ido pologa, yo a ido pala masi ido poloso. ⁶ Esino odoo heeso tei too odoo hee goo tokenee mapoo gido duga, nei odoo heeso o mu mapoo yo toowa bagagoloso howo bou mapoo toosolai ee dala haga toowanee. Bei, hamamee Godeeye odoo goo egeesee moodeli mapoo dala toowa tenelaiso. ⁷ Eeye-ee, mipoo hamapoo debeli odoo, niba emegei! Bei, mipoo hamapoo niba goo tokenee mapoo gido dili goo diya bei moloso. Esiga goo egeeseeso sibileiso. Esino goo tokenee mapoo gido dili odoo,

* **17:26:** Yesuye badebei beeamo omapoo, wiligi odoo toowa taba oso o ha teli odoo sabolo ha temeleso, odoo diayo dagadi egee bia dimaga yayo tekisi molee teliso. Esino o mosobia maga koo teli.

* **17:26:** Yesuye to hageesee taka goo eyo bei ee, Godeeyo owolo dio oso tei moso ee pidilame tekisi molee tenelega pagalai ee tei mauwe doloso ka taka.

niba obeeamo! Godeeye odo egeesee seli mapoo dala diya toowa tenelaiso. ⁸ Osoloso nee dee hodio oso no goo tokenee talame gido duga, dee hodio egee kobigi, dee hediliwe badoboso kookaiyo gie badeli talai tekepo. Esino nee dee bakadio dou koo semili mapoo dilei tekeponee. Osoloso nee homo hodio oso no goo tokenee talame gido duga, homo hodio egee kobigi, homo hediliwe badoboso kookaiyo gie badeli talai tekepo. Esino nee homo bakadio dou koo semili mapoo dilei tekeponee. ⁹ Osoloso nee howo hodio oso no goo tokenee talame gido duga, nee howo hodio egee tabigi, howo hediliwe badoboso kookaiyo gie badeli talai tekepo. Esino nee howo bakadio dou koo semili mapoo dilei tekeponee.

¹⁰ Esiga niba obeeamo. Holaiso hagee bia goo mauwe dee na goolee. Bei, Godeeyo momaiye oso Kei mi ma dokodooga Ma Godeeyo howo woola dimapoo ka bamoloso. [¹¹ Bei, Odo Holo ayo simi hagee odo Godee maga peegoo osugoba dimapoo gie badeli tenelame ka simi.”]

Sipi be hu osugoba
(Luka 15:3-7)

¹² “Odo heeso sipi be hu 100 gibadalaiso. Egeesee ma kulodu sipi be hedebe osugoboodoga, yayo see ogoo goo moodoolaisomo? Sipi be hu abo 99 ee omapoo dogo, yo see hedebe osugoba ee esiamo dileiso. ¹³ Esiga ayo nimapoo taka. Sipi be hu 99 osugobele mapoo yo goomoga moloso. Esino sipi be hedebe osugoba ee esiameloso ogoga, yo diya goomogalaiso. ¹⁴ Esiga holaiso hageesee heeso yimaga peegoo osugobalai nibada Ama Kei mi ma dokodoo egee bado yo koo goomogoso.”

Tei too odo oso goo tokenee toga, yo pidi

¹⁵ “Esiga tei too odo oso namapoo goo tokenee moodooga, nayo mada dilesos yimapoo o goo tokenee ee takalai tekepo. Egeesee ma kulodu yayo nee to duloso mesiooga, yo see goo tekepo mapoo ido siboso. ¹⁶ Esino yayo nee to duloso mesile poogooga, nayo see tei telaga odo hedebe, o, bakadio egesi gilimadoloso yo agalame di, diayo to nayo taka ee tei takadoo dalame. ¹⁷ Egeesee ma kulodu yayo dibada to duloso mesile poogooga, goo hagee tei telaga odo susuga sosee ma kulodu egee do mapoo takee. Esino yayo see dibada to duloso mesile poogooga, yo see peegoo badeli odo o, goo tokenee teli odo dalai tekepo.

¹⁸ Esiga ayo nimapoo taka. Osoloso niyo ogoo goo ee mi hamapoo tiadoo mologa, Kei mi ma dokodoo osee tiadoo molo agalaiso. Osoloso niyo mi hamapoo ogoo goo ee puobuguga, Kei mi ma dokodoo puobuguga molo agalaiso.

¹⁹ Esiga ayo see nimapoo taka. Mipoo hamapoo odo bakadio oso goo goolee hedebe doloso ogoo goo talame dokodoo takooga, mo Ma Kei mi ma dokodoo egee bado oso diayo goomoga goo ee tei moodoolaiso. ²⁰ Esiga odo bakadio egesi o, bakadio hedebe di egesi oso sibilesos mo hu maga moologoodoloso dogo, a dibolo hodobo badoso.”

Odo koo sooloo deli odo

²¹ Osoloso domo omapoo Pitaye sibilesos Yesu mapoo egeesee woosaso, “Lodee, mo tei too odo oso amapoo goo tokenee toga, ayo nei o goo tokenee ee kasolo boobado bigileiyo? ⁷ mapoo toobooga ka koodobileiyo?” dee takaso.

²² Esemee Yesuye nei egeesee takaso, “Haye, hedebe ⁷ mapoo

toobooga o goo tokenee na boobadobigi. Esino o goo tokenee hapoloso boobadobigili ee na koodobie.

²³ Osoloso Godeeye wiligi doloso badeli goo ee egeesee moloso. Wiligi odoo o tou teli odoo oso molee howadooso, see hamamee tebia hedebe egesi yimapoo ka tenelame. Esememe hamamee wiligi odoo oso molee egee see talai goomogolone, o odoo mapoo takolone, odoo molee howadoo egee bia yimapoo gelimado sibeye diso. ²⁴ Esememe o tou teli odoo hee daga molee toowa 10,000 talent* deli ee howadoo ee yimapoo ido simiso. ²⁵ Esememe odoo ogoso molee tebia egesi nei tenelai tebile. Esememe wiligi odoo oso o odoo mapoo egeesee takaso, 'Odoos hagee sabolo, osoloso osobo, osoloso owolo dio, osoloso o bi susuga toloso odoo abo mapoo tenee, nei molee talame. Osoloso see molee egee amapoo tosibe,' dee takaso.

²⁶ Osoloso o tou teli odoo yayo o wiligi odoowo homo beiyopoo gasuwoloso ebiso miyomoo tugusaloso badolone howolone egeesee takaso, 'Nayo a sooloo dologa beame deiyepo amapoo tenee. Ayo hamamee nee molee tebia hedebe egesi namapoo tenelaiso,' diso.

²⁷ Esememe wiligi odoo oso yo diya sooloo dolone yimapoo egeesee takaso, 'Nayo mo molee howadoo eyo nei hamamee amapoo tenelaigo, dee takemenee ee bige peegee. Bei, ayo goo egee olo boobado buguso. Esiga no goomoga sabolo di,' dee takaso.

²⁸ Osoloso tou teli odoo ee see wedi dulone o odoo tugodooso. O odoo hagooso yimaga molee howadoo ee haga toowanee (goo

egee, molee ko 100 denaliyus* deli ee howadoo). Esino tou teli odoo oso yo ogoloso o gabada mapoo toloso debidolone egeesee takaso, 'Nayo mo molee howadoo eyo nei tebia hedebe egesi amapoo tenee,' diso.

²⁹ Esememe odoo hagooso tou teli odoowo homo beiyopoo gasuwoloso ebiso miyomoo tugusaloso badolone yimapoo howolone egeesee takaso, 'Nayo a sooloo dologa beame deiyepo amapoo tenee. Bei, ayo hamamee nee molee tebia hedebe egesi namapoo tenelaiso,' diso. ³⁰ Esino tou teli odoo yo o odoo oso egeesee takeme gowoolone yo todilesone neli gamoso mapoo toosooso, yayo nei tebia egesi yimapoo teneega peegoo ka tamagalame.

³¹ Esino wiligi odoo o tou teli odoo aboso goo hagee ogoloso diya gowoolone wiligi odoo mapoo takalame diyadeeso. ³² Esememe wiligi odoo yo goo hagee duloso o tou teli odoo ee idoloso yimapoo egeesee takaso, 'No tei diya tokenee odoosoo. Nayo mo molee howadoloso see hamamee tenelai tebile neme, ayo no sooloo dolone bige peegee dee takaso. ³³ Goo egeesee maga, nayo mo tou teli odoo hee sooloo dala diepi, tekepo meliyo,' diso. ³⁴ Egeesee takoloso wiligi odoo oso komonolone o tou teli odoo ee neli gamoso gidebeli odoo mapoo teneeso, diayo yo neli gamoso mapoo toosoosolo dala tenelame. Osoloso yayo nei tebia hedebe egesi yimapoo teneega peegoo ka tamagalame."

³⁵ Yesuye to hagee taka koodobuloso see odoo mapoo egeesee takaso, "Esiga niyo nee sooloo ma kuloduga tei too odoo eyo goo tokenee boobado bigilega poogooga, wiligi odoo oso o tou teli

* **18:24:** talent goo eyo bei hagooso. Odoos heeso dugo 15 ma kulodu tou temelee eyo nei molee toowa talent deli hedebe teliso.

* **18:28:** denaliyus goo eyo bei hagooso. Odoos heeso beame hedebe mapoo tou too eyo nei molee ko denaliyus deli hedebe teliso.

odoo mapoo moodoo egesi masi nei mo Ma Kei mi ma dokodoo egee bado oso nimapoo egeesee moodoolaiso.”

19

*Sobo huloso pegeli goo ee eligi
(Maka 10:1-12)*

¹ Yesuye goo hagee takoloso koodobuloso Gelili mi poogoloso see Yudiya mi mapoo dulone Yoden howo daloso diso. ² Yo omapoo dime, odoo mooloo-goodoo oso yo dodomo diso. Eseme Yesuye paiye dima kulodu melee susuga ee tekepo paso.

³ Eseme beeamo omapoo Pelisi odoo aboso sibilesa Yesu mapoo gamenee kukulo agalame yimapoo egeesee takaso, “Ede-beeyo sobo huloso wulo goo hee maga osobo pagalai tei molosomo?” diso.

⁴ Eseme Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Niba Godeeyo to hesigeleyo? Godeeye mipoo hagee moodoo beeamo mapoo giso sabolo sobo sabolo moodooso. ⁵ Osoloso Godeeye egeesee takaso, ‘Esiga gisoso ama dio owee dio poogoloso see osobo sabolo hedebe doloso badalaiso. Osoloso obakadio su hedebe doloso dabalaiso,’ dee takaso. ⁶ Esiga diayo debei ee ma kulodu diba bakadio nee, esino diba see olo hedebe doloso ka doso. Esiga Godeeye diba hedebe di goo ee see odoo heeso domo na pi.”

⁷ Esino Pelisi odooso nei Yesu mapoo egeesee takaso, “Bei kasee maga Moseseeye takolone sobo pagalame gooleega, sobo pegeli peipa mapoo hoguguloso sobo egee pagalai soowa dee ka takayo?” diso.

⁸ Eseme Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Moseseeye egeino yayo eligi goo mapoo niyo mesilega poogolo neme, bige, sobo pagalai soowa dee ka taka. Esino bei mooloogoo beeamo

mapoo sobo huloso pagalai goo ee Godeeye takele. ⁹ Esiga ayo nimapoo taka, gisoso osobo na peegee. Esino sobo oso giso hee sabolo hedebe daga, omoye osobo egee pagalai tei mauwe. Esiga gisoso wulo goo hee maga osobo poogoloso see sobo hee huga, yo odoo heeyo osobo ee peedee huso.”

¹⁰ Eseme Yesu o hamamee dili odoo oso yimapoo egeesee takaso, “Esiga gisoso wulo goo hee maga osobo pagalai ee tei daga, gisoso sobo hulei tekeponee,” diso.

¹¹ Eseme Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Goo hagee odoo susuga oso dadalai tebile. Esino hedebe Godeeye kitulugu tenee odoo oso goo hagee dadalai tebia. ¹² Bei, odoo aboso sobo huloso holo sooloo-gamagalai tebile. Bei, diba dibada oweeye ho mauwe soomagooga. Goo egeesee maga diba sobo koo huli. Osoloso odoo abo ho tigaga diba sobo koo huli. Esino odoo aboso Godeeye wiligi doloso badeli eyo goo maga sobo koo huli. Esiga edebeeyo sobo huli eyo goo maga ayo eligi goo ee talai tebia daga, yo goo ayo eligi hagee medee dadalai tekepo.”

Yesuye holaiso pidi

(Maka 10:13-16, Luka 18:15-17)

¹³ Odoo aboso owolo dio Yesu mapoo iyado simiso, Yesuye o deeso diba sigolone diba Godee mapoo takalame. Eseme o hamamee dili odoo diayo goo hagee ogoloso hamaga takaso. ¹⁴ Eseme Yesuye o hamamee dili odoo mapoo egeesee takaso, “Holaiso amapoo sibadee dee, diba na hamaga takee. Bei, edebeeyo holaiso hageesi masi oso Godeeye wiligi doloso badeli mapoo gadileiso,” diso. ¹⁵ Osoloso yayo o deeso diba sigolone Godee mapoo takoloso see mi hee mapoo diso.

*Bi bei odo**(Maka 10:17-31, Luka 18:18-30)*

¹⁶ Odo heeso Yesu mapoo sibilesa egeese takaso, “Eligili odo, ayo ogo goo tekepo ee toga, badoboso kookaiyo gie badeli ka talaiyo?” dee takaso.

¹⁷ Esem Yesuye nei yimapoo egeese takaso, “Bei kasalame nayo sibilesa goo tekepo talai goo maga amapoo ka woosoowala? Hedebe Godeeye tekepo ka badoso. Esiga no badoboso kookaiyo gie badeli talai goomogoga, no tei magoo goo ee medee deede.”

¹⁸ Esem odo ogoso egeese takaso, “Tei magoo kagee takala?” diso.

Esem Yesuye nei yimapoo egeese takaso, “Odo na wooloome, osoloso adaba kooka sobo sabolo hedebe dee na see, osoloso adaba bi heli na te, osoloso odo hee mapoo gamenee na gigidi,¹⁹ osoloso nama dio noowee dio oso taka to mapoo mesie, osoloso nee su no nediliyo egee sooloo dolo egesi masi nee odo hee nose egeese sooloo dele.”

²⁰ Esem odo gie kauwa ogoso Yesu mapoo egeese takaso, “Tei magoo goo susuga ayo tobuloso medee deede. Esino ayo see ogo goo hee ka moodoolaisomo?” dee takaso.

²¹ Esem Yesuye nei yimapoo egeese takaso, “No medee teede badalai goomogoga, nee bi susuga odo abo mapoo teneloso nei molee toloso odo bi mauwe mapoo tene. Nayo egeese seega, Kei mi mapoo bi bei nee hu sabolo malaiso. Osoloso a dodomo sibe,” diso.

²² Esem odo gie kauwa ogoso Yesuwo to duloso diya goohele sabolo diso. Bei, yo bi bei doloso badebeiga.

²³ Esem Yesuye o hamamee dili odo mapoo egeese takaso, “Ayo nimapoo taka. Bi bei odo oso Godeeye wiligi doloso badeli goo mapoo

gadilei diya kalawa. ²⁴ Esiga ayo nimapoo see tobu taka, dugo duseli midole o maga kemol be toowa oso gadilei kalawa. Esino bi bei odo oso Godeeye wiligi doloso badeli mapoo gasibilei diya kalawa toowa,” diso.

²⁵ Esem o hamamee dili odo oso yayo eligi goo hagee duloso diya dio dulone egeese takaso, “Goo egee diya kalawadoo. Esiga odo agayo gadileisomo?” diso.

²⁶ Esem Yesuye dimapoo bolone egeese takaso, “Edebeeyo o gie badeli eyo nediliyo pidilei tebile. Esino Godee yo tebia. Bei, goo susuga yayo moodolai haga kalawane,” diso.

²⁷ Esem Pitaye nei Yesu mapoo egeese takaso, “Ibada bi susuga hoogoo poogoloso nayo di hamamee deede simiso. Esiga iba nei ogo bi talaiyo?” diso.

²⁸ Esem Yesuye nei egeese takaso, “Ayo nimapoo taka. Godeeye goo susuga see dia moodolai beame mapoo, Odo Holo ayo wiligi doloso badeli mi mapoo badalaiso. Osoloso beame omapoo mo hamamee dili odo 12 niba nose wiligi odo oso bili 12 mapoo dobolone, Isalael odo bala 12 ee niyo gidabalaiso.

²⁹ Osoloso odo agayo emei dio, omolo dio, omoo dio, ama dio, owee dio, owolo dio, osoloso dia mi sabolo, dia moso poogoloso mo goo tomo siloga, diba nei toowa talaiso. Osoloso diba kookaiyo badoboso gie badeli talaiso. ³⁰ Esiga odo abo epedee hamapoo malalo hagee do ee see diba hamamee dabalaiso. Esino odo abo epedee hamapoo hamamee hagee do oso see malalo dabalaiso.”

20

Tou teli odo eyo goo maga wudu taka

1 “Godeeye wiligi doloso badeli goo ee egesi masi moloso. Homolee eyo amaye gesikolodee tou teli odoos gilimalame diso, diayo o homolee geleipi ko segei mapoo tou talame. 2 Osoloso yayo odoos abo ogoloso yibolo hodobo to mouloso goomoga magooso, beame hedebe mapoo diayo tou too eyo nei odoos hedebe hedebe dimapoo molee ko* hedebe tenelame. Osoloso diba tou talame diye diso.

3 Osoloso homolee eyo amaye osoko howo 9 domo mapoo yo see wedi dileso egeino, odoos abo tou telega wulo tebisamolome egeiso. 4 Esemeyayo dimapoo egeesee takaso, ‘Niba see mo homolee mapoo tou talame di. Eseega ayo habe nimapoo niyo tou too eyo nei molee tebia tenelaiso,’ diso. 5 Esemeyayo diba tou talame diso.

Osoloso beame hedebe omapoo osoko oo domo tooboome, odoos abo gilimado dileso o homolee mapoo tou teye diso. Osoloso beame hedebe ososee osoko howo bakadio hedebe di mapoo, yayo see tobu odoos abo gilimado dileso o homolee hedebe omapoo tou teye diso. 6 Osoloso beame hedebe omapoo osoko howo dee tiadoo mapoo tooboome, yo see wedi dileso egeino, odoos abo tou telega wulo tebisamolome egeiso. Esemeyayo dimapoo egeesee takaso, ‘Niba kasalame tou telega beame toowa wulo hamapoo mosoowe ka tebisamalala?’ diso.

7 Esemeyayo diayo nei egeesee takaso, ‘Odoos heeso imapoo o tou teye dee takele,’ diso. Esemeyayo dimapoo egeesee takaso, ‘Niba nose mo homolee mapoo tou talame sibe,’ dee takaso.

8 Esemeyayo habe homolee eyo amaye o tou teli eyo wiligi odoos mapoo egeesee takaso, ‘Homolee

ma kulodu tou telagali odoos gilimadoloso dia tou too eyo nei molee tenee. Esiga nayo nei molee teneega, tou talame hamameedee sibili odoos mapoo daga malalo ka tenee,’ dee takaso.

9 Esemeyayo tou teli odoos oso dia nei talame sibilesos mooloogoodoome, odoos tou talame hamameedee sibili dimapoo tou too eyo nei molee ko hedebe hedebe di teneeso. 10 Osoloso gesikolodee odoos daga malalo tou talame diyadee oso goo egeesee ogoloso diayo goolee, diba dia tou eyo nei toowa talaiso, dee goolone debeiso. Esino diba onosee molee ko hedebe egesi tooso. 11 Diba molee egeesee tolosos gooolone homolee eyo ama mapoo egeesee takaso, 12 ‘Iba beame toowa osoko pa mapoo tou toowa telagameleeso. Esino odoos hagee bia wulo osoko howo deiyepo mapoo tou ka too. Esino nayo kasee magamolee dimapoo tenee hedebe egesi masi imapoo ka tonowala?’ diso.

13 Esemeyayo homolee eyo amaye dima kulodu odoos hee mapoo egeesee takaso, ‘Emegei, ayo goo tokenee hee namapoo moodoole. Bei, no beame hedebe mapoo tou too eyo nei molee ko hedebe egesi masi talai doloso tou talame goomoga magooso. 14 Esiga nee molee egeesee tolosos di. Ayo molee namapoo tenee hedebe egesi masi odoos abo mapoo tenelai a goomogo. 15 Bei, mo molee oso mawo goomoga goo ee talai tekepo. Esino kasee magagoo tekepo ayo moodoo ee ogoloso, nayo amapoo ka komonowala?’ dee takaso.”

16 Esemeyayo Yesuye see egeesee takaso, “Esiga odoos abo epedee hamapoo malalo hagee do ee see diba hamamee dabalaiso. Esino odoos abo epedee hamapoo

* 20:2: molee ko hageeyo hu ee denaliyus (Matiyu 18:28 mapoo ege).

hamamee hagee do oso see malalo dabalaiso.”

Yesu eyo talai goo ee see tobu taka

(Maka 10:32-34, Luka 18:31-34)

¹⁷ Yesu Yolusalem mapoo polone o hamamee dili odoos 12 peegoo gilimado dilesos dobolone dimapoo egeesee takaso, ¹⁸ “Goolee! Iba Yolusalem mapoo olo duso. Omapoo Odoos Holo a Yu odoos dia tei moso wiligi odoos tebisa sabolos osolosos tei eligili odoos mapoo tiasalaisos. Osolosos diayos mo goo meedilosos ayo talai goo ee takalaisos. ¹⁹ Osolosos Yu odoonees oso a tolosos manolones woolaisos. Osolosos a woomos dilesos homos bulubos magoos ma dokodoo yogusos enigileisos. Esinos a bis ma kulodus ta molosos beeames bakadios hedebe di mapoos see gie badeli tolosos hogadileisos.”

Yemes dio Yonee dio egee bia dia oweeye goomoga goo ee ogo taka
(Maka 10:35-45)

²⁰ Osolosos Sebediyos owolos Yemes dios Yonee dios oweeye gilimadolosos Yesu mapoos simisos. Osolosos oweeye goomoga goo ee Yesu mapoos ogo takalames, o homos beiyopoos gasuwolosos badebeisos.

²¹ Esemes Yesuyes yimapoos egeesee takaso, “Nayos amapoos ogoo goo takalames ka simiyos?” disos. Esemes yayos Yesu mapoos nei egeesee takaso, “Nayos wiligi dolosos badalais mi mapoos mo holo bakadios hagees heesos nees dees deedees dokolos bados, osolosos hees nees dees dobusos dokolos bados dalais tekepows?” dees takaso.

²² Esemes Yesuyes dimapoos egeesee takaso, “Niyo egees takoo goo ee niba koo gooleedos,” dees takaso. Osolosos yayos Yemes dios Yonee dios mapoos egeesee takaso, “Dala toowas ayo talames egees moloos niba nosees egeesee talais tebiayos?” disos.

Esemes diayos nei egeesee takaso, “O. Iba tebias,” dees takaso.

²³ Esemes Yesuyes nei dimapoos egeesee takaso, “Tei takoo, niba nosees dala hageesee talaisos. Esinos mo dees deedees dokolos dabalais odoos sabolos, osolosos mo dees dobusos dokolos dabalais odoos hesigileis amapoos kitulugus mauwes. Esinos hedebe mo Mayes hesigas odoos oso mi omapoos dabalaisos.”

²⁴ Egeesee mas kulodus Yesu o hamamees dili odoos abos 10 oso to hagees dulosos Yemes dios Yonee dios mapoos diyas kamanasos. ²⁵ Esemes Yesuyes o hamamees dili odoos susugas gilimadolosos dimapoos egeesee takaso, “Yus odoonees dia wiligi odoos oso dima hemidus debelis odoos ee kitulugus sabolos gidebelisos. ²⁶ Esinos nimas kulodus egeesee salais tekeponees. Esigas nimas kulodus edebeeyos toowas dolosos badalais goomogogas, yos tou telis odoos masi mesies sabolos odoos abos halo tous tolones ka badebees. ²⁷ Osolosos edebeeyos malalos badalais goomogogas, yos tou wulayos telis odoos masi odoos abos halo tous tolones ka badebees. ²⁸ Beis, Odoos Holo ayo mipoos hamapoos simis hagees edebeeyos a pidilames ka sibilis. Esinos ayo odoos pidilames ka simis. Osolosos odoos susugas Godees mapoos iyados sibilames a talames ka simis.”

Yesuyes odoos howo neligas bakadios tekepos pa

(Maka 10:46-52, Luka 18:35-43)

²⁹ Yesu o hamamees dili odoos sabolos Yelikos mi poogolosos diyadagas molomes, odoos mooloogoodos toowas osos dibas dodomos sibadeesos. ³⁰ Egeesee seemelees domos omapoos odoos howo neligas bakadios elis pees mapoos debeisos. Diayos Yesuyes simis goo ee dulosos to neligidis egeesee takaso, “Lodees, Deibidiyos amawes, nayos ibas sooloo dolones pidi,” dees takaso.

³¹ Esino odoos susuga oso dimapoo diya takolone egeesee takaso, “Niba to mauwe debee,” diso. Esino odoos susuga oso dimapoo egeesee takeme, diba dia to dulega see diya neligidi egeesee takaso, “Lodee, Deibidi amawe, nayo iba sooloo dolone pidi,” dee takaso.

³² Esem Yesuye omapoo kookoodoboloso diba iyadoloso dimapoo egeesee takaso, “Ayo nimapoo ogoo goo moodoolai goomogolo?” diso

³³ Esem diayo nei yimapoo egeesee takaso, “Ibada howo tekepo moodee. Iba agalai goomogo,” dee takaso.

³⁴ Yesuye diba sooloo dolone dibada howo deeso sigeso. Esem saga omapoo dibada howo tekepo poome, Yesuye di hamamee diso.

21

*Yesuye Yolusalem mi mapoo di
(Maka 11:1-11, Luka 19:28-40,
Yonee 12:12-19)*

¹ Yesu o hamamee dili odoo sabolo Yolusalem mi koola mapoo dulone, Olipi mubi kumoo mi pepooko Betapage mapoo peledabaso. Diba omapoo peledoboloso dobolone, Yesuye o hamamee dili odoo bakadio malalo diye dolone egeesee takaso, ² “Niba mi hee malalo koogee mapoo di. Niba omapoo dileso ogoga, donki be o pe sabolo dia mu mapoo ebigo bagagoloso, omou mapoo bagagoo mologa saga agalaiso. Eseega niyo ebige pidiga poogoloso amapoo hado sibe. ³ Egeesee ma kulodu odoo heeso nimapoo takooga, niyo nei yimapoo egeesee takee, ‘Lodeeye donki be bakadio egee goomogogona,’ dee takee. Egeeseega odoo ogoso saga nimapoo takolone donki be egee hado diye dalaiso,” diso.

⁴ Esiga goo hagooso peledaba ee Godee maga to tolosoko

takomo sili odoo oso to taka sabolo tebilame ka see. Bei, yayo egeesee takaso,

⁵ “Niyo Yolusalem mapoo debeli odoo mapoo takee, ‘Ege, nibada wiligi odoo nimapoo olo sibo.

Yo mesie taba. Yo donki be pepooko mapoo buloso ka siboso.’”

⁶ Esem Yesu o hamamee dili odoo bakadio oso Yesuye taka gooe tobuloso moodooso. ⁷ Diba dileso donki be owee sabolo osoloso o pe sabolo hado simiso.

Osoloso dibada kekeisu dugo tigadoloso donki be dia waki ma dokodoo palagaloso, Yesuye omapoo peleso biaso. ⁸ Esem odoo mooloogoodoo toowa oso dia kekeisu dugo tigadoloso eli domopoo palagamo dime, odoo aboso weiyo kookooloso Yesuye sibilei eli mapoo palagamo diso.

⁹ Esem Yesuye donki be ma dokodoo buloso dimolome, malalo diyadee odoo sabolo osoloso Yesu ma hamamee sibadee odoo oso to neligidi egeesee takaso,

“Iba Deibidiyo amawe mapoo goomogo.

Odoo Godeeyo hu maga kitulugu sabolo egee sibo yo Godeeye pidiye dee.

Kei mi ma doko hodoo badeli Godee mapoo goomogo,” dee takagamo diyadeeso.

¹⁰ Yesu Yolusalem mi ma kulodu gadime, odoo susuga omapoo debei oso diya dio dulone egeesee takaga meleeso, “Hagee odoo ogubele?” dee takaso.

¹¹ Esem odoo mooloogoodoo oso nei egeesee takaso, “Hagee Godee maga to tolosoko kokodo takomo sili odoo Yesu oso. Yo Gelili mi toowa ma kulodu Nasalet mi pepooko maga ka siboso,” diso.

*Yesuye Yu odoo dia tei moso ma
kuloduga odoo peegoo hasisobugu
(Maka 11:15-19, Luka 19:45-48,
Yonee 2:13-22)*

12 Yesuye Yolusalem mapoo sibilesi tei moso mapoo peleso egeino, odoo susuga oso tei moso tegei ma kulodu gala sabolo bi abo sabolo neiso telaga molome egeiso. Yo goo egee agalai gowoolone, yayo moso ee ma kulodu melee bi eyo ama sabolo osoloso bi ee telaga odoo sabolo peegoo hasisobuguso. Osoloso molee piligeli odoo dia debi pooba sabolo bidigebuguso. Osoloso molo huyado sibilesi nei moleeso teli odoo susuga oso bili pooba sabolo bidigebuguso.

13 Osoloso Yesuye dimapoo egeese takaso, "Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeese takooso, 'Mo tei moso ee edebeeyo sibilesi Godee mapoo takeli moso,' diso.

Esino niyo Godeeyo moso hagee heli teli odoo oso mada wuli moso ka poso," diso.

14 Egeesee seemelee beame omapoo Yesu tei moso ma kulodu badoboome, howo neliga odoo abo sabolo, osoloso odoo bagi dagapoogoo yimapoo sibadeeso. Esem e yayo diba tekepo paso.

15 Esino tei moso wiligi odoo tebisa sabolo osoloso tei eligili odoo oso Yesuye goo toowa opusomo di moodoomo silee ogoloso diya kamanaso. Egeeseelone holaisoso tei moso ma kulodu dobolone toso neligidi takolone egeese takaso, "Deibidiyo amawe Yesu mapoo goomogo," dee takaga melee duloso diayo dimapoo diya goweso. 16 Osoloso diayo see Yesu mapoo egeese takaso, "No holaisoso to egee takoo medee dusomo?" diso.

Esem e Yesuye nei dimapoo egeese takaso, "O. A duso. Esino niba Godeeyo to booka mapoo hogugu ee hesigelega dosomo? Bei, Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeese takooso,

'Godeeye holaiso sabolo osoloso holope oso o hu dokodoo poudilei goo ee dimapoo olo eligiso,' dee takaso."

17 Osoloso Yesuye diba poogoo dilesi Yolusalem mi maga see Betani mi mapoo tilame diso.

*Pigi homoso sia
(Maka 11:12-14,20-24)*

18 Gesikolo Yesu Yolusalem mapoo see wedi dulone hodiaso.

19 Esem e dulone pigi homo eli palaga mapoo dime ko pa beleso agalame diso. Esino ko pelega wulo duwe molome egeiso. Esem e Yesuye pigi homo hamapoo egeese takaso, "No see tobu ko palaima," diso. Esem e pedee omapoo homo saga siaso.

20 Yesu o hamamee dili odoo oso goo hagee ogoloso dio dulone egeese takaso, "Pigi homo hagee saga kasee siabele?" diso.

21 Esem e Yesuye nei dimapoo egeese takaso, "Ayo nimapoo taka. Niyo tei toloso dobolone goo goolee bakadio delega dogo, ayo homo hamapoo moodoo goo ee niba nose egeese moodolai tebileiso. Osoloso goo hedebe hagoonosee talai tebile. Esino niyo goo toowa abo moodolaiso. Egeeseelone niyo mubi hamapoo takolone 'no nediliyo tadoloso howomoo mei' dee takooga, goo oso tei peledabalaiso. 22 Esiga niyo tei tolone Godee mapoo takooga, yayo goo niyo howa eyo nei nimapoo tenelaiso.

*Yesuye kitulugu maga woosa
(Maka 11:27-33, Luka 20:1-8)*

23 Yesu see Yu odoowo tei moso mapoo peleso Godeeyo to odoo susuga mapoo eligimolome, tei moso wiligi odoo tebisa sabolo osoloso Yu odoo dia wiligi odoo tebisa oso sibilesi Yesu mapoo egeese takaso, "No agamo kitulugu maga goo hagee ka moodoomo silala? Odo agayo

namapoo kitulugu hagee ka teneeyo?" diso.

²⁴⁻²⁵ Esemé Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, "Anosee woosali to hedebe nimapoo woosalaiso. Odoó agayo Yonee mapoo kitulugu ka teneeyo, yayo odoó howo olugulame? Kitulugu Godeeye teneeyo o, edebeeyo teneeyo? Esiga niyo to eyo nei amapoo takooga, anosee ayo kitulugu toloso hagee silo eyo goo ee nimapoo ka takalai," diso.

Esemé diayo to hagee duloso dieso nediliyo to moulone egeesee takaga meleeso, "Iyo kasee takalaisomo? Iyo takolone Yoneeye kitulugu ee Godeeye teneedoo, dee takooga, see nei Yesuye imapoo egeesee takalaiso, 'Niba bei kaseme Yoneeyo to mapoo tei telega ka poogoowo?' dalaiso. ²⁶ Osoloso iyo takolone kitulugu odoó maga simigo daga, odoó susuga oso imapoo diya kamanalaiso. Bei, odoó susuga oso takolone Yonee yo Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoó deliso." ²⁷ Egeeseelone diayo nei Yesu mapoo egeesee takaso, "Yoneeye kitulugu too goo eyo bei, iba gooleedele," dee takaso.

Esemé Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, "Esiga ayo goo hagee moodoomo silame kitulugu too hagee nimapoo takalaime," diso.

Yesuye holaiso bakadio eyo goo wudu taka

²⁸ "Esiga niba goo hamapoo kasee gooleesomo? Odoó heeso o giso holo bakadio gilimadoloso debeiso. Esiga yayo daga holo mapoo egeesee takaso, 'Mo holo, no epei geleipi ko segei homolee mapoo tou talame di,' dee takaso.

²⁹ Esino giso holo oso nei egeesee takaso, 'A gowoo,' diso. Esino

yo see hamamee o goo goolee su wuduloso tou talame diso.

³⁰ Osoloso amaye see tobu owolo hee mapoo dileso egeesee takaso, 'No geleipi ko segei homolee mapoo tou talame di,' dee takaso. Esemé owoloye nei egeesee takaso, 'O. A tou talame dileiso,' diso. Esino yo dilega poogooso.

³¹ Esiga holaiso bakadio hagee bia hee kaso amaye goomoga goo ka toowo?"

Esemé tei moso wiligi odoó tebisa sabolo osoloso Yu odoó dia wiligi odoó tebisa oso yimapoo egeesee takaso, "Daga holo oso amaye goomoga goo ee tooso," dee takaso.

Esemé Yesuye dimapoo egeesee takaso, "Ayo nimapoo taka. Tekisi molee teli odoó sabolo osoloso domo silesibili sobo oso daga di-ayo Godeeye wiligi doloso badeli goo mapoo gadulone hee niba peegoo pagalaiso. ³² Bei, Yoneeye nimapoo goo tekepo eligime, niyo o to duloso tei tele. Esino goo tokenee teli odoó hagee bia oso Yoneeyo to duloso tei tooso. Osoloso niyo diayo tei too goo ogoloso goo goolee su wuduloso Yoneeyo to mapoo tei tele poogooso."

Odoó tokenee bali eyo goo maga wudu taka

(Maka 12:1-12, Luka 20:9-19)

³³ "Osoloso see hee hagee wudu takoo dui. Beeame heeso homolee eyo amaye homolee mapoo geleipi ko segeiso, osoloso pee maga beleeso. Osoloso ko i debilame yo ou poogoloso homolee egee gibadalame doko moso tegeiso. Osoloso yayo homolee bali odoó* abo mapoo beye doloso, yo see mi eli sage mapoo badalame diso.

³⁴ Yo omapoo dileso badoboome, homokoko palagaloso olo bi

* **21:33:** homolee bali odoó: odoó hagee bia oso homolee mapoo tou too eyo nei homokoko gooloogaloso hodio diayo teliso. Osoloso hodio homolee eyo amaye teliso.

moodoogaso. Esemé yayo o tou teli odoó abo mapoo takolone o homolee mapoo dileso homokoko egee gooloogaloso o hodio ee yimapoo tosibeye diso. ³⁵ Esino homolee bali odoó oso diayo sibadee ogoloso diba tolosó, hee wulo woomele poogooso. Osoloso heeno wulo wooloomaso, osoloso hee yoso wooloomaso. ³⁶ Esemé homolee eyo amaye goo hagee duloso see tou teli odoó bei diyadeeye diso. Esino homolee bali odoó oso diba noseé tolosó woomele poogoloso abo yoso piluguso. ³⁷ Esemé see hamameedee owolo diye dolone egeesee gooleeso, ‘Homolee bali odoó oso mo holo mapoo mesilone yo wooloomalaimé,’ dee gooleeso.

³⁸ Esino homolee bali odoó oso homolee eyo amayo owoloye simi ee ogoloso dieso nediliyo egeesee takaga meleeso, ‘Holo hagooso hamamee ama toga, yayo geleipi ko segei hagee talaiso. Esiga geleipi ko segei hagee see iyo talame yo wooloomamo,’ dee takaso. ³⁹ Esemé diayo holaiso hagee homolee maga peegoo ido dileso wooloomaso. ⁴⁰ Esiga homolee eyo amaye sibilesó o homolee bali odoó mapoo kasee moodoolaisomo?”

⁴¹ Esemé tei moso wiligi odoó tebisa sabolo osoloso Yu odoó dia wiligi odoó tebisa oso nei egeesee takaso, “Homolee eyo amaye sibilesó homolee bali odoó wooloomaloso see bali odoó abo mapoo beye dalaiso. Osoloso odoó egee bia oso homokoko gooloogalai beeamé mapoo homokoko gooloogaloso homolee eyo ama mapoo hodio teneé demelaiso.”

⁴² Esemé Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Niba Godeeyo to booka mapoo hogugu ee hesigeleyo? Bei, omapoo egeesee takooso,

‘Moso tegeli odoó oso omou gowoolone togobugu oso see epedee hamapoo moso omu domo pupodoo ka moloso.

Esiga goo hagee Lodeeye ka moodoo.

Esiga iba goo hagee ogoloso howoodolone tekepo deeso.’

⁴³ Esiga ayo nimapoo taka. Godeeye wiligi doloso badeli goo ee nimaga peedee doloso, see Godeeye goomoga goo tomo silesibili odoó omapoo tenelaiso.

⁴⁴ Esiga odoó agayo omou omapoo takodi buguloso homodobuoga, yo ki gebisa pagalaiso. Osoloso omou oso odoó hee bulugu magooga, odoó egee balado dileiso,” dee takaso.

⁴⁵ Esemé tei moso wiligi odoó tebisa sabolo osoloso Pelisi odoó oso Yesuye wudu taka goo ee duloso “ibada goo takolone bado,” doloso egeesee gooleeso.

⁴⁶ Egeeseelone diayo Yesu talai eli esiaso. Esino odoó susuga oso Yesu yo tei Godee maga to tolosó kokodo takomo sili odoó doloso takolone debei ee duloso, diayo yo talai ebiaso.

22

Sobo hu wo ne maga wudu taka (Luka 14:15-24)

¹ Esemé Yesuye see tobu wudu takolone, tei moso wiligi odoó tebisa sabolo, osoloso Yu odoó dia wiligi odoó tebisa mapoo egeesee takaso, ² “Godeeye wiligi doloso badeli goo ee egeesee moloso. Wiligi odoó taba eyo owoloye sobo hulei maga nei toowa mopoodoo dooso. ³ Yo nei mopoodoo koodobuloso o tou teli odoó diye dolone egeesee takaso, ‘Odoó daga ayo nei mopoodoo hamapoo sibilame taka ee niyo hamapoo gilimado sibe,’ diso. Esemé o tou teli odoó oso to hagee todilesó odoó egee bia dimapoo takano, diba sibilei

goweso. ⁴ Esemе yo to egee duloso, wiligi odoо taba oso o tou teli odoо abo see tobu diye dolone egeesee takaso, ‘Niba dileso odoо daga ayo sibeye dee taka mapoo to egeesee takeeye diso, “Be hu olo piliguloso moloso, osoloso nei olo mopoodoo doloso moloso. Esiga niba sobo hu wo ne mapoo sibadeeye,” dee takee,’ diso. ⁵ Esemе diayo to hagee todilesо takano, odoо aboso to hagee duloso gowoolone see dia tou talame diyadeeso. Egeesee lone, odoо aboso dia homolee mapoo diyadeeso. Osoloso odoо aboso dia bi neiso teli moso mapoo diyadeeso. ⁶ Esemе see odoо aboso to hagee duloso wiligi odoо taba o tou teli odoо ee tolosо piluguso. ⁷ Esemе wiligi odoо taba oso goo hagee duloso diya komonolone o ha teli odoо mapoo egeesee takaso, ‘Emegei piligili odoо hagee bia piliguloso dia mi onosee dou gigaleege,’ dee takame, diayo egeesee moodooso.

⁸ Esemе wiligi odoо taba oso o tou teli odoо mapoo see egeesee takaso, ‘Nei toowa olo mopoodoo doloso moloso. Esino odoо ayo gi hagee bia ee dia goo tokenee maga hamapoo sibilei tebile. ⁹ Esiga niyo dileso mi domo omapoo silesibulone odoо susuga wo nalame gilimado sibe,’ diso. ¹⁰ Esemе o tou teli odoо oso dileso odoо susuga gilimadoloso wo nalame sibadeeso. Egeesee lone goo tekepo teli odoо sabolo, osoloso goo tokenee teli odoо sabolo sibadeeso. Esemе odoо moso ee ma kulodu diya muguleso.

¹¹ Esino wiligi odoо taba oso moso ee ma kulodu odoо agalame gapeleso egeino, odoо hee sobo hu wo ne mapoo kali bi ee kel-ega sibilesо badoboome egeiso. ¹² Esemе wiligi odoо taba oso yimapoo egeesee takaso, ‘Emegei, no sobo hu wo ne mapoo kali bi ee kelega hagee bado, no moso hagee

ma kulodu kasee gasimiyo?’ diso. Esino odoо egee to nei takele.

¹³ Esemе wiligi odoо taba oso o tou teli odoо abo mapoo egeesee takaso, ‘Odoо hagee dee sabolo homo sabolo tiso tialogoloso moso peegoo neliga mapoo togobigi. Yo omapoo badolone pisa sabolo mei gisile sabolo badalaiso,’ diso.

¹⁴ Esiga Godeeye odoо susuga yimapoo sibilame gilimolone ka badoso. Esino yo wulo odoо abo ono ka hesiga moloso.”

*Sisa mapoo tekisi molee tenelai
(Maka 12:13-17, Luka 20:20-26)*

¹⁵ Osoloso Pelisi odoо oso peegoo dileso Yesu kukulo agalame to mousо, yayo to tokenee takooga yo ka talame. ¹⁶ Egeesee lone diayo dia hamamee dili odoо sabolo, osoloso Helodeeyo hamamee dili odoо sabolo Yesuye badebei mapoo diye diso. Esemе odoо egee bia oso dileso Yesu mapoo egeesee takaso, “Eligili odoо, iba gooleedoo, no tei goo moodeli odoо. Osoloso nayo Godeeyo goo eligilone hedebe tei goodee ee eligili. Osoloso no odoо bolo koo ebili. Osoloso no odoо su mapoo koo egeli. ¹⁷ Esiga nayo kasee gooleedo? Imapoo takee, iyo Loum gamalee wiligi odoо Sisa mapoo tekisi molee tenelai tekepowa?” dee takaso.

¹⁸ Yesuye diayo goo tokenee moodoolame to mou goo ee yo olo gooleedolosо dimapoo egeesee takaso, “Niba goo bakadio gweli odoо. Bei kasee maga niyo a kukulo agalame ka sala? ¹⁹ Esiga niyo tekisi molee magalame mooloogoo molee ko hedebe amapoo eligi.” Esemе diayo molee ko hedebe yimapoo tosimiso. ²⁰ Esemе Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Molee hamapoo agamo mudu sabolo osoloso agamo hu oso ka mololo?” diso.

21 Esemе diayo nei egeesee takaso, “Sisayo mudu sabolo osoloso o hu oso ka molo,” diso. Esemе Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Niyo Sisayo bi ee Sisa mapoo tenee, osoloso Godeeyo bi ee Godee mapoo tenee,” dee takaso.

22 Diba to hagee duloso diya howoogadoloso Yesu poogoo diso.

Ta maga hogabili eyo goo maga Yesu mapoo woosa

(Maka 12:18-27, Luka 20:27-40)

23 Osoloso beame omapoo Sedisi odoо abo oso Yesuye badebei mapoo sibadeeso. Odoо hagee bia oso takolone, “Odoо wedia see hogabileime,” dee takeliso. Esemе diayo Yesu mapoo sibilesо egeesee takaso, 24 “Eligili odoо, tei magoo Moseseeye hogugu oso imapoo egeesee takooso. ‘Gisoso sobo hulo holo soomagelega toga, see omoloye emei tayo osobo bau ee huloso emeiyo hu maga holo soolooga magee,’ diso. 25 Esiga odoо heeso giso holo 7 soomagooso. Osoloso daga emeiye sobo huso. Osoloso yo holo soomagellega taso. Esemе omolo yima hamamee soomagoo oso emeiyo osobo bau ee huso. 26 Esino yinosee holo soomagelega taso. Esemе see omolo yima hamamee soomagoo oso emeiyo osobo bau ee huso. Esino yinosee holo soomagelega taso. Egeeseelone giso holo 7 susuga hagee bia oso holo soolooga magelega wediaso. 27 Osoloso hamameedee sobo bau yinosee taso. 28 Esiga odoо wedia maga see hogogadilei beame mapoo sobo egee tei odoо agamo osobo dalaisomo? Bei, giso 7 oso sobo hedebe hagee huso,” diso.

29 Esemе Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Niba goo dooboo gweli odoо. Bei, niba Godeeye kitulugu sabolo osoloso o to sabolo gooleedelega ka doso.

30 Bei, odoо wedia ee bi maga see hogogabuoga, diba see sobo huleime, osoloso giso obileime. Esino diba see Godeeyo momaiye oso Kei mi mapoo egee do egesi masi dabalaiso. 31 Esiga niba Godeeye odoо wedia see hogogadilei eyo goo maga taka to hogugu hagee hesigeleyo? Bei, yayo egeesee takaso, 32 ‘A Eibalahameeyo Godee, Aisekeeyo Godee, osoloso Yekobowo Godee doloso ka badoso,’ dee takaso. Esiga Godee hagee odoо wedia eyo Godeenee. Hagee, odoо gie egee do eyo Godee.” 33 Esemе odoо susuga oso Yesuye eligi goo hagee duloso diya howoogadooso.

Tei magoo kaso toowa ka molosomo?

(Maka 12:28-34, Luka 10:25-28)

34 Sedisi odoо oso Yesuye taka eyo nei takalai tebile poogoo ogoloso Pelisi odoо susuga diesono hodobo mooloogoodoloso to mouso. 35 Osoloso mooloogoodoo omaga tei eligili odoо heeso Yesu kukulo agalame yimapoo sibilesо egeesee takaso, 36 “Eligili odoо, Moseseeye tei magoo ma kulodu tei magoo kaso diya toowa ka molosomo?” diso.

37 Esemе Yesuye nei yimapoo egeesee takaso,

“‘Nayo nee wiligi odoо Godee diya goolee,

nee sooloo ma kuloduga goolee sabolo, osoloso nee dioso goolee sabolo, osoloso nayo goo goolee oso diya goolee.’

38 Esiga tei magoo susuga ee ma kulodu tei hedebe hagooso daga malalo diya toowa ka moloso.

39 Osoloso ee ma hamamee tei magoo toowa egesi masi hee hagooso, ‘Nayo no nediliyo diya egee goolee, egeesee goolone nee odoо nosee diya egeesee goolee.’

40 Esiga Moseseeye tei magoo susuga sabolo osoloso Godee maga

to toloso kokodo takomo sili odoo oso to hogugu susuga eyo bei ee tei magoo bakadio hamapoo moloso.

Keliso agamo owolowo?

(Maka 12:35-37, Luka 20:41-44)

⁴¹ Pelisi odoo hodobo mooloo-goodoloso osee doboome, Yesuye dimapoo egeesee takaso, ⁴² “Niba Kelisowo goo maga kasee gooleesomo, yo agamo owolowo?” dee takaso. Esemé diayo egeesee takaso, “Deibidiyo amawe,” diso.

⁴³ Esemé Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Bei kaseme Deibidiye Dio Tei maga takolone Keliso yo Lodee dee ka takayo? Bei, Deibidiye egeesee takaso,

⁴⁴ ‘Godeeye mo Lodee mapoo egeesee takaso:

No abolo wiligi doloso badalame mo dee deede dokolo bie.

Esiga nayo badolone namapoo ha teli odoo ee ayo dagadileiso,’ diso.

⁴⁵ Esiga Deibidiye Keliso o Lodee diso. Esiga kasee maga Keliso yo Deibidiyo amawe dee ka seeyo?” diso. ⁴⁶ Esemé odoo heeso o to su mapoo to nei hee takele. Esiga beame domopooga dulone, odoo susuga oso Yesu mapoo woosalai obulone yimapoo hee woosele poogooso.

23

Yesuye tei eligili odoo sabolo osoloso Pelisi odoo dia goo ee eligi

(Maka 12:38-39, Luka 11:43-46; 20:45-46)

¹ Esemé Yesuye odoo mooloo-goodoo mapoo, osoloso o hamamee dili odoo mapoo egeesee takaso, ² “Tei eligili odoo sabolo osoloso Pelisi odoo oso Moseseeye tei magoo nimapoo ee eligilei dimapoo kitulugu moloso. ³ Esiga dibada to mapoo mesimo silesibulone, diayo taka goo ee

tolone debee. Esino diayo suso goo moodeli ee ogoloso niyo na peedee. Bei, diayo tei ma goo ee nimapoo eligilino, see dieso suso koo edidili. ⁴ Esiga diayo tei eligi goo oso odoo mapoo hegi toowa teneliso. Osoloso diayo emegei pidilone hegi su ee see dieso koo teli.

⁵ Esiga goo susuga diayo moodoo ee wulo edebeeyo agalame ka moodeli. Osoloso diba Godeeyo to abo hogugu ee debege masi diya toowa kaloso ee ma kulodu sooloso edebeeyo agalame silesibiliso. Osoloso edebeeyo agalame, diayo howo gisilone, kali dugo su mapoo ti sage bagagoloso* kalagoloso silesibiliso. ⁶ Osoloso ibada howo gisili moso ma kulodu, osoloso wo toowa ne mapoo diba medee malalo peleso bilei ono diya goomegeliso. ⁷ Osoloso mi domo mapoo edebeeyo dimapoo gawuloso emegei di to takooga ee dulei onosee diya goomegeliso. Osoloso odoo susuga oso diba eligili odoo dalame diya goomegeliso.

⁸ Esino odoo susuga oso nimapoo takolone eligili odoo dalai tekeponee. Bei, nibada eligili odoo hedebe ayo ka badoso. Osoloso nima kulodu odoo heeso dagadileso koo badoso. ⁹ Osoloso mipoo hamapoo odoo heeyo hu dokodoo poudulone, yimapoo takolone ma dee na see. Bei, nibada Ama hedebe yayo Kei mi ma dokodoo ka badoso. ¹⁰ Osoloso odoo heeso nimapoo takolone wiligi odoo dalai tekeponee. Bei, nibada wiligi odoo hedebe Keliso aso. ¹¹ Esiga nima kulodu odoo hu toowa too oso nibada tou teli odoo doloso badalai tekepo. ¹² Osoloso odoo agayo dieso nediliyo diba si howolone dogo, nei Godeeye diba pepooko dalaiso. Esino odoo agayo dieso pepooko doloso dogo,

* 23:5: kali dugo su mapoo ti sage bagagoo: Edebeeyo ti sage hagee ogoloso, Pelisi odoo diba Godeeyo howo woola medee tekepo, dee gweliso.

diba nei Godeeye toowa dalaiso.”

Eeye-ee, tei eligili odoo sabolo osoloso Pelisi odoo!

(Luka 11:39-52; 20:47)

¹³ “Tei eligili odoo osoloso Pelisi odoo, niba goo bakadio gweli odoo! Godeeye nimapoo dala toowa tenelaiso. Bei, niyo edebeeyo Godeeye wiligi doloso badeli goo mapoo gadilei eli poolone ka dogo. Osoloso niba nosee omapoo koo gadili.

[¹⁴ Tei eligili odoo sabolo osoloso Pelisi odoo, niba goo bakadio gweli odoo! Godeeye nimapoo dala toowa tenelaiso. Bei, niyo sobo bauwe diba ebilame gamenee takoloso, dia moso sabolo bi sabolo niyo tolosa omapoo dobolone, nibada goo gagaloso Godee mapoo taka diya sageliso, odoo aboso niba tekepo odoo dee goolame. Esiga goo egeesee maga niba nei dala toowa talaiso.]

¹⁵ Tei eligili odoo osoloso Pelisi odoo, niba goo bakadio gweli odoo! Godeeye nimapoo dala toowa tenelaiso. Bei, Yu odoonee oso see Yu odoo dalame niyo mipoo hamapoo odoo esiamo sile-sibiliga. Osoloso niyo odoo hee tolosa goo tokenee niyo eligi oso yo diya tokenee peliso. Goo egeesee moodoo oso niyo yo Dou mi mapoo ido duso. Bei, goo tokenee yayo too oso goo tokenee niyo too ee dagadilesa moloso.

¹⁶ Niba odoo howo neliga oso odoo abo gilimado di masi gilimado duso. Esiga Godeeye nimapoo dala toowa tenelaiso. Bei, niyo egeesee eligiliso, ‘Odo heeso to magolone tei moso eyo hu sabolo tei yeli ee goo haga toowanee,’ deliso. ‘Esino edebeeyo tei moso ma kulodu molee egee molo eyo hu sabolo tei yeli goo ono diya toowa,’ deliso. ‘Esiga see hamamee to magoo ee

na gababie,’ deliso. ¹⁷ Niba howo neliga boobada odoo. Molee ee goo haga toowanee. Esino tei moso tegei oso goo diya toowa ka moloso. Bei, molee oso tei moso ma kulodu mologa, molee egee Godeeye doloso ka moloso.

¹⁸ Osoloso niyo see egeesee eligiliso, ‘Odo heeso to magolone Godee mapoo emegeidi bi tenelame nei sili dosulu tei moso ma kulodu egee molo eyo hu sabolo tei yeli ee goo haga toowanee,’ deliso. ‘Esino yayo to magolone dosulu mapoo emegeidi bi magoo eyo hu sabolo tei yaga, goo ono diya toowa,’ deliso. ‘Esiga see hamamee to magoo ee na gababie,’ deliso. ¹⁹ Niba odoo howo neliga masi. Tei moso ma kulodu bi dosulu mapoo egee molo oso goo toowa koo moloso. Esino dosulu oso goo toowa ka moloso. Bei, emegei di bi teneli ee dosulu mapoo mologa, Godeeye doloso ka moloso. ²⁰ Esiga odoo agayo to magolone dosulu eyo hu sabolo tei yaga, yo hedebe dosulu eyo hu sabolo koo yeli. Esino yo dosulu eyo hu sabolo osoloso dosulu mapoo emegeidi bi magoo eyo hu sabolo tei ka yeli. ²¹ Esiga odoo agayo to magolone tei moso eyo hu sabolo tei yaga, yo hedebe tei moso eyo hu sabolo koo yeli. Esino yo tei moso eyo hu sabolo osoloso ee ma kulodu badeli Godeeye hu sabolo tei ka yeli. ²² Osoloso odoo agayo to magolone Kei mi eyo hu sabolo tei yaga, yo hedebe Kei mi eyo hu sabolo koo yeli. Esino Godeeye hu sabolo osoloso yayo bili eyo hu sabolo tei ka yaso.

²³ Tei eligili odoo sabolo osoloso Pelisi odoo, niba goo bakadio gweli odoo! Godeeye nimapoo dala toowa tenelaiso. Bei, niyo Godee mapoo emegei di bi tenelame kobu sabolo, osoloso nai sabolo, osoloso bi abo pepuso mooloogoo 10 egesi mageliso.

Osoloso 10 ee ma kulodu hedebe Godee mapoo tenelone debeliso. Esino nei tei magoo ee ma kulodu goo toowa egee molo ee talai boobado bigiliso. Goo ee, tekepo goo talai, osoloso emegei sooloo deli goo, osoloso tei talai goo. Esiga goo toowa hagee tolone medee ka debee. Egeeseelone goo pepuso talai na boobado bigi. ²⁴ Niba odoo howo neliga oso odoo abo gilimado di masi ka gilimado duso. Niba kababoo nibada wo mapoo badoga ogoloso peegoo habigiliso. Esino be toowa kemol oso nibada mudugiyopoo tiamologa egelega poogoloso wulo sooloogeliso.

²⁵ Tei eligili odoo sabolo osoloso Pelisi odoo, niba goo bakadio gweli odoo! Godeeye nimapoo dala toowa tenelaiso. Bei, nibada kapu sabolo osoloso peleta ee hedebe kolo ee hapoolone kulodu hapelega pegeli, niba egesi masi doso. Bei, niyo hedebe kolo ono hapeli. Esino nibada sooloo ma kulodu bi goomegeli goo oso diya bei moloso. Osoloso niyo hedebe niso goomegeli goo ee tomo sile-sibiliso. ²⁶ Pelisi odoo niba howo neliga odoo. Niba daga nibada kapu sabolo osoloso peleta kulodu hapege. Egeeseega, kolo onosee dasegelega heliye malaiso.

²⁷ Tei eligili odoo sabolo osoloso Pelisi odoo, niba goo bakadio gweli odoo! Godeeye nimapoo dala toowa tenelaiso. Bei, niba odoo bi medee mopoodoo doloso meli egesi masi doso. Bei, odoo bi ee dokodoo medee tekepo mopoodoo deliso. Esino odoo bi ee ma kulodu odoo wediayo ki sabolo ku sabolo bei meliso. ²⁸ Egeeseelone odoo aboso niba ogoloso niba odoo tekepo gweliso. Esino niba goo bakadio gweli odoo. Bei, nibada kulodu goo tokenee bei moloso.

²⁹ Tei eligili odoo osoloso Pelisi odoo, niba goo bakadio

gweli odoo! Godeeye nimapoo dala toowa tenelaiso. Bei, niyo Godee maga to tolosa kokodo takomo sili odoo wedia dia bi ma dokodoo moso pepuso tagagaloso mopoodoo doloso doso. Egeeseelone Godeeyo howo woola tekepo debeli odoo oso wedia eyo bi sabolo niyo medee mopoodoo doloso doso. ³⁰ Osoloso niyo see egeese takolone doso, 'Ibada amawe diayo debei beame omapoo iba debei diepi, ibada amawe diayo Godee maga to tolosa kokodo takomo sili odoo ee pilugu sabolo hodobo hedebe delega pegeliyo,' deeso. ³¹ Esino niyo egeese taka goo oso niso nediliyo takolone, Godee maga to tolosa kokodo takomo sili odoo ee wooloomali odoo ee nibada amawe dio dee ka takooso. ³² Esiga goo tokenee namawe diayo bei mooloogoloso poogoo ee see niyo hosude. ³³ Niba hebiseyo owolo dio masi. Niba Dou mi mapoo egee du peegoo pia dabalai gooleesomo?

³⁴ Esiga ayo nimapoo Godee maga to tolosa kokodo takomo sili odoo, osoloso goo goolee tekepo gweli odoo, osoloso Godeeyo to eligili odoo sibeye dalaiso. Esino niyo odoo abo piligileiso. Osoloso abo homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enigileiso. Osoloso odoo abo Yu odoo dia howo gisili moso ma kulodu woolaiso. Osoloso odoo abo niyo dala tenelone dobolone, mi hee maga mi hee mapoo hasisobugu dolone dabalaiso. ³⁵ Esiga mipoo hamapoo nibada amawe diayo Godeeyo howo woola tekepo debeli odoo ee piligimo simiso. Egeeseelone diayo odoo tekepo Eibol woolooma maga bei mooloogooloso abaga simino Belekaya eyo owolo Sekelaya wooloomaso. Esiga diayo Sekelaya tei moso ogo osoloso Godee mapoo gala hu wooloso sili dosulu ogo doloso

domopoo tobudume wooloomaso. Esiga nibada amawe dio oso daga hoogoo Godeeyo howo woola tekepo debeli odoos pilugu eyo nei dala niyo talaiso. ³⁶ Esiga ayo nimapoo taka. Yu odoos epedee hagee do niyo, nibada amawe dio eyo tokenee eyo nei niyo talaiso.”

*Yesuye Yolusalem maga goohele
(Luka 13:34-35)*

³⁷ “Yolusalem odoos, niba kasee maga Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoos ee piliguloso, Godeeye nimapoo diye di odoos ee yoso ka enigeliyo? Kolokoloso o pe gilimadoloso medee egee wuo egeesee seelame, ayo beame susuga nowolo dio gilimadalai goomogeliso. Esino niba koo goomogelina. ³⁸ Esiga Yolusalem odoos, niba dui. Nibada tei moso tegei ee Godeeye poogoo duga, moso egee mosoowe malaiso. ³⁹ Esiga ayo nimapoo taka. Niyo a see agalaime. Esino beame oso siboga niyo egeesee takalaiso, ‘Odoos Godeeye hu maga kitulugu sabolo egee sibo Godeeye yimapoo goomogoso,’ dalaiso. Beame omapoo niyo a see agalaiso.”

24

*Yesuye tei moso tegei guobigilei
eyo goo ee taka
(Maka 13:1-2, Luka 21:5-6)*

¹ Yesu tei moso poogoo dileso dimolome, o hamamee dili odoos oso yimapoo sibilesos egeesee takaso, “Tei moso tekepo tegei hagee ege,” diso. ² Esemee Yesuye egeesee takaso, “Niba goo susuga hagee medee ege. Ayo nimapoo taka. Moso hamapoo yo hedebeso yo hee ma tobudoo molo agalaime. Esino yo susuga mi mapoo misigedibuloso molo agalaiso,” diso.

*Dala goo oso bei mooloogalai
beame*

(Maka 13:3-23, Luka 21:7-24)

³ Osoloso Yesu Olipi mubi ma dokodoo peleso badoboome, o hamamee dili odoos dibusomo sibilesos yimapoo egeesee woosaso, “Tei moso guobigilei ogoos beameso ka guobigileiyo? Osoloso nayo sibilei mologa, malalo ogoos gooso ka peledabaliyo? Osoloso mi hoo pagalai mologa, daga ogoos gooso imapoo ka eligileiyo? Nayo imapoo takee.”

⁴ Esemee Yesuye see dimapoo egeesee takaso, “Niba obeeamos! Odoos heeso tei goodee maga niba peegoo gilimado diyaga. ⁵ Bei, odoos aboso mo hu maga sibilesos takolone dieso nediliyo diba Kelisosos, dee takalaiso. Egeeseelone diayo odoos bei tei goo maga peegoo gilimado dileiso. ⁶ Esiga ha too goo sabolo osoloso biliga goo oso peledoboos duga goo ee duloso, niba haga na ebi. Bei, goo hageesi oso daga malalo peledabalaiso. Esino beame egee hoo poogoo osonee, hamamee sibileiso.

⁷ Mi toowa heeso mi toowa hee sabolo ha talaiso. Beame omapoo mi susuga mapoo nei mauwe pagalaiso. Osoloso mi susuga mapoo mibia toowa sibileiso. ⁸ Goo ha gooso peledobooga, dala beame oso bei mooloogolone ka seeso.

⁹ Egeesee ma kulodu odoos aboso nimapoo dala tenelosos niba piligilame odoos abo mapoo tenelaiso. Osoloso niyo amapoo tei too goo omaga odoos susuga oso nimapoo hegia toowa malaiso. ¹⁰ Beame omapoo odoos aboso tei too goo ee pagalaiso. Egeeseelone diayo emegei tei too odoos ee hegilone, diba ha teli odoos mapoo tiasalaiso. ¹¹ Osoloso gamenee godee maga to toloso kokodo takomo sili odoos aboso sibilesos odoos abo peegoo gilimado dileiso. ¹² Egeesee ma kulodu goo tokenee goo oso diya

toowa dolone, edebeeyo emegei sooloo deli goo ee me pagalaiso. ¹³ Esino odoo agayo o tei too medee kibiloso badolone hoo poo-goo mapoo dilesa peledobooga, yo badoboso kookaiyo gie badeli talaiso. ¹⁴ Esiga mipoo hamapoo to tekepo Godeeye wiligi doloso badeli goo ee odoo susuga oso dulame takomo dileiso. Osoloso to tekepo hagee odoo susuga oso olo dulugaloso dogo, mi hoo pagalai beame omapoo peledabalaiso.

¹⁵ Esiga hesigeli odoo, no to hageeyo bei medee gooleede. Bei, Godee maga to tolosa kokodo takomo sili odoo Daniyeleeye egeese takaso, 'Niba bi diya tokenee mudu opusomo di oso tei moso ma kulodu molo agalaiso. Esiga bi ogoso Godeeyo howo woola tei moso tokenee palaiso,' diso. ¹⁶ Egeeseega Yudiya mi toowa mapoo debeli odoo oso bi mudu opusomo di ee ogoga mubi ma dokodoo kukulo pele. ¹⁷ Osoloso beame omapoo odoo moso hau mapoo badoga, see moso kulodu gadilesa o bi na te. ¹⁸ Osoloso odoo homolee ma kulodu siloga, o gidei talame mosopoo see na wedi di. ¹⁹ Osoloso beame omapoo sobo koowasi sabolo, osoloso holope too nedili sobo ee kukulo dilei diya kalawa toowa molo agalaiso. ²⁰ Esiga Godee mapoo takee, niyo kukulo dilei beame ee wau beame o, iyo hasali beame omapoo peledobelega pagalame. ²¹ Bei, beame omapoo dala toowa oso sibileiso. Esiga mi bei mooloogoo beame abaga simino epedee hamapoo, odoo susuga oso dala goo hageesi egele. Esino dala goo toowa hagooso sibilesa koodobuoga, hamamee dala goo hageesi see agalaime. ²² Esino dala beame hagee see Godeeye deiyepo moodoolaiso. Bei, yayo beame sage magoo diepi, odoo

heeso dala ee ma kulodu badalai tebile pegeliyo. Esino dala ee ma kulodu Godee eyo hesiga odoo ee halo, yayo beame see deiyepo moodoolaiso.

²³ Beame omapoo odoo heeso sibilesa nimapoo takolone, 'Hamapoo ege, Keliso hagooso' o, 'Koo ege, Keliso ogoso,' dee takooga, o to mapoo tei na te. ²⁴ Bei, gamenee keliso deli sabolo, osoloso gamenee godee maga to tolosa kokodo takomo sili odoo oso sibilesa goo toowa opusomo di edebeeyo howeli moodoolaiso, odoo susuga sabolo osoloso odoo Godeeye hesiga oso peegoo dia beleso kukulo agalame. ²⁵ Esiga niba medee dui. Goo hagee peledobelega mologa, ayo daga nimapoo ka taka.

²⁶ Esiga odoo heeso nimapoo takolone, 'Niba ege. Keliso dobudu badoso,' dee takooga, yo agalame na di. Osoloso see yayo takolone, 'Niba ege. Keliso moso kulodu badoso,' dee takooga, omapoo tei na te. ²⁷ Bei, kei ebiedigaga mi toowa egee gadeebugu egesi masi ogoga, niyo Odoo Holo a sibo agalaiso. ²⁸ Osoloso mi hee mapoo hune mologa, kukodeeso hune egee nalame omapoo busiliso."

Odoo Holo oso sibilei
(Maka 13:24-37, Luka 21:25-36; 17:26-36)

²⁹ "Osoloso hamamee haga boloogelega dala beame hagooso dilesa koodobuoga, 'osoko semelaiso.

Egeeseega anosee gadeebigileime.
Osoloso giwo kei ma dokodoo egee molo mi hamapoo tigidibileiso.

Osoloso kei ma dokodoo kitulugu bi egee molo Godeeye halabuga ki me pagalaiso.'

³⁰ Osoloso beame omapoo Odoo Holo ayo sibilei eyo goo ee kei ma dokodooga eligiga,

odoo susuga oso agalaiso. Eseega odoo susuga oso goohele sabolo pupusigileiso. Egeesee ma kulodu odoo susuga oso Odoos Holo ayo kolobo maga gadeebugu sabolo osoloso kitulugu toowa sabolo siboga agalaiso. ³¹ Osoloso kibu neligidi iga, ayo mo momaiye diye dalaiso, diayo dilesos odoo susuga Godeeye hesiga mi susuga mapoo egee do ee gilimalame.

³² Osoloso niba sogai maga goo hagee medee gooleede. Sogai du pisigaga ogoloso wau beame koola tooboo doloso gooleedeliso. ³³ Esiga goo hagee egesi masi moloso. Goo ayo taka hagooso peledaba ogoga, Odoos Holo ayo sibilei olo koola tooboo doloso niba olo gooleedalaiso. ³⁴ Ayo nimapoo taka. Odoos epedee hamapoo egee do diba osee dogo goo susuga hagooso peledaba ee diba agalaiso. ³⁵ Esiga kei sabolo mipoo sabolo mauwe pagalaiso. Esino mo to me pagalaime.

³⁶ Esiga Odoos Holo ayo sibilei beame ee odoo hee gooleede. Osoloso Godeeye momaiye Kei mi ma dokodoo egee do sabolo osoloso Godeeye owolo anosee gooleede. Esino hedebe mo Ma Godeeye beame egee gooleedoloso ka badoso. ³⁷ Esiga Nowaye badebei beame omapoo goo peledaba goo hedebe egesi masi oso Odoos Holo ayo sibilei beame mapoo peledabalaiso. ³⁸ Bei, Nowaye badebei beame omapoo, howo duwelega molome odoo susuga oso nei sabolo howo sabolo nolone dobolone sobo hulone debeiso. Diba egeeseelone doboome, beame heeso Nowa du toowa ma kulodu gadiso. ³⁹ Nowa du toowa ma kulodu gadime, odoo susuga oso goo peledabalai ee kibiya gooleedelega doboome, howo toowa duwa oso diba howoso neso. Esiga Odoos Holo ayo sibilei beame omapoo goo

hedebe hageesi oso peledabalaiso. ⁴⁰ Esino beame omapoo odoo bakadio homolee ma kulodu tou tomo silesiboga, odoo heeno ido polone hee omapoo pagalaiso. ⁴¹ Osoloso sobo bakadio wo galaga mologa, sobo heeno ido polone hee omapoo pagalaiso.

⁴² Esiga niba mopoodoo doloso koolone ka debee. Bei, nibada Lodee ayo sibilei beame ee niba gooleede. ⁴³ Esino niba goo hagee medee gooleede. Edebeeyo mesiyaso o moso mapoo sibilei beame ee duga, yo mopoodoo doloso badolone medee bamalaiso. Osoloso mesiya olo siboga ogoloso yo habigileiso. ⁴⁴ Esiga niba nose medee mopoodoo doloso ka debee. Bei, Odoos Holo ayo sibilei beame ee niba gooleede.”

Tou tekepo teli odoo sabolo osoloso tou tokenee teli odoo
(Luka 12:41-48)

⁴⁵ “Goo mapoo mesiloso silone tou tekepo teli odoo ee ogumo? Wiligi odoo oso odoo egesi mapoo kitulugu tenelaiso, yayo o tou teli odoo susuga medee bolone yayo dimapoo nei nali pilame. ⁴⁶ Bei, wiligi odoo yo peegoo dilesos badoboso see sibilesos ogoga, o tou teli odoo oso o tou medee tekepo too daga, yimapoo diya goomagalaiso. ⁴⁷ Esiga ayo nimapoo taka. Wiligi odoo oso o tou teli odoo oso tou medee tekepo too ogoloso, see yimapoo bi susuga ee yayo bamelee dalaiso.

⁴⁸⁻⁴⁹ Esino tou tokenee teli odoo oso o wiligi odoo saga koo siboga eyo nediliyo egeesee takalai malaiso, ‘Mo wiligi odoo saga koo sibo,’ doloso tou teli odoo abo wooloogolone, yugune nali odoo gilimadoloso nei sabolo howo sabolo nolone dabalaiso. ⁵⁰ Yo egeeseemo silone mopoodoo delega badoga, o wiligi odoo omapoo sibileiso. ⁵¹ Osoloso

o wiligi odoo oso sibilesa yo diya wooloso peegoo habigileiso, goo bakadio gweli odoo sabolo dabalame. Osoloso diayo omapoo dobolone pisa sabolo osoloso mei gisile sabolo dabalaiso.”

25

Sobo obuo 10 eyo goo maga wudu taka

¹ “Beeame omapoo Godeeye wiligi doloso badeli goo oso sibilei ee egesi masi malaiso. Sobo obuo 10 oso dia keme tolosa giso sobo hulame siboga, yo tugodalame diso. ² Osoloso dima kulodu sobo abo 5 ee goo medee koo gweli. Esino sobo abo 5 ee goo medee gweli. ³ Egeesee ma kulodu sobo abo goo medee koo gweli oso dia keme howo keesooloso dulone, howo abo telega diyadeeso. ⁴ Esino sobo goo medee gweli oso dia keme sabolo osoloso howo abo keeso sabolo tolosa diyadeeso. ⁵ Diba dileso balagameleeno, odoo sobo hulei ee saga sibile. Esemе diba diya tila poogoomе tiesaso.

⁶ Osoloso gesi domo mapoo odoo heeso to neligidi egeesee takaso, ‘Sobo hulei odoo ee olo koola sibo. Esiga niba dileso yo tugode,’ dee takaso.

⁷ Esemе sobo obuo susuga tiesamelee maga hogogabuloso dia keme wiki medee pailame hoo kookooso. ⁸ Esino sobo obuo goo medee koo gweli oso sobo goo medee gweli mapoo egeesee takaso, ‘Ibada keme howo olo hosudalaso. Esiga niyo iba howo tenee,’ diso.

⁹ Esemе goo medee gweli sobo obuo oso nei dimapoo egeesee takaso, ‘Haye. Iyo ibada howo nibada keme mapoo keesoga, iba howo tebileime. Esiga niba howo abo neiso talame bi teli moso mapoo diyadee,’ diso.

¹⁰ Esemе diba howo talame dime, odoo sobo hulei ee sibilesa peledabaso. Esemе goo medee

gweli sobo obuo yo bamelee diba yibolo hodobo nei nalame moso kulodu galagadiso. Diba moso kulodu doboome, osulu kisiso.

¹¹ Esino sobo obuo goo medee koo gweli diba hamamee sibilesa osulu mapoo kalamadulone egeesee takaso, ‘Wiligi odoo, osulu yade, iba moso kulodu gasibileiya,’ dee takagameleeso.

¹² Esino odoo sobo hulame simi oso nei dimapoo egeesee takaso, ‘Haye. Niba gasibileime. Bei, ayo nimapoo tei taka. A niba gooleedele,’ dee takaso.

¹³ Esiga niba medee koolone ka debee. Bei, Odoo Holo ayo sibilei beeame ee niba gooleedele.”

Tou teli odoo bakadio hedebe di eyo goo maga wudu taka
(Luka 19:11-27)

¹⁴ “Osoloso Godeeye wiligi doloso badeli goo ee egesi masi malaiso. Wiligi odoo oso mi eli sage mapoo dilame, o tou teli odoo gilimadooso. Osoloso dimapoo o bi medee bameleeye diso. ¹⁵ Egeeseelone yayo o tou teli odoo mapoo molee tenelone dia goo goolee sabolo tebia teneeso. Egeesee seelone yayo odoo hee mapoo molee ko 5000 teneeso. Osoloso odoo hee yima hamamee taba mapoo molee ko 2000 teneeso. Osoloso odoo hee ee ma hamamee taba mapoo molee ko 1000 teneeso. Osoloso yo see mi eli sage mapoo diso. ¹⁶ Esemе o tou teli odoo molee ko 5000 too odoo oso molee egee tolosa dileso bi neiso teli moso togoloso badolone molee ko hodio 5000 tooso. ¹⁷ Osoloso molee ko 2000 too odoo yinosee molee egee tolosa dileso bi neiso teli moso togoloso badolone molee ko hodio 2000 tooso. ¹⁸ Esino odoo hee molee ko 1000 too yo o wiligi odoowo molee egee tolosa dileso mada mi doluguso.

¹⁹ Wiligi odoo yo mi eli sage dileso beeame sage omapoo

badoboso see wedi simiso. Yo sibilesu yayo molee pi odoos ee gilimadooso, molee oso goo hee moodoo beleso agalame. ²⁰ Esemee molee ko 5000 too odoos oso molee tosiholeso egeesee takaso, 'Wiligi odoos, nayo amapoo molee ko 5000 tenee ee see ayo abaga odoomo dino 10,000 tugodoo hagooso,' diso.

²¹ Esemee wiligi odoos oso nei yimapoo egeesee takaso, 'No tou medee goosa teli odoos. Nayo tou tekepo too ee ogoloso a goomogoso. Esiga nayo bi pepooko medee bamelee maga nei ayo namapoo bi toowa bameleeye dalaiso. Esiga no mo moso kulodu abolo hodobo goomoga sabolo badalame gasibe,' diso.

²² Esemee molee ko 2000 too odoos yinosee molee tosiholeso egeesee takaso, 'Wiligi odoos, nayo amapoo molee ko 2000 tenee ee see ayo abaga odoomo dino 4000 tugodoo hagooso,' diso.

²³ Esemee wiligi odoos oso nei yimapoo egeesee takaso, 'No tou medee goosa teli odoos. Nayo tou tekepo too ee ogoloso a goomogo. Esiga nayo bi pepooko medee bamelee maga nei ayo namapoo bi toowa bameleeye dalaiso. Esiga no mo moso kulodu abolo hodobo goomoga sabolo badalame gasibe,' dee takaso.

²⁴ Esemee molee ko 1000 too odoos oso sibilesu egeesee takaso, 'Wiligi odoos, a gooleedoo, no kitulugu sabolo odoos mapoo diya seseli. Osoloso no odoos heeyo nei segei wulo goobada teli. ²⁵ Esiga a nobolo obulone nee molee oso goo hee moodoolega, wulo dileso mada mi ka dolugu. Esiga nee molee amapoo tenee ee tebia osee hagee moloso,' diso.

²⁶ Esemee o wiligi odoos oso nei yimapoo egeesee takaso, 'No tou diya tokenee teli wabada odoodoo. Nayo goolee, a emegei dia nei segei wulo gooloogali gweliso. ²⁷ Esino

nayo kasalame mo molee kawulame molee bali odoos dia moso mapoo magelega ka poogoowo? Nayo mo molee omapoo magoo diepi, ayo see wedi simi beame mapoo mo molee ogosos toowa polosolo mologa teliyo,' dee takaso.

²⁸ Osoloso wiligi odoos oso o odoos abo mapoo egeesee takaso, 'Niyo yimapoo molee ko 1000 egee molo tolosolo see odoos molee ko 10,000 too mapoo tenee. ²⁹ Bei, odoos agayo dimapoo tenee bi ee medee bamologa, nei dimapoo bi bei tenelaiso. Esino odoos agayo dimapoo tenee bi ee medee bellega poogooga, bi susuga dimapoo egee molo see padaga dalaiso. ³⁰ Esiga tou too tokenee bali odoos ee peegoo neliga ma kulodu togobigi. Osoloso yo omapoo pisa sabolo badolone mei gisile sabolo badalaiso.' "

Goo meedilei beame

³¹ "Odoos Holo ayo kitulugu sabolo osoloso Godeeyo momaiye susuga sabolo siboga, beame omapoo ayo toowa doloso badeli goo omaga gadeebugu sabolo sibilesu ayo wiligi doloso bili mapoo badalaiso. ³² Osoloso mi opusomo opusomo di mapoo debeli odoos susuga ee Godeeyo momaiye oso gilimado sibilesu mo mudugiyopoo mooloogoodalaiso. Osoloso be bali odoos oso o be domo puloso sipi be dibusomo pi, osoloso gout be dibusomo pi deli, egesi masi seelone ayo mi odoos susuga domo puloso mooloogoodoo bakadio moodoolaiso. ³³ Egeeseelone ayo odoos mooloogoodoo hee sipi be masi ee mo dee deede dokolo mapoo sibilesu mooloogoode, osoloso odoos mooloogoodoo hee gout be masi ee mo dee dobusu dokolo mapoo sibilesu mooloogoode, dee takalaiso.

³⁴ Osoloso wiligi odoo taba ayo mo dee deede deede dokolo mooloo-goodoo odoo mapoo egeesee takalaiso, 'Mo Maye goomegeli odoo niba sibadee, Godeeye mipoo bei mooloogele mapoo Godeeye wiligi doloso badeli mi niyo dabalame mopoodoo doloso egee molo mapoo gasibadee. ³⁵ Bei, a hodume niyo amapoo nei teneliso. Osoloso a howo na poogome niyo amapoo howo keneliso. Osoloso a odoo soo masi sibume niyo a nibada moso mapoo ido peliso. ³⁶ Osoloso a boodo diwe badoboome, niyo amapoo dugo kalame teneliso. Osoloso a paiye badoboome, niyo a medee baliso. Osoloso a neliga moso ma kulodu badoboome, niyo a agalame sibiliso,' dee takalaiso.

³⁷ Osoloso Godeeyo howo woola odoo tekepo debeli mo dee deede dokolo mooloo-goodoo oso nei egeesee takalaiso, 'Lodee, kopolone no houda badoboome, iyo no ogoloso nei ka teneeyo? Osoloso kopolone no howo na paga badoboome, iyo no ogoloso howo ka keneeyo?' ³⁸ Osoloso kopolone no odoo soo masi sibume, iyo no ogoloso ibada moso ka ido palayo? Osoloso kopolone no boodo diwe badoboome, iyo no ogoloso dugo kalame ka teneeyo? ³⁹ Osoloso kopolone no paiye badoboome, iyo no ogoloso medee ka bameleeyo? Osoloso kopolone no neliga moso ma kulodu badoboome, iyo no agalame ka simiyo?' dee takalaiso.

⁴⁰ Osoloso wiligi odoo taba ayo nei egeesee takalaiso, 'Ayo nimapoo tei goo taka. Niyo tei telaga odoo abo wuluge pidime-nee ee, niyo a pidi masi pidi,' dee takalaiso.

⁴¹ Osoloso wiligi odoo taba ayo mo dee dobusu dokolo mooloo-goodoo odoo mapoo egeesee takalaiso, 'Niba amaga peegoo

diyadee. Bei, niba Godeeyo kamana ma hemidu doso. Esiga Godeeye Saiten sabolo osoloso o momaiye sabolo dou koo semili mopoodoo doloso magoo mapoo dabalame diyadee. ⁴² Bei, a hodume niyo amapoo nei tenele. Osoloso a howo na paga badoboome, niyo a howo kenele. ⁴³ Osoloso a odoo soo masi sibume, niyo a nibada moso mapoo ido pele. Osoloso a boodo diwe badoboome, niyo amapoo dugo kalame tenele. Osoloso a paiye badoboome, niyo a medee bele. Osoloso a neliga moso ma kulodu badoboome, niyo a agalame sibile,' dee takalaiso.

⁴⁴ Egeeseega diayo nei egeesee takalaiso, 'Lodee, kopolone no hodia sabolo osoloso howo na paga badoboome iyo no ka egeiyo? Osoloso kopolone no odoo soo masi sibume iyo no ka egeiyo? Osoloso kopolone no boodo diwe badoboome iyo no ka egeiyo? Osoloso kopolone no paiye badoboome iyo no ka egeiyo? Osoloso kopolone no neliga moso ma kulodu badoboome iyo no ka egeiyo? Osoloso iyo kopolone goo susuga hagee ogoloso no pidile ka poogoowo?' dee takalaiso.

⁴⁵ Osoloso wiligi odoo taba ayo nei dimapoo egeesee takalaiso, 'Ayo nimapoo tei goo taka. Niyo tei telaga odoo abo wuluge pidilega poogoomenee ee a pidile poogoo,' dee takalaiso.

⁴⁶ Esiga odoo hagee bia peegoo dilesa kookaiyo moloso osee malai dala goo mapoo dabalaiso. Esino Godeeye tekepo deli odoo ee Godee sabolo gie badoboso kookaiyo osee dabalaiso."

26

*Yesu wooloomalame to mou
(Maka 14:1-2, Luka 22:1-2,
Yonee 11:45-53)*

¹ Yesuye goo susuga hagee taka koodobuloso see o hamamee dili odoo mapoo egeesee takaso, ² “Niba olo gooleedooso, Godeeye Gababia wo nalai ee bei mooloogalai beame hoogoo bakadio moloso. Osoloso beame omapoo Odo Holo a homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enigilame ha teli odoo mapoo tiasalaise,” dee takaso.

³ Osoloso beame omapoo Yu odoowo wiligi odoo tebisa sabolo, osoloso tei moso eyo wiligi odoo tebisa, diayo dia wiligi odoo Kayapaseeyo moso mapoo mooloogoodoloso to mouso. ⁴ Diayo gamenee goo maga Yesu toloso wooloomalame mada to mouso. ⁵ Osoloso diayo egeesee takaso, “Iyo Gababia wo ne beame mapoo yo wooloomalaima. Bei, odoo susuga oso dimapoo komonolone biligiyaga,” diso.

Betani mi mapoo soboso mopodosoo medee tekepo oso Yesuwo wiligi mapoo soo

(Maka 14:3-9, Yonee 12:1-8)

⁶ Yesu Betani mi mapoo badolone, odoo daga agagisa bia Yesuye tekepo pa Saimonowo moso mapoo palaso. ⁷ Yo omapoo nei nolone badoboome, sobo heeso kapu yoso moodoo mapoo mopoodoo soo medee tekepo keesoloso tosimiso. Yayo tosi-bilesa Yesuwo wiligi mapoo sooso. Mopodosoo hagee molee toowaso teli.

⁸ Esemé Yesu o hamamee dili odoo oso goo hagee ogoloso diya komonolone egeesee takaso, “Bei kasalame sobo hagooso mopoodoo soo medee tekepo ee wulo goo mauwe yimapoo soomeleso ka hosudoowo?” ⁹ Yayo mopoodoo soo medee tekepo hagee odoo mapoo neiso talame tenee diepi, molee toowa toloso bi mauwe odoo mapoo tenelai tebiliyo,” diso.

¹⁰ Esino Yesuye diayo gowe goo ee ogoloso dimapoo egeesee takaso, “Sobo hagooso goo moodoo hagee ogoloso yimapoo to tokenee na takee. Bei, yayo amapoo goo tekepo moodoo. ¹¹ Esiga bi mauwe odoo ee beame susuga nibolo hodobo dabalaiso. Esino a beame susuga nibolo hodobo badalaime. ¹² Yayo mopoodoo soo egee mo wiligi mapoo soo oso mo suso bi ma kulodu malai ee mopoodoo doo. ¹³ Ayo nimapoo ka taka. Edebeeyo mi kamapoo Godeeyo to tekepo takooga, diayo sobo hagooso goo moodoo onosee takalaiso. Osoloso edebeeyo o goo onosee osee goolee malaiso.”

Yudaseeye Yesu tiasalame goomoga magoo

(Maka 14:10-11, Luka 22:3-6)

¹⁴ Osoloso Yesu o hamamee dili odoo ¹² ee ma kulodu badeli odoo hee Yudas-Iskaliyoteeye tei moso wiligi odoo tebisa mapoo dileso egeesee takaso, ¹⁵ “Ayo Yesu nimapoo tiasoga, niyo amapoo nei ogo bi tenelaisomo?” diso. Esemé diayo nei molee ko 30 yimapoo teneeso. ¹⁶ Esemé domo omaga bei mooloogoloso Yudaseeye Yesu dimapoo tiasalame eli esiamo sileeso.

Yesuye o hamamee dili odoo sabolo Godeeye Gababia wo ne

(Maka 14:12-21, Luka 22:7-13,21-23, Yonee 13:21-30)

¹⁷ Isipi mi maga peegoo di ee gooleebugu wo ne bei mooloogoo beame mapoo, Yesu o hamamee dili odoo oso dileso Yesu mapoo egeesee takaso, “Iba mi kamapoo dileso Gababia wo nalai ka mopoodoo dalaiyo?” dee takaso.

¹⁸ Esemé Yesuye nei egeesee takaso, “Niba Yolusalem mi mapoo dileso odoo hee ogoloso yimapoo egeesee takee, ‘Eligili odoo oso

egeesee taka: Mo beame Godeeye hesia ee olo koola tooboogona. Esiga ayo mo hamamee dili odoogilimadoloso nee moso mapoo Gababia wo ka nalaigona,' dee takee." ¹⁹ Yesuye egeesee taka duloso o to ee dodolone o hamamee dili odoogilimadoloso Gababia wo nalame mopoodoo dooso.

²⁰ Osoloso habe Yesuye o hamamee dili odoogilimadoloso wo nalame bulumaso. ²¹ Diba omapoo nei nolone dobolone Yesuye egeesee takaso, "Ayo nimapoo taka. Nimaga odoogilimadoloso heeso a ha teli odoogilimadoloso tiasalaiso," diso.

²² Yesu o hamamee dili odoogilimadoloso to hagee duloso goohele sabolo dobolone Yesu mapoo egeesee takaso, "Lodee, ayowo?" dee takaga meleeso.

²³ Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, "Odoogilimadoloso agayo mo peleta mapoo abolo hodobo wo olugudolosonaga, a ha teli mapoo tiasalai odoogilimadoloso ogoso. ²⁴ Esino Godeeyo to booka mapoo hogugu oso taka ee dodolone, Odoogilimadoloso Holo a talaiso. Esino Odoogilimadoloso Holo a ha teli odoogilimadoloso mapoo tiaseli odoogilimadoloso yo dala toowa talaiso. Oweeye yo soomagelega poogoo diepi, yo dala tele pegeliyo."

²⁵ Esem Yesu ha teli odoogilimadoloso mapoo tiaseli odoogilimadoloso Yudaseeye egeesee takaso, "Eligili odoogilimadoloso, ayowo?" diso. Esem Yesuye nei yimapoo egeesee takaso, "O. No olo egee takooso," dee takaso.

Lodee gooleebugu wo ne

(Maka 14:22-26, Luka 22:19-20, 1 Kolin 11:23-25)

²⁶ Diba wo nolone doboome, Yesuye wo toloso Godee mapoo goomoga to takoloso wo popeiso. Osoloso o hamamee dili odoogilimadoloso mapoo wo pulone egeesee takaso, "Wo hagee toloso ne. Hagee mo suso," diso.

²⁷ Osoloso see Yesuye kapu wain i keesoo toloso Godee mapoo goomoga to takoloso o hamamee dili odoogilimadoloso tenelone egeesee takaso, "Niba susuga wain i hagee ne. ²⁸ Hagee mo sawo, odoogilimadoloso susuga dia tokenee hapalame ka sologobugu. Mo sawo oso Godeeye o odoogilimadoloso mapoo to kitulugu magoo goo oso tei peledabalame. ²⁹ Esiga ayo nimapoo taka. Ayo epedee hamaga dulone wain i hagee see nalaimo. Esino hamamee mo Maye wiligi doloso badeli mi mapoo ayo nibolo hodobo wain i dia see nalaiso."

³⁰ Osoloso diba goomoga kosaiya hedebe pouloso Olipi mubi mapoo diso.

Pitaye Yesu yo boobadobigilei goo ee taka

(Maka 14:27-31, Luka 22:31-34, Yonee 13:36-38)

³¹ Yesuye see tobu o hamamee dili odoogilimadoloso mapoo egeesee takaso, "Epei gesi odoogilimadoloso susuga niyo a poogoo dileiso. Bei, Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeesee takooso,

'Godeeye sipi be bali odoogilimadoloso ee wooloomaga, sipi be susuga oso yimaga peegoo kukulo dileiso.'

³² Osoloso Yesuye see egeesee takaso, "Esino a ta maga hogado dileso, ayo daga malalo Gelili mi mapoo dileso niba bamalaiso."

³³ Esem Pitaye nei Yesu mapoo egeesee takaso, "Odoogilimadoloso susuga oso namaga peegoo kukulo duga, hedebe ayo no poogoo dileime," diso.

³⁴ Esem Yesuye yimapoo egeesee takaso, "Ayo namapoo tei taka. Epei gesi kolokolo takelega mologa, nayo mo goo gagadilei bakadio hedebe dalaiso," dee takaso.

³⁵ Esem Pitaye yimapoo egeesee takaso, "Ayo egeesee selaimo. Edebeeyo no wooloomaga,

a nobolo hodobo talaiso,” diso. Esemee o hamamee dili odoosusuga oso to hedebe egeesee takaso.

Yesuye Getesemeni homolee mapoo Godee mapoo taka

(Maka 14:32-42, Luka 22:39-46)

³⁶ Yesuye o hamamee dili odoosabolo Getesemeni homolee mapoo dilesodobolone dimapoo egeesee takaso, “Niba hamapoo debee. A koo dilesogodee mapoo takalaiya,” diso. ³⁷ Yayo egeesee takoloso hedebe Pita osoloso Sebediyo owolo bakadio esee idopalaso. Yo peleso badoboome, goohele goo sabolo osoloso su hegi goo oso yimapoo simiso. ³⁸ Osoloso yayo dimapoo egeesee takaso, “Mo su ma kulodu hegi goo toowa oso molone ayo talai olokoola tooboo. Esiga niba hamapoo dobolone, abolo hodobo koolone ka bamo,” diso.

³⁹ Yesu egeesee takoloso dimaga pepooko hoogoo dilesobisomiyomoo tugusaloso balaboo tiamolone Godee mapoo takolone egeesee takaso, “Ma, no goomogoga, amapoo dala egee sibo nayo peegoo magee. Esino nayo goomoga goo ee moodee, ayo goomoga goonee,” dee takaso.

⁴⁰ Osoloso yo Godee mapoo takakoodobuloso dilesogeino, o hamamee dili odoobakadio hedebe di tiesamolome egeiso. Esemee Pita mapoo egeesee takaso, “Niba kaseega ka tiesamalala? Niba beeamedeiyepo mapoo abolo hodobo koolone dabalaitebiledoo. ⁴¹ Niba bolone Godee mapoo takolone ka debee, kukuga homodobiyyaga. Bei, niba goo tekepo talame goomogoso. Esino nibada su oso ki me ka poogooso,” diso.

⁴² Yo see tobu dilesogodee mapoo takaso, “Ma, dala goo ayo talai oso a dagadilei tebile daga, a dala egee talaiso. Bei, ayo nayo goomoga goo ee talaiso.”

⁴³ Yesu see tobu dilesodokodoo takoloso sibilesogeino, o hamamee dili odoobakadio hedebe di diba tila poogoome tiesa molo egeiso. ⁴⁴ Osoloso Yesu see tobu bakadio hedebe di mapoo dilesogoo hedebe eyo daga takahedebe egeesee takaso.

⁴⁵ Osoloso yo see wedi sibilesoo hamamee dili odoomapoo egeesee takaso, “Niba osee tiesamolosomo? Bei, OdoosHolo a tokenee odoomapoo tiasalai beeamee olo siboso. ⁴⁶ Esiga koo ege, a tokenee odoomapoo tiasalai odooe olo sibo. Esiga niba tebise, dimapoo dimo.”

Edebeeyo Yesu wooloomalame ido di

(Maka 14:43-50, Luka 22:47-53, Yonee 18:3-12)

⁴⁷ Yesu to osee komolome, o hamamee dili odoohet Yudaseeye Yesu talame odoomooloogoodoo toowa gilimado simiso. Egeesee ma kulodu tei mosowiligi odootebisa sabolo, osoloso Yu odoowo wiligi odootebisa oso Yesu talame odoohagee bia diye diso. Esemee diayo sibulone kaiya sabolo kodolo sabolo tolososibadeeso. ⁴⁸ Egeesee ma kulodu Yudas epedee sibilega badolone, yayo Yesu talai odoomapoo egeesee takaso, “Ayo dilesoadaga, odoogoso. Eseegea niyo yotoloso ka ido di,” diso. ⁴⁹ Osoloso Yudaseeye odoogilimado sibilesoo Yesu mapoo dilesogeesee takaso, “Emegei, eligili odooo,” dee takoloso yoadaso.

⁵⁰ Esemee Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Emegei, nayo goomoodoolame simi egee moodee,” diso. Esemee odoosusuga oso sibilesoo Yesu tooso. ⁵¹ Esino o hamamee dili odoohesoo kaiya tolosotei moso eyowiligi odootaba eyo tou teli odooye dulu koosooso.

⁵² Esemee Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Nee kaiya peegoo

magee. Bei, emegei piligilame kaiya toloso silesibili odoo ee kaiyaso piligileiso. ⁵³ Esiga niba gooleedeleyo, ayo a pidilame mo Ma mapoo takooga, yayo o momaiye mooloogoodoo ^{12*} egesi sabolo osoloso abo epedee saga meiye dalaiso. ⁵⁴ Esino ayo egeesee seega, ayo dala toloso talai goo ee Godeeyo toso booka maga taka sabolo kasee tebileisomo?" dee takaso.

⁵⁵ Esememe Yesuye yo talame sibadee odoo omapoo egeesee takaso, "Niyo ogoga a mesiya daga, a talame kaiya sabolo osoloso kodolo sabolo misigaloso ka sidadala? Esino ayo beeamme susuga tei moso ma kulodu eligimo sileeme, niyo a egeliso. Esiga bei kaseme ayo omapoo eligimo sileeme niyo a telega ka poogoowo? ⁵⁶ Esino niyo epei a talame simi hagooso Godee maga to toloso kokodo takomo silesibili odoo oso taka to sabolo olo tobuoso." Esememe beeamme omapoo Yesu o hamamee dili odoo susuga oso yo poogoloso kukulo diyadeeso.

Yesu wiligi odoo tebisa mapoo ido di

(Maka 14:53-65, Luka 22:54-55,63-71, Yonee 18:13-14,19-24)

⁵⁷ Edebeeyo Yesu toloso tei moso wiligi odoo taba Kayapaseeyo moso mapoo ido palaso. Esiga moso ee ma kulodu tei eligili odoo sabolo osoloso Yu odoowo wiligi odoo tebisa oso daga olo mooloogoodoloso debeiso. ⁵⁸ Esememe Pitaye hamameedee Yesu deede dilesi tei moso eyo wiligi odoo taba eyo moso beele ma kulodu gadiso. Yo tei moso gidebeli odoo sabolo omapoo badolone, Yesu mapoo ogoogo mooda beleso bameleeso.

⁵⁹ Esememe tei moso wiligi odoo tebisa sabolo osoloso Yu odoo dia goo meedili wiligi odoo tebisa oso Yesuwo goo maga gamenee takeli odoo ee esiaso, yimapoo goo tokenee hee mologa, Yesu ka wooloomalame. ⁶⁰ Egeeseelone edebeeyo wulo gamenee takolone Yesuwo goo maga goo opusomo opusomo di takaso. Esino diayo taka ee ma kulodu tei goo hee molo egele.

⁶¹ Esememe odoo bakadio oso see hamamee sibilesi egeesee takaso, "Iba Yesuye egeesee takeme duso, Godeeyo tei moso hagee guobuguloso beeamme bakadio hedebe di ee ma kulodu see dia tagalai yimapoo kitulugu moloso, dee takeme duso."

⁶² Esememe tei moso wiligi odoo taba oso toboloso Yesu mapoo egeesee takaso, "Odoogo hagee biaso nee goo maga goo opusomo opusomo di egee takoo mapoo nayo to eyo nei takalaimoyo?" diso. ⁶³ Esino Yesu to hee takele. Esememe tei moso wiligi odoo taba oso see tobu yimapoo egeesee takaso, "Ayo gie badeli Godeeyo hu maga namapoo ka taka. No tei Godeeyo owolo Keliso osomo? Imapoo takee," diso.

⁶⁴ Yesuye to nei yimapoo egeesee takaso, "O. Nayo olo egee takooso. Esino ayo nimapoo takooso. Hamamee niyo Odoogo Holo a Kitulugu Godeeyo dee deede dokolo mapoo badoga agalaiso. Osoloso ayo kei ma dokodooga kolobo maga siboga agalaiso," dee takaso.

⁶⁵ Esememe tei moso wiligi odoo taba oso to hagee duloso diya gowoolone, o dugo tologobugulone egeesee takaso, "Odoogo hagee Godeeyo goo maga to tokenee takoo. Esiga iyo o goo see meedilame to abo taka dulei koo goomogo. Bei, yayo Godeeyo goo

* **26:53:** Momaiye mooloogoodoo hedebe ee ma kulodu momaiye 6000 egesi meliso.

maga to tokenee taka niba olo duso. ⁶⁶ Esiga niyo yimapoo ogoo goo moodoolai gooleedo?" diso

Eseme tei eligili odoos sabolo osoloso Yu odoos dia wiligi odoos tebisa oso nei egeesee takaso, "Yo tokenee olo tooso, esiga yo talai tekepo," dee takaso.

⁶⁷ Osoloso diayo yo manolone o mudu mapoo magawo paganiso. Osoloso diayo o howo dugoso gagaloso, yo woolone yimapoo egeesee takaso, ⁶⁸ "Keliso, no tei Godee maga to tolosos kokodos takomo sili odoos daga, no odoos agayo woolo?" dee takaga meleeso.

Pitaye Yesuwo goo gagadi

(Maka 14:66-72, Luka 22:56-62, Yonee 18:15-18,25-27)

⁶⁹ Pita epedee moso pee mapoo osee badoboome, tei moso wiligi odoos taba o tou teli sobo heeso sibilesos yimapoo egeesee takaso, "Nonosee Gelili odoos Yesu bolos silees odoos hee noso," dee takaso.

⁷⁰ Eseme Pitaye odoos susuga eyo howo woola egeesee takaso, "Nayo egee takoo goo ee a gooleedele," diso.

⁷¹ Osoloso yo dilesos moso belee osulu miyopoo tobudume, tou teli sobo heeso yo ogolosos odoos abo omapoo tebisamelee mapoo egeesee takaso, "Odoos hagee Nasalet odoos Yesu bolos silees," dee takaso.

⁷² Eseme Pitaye see to kitulugu sabolos egeesee takaso, "A tei goo taka. Odoos egeeyo goo a gooleedele," diso.

⁷³ Beeame deiyepo poogolosos hamamee odoos susuga omapoo tebisamelee oso sibilesos Pita mapoo egeesee takaso, "No tei Yesubolos silees odoos hee noso. Bei, nayo to egee ko ee Gelili odoos oso to keli egeesee masi ko. Esiga nayo to kei oso nee goo ee yiligebuguso," diso.

⁷⁴ Eseme Pitaye to kitulugu sabolos dimapoo egeesee takaso,

"Ayo Godeeyo hu hesilone tei taka. Odoos egee a gooleedele," diso. Pitaye egeesee takolosos badoboome kolokolos takaso. ⁷⁵ Eseme Pita kolokolos taka dulosos Yesuyes taka to ee gooleebugusos. Bei, Yesuyes yimapoo egeesee taka, "Kolokolos takelega mologa, nayo mo goo gagadi bakadio hedebe dalaiso," diso. Eseme yo to egee gooleebugulosos peegoo gadilesos diya gooholone piasos.

27

Yudas eyo nediliyo woolooma

¹ Gesikolodee mapoo tei moso wiligi odoos tebisa susuga sabolos osoloso Yu odoos dia wiligi odoos tebisa susuga oso to moulosos Yesu wooloomalame goomoga magoos. ² Osoloso diayo Yesuwo dee tisos tiegisalosos gamalee wiligi odoos taba Paileteeyes badebei mapoo idos dilesos yimapoo te-neesos.

³ Yesu tiaselis odoos Yudaseeyes Yesu tei olo wooloomalame badebei goo ee dulosos, diya goohelosos. Eseme molee ko 30 yayo too ee see tei moso wiligi odoos tebisa sabolos osoloso Yu odoos dia wiligi odoos tebisa mapoo tenelame diso.

⁴ Yayo dilesos dimapoo egeesee takaso, "Ayo odoos goo tokenee mauwe nimapoo tiasos maga, a goo tokenee olo tooso," diso. Esino wiligi odoos tebisa oso nei egeesee takaso, "Egee ibada goonee. Nee goo. Esiga no nobusomos tekepo moodee," dee takaso.

⁵ Egeesee taka dulosos Yudaseeyes molee ko egee tei moso ma kulodu kugobugulosos, see wedi dilesos eyo nediliyo tisos mu mapoo bagagolosos, homo dee ma dokodooga bagagoo soolosos taso.

⁶ Eseme tei moso wiligi odoos tebisa oso molee ko misigelone egeesee takaso, "Ibada tei magoo oso egeesee takoos, "Molee hagee see tosibilesos molee odoos abosos

tenee sabolo hodobo magalai tei,' deliso. Bei, molee hagee odoo wooloomalai eyo nei tenee," dee takaso. ⁷ Osoloso diba molee oso goo talai to magoloso bogoso sesepeni moodoogali odoo eyo mi molee ogoso tooso, Yu odoonee wedioga omapoo boulame. ⁸ Bei egeeseega odoo susuga oso mi egee takolone sawo mi deliso. ⁹⁻¹⁰ Esemee beeamo omapoo goo hagooso Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo Yelemayaye taka to sabolo tebiaso. Bei, yayo egeesee takaso, "Isalael odoo diayo o su eyo nei magoo molee ko 30 ee toloso see odoo bogoso sesepeni moodoogali eyo mi ee tooso, Lodeeye amapoo taka to ee dodolone."

Pailteeye Yesuwo goo meedi

(Maka 15:2-15, Luka 23:3-5,13-25, Yonee 18:33; 19:16)

¹¹ Yesu Loum gamalee odoo Pailteeye badebei mapoo ido sibume, nei gamalee odoo oso yimapoo egeesee takaso, "No tei Yu odoo dia wiligi odoosomo?" diso. Esemee Yesuye yimapoo nei egeesee takaso, "O. No olo egee takoso," dee takaso.

¹² Esemee tei moso wiligi odoo tebisa sabolo, osoloso Yu odoo dia wiligi odoo tebisa oso Yesuwo goo maga goo opusomo opusomo di takeme, yayo nei dimapoo to hee takele. ¹³ Esemee Pailteeye yimapoo egeesee takaso, "Odoosuga oso nee goo maga goo opusomo opusomo di egee takaga, no dusomo?" diso. ¹⁴ Esino Yesuye to hee takelega poogoome, gamalee odoo yo goo egee ogoloso diya dio diso.

¹⁵ Dugo susuga ma kulodu Pailteeye Yu odoo goomogalame, Godeeye Gababia wo ne beeamo mapoo odoo susuga oso goomoga odoo hee neliga moso ma kuloduga peegoo tamageeye deliso.

¹⁶ Beeamo omapoo mesiya hedebe odoo susuga oso gooleedoo neliga moso ma kulodu badebeiso, o hu ee Balabas. ¹⁷ Esiga odoo susuga olo mooloogoodeme, Pailteeye dimapoo egeesee takaso, "Ayo odoo ogu ee neliga moso ma kuloduga peegoo ka tamagalaiyo? Balabas o, Yesu, edebeeyo Keliso deli ee tamagalaiyo?" ¹⁸ Egeesee ma kulodu Yu odoo dia wiligi tebisa oso Yesu mapoo koolone, diayo Yesu yimapoo ido simi goo ee, yo ogoloso olo gooleedooso.

¹⁹ Pailteeye goo meedili odoo oso bili mapoo osee badoboome, osoboye yimapoo to tenelone egeesee takaso, "Odoosuga tokenee mauwe omapoo nayo goo hee na moodeeye. Bei, eiyo gesi ayo o goo maga sapootia diya ku tiaga," dee takaso.

²⁰ Esino tei moso wiligi odoo tebisa sabolo, osoloso Yu odoo dia wiligi odoo tebisa oso odoo susuga mapoo toso pupulone egeesee takaso, "Pailteeye mapoo egeesee takee, 'Yesu ono wooloomolone Balabas ono peegoo tamageeye,' dee," diso.

²¹ Esemee Pailteeye odoo susuga mapoo egeesee takaso, "Niba ayo odoo ogu ee neliga moso ma kuloduga peegoo tamagalai ee ka goomogolo?" Esemee odoo susuga oso nei egeesee takaso, "Balabas ono peegoo ka tamagee," dee takaga meleeso.

²² Esemee Pailteeye egeesee takaso, "Ayo Balabas yo neliga moso ma kuloduga peegoo tamagooga, hee Yesu edebeeyo Keliso deli ee kasee moodoolaisomo?" diso.

Esemee nei odoo susuga oso to neligidi takolone egeesee takaga meleeso, "Yo homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enige," dee takaso.

²³ Esino Pailteeye dimapoo egeesee takaso, "Yayo ogoo goo

tokenee too ee niyo egeiga yo wooloomalame ka sala?" diso. Esino odoo susuga oso to diya neligidi egeesee takaso, "Yo homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enige," demeleeso.

²⁴ Esemee odoo susuga oso Paillet yayo goomoga goo ee telega poogoome, diba komonolone biligalame see ogoloso, yo howo keedoloso odoo susuga eyo howo woola o dee hapoolone* egeesee takaso, "Niyo odoo hagee wooloomaga, mo goonee, esino nibada goo," dee takaso.

²⁵ Esemee odoo susuga oso egeesee takaso, "Yo wooloomaga eyo nei iyo ibada holaiso sabolo talaiso," diso.

²⁶ Esiga Pailleteeye Balabas neliga moso maga peegoo tamagooso. Esemee yayo o ha teli odoo mapoo takolone, Yesu we tiso wooloso homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enige, dee takaso.

*Ha teli odoo oso Yesu mane
(Maka 15:16-20, Yonee 19:2-3)*

²⁷ Esemee Paillet o ha teli odoo oso Yesu we tiso wooloso Loum gamalee eyo moso mapoo ido palaso. Esemee ha teli odoo susuga sibilesu Yesu domo tobudume toboloso silodabaso. ²⁸ Diba omapoo mooloogoodoloso, Yesu manolone o dugo tigamagoloso see wiligi odoo tebisa oso kali dugo bige sage yimapoo kadiso. ²⁹ Osoloso we ti sidoloso o wiligi mapoo kadiloso, o dee deede mapoo homo magooso. Osoloso Yesu mapoo manolone yimapoo gawuloso egeesee takaso, "Yu odoo dia wiligi odoo taba, iyo nee hu dokodoo poudoso," dee takaga meleeso. ³⁰ Osoloso yimapoo magawo pogolone homo o dee mapoo magoo ee see peedee doloso o wiligi mapoo osee woomeleeso. ³¹ Egeesee soloso koodobuloso ha

teli odoo oso dugo Yesuye ka ee tamagoloso see Yesu o dugo kadiso. Osoloso yo homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enigilame ido diso.

Yesu homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso eniga

(Maka 15:21-32, Luka 23:26-43, Yonee 19:17-27)

³² Ha teli odoo oso Yesu idoloso Yolusalem mi maga peegoo gadulone, Kulene odoo Saimon tugodooso. Yo tugodoloso homo bulubo magoo Yesuye imado di ee see yayo ime diso. ³³ Diba abaga dino Gologota mi mapoo peledabaso. Mi hu eyo bei ee wiligi ki mi. ³⁴ Diba omapoo sibilesu Yesu mapoo wain i sabolo habili bi gal deli sabolo wuluguloso teneeso. Esino Yesuye howo egee wulo pepooko pia naloso poogooso. ³⁵ Osoloso ha teli odoo oso Yesu homo bulubo magoo mapoo yoguso enigaloso tuluguloso, Yesu o dugo pilame diayo yoso dasigeli hee dasigaso. ³⁶ Diba Yesuwo dugo puloso omapoo dobolone yo gibadebeiso. ³⁷ Osoloso edebeeyo Yesu wooloomalai goo eyo bei ee odoo susuga oso gooleedalame, odoo heeso Yesuwo wiligi oo poogoo dokodooga to egeesee hoguguloso kalamaso,

Hagee Yesu, Yu odoo dia wiligi
odoo

³⁸ Osoloso mesiya bakadio sabolo homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enigaso. Odoo hee Yesu o dee deede dokolo tulugu, osoloso hee o dee dopusu dokolo tulugu diso.

³⁹ Osoloso odoo aboso eli omaga dulone, Yesu ogoloso manolone dia wiligi wabisaso. Osoloso diayo yimaga to tokenee yimapoo takaga meleeso. ⁴⁰ Egeesee lone diayo yimapoo egeesee takaso, "Nayo takolone, tei moso ee guobuguloso

* **27:24:** Pailleteeye o dee hapoo eyo bei ee, Yesu woolooma ee o goo tokenee nee dolone ka hapoo.

beeame bakadio hedebe di ee ma kulodu see dia ka tagalaigona, dee taka. Esiga no tei Godeeyo Owolo daga, no homo bulubo magoo ma dokodooga miyomoo meilesa no nediliyo pidi,” dee takaga meleeso. ⁴¹ Osoloso tei moso wiligi odoo tebisa sabolo, osoloso tei eligili odoo sabolo, osoloso Yu odoo dia wiligi odoo tebisa dibolosee Yesu manolone egeesee takaso, ⁴² “Yayo odoo abono pidimo siliso. Esino yo epedee eyo nediliyo pidilei tebile-doo. Yo tei Keliso, Isalael odoo ibada wiligi odoo daga, yo homo bulubo magoo ma dokodooga miyomoo meilei tekepo. Egeeseega yayo mou ogoloso iyo yimapoo tei talaiso. ⁴³ Yo Godee mapoo tei teliso. Osoloso eyo takolone, yo Godeeyo Owolo, dee takamo siliso. Esiga iyo epedee yimapoo bamo, Godeeye goomogolone yo pida beleso agalame.”

⁴⁴ Goo hedebe egesi masi moodoolone, mesiya bakadio onosee homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enigaloso molone, Yesu mapoo to tokenee takaso.

Yesuye ta

(Maka 15:33-41, Luka 23:44-49, Yonee 19:28-30)

⁴⁵ Osoko oo domo tooboome, mi toowa egee nolugo doloso melee osoko howo bakadio hedebe di poogooso. ⁴⁶ Osoloso neliga melee oso mauwe poogoome, Yesuye to neligidi egeesee iso, “Ilai, Ilai, lama sabakatani.” To hageeyo bei egeesee moloso, “Mo Godee, mo Godee, bei kasee maga nayo a ka pagala?”

⁴⁷ Esemee odoo koola mapoo tebisa melee oso to hagee duloso egeesee takaso, “Niba dui. Yo Ilaya i,” diso. ⁴⁸ Osoloso odoo heeso hoguo sibilesa dugo tolosa wain i mei nali mapoo olugu doloso homo sage su mapoo tialogoloso Yesuye nalame o maga

mapoo heligiso. ⁴⁹ Esemee odoo aboso egeesee takaso, “Ougo! Ilayaye sibilesa yo tolosa miyomoo mouwa beleso bamo,” diso.

⁵⁰ Esemee beeame omapoo Yesu to neligidi idagoloso taso.

⁵¹ Esemee Yesuye ta beeame omapoo, tei moso tegei ma kulodu dugo kodia oso kisi melee ee, dokodooga eyo tologomo abaga mouno miyomoo sabuguso. Osoloso mi halabulone yo toowa gagabuguso. ⁵²⁻⁵³ Osoloso odoo bi goodogamo diso. Esemee Godee o odoo susuga wedia ee hogaduloso see gie badeli tooso. Osoloso odoo bi poogoloso diso. Osoloso Yesu ta maga hogaduloso hamamee, Yolusalem mapoo dilesa dieso nediliyo diba odoo abo mapoo eligiso.

⁵⁴ Esemee ha teli odoo gibadeli odoo sabolo, osoloso odoo yibolo Yesu gibadebei oso mibia simi sabolo, osoloso goo abo omapoo peledaba ogoloso diya obulone egeesee takaso, “Tei takoo, odoo hagee Godeeyo owolo doo,” diso.

⁵⁵ Osoloso sobo abo Gelili abaga Yesubolo sibadee oso eli sage abaga Yesu homo bulubo magoo ma dokodoo molome balaga meleeso. Sobo hagee biaso Gelili abaga Yesubolo sibulone yo pidiso. ⁵⁶ Sobo hagee bia dima kulodu Meli-Magadalin, osoloso Yemes dio Yosep dio dibada owee Meli, osoloso Sebediyo osobo sabolo omapoo dobolone balaga meleeso.

Yesu bi ma kulodu magoo

(Maka 15:42-47, Luka 23:50-56, Yonee 19:38-42)

⁵⁷ Habedee bi bei odoo hee Alimatiya mi maga simiso. O hu Yosep. Yinosee Yesuwo hamamee dili odoo hee yoso. ⁵⁸ Esiga yayo dilesa Paillet mapoo Yesuwo kou talame woosaso. Esemee Paileteeye o odoo mapoo takolone, Yesuwo kou ee Yosep mapoo tenee, dee takaso. ⁵⁹⁻⁶⁰ Esemee

Yosepeeye Yesuwo kou tolosa dugo dia heliyeso tiadoloso o bi dia yo ou poogoo ee ma kulodu magooso. Osoloso wulu ou mapoo yo toowa bidigamo dilesa kisiloso diso. ⁶¹ Beeame ompaoo Meli-Magadalin dio osoloso Meli hee dio wulu koola omapoo dobolone balaga meleeso.

Yesuwo bi gidebei

⁶²⁻⁶³ Osoloso beeame hee mapoo Yu odoowo hasali beeame omapoo, tei moso wiligi odoos tebisa sabolo, osoloso Pelisi odoos oso Pailteeye badebei mapoo dilesa egeesee takaso, “Wiligi odoos, iba goo hagee gooleebuguso. Goo ee, gamenee takeli odoos Yesu hagooso gie badolone egeesee takeliso, ‘Yo bi ma kulodu beeame bakadio poogoloso see beeame hee mapoo hogabileiso,’ dee takeliso. ⁶⁴ Esiga iba goomogo, nee odoos oso beeame bakadio hedebe di ee ma kulodu bi egee medee gidabalame. Bei, o hamamee dili odoos oso sibilesa o kou heli tolosa see wulu gamenee takolone, Yesu olo hogadulosa dina, dee takeeyaga. Egeeseega hamamee gamenee taka goo hagooso daga yayo gamenee taka goo ee dagadileiso.”

⁶⁵ Esem Pailteeye egeesee takaso, “Niba mo ha teli odoos abo gilimado dilesa bi egee medee gidebee,” diso. ⁶⁶ Esem diba susuga dilesa bi omapoo dobolone yo ou yoso kisi mapoo eli peeso, odoos heeso mada sibilesa yo peegoo bidibugu beleso agalame. Osoloso gidebeli odoos mapoo takolone, medee gidebeeye, dee takaso.

28

Yesu ta maga hogadi

(Maka 16:1-10, Luka 24:1-12, Yonee 20:1-10)

¹ Yu odoowo hasali beeame oso dilesa koodobulosa beeame

hee mapoo gesikolodee Meli-Magadalin dio osoloso Meli hee dio Yesuwo bi agalame diso.

² Diba bi mapoo diyadaga molome, haga boloogelegas mibia toowa sibume, Lodee o momaiye oso Kei mi ma dokodooga sibilesa yo peegoo bidigebugulosa dokodoo biaso. ³ Yo dugo diya heliye kalosa badolone o su diya gadee magolosa badebeiso. ⁴ Esem bi gidebeli odoos oso diya obugulone kikiliga oso homodobulosa wulu wedia masi meleeso.

⁵ Esino momaiye oso sobo bakadio mapoo egeesee takaso, “Niba haga na ebi. A gooleedoos, niba Yesu homo buluba magoo ma dokodoo yogusa eniga ee esiamo silesibo. ⁶ Yo hamapoo koo molosa. Yo to eyo taka ee dodolone yo see hogado diso. Esiga niba sibilesa o kousa melee mi mapoo ege. ⁷ Osoloso niba see saga dilesa o hamamee dili odoos mapoo egeesee takee, ‘Yesu ta maga see hogado dina. Osoloso yo malala dilesa Gelili mapoo diba bamolosa. Diba omapoo dilesa yo agalaiso,’ dee takee. Mo to ayo nimapoo taka ee na boobadobigi.”

⁸ Egeesee taka dulosa sobo diba obulone see saga wedi dilesa o hamamee dili odoos mapoo takalame diya goomoga sabolo diyadeeso. ⁹ Diba diya goomoga sabolo diyadaga molome, haga boloogelegas Yesuye eli domopoo diba tugodolosa egeesee takaso, “Emegei,” diso. Esem sobo bakadio hagooso yimapoo sibilesa gawulosa dobolone, o homo mapoo tolosa o hu dokodoo poudoos. ¹⁰ Esem Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Niba haga na ebi. Niba dilesa mo hamamee dili odoos mapoo takee, diba Gelili mapoo dilesa omapoo a agalaiso,” dee takaso.

Odoo bi gidebeli odoo ee moleeso howo gaga

¹¹ Sobo bakadio hagooso Yesu o hamamee dili odoo mapoo takalame osee diyadaga molome, odoo bi gidebeli odoo aboso dileso tei moso wiligi odoo tebisa mapoo goo susuga odoo bi omapoo peledaba ee takaso. ¹² Egeesee taka duloso tei moso wiligi odoo tebisa oso Yu odoo dia wiligi odoo tebisa sabolo to mouso. Esiga diba dieso to magoo ee dodolone, molee toowa odoo bi gidebeli odoo mapoo tenelone egeesee takaso, ¹³ “Niyo odoo susuga mapoo egeesee takee, ‘Niba gesi tiesamolome, Yesu o hamamee dili odoo oso mada sibilesu Yesuwo kou todina,’ dee takee. ¹⁴ Osoloso gamalee odoo Pailteeye goo hagee duloso kamanaga, iyo yo hemisilame, nibada goo medee moodoolaiso,” dee takaso. ¹⁵ Esemé odoo bi gidebeli odoo oso molee toloso, goo diayo moodeeye dee taka goo ee moodooso. Goo egeesee maga gamenee taka goo hagee Yu odooso dima kulodu osee takomo silesiboso.

Yesuye o hamamee dili odoo diye di

(Maka 16:14-18, Luka 24:36-49, Yonee 20:19-23, Diye Di Odoo 1:6-8)

¹⁶ Yesu o hamamee dili odoo 11 oso Gelili mapoo dileso Yesuye taka to ee dodolone mubi hee mapoo palaso. ¹⁷ Diba omapoo peleso Yesu ogoloso yimapoo goomoga poudooso. Esino dima kulodu odoo aboso yo tei Yesudoo doloso tei tele. ¹⁸ Esemé Yesuye dima hegi sibilesu egeesee takaso, “Kei mi sabolo osoloso mipoo hamapoo goo susuga ee balai kitulugu amapoo olo teneeso. ¹⁹ Esiga niba mipoo susuga omapoo debeli odoo susuga mapoo dileso, diayo amapoo tei toloso mo hamamee dili odoo dalame, Godeeyo to

tekepo takomo di. Egeeseelone diba Mayo hu maga, osoloso Dio Tei eyo hu maga diba howo olugi. ²⁰ Osoloso ayo kokodo taka to susuga niyo dodomo silesibilame nimapoo tenee ee see dimapoo eligi, diayo to egee dodolone ka dabalame. Esiga niba goo hagee medee gooleede, epedee hamaga bei mooloogoloso mi hoo poogoo mapoo duga, ayo beame susuga nibolo hodobo badalaiso.”

To tekepo Makaye hogugu Maka

Maka booka goo eyo bei

Odoo howo sauwidili, Yoneeye to tekepo taka goo

(Matiyu 3:1-12, Luka 3:1-18, Yonee 1:19-28)

¹ To tekepo bei mimooloogoo hagoso, Godeeyo owolo Yesu Kelisowo goo. ² Daga hoogoo Godeeyo to tosili odoo Aisaya yayo booka mapoo Godeeye Yesu mapoo to taka egeesee hoguguso: “Ayo mo to tosili odoo malalo diye dalaiso.

Osoloso yayo dilesos nee eli moodoolame.

³ Miwe poogoo mi omaga ede-beeyo egeesee idagoo,

‘Lodee yayo sibilei eli moodee.

Osoloso medee hoodo magee.’”

⁴ Yonee odoo howo sauwidili miwe poogoo mi mapoo peledoboloso, yayo odoo howo sauwudulone to tekepo takolone egeesee takaso, “Niba goo su wuduloso nibada goo tokenee maga waki pialoso howo sauwige, egeeseega Godeeye nibada goo tokenee hapoloso boobado pigileiso.” ⁵ Yudiya mi mapoo debeli mosobia sabolo, osoloso Yoluselem mi toowa mapoo debeli odoo susuga Yoneeye to taka dulame diadeeso, osoloso dibada tokenee Yonee mapoo yiligime, Yoneeye diba Yoden howo mapoo sauwidiso. ⁶ Yonee yo kemol be hu too dugo masi dusa kaloso silone gala kolo gudu masi kalo sili. Osoloso nei yayo nali tapala toowa sabolo koo sabolo nali.

⁷ Yayo odoo susuga mapoo egeesee takeliso, “Odoo hee ama hamamee sibileiso. Yayo kitulugu toowa ayo kitulugu yayo dagadi. A tekeponee

o homo bei mapoo gawuloso o homo bi tikamakalai. ⁸ Ayo niba howodeeso sauwidiso, esino niba hamamee yayo Dio Tei maga howo sauwidileiso.”

Yesu howo sauwe sabolo kuku sabolo

(Matiyu 3:13—4:11, Luka 3:21-22; 4:1-13)

⁹ Haga bologolega Yesu Gelili mi toowa ma kulodu mi pepoko Naselet omaga sibume, Yoneeye yo Yoden howomoo howo sauwidiso. ¹⁰ Yesu howomooga gasibilesos egeino, kei mi yamagoloso Dio Tei molo masi yimapoo pubalogome egeiso. ¹¹ Osoloso keimi ma dokodooga to egeesee taka, “No ayo gooma mo holo noso, a namapoo dia goomogo.” ¹² Osoloso beame omapoo Dio Teiso Yesu miwe poogoo mi omapoo diye diso.

¹³ Yesu beame 40 omapoo gala seebee sabolo badoboome, saitenso kuku demeleeos. Esino Godeeyo momaiye sibilesos yo pidiso.

Yesuye di kebili odoo bakadio bakadiodi gilimadoo goo

(Matiyu 4:12-22, Luka 4:14-15; 5:1-11)

¹⁴ Yu odoo wiligi toba Helodeeye, Yonee neliga ma kulodu husuloso, hamamee Yesu yo Gelili mi toowa mapoo dilesos, to medee tekepo Godee maga simi takomo siliso. ¹⁵ Yayo egeesee takaso, “Beeame tekepo olo simiso, osoloso Godeeye wiligi doloso badeli oso sibilei koola toopoosos. Esiga niba goo tokenee maga waki pialoso, to tekepo mapoo tei te.”

¹⁶ Beeame heesos, Yesu Gelili abei palaga dimeleenos, di kebikeli odoo bakadio Saimon dio omolo Endulu dio peisos di giligamolome yayo egeisos. ¹⁷ Esemee Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Niba ama hamamee sibadee, ayo niba odoo gilimeli eligileiya.” ¹⁸ Esemee

diba Yesuwo to duloso, dibada pei pogoloso, yima hamamee diadeeso.

¹⁹ Osoloso yo pepoko hoogoo dileso, di kebikeli odo o abo Sebediyo owolo bakadio, Yemes dio omolo Yonee dio du ma kulodu dopolone pei moodoomolome egeiso. ²⁰ Osoloso Yesu diba ogoloso, yayo diba gilimadooso. Esem diayo dulone o tou telagali odo sabolo oma Sebedi sabolo du ma kulodu gilimane pogoloso, Yesu ma hamamee diadeeso.

Odo bo holo pala
(Luka 4:31-37)

²¹ Yesu o hamamee dili odo sabolo Kapeniyum mi mapoo simiso. Osoloso Yu odoowo tei beame hee mapoo, Yesu howo gisili moso omapoo peleso, Godeeyo to eligilame mimooloo-goso. ²² Odo susuga yayo eligi dume howoogaso, bei yayo kitulugu sabolo eligime. Esem odo susuga diso nei woosa nei woosa demeleso egeese takaso, "Odo hagee ogumo? Ibada tei goo eligili odo oso eligi goo egesinee. Bei diayo eligi mapoo kitulugu mauwe." ²³ Epedee omapoo, odo bo holo pala oso howo gisili moso kulodu gadileso agadiso. ²⁴ "Yesu Naselet odo nayo amapoo osoloso bo holo abo mapoo ogo goo moodoolameyo? No hamapoo iba tekenee palame ka simiyo? A gooleedooso, no Godeeyo tei odo."

²⁵ Yesuye bo holo odo mapoo to kitulugu sabolo egeese takaso, "To koodobie, no odo ma kulduga peegoo gadi!" ²⁶ Esem bo holo oso odo ma kulodu badolone neligidi kikiligameleso gwa sabolo peegoo gadiso.

²⁷ Esem, odo susuga dia howoogaso, osoloso disono nei woosa nei woosa diso, "Goo hagee ogo goowo? Goo hagee dia eligi kitulugu sabolo eligi, bei edebeeyo

bo holo mapoo to takooga, peegoo koo gadili. Esino Yesuye bo holo mapoo to takooga, mesiloso peegoo gadiliso." ²⁸ Esem Gelili mi toowa mapoo odo susuga goo ee saga takomo diso.

Yesuye odo paigiga tekepo moodoo

(Matiyu 8:14-17, Luka 4:38-41)

²⁹ Howo gisili moso poogoo dileso, Yesu Yonee sabolo Yemes sabolo, Saimon dio Endulu dio dibada moso mapoo diso. ³⁰ Saimonwo nalobo paiye kolo dei moodoome debi mapoo tiameleeso. Diayo Yesu mapoo sobo paiye eyo goo takaso. ³¹ Osoloso Yesu sobo paiye mapoo dileso, o dee mapoo toloso, "Teebee," diso. Esem paiye kolo dei saga yimaga koodo diso. Esem yayo dimapoo nei teneeso.

³² Habe osoko tolopume odo abo oso Yesu mapoo odo paigiga sabolo bo holo paladee odo sabolo ido sibadeeso. ³³ Osoloso Kapeniyum mi toowa mapoo debeli odo susuga Yesuye odo paigiga moodoo ee agalame osulu miyopoo mooloogodooso. ³⁴ Esem Yesuye odo paigiga mudu opusomo opusomodi yayo takeme tekepo polos weido diso. Osoloso bo holo odo ma kulodu debei peegoo hasilone dimapoo egeese takaso, "Mo goo na takee," diso, bei bo holo susuga diba Yesu Godeeyo owolo deli gooleedooso.

Yesuye Gelili mi toowa mapoo to takomo di goo

(Luka 4:42-44)

³⁵ Gesikolodee mi hadopeel-ega, Yesu hogabuloso moso poogoo dileso, obusomo odo koola mauwe mapoo dokodoo todagalame diso. ³⁶ Hamamee Saimonbolo debei odo abo sabolo Yesu esiamo diso. ³⁷ Diayo yo egeme yimapoo takaso, "Odo susuga no esia moloso."

³⁸ Yesuye to nei takaso, “Iba mi abo mapoo dimo, omapoo dileso Godeeyo to takalame. Bei kasee magayo a goo egee talame simi.”
³⁹ Osoloso yo Gelili mi toowa ma kulodu mi pepoko susuga mapoo dileso, Yu odoowo howo gisili moso eyo kulodu Godeeyo to takomo sileeso. Osoloso bo holo odoos ma kulodu pala peegoo hasisopugu demeleeeso.

Yesuye odoos kolo e bia masi moodoo

(Matiyu 8:1-4, Luka 5:12-16)

⁴⁰ Odoos kolo e bia masi Yesu mapoo sibilesos ebiso miyomoo tugusalosos egeeesos takasos, “Nayos a tekepo moodoolais goomogogas, a tekepo moodee.”

⁴¹ Yesuye yos dias sooloo dolome os kolo mapoo sigolone yimapoo egeeesos takasos, “Ayo no tekepo palais goomogos, esigas no tekepo pe.”
⁴² Esemes epedees omapoo os kolo mapoo e bia masi mauwe poogoosos.
⁴³ Yesuye yos di dolone to kitulugus sabolos egeeesos takasos,
⁴⁴ “Nayos dilesos no ayo tekepo pas goos ee odoos abo mapoo nas takee. Esinos, nees su tekepo pas goos ee, goos tokenees hapalame galas hu weli wiligis odoos tobas yimapoo dilesos eligis. Osolosos nees su tekepo pas amagas emegeidis bis tenees, Moseseeyes teis magoos goos ee dodolone, odoos susugas osos ogolosos tekepo pas ee gooleedalame.”

⁴⁵ Esinos yos Yesuwos to mapoo teis telegas pogolosos, odoos susugas mapoo os kolo e bia masi moodoo oposusos. Beis egeeesos magas Yesuyes mis kamapoo disomos, odoos susugas osos Yesus agalame dias mooloogoodos disos. Esemes Yesus mis abo mapoo odoos howos woolas siles. Esinos yos mis odoos mauwe mapoo bados nemes edebeeyos mis opusomos opusomodis magas yayos badebeis mis mapoo yos agalame sibadees demeleeeso.

2

Odoos su kakawas poogoo moodoo

(Matiyu 9:1-8, Luka 5:17-26)

¹ Beeames abo pogolosos hamamees, Yesus sees Kapeniyum mis mapoo wedis sibumes, edebeeyos Yesuyes simis ogolosos, mis omapoo sagas takomos disos.
² Osolosos odoos susugas sibilesos, os mosos kulodus sabolos peegoo sabolos omapoo dias mooloogoodomes, Yesuyes dimapoo Godeeyos to eligis meleesos.
³ Esemes mis omapoo odoos su kakawas poogoo badebeis, odoos bakadios bakadios osos kidas mapoo magolosos tosimisos.
⁴ Osolosos diayos yos Yesuyes badebeis omapoo todilames goomogagas. Esinos odoos beigas Yesus mapoo dileis elis egeles. Esemes diayos odoos su kakawas poogoo kidas sabolos mosos omus dokodoo imados palasos. Osolosos Yesuyes to kemelees domos amagas semes osu tololos pogolosos tisos kidas mapoo bagagolosos kidas sabolos mosos kulodus toosooos.
⁵ Diayos odoos su kakawas poogoo mosos omus magas toosoo egemes, Yesuyes diayos odoos egees yayos moodoolames, yos tebias dolosos teis toos ogolosos, odoos su kakawas poogoo mapoo takasos, “Mos odoos, nees tokenees ayo boobados pugusos.”

⁶ Teis eligis odoos disonos dopolones disos nediliyos egeeesos goolees meleesos,
⁷ “Odoos hagosos kasemes egeeesos kas takayos? Yayos Godees dagas dilames sees, esinos goos tokenees hapeelis hedepe Godeesos.”

⁸ Yesus os dios osos diayos dibadas sooloo mas kulodus goolees meles goos ee gooleedolosos dimapoo egeeesos takasos, “Niyo kasees magas nibadas sooloo mas kulodus egeeesos kas goolees malalas?
⁹ Ayo odoos su kakawas poogoo mapoo ‘Nees tokenees ayo boobados pugusos,’ dees takoogas, os tokenees boobados pugusos niyo gooleedalames. Esinos ayo yimapoo takoo ‘Nos topolosos nees

kida toloso di,' dee takoloso, yo tobooga, a odoos moodeli kitulugu molo doloso niyo gooleedalaiso. ¹⁰ Esino niyo gooleedalame, Odoos Holo amapoo kitulugu olo teneeso mi toowa hamapoo tokenee goo hapoloso boobado pigilame," yayo odoos su kakawa poogoo yimapoo egeesee takaso, ¹¹ "No hogabuloso nee kida toloso mosopoo di," diso.

¹² Diayo balagamolome odoos su kakawa poogoo hogabuloso, o kida toloso saga diso. Diayo odoos su kakawa poogoo oso toposolo di egeme dia howoogaso. Osoloso Godee mapoo goomoga pouduso. Osoloso diayo egeesee takaso, "Iba daga goo hageesee koo egeli."

Yesuye Libai idoo goo

(Matiyu 9:9-13, Luka 5:27-32)

¹³ Yesu Gelili abei palaga maga see wedi dimeleeno odoos susuga sibilesos yimapoo mooloo-goodoome, yayo Godeeyo to dimapoo eligi meleeso. ¹⁴ Yesu abei palaga dulone egeino odoos Alpies eyo owolo Libai tekisi molee misikeli moso kulodu badoboome egeiso. Esemeyo yayo yimapoo takaso, "Ama hamamee sibe." Esemeyo Libai toposolo Yesuye di hamamee diso.

¹⁵ Habe Yesu Libaiyo mosopoo badebeeno, tekisi molee misikeli odoos bei sabolo, goo tokenee teli odoos abo sabolo, osoloso Yesuwo hamamee dili odoos sabolo, Yesubolo nei nameleeso. Odoos bei hageesee oso yimapoo hamamee dili odoos. ¹⁶ Osoloso Yesu tekisi molee misikeli odoos sabolo, osoloso goo tokenee teli odoos sabolo nei namolome, tei eligili Pelisi odoos oso ogoloso, o hamamee dili odoos mapoo egeesee woosaso, "Yesu bei kasimaga tekisi molee misikeli odoos sabolo goo tokenee teli odoos sabolo nei ka namolosomo?"

¹⁷ Yesu diayo to taka duloso to nei dimapoo takaso, "Odoos

paiye mauwe melesenee neli odoos mapoo dileime, esino odoos paiye melesenee neli odoos mapoo dileiso. Ayo simi hagee tekepo teli doloso wulo googolee oso gweli odoos ee gilimilame ka sibile, tokenee teli dee gweli odoos gilimadoloso Godee mapoo sibilame ka simi."

Wo nelega tei doloso badalai goo

(Matiyu 9:14-17, Luka 5:33-39)

¹⁸ Beeame aboso Yonee odoos howo sauwidili o hamamee dili odoos sabolo Pelisi odoos sabolo wo nelega tei doloso Godee mapoo toodalame debeiso. Beeame hedepeeso odoos aboso Yesu mapoo sibilesos woosaso, "Yonee o hamamee dili odoos sabolo, Pelisi odoos hamamee dili odoos sabolo, wo nelega tei doloso dopolone, bei kasimaga nee hamamee dili odoos wo nali tei delega ka debeliyo?"

¹⁹ Yesuye to nei takaso, "Gisoso sobo hulei beame omapoo odoos abo sabolo wo nelega tei doloso dabalaisomo? Haye, yo dibolo badebei omapoo, wo nelega tei doloso badalaime. ²⁰ Beeame hedepeeso giso sobo daga hu, toloso peegoo dilei beame siboga, diba beame omapoo wo nelega tei doloso dabalaiso," diso.

²¹ (Yesuye Yu odoos oso dibada odoos dia tei mapoo dodolone kituluguloso debei egeiso. Esemeyo yayo diba o goo dia eligi ee dadalai tebile gooleedooso.) Esiga Yesuye dimapoo dio masi taka bakadio hagoso. "Odoos agayo dugo nape didediba omapoo dugo dia diadoloso dugo nape didediba mapoo opodoloso dusaga dugo diasos kitulugu oso dugo nape hapoomelee hapoomologa didedibilone ou toowa tologo pigileiso. ²² Edebeeyo howo giedege ou sia mapoo keesoga, ou gadia maga howo solaiso. Esiaga

edebeeyo howo giedege ou dia mapoo keeselai tekepo,” diso. (Yesuye dio masi bakadio taka eyo bei hagaso: Ayo mo goo dia eligi ee nibada odooga dia tei sabolo hedepe dalame ka sibile. Esino ayo simi hagee goo dia ayo tosimi omapoo niyo dadalame ka simi.)

Yu odoowo tei beame goo
(*Matiyu 12:1-8, Luka 6:1-5*)

²³ Yu odoowo tei beame heeso, Yesu o hamamee dili odoo sabolo kakomee howo masi segei eli pee maga diso. Yesu o hamamee dili odoo oso kakomee masi gooloogaloso dulone nalagamo diso. ²⁴ Esem Pelisi odoo diayo ogoloso Yesu mapoo woosaso, “No ege, bei kasee maga nee hamamee dili odoo ošo Yu odoowo tei beame eyo tei magoo ka gabauwala? Diayo kakomee masi goolooga maga ibada tei magoo ee gababuo.”

²⁵ Yesuye nei takaso, “Niba wiligi odoo toba Debidibolo odoo yibolo debei sabolo oso houdoome, Debidiye goo moodoo ee hogugu niyo hesigileyo? ²⁶ Abayata yayo Godeeyo tei moso tegei wiligi toboloso badebei omapoo, Debidiye Godeeyo tei moso tegei mapoo gapeleso tei wo Godee mapoo tenee neso. Osoloso Debidiye wo naloso o odoo abo mapoo teneeso. Esino wo egee odoo abo koo nali, tokenee goo hapalame gala hu weli wiligi odoo tebisa oso nali. ²⁷ Godeeye edebeeyo tei beame ee pidilame ka moodoole. Godeeye odoo pidilame tei beame ka moodoo. Egeeseega niyo Debidiye o odoo sabolo houdoome, tei magoo gababulone tei wo ne takele. Esiga bei kasi maga niyo mo hamamee dili odoo oso houdoome goo moodoo ka takala? ²⁸ Esiga Odoo Holo Yesu, a wiligi odoo tobaso, osoloso tei beame mapoo ayo wiligi doloso ka badoso.”

3

Yesuye odoo dee hodio kakawa poogoo moodoo

(*Matiyu 12:9-14, Luka 6:6-11*)

¹ Yesu see Yu odoowo howo gisili moso omapoo kulodu gapeleso egeino, odoo dee hodio kakawa poogoo badoboome egeiso. ² Pelisi odoo Yesu mapoo hegi sibiles balagamo siliso, yayo Yu odoowo tei beame omapoo odoo dee hodio kakawa poogoo tekepo modapeleso agalame. Yesuye odoo dee hodio kakawa poogoo tekepo moodooga, diayo ogoloso Yesu mapoo takalame. ³ Esem Yesuye odoo dee hodio kakawa poogoo mapoo takaso, “No bia amaga teebee, odoo susuga oso agalame.”

⁴ Esem Yesuye Pelisi odoo mapoo woosaso, “Iyo tei beame omapoo ogoo goo talai oso tei ka molosomo? Iyo tekepo goo talaiyo o iyo tokenee goo talaiyo, o giebadili pidileiyo, o giebadili wolomalaiyo?” Esino Pelisi odoo Yesu mapoo to nei takele.

⁵ Yesu dibada sooloo ma kulodu sooloo dala goo mauwe pogoloso kalawoloso debeli ogoloso sooloo deleme kamana sabolo dimapoo egeino, odoo dee hodio kakawa poogoo ogoloso yimapoo takaso, “Nee dee hoode.” Esem o dee hoodeme o dee tekepo paso. ⁶ Esem Pelisi odoo, Yu odoowo howo gisili moso maga peegoo dileso, Helodeeyo mooloogoodoo odoo ogoloso, diayo Yesu wolomalame to mousu.

Odoo susuga Yesuye di hamamee di

⁷⁻⁸ Yesu o hamamee dili odoo sabolo Gelili abei mapoo dime, odoo mooloogoodoo toowa Yesuye di hamamee diadeeso. Odoo susuga Yesuye goo moodoo dume yimapoo sibadeeso. Odoo susuga hagee mi opusomo opusomodi mi hamaga sibadee: Gelili mi toowa,

Yudiya mi toowa, Yoluselem mosobia, Idumia mi toowa, Yoden howo hodio hoogoo debeli Taya mi toowa sabolo Saidon mi toowa amaga sibadeeso.⁹⁻¹⁰ Esememe Yesuye odoo paigiga abo tekepo moodome weido diso, osoloso odoo paigiga abo oso yimapoo sigilame hegi pupugamo sibume, yayo o hamamee dili odoo mapoo takaso, “Niba du hee tosibe, bei abei palaga omapoo odoo dia mooloogoo deeyaga,” diso.¹¹ Odoo bo holo pala oso Yesu ogoga diba o homo beiyopoo gawuloso goolone egeesee takeliso, “No Godeeyo owoloso,” diso.¹² Esememe Yesuye odoo bo holo pala omapoo to kitulugu sabolo takeliso, “Nayo odoo abo mapoo a Godeeyo owolo dee na takee,” doloso takeliso.

Yesuye odoo 12 gilimadoo goo (Matiyu 10:1-4, Luka 6:12-16)

¹³ Yesu mubi ma dokodoo peleso yayo goomoga odoo hesigaloso yayo gilimademe diba yimapoo sibadeeso.¹⁴ Yesuye 12 odoo hesigaloso dimapoo takaso, “Niba abolo sile sibileiso, osoloso niba diye dalaiso Godeeyo to takomo sile sibilame.”¹⁵ Osoloso, ayo nimapoo kitulugu tenelaiso odoo bo holo pala peegoo hasisilame.”¹⁶ Yesuye gilimadoo odoo 12 dia hu hagoso: Saimon (Yesuye hu hee hedi, Pita);¹⁷ osoloso Sebediyoo owolo bakadio Yemes dio omolo Yonee dio (Yesuye hu hee hedi Bouwaneges. Hu eyo bei to kei wei masi weli);¹⁸ osoloso Endulu, Pilipi, Batolome, Metiu, Tomas, Alpiesyo owolo Yemes, Tadies, Saimon Selot (Saimon Selot: selot hu eyo bei Loum Gamali gowili odoo),¹⁹ osoloso Yudas-Iskaliyot (Yesu ha teli odoo mapoo tiasili).

Yesu dio Bulsibapo dio (Matiyu 12:22-32, Luka 11:14-23; 12:10)

²⁰ Esememe Yesu o odoowo moso mapoo wedi dileso badoboome, odoo susuga see dia mooloogoodooso. Esememe Yesu sabolo o hamamee dili odoo sabolo diayo nei nalai beeameme egele.²¹ Esememe o soososo goo egee duloso, yo halapomo sila pele dolone, yo dibada mosopoo ido dilame sibadeeso.

²² Esino tei eligili odoo Yoluselem maga sibadee oso egeesee takaso, “Yesu yo bo wiligi toba Bulsibapo (Saiten o hu hee) o kulodu badoso. Esiga yo bo wiligi toba eyo kitulugu maga bo holo peegoo hasisilone ka badoso.”

²³ Esememe Yesuye tei eligili odoo gilimadoloso dio masi takaso, “Saiten odoo ma kulodu badebei diso nediliyo peegoo kasee hasisileiyo? Eli mauwe.”²⁴ Mi toowa mapoo debeli odoo domo puloso diso nediliyo ha toga mi toowa egee malaimeme tokenee palaiso.²⁵ Osoloso soosoo heeso domo puloso diso nediliyo ha toga soosoo egee debelaimeme tokenee palaiso.²⁶ Osoloso Saiten eyo nediliyo o odoo sabolo ha toga, yayo kitulugu sagelaimeme, omapoo mauwe pagalaiso.”²⁷ Yesuye dio masi hee takaso, “Esiga odoo heeso, kitulugu odoo eyo mosopoo bi heli talame gooleega, yo daga kitulugu odoo tiso tiamagoloso, hamamee o moso kulodu peleso, bi heli talaiso.”²⁸ Esiga ayo nimapoo tei goo hee taka, tokenee goo susuga edebeeyo teli sabolo, osoloso to tokenee Godee mapoo takeli ee Godeeye hapoloso boobado pigileiso.²⁹ Esino odoo agayo Dio Teiyo goo mapoo to tokenee takooga, yo o goo tokenee hapalaimeme, o goo tokenee moloso kookaiyo osee malaiso.”

³⁰ Yayo goo hagee dimapoo takaso, bei diayo yo bo holo paladee dee takeme.

Yesuwo owee sabolo omolo dio sabolo

(Matiyu 12:46-50, Luka 8:19-21)

³¹ Yesuwo owee sabolo omolo dio Yesuye eligimelee moso mapoo peledabaso.

Diba Yesubolo to kalame hau mapoo tebisa molome, odoo heeso Yesu takalame moso kulodu gadiso.

³² Esemé odoo susuga Yesubolo debei odoo diayo ogoloso Yesu mapoo egeesee takaso, “Noowee sabolo no molo dio oso peegoo no esia molo.”

³³ Yesuye dimapoo eligilame to nei woosaso, “Mo wee sabolo molo dio odoo ogumo?”

³⁴ Esemé Yesuye odoo bu-luma omapoo ogogolone egeesee takaso, “Hamapoo ege, hagee mo wee sabolo molo dioso. ³⁵ Odoo agayo Godeeye goomoga goo tomo siloga, diba tei molo dio osoloso mo wee dioso.”

4

Ko segili odoo eyo dio masi opo-susu

(Matiyu 13:1-9, Luka 8:4-8)

¹ Yesuye Gelili abei palaga odoo susuga mapoo see tobu eligimeleeso. Esino odoo susuga yimapoo mooloogodeme, yo du ma kulodu meledoboloso buloso pepoko hoogoo dileso amaga to takaso. ² Yesuye dio masi susuga dimapoo eligiliso. Yayo eligilone dimapoo takaso, ³ “Niba dui! Odoo hee ko sakalame diso. ⁴ Yo omapoo ko kukopugumo silino, ko abo eli domopoo misikedibaso, eseme só aboso sibilešo neso. ⁵ Osoloso ko abo yukokisi mi mapoo misikedibaso, eseme mi sebegá saga palaso. ⁶ Esino osoko pa oso dei moodoome silikaloso weidaso, bei too mi ma kulomoo gameilega. ⁷ Osoloso ko abo we ti bei kookoone poogoo omapoo misikedibaso, eseme we ti ko sabolo palaso. Esino we tiso ko eyo bou tia deme dadailoso ko

pele poogooso. ⁸ Osoloso ko abo mi medee tekepo mapoo misikediba oso medee tekepo kauwa palaso. Osoloso ko paso, su aboso ko 30 egeesi paso, osoloso abo ko 60 egeesi paso, osoloso abo ko 100 egeesi paso.”

⁹ Yesuye egeesee takaso, “No dulu bolo daga, ayo hagee takoo nayo medee dui.”

Yesuye dio masi taka goo eyo bei

(Matiyu 13:10-17, Luka 8:9-10)

¹⁰ Hamamee Yesu obusomo badebeeno, o hamamee dili 12 odoo sabolo, osoloso odoo abo yimapoo mooloogoo doloso debei odoo oso yimapoo, yayo dio masi taka goo eyo bei woosaso. ¹¹ Yayo dimapoo nei takaso, “Godeeye wiligi doloso badeli goo ee yayo mada magoloso meleeso, esino nimapoo woola yilige pigileiso. Esino peegoo debeli odoo mapoo dio masi takalaiso. ¹² Esiga Aisayaye taka hagee peegoo debeli odoo maga taka,

‘Diayo medee hodu dileso agalaiso,

esino goo eyo bei diayo ogoloso gooleedalaime.

Osoloso diba medee hodu dileso to taka duleiso,

esino goo eyo bei diayo medee gooleedalaime.

Diayo gooleedoo diepi, dibada goo tokenee maga waki pialoso,

Godeeye goo tokenee hapoloso boobado pigiliyo,’

diso.”

Yesuye ko segei eyo bei taka

(Matiyu 13:18-23, Luka 8:11-15)

¹³ Yesuye o hamamee dili sabolo odoo abo dimapoo takaso, “Bei kasee maga niba dio masi hagee medee gooleedelega ka pagala? Niba dio masi hagee eyo bei niyo medee gooleedelega poogooga, dio masi abo nimapoo ayo takooga niyo kasee gooleedalaisomo? ¹⁴ Ko edebeeyo kukopigili ee Godeeye

to oso, osoloso yayo to egee odoo mapoo takeliso. ¹⁵ Esiga ko abo eli domopoo kukodipume sóso sibilesó ne odoo abo egeesi masi doso. Diba Godeeyo to duliso, esino Saiteneeye dimapoo saga boobado pigili goo teneega, Godeeyo to diayo goolee mel-ega boobado pigiliso. ¹⁶ Esiga odoo abo ko yukokisi mi mapoo misikediba egeesi masi doso, diba Godeeyo to taka duloso goomoga sabolo teliso. ¹⁷ Esino dibada sooloo ma kulodu too meilega, diba beame deiyepo mapoo doboso, Godeeyo to du maga hegi goo sabolo dala goo sabolo siboga, opulone tei too saga pegeliso. ¹⁸ Esiga odoo abo ko we ti bei kookoone poogoo mi omapoo misikediba egeesi masi doso, diba Godeeyo to tekepo duliso. ¹⁹ Esino mi toowa hageeyo giebadili goolee sabolo, osoloso bi bei doloso badalai goolee sabolo, osoloso tokenee goo goolee sabolo oso dibada sooloo ma kulodu goo goolee tiadoga, Godeeyo to dibada sooloo ma kulodu pelega dadailoso ko pelega pegeliso. ²⁰ Esino odoo abo ko mi medee tekepo mapoo misikediba egeesi masi doso, diba Godeeyo to duloso tei teliso. Osoloso diba Godeeyo to duloso dibada sooloo ma kulodu Godeeyo to oso ko masi peliso, su aboso ko pa 30 egeesi peliso, abo ko 60 egeesi peliso, osoloso abo ko 100 egeesi peliso.”

Keme maga dio masi taka goo
(Luka 8:16-18)

²¹ Esemé Yesuye dimapoo dio masi takolone woosaso, “Odoo heeso keme pouloso gadeep-ugu ee gooloogoolame, tolo ma hemidu o debi ma hemidu mada magalaisomo? Haya, yo keme pouloso dokodoo woola magalaiso, keme gadeepigilame. ²² Bi susuga epedee hamapoo mada egee molo, see hamamee

gooleedalame gadeepugu mapoo woola peledabalaiso. ²³ No dulu bolo daga, ayo hagee takoo nayo medee dui.”

²⁴ Yesuye dimapoo egeesee takaso, “To niyo du medee goolee. Niba to hagee medee dia gooleedoga, goo abo niyo medee gooleedalaiso. ²⁵ Odoo agayo to tekepo gooleedoga, Godeeye yimapoo goo goolee dia tekepo abo tenalaiso, esino odoo hee agayo to tekepo medee dulega poogooga, goo goolee tekepo yimapoo egee molo see Godeeye talaiso.”

Yesuye kakomee ko masi, o hu witi, oso pala amaga dio masi taka
(Matiyu 13:31-34, Luka 13:18-19)

²⁶ Yesuye dio masi egeesee takaso, “Godeeye wiligi doloso badeli goo edebeeyo kakomee ko masi, o hu wit, segei egeesi masi moloso. ²⁷ Osoloso yo beame susuga, gesi susuga tialo hogabuo tialo hogabuo dolone witi ko oso pala yo gooleede. ²⁸ Witi ko segei eyo mi naga obusomo peliso. Osoloso kawulone daga bou gasibiliso, osoloso du teliso, osoloso hamameedee ko peliso. ²⁹ Witi ko segei poloso telegeega segeli odoo oso dileso gwaliso.”

Homokoko pepoko maga dio masi taka goo

³⁰ Yesuye egeesee takaso, “Godeeye wiligi doloso badeli eyo goo ayo dio hee maga nimapoo takalaiso. ³¹ Esiga Godeeye wiligi doloso badeli eyo goo edebeeyo homokoko dia pepoko toloso segei egeesi masi moloso. ³² Esino homokoko dia pepoko segei oso kawudoga toowa poloso homolee ee ma kulodu homo su hagosó toowa malaiso. Osoloso homo dee diadee omapoo sóso sibilesó hemiye omapoo ou takalaiso.”

³³ Yesuye odoo mapoo dio masi maga Godeeyo to takomo siliso,

eseme dio masi taka oso dibada goo goolee sabolo tebiaso. ³⁴ Yayoo odoo susuga mapoo hedepe dio masi maga takemeliso. Esino Yesu o hamamee dili odoo sabolo disono dopolone dio masi oposusu eyo bei dimapoo takeliso.

Yesuye i sabolo howo ki sabolo hamaga taka

(Matiyu 8:23-27, Luka 8:22-25)

³⁵ Beeame hedepe oso osoko olo moume, Yesu o hamamee dili odoo dimapoo egeesee takaso, “Iba abei hodiokoo dalo soowomo.” ³⁶ Esemee Yesu odoo abo pogoloso, hedepe o hamamee dili odoo sabolo du maga abei daso. Esino odoo abo du hee mapoo toboloso hamamee daso. ³⁷ Diba olo abei domopoo damolome i toowa simi oso howo ki sabolo sibulone dibada du ma kulodu howo sasoo. Esino diba abei osee damolome howo sasoo oso dibada du howomoo oulame siso. ³⁸ Esino Yesu yo du osio mapoo wolomai wolomaloso tiameleeso. Esemee o hamamee dili odoo diayo yo tidipuguloso yimapoo egeesee takaso, “Eligili odoo, iba howomoo meilame hagee see nayo iba sooloo dolosomo?”

³⁹ Yesu diayo to taka duloso toboloso i sabolo howo ki sabolo omapoo egeesee takaso, “Epedee hamapoo koodobie!” Esemee i sabolo howo ki sabolo o to duloso, saga koodobiaso.

⁴⁰ Osoloso see Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Niba kaseega ka ebiala? Niba amapoo tei too meyo?”

⁴¹ Yesu o hamamee dili odoo diba dia obume disono nei woosa nei woosa dolone egeesee takaso, “Hagee odoo ogumo? Yayoo i sabolo howo ki sabolo omapoo takeme o to duloso koodobiaso.”

5

Yesuye odoo bo holo pala moodoo

(Matiyu 8:28-34, Luka 8:26-39)

¹ Esiga Yesu o hamamee dili odoo sabolo Gelili abei daso. Osoloso dibada du Gelasa mosobia dibada mi su mapoo oluguso. ² Osoloso diba du olo oluguloso, Yesu yo mubi dokodoo polomeleeno, odoo bo holo pala oso odoo bi maga Yesu mapoo simiso. ³ Odoo hagee beeame susuga odoo bi mapoo badeli, yo kitulugu toowaga edebeeoyo yo ki tiso koo tialekili. ⁴ Beeame susuga o homo sabolo dee sabolo ki tiso tialokoloso magooga eyo kitulugu oso ki ti kokisa pigiliso. Esiga edebeeoyo yo balai eli opupa meli. ⁵ Beeame susuga osoloso gesi susuga odoo bi mapoo osoloso esia mapoo eyo nediliyo yoso kolo kookoome gwa sabolo siliso.

⁶ Yesu eli sage hoogooga sibumolome, odoo yo Yesu ogoloso yo tugodalame hoguodiso. Osoloso o homo beiyopoo gawuaso. ⁷⁻⁸ Esemee Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Bo holo, no odoo yimaga peegoo gadi.” Esino bo holo pala odoo oso neligi agadulone egeesee takaso, “Yesu dokodoo badeli Godeeyo owolo, no ogoo talame amapoo ka simiyo? Godeeyo goo maga amapoo dala toowa na tenee!”

⁹ Osoloso Yesuye see egeesee takaso, “Nee hu ogumo?”

Esemee odoo oso to nei yimapoo egeesee takaso, “Mo hu Bei, bei iba bei odoo hageeyo kulodu.” ¹⁰ Osoloso bo holo oso Yesu mapoo see howa see howa diso, bo holo mi hee mapoo seesee peegeeyaga.

¹¹ Esino koola mapoo esia dokodoo be hu bei mooloogoo doloso, mi nalagamo sile sibiso. ¹² Esemee bo holo oso Yesu mapoo see howaso, “Nayo iba be mapoo palame seesee pagalai soowayo?” diso. ¹³ Esemee Yesuye diba be ma kulodu gasoowadee neme, bo holo odoo ma kuloduga galagasibilesa see be ma kulodu soowadeeso.

Eseme be bei 2,000 egesi oso esia dokodooga abei mapoo kuko meilesa abei ma kulodu weidaso.

¹⁴ Be gi debeli odoo oso goo hagee ogoloso kuko dulone mi toowa mapoo osoloso mi pepoko abo mapoo takomo diso. Eseme odoo susuga to hagee duloso, diba agalame sibadeeso. ¹⁵ Odoo susuga Yesu mapoo sibilesa mooloogoodooso, esino odoo bo holo pala see tekepo poloso, goo tekepo gooleme dugo tekepo kaloso, Yesubolo badoboome ogoloso dia ebiaso. ¹⁶ Be gi debeli odoo diayo goo odoo mapoo peledapa sabolo be mapoo peledapa sabolo ogoloso odoo susuga mapoo takaso. ¹⁷ Osoloso odoo mooloogoodoo susuga oso to hagee duloso, Yesu mapoo see howa see howa diso, "No hamaga peegoo di!" diso.

¹⁸ Yesu dilame du mapoo topome, odoo daga bo holo polome Yesuye moodoo oso Yesu mapoo egeesee howaso, "A nobolo dilei goomogo." ¹⁹ Esino Yesuye yimapoo egeesee takaso, "Haye, no mosopoo wedi dileso, Lodeeye sooloo dolone goo tekepo namapoo moodoo nemisi dimapoo takalame di," diso. ²⁰ Eseme odoo see abaga wedi dino Dekapolisi mi mapoo mosobia 10 mapoo takomo diso. Odoo susuga yayo taka duloso dia howoogaso.

Yesu mapoo tei teme nei yayo odoo paiye moodoo

(Matiyu 9:18-26, Luka 8:40-56)

²¹ Yesu o hamamee dili odoo sabolo abei dala soowaso, osoloso abei palaga mapoo odoo susuga yimapoo mooloogoodooso. ²² Mi omapoo Yu odoowo howo gisili moso mapoo wiligi odoo toba, o hu Yailas, yayo Yesu ogoloso o homo beiyopoo gawuaso. ²³ Osoloso yayo see Yesu mapoo howaso, "Mo sobo holo paiye moodoolame, yo

talai koola tapa, esiga nee deeso yo sigilame sibe, yo paiye wediloso, see gie badalame."

²⁴ Eseme Yesu yibolo dime odoo mooloogoodoo susuga hamamee yo pupugamo diso. ²⁵ Osoloso mooloogoodoo eyo kulodu sobo aso woloma oso sawo dimili ososee dugo 12 poogooso. ²⁶ Sobo yo melesenee neli odoo bei mapoo diayo pidilame dugo susuga dimiliso, esino diayo yimapoo dala toowa tenemeleeso. Osoloso yayo dimapoo melesenee talame, melesenee eyo nei magolone o molee susuga hosudooso, esino yo sawo dimili koodobilega see toowa poloso, sawo osee dimiliso. ²⁷ Esino sobo yo daga Yesuye odoo tekepo moodoomo sili duloso, yo odoo mooloogoodoo kulo-duga Yesuwo miligiyo hamamee sibilesa o dugo sage yayo ka mapoo sigeso. ²⁸ Sobo yayo goolee Yesuwo dugo sigoga yo wedilei gooleeso. ²⁹ Yayo Yesuwo dugo sigime sawo dimili saga koodobiaso. Eseme yo eyo egeesee gooleeso, "Sawo dimili tekepo pa," gooleeso.

³⁰ Yesu eyo gooleeno odoo moodeli kitulugu yimaga peegoo di neme, yo odoo mooloogoodoo mapoo hodio bidi puguloso egeesee takaso, "Edebeeyo mo dugo sigo. Ayo gooleedalaiya, mo dugo odoo agayo sigoba."

³¹ Eseme o hamamee dili odoo oso yimapoo egeesee takaso, "Odoo mooloogoodoo susuga nama hodu kokosooso. Esiga nayo kasalame, 'Edebeeyo mo dugo sigo. Ayo gooleedalaiya, mo dugo odoo agayo sigoba' doloso ka takala? Bei odoo susuga oso nama sigoso."

³² Yesu odoo mooloogoodoo kulodu osee esia meleeso, yo odoo agayo sigebeleeso. ³³ Esino sobo Yesuwo dugo sige oso eyono moodoo goolee puguloso obulone

kikilika sabolo sibilesa o homo beiyopoo badebeiso, osoloso eyo goo moodoo Yesu mapoo takaso. ³⁴ Yesuye nei yimapoo egeesee takaso, “Mo holo, no amapoo tei too maga no tekepo moodooso, esiga no Godeeyo mesie goo sabolo di. No olo weidooso.”

³⁵ Yesu to osee takomolome, odoo abo Yailas eyo moso abaga sibilesa Yailas mapoo egeesee takaso, “Nee sobo holo taso. Esiga eligili odoo yo ido sibilei goo hee mauwe, yo haga na goolee.”

³⁶ Esino Yesu diayo taka to telega pogoloso Yailas mapoo egeesee takaso, “No haga na ebi, wulo amapoo tei te.”

³⁷ Osoloso Yesuye egeesee takaso, “Odoo susuga, niba deebee,” doloso hedepe Pita, Yemes, Yonee, osoloso Yailus esee Yesubolo diso. ³⁸ Diba abaga dino Yailas eyo moso mapoo peledoboloso, odoo susuga to boowa sabolo pupusuga molome egeiso. ³⁹ Yesu moso kulodu gadilesa odoo susuga dimapoo egeesee takaso, “Niba kaseega to boowa sabolo ka pupusuga malala? Sobo holo yo tele, yo wulo tia moloso.” ⁴⁰ Odoo susuga Yesuye to taka duloso sisiyiligaso.

Eseme Yesuye odoo susuga dimapoo egeesee takaso, “Niba moso kuloduga peegoo galagadi,” diso. Osoloso Yesu yo sobo holo oso tia melee debi mapoo dulone hedepe oma dio owee dio osoloso o hamamee dili odoo sabolo kulodu gadiso. ⁴¹ Yesuye sobo holo ta o dee mapoo toloso yimapoo egeesee takaso, “Talita koum!” (To eyo bei sobo holo, no teebee.)

⁴² Eseme sobo holo yo epedee omapoo saga toboloso siliso (yo dugo 12). Eseme oma dio owee dio, osoloso Yesu o hamamee dili odoo sabolo dia howoogaso. ⁴³ Yesuye dimapoo to kitulugu sabolo egeesee takaso, “Ayo sobo

holo hagee wedilame moodoo niyo odoo hee mapoo na takee,” diso. Osoloso oma dio owee dio mapoo Yesuye egeesee takaso, “Nibada sobo holo nei nali bi tenee,” diso.

6

Naselet odoo oso Yesu gowe
(*Matiyu 13:53-58, Luka 4:16-30*)

¹ Yesu o hamamee dili odoo sabolo mi toowa omaga see o middee Naselet mapoo diso. ² Osoloso Yu odoowo tei beamee hee mapoo howo gisili moso kulodu yayo odoo susuga eligiso. Osoloso odoo susuga o to duloso howoogaso.

Eseme diba disono nei woosa nei woosa doloso egeesee woosaso, “Yo goo susuga hagee kasee gooleedoowo? Yo goo goolee medee tekepo. Yo goo mudu opusomodi moodeli kitulugu kapoo toowo? ³ Yo wulo moso tekeli odoo, osoloso Meliyo owolo, osoloso yo Yemes, Yoses, Yudas, osoloso Saimonbolo dibada emei, osoloso oboba ibolo doso,” diso. Osoloso diayo egeesee goolee maga Yesuye eligi dulei goweso.

⁴ Eseme Yesuye dimapoo takaso, “Odoo susuga oso Godeeyo to tosili odoo eyo hu poudiliso. Esino o mosobia odoo sabolo osoloso o soosoo sabolo o moso kulodu debeli odoo oso o hu koo poudili.” ⁵ Esino bei diayo Yesu mapoo gowoolone tei too mauwe pogoloso debee egeme, goo mudu opusomodi toowa yayo moodoole poogooso. Esino odoo paigiga abo o deeso sigime weido diso. ⁶ Yesu diayo yimapoo tei too mauwe poogoo ogoloso dia hoowaso. Eseme Yesu Naselet mi amaga see pogoloso dilesa mi pepoko abo mapoo Godeeyo to eligimo siliso.

Yesuye o hamamee dili odoo 12
diye di
(*Matiyu 10:5-15, Luka 9:1-6*)

7 Yesu o hamamee dili odoo 12 gilimadoloso diso nediliyo puloso bakadio toopoo bakadio toopoo doloso mi opusomo opusomodi mapoo diye diso. Yayo diba diye dolone bo holo pala peegoo hasisilame kitulugu dimapoo teneeso.

8 Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Niba dulone bi abo na te, esino niba wulo susu toloso diadee. Osoloso nei sabolo, o sabolo osoloso molee sabolo toloso na diadee. 9 Esino homo mapoo kali sabolo osoloso dugo niso ka hedepe egee mouloso dulone, dugo kali bi abo na te.”

10 Yesuye dimapoo takaso, “Niyo mi omapoo dileso peledobooga beame omapoo mosobia oso goomogolone moso teneega, moso hedepe omapoo dooso mi hee mapoo dulone ka poogoo di.

11 Esino mi kamapoo niyo dileso peledaba beame omapoo mosobia oso goomogolega pogoloso nimapoo moso sabolo tenelega, osoloso nibada to mapoo tei telega poogooga, mi egee pogoloso diadee. Osoloso niyo mi egee pogoloso dulone, dibada howo woola omapoo nibada homo mi mapoo basago taloso peegee. Bei diayo nibada to mapoo tei telega poogooga, Godeeye dimapoo dala tenelai goo ee eligilame,” diso.

12 Esemé Yesu o hamamee dili odoo diayo dileso odoo susuga mapoo Godeeyo to takomo sile sibilone egeesee takaso, “Nibada goo goolee su wuduloso goo tokeenee maga waki pie,” diso.

13 Osoloso bo holo odoo ma kulodu paladee diayo peegoo hasiso pugudolone debeiso. Osoloso odoo paigiga sabolo diayo wolo iso dibada wiligi mapoo soome paigiga weido diso.

Yonee Odo Howo Sauwidili oso ta

14 Mi susuga mapoo odoo susuga oso Yesuwo goo takamo dime wiligi toba Helodeeye duloso gooleedooso. Odo aboso egeesee takaso, “Yo Yonee Odo Howo Sauwidili ta maga see hogabia, esiga kitulugu goo toowa hagee yima kuloduga tou ka to,” diso.

15 Odo aboso egeesee takaso, “Yo Ilaisa.”

Osoloso odoo aboso egeesee takaso, “Yo Godeeyo to tosili odoo daga Godeeyo to medee tekepo tosili egesi masi bado,” diso.

16 Esino Helodee goo hagee duloso, gooleedeme yayo egeesee takaso, “Yonee Odo Howo Sauwidili, o wiligi kopugume ta odoo, yo see ta maga hogabia doo,” diso.

(Yonee telega badolone, daga goo peledaba hagos.)
17-20 Helodeeyo omolo Pilipiyo sobo Helodies see Helodeeye peedeedoloso hume, Yoneeye Helodee mapoo egeesee takaso, “Nayo no molowo sobo see nayo peedeedoloso hulei tekeponee,” diso.

Osoloso Helodieseeye kemeneme Helodee mapoo dileso egeesee takaso, “Nayo Yonee neliga ma kulodu magee,” diso. Esemé yayo Yonee neliga ma kulodu magalame o ha teli odoo diye dee takeme, diayo dileso yo neliga mapoo magooso. Esino Helodies Yonee mapoo hegilone, yayo yo wolomalame gooleeso. Esino yayo yo wolomele, bei Helodee Yonee wolomalai ebiaso. Yo gooleedooso Godeeyo howo woola Yonee goo tokenee mauwe, osoloso yo odoo medee tekepo. Esiga yayo Yonee medee bameleeso. Yo Yoneeyo to duloso goo dia tiadiliso, esino o to mapoo dulei goomogolone o sooloo ma kulodu goomogeliso.

21 Esino hamamee Helodies mapoo Yonee wolomalame beame tekeposo yimapoo simiso. Helodee soomagoo beame mapoo

wo toowa nalame gamalee wiligi tebisa sabolo osoloso o ha teli wiligi odoo tebisa sabolo osoloso Gelili mi toowa ma kulodu wiligi tebisaloso debei odoo sabolo Helodeeye gilimadoloso mooloo-goodooso.

²² Diba wo nolone dobome Helodiesyo owolo sobo holoso diayo wo nolone debei moso ma kulodu gasibilesa goomoga teneelone habaso. Esem Helodeeye sobo yimapoo takaso, “Nayo goomoga goo amapoo takee, ayo bi egee namapoo tenelaiya,” diso. ²³ Helodeeye badolone tei goo see takaso, “Nayo goomoga goo amapoo takooga, ayo namapoo tenelaiso. Osoloso mi ayo hagee bamolo su sabolo nayo goomogoga, ayo namapoo tenelaiso.”

²⁴ Esem sobo yayo owee Helodies mapoo dileso, yayo goomoga goo dulame diso.

Esem sobo owee Helodiesye nei takaso, “Nayo goomoga Yonee Odoo Howo Sauwidili eyo wiligi goomogo dee takee.”

²⁵ Esem yayo oweeyo to duloso, saga wedi dileso Helodee mapoo egeese takaso, “A epedee hamapoo Yonee Odoo Howo Sauwidili eyo wiligi koodoloso tolo mapoo magoloso tosi boga ee talai goomogo,” diso. ²⁶ Helodeeye to hagee dume yo dia goo heleso. Esino yo odoo susuga eyo howo woola mapoo eyo tei magoo ee gobabilei ebiaso. Esem yayo sobo o to mapoo gowoole. ²⁷⁻²⁸ Osoloso Helodeeye o ha teli odoo hee neliga moso gibali oso Yoneeyo wiligi kodolame diye diso. Esem yayo neliga moso tegei mapoo dileso Yoneeyo wiligi koodoloso, odoo susuga oso agalame tolo mapoo magoloso, odoo howo woola tosi bilesa sobo mapoo teneeso. Esem sobo yayo toloso owee mapoo teneeso. ²⁹ Yonee

o hamamee dili oso goo hagee dume, diayo sibilesa o su toloso wulu odoo toga tooseli omapoo kulodu magooso.

Yesuye sobo sabolo, holaiso sabolo, osoloso gisowe 5,000 mapoo nei pi

(Matiyu 14:13-21, Luka 9:10-17, Yonee 6:1-14)

³⁰ Yesuye diye di odoo see wedige sibilesa, diayo goo moodoo sabolo diayo goo eligi susuga sabolo Yesu mapoo opususo. ³¹ Odoo susuga Yesuye badebei omapoo dile see sibo di oso, Yesu o hamamee dili odoo sabolo nei nalai beeame tekepo egele. Esem Yesuye o hamamee dili odoo mapoo egeese takaso, “Iba ibusomo odoo mauwe poogoo mi mapoo dileso hasalame dimo,” diso.

³²⁻³³ Esem Yesu o hamamee dili odoo sabolo du ma kulodu bulumaloso, abei hodiokoo odoo koola mauwe mi mapoo dalo soowoolame moumeleeno, odoo abei palaga debei oso ogoloso gooleedooso. Esem odoo susuga oso mi opusomo opusomodi maga Yesuye di mi mapoo malalo mili hoguga diadeeso. Diba malalo dileso balaga meleeno, Yesu o hamamee dili odoo sabolo du maga sibilesa gimagooso.

³⁴ Osoloso Yesu du maga mi mapoo pubalogoloso, odoo susuga mooloogoodoloso debei ogoloso, yayo diba dia sooloo dalaso, bei sipi be hu masi bali odoo mauwe pogoloso dobome. Esem yayo goo susuga dimapoo eligiso.

³⁵ Osoko olo todobume, Yesu o hamamee dili odoo oso yimapoo sibilesa egeese takaso, “Osoko olo todobuo, osoloso mi hagee moso sabolo nei nalai sabolo mauwe. ³⁶ Esiga nayo odoo susuga hagee diye dee takee. Osoloso diba dileso, mi koola mapoo diso moleeso nei toloso nalame,” diso.

³⁷ Esino Yesuye o hamamee dili odoo mapoo nei takaso, “Diayo nei nalai niso toloso tenee,” diso.

Diayo Yesu mapoo takaso, “Iyo nei toloso dimapoo teneega, 200 molee toowaso teli, esino iba molee mauwe.”

³⁸ Esemé Yesuye dimapoo woosaso, “Diba wo kasolo molo-somo? Niyo agalame di.”

Esemé diayo dilesó egeme, diayo yimapoo takaso, “Wo dee tiadoo osoloso di bakadio moloso,” diso.

³⁹ Esemé Yesuye o hamamee dili odoo mapoo egeesee takaso, “Odoó susuga mapoo, ‘Niba mi mapoo pepoko mooloogoodoloso buluma mooloogoodoloso bu-luma,’ dee takee,” diso. ⁴⁰ Esemé dimapoo takeme, diba mooloogoodoo opusomo opusomo doloso mooloogoodoo hee mapoo odoo 100 osoloso mooloogoodoo hee mapoo odoo 50 doloso bulumaso.

⁴¹ Esemé Yesuye wo dee tiadoo sabolo di bakadio sabolo toloso, keimi ma dokodoo bolone, Gode-eye nei pidilame goomoga goo todagaso. Osoloso yayo wo popeiloso di sabolo agisaloso o hamamee dili odoo mapoo piso, diayo odoo susuga mapoo pilame. Esemé diayo wo sabolo di hwei sabolo odoo susuga mapoo piso.

⁴² Esemé odoo susuga nei tebia nega dia edigasó. ⁴³ Osoloso diayo nei naloso abo poogoo, Yesu o hamamee dili odoo oso misigamo di bou tegei 12 metamagisaso.

⁴⁴ Osoloso sobo sabolo holaiso sabolo nei neso. Esino mooloogoodoo eyo kulodu gisowe hesiga 5,000 oso nei ka ne.

Yesuye howo dokodooga di

(*Matiyu 14:22-33, Yonee 6:15-21*)

⁴⁵ Diba nei nalaga koodobuloso, Yesu o hamamee dili odoo malalo du maga Betesaida mi mapoo diye doloso, diba abei damolome, Yesuye odoo susuga dibada mi

mapoo diye diso. ⁴⁶ Osoloso Yesuye odoo susuga diye doloso, yo obusomo Godee mapoo toodalame mubi dokodoo palaso.

⁴⁷ Gesi domo o hamamee dili odoo dibada du maga abei domo damolome, Yesu yo obusomo mubi dokodoo badebeiso. ⁴⁸ Yesu mubi dokodoo badolone egeino, poo sabolo howo ki sabolo simi oso, o hamamee dili odoo dia du mapoo woome, diba kwasu sabolo du sulugamo diadaga molome egeiso. Osoloso gesikolo kudi olo tadageme, yo howo dokodooga diba daga dilame dimeleeso.

⁴⁹ Esino o hamamee dili odoo diayo Yesu howo dokodooga dimelee egeme, diayo goolee bo belee dolone diba yo ogoloso googaso. ⁵⁰ Yesu o hamamee dili odoo oso yo ogoloso obugume dimapoo egeesee takaso, “Haga na ebi. Aso.” ⁵¹ Osoloso Yesu yo du mapoo dapogome, howo ki sabolo poo sabolo saga koodobiaso. Esemé Yesu o hamamee dili odoo goo hagee ogoloso dia howoogaso. ⁵² Diba Yesuwo kitulugu gooleedoo diepi, diba howoogele pegiliyo. Esino diba howoogaso, bei dibada sooloo kalawaga.

⁵³ Osoloso diba abei daloso abei hodiokoo Genesalet mi mapoo dibada du oluguso. ⁵⁴ Diba du oluguloso mubiyodoo dalaga poogome, odoo omapoo tebisa melee oso yo kibiya hoodo egeiso.

⁵⁵ Odoó susuga mi opusomo opusomodi mapoo hogugo dilesó, odoo paigiga dibada kida mapoo tiedigaloso Yesu mapoo emigado sibadeeso. ⁵⁶ Yesu mi opusomo opusomodi mapoo silime, edebeeyo odoo paigiga kida mapoo tieduloso, bi teli go mapoo emigado sibilesó magooso.

Osoloso odoo paigiga oso Yesu o dugo sage ka pee mapoo sigilame howoogaso. Esemé diayo o dugo sigeme wegiga dooso.

7

Godeeye tei eligi goo sabolo ede-beeyo tei eligi goo sabolo
(Matiyu 15:1-9)

¹ Beeme hedepeso Pelisi odoo sabolo tei eligili odoo abo sabolo Yoluselem mi amaga sibilesu Yesu mapoo mooloogoodooso. ² Osoloso diayo egeino, Yesu o hamamee dili odoo abo oso Yu odoowo tei dedelega pogoloso nei nalame dibada dee howo koo hapagali. ³ (Esino Yu odoo sabolo Pelisi odoo sabolo dibada odooga dia tei eligi goo dodolone daga nei nalame dee howo hapagaliso. ⁴ Diba bi teli go mapoo bi tolosa nala pogolone daga dibada dee medee howo hapagaloso ka nali. Osoloso dibada odooga dia tei eligi goo dodolone dibada kapu sabolo sosepeni sabolo osoloso disa sabolo howo hapagaliso.)

⁵ Esem Pelisi odoo sabolo tei eligili odoo oso Yesu mapoo woosaso, “Bei kasimaga nee hamamee dili odoo ibada odooga dia tei eligi goo dedelega ka pagala? Diba dee howo hapegelega nei naliso,” diso.

⁶ Yesuye to nei dimapoo takaso, “Godeeyo to tosili odoo hee Aisayaye daga hoogoo tei goo olo takaso, googolee bakadio gweli odoo nimapoo. Osoloso Aisayaye see tobu takaso,

‘Dibada magaso amapoo goomogolone mo hu dokodoo poudiliso, esino dibada sooloo ma kulodu mesili goo me.

⁷ Diayo amapoo goomogolone mo hu dokodoo poudili eyo kulodu goo hee me, bei edebeeyo tei goo eligi, diayo Godeeyo tei masi odoo mapoo eligiliso.’

⁸ Niba Godeeyo tei goo eligi pogoloso, see nibada odooga dia tei goo eligi deedeeso.

⁹ Yesuye dimapoo see tobu egeese takaso, “Niba Godeeyo tei goo eligi goo peegoo magoona. Osoloso nibada odooga dia tei eligi goo talame. ¹⁰ Esiga daga hoogoo Moseseeye tei goo Godee maga simi nimapoo tenee hagosu,

‘Nama dio noowee dio oso to taka duloso dimapoo mesie. Esino odoo agayo oma dio owee dio mapoo to tokenee takooga, yo wolomalaiso.’

¹¹ Esino niyo egeese takiliso, “Soowa, edebeeyo oma dio owee dio mapoo takoo, “Emegei, niba ayo pidileime, bei molee amapoo egee molo Godee mapoo tenelame siga. Molee egee ibada toso hedi koloban.’” ¹² Niyo odoo owee dio oma dio ee pidilei tei magooso. ¹³ Niyo tei magoo ee dodolone Godeeyo tei magoo peegoo magolone ka doso. Osoloso niba goo abo susuga egeese masi tomo silesiboso.”

Odoo sooloo ma kulodu Godeeyo howo woola tokenee peli goo

(Matiyu 15:10-20)

¹⁴ Esem Yesu odoo mooloogoodoo see gilimadoloso, dimapoo egeese takaso, “Niba mo to medee dui, osoloso goo goolee medee te. ¹⁵ Esiga edebeeyo nei nali oso o sooloo ma kulodu Godeeyo howo woola tokenee koo peli. Esino odoo o sooloo ma kulodu goo gooleemeleso, to tokenee taka sabolo, osoloso yayo goo tokenee tomo sili oso, o sooloo ma kulodu Godeeyo howo woola tokenee peliso. ¹⁶ Niba dulu bolo daga, ayo hagee takoo niyo medee dui,” diso.*

* 7:16: 7:16 To hagee odoo abo oso taka Makaye hogugu dee takeliso, esino odoo bei oso taka Makaye hogugule dee takeliso.

17 Esemé Yesúye odoo mooloo-goodoo poogoo díleso, moso kulodu gadíme, o hamamee díli odoo oso díleso egeesee takaso, “Nayo díio masi taka goo eyo bei ímapoo medee takee,” díso. 18-19 Esemé Yesúye dímapoo egeesee takaso, “Niba goo eyo kulodu bei medee koo gooleedolo? Esiga niyo nei toloso nali oso nibada sooloo ma kulodu Godeeyo howo woola tokenee koo peli, bei nei nali bí egee sooloo ma kulodu koo gameli. Esino kakobo ma kulodu gameíleso see peegoo gasibiliso.” (Yesúye goo hágee takolone, yayo kitulugu sabolo takaso, nei nali bí susuga nalai tekepo, díso.)

20 Esino Yesúye see egeesee takaso, “Odoó o sooloo ma kulodu goo gooleemeleso, to taka sabolo, osoloso yayo goo tokenee tomo sili oso, o sooloo ma kulodu Godeeyo howo woola tokenee peliso. 21 Esino odoo sooloo ma kulodu tokenee goo susuga hágee talame goo goolee sibiliso. Tokenee goo gweli, osoloso edebeeyo odoo hee mapoo giba nalame gweli goo, osoloso adaba bí heli talai goo, osoloso odoo wolomalai goo, osoloso gisoso adaba kooka sobo mapoo giba nalai goo, osoloso soboso adaba kooka giso mapoo giba nalai goo, 22 bí bei doloso badalai gweli goo, osoloso tokenee talai goo osoloso emegei dímapoo gamenee takalai goo, osoloso odoo susuga eyo howo woola ebili goo talai, osoloso emegei dímapoo kweli goo, osoloso emegei día hu maga takalai goo, osoloso suwa peli goo, osoloso goo tekepo goolee me sili. 23 Esiga tokenee goo susuga hágee talame odoo o sooloo ma kulodu goolee meleso toga, o sooloo ma kulodu Godeeyo howo woola tokenee peliso.”

Yu dele poogoo sobo oso tei too goo
(Matiyu 15:21-28)

24 Yesú o hamamee díli odoo sabolo mí egee pogoloso, Taya mí toowa koola mapoo díso. Osoloso yo díleso, odoo susuga oso yayo simi ogoloso gooleedeeyaga moso hee mapoo kulodu gapeleso mada badebeiso. Esino odoo susuga oso yayo simi goo ee duloso odoo abo mapoo saga takomo díme díba gooleedooso. 25-26 Esemé Yu dele poogoo sobo hedepe Pone-siya Siliya mí mapoo badeli oso Yesúwo goo dume, yayo badebei mí omapoo simiso. Yo sibileso Yesúwo homo beiyopoo gawuloso badolone egeesee hoowaso, “Mo sobo holo bó holo pala badoso. Esiga nayo sibileso o kulodu bó holo egee bado peegoo hailame sibe,” díso.

27 (Yu odoo oso Yu dele poogoo odoo mapoo so, dee take-liso. Osoloso Yu odoo ee takolone odoo holaiso, deliso. Esemé sobo yayo goo egee moodoolai kitulugu tebia doloso yimapoo tei too mal-abeleso agalame) Yesúye sobo mapoo egeesee takaso, “Holaiso día nei toloso so mapoo tenelai tekeponee. Esino dága holaiso dímapoo nei tenelai tekepo,” díso.

28 Esemé soboso Yesú mapoo nei takaso, “O Lodee, nayo tei takoo. Esino so moso hemídu sílesibilone holaisoso nei ne kokou mou nalag-amo sílesibiliso,” díso.

29 Esemé Yesúye sobo mapoo takaso, “Nayo amapoo to nei tekepo takaso. Esiga no mosopoo díleso nowolo sobo holo mapoo ege, yo tekepo badoso. Bó holo epedee o beliye ma kulodu mauwe,” díso.

30 Esemé yo o mosopoo díleso, o sobo holo egeino bó holo o kulodu pala mauwe pogoloso, tekepo poloso debi mapoo wulo tia molome egeiso.

Yesúye odoo dulu taba íbaya tekepo moodoo goo

³¹ Yesu o hamamee dili odo sabolo Taya mi pogoloso Saidon mi mapoo peledabaso. Osoloso diba see abaga dino Dekapolisi mosobia mapoo peledoboloso, Gelili abei mapoo mouso. ³² Osoloso odo aboso odo dulu taba ibaya Yesu mapoo ido sibilesos howaso, yayo o deeso sigiloso tekepo palame.

³³ Yesuye odo dulu taba ibaya odo mooloogoodoo amaga peego ido dilesos, Yesuwo dee woluguso dulu taba ibaya eyo dulu ou mapoo tuluguloso, makawo o dee mapoo paga magoloso, odo dulu taba ibaya eyo i mapoo sigeso. ³⁴ Osoloso Yesu keimi ma dokodoo bolone sooloo toowa polomeleso homodopuloso yimapoo o toso egeesee takaso, “Epata!” (to eyo bei yiliga magee). ³⁵ Esemee epedee omapoo dulu taba ibaya eyo dulu tekepo poloso to taka o duluso medee duso, osoloso o iso to medee kalame mimooloogooso.

³⁶ Osoloso Yesuye odo susuga mapoo yayo goo moodoo na oposisi doloso, dimapoo to kitulugu sabolo takeliso. Esino yayo takolone diayo odo abo mapoo na oposisi dee taka pogoloso, see odo abo mapoo oposisiliso. ³⁷ Esemee odo susuga oso Yesuye goo moodoo dume dia howoogaso. Osoloso diayo see egeesee takaso, “Yesu goo susuga tomo sili medee tekepo. Iyo goolee edebeeyo odo dulu tobaga ibaya tekepo koo moodoogamo silabelee dee. Esino yayo odo dulu tobaga osoloso to koo kalakali yayo tekepo moodoogamo siliso.”

8

Yesuye 4,000 odo mapoo nei pi goo
(Matiyu 15:32-39)

¹⁻² Beame heeso Yesuye goo eligi ee dulame see yimapoo odo susuga mooloogoodoloso

debeiso. Esino nei mauwe poogoome, Yesuye o hamamee dili odo gilimadoloso dimapoo egeesee takaso, “Ayo odo susuga hagee dia sooloo dolo, bei diba abolo dobolone beame bakadio hedepedi poogooga. Esiga diayo nei nalai mauwe. ³ Osoloso ayo diba nei tenelega, dibada mosopoo diadee dee takooga, diba eli domopoo houdaso kitulugu me pogoloso howamadagalaiso, bei odo abo dibada mi koola hapoonee,” diso.

⁴ Esemee Yesu mapoo o hamamee dili odo oso woosaso, “Nei mauwe, osoloso moso mauwe miwe poogoo mi hamapoo, iyo nei kamapoo tolosos odo susuga hamapoo ka tenelaiyo?” diso.

⁵ Esemee Yesuye o hamamee dili odo mapoo egeesee woosaso, “Niba wo kasolos molosomo?”

Diayo nei takaso, “Iba wo 7 moloso,” diso.

⁶ Esemee Yesuye odo susuga mi mapoo bulume diso. Osoloso yayo wo 7 tolosos Godee mapoo goomoga toodagoloso, wo popeiloso odo susuga mapoo pilame o hamamee dili odo mapoo piso. Esemee diayo odo mooloogoodoo susuga mapoo piso. ⁷ Osoloso odo mooloogoodoo ma kulodu di pepoko abo molo egeiso. Esemee Yesuye di tolosos Godee mapoo goomoga toodagoloso, o hamamee dili odo mapoo teneme, diayo tolosos odo mooloogoodoo mapoo piso. ⁸ Esemee diba nei ne oso dia edigime, diayo nei nalosos abo poogoo, Yesu o hamamee dili odo oso misigamo di, bou tegei 7 metamagisaso. ⁹ Esiga beame omapoo 4,000 odo oso nei egee neso. Osoloso diba nei nalosos, hamamee Yesuye dibada mi mapoo diadee, diso. ¹⁰ Osoloso diba diye dolosos, Yesu o hamamee dili odo sabolos abei mapoo meilesos du ma

kulodu bulumaloso, Dalmanuta mi mapoo dalo soowaso.

Pelisi odoo oso goo mudu opusomodi ee agalame goomoga goo (Matiyu 16:1-4)

¹¹ Diba Dalmanuta mi mapoo soowooleso peledobome, Pelisi odoo oso Yesu mapoo toso agadilame sibadeeso. Bei diba goomogaso Yesu kitulugu tei Godee maga simibeleso kukuloso agalame. Egeesee meleso, diayo Yesu mapoo goo mudu opusomodi moodee doloso takaso. ¹² Esemee Yesuye goo hagee dume, yo diba gooheleme sooloo toowa polomeleso homodopuloso takaso, “Bei kasimaga epedee beame hamapoo odoo susuga hagee do oso goo mudu opusomodi moodoo ee agalame ka woosaliyo? Esiga ayo nimapoo tei goo taka, ayo goo mudu opusomodi odoo epedee beame hamapoo hagee do omapoo niyo agalame see moodoolaime,” diso. ¹³ Osoloso Yesuye goo mudu opusomodi eligi koodobuloso, see o hamamee dili odoo gilimadoloso du mapoo meilesa, abei hodiokoo dalo soowaso.

Yesuye wo habili maga dio masi taka goo (Matiyu 16:5-12)

¹⁴ Diba abei hodiokoo dalo soowoolone wo talai boobadopugunabu. Esino du ma kulodu wo hedepe molome egeiso. ¹⁵ Esemee Yesuye dimapoo kokodo takolone dio masi egeesee takaso, “Niba obeeamo, bei Pelisi odoo sabolo Helodee dibada goo wo habili masi moloso. Osoloso wo giedege sabolo wo habia sabolo hamaga, wo giedege habia oso tokenee palaiso,” diso.

¹⁶ Esemee diayo Yesuye taka duloso disono to boowooga meleso takaso, “Bei yayo egee takoo, iba

wo telega soowooga ka takoo,” diso.

¹⁷ Esino Yesu diayo to boowooga melee ogoloso, yayo dimapoo takaso, “Bei kasimaga niba nei mauwe poogoo ogoloso goo ka tiadowala? Niba ayo goo eligi omapoo ogoloso koo gooleedolo? Nibada sooloo ma kulodu goo ayo eligi ee gooleedoloso, nibada sooloo ma kulodu magalai dia kalawado? ¹⁸⁻¹⁹ Niba howo mauwega, egele ka pagala? Niba dulu mauwega, dule ka pagala? Niba ayo wo dee tiadoo 5,000 giso mapoo pi goo ee boobadoolo? Diayo nei naloso, wo abo poogoome, niyo misigamo di bou tegei kasolo metamagisayo?” diso.

Diayo nei takaso, “Bou tegei 12.”

²⁰ Esemee Yesuye see takaso, “Ayo wo 7 4,000 odoo mapoo pi, wo abo poogoome, niyo misigamo di bou tegei kasolo metamagisayo?” diso.

Diayo nei takaso, “Bou tegei 7.”

²¹ Esemee Yesuye takaso, “Ayo odoo susuga mapoo wo pi goo ee niyo egeiso. Esino bei kasimaga Pelisi odoo sabolo Helodee dibada goo wo habili masi maga ayo hagee takoo niyo gooleedelega osee ka dabala?”

Yesuye Betesaida mi omapoo odoo howo bakadio si moodoo goo

²² Osoloso diba Betesaida mi omapoo peledoboloso, odoo abo oso odoo howo bakadio si Yesu mapoo ido sibadeeso. Esemee diayo Yesu mapoo howoolone egeesee takaso, “Odoos hagee nee deeso sigoloso yo tekepo pe,” diso.

²³ Esemee Yesuye o hamamee dili odoo sabolo dulone, yayo odoo howo bakadio si eyo dee mapoo toloso mosobia amaga yo peegoo ido diso. Osoloso Yesuye o howo mapoo makawo pakanuloso, yayo odoo egeeyo howo mapoo sigoloso, Yesuye yimapoo egeesee takaso, “No epedee bi susuga ogolo?”

²⁴ Esemе odoo yayo peegoo ogogolone egeesee takaso, “O olo ogoso, esino odoo silesibono medee koo ogo, diba homo masi silesibo,” diso.

²⁵ Esemе Yesuye o deeso see odoo howo bakadio si eyo howo mapoo sigeme, olo epedee omapoo o howo tekepo poloso bi ogogolone egeesee takaso, “Bi susuga medee ogo,” diso.

²⁶ Yesu odoo howo bakadio si tekepo moodooloso, Yesuye yo tekepo moodoo odoo abo mapoo takelega pagalame, yo mosopoo diye dolone yimapoo takaso, “No duga mosobia kuloduga na di,” diso.

*Pitaye Yesuwo goo yiligepugu
(Matiyu 16:13-20, Luka 9:18-21)*

²⁷ Yesu o hamamee dili odoo sabolo abaga mosobia koola Kasaliya Pilipi mi mapoo polone, eli domo dulone, Yesuye o hamamee dili odoo dimapoo woosaso, “Edebeeyo a odoo ogu deliyo?”

²⁸ Esemе diayo Yesu mapoo nei egeesee takaso, “Odoо aboso taka no Yonee odoo howo sauwidili odoo tolosa hogado simi deliso, aboso taka no Ilaisa deliso, osoloso odoo aboso taka no daga hoogoo Godeeyo to tosili odoo deliso.”

²⁹ Yesuye dimapoo woosaso, “Niyo a odoo ogu deliyo?”

Esemе Pitaye nei egeesee takaso, “No Keliso, Godeeye hudi magoo oso.”

³⁰ Esemе Yesuye dimapoo to kitulugu sabolo egeesee takaso, “Odoо mapoo a Keliso Godeeye hudi magoo dee na takeeye!” diso.

*Yesu eyo talai taka
(Matiyu 16:21-23, Luka 9:22)*

³¹ Yesu o hamamee dili odoo eligi mimologolone egeesee takaso, “Odoо Holo, a dala toowa bei talaiso, osoloso Yu odoowo wiligi tebisa sabolo, tei moso wiligi tebisa sabolo, tei eligili wiligi

tebisa sabolo oso a gowoolaiso. Osoloso edebeeyo a teli mapoo magalaiso, esino beame bakadio hedepedi eyo kulodu hogabileiso.”

³² Yesuye goo hagee o hamamee dili odoo dimapoo woola yilege pugume, Pitaye yo peegoo ido dileso yimapoo takaso, “No egeesee na takee.”

³³ Esemе Yesu o hamamee dili odoo dimapoo bidi puguloso bolone, Pita mapoo egeesee takaso, “Saiten masi, no amaga peegoo di! Nayo egee takoo edebeeyo goolee takoo Godeeye goolee goo koo takoo.” ³⁴ Yesu o hamamee dili odoo sabolo osoloso odoo mooloogoodoo gilimadoloso, dimapoo egeesee takaso, “Edebeeyo ama hamamee dadalai gooleega, diba daga eyo goomoga goo susuga peegee. Osoloso eyo talai sabolo dala toowa talai sabolo goo medee moodoloso ama hamamee ka sibe. ³⁵ Odoо agayo o gie badeli goodogoloso medee tekepo badalame gooleega, yo gie badeli osugobalaiso. Esino yayo o su eyo goodegelega pogoloso, mo goo maga osoloso to tekepo eyo goo maga edebeeyo yo wolomaga, yo tei gie badeli agalaiso. ³⁶ Esiga edebeeyo mi toowa hamapoo bi susuga egee molo o daga, osoloso o gie badeli osugobooga, bi susuga ogoso yo pidileisomo? Haye.

³⁷ Esino mi toowa hamapoo o gie badeli osugobooga, ogoo biso gie badeli see ka talaiyo? Gie badeli see talame bi tenelai bi hee mauwe. ³⁸ Esiga edebeeyo Godeebolo ebilega pogoloso, goo tokenee osee tomo silesibo epedee beame hamapoo, edebeeyo o tei too sabolo, osoloso mo to maga, edebeeyo yimapoo dala teneeyaga obulone, o tei too mada magooga, hamamee mo mayo kitulugu gadeepugu sabolo, osoloso o momaiye sabolo sibilesa, nei ayo yimapoo waki pileiso.”

9

¹ Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Ayo nimapoo tei taka, odo abo hamapoo hagee do, niba epedee talaime, esino daga malalo Godeeye wiligi doloso badalai beame goo kitulugu sabolo siboga agalaiso.”

*Yesu o su mudu opusomodi
(Matiyu 17:1-8, Luka 9:28-36)*

² Osoloso beame 6 olo pogoloso, hamamee Yesuye Pita, Yemes, osoloso Yonee esee mubi hoo dokodoo odo mauwe mapoo ido paladeeso. Mubi hoo dokodoo o hamamee dili odo oso balagamolome Yesu o su mudu opusomo paso. ³ Esemee egeino Yesu o dugo dia hohodi ka heliye amaga poni oso howo dooso. Esiga mi hamapoo odo heeso dugo hapooga dugo heliye egesi molo agalaime. ⁴ Osoloso Ilaisa dio Mosesee dio galaga sibilesa Yesubolo to kemeleeso.

⁵ Pitaye Yesu mapoo egeesee takaso, “Eligili odo, iba hamapoo dabalai tekepo. Esiga iyo waseme bakadio hedepedi teegalaiso, hee nee, hee Moseseeyo, osoloso hee Ilaisayo.” ⁶ Pitaye takalai kibiya gooleedele, diba obume.

⁷ Esemee kolobo sibilesa, diba gidisooso. Osoloso kolobo maga toso egeesee takaso, “Hagee medee ayo gooma mo holo, esiga o to medee dui.”

⁸ Esemee Pita, Yonee, osoloso Yemes to taka duloso egegeino, Mosesee dio Ilaisa dio mena, esino hedepe Yesu dibolo badoboome egeiso.

⁹ Osoloso diba mubi dokodooga see kumoo moulone, Yesuye dimapoo kitulugu sabolo takaso, “Epedee niyo egei goo odo hee mapoo na takee. Esino Odo Holo, a toloso hogabia ogoloso, hamamee odo hee mapoo ka takee,” diso. ¹⁰ Esemee Yesuye to taka diayo wulo kookodooso.

Esino diayo Yesu toloso hogabia goo eyo bei disono nei woosa nei woosa demeleso.

¹¹ Osoloso diayo Yesu mapoo woosaso, “Bei kasimaga tei eligili odo oso takolone, daga Ilaisa sibilesa, Keliso hamamee sibileigo dee ka takeliyo?”

¹² Esemee Yesuye to nei dimapoo egeesee takaso, “O, daga Ilaisa sibilesa eli medee moodoolaiso. Godeeyo to booka mapoo hogugu moloso, ‘Odo Holo, a dala toowa talaiso, osoloso edebeeyo a gowoolaiso.’” ¹³ Esiga ayo nimapoo taka, Ilaisa yo olo simiso. Osoloso edebeeyo yo dala teneeso, bei Godeeyo to booka maga taka ee dodolone.”

Yesuye giso holo bo holo pala moodoo

(Matiyu 17:14-21)

¹⁴ Yesuye o hamamee dili odo bakadio hedepedi mubi dokodoo paladee sabolo, see kumoo meilesa egeino, Yesu o hamamee dili odo abo tei eligili odo sabolo agadiga molome egeiso. Esemee odo susuga sibilesa mooloogoodooso. ¹⁵ Diba disono mooloogoodoloso balagameleeno, Yesu dimapoo simi ogoloso, dia howoogaso. Esemee diba Yesu mapoo goomoga sabolo hogugo diadeeso.

¹⁶ Esemee Yesuye dimapoo woosaso, “Niba ogo goo maga agadiga malala?” diso.

¹⁷ Osoloso mooloogoodoo ee ma kuloduga odo heeso egeesee takaso, “Eligili odo, mo holo bo holo pala oso ibaya paga, nayo moodoolame ido simino, no hamapoo mena. ¹⁸ Esiga bo holo yimapoo poologa, yo miyomoo homodobuloso, kakawa molone o mei wulo tekeliso, osoloso maga maga makawo ti diliso. Esino nee hamamee dili odo dimapoo mo holo bo holo peegoo hasuso pigilame woosano, diayo bo holo

peegoo hasuso pigile, bei diayo kitulugu tebilena.”

¹⁹ Esemé Yesúye dimapoo egeesee takaso, “Niba tei too mauwe odoó. A beame sage kasolo badoga niyo amapoo tei ka talaiyo? Osoloso niyo amapoo tei koo toga, a nimapoo dia gowoo. Esino giso holo amapoo ido sibe,” diso.

²⁰ Esemé diayo giso holo Yesu mapoo ido simiso. Esino bo holo eyo Yesu egeme, giso holo yo bo holoso o kulodu degiga meleso miyomoo homodobiaso. Esemé maga mapoo makawo oudoo sabolo mi mapoo bidigamo siliso.

²¹ Yesúye holopeyo oma mapoo egeesee woosaso, “Goo hagee kobolone holope yimapoo ka mimooloogoowo?”

Esemé holopeyo amameeye nei Yesu mapoo egeesee takaso, “Yo pepoko mapoo mimooloogoo.

²² Beame susuga bo holoso holope wolomalame yo dou mapoo toodoo, osoloso howomoo huso demeleeso. Esiga no kitulugu tebia mologa, nayo iba sooloo dele, osoloso iba pidi,” diso.

²³ Esemé Yesúye yimapoo egeesee takaso, “Nayo taka, ‘No kitulugu tebia daga iba pidi,’ diso. Esino edebeeyo amapoo tei toga, bi susuga haga kalawanee.”

²⁴ Osoloso holopeyo amameeye Yesu mapoo to neligi egeesee takaso, “A namapoo tei tooso, esino nayo a pidi, mo tei too pepoko see toowa dee,” diso.

²⁵ Esemé odoó susuga Yesu mapoo saga mooloogoodalame sibadee egeme, Yesúye bo holo mapoo neligi egeesee takaso, “No odoó mapoo dulu taba ibaya teneli. Esiga ayo namapoo to kitulugu sabolo ka taka, no epedee holope hageeyo kuloduga peegoo gasiboga, see holope hageeyo kulodu na gadi.”

²⁶ Osoloso bo holo gwa sabolo dia degiga meleso holope miyomoo togobuloso, yo peegoo gadiso. Esemé holope mi mapoo degigilega kakawoloso meleso. Esemé odoó aboso yo olo ta gooleeso. ²⁷ Esino Yesúye holopeyo dee mapoo toloso, yo tabalame pidiso. Esemé holope yo tabaso.

²⁸ Osoloso Yesu o hamamee dili odoó sabolo dibusomo moso kulodu dopolone, diayo Yesu mapoo mada woosaso, “Bei kasimaga bo holo peegoo hasuso pigilei kitulugu imapoo mauwe ka molo-somo?”

²⁹ Esemé Yesúye to nei egeesee takaso, “Niyo daga dokodoo toodagooga, bo holo egesi masi peegoo ka hasuso pigiya.” diso.

Yesu eyo talai goo see taka

(Matiyu 17:22-23, Luka 9:44-45)

³⁰ Yesu o hamamee dili odoó sabolo mi hee egee pogoloso, see Gelili mi ee ma kuloduga diso. Osoloso Yesu yo goomogele odoó heeso yo egeyaga, ³¹ bei, Yesu o hamamee dili odoó eligi meleso. Yayo dimapoo egeesee takaso, “Odoó Holo, a amapoo ha teli odoó mapoo tenelame tiasalaiso. Osoloso diayo a wolomalaiso, esino beame bakadio hedepedi eyo kulodu ta maga a see hogabileiso.”

³² Esino diayo Yesúye taka to eyo bei medee kibiya gooleedele. Esemé diba obume Yesu mapoo to eyo bei see wosele.

Odoó agayo wiligi doloso ka badalaiyo?

(Matiyu 18:1-5, Luka 9:46-48)

³³ Yesu o hamamee dili odoó sabolo Kapeniyum mi mapoo peledabaso. Osoloso diba moso diso dabalai mapoo debeiso. Osoloso Yesu o hamamee dili odoó mapoo woosaso, “Niba eli domo abaga sibulone ogoó goo boowomo simiyo?” ³⁴ Esino diayo to nei wedi dile, bei, diayo dibada

kuludo odoo agayo wiligi doloso badalai goo maga to boowaso.

³⁵ Yesu yo biamolone o hamamee dili odoo gilimadoloso, dimapoo egeesee takaso, “Edebeeyo malalo wiligi doloso badalai gooleega, yo eyo pepookodee, osoloso odoo susuga wulo wulayo pidi.”

³⁶ Yesuye holope ido sibilesa, dibada mudugiyi tebidiso. Osoloso holope Yesuye maduloso dimapoo egeesee takaso, ³⁷ “Edebeeyo mo hu maga holope hageesi pidiga, yo a pidi masi pidiso. Osoloso edebeeyo a pidiga, yo moma a diye di pidi masi pidiso.”

Odoo imapoo ha koo teli, diba ibada odoo

(Luka 9:49-50)

³⁸ Yoneeye Yesu mapoo egeesee takaso, “Eligili odoo, iyo odoo hee nee hu maga bo holo peegoo hasisamo silime egeiso. Esemee koodobilame iyo yimapoo takaso, bei yo ibolo hodobo mooloo-goodoo hedepenee.”

³⁹ Esemee Yesuye egeesee takaso, “Na hamaga takee. Odoo heeso mo hu maga goo mudu opusomodi moodooga, yayo mo hu mapoo tokenee goo saga takalaime. ⁴⁰ Osoloso odoo imapoo ha koo teli, diba ibada odoo.” ⁴¹ Yesuye egeesee takaso, “Ayo nimapoo tei goo hee taka, bei niba Kelisowo odooga, odoo heeso nimapoo howo keeneega, yo hamamee Godeeye nei tenelaiso.”

Tokenee goo talame kukuli
(Matiyu 18:6-9, Luka 17:1-2)

⁴² Esemee Yesuye o hamamee dili odoo dimapoo egeesee takaso, “Odoo heeso amapoo tei too odoo tokenee mapoo gido dilame gooleega, daga odoo aboso yimapoo sibilesa, diayo o mu

mapoo yo toowa bagagoloso howo bou mapoo toosoga, odoo egee dala pepoko tolosa talaiso. Esino odoo yayo amapoo tei too pepoko odoo ee tokenee mapoo gido dileso, tokenee toga, edebeeyo tokenee mapoo gido dili odoo ee takelega poogooga, Godeeye yimapoo nei dala toowa tenelaiso.

⁴³ Osoloso nee dee hodio oso no tokenee mapoo gido duga, dee hodio egee kobigi, dee hediliweso badoboso kookaiyo gie badeli talai soowa. Osoloso nee dee bakadio sabolo dou mapoo dilei tekepenee, bei dou egee koo semili. ⁴⁴ *

⁴⁵ Osoloso nee homo hodio oso no tokenee mapoo gido duga, homo hodio egee kobigi, homo hediliweso badoboso kookaiyo gie badeli talai soowa. Osoloso nee homo bakadio sabolo dou mapoo dilei tekepenee. ⁴⁷ Osoloso nee howo hodio oso no tokenee mapoo gido duga, nee howo hodio egee tapigi. Godeeye wiligi doloso badeli omapoo howo hediliwee gadilei soowa. Esino howo bakadio sabolo dou mapoo toodalai tekepenee. ⁴⁸ Bei mi omapoo

‘boobee egee molo koo wedili osoloso dou koo semili.’

⁴⁹ Esiga odoo susuga dala toga douso gawe masi gawoolaiso, bei Godeeye goomoga iba medee tekepo dabalame.”

⁵⁰ “Solu hadali bi medee tekepo. Esino solu hadali mauwe poogooga, hadali see talaisomo? Haye, see talai. Esiga niba solu masi molone nemegei dimapoo mesie sabolo deebée.”

10

Sobo huloso pegeli goo

(Matiyu 19:1-12, Luka 16:18)

¹ Yesu o hamamee dili odoo sabolo Kapeniyum mi pogoloso abaga dino Yudiya mi mapoo

* **9:44:** 9:44 sabolo 9:46 sabolo Makaye hamapoo hogugule. Esino 48 maga taka to hedepe.

peledoboloso, see abaga dino Yoden howo daso. Osoloso omapoo egeino, odoos mooloo-goodoo yimapoo sibadeeme, Yesuye dimapoo Godeeyo goo eyo daga eligi egeesee eligiso.

² Osoloso Pelisi odoos abosos sibileso Yesuye to tokenee takabeleeso, kukulo agalame yimapoo woosaso, “Esiga gisoso sobo huloso pagalai soowayo?”

³ Esemes Yesuye dimapoo to nei egeesee takaso, “Sobo huloso pegeli eyo goo Moseseeye nimapoo tei kasee eligiliyo?” diso.

⁴ Esemes diayo egeesee takaso, “Moseseeye imapoo tei egeesee eligiso, gisoso sobo poogooga, daga sobo pegeli peipa omapoo hoguloso sobo yo ka peegeena.”

⁵ Esino Yesuye dimapoo to nei egeesee takaso, “Mosesees yayo nimapoo egeino nibada sooloo dia kalawa neme tei hagee ka magoo. ⁶ Godeeye mipoo toowa hagee daga moodoo mapoo, giso sabolo sobo sabolo moodooso. ⁷ Bei egeesi maga gisoso oma dio owee dio pogoloso, see osobo sabolo hedepe doloso dabalaiso. ⁸ Osoloso diba daga giso obusomo, sobo obusomo doloso badebeiso. Esino diba see olo hedepe doloso doso.” ⁹ Yesuye egeesee takaso, “Godeeye giso dio sobo dio hedepedi, domo na pi,” diso.

¹⁰ Osoloso hamamees Yesu o hamamees dili odoos sabolo moso kulodu dopolone, sobo huloso pegeli eyo goo diayo Yesu mapoo see woosaso. ¹¹ Esemes Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Edebeeyo osobo pogoloso, sobo hee huga, yo odoos heeyo sobo peedee huso. ¹² Osoloso sobo yo omo pogoloso giso hee huga, yo odoos heeyo giso peedee huso.”

Yesu sabolo holaiso sabolo

(*Matiyu 19:13-15, Luka 18:15-17*)

¹³ Beeame hedepeso odoos abosos holaiso Yesu mapoo ido sibadeeso, o deeso sigoloso diba pidilame. Esino o hamamees dili odoos oso goo egee ogoloso hamaga takaso.

¹⁴ Osoloso Yesuye o hamamees dili odoos oso holaiso hamaga taka ogoloso, kamana sabolo dimapoo takaso, “Holaiso amapoo sibilei soowa. Niyo na hamaga takee, bei odoos holaiso hageesi masi oso Godeeye wiligi doloso badeli mapoo gasibileiso. ¹⁵ Ayo nimapoo tei goo hee taka, edebeeyo o goo holaiso masi omamo to mapoo mesimo sili, egeesi pelega pogoloso, Godee mapoo mesilega poogooga, yo Godeeye wiligi doloso badeli mapoo gasibilei mauwe.” ¹⁶ Osoloso Yesuye holaiso gilimadoloso, yayo hedepe maduloso o deeso sigolone Godeeye no pidi dee takoo, hedepe maduloso o deeso sigolone Godeeye no pidi dee takoo, diso.

Bi bei odoos

(*Matiyu 19:16-30, Luka 18:18-30*)

¹⁷ Yesu o hamamees dili odoos sabolo mi hee mapoo dimeleeno, odoos hee hoguo sibileso, o homo beiyopoo gauwoloso, yimapoo egeesee takaso, “Eligili odoos tekepo, ayo ogoo goo toga bado-boso kookaiyo gie badeli ka talaiyo?”

¹⁸ Esemes Yesu yo Godeeye hudi magoo doloso gooleedalame, yayo nei egeesee takaso, “Bei kasalame nayo a tekepo ka sisala? Hedepe Godeeno medee tekepo. ¹⁹ Esino nayo woosa to eyo nei, Godeeyo tei magoo no olo gooleedoos: odoos na wolome, adaba kooka sobo na peedee hui, heli na te, odoos hee mapoo gamenees na gigidi, odoos hee mapoo gamenees goo maga heli na te, osoloso nama dio noowee dio to taka mapoo mesie.”

²⁰ Osoloso odoos yayo Yesu mapoo egeesee takaso, “Eligili

odoo, a holope maga simi tei susuga hagee ayo tobuloso tomo simiso.”

²¹ Esemé Yesu sooloo dala sabolo odoo omapoo bolone yimapoo egeesee takaso, “No goo hedepe doopoo dagadi moloso. No dileso, nee bi susuga odoo abo mapoo nei moleeso talame todi. Osoloso bi too eyo nei molee bi mauwe odoo mapoo pi. Eseega no kei mi mapoo nei tenelaiso. Osoloso no ayo di hamamee sibe,” diso.

²² Osoloso bi bei odoo yo Yesuye to taka duloso, pupuda sabolo diso, bei bi bei mologa, o bi odoo abo mapoo tenelai goomoge.

²³ Esemé bi bei odoo dime, Yesu o hamamee dili odoo mapoo bolone egeesee takaso, “Bi bei odoo oso Godeeye wiligi doloso badeli mapoo gasibilei kalawa toowa.”

²⁴ Yesuye to taka duloso diba howoogaso. Esino Yesuye see dimapoo takaso, “Mo holo dio, Godeeye wiligi doloso badeli mapoo gasibilei kalawa toowa.

²⁵ Esiga dugo duseli midole ou maga be toowa, kemol oso gadilei kalawa. Esino bi bei odoo oso Godeeye wiligi doloso badeli mapoo gasibilei kalawa toowa.”

²⁶ O hamamee dili odoo Yesuye to taka duloso dia howoogaso. Osoloso disono nei woosa nei woosa dolone egeesee takaso, “Odo agayo gie badeli ka talaisomo?”

²⁷ Esemé Yesuye dimapoo bolone to nei takaso, “Edebeeyo eyo kitulugu maga Godeeye wiligi doloso badeli mapoo gasibileime, esino Godeeyo kitulugu sabolo bi susuga kalawanee.”

²⁸ Osoloso Pitaye Yesu mapoo egeesee takaso, “No ege, iba bi susuga poogooso, nayo di hamamee sibilame.”

²⁹ Esino Yesuye egeesee takaso, “Ayo nimapoo goo hee toowa taka, edebeeyo ayo di hamamee sibilame, osoloso to tekepo eyo goo

maga, o moso, o emei, o omoo, o omolo, o owee, o ama, o holaiso, osoloso mi poogooga,³⁰ odoo yayo o bi susuga poogoo eyo nei toowa daga dileso talaiso. Osoloso yo mi toowa hamapoo badolone, see moso, emei, omoo, omolo, owee, holaiso, osoloso mi bei malaiso. Osoloso edebeeyo yimapoo dala tenelaiso, bei yayo mo to mapoo mesiliga. Esino yo mo to tekepo eyo goo maga dala toloso, mi hoo poogoo mapoo see Godeeyo mi siboga, yo badoboso kookaiyo gie badeli talaiso. ³¹ Esiga epedee hamapoo odoo malalo egee do, see hamamee dabalaiso. Osoloso hamamee egee doso, see malalo dabalaiso.”

Yesu eyo talai see tobu taka

(Matiyu 20:17-19, Luka 18:31-34)

³² Yesu o hamamee dili odoo sabolo Yoluselem mi mapoo dulone, Yesuye malaso. Esino o hamamee dili odoo goo howoogamo dime, odoo abo hamamee sibadee dia ebigaso. Bei odoo susuga oso goolee Yoluselem mapoo goo tokenee peledeebeeyaga. Osoloso Yesu o hamamee dili odoowe gilimadoloso peegoo dopolone, Yoluselem mapoo goo yimapoo peledabalai dimapoo takaso. ³³ Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Iba Yoluselem mapoo peledobooga, Odo Holo, a edebeeyo tei moso wiligi tebisa sabolo, tei eligili odoo abo mapoo tenelaiso. Osoloso amapoo midileiso, osoloso a teli mapoo magalaiso, osoloso Yu odoonee mapoo tenelaiso. ³⁴ Diayo a manalaiso, osoloso amapoo makawo pakalaiso, osoloso a tiso dapalaiso, osoloso a wolomalaiso. Esino beame bakadio hedepedi pogoloso hamamee ta maga see hogado sibileiso.”

*Yemes dio Yonee dio goomoga
goo Yesu mapoo ogo taka
(Matiyu 20:20-28)*

³⁵ Osoloso Sebediyo owolo Yemes dio Yonee dio Yesu mapoo sibilesa egeesee takaso, “Eligili odoo, goo iyo goomoga namapoo taka,” diso.

³⁶ Esememe Yesuye nei takaso, “Ogoo goowo?”

³⁷ Esememe diayo nei egeesee takaso, “Nama Godeeye wiligi doloso badeli mi toowa mapoo siboga, iba goomogo, odoo hee nee dee deede dokolo buo, osoloso dee dobusu dokolo buo doloso goo susuga nobolo wiligi dalame,” diso.

³⁸ Esino Yesuye dimapoo nei egeesee takaso, “Niyo egee takoo goo eyo bei niba gooleede. Esiga niba dala toowa ayo talame egee molo, niba dala egeesee talai soowayo? Osoloso niba ayo talame egee molo niba egeesee talai soowado?”

³⁹ Esememe diayo nei egeesee takaso, “O, iba dala egee talai goomogo.”

Esememe Yesuye see egeesee takaso, “Niba dala toowa ayo talame egee molo, niba dala egeesee talaiso. Osoloso ayo talame egee molo, niba egeesee talaiso. ⁴⁰ Esino odoo hee mo dee deede dokolo buo, mo dee dobusu dokolo buo dalai, ayo hudi magalame, bei debi omapoo bilei Godeeye olo hudi magooso.”

⁴¹ Osoloso Yesu o hamamee dili odoo abo 10 diayo Yemes dio Yonee dio to taka duloso, dimapoo dia kamaso. ⁴² Yesu o hamamee dili odoo gilimadoloso, dimapoo egeesee takaso, “Mipoo toowa hageeyo wiligi odoo tebisa diayo odoo abo dibada hemi egee do mapoo dala sabolo, hegi sabolo teniliso. ⁴³ Esiga niba mipoo toowa hageeyo wiligi odoo tebisa dia goo na peede. Esino odoo agayo malalo badalai goomogoga,

nibada kulodu odoo hee dia pidi. ⁴⁴ Osoloso odoo agayo see malalo badalai dia goomogoga, no odoo susuga wulo nei mauwe wulayo dia pidi. ⁴⁵ Esiga Odoo Holo, a mi hamapoo edebeeyo a pidilame ka sibile, esino ayo mi odoo pidilame ka simi. Osoloso mipoo toowa hamapoo odoo bei Godee mapoo iyado sibilame a talame ka simi.”

*Yesuye odoo howo bakadio si moodoo
(Matiyu 20:29-34, Luka 18:35-43)*

⁴⁶ Osoloso diba Yeliko mi mapoo peledoboloso, Yesu o hamamee dili odoo sabolo mi egee pogoloso dimeleeno, odoo mooloogoodoo susuga diayo di hamamee simiso. Esememe odoo howo bakadio si o hu Batimeyes, Timayes eyo owolo, Yesuye sibilei eli pee mapoo badolone molee howameleeso. ⁴⁷ Esiga Batimeyesye Yesu Nasalet odoo sibogodi dume, Yesu mapoo idagaso, “Yesu, Debidiyo amawe, nayo a sooloo dele, osoloso pidi!”

⁴⁸ Batimeyes Yesu mapoo idageme, odoo aboso yo hamaga takaso. Esino yo koodobilega, see dia neligidi idagaso, “Debidiyo amawe, nayo a sooloo dele, osoloso pidi!”

⁴⁹ Yesu Batimeyes yayo i duloso, kookoo tabaso, osoloso egeesee takaso, “Yo hapoo sibe dee takee.” Esememe diayo howo bakadio si odoo iso, osoloso yimapoo egeesee takaso, “Goomoge. No toboloso, di. Yesuye no i,” diso. ⁵⁰ Esememe Batimeyes o gidei togobuloso, saga dokodoo pupeleso, Yesu mapoo simiso.

⁵¹ Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Ayo namapoo kasee moodoolameyo?”

Esememe howo bakadio si odoo oso nei egeesee takaso, “Eligili odoo, a agalai goomogo.”

⁵² Esememe Yesuye yimapoo egeesee takaso, “No wulo di. Nee

tei too oso no tekepo paso.” Esem e hhowo bakadio si odo y epedee omapoo see medee egeiso, osoloso yo Yesubolo eli maga diso.

11

Yesuye Yoluselem mi mapoo wiligi odo masi toboloso gadi

(*Matiyu 21:1-11, Luka 19:28-40, Yonee 12:12-19*)

¹⁻² Yesu o hamamee dili odo sabolo simi Yoluselem mi koola topome, Olipi mubi halege mapoo mosobia bakadio, Betepage osoloso Betani mapoo peledabaso. Osoloso Yesuye o hamamee dili odo bakadio diye doloso dimapoo egeese takaso, “Mosobia koogee mapoo dileso, omapoo ogoga be hu giekauwa, o hu donki, edebeeyo miligi mapoo buloso koo dili, mu mapoo ebigiso bagagoloso, homo mapoo bagagoo moloso. Esiga niyo ebigi pidi pogoloso, hapoo hado sibe.

³ Odo heeso niba ogo toowala dee takooga, niyo wulo egeese takee, ‘Donki be hagee epedee Lodeeye goomogogona, osoloso see hamamee odo heeso ka hado sibileigo,’ dee takeeye,” diso.

⁴ Yesu o hamamee dili odo bakadio mosobia omapoo dileso, donki be moso peegoo ebigi bagagoloso eli palaga tobudume egeiso. ⁵ Esem diayo donki be ebige bagagoo pidi meleeno, odo abo omapoo debei oso dimapoo egeese takaso, “Niyo ogo talame donki be ebige bagagoo egee ka pidala?” ⁶ Esem Yesu o hamamee dili odo oso to nei Yesuye dimapoo takee doloso taka tobuloso egeese takaso. Esem odo abo oso donki be hado dilei soowa diso. ⁷ Esem diayo donki be Yesu mapoo hado sibume, o miligi mapoo dugo pooloso, Yesu dokodoo buloso diso. ⁸ Osoloso odo moologoodoo susuga Yesu mapoo goomogolone dia gidei oso

eli Yesuye dilei mapoo malalo palagamo dime, odo aboso woiyo dibada go mapoo segei kookooloso palagamo diso. ⁹ Yesu yo domo abaga sibume, odo malalo debei sabolo osoloso Yesuwo miligiyo abaga sibadee odo oso idegisilone, egeese takaso, “Inolome! Iba Godee mapoo goomogo!”

Odo Godeeyo hu maga kitulugu sabolo sibo yo Godeeye pidi!

¹⁰ Wiligi doloso badeli mi ee sibo Godeeye pidi. Hagee ibada amawe Debidiye wiligi doloso badebei mi egesi masi malaiso.

Osoloso iba kei mi ma dokodoo Godee mapoo goomogo!”

¹¹ Osoloso Yesu o hamamee dili odo sabolo Yoluselem mapoo sibilesio, Yesu Godeeyo tei moso kulodu gadiso. Yo moso kulodu bi susuga mapoo egegemeleso diso, bei olo neligime, osoloso o hamamee dili odo 12 sabolo Betani mi mapoo diadeeso.

Yesuye pigi homo mapoo to taka (Matiyu 21:18-19)

¹² Yesu Betani mapoo tialoso, gesikolo Yoluselem mapoo dimeleeno, eli domopoo yo dia hodiaso. ¹³ Esem Yesu eli sage abaga sibulone, pigi homo du egeiso. Esem ko pameleyaga hodu dileso, egeiso. Esino ko mauwe, hedep duwenabu, bei pigi ko peli eyo beamenee. ¹⁴ Yesuye pigi homo mapoo egeese takaso, “No hamamee homokoko see palaime!” Yesuye egeese taka, o hamamee dili odo duso.

Yesuye Godeeyo tei moso kulduga odo peegoo hasusopugu

(*Matiyu 21:12-17, Luka 19:45-48, Yonee 2:13-22*)

¹⁵ Yesu o hamamee dili odo sabolo Yoluselem mapoo peledoboloso, Yesu Godeeyo tei moso tegei kulodu gadilesio egeino,

odoo bi abo nei moleeso talame si sabolo, osoloso odoo bi abo nei moleeso talaga molome egeiso. Osoloso molee mudu opusomodi piligeli debi poba sabolo molo talame poba sabolo bidige puguloso, diba susuga peegoo hasuso puguso. ¹⁶ Odoosusuga bi tolosogodeeyotei mosotegei eli pee kulodugagadiyaga Yesuye hamagatakasoo. ¹⁷ Yayodimapoo eligilone egeesee takaso, “Godeeyo booka ma kulodu toso egeesee takoo, ‘Mo tei moso odoo mosobia susuga maga oso Godee mapoo toodagili moso.’ Esino niyogoo egesi tolone, adaba molee heli teliso. Esiga niyo mo moso hagee see heli teli moso pasoo.”

¹⁸ Esemetei mosowiligitebisa sabolo tei eligili odoo susugasabolo oso to hagee dume, diayo Yesuwolomalame eli esigamosilesibiso. Bei Yesu mapoo kooso, bei diayo eligi mapoo odoo susugatei telega peegeeyaga, osoloso odoo susuga Yesuye eligi dume howoogaso osoloso goomogaso.

¹⁹ Osoloso habe omapoo Yesu o hamamee dili odoo sabolo mi toowa egee pogoloso diadeeso.

Pigi homo oso sia goo
(Matiyu 21:20-22)

²⁰ Gesikolodee mapoo diba eli domopoo diadeega meleeno, diayo pigi homo egeiso. Pigi homo o dee sabolo o kou sabolo, osoloso too susuga sio doloso molome egeiso. ²¹ Pita Yesuye daga homo mapoo to taka goolee puguloso Yesu mapoo egeesee takaso, “Eligili odoo, no ege. Nayo daga pigi homo mapoo to taka oso olo sio doloso molo,” diso.

²² Esemee Yesuye o hamamee dili odoo dimapoo egeesee takaso, “Niba Godee mapoo tei te,” diso. ²³ “Ayo nimapoo goo hee toowa

taka, edebeeyo mubi hamapoo egeesee takooga, ‘No dileso, abei mapoo kulodu mei,’ dee takooga, o sooloo ma kulodu googoolee bakadio delega, yayo taka goosotei peledabalai dee gooleega, Godeeye goo hagee tei peledabalame modolaisoo. ²⁴ Esiga ayo nimapoo taka, niyo toodaga goosotei ogoobi talame ka toodagoo-somoo, bi egee talai dolosotei toga, bi egee niyo talaisoo. ²⁵ Esiga niyo howo gise goo toodagolone, odoo heeso nimapoo goo tokenee moodoo pepoko mologa, niyo odoo egeeyo goo tokenee daga malalo boobado pigi. Egeeseega nibada oma keimi ma dokodoo egee bado, Godeeye nibada gootokenee hapoloso boobado pigileiso. ²⁶ Niyo odoo heeyo gootokenee boobadelega poogooga, nibada oma keimi ma dokodoo egee bado Godeeye nibada gootokenee hapoloso boobadalaime.”*

Yesuye kitulugu maga woosa goo

(Matiyu 21:23-27, Luka 20:1-8)

²⁷⁻²⁸ Diba see Yoluselem mapoo sibadeeso, osoloso Yesu tei mosoma kulodu silino, tei mosowiligi tebisa odoo sabolo, tei eligili odoo sabolo, Yu odoowo wiligi tebisa odoo sabolo oso, yimapoo sibilesotoolosogoo susuga egee ka moodoomo silala? Nayo goosusuga hagee moodoolame kitulugu namapoo odoo agayo teneeyo?”

²⁹ Esemee Yesuye dimapoo nei takaso, “Ayo nimapoo wosolaisoo. Osoloso niyo amapoo nei takooga, ayo goo susuga hagee moodoolame amapoo kitulugu tenee hagee odoo ee nimapoo takalaisoo.” ³⁰ Esemee Yesuye dimapoo woosaso, “Yoneeye odoo

* **11:26:** 11:26 To hagee odoo abo oso taka Makaye hogugu dee takeliso, esino odoo bei oso taka Makaye hogugule dee takeliso.

susuga howo sawwidiga goo eyo bei kasiyo, kitulugu Godee maga simiyo, o odo hee maga simiyo? Niyo amapoo to nei takee!” diso.

³¹ Esem diso nediliyo to moumeleso takaso, “Iyo Godee maga simi dee takooga, yayo imapoo egeese takalaiso, ‘Bei kasimaga niyo Yonee mapoo tei telega ka poogoowo?’ dee takalaiso. ³² Esino iyo yayo kitulugu egee odo maga simi dee takooga, odo susuga oso imapoo kamanagalaiso.” Bei odo susuga oso goolee Yonee yo tei Godeeyo to tosili odo dee gweli.

³³ Esem diayo Yesu mapoo to nei egeese takaso, “Iba gooleedele,” diso.

Esem Yesuye dimapoo to nei takaso, “Ayo kitulugu too goo eyo bei nimapoo takalaime,” diso.

12

Geleipi ko segei homolee sabolo bali odo sabolo

(Matiyu 21:33-46, Luka 20:9-19)

¹ Yesuye see dio masi takolone tei moso wiligi tebisa odo sabolo, tei eligili odo sabolo, Yu odoowo wiligi tebisa odo dimapoo takaso, “Beeame hee mapoo odo heeso geleipi ko sogoloso pee maga beelee. Osoloso geleipi ko i debisilame yo ou poogooso. Osoloso yo bi egee balame moso egi dogo yo ou poogo mapoo tobuduga tegeiso. Osoloso yo eli sage peegoo dilame, geleipi ko segei ee balame odo abo gilimadoloso dimapoo egeese takaso, “Niba geleipi ko segei hagee niyo medee balaga melee. Osoloso geleipi ko peleso, ko poga, ko hodio abo niyo gooloogolone, ko hodio abo mo gooloogaloso, magoo dee melee,” diso. Osoloso geleipi ko segeli odo yo mi hee mapoo diso. ² Osoloso yo omapoo dilesos badoboome, geleipi ko oso

peleso palagaloso bi moodoogaloso gooloogalai beame oso simiso. Esem yayo o tou teli odo hee diye dolone geleipi ko abo gooloogaloso tosibe diso. Esem o tou teli odo oso geleipi ko segei ee bali odo dimapoo o wiligi odo toba eyo geleipi ko abo gologaloso tosibilame diso. ³ Esino yo omapoo dilesos peledobome bali odo oso yo woomele pogoloso geleipi ko telega mosoowe see wedi diye diso. ⁴ Esem egeese si ogoloso, geleipi ko segeli odo yayo see o tou teli odo hee diye diso. Esino odo hee yibolo see geleipi ko segei bali odo oso wiligi mapoo woloso, ebia goo teneloso diso. ⁵ Esem geleipi ko segeli odo yayo o tou teli odo hee diye diso. Esino geleipi ko segei ee bali odo oso yo wolomaso. Esem geleipi ko segeli odo yayo o tou teli odo abo susuga diye diso. Esino geleipi ko segei ee bali odo oso abo wulo wooloso poogooso, esino abo diayo piluguso.

⁶ Esino yayo gooma owolo hedepe diye dolone egeese gooleeso, “Geleipi ko segei ee bali odo oso mo holowo to duloso, yimapoo mesileiso,” diso.

⁷ Esino geleipi ko segei ee bali odo diayo geleipi ko segeli odo eyo owoloye simi ogoloso diso nediliyo egeese takaso, ‘Holo hagoso amaye geleipi ko segei hagee oma toga yayo talaiso. Esiaga geleipi ko segei hagee see iyo talame yo wolomamo,’ diso. ⁸ Esem diayo geleipi ko segeli odoowo owolo tolosos wolomaso. Osoloso o su geleipi ko sogoloso beelee peegoo tokopuguso.”

⁹ Yesuye dio masi hagee takoloso badolone egeese takaso, “Esiga geleipi ko segeli odo yayo see kaseelaisomo? Yayo sibilesos geleipi ko segei bali odo piliguloso, see geleipi ko segei bali odo abo mapoo ‘gibe’, dee takalaiso.

¹⁰ Esiga niba Godeeyo to booka ma kulodu hogugu to hagee see niyo hesigaso,

‘Moso tegeli odoos diayo omou gowoomo poogoo, omou oso epedee hamapoo moso omu domo pupodoo ka moloso. ¹¹ Goo hagee Godeeye moodoo. Esiga iba goo hagee ogoloso goomogoso.’”

¹² Esemu Yu odoos wiligi tebisa diayo Yesuye dio masi taka hagee dume egeesee gooloogaso, “Yesuye ibada goo takoo,” diso. Esemu diayo Yesu talame eli esigamo silesibiso. Esino diba odoos susuga bolo obugume Yesu telega poogoo diadeeso.

Sisa mapoo tekisi molee teneli goo

(Matiyu 22:15-22, Luka 20:20-26)

¹³ Osoloso hamamee Yu odoos wiligi tebisa oso Yesuye Loum gamalee mapoo goo tokenee abo takalame gooleeso. Esemu diayo Pelisi odoos abo sabolo Helodeeyo mooloogoodoo odoos abo sabolo Yesu mapoo gamenee takalame diye diso. ¹⁴ Diayo yimapoo sibilesos egeesee takaso, “Eligili odoos, iba gooleedoos, no tei goo takeli odoos. Osoloso no odoos bolo koo ebili, osoloso nayo odoos kolo mapoo koo egeli. Osoloso nayo Godeeyo eli odoos susuga mapoo tei eligi moloso. Esiga Loum gamalee wiligi odoos Sisa mapoo tekisi molee tenelai tekepowa o tokeneeyo? ¹⁵ Iyo tenelaisomo o tenelaimoyo?” diayo Yesu mapoo woosaso.

Esemu Yesu yo diayo gamenee takalame si gooleedolosos dimapoo egeesee takaso, “Bei kasimaga niyo a ka kukulo ogoowala? Niba molee ko hedepe a agalaiya tosibe,” diso.

¹⁶ Esemu diayo Yesu mapoo molee ko hedepe tosibilesos teneme, yayo dimapoo takaso, “Hagee odoos agamo mudu do osolosos agamo hu do?”

Esemu diayo yimapoo nei takaso, “Sisayo mudu sabolos hu sabolos molo,” diso.

¹⁷ Esemu Yesuye dimapoo takaso, “Sisayo bi Sisa mapoo tenee. Osolosos Godeeyo bi Godee mapoo tenee,” diso.

Esemu diayo Yesuye taka dume dia howoogaso.

Tolosos see hogabili eyo goo Yesu mapoo woosa

(Matiyu 22:23-33, Luka 20:27-40)

¹⁸ Osolosos midoo ma kuloduga hogoogabili goo mauwe dee takeli, Sedisi odoos, diayo Yesu ma sibilesos gamenee takalame egeesee woosaso, ¹⁹ “Eligili odoos, Moseseeyo imapoo tei eligilone egeesee eligisos, gisosos sobo hulosos holo soomagelega toga, see omoloye emei ta eyo osobos bau hulosos emeiyo hu maga holo sologamagalaisos. ²⁰ Omolos dio 7 debeisos. Esino daga emeiyo sobo hulosos holo soomagelega taso. ²¹ Osolosos omoloye emei ta eyo osobos bau husos, esino holo soomagelega taso. Osolosos omolos hee domos oso bau see hulosos, holo soomagelega taso. ²² Egeesee seemelesos omolos dio susuga 7 holo soolooga magelega weidasos, osolosos sobos bau sabolos taso. ²³ Bei sobos yo giso 7 oso huyaga, tolosos hogabilei beeamo omapoo, yo agamos sobos dalaisomos?”

²⁴ Yesuye dimapoo nei takaso, “Niba goo doopoo gweli odoos, bei niba Godeeyo to oso booka maga taka sabolos Godeeyo kitulugus sabolos niba gooleedele. ²⁵ Bei tolosos hogabilei beeamo omapoo gisos sabolos sobos sabolos huleime. Esino diba keimis ma dokodoo Godeeyo momaiyo masi dabalaisos.

26 Toloso hogabilei goo, niba Moseeeye booka mapoo hogugu niyo hesigileyo? Ebelehem, Aisek, osoloso Yekob olo taso. Esino homo douso nademe, paiya beeamo omapoo Godeeye Moseeeye mapoo egeesee takaso, 'Epedee hamapoo a Ebelehemyo Godee, osoloso a Aisekeeyo Godee, osoloso a Yekobyo Godee,' diso. Odo hagee weidaso, esino dibada dio oso epedee hamapoo gie doso. ²⁷ Esiga yo odo weida eyo Godeenee, odo gie hagee do eyo Godee. Esino niyo odo toloso see gie badeli talaimo dee gooleega, niba goo doopoo gweli odooso."

Tei magoo kaso toowa ka molo-somo?

(Matiyu 22:34-40, Luka 10:25-28)

²⁸ Tei eligili odo hee diayo toso agadigamelee omapoo sibileso badolone dumeleeso. Osoloso Yesuye Sedisi odo mapoo to nei tekepo taka dume, yayo Yesu mapoo egeesee woosaso, "Tei magoo kaso toowa ka molosomo?" diso.

²⁹ Esemo Yesuye nei takaso, "Tei magoo toowa hagosu, 'Isalael (Yu) odo niba dui! Ibada Lodee Godee hedepe. ³⁰ Esiga nee Lodee nee Godee nee sooloo ma kulodu googoolee sabolo, nee su susuga sabolo, osoloso nee kitulugu sabolo oso dia sooloo dele.' ³¹ Osoloso tei magoo toowa hee hagosu: 'Nee su no nediliyo egee sooloo dolo egeesee masi, nemegei nayo dia sooloo dele.' Tei magoo toowa aboso, tei bakadio hagee dagadile," diso.

³² Osoloso tei eligili odo yayo see Yesu mapoo nei takaso, "Eligili odo, nayo tei goo olo takaso. Esiga Godee hedepe badoso, Godee hee mauwe. ³³ Esiga gala hu woloso siloso Godee mapoo teneli sabolo, bi abo teneli sabolo, tei oso taka hagee haga goo toowanee.

Esino tei magoo bakadio hagosu goo toowa ka moloso: Nee sooloo ma kulodu googoolee sabolo, nee su susuga sabolo, osoloso nee kitulugu sabolo oso, dia sooloo dele. Osoloso nee su no nediliyo egee sooloo dolo egeesee masi nemegei nayo dia sooloo dele," diso.

³⁴ Esemo Yesu odo yayo to nei tekepo taka dume yimapoo egeesee takaso, "No Godeeye wiligi doloso badeli mapoo gasibilei koola bado," diso. Esemo odo aboso goo abo yimapoo woosalai obume poogooso.

Keliso agamo owolowo?

(Matiyu 22:41-46, Luka 20:41-44)

³⁵ Hamamee Yesuye Yu odoowo tei moso tegei kulodu odo susuga mapoo eligilone yayo woosaso, "Bei kasimaga tei eligili odo diayo Keliso Debidiyo amawe dee ka takeliyo? ³⁶ Debidiye to kitulugu sabolo Dio Tei maga takaso, 'Godeeye mo Lodee (wiligi odo toba) mapoo takaso:

"No abolo wiligi doloso badalame mo dee deede de dokolo bie. Osoloso nee ha teli odo nama hemi deebede dalaiso.'"

³⁷ Debidiye Keliso mapoo 'Mo Lodee' diso. Esino bei kasimaga tei eligili odo diayo 'Keliso Debidiyo amawe dee ka takeliyo? Kelisoye Lodee osoloso Debidiyo amawe dalai tebiayo? O, Keliso yo Lodee osoloso yo Debidiyo amawe oso."

Odo susuga goomogolone o to mapoo medee duso.

Yesuye tei eligili odo dia goo taka

(Matiyu 23:1-36, Luka 20:45-47)

³⁸ Yesuye odo susuga mapoo eligilone egeesee takaso, "Niba tei eligili odo mapoo medee ege. Diba dugo dia tekepo mekikaloso silesibiliso, osoloso bi neiso teli mi mapoo debeli odo oso diba ogoloso homo beiyopoo

gasuwuloso goomoga to takalame goomogeliso. ³⁹ Diba howo gisili moso ma kulodu wiligi odoo toba eyo debi mapoo bulumulame, osoloso wo toowa nologolone debei mi mapoo wiligi odoo toowa toba eyo debi mapoo bulumulame goomogeliso. ⁴⁰ Esino diayo sobo bauwe ebilame kukunoloso dia moso sabolo bi sabolo dibada doloso tolosa omapoo dopolone, dia goo gagaloso howo dia sage gisiliso, odoo aboso diba tekepo odoo dee gooleedalame. Esino bei egeesee maga diba dala toowa talaiso.

*Sobo bauso emegeidi bi teneli
(Luka 21:1-4)*

⁴¹ Yesu tei moso tegei kulodu edebeeyo molee ko bokosi mapoo sooloogamelee koola mapoo badolone odoo susuga bameleeso. Bi bei odoo molee ko toowa masi sooso. ⁴² Osoloso sobo bau bi mauwe oso sibilesa molee ko ta bakadio toosooso.

⁴³ Esemé Yesu o hamamee dili odoo gilimadoloso dimapoo egeesee takaso, “Ayo nimapoo goo hee toowa taka, odoo susuga molee ko sooso, esino sobo bau bi mauwe hagoso molee ko bakadio toosoo oso dagadiso. ⁴⁴ Bei odoo diba bi bei, esino dia bi abo pepoko ka toosoo. Esino sobo bau yo bi mauwe yayo sibilesa, o wo talame magoo melee molee ko pepoko olo susuga toosooso.

13

*Yesuye Godeeyo tei moso tegei
oso tokenee palai goo taka
(Matiyu 24:1-2, Luka 21:5-6)*

¹ Beeame omapoo Yesu tei moso tegei pogoloso dimeleeno, o hamamee dili odoo heeso sibilesa yimapoo egeesee takaso, “Eligili odoo, ibada tei moso yoso tegei medee tekepo hagee, no ege, osoloso yo toowa medee tekepo, no ege,” diso.

² Esemé Yesuye to nei yimapoo egeesee takaso, “Tei moso tekepo tegei epedee no hagee ogo, hamamee guobigileiso, esega yo hedepeso yo hee ma topudoo malaime,” diso.

³ Osoloso Yesu Olipi mubi dokodoo tei moso tegei ma hodiokoo bolone badoboome, Pita, Yemes, Yonee, osoloso Endulu diayo dibusomo sibilesa yimapoo woosaso, ⁴ “Nayo imapoo takee, goo susuga hagoso kopolone ka peledobalaiyo? Osoloso goo susuga hagoso sibilei koola topooga iyo goo mudu opusomodi kasi ogoloso ka gooleedalaiyo?” diso.

⁵ Esemé Yesuye dimapoo to nei egeesee takaso, “Niba obeeamo, odoo heeso nimapoo gamenee takeeyaga. ⁶ Odoo bei oso sibilesa ‘A Kelisoso’, dee takalaiso. Diayo egeesee takooga, odoo susuga peegoo gilimado dileiso. ⁷ Osoloso nee mosobia koola mapoo ha to osoloso, mosobia eli sage mapoo ha to dee taka duga, niba haga na ebige. Goo susuga peledabalaiso, esino hoo poogoo ogosonee. ⁸ Osoloso mosobia heeso mosobia hee mapoo nei ha to nei ha to dalaiso, osoloso mipoo toowa hamapoo mosobia opusomo opusomodi mapoo mibia toowa sibileiso. Osoloso nei me pagalaiso. Esino goo susuga hagoso peledobooga, soboso holo soomagalame si dadala masi si dadalaiso, bei dala beame mimooloogoo oso.

⁹ Esiga goo susuga hagoso peledobooga, niba obeeamo. Edebeeyo niba goo palabalai mapoo iyado dileso, howo gisili moso tegei ma kulodu niba wologolaiso. Osoloso amapoo tei too maga niba wiligi toowa tebisa odoo dibada mudu giyopoo gilimado peleso mo goo dimapoo

takalaiso. ¹⁰ Mi hoo pagalai hoo-goo mologa, mo tekepo hagee daga edebeeyo mi susuga mapoo takomo dileso, odoo susuga duloso tebia mapoo. ¹¹ Osoloso edebeeyo niba goo palabalai mi mapoo ido duga, niyo takalai goo haga na koude. Bei niyo takalai goo-goollee tekepo nimapoo Godeeye tenelaiso. Esino niba nibusomo to takalaime, Dio Tei oso nibulo toboloso to ka takalai.

¹² Omeiye omolo teli mapoo ido dilame tiasalaiso. Osoloso omaye owolo sabolo teli mapoo ido dilame tiasalaiso. Osoloso holaisoso mesilega pogoloso, oma dio owee dio teli mapoo gilimado dileiso. ¹³ Bei niyo amapoo tei too maga odoo susugaso niba hegileiso. Esino odoo agayo o tei too kalawoloso dalaso dileso hoo poogoo mapoo ka peledobooga, yo gie badeli talaiso.

¹⁴ (Hesigeli odoo, no goo hageeyo bei medee gooleede.) Tei moso mapoo Godee hegili bi tokenee mudu opusomodi bi oso mellega pagalai mi mapoo molo ogoga, Yudiya mi omapoo debeli odoo mubi dokodoo saga kukulo pele. (Bi tokenee hagoso Godeeyo howo woola tei moso tokenee palaiso, esiga Yu odoo oso tei moso kulodu gasibilesa Godeeyo hu dokodoo poudalame sibilame goomogalaimo.) ¹⁵ Osoloso odoo moso hau mapoo badoga, bi talame moso kulodu na gadi. ¹⁶ Osoloso odoo homolee mapoo nei howo sogomo siloga, o mosopoo gidei na tadi. ¹⁷ Esiga sooloo dolo, sobo koowasi moodooga sabolo osoloso sobo holowee too neli sabolo beame omapoo kukulei beame tekepo agalaime. ¹⁸ Esiga Godee mapoo toodagee. Bei goo hagoso wau beame mapoo sibilega pagalame. ¹⁹ Bei beame omapoo dala goo toowa sibileiso. Esiga mi toowa bei mimooloogo

omaga simi, dala toowa hageesi edebeeyo egele. Esiga dala hagoso dileso hoo poogooga, hamamee dala goo hageesi see agalaime. ²⁰ Esiga Godeeye dala beame deiyepo moodoolaiso. Esino yayo beame sage magoo diepi, odoo susuga gie badele pegeli. Esino dala ma kulodu Godeeye hesiga odoo abo gooleepugulone dala beame see deiyepo moodoolaiso. ²¹ Beame omapoo edebeeyo nimapoo sibilesa, 'Ege! Keliso hagoso,' o 'Yo koo badoso,' dee takooga, niyo dimapoo tei na te. ²² Bei gamenee Keliso sabolo osoloso gamenee Godeeyo to tosili odoo oso sibilesa Godeeye hesiga odoo wulo gilimilame goo toowa mudu opusomo opusomodi moodoolaiso." ²³ Esiga Yesuye dimapoo egeese takaso, "Niba obeamo! Goo hagee sibilei molome, ayo goo susuga nimapoo takaso."

Yesuye see sibilei goo

(*Matiyu 24:29-44, Luka 21:25-33*)

²⁴ "Beame omapoo dala goo toowa me pogoloso, hamamee, 'osoko neligidi pigileiso, osoloso a sabolo gadee pigileime. ²⁵ Osoloso giwo keima dokodooga tikedibileiso, osoloso kitulugu bi toowa keima dokodoo egee molo Godeeye halabileiso.'

²⁶ Beame omapoo odoo susuga oso Odo Holo, a kolobo ma kuloduga gadeepugu sabolo kitulugu sabolo siboga agalaiso. ²⁷ Osoloso ayo sibilesa, mo momaiye susuga diye dalaiso, Godeeye hesiga odoo mi toowa mapoo egee do iyadalame.

²⁸ Esiga niba sokai (homo) maga goo goolee medee te. O du sisi-galoso mouloso see pisigaga, mi kibilei koola tooboo dee goolee. ²⁹ Egeeseega ayo nimapoo taka goo

oso peledaba ogoga, Odoo Holo, a sibilei dia koola tooboo dee goolee. ³⁰ Ayo tei goo nimapoo taka, epedee beeamo hamapoo odoo hagee do wedilega dogo, goo susuga hagoso peledobalaiso. ³¹ Kei sabolo mi sabolo mauwe pagalaiso. Esino mo to kookaiyo moloso osee malaiso.”

³² Osoloso Yesuye egeesee takaso, “Odoo susuga goo hagoso sibilei beeamo sabolo osoko howo sabolo gooleede. Osoloso momaiye keimi ma dokodoo egee do sabolo, Godeeyo owolo abolo gooleede. Esino hedepe ma Godeeye gooleedo. ³³ Osoloso beeamo oso sibilei nibolo gooleede, esiga niba moodoo doloso bolone ka deeb. ³⁴ Odoo Holo, ayo sibilei egesi moloso, edebeeyo mi hee mapoo dulone, o tou teli odoo mapoo moso hagee gibamelee, dee takoloso dileiso. Osoloso yo tou teli odoo mapoo moso egee gibalalai maga tou opusomo opusomodi pileiso. Osoloso osulu gibalalai odoo mapoo yayo see wedi sibilei maga egeesee takalaiso, ‘Medee be!’

³⁵ Esiga mosowo oma masi aso. Esiga niyo medee be! Bei ayo sibilei beeamo niba gooleede. Habe sibumobee, o gesi domo sibumobee, o kudi takooga sibumobee, o gesikolodee sibumobee. ³⁶ Osoloso ayo saga sibileso ogoga, niba tiesa molo agalai tekeponee. ³⁷ Ayo nimapoo to taka see odoo susuga mapoo takooso, niba moodoo doloso, bolone ka deeb,” diso.

14

Wiligi odoo tebisa oso Yesu wolomalame to mou goo
(*Matiyu 26:1-5, Luka 22:1-2, Yonee 11:45-53*)

¹ Osoloso Godeeye gababia goolee pugu wo nalai sabolo osoloso wo mosoowe nalai beeamo bakadio hoogoo meleeso.

Eseme tei moso wiligi tebisa odoo sabolo osoloso tei eligili odoo sabolo diayo Yesu tolosa mada wolomalame eli esiamo silesibiso. ² Esino diayo diso nediliyo egeesee takaso, “Iyo wo ne hamapoo yo tolosa wolomalaime, bei odoo susuga oso imapoo kamanaloso ibolo biligiyaga,” diso.

Betani mi mapoo soboso bo i sisigagili medee tekepo oso Yesuwo wiligi mapoo soo goo

(*Matiyu 26:6-13, Yonee 12:1-8*)

³ Yesu Betani mi mapoo Saimon daga kolo e bia masi eyo mosopoo badolone nei nameleeso. Eseme sobo heeso bo i sisigagili medee tekepo mai masi pepoko, o hu alabasta, omapoo keedo simiso. Yo sibileso bo i sisigagili medee tekepo keeso, o hu nad, me goobopuguloso, Yesuwo wiligi mapoo sooso.

⁴ Eseme odoo abo omapoo debei oso ogoloso komonolone diso nediliyo egeesee wosogaso, “Bei kasimaga sobo yayo bo i sisigagili medee tekepo goo mauwe mapoo sologo pugulone ka mauwe paga pele?” diso. ⁵ “Yayo bo i sisigagili medee tekepo ee odoo mapoo neiso talame tenee diepi, molee toowa 300 ee tolosa bi mauwe odoo mapoo teneli.” Diayo dee takoloso, sobo yimapoo kamanaso.

⁶ Eseme Yesuye dimapoo nei takaso, “Yimapoo egeesee na takee. Bei kasimaga niyo yimapoo kamanaloso ka takala? Yayo amapoo goo tekepo moodooso.

⁷ Esiga bi me odoo beeamo susuga nibolo dabalaiso. Esiga niyo diba gooleepuguga, diba biso pidilei tekepo. Esino beeamo susuga ma kulodu a nibolo badalaime, esiga niyo beeamo susuga omapoo a pidileime. ⁸ Esiga sobo hagoso yayo moodolai dee goolee goo ee amapoo moodooso. Yayo mo suso hamamee midoo ma kulodu malai

goo ee goolee pugulone, bo i sisi-gagili medee tekepo oso amapoo sooso. ⁹ Ayo nimapoo tei goo hee taka, edebeeyo mi toowa mapoo to medee tekepo takomo duga, sobo hagoso amapoo moodoo goo ee see takalaiso, osoloso diayo yo see goolee pigilame,” diso.

Yudaseeye Yesu toloso ha teli mapoo tenelame to tiasoo goo

(Matiyu 26:14-16, Luka 22:3-6)

¹⁰ Osoloso Yesu o hamamee dili 12 ma kulodu odoo hee Yudasee Isakeliyot yayo tei moso wiligi tebisa mapoo dilesos Yesu dimapoo tiasalame diso. ¹¹ Esemé diayo o goo dume, dia goomogolone yimapoo molee nei tenelame to takoloso tei magooso. Esemé Yudaseeye Yesu toloso dimapoo tenelame eli esiamo silone beame tekepo bameleeso.

Yesuye o hamamee dili odoo sabolo Godeeye gababia wo ne goo

(Matiyu 26:17-25, Luka 22:7-14,21-23, Yonee 13:21-30)

¹² Osoloso wo mosoowe nalai beame oso mimooloogooga, daga hoogoo Godeeye gababia omapoo Yu odoo dibada amawe piligilega poogoo ee goolee pigilame, diayo Godeeye gababia wo nali beame omapoo, diayo sipi be hu molubo gie kakauwa wologaliso. Esemé Yesuwo hamamee dili odoo oso Yesu mapoo egeesee woosaso, “Nayo iba kamapoo dilesos Godeeye gababia wo nalai moodoolai ka goomogolo?”

¹³ Esemé Yesu o hamamee dili odoo bakadio diye dolone egeesee takaso, “Niba Yoluselem mi toowa mapoo diadee. Osoloso niba omapoo dilesos ogoga odoo howo keedoloso eli domopoo dumologa tugodalaiso, osoloso niyo yimapoo hamamee deede. ¹⁴ Osoloso yo moso kulodu gaduga, moso eyo oma mapoo egeesee takee, ‘Eligili odoo oso egeesee taka, ‘Ayo mo hamamee dili odoo gilimadoloso,

Godeeye gababia wo nalame debi poopa gooboogoo kasomo?’” dee takee. ¹⁵ Osoloso yayo niba moso dokodoo ido peleso debi poopa gooboogoo toowa olo moodoo doloso melee eligileiso. Esiga ibada wo niyo omapoo moodee,” diso.

¹⁶ Esemé Yesu o hamamee dili odoo bakadio oso Yoluselem mi toowa mapoo diadeeso. Diba omapoo dilesos egeino, goo Yesuye dimapoo taka goo susuga ee molome egeiso. Esemé diayo Godeeye gababia wo nalai omapoo moodooloso, diba see Yesuye o hamamee dili odoo abo sabolo debei mapoo wedi diso.

¹⁷ Osoloso habedee mapoo Yesu o hamamee dili 12 sabolo sibilesos moso omapoo peledabaso. ¹⁸ Diba omapoo wo nolone dopome, Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Ayo nimapoo tei taka, mooloogoodoo hagee ma kulodu odoo hee abolo wo hagee namolo oso a tiasalaiso.”

¹⁹ Esemé Yesu o hamamee dili odoo oso to hagee dume, dia goohelime, diayo Yesu mapoo egeesee woosaso, “Ayonee, o ayowo?” diso.

²⁰ Esemé yayo dimapoo nei takaso, “12 odoo mooloogoodoo hagee ma kulodu, odoo agayo abolo wo podoloso homokoko si eyo i daga keedoloso bedi mapoo olugu doloso naga, odoo oso a tiasalaiso. ²¹ Esiga Godeeyo toso daga hoogoo booka mapoo taka Odoos Holo, a talaiso, diso. Esiga to ee dodolone a talaiso. Esino Odoos Holo, a wolomalame tiasili odoo yo dala toowa talaiso. Esiga oweeye yo soomagelega poogoo diepi, yo tekepo peliyo,” diso.

Lodee goolee pugu wo ne goo

(Matiyu 26:26-30, Luka 22:19-20)

²² Osoloso diba wo nalaga molome, Yesuye wo toloso, Godee

mapoo goomoga toodagoloso wo popeiso. Osoloso o hamamee dili odoo mapoo pulone egeesee takaso, “Ne, hagee mo suso,” diso.

²³ Osoloso yo see geleipi ko i kapu mapoo keesoo toloso, Godee mapoo goomoga toodagoloso, dimapoo teneme, diayo susuga homokoko i neso.

²⁴ Osoloso Yesuye see egeesee takaso, “Hagee mo sawo. Godeeye olo takaso, ‘A odoo bei sabolo hedepe dalaiso,’ diso. Esiga goo hagoso peledabalame mo sawo peegoo sologo pigileiso. ²⁵ Esiga ayo nimapoo tei goo hee taka, a epedee hamapoo geleipi ko i keesoo see nalaima. Esino hamamee Godeeye wiligi doloso badalai mi mapoo geleipi ko i keesoo dia nalaiso.”

²⁶ Osoloso diba goomoga kosaiya pouloso, see Olipi mubi dokodoo paladeeso.

*Pitaye Yesu boobado pigilei
maga Yesuye taka goo*

(*Matiyu 26:31-35, Luka 22:31-34, Yonee 13:36-38*)

²⁷ Esemé Yesuye see dimapoo egeesee takaso, “Niyo susuga a pogoloso kukulo dileiso. Bei Godeeyo toso booka maga egeesee takooso,

‘Godeeye sipi be hu bali odoo ee wolomalaiso, osoloso sipi be hu susuga oso yimaga peegoo kukulo dileiso.’”

²⁸ Osoloso Yesuye see egeesee takaso, “A ta maga see hogabuloso, malalo dileso, Gelili mi toowa mapoo niba tugodalaiso.”

²⁹ Esemé Pitaye Yesuye to taka duloso Yesu mapoo egeesee takaso, “Haye! Odoo aboso no pogoloso diadeega, ayo no pogoloso dileime.”

³⁰ Esino Yesuye yimapoo see egeesee takaso, “Ayo namapoo tei taka, gesi hamapoo kolokoloso

taka bakadio delega, malalo hoo-goo mologa, nayo bakadio hede-pedi omapoo ‘A yo gooledele’, dee takalaiso.”

³¹ Esino Pitaye Yesuwo to su mapoo to kitulugu sabolo nei egeesee takaso, “Ayo egeesee-laime! Edebeeyo no wolomaga, a nobolo talaiso.” Esemé Yesuwo hamamee dili odoo susuga to hedepe egeesee takaso.

*Yesuye Getesemeni homolee
mapoo Godee mapoo toodagemelee
goo*

(*Matiyu 26:36-46, Luka 22:39-46*)

³² Osoloso Yesu o hamamee dili odoo sabolo Getesemeni olipi homo segei homolee omapoo sibadeeso. Osoloso Yesuye o hamamee dili odoo dimapoo egeesee takaso, “A dileso Godee mapoo toodagalaiya, niba hamapoo deebée,” diso.

³³ Osoloso yayo dulone Pita, Yemes osoloso Yonee gilimadoloso diso. Yesu yo omapoo dileso badoboome, goohele goo sabolo su ma kulodu hegi goo oso yimapoo simiso. ³⁴ Esemé Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Mo su ma kulodu goohele goo oso sibilone, a teyaga. Esiga niba hamapoo dopolone toodagolone deebée,” diso.

³⁵ Osoloso yo dimaga pepoko hoogoo dileso, ebiso miyomoo tugusaloso balaboo tialoso molone Godee mapoo toodagaso, yimapoo dala toowa egee sibo Godeeye yimaga peegoo tokopigilame.

³⁶ Yayo toodagolone egeesee takaso, “Ma, mo ma! Goo susuga namapoo kalawanee. Esiga dala toowa oso amapoo hagee sibo, nayo peegoo magalai soowayo? Esino nayo goomoga goo moodee, ayo goomoga goonee,” diso.

³⁷ Osoloso Yesu dokodoo toodagoloso wedi dileso egeino, o hamamee dili odoo bakadio hede-pedi tiesa molome egeiso. Esemé

yayo Pita tidipuguloso yimapoo egeesee takaso, "Saimon, no tiayo? No beame deiyepo hamapoo abolo bolone badalai tebiledo? ³⁸ Esiga niba bolone Godee mapoo toodagolone deebée, niba kukuli goo mapoo homodobiaga. Bei nibada googoolee oso goo tekepo talame goomogoso, esino nibada su oso goo tokenee talame goomogoso," diso.

³⁹ Osoloso yo see wedi dileso, Godee mapoo toodagolone goo hedepe onosee toodagaso. ⁴⁰ Osoloso yo see dimapoo wedi sibilesó egeino, diba tiesa molome egeiso, bei diba tila paga oso howo seme. Osoloso diayo Yesu mapoo to nei takalai gooleedele pogooso.

⁴¹ Yesu yo see bakadio hedepedi mapoo toodagoloso, o hamamee dili odoó mapoo wedi sibilesó, diba tidipuguloso egeesee takaso, "Niba hosolone wulo tiesa malala? Tia olo oso! Odoó Holo, a tokenee odoó mapoo tolosó tenelai beame olo epedee hamapoo sibo. ⁴² Ege, a tiasili odoó sibo. Teebee, iba diba tugodalame dimo!" diso.

Edebeeyo Yesu too goo

(Matiyu 26:47-56, Luka 22:47-53, Yonee 18:3-12)

⁴³ Yesu yo to takomolome, o hamamee dili odoó hedepe, Yudasee, omapoo peledabaso. Odoó bei Yudaseebolo sibulone Yesu talame wei sabolo kaiya sabolo tolosó tosibadeeso. Odoó sibadee hagee, tei moso wiligi odoó tebisa sabolo, tei eligili odoó tebisa sabolo, Yu wiligi odoó tebisa oso, diba diye diso.

⁴⁴ Yudasee yo sibilame badolone, Yesu talai odoó mapoo egeesee takaso, "Ayo dileso odoó tolosó adaga, odoó oso. Esiga niyo dileso yo tolosó medee bolone ido di," diso. ⁴⁵ Osoloso Yudasee yo odoó mooloogoodoo pogoloso dileso, Yesuye tebidi mapoo hoo-goo dileso, yayo egeesee takaso,

"Eligili odoó!" dee takoloso, Yesu adaso. ⁴⁶ Esemé odoó abo oso sibilesó Yesu tooso. ⁴⁷ Esino Yesu o hamamee dili odoó hee koola omapoo tebidi oso o kaiya tadoloso, tei moso wiligi toba eyo tou teli odoó kaiyaso woomeleso eyo doopoo poogoomé, dulu asooso.

⁴⁸ Esemé odoó Yesu talame sibadee dimapoo Yesuye egeesee woosaso, "Niyo goolee a heli teli odoó oso badoboome a talame kaiya sabolo wei sabolo tolosó ka sibadeeyo? ⁴⁹ Osoloso ayo beame susuga tei moso tegei ma kulodu eligimili niyo egeiso. Esino bei kasimaga niyo a omapoo telega ka poogoowo? Esino Godeeyo to booka oso taka ee dodolone, niyo epedee sibilesó a ka toso," diso. ⁵⁰ Esemé Yesu o hamamee dili odoó susuga oso yo pogoloso kukulo diadeeso.

⁵¹ Osoloso odoó gie kauwa dugo booloso, Yesu diayo tolosó dime hamamee deedeé diso. Esemé diayo yo ogoloso, yibolo talame o dugo mapoo temeleso, o dugo puo puguso. ⁵² Esino o dugo dimapoo yane pogoloso, yo bododiwe piase.

Yesu wiligi odoó tebisa mapoo goo palabalame ido di goo

(Matiyu 26:57-68, Luka 22:54-55, 63-71, Yonee 18:13-14, 19-24)

⁵³ Osoloso diayo Yesu idoloso tei moso tegei wiligi toba eyo mosopoo, tei moso wiligi odoó tebisa sabolo, Yu odoó wiligi tebisa sabolo, tei eligili wiligi tebisa sabolo oso mooloogoodoloso debei omapoo ido diso. ⁵⁴ Esemé Pitaye hamameedeé Yesu deedeé dileso, tei moso wiligi eyo moso belee ma kulodu badebeiso. Yo omapoo badolone tei moso gibali odoó sabolo kekeiseme dou hameleeso.

⁵⁵⁻⁵⁶ Esemé tei moso wiligi tebisa sabolo osoloso Yu wiligi tebisa sabolo oso Yesu wolomalame goo tokenee esiaso. Osoloso odoó

susuga oso Yesuwo hu maga game-nee takolone goo mudu opusomo opusomodi takaso. Esino diayo to mudu opusomo opusomodi taka ma kulodu, tei goo egele.

⁵⁷ Esino odoo aboso tebisaloso, Yesuwo hu maga gamenee egeesee takaso, ⁵⁸ “Iba odoo hagoso egeesee takeme duso, ‘Edebeeyo tei moso tegei hagee ayo guopuguloso, see beame bakadio hedepedi ma kulodu tei moso dia takalaiso. Esino edebeeyo takalaime,’ yayo dee takeme duso,” diso. ⁵⁹ Esino diayo to mudu opusomo opusomodi taka ma kulodu tei goo egele.

⁶⁰ Esemte tei moso wiligi odoo toba oso odoo susuga mooloogoodoo ma kuloduga taba molone Yesu mapoo egeesee woosaso, “Edebeeyo nee hu maga goo mudu opusomo opusomodi egee takoo maga nayo to nei dimapoo takalaisomo?” ⁶¹ Esino Yesuye to nei takele poogooso.

Esemte tei moso wiligi odoo toba oso to see Yesu mapoo egeesee woosaso, “No Godeeyo owolo, Keliso somo?” diso.

⁶² Esemte Yesuye to nei egeesee takaso, “O, aso. Esiga hamamee Odoo Holo, a ma Godee kitulugu eyo dee deede dokolo buloso yibolo wiligi doloso badoga niyo agalaiso, osoloso keimi ma dokodooga, kolobo ma kuloduga see wedi siboga niyo agalaiso,” diso.

⁶³ Esemte tei moso wiligi odoo toba oso to hagee dume, dia komolone o dugo tologo puguloso egeesee takaso, “Bei kasimaga iyo yimapoo goo abo ka esileiyo?” ⁶⁴ Bei yayo ‘a Godeeyo owolo oso’ dee taka maga, yayo Godee mapoo mesilega osoloso ebilega to tokenee taka, niyo olo duso. Esiga niyo goolee yimapoo ogo goo moodolaiyo?” diso.

Esemte Yu wiligi tebisa susuga oso egeesee takaso, “Yesu dia tokenee odoo, esiga yo wolomalai tekepo,” diso. ⁶⁵ Esemte odoo aboso Yesu mapoo makawo pagaso. Osoloso diayo Yesuwo howo mapoo dugoso tialogooso, dibada dee tiadoo oso mudu mapoo woolone egeesee takaso, “Nayo takeliso no Godeeso, osoloso goo susuga gooleedooso, diso. Esiga no odoo agayo woolo? Imapoo takee,” diso. Osoloso tei moso gibali odoo oso yo ido dulone woomodiso.

Pitaye Yesu yo gooleedele, dee taka

(*Matiyu 26:69-75, Luka 22:56-62, Yonee 18:15-18,25-27*)

⁶⁶⁻⁶⁷ Osoloso Pita yo tei moso wiligi toba eyo moso belee ma kulodu kekeiseme dou holone badebeiso. Esemte tei moso wiligi toba eyo tou teli sobo hedepe oso yayo badebei omapoo sibilesi yimapoo medee bameleso, egeesee takaso,

“No Naselet odoo, Yesubolo silime egei odoo hee noso,” diso.

⁶⁸ Esemte Pitaye sobo yimapoo gamenee egeesee takaso, “Nayo odoo egee takoo eyo goo, a gooleedele,” diso. Osoloso Pita yayo egeesee takoloso, moso belee osulu gasibili pee mapoo diso. Esemte kolokolo takaso.

⁶⁹ Osoloso tei moso wiligi toba eyo tou teli sobo yayo Pita see omapoo tebidi egeme, yayo odoo abo yibolo tebidi omapoo egeesee takaso, “Odoo hagee tei Yesubolo sili hee yoso,” diso. ⁷⁰ Esemte Pitaye see takaso, “Haye! Asonee,” diso.

Esemte diba pepoko doboso hamamee, odoo abo koola hamapoo tebidi oso Pita mapoo see egeesee takaso, “Bei no Gelili odoo osoloso Yesu sabolo Gelili odoo, esiga no Yesubolo sili odoo hee noso,” diso.

⁷¹ Esemte Pitaye to kitulugu sabolo egeesee takaso, “Ayo tei

goo takelega poogooga, Godeeye amapoo dala toowa tenelai goomogo! Niyo odoo egee takoo a gooleede!" diso.

⁷² Osoloso Pita yo egeesee takoloso epedee omapoo, kolokoloso taka bakadio diso. Esememe Pita Yesuye yimapoo to taka hagee goolee puguso, "No kolokoloso taka bakadio delega, malalo hoogoo mologa, nayo bakadio hedepedi omapoo 'A yo gooleede!' dee takalaiso." Esememe Pitaye to hagee goolee pugume, goohele toowa sibume, dia piaso.

15

Yesu Paillet mapoo ido di goo

(*Matiyu 27:1-2,11-14, Luka 23:1-5, Yonee 18:28-38*)

¹ Osoloso gesikolodee mapoo tei moso wiligi odoo tebisa sabolo, osoloso tei eligili odoo sabolo, osoloso Yu wiligi tebisa sabolo, osoloso wiligi odoo tebisa abo susuga oso goo hee moodoolai to mouso. Osoloso diayo to mouloso, Yesuwo dee mapoo tiso tialogoloso, Loum gamalee mi toowa wiligi odoo toba, Paillet mapoo ido dilesa teneeso.

² Esememe Paillet yayo Yesu mapoo egeesee woosaso, "Yu odoowo wiligi toba nosomo?"

Esememe Yesuye nei egeesee takaso, "O, no egee takooso," diso.

³ Esememe tei moso wiligi odoo tebisa oso Yesu tokenee goo bei tooso doloso, dia gigidiso. ⁴ Esememe Pailleteeye see Yesu mapoo egeesee woosaso, "No odoo susuga oso nee goo maga mudu opusomo opusomodi egee takoo omapoo nayo to nei takalaimoyo?" diso.

⁵ Esino Yesuye to nei takele. Esememe Paillet yayo goo hagee ogoloso hoowaso.

Pailleteeye Yesu wolomalame woosa goo

(*Matiyu 27:15-26, Luka 23:13-25, Yonee 18:39—19:16*)

⁶ Osoloso dugo susuga ma kulodu, Godeeye gababia wo ne beeameme omapoo, odoo susuga goomogalame, Pailleteeye odoo hee neliga moso ma kulodu badeli, odoo yo toloso peegoo di, dee takeliso. Esino yo daga odoo susuga oso goomoga odoo hu hesiaga, odoo ee toloso neliga moso tegei maga peegoo di, dee takeliso. ⁷ Beeameme omapoo odoo hu Balabas yayo daga o odoo sabolo Loum gamalee odoo sabolo biligameleso, diayo odoo hee wolomaso. Esiga yo neliga moso tegei ma kulodu badebeiso.

⁸ Osoloso odoo mooloogoodoo oso sibilesa, Paillet mapoo egeesee takaso, "Nayo neliga moso ma kulodu badeli odoo hee peegoo di, dee takeliso. Esiga nayo dugo hamapoo odoo hee neliga moso maga peegoo di, dee takee," diso.

⁹⁻¹⁰ Esino tei moso wiligi odoo tebisa oso Yesu mapoo koolone yo toloso Paillet mapoo sibilesa tenee yayo ogoloso, gooleedooso. Esememe Paillet yayo odoo susuga mapoo woosaso, "Ayo Yu odoowo wiligi toba ee peegoo di, dee takalaiyo?" diso. ¹¹ Esino tei moso wiligi odoo tebisa diayo odoo susuga mapoo to pupulone, Paillet mapoo egeesee takee diso, "Iba Yesu gowoo, esino Balabas neliga moso maga peegoo di, dee takee," diso.

¹² Esememe Paillet yayo dimapoo woosaso, "Ayo Balabas neliga maga peegoo di, dee takooga, niyo odoo hee hagee, Yu odoowo wiligi toba, dee takeliso. Esiga ayo yimapoo ogoo goo moodoolaiyo?" diso.

¹³ Esememe diayo agadilone Paillet mapoo takaso, "Yo homo bulubo magoo mapoo yoguso enige!" diso.

14 Esemé Pailteeye woosaso, “Bei kasimagayo? Yayo ogo toke-nee toowo?” diso.

Esino odoosuga oso dia agadilone egeese takaso, “Yo homo bulubo magoo mapoo yoguso enige!” diso.

15 Esemé odoosuga goomogalame, Pailteeye yayo Balabas yoneliga moso maga peego di, diso. Esemé Loum ha teli odoosuga oso Yesu tiso woloso homo bulubo magoo mapoo yoguso enigilame dimapoo teneeso.

Ha teli odoosuga oso Yesu mane goo
(Matiyu 27:27-31, Yonee 19:2-3)

16 Osoloso ha teli odoosuga diayo Yesu tolosoga Pailteeye moso toowa medee tekepo ma kulodu ido diso. Osoloso omapoo ha teli odoosuga gilimadoloso mooloogodooso.¹⁷ Osoloso diayo Yesu manolone gamenee yo wiligi odoosuga toba masi palame, yimapoo dugo sage bige masi mediloso, we ti sidoloso o wiligi mapoo mediso.¹⁸ Osoloso diayo Yesu mapoo manolone egeese takaso, “Yu odoowo wiligi toba mapoo gawuloso goomoge,” diso.¹⁹ Osoloso Yesuwo wiligi mapoo diayo weiso see woo see woo dolone, yimapoo makawo paga demeleso. Osoloso diayo Yesu mapoo manolone o mudu giyopoo dibada ebiso miyomoo tugusaloso wiligi gawuloso gamenee yimapoo tei to demeleso.²⁰ Osoloso diayo Yesu mapoo mane koodobuloso, diayo Yesu mapoo dugo bige masi medi peego tamagoloso, see o dugo kadiso. Osoloso diayo Yesu homo bulubo magoo mapoo dokodoo yoguso enigilame peego ido diso.

Yesu homo bulubo magoo mapoo yoguso eniga goo
(Matiyu 27:32-44, Luka 23:26-43, Yonee 19:17-27)

²¹ Osoloso ha teli odoosuga oso Yesu idoloso diadaga meleeno, diayo Saimon eli domopoo Yoluselem mapoo sibumolome tugodooso. Esemé diayo yo idoloso Yesuwo homo bulubo magoo imado di, diso, bei Yesu kitulugu mauwe neme. (Saimon hagee Alesanda dio Lupus dio dibada oma. Yo Sailini mi mapoo badeli odoosuga.)²² Osoloso diayo Yesu tolosoga Golgota mi mapoo ido simiso. (Mi hu eyo bei wiligi ki mubi.)²³ Osoloso mi omapoo ido dileso, odoosuga hee oso Yesu mapoo sibilesoga geleipi ko i sabolo dala mauwe pegeli melesenee sabolo wuluguloso dala mauwe pagalame Yesu mapoo tenelame sisoga. Esino Yesuwo howo egee nele poogoosoga.

²⁴⁻²⁵ Esemé gesikolo osoko howo bakadio hedepedi pogoloso osoko pounome, diayo Yesu homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enigaloso tulugusa. Osoloso diayo Yesuwo dugo diso dimapoo topuloso puloso ma ee kasolo tomobelee doloso dasigeli pepoko dasigiso.²⁶ Osoloso odoosuga heeso Yesu woloma goo eyo bei odoosuga susuga oso agalame Yesuwo wiligi ma dokodoo homo boodo pepoko mapoo egeese hoguguloso opoogoosoga, YU ODOOWO WILIGI TOBA.²⁷ Osoloso heli teli odoosuga bakadio sabolo homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enigasa. Odoosuga hee Yesuwo dee dedee dokolo homo bulubo magoo mapoo yoguso enigaloso tulugu, odoosuga hee dee dopusu dokolo homo bulubo magoo mapoo yoguso enigaloso tulugu diso.²⁸ Esiga Godeeyo to booka mapoo egeese takoosoga,

* 15:28: 15:28 To hagee odoosuga abo oso taka Makaye hogugu dee takeliso, esino odoosuga bei oso taka Makaye hogugule dee takeliso.

“Yo heli teli odoo masi talaiso.” Esiga Yesuye heli teli odoo masi talame homo bulubo magoo mapoo dokodoo molone, to hagee tei diso.*²⁹ Osoloso odoo abo eli maga dulone, Yesu ogoloso manolone dibada wiligi wapisolone yimapoo egeesee takaso, “Nayo egeesee takaso, ‘Ayo tei moso guo puguloso, see beame bakadio hedepedi ma kulodu dia takalaiso.’ diso.³⁰ Esiga no telega pagalame homo bulubo magoo ma dokodooga miyomoo mei!” diso.

³¹ Osoloso tei moso wiligi odoo tebisa sabolo tei eligili odoo sabolo diayo Yesubolo hemeesee diso dimapoo egeesee takaso, “Yayo odoo abo telega pagalame pidimo siliso, esino epedee hamapoo yo telega pagalame eyo nediliyo pidilei tebiledoo!”³² Keliso, Isalael odoowo wiligi toba, yo homo bulubo magoo ma dokodooga miyomoo mouga, iyo ogoloso yimapoo tei ka talai,” diso. Esem heli teli odoo bakadio oso, homo bulubo magoo ma dokodoo diayo yoguso enigaloso molone, Yesu mapoo maneso.

Yesuye ta goo

(*Matiyu 27:45-56, Luka 23:44-49, Yonee 19:28-30*)

³³ Osoloso osoko olo oo domopoo topoome, neliga oso mi toowa toloso melee, osoko howo bakadio hedepedi poogooso.³⁴ Osoloso neliga olo mauwe pogoloso hamamee epedee omapoo, Yesuye o to oso neligidi idagolone egeesee takaso, “Eloi, Eloi, lama sabakatani?” To eyo bei egeesee moloso, “Mo Godee, mo Godee, bei kasimaga nayo a ka poogoowo?” diso.

³⁵ Esem odoo koola omapoo tebisamelee oso Yesuye to taka hagee dume, diayo egeesee takaso, “Dui! Yo Ilaisa ee i,” diso.

³⁶ Esem odoo heeso hoguo dileso, homo sage toloso su mapoo dugo seme masi tialogoloso, geleipi ko i mei nali keesoo mapoo olugu doloso, Yesuye nalame o maga mapoo heligiso. Osoloso yayo egeesee takaso, “Yo epedee peegee. Ilaisaye sibilesa yo toloso miyomoo sibabeleso bamo,” diso.

³⁷ Esem epedee omapoo Yesuye neligi iloso taso.

³⁸ Esem Yesuye ta beame omapoo, tei moso tegei ma kulodu dugo kodia oso kisimelee, Godeeye dokodooga tologo pugumo abaga mouno miyomoo sa puguso.³⁹ Esem ha teli wiligi odoo toba yo Yesuwo homo bulubo magooma koola omapoo topudulone, Yesuye tolone goo moodoo ogoloso, yayo egeesee takaso, “Tei takoo, odoo hagee tei Godeeyo owolodoo,” diso.

⁴⁰⁻⁴¹ Esem sobo abo Yesubolo Gelili abaga Yoluselem mapoo sibadee oso, eli sage abaga Yesu homo bulubo magoo ma dokodoo molome balaga meleeso. Sobo mooloogoodoo egee ma kulodu debi, dibada hu Meli Magadalimbolo, osoloso Meli hee (Yemes pepoko dio Yoses dio dibada owee) sabolo, osoloso Salomebolo, diayo Yesu mapoo bameleeso. Sobo bakadio hedepedi hagosu daga Yesubolo Gelili mapoo silone, Yesu pidimo siliso.

Yesu midoo ma kulodu toosoo goo

(*Matiyu 27:57-61, Luka 23:50-56, Yonee 19:38-42*)

⁴²⁻⁴³ Yu odoowo tei beame malalo hoogoo molome, diayo tei doloso dabalame bi mopododoo beame habe omapoo, Yosep Alimatiya odoo yayo Pailteeye badebei omapoo diso. Yo Yu odoowo wiligi topoloso badolone, Godeeye wiligi doloso badeli oso sibilei omapoo bameli, yayo ebilega Yesuwo su talame Pailt

mapoo woosaso. ⁴⁴ Esem Yosepye Yesu taso dee takeme, Paillet dia hoowaso. Bei Pailteeye goolee Yesu tele gooleeso, esino Yesu olo saga taso. Esem yayo o ha teli wiligi odoo toba Yesuye ta egei mapoo egeese woosaso, "Yesu taso dee takemenee teiyo?" diso. ⁴⁵ Esem o ha teli wiligi odoo toba yayo Yesu tei taso dee takeme, Pailteeye Yosep mapoo egeese takaso, "Yesuwo su todi," diso. ⁴⁶ Esem Yosepye dugo sage medee tekepo moleeso toloso, Yesuwo su homo bulubo magoo ma dokodooga miyomoo tomeilesi, dugoso tiadooso. Osoloso yayo Yesuwo su toloso wulu ou sage yoso moodoo ma kulodu magooso. Osoloso yayo odoo abo sabolo yo toowa bidigamo sibilesi, wulu ou miyopoo kisiso. ⁴⁷ Osoloso Meli Magadalin dio Yosesyo owee Meli dio Yesuwo su magoo mi diayo egeiso.

16

Yesuye toloso hogabia goo

(Matiyu 28:1-8, Luka 24:1-12, Yonee 20:1-10)

¹ Osoloso Yu odoowo tei beame olo daga dileso, hamamee Meli Magadalin, Yemesyo owee Meli, osoloso Salome, diayo melesenee medee tekepo sisigagili Yesuwo su mapoo hedilame moleeso misigaso. ² Osoloso sadee toowa beame gesikolodee osoko gie pounume, diba Yesuwo midoo agalame diadeeso. ³ Diba eli domopoo diadolone, diso dimapoo egeese takaso, "Yo toowa wulu ou miyopoo kisi, odoo agayo bidige pigileisomo?" diso.

⁴ Esino diba dileso egeino, yo toowa wulu ou miyopoo kisi peegoo bidige puguloso molome egeiso. Yo toowa hagee dia toowa. ⁵ Esem sobo diayo wulu ou ma kulodu galaga dileso egeino, odoo gie kauwa dugo sage

heliye mouloso dee deede dokolo badoboome egeiso. Esem sobo diayo ogoloso, diba dia ebigaso.

⁶ Esino yayo dimapoo egeese takaso, "Niba na ebi. A gooleedooso, niba Yesu Nasalet odoo homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso eniga odoo ee esia molo. Esino yo hamapoo mauwe. Yo ta maga hogabiaso. Yo magoo mi mapoo niso ege. ⁷ Esiga niyo dileso, Yesu o hamamee dili Pita dimapoo takee, 'Niba Gelili mapoo diadee. Bei Yesu yo daga malalo Gelili mapoo duso. Esiga niba dileso Gelili mapoo Yesu agalaiso. Bei Yesu yayo to hagee daga nimapoo takaso,'" diso.

⁸ Esem diayo goo tiadoo sabolo obulone kikilikilone wulu ou maga hoguo diadeeso. Esino diayo eli domopaga diadolone, odoo hee mapoo to takele poogooso, bei diba obume.

Yesuye daga odoo abo mapoo dileso peledaba

(Matiyu 28:9-10, Yonee 20:11-18)

[⁹ Yesuye sadee toowa gesikolodee mapoo ta maga hogabuloso, yo daga Meli Magadalin mapoo dileso peledabaso. Meli hagee Yesuye daga telega silone bo holo 7 o kulodu dohome yayo peegoo hasiso pugu sobo yoso. ¹⁰⁻¹¹ Esem Meli yayo Yesu ta maga hogabuloso sili ogoloso Yesuwo hamamee dili odoo diayo goohele sabolo pupusugulone debei mapoo dileso egeese takaso, "Yesu ta maga hogabuloso silime, ayo egeiso," diso. Esino diayo to hagee dume, o to mapoo tei tele poogooso.

¹² Osoloso see hamamee Yesubolo sile sibili odoo bakadio Yoluselem abaga sidadaga molome, Yesu yo mudu opusomo doloso dimapoo peledabaso. ¹³ Esem diayo Yesu ogoloso, diba see wedi dileso, Yesuwo hamamee dili odoo

dimapoo diayo Yesu egei takeme, diayo dibada to mapoo tei tele poo-goooso.

Yesuye o hamamee dili odoo 11 dimapoo dileso peledaba

(Matiyu 28:16-20, Luka 24:36-49, Yonee 20:19-23, Diye Di Odoo 1:6-8)

¹⁴ Osoloso hamamee, Yesuwo hamamee dili odoo 11 wo nalaga molome Yesu omapoo dileso peledabaso. Osoloso Yesuye to kitulugu sabolo egeese takaso, “Niba tei too mauwe odoo! Bei kasimaga odoo abo oso a ogoloso, sibilesa nimapoo takeme, dimapoo tei telega ka poogoowo?” diso.

¹⁵ Esemé Yesuye dimapoo egeese takaso, “Niba mi toowa mapoo dileso, to tekepo odoo susuga mapoo takomo di. ¹⁶ Esiga odoo agayo to tekepo mapoo tei toloso howo sawuga, yo badoboso, kookaiyo gie badeli talaiso. Esino odoo agayo to tekepo mapoo tei telega poogooga, yo goo palabalai beame omapoo dou koo semili mapoo toodalaiso.

¹⁷ Osoloso edebeeyo to tekepo mapoo tei toga, diayo mo kitulugu sabolo goo mudu opusomo opusomodi moodoogamo sile sibileiso. Esiga odoo bo holo oso paladee mo hu maga peegoo hasisileiso. Osoloso diayo to mudu opusomo opusomodi kalagalaiso. ¹⁸ Osoloso dibada deeso sa talaiso, osoloso pei i nalagaga, diba wedileime. Osoloso odoo paigiga mapoo dibada deeso sigodaga, susuga weido dalaiso,” diso.

¹⁹ Osoloso Lodee Yesuye dimapoo to taka koodobuloso, Godeeyo kitulugu oso yo keimi mapoo ido peleso, Godeebolo wiligi doloso badalame, Godeeyo dee deede dokolo peleso, bi-
aso. ²⁰ Esemé Yesu o hamamee dili odoo oso Yesuwo to ee mesilone, mi toowa mapoo to

tekepo takomo diadeeso. Esemé diayo goo mudu opusomo opusomodi moodoogaso, bei Lodeeye dimapoo kitulugu teneme. Bei edebeeyo to tekepo mapoo tei doloso ogoloso gooleedalame.]

To tekepo Lukaye hogugu Luka

Luka booka goo eyo bei

Odoo Luka hagee Yu dele poogoo odoo osoloso Yesuwo hamamee dili odoonee. Esino yo melesenee neli odoo badolone o odoo Poloye Godeeyo to takomo sileeme yibolosee silee. Lukaye goo toowa booka hamapoo hogugu ee egeesee moloso. Goo ee, Yesu Kelisoye hedebe Yu odoono pidilame ka sibile. Esino yayo Yu odoo sabolo osoloso mipoo toowa hamapoo debeli odoo susuga sabolo pidilame ka simi. Osoloso dala ma kulodu egee do sabolo osoloso goohele ma kulodu egee do sabolo pidilame ka simi. Osoloso Yesuye odoo susuga mapoo eligimo silee goo ee o booka hamapoo hoguguso.

¹⁻² Godeeye ima kulodu tou temelee odoo aboso bei mooloogoo maga goo egee ogoloso diba see Godeeyo tou talame, odoo ma kulodu goo egee takomo silesibilame bei mooloogooso. Diayo egee takomo silesibo goo ee iba olo duso. Esemee goo tei duluga odoo sabolo osoloso goo tei egei odoo sabolo oso taka duloso, diayo goo ee hoguguso. ³⁻⁴ Esino goo susuga bei mooloogoo maga ayo medee gooleedooga, ayo to hagee see medee ka hoguga. Esiga Tiyopoles wiligi odoo hu toowa too, nayo du goo ee medee tei goodoo dalame, ayo namapoo to hogugu hagee ka teneeso.

Yonee odoo howo sauwidili soomagalai goo ee yebugu

⁵ Helodeeye Yudiya mi mapoo wiligi toboloso badebei beame omapoo, Godee ogo odoo ogo doloso domo badeli odoo hee

badebeiso, o hu Sekalaya. Yo Godee ogo odoo ogo doloso domo badeli odoo mooloogoodoo hee Abiyayo mooloogoodoo ma kulodu badebeiso. Osoloso osobowo hu Elisabet, obakadio Elonowo soosoo. ⁶ Sekalaya dio Elisabet dio Godeeyo howo woola mapoo tekepo doloso dobolone, Godeeye kokodo taka to sabolo osoloso yayo tei magoo goo ee medee dodolone debeiso. ⁷ Esino diba holo soomagelega debeiso. Bei, Elisabet yo sobo deme toba, osoloso sobo adaga poloso badebei. Osoloso Sekalaya onosee olo adaga poloso badebei.

⁸ Beeame heeso Sekalaya o mooloogoodoo oso tou talai beame simiso. Esemee Sekalayaye Yu odoo dia tei moso mapoo peleso Godeeyo howo woola tobodulone tou temeleso. ⁹ Osoloso Godee ogo odoo ogo doloso domo badeli odoo oso dima kulodu odoo hee hesilame diayo yo odoo hu ma ee kobumeleso Sekalaya hesiaso. Esemee diayo Sekalaya yo Godeeyo tei moso ma kulodu sisigagili medee tekepo Godee mapoo gigalagalame hesiaso. Esemee Sekalayaye Yu odoowo tei moso mapoo peleso sisigagili medee tekepo gigalegemeleso. ¹⁰ Esemee yayo sisigagili medee tekepo gigalogomolome, odoo susuga oso tei moso pee mapoo dobolone dokodoo takemeleso.

¹¹ Sekalaya yo tei moso ma kulodu osee badoboome, Godeeyo momaiye oso sisigagili medee tekepo gigaligili dosulu deede dokolo mapoo peledoboloso tebidiso. ¹² Esemee Sekalayaye momaiye ogoloso dio dulone diya ebiaso. ¹³ Esino Godeeyo momaiye oso yimapoo egeesee takaso, "Sekalaya, no haga na ebi! Nayo dokodoo taka Godeeye olo duso. Nosobo Elisabet koowasi moodooloso giso holo

soomagalaiso. Eseege nayo holope o hu Yonee hedi. ¹⁴ Yayo namapoo goomoga tosbileiso. Osoloso yo soomogoga, odoosusuga oso goomagalaiso. ¹⁵ Bei, yayo Godeeyo howo woola hu toowa tolosobadalaiso. Osoloso yo yugune nalaimo. Esino oweeye yo soomagoo magabei mooloogoloso Dio Tei oso kitulugu sabolobadalaiso. ¹⁶ Osoloso yayo Isalael odoosetobu dibada wiligi odoos Godee mapoo gilimado sibileiso. ¹⁷ Yo Ilayaye kitulugu sabolobadebei egeesimasi badolone, Lodeeye sibilei mologa daga malalo yayo sibileiso. Osoloso yayo odoosusuga Lodeeye egeesibo goo omapoo mopoodoolone dobolone, ma dio sabolowolo dio sabolomesigoo mapoo gilimado sibileiso. Osoloso yayo Godeeyo to mapoo koo mesimosilesibili odoosidiao goo goolee ee see Godeeyo howo woola tekepegoo talame dia goo goolee su wudileiso.”

¹⁸ Esino Sekalayaye Godeeyo momaiye mapoo egeesetakaso, “Ayo ogoosogoloso nayo egeetakoo goo mapoo tei dolosoka gooleedaliyo? Bei, a olo giso adaga osoloso mo sobo onoseesobo adaga,” diso.

¹⁹ Godeeyo momaiye oso yimapoo nei egeesetakaso, “Mo hu ee Geibulu. A Godeeyo mudugiyopoo badeli. Ayo namapoo to tekepegageetakalame, Godeeye a sibeyediso. ²⁰ Esino no dui! No to kelegapogoloso badalaiso. Bei, nayo mo to mapoo koo tei to. Esiga no to kelega badoga, ayo namapoo takagoo hagoosopeledabalai beame tugodoo omapoo ogoloso see to kalaiso,” diso.

²¹ Sekalayaye tei moso ma kulodubadebei diya koodoowoome, odoosaboso peegoo yo bolone dobolone egeesetakaga meleeso,

“Yo ogoosogoloso tamalabele?” diso. ²² Sekalaya tei moso magagasibilesito, to kelega tobululone, wolo deeso ediditakaso. Esemoodoosusuga oso gooeogoloso gooleedoosoo, yo tei mosotegei ma kulodubadolone o howo opusomodeme, goo hee egeidoo, diso.

²³ Sekalayaye tei moso ma kulodu tou temelee beame ee koodobuloso, yo see o mi mapoo wedi diso. ²⁴ Osoloso hamamee Sekalayayo osobo Elisabet koowasimoodoolosobadolone, a dee tiadoo ma kulodu Elisabeteeye o moso kuloduga peegogadile. ²⁵ Osoloso Elisabet eyo nediliyo egeesegweliso, “Godeeye a pidiso, osoloso ayodeme tobolosobadolone odooshowo woola simili goo ee yayo amaga peegoo togobuguso,” deliso.

Yesu soomagalai gooeeyebugu

²⁶⁻²⁷ Elisabet koowasimoodoolosobadebei a 6 pogoloso badoboome, Godeeye o momaiye Geibulu sobo obuo Meli mapoo meiye, diso. Meli yo Gelili mi toowa ma kulodu Nasalet mi pepooko mapoo badeli. Esino odooshehe Meli hulame badebeiso, o hu Yosep, yo Deibidi dio bala hedebe. ²⁸ Osoloso Godeeyo momaiye oso meilesosoli mapoo egeesetakaso, “Emegei, Godeeye sobo no olo hesiaso. Osoloso Godeeye nobolo hodobobadoso,” diso.

²⁹ Meli to hagee duloso gootiademe, to hageeyobeidiya gooleeso. ³⁰ Esino Godeeyo momaiye oso Meli mapoo to nei egeesetakaso, “Meli, no haga na ebi. Bei, Godeeye namapoo diya goomogoso. ³¹ No koowasimoodoolosogisoho soomagalaiso. Osoloso nayo o hu Yesu hedi. ³² Yo hu toowatolosobadalaiso. Osoloso Godeeyowolodalaiso. Osoloso amawe Deibidiye wiligitobolosobadebei goo ee see wiligi odoos Godeeye

yimapoo tenelaiso. ³³ Esiga yayo Yekobowo bala ma kulodu wiligi toboloso badalaiso. Osoloso yayo wiligi toboloso badoga hoo pagalai mauwe,” diso.

³⁴ Esemeliye Godeeyo momaiye mapoo to nei egeesee takaso, “Goo hagee amapoo egeesee kasee peledabalaiyo? A sobo obu, esiga giso dia goo a gooleedele,” diso.

³⁵ Esino Godeeyo momaiye oso yimapoo egeesee takaso, “Dio Tei oso namapoo sibileiso, osoloso Godeeye kitulugu oso no galaliso. Esiga nayo holope soomagalame egee see tei holo, osoloso yo Godeeyo owolo dalaiso. ³⁶ Esiga no dui! No nemisi Elisabet goolee. Yo sobo adaga poloso badolone deme toboloso badoso diso. Esino yo epedee koowasi badebei a 6 poogooso. ³⁷ Bei, Godeeye goo susuga ee moodoolai yo tebia,” diso.

³⁸ Meliye egeesee takaso, “A Godeeyo tou teli sobo. Esiga nayo amapoo taka goo ee amapoo moodoolai a goomogo,” diso. Esemeliye Godeeyo momaiye oso Meli poogoo diso.

Meliye Elisabet agalame di

³⁹⁻⁴⁰ Osoloso beeame amapoo Meli yo mopoodoo doloso Elisabet agalame saga diso. Yo Yudiya esia mapoo peleso, Sekalayaye badebei mi pepooko mapoo peledoboloso, see Sekalayayo mosopoo diso. Yo Sekalayayo mosopoo dileso Elisabet ogoloso emegei di to takaso. ⁴¹ Elisabet Meliye emegei di to taka du domo mapoo holope oso o beliyi ma kuloduga dabaso. Osoloso Dio Tei oso Elisabet mapoo sibume, yo kitulugu tooso. ⁴² Esemeliye yayo to neligidi egeesee takaso, “Sobo susuga ma kulodu Godeeye namapoo diya goomogolone, nama kulodu holope egee bado sabolo yimapoo

diya goomogoso. ⁴³ A hu toowa too sobonee. Esino mo Lodeeyo oweeye a agalame simiso. Goo omapoo a diya goomogo. ⁴⁴ Esemeliye nayo amapoo emegei di to takeme, holope mo beliyi ma kulodu badebei oso goomogolone dabaso. ⁴⁵ Godeeye namapoo peledabalai goo ee takeme duloso tei too maga, Godeeye namapoo goomoga tenelaiso,” diso.

Meliye Godeeyo hu dokodoo poudoolone goomoga tenee

⁴⁶ Osoloso Meliye egeesee takaso,

“Mo sooloo ma kuloduga Godee mapoo goomoga to taka.

⁴⁷ Osoloso mo dio oso mo Godee mo gie badeli pidili mapoo goomogo.

⁴⁸ Bei, yayo o tou teli wuluge sobo a toowa doloso gooleeso.

Esiga epedee hamaga dulone odoo susuga oso a Godeeye pidi sobo dalaiso.

⁴⁹ Bei, Kitulugu Godeeye amapoo goo toowa abo olo moodooso.

Yo tei.

⁵⁰ Edebeeyo Godee mapoo mesilone dogo,

Godeeye sooloo deli goo oso dimapoo kookaiyo osee malaiso.

⁵¹ Osoloso yayo kitulugu oso goo toowa abo olo moodoogaso.

Osoloso yayo odoo dieso nediliyo tekepo doloso si howeli odoo ee peegoo hasisobuguso.

⁵² Osoloso yayo wiligi odoo tebisa diayo wiligi dalame kitulugu too hu ee peegoo tabuguso.

Esino odoo dieso pepooko doloso debeli odoo ee pidilone, diba dokodoo poudooso.

⁵³ Osoloso yayo nei mauwe odoo ee bi tekepo oso pidiso.

Esino bi bei odoe ee mosoowe peegoo hasisobuguso.

54-55 Osoloso yayo ibada amawe dio sabolo to kitulugu magoo ee dodolone o to mapoo mesimo silesibili Isalael odoe pidiso.

Esiga yayo sooloo deli goo oso Eibalaham sabolo osoloso amawe dimapoo kookaiyo moloso osee malaiso," diso.

56 Meliye Elisabet dio badebei a bakadio hedebe di poogoloso see o mi mapoo wedi diso.

Yonee odoe howo sauwidili soomagoo

57 Elisabet damamee ti beame omapoo, yayo giso holo soomagoo. 58 Godeeye Elisabet mapoo goo tekepo moodoo maga o soosoo sabolo, osoloso yima koola mapoo debeli odoe sabolo oso goo hagee duloso, goomoga hodobo Elisabet bolo poudooso.

59 Osoloso giso holo soomagoloso abaga dino beame 8 mapoo diayo holope o kolo koolame mooloogoodooso. Osoloso diayo holope o hu amamo hu Sekalaya hedilame goomogaso. 60 Esino owee Elisabeteeye egeesee takaso, "Haye, o hu Yonee hedilei," diso. 61 Esino diayo yimapoo egeesee takaso, "Yonee egee namawe dio eyo hunee," diso. 62 Osoloso diayo see holope eyo ama mapoo o hu odoe ogu hedileiyo doloso deeso edidi takaso. 63 Esemee Sekalayaye holope eyo hu magalame odoe susuga mapoo dasogo sabolo homo kolo sabolo yimapoo tenee doloso deeso edidi takaso. Esemee yayo holope eyo hu egeesee magooso, o hu Yonee. Esemee odoe susuga oso goo hagee ogoloso dio diso. 64 Esemee epedee omapoo Sekalaya to kelega poogoloso badebei see to kolone Godeeyo hu dokodoo poudoomo sileeso.

65 Osoloso mi omapoo debeli odoe oso goo hagee ogoloso ebigo. Osoloso Yudiya esia mapoo debeli odoe susuga oso goo hagee duloso to kesameleeso. 66 Osoloso goo hagee duli odoe oso goolone egeesee woosaso, "Holope hagee odoe kasi masi badobomobele," diso. Bei, diba egeiso, Godeeye kitulugu oso yibolo molome.

Sekalayaye Godeeyo hu dokodoo poudoolone goomoga tenee

67 Yoneeyo ama Sekalayaye Dio Tei oso kitulugu toloso badolone malalo hoogoo peledabalai Godeeyo to ee yayo malalo egeesee takaso,

68 "Isalael odoe dia wiligi odoe Godeeyo hu dokodoo poude!

Bei, yayo sibilesi o odoe see eyo gilimadalame neiso tooso.

69 Osoloso Godeeyo tou teli odoe Deibidiyo bala ee ma kulduga gie badeli pidili odoe kitulugu toowa imapoo olo teneeso.

70 Daga hoogoo Godeeye goo hagee o howo woola todoloso dobolone Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoe oso imapoo olo takaso.

71 Esiga imapoo ha teli odoe osoloso imapoo hegili odoe oso kitulugu ee ma kulduga Godeeye iba peegoo gilimado dileiso.

72-73 Osoloso Godeeye ibada amawe dio sooloo dolone pidileiso diso.

Osoloso yayo Eibalaham dio to kitulugu magoo ee osee goolee malaiso diso.

74 Esiga Godeeye imapoo ha teli odoe ma kuloduga gilimadoloso peegoo dileiso, iyo Godeeyo tou tolone dobolone ebia goo mauwe poogoloso dabalame.

75 Esiga iyo debei ma kulodu Godeeyo howo woola tekepo dobolone todolone dabalai tekepo.

76 Esino mo holo, no odoo susuga oso dokodoo badeli Godee maga to toloso kokodo takamo sili odoo dalaiso.

Bei, Lodee sibilega badoga, daga malalo nayo dileso yayo sibilei goo mapoo odoo mopoodoo dalame gu takala dileiso.

77 Nayo o odoo gie badeli pidilei goo ee eligileiso.

Goo ee dibada goo tokenee hapooga, gie badeli talaiso.

78 Godeeye iba sooloo dolone diya goolee moloso.

Esiga Kei mi ma dokodooga yayo hudi magoo odoo oso mi gie hadobuuga osokoso egee pouno egeese masi imapoo sibileiso.

79 Godeeye hudi magoo odoo ha-goso teli mapoo dili eli omapoo egee do sabolo osoloso neliga ma kulodu egee do odoo dimapoo pounileiso.

Osoloso yayo iba gilimado dileiso, Godee sabolo mesie dabalame," diso.

80 Yonee kawulone o dio oso kitulugu sabolo badebeiso. Yo miwe poogoo mi mapoo badoboso beame oso sibume, Isalael odoo dimapoo to tekepo takalame simiso.

2

Yesu soomagoo
(*Matiyu 1:18-25*)

¹ Beeame omapoo Sisa-Ogastas yayo Loum odoo dia wiligi to-boloso badolone, odoo susuga eyo hu booka mapoo magalame tei magooso. ² Hu tomo di hagee hu telega moloso Kuliniyos yayo Siliya mi mapoo wiligi toboloso badolone daga bei ka mooloogoo.

³ Esemee odoo susuga dibada midее mapoo dia hu magalame diadeeso.

⁴ Yosep hagee Deibidiyo amawe. Esiga yo Gelili mi ee ma kulodu mi hee Nasalet maga see Yudiya mi mapoo mi hee Betiliihem mapoo o hu magalame palaso. Bei, Betiliihem mi egee Deibidi o soosoo dibada midее.

⁵ Yo Meli hulame dadagoloso dia hu magalame palaso. Esino Meli yo olo koowasi moodooloso badebeiso.

⁶ Diba Betiliihem mi mapoo dileso peledoboloso omapoo doboome, Meli damamee tiso.

⁷ Osoloso yayo holope daga malalo giso holo soomagooso. Holope soomagoloso dugoso tiadoloso gala hu nei nedili moso tegei eyo kulodu howogi masi mapoo tiediso. Bei, odoo soo oso sibilesi tieli moso ee ma kulodu debi mauwe neme.

Sipi be bali odoo oso Yesu soomagoo goo ee du

⁸ Yesu soomagoo gesi omapoo sipi be bali oso Betiliihem mi koola mapoo dibada sipi be balagameleeso.

⁹ Esemee Godeeyo momaiye oso saga epedee omapoo dimapoo sibilesi peledabaso.

Osoloso Godee yayo toowa doloso badeli goo omaga o gadeebugu oso diba teme, diya ebigaso.

¹⁰ Esino momaiye oso dimapoo egeese takaso, "Niba haga na ebi. Bei, odoo susuga oso goomogalame ayo nimapoo to tekepo ka tosimi.

¹¹ Epei Deibidiyo mi mapoo odoo susuga eyo gie badeli pidilei holope ee soomagooso.

Yo Keliso Lodee. ¹² Yo dugoso tiadoloso gala hu nei nedili howogi masi mapoo tiamologa ogoloso gooleedaiso," diso.

¹³ Osoloso epedee saga omapoo momaiye mooloogoodoo toowa oso Kei mi maga sibilesi, momaiye daga malalo simi sabolo hodobo mooloogoodooso. Osoloso momaiye susuga oso Godeeyo

hu dokodoo poudoolone egeese takaso,

¹⁴ “Kei mi ma dokodoo badeli Godee mapoo goomoga poude!

Osoloso mipoo hamapoo Godeeye goomoga odoo dimapoo mesie goo oso mele,” diso.

¹⁵ Osoloso momaiye susuga oso diba poogoloso Kei mi ma dokodoo see wedi paladeeso. Esem sipi be bali odoo oso dieso nediliyo egeese takaso, “Iba Betilhem mi mapoo Godeeye imapoo taka goo ee peledaba beleso agalame dimo,” diso.

¹⁶ Esem diba saga dileso egeino, Meli dio Yosep dio holope gala hu nei nedili howogi masi mapoo tiedi molome egeiso.

¹⁷ Osoloso diba dileso holope ogoloso odoo abo omapoo debei dimapoo holope eyo goo taka ee takaso. ¹⁸ Esem sipi be bali odoo oso holope eyo goo takeme duloso odoo susuga diya howoogadooso. ¹⁹ Esino Meli yo goo hagee duloso beame susuga ma kulodu boobado bigilega osee goolee meleeso. ²⁰ Esem sipi be bali odoo diba see wedi dulone, diayo du goo sabolo osoloso diayo egei goo sabolo omaga Godee mapoo goomoga toowa poudooso. Bei, diayo egei goo susuga ee momaiyeso taka goo sabolo tebiademe.

Yesu yo tei moso mapoo ido pala

²¹ Osoloso holope soomagoloso abaga dino beame 8 mapoo o kolo kooso. Osoloso yo Yesu hediso. Bei, daga yo Meliyo belye ma kulodu mauwe mapoo momaiyeso hu hagee olo hediso.

²²⁻²⁴ Meli dio Yosep dio Mosese-eye tei magoo ee dodolone

Godeeyo howo woola tokenee mauwe dabalame, mopoodo doo beame koodobuloso, diayo Yesu idoloso Yolusalem mi mapoo diso. Osoloso diba Yu odoowo tei moso mapoo peleso, diba see Godeeyo howo woola tokenee mauwe dabalame, só bakadio wooloso Godee mapoo teneeso. Bei, Godee o tei magoo oso egeese takooso, “Niba molo bakadio o, wi pepooko bakadio wooloso amapoo tenee,” deeso. Osoloso diba tei moso tegei mapoo peleso, Yesu see Godee mapoo teneeso. Bei, Godee o tei magoo oso egeese takooso, “Malalo sooloogamagoo giso holo susuga Godee mapoo tenee,” deeso.*

²⁵ Beame omapoo Yolusalem mi mapoo adaga hee badebeiso, o hu Simiyono. Yo Godeeyo howo woola tekepo doloso badolone, hedebe Godeeno diya goolee sabolo badeliso. Esino yayo Godeeye Isalael odoo mapoo hegi goo melee ee togobigilame beame oso sibilei ee bolone bameleeso. Osoloso Dio Tei oso yibolo badebeiso. ²⁶ Esino yo adaga poloso telega badolone, Godeeye hesia Keliso yo agalai goo ee Dio Tei oso yimapoo olo takaso.

²⁷ Osoloso Dio Tei oso Simiyono yo tei moso tegei mapoo ido diso. Osoloso Meli dio Yosep dio oso tei magoo ee dadalame holope Yesu yo tei moso mapoo ido palaso.

²⁸ Esem adaga Simiyonoye Yesu ogoloso maduloso Godee mapoo goomogolone to egeese takaso,

²⁹ “Godee nayo takolone a Keliso ogoloso ka talai diso.

Esiga epei nee tou teli odoo ayo mesie sabolo talai tekepo.

³⁰⁻³¹ Bei, mo howoso gie badeli pidili odoo ee

* **2:22-24:** Yu soboso Moseseeye tei magoo ee dodolone giso holo soomagooga, yo beame 40 ee ma kulodu kee koododilega, o moso mapoo obusomo badeliso. Osoloso beame oso koodobuuga, see kee koododilame, Yu odoo dia tei moso mapoo dileso Godee mapoo emegei di bi teneliso.

nayo odoosusuga mapoo te-
nee a egeiso.

³² Yo gadeebugu, Yu dele poogoo
odoo dimapoo Godeeyo goo
ee yiligebigilame.

Osoloso yimaga nee Isalael
odoo diba dokodoo
poudileiso,” diso.

³³ Yesuwo ama dio owee dio
Simiyonoye taka to duloso diya
howoogadooso. ³⁴ Osoloso Simiy-
onoye Godeeye diba pidilame
takoloso Meli mapoo egeesee
takaso, “Godeeye holope hagee
hesiaso, Isalael odoos aboso holope
hagee gowooga, Godeeye diba
pepooko dalame. Osoloso odoos
aboso holope hamapoo tei toga,
Godeeye diba dokodoo poudileiso.
Esiga odoos aboso o goo talai
gowoolone yimapoo ha talaiso.

³⁵ Goo egeesee maga dibada sooloo
ma kulodu egee molo goo ee woala
yiligebigileiso. Osoloso goohele
goo oso nee sooloo mapoo kaiyaso
heleegee masi halagalaiso,” diso.

³⁶ Osoloso domo omapoo Godee
maga to tolosokokodo takomo
sili sobo hee tei moso tegei ma
kulodu badebeiso, o hu Ana. Sobo
yo o bala Asa. Osoloso amamo
hu Panuwel. Yo sobo adaga
poloso badebeiso. Yo daga gisoso
huloso dugo 7 ma kulodu omobolo
badoboso, omo taso. ³⁷ Esemeyayo
badebei dugo 84 poogoloso,
omapoo yo bau osee badebeiso.
Yo beame susuga tei moso
tegei mapoo howo gisimo silone,
beame sabolo osoloso gesi sabolo
Godeeyo hu dokodoo poudoolone
nei tei yuloso badolone dokodoo
takemeleeso. ³⁸ Osoloso Simiy-
onoye Meli dio Yosep dio to
kesamolome, yo domo omapoo
simiso. Yo sibileso Godee mapoo
goomoga to takaso. Osoloso
Yolusalem mi eyo hegi goo ee ma
kuloduga gilimadoloso peegoo dil-
ame balagamelee odoos dimapoo
Yesuwo goo takaso.

³⁹ Yosep dio Meli dio Godeeye
taka tei goosusuga tolosokoodo-
uloso, see Gelili mi ee ma kulodu
dia middee Nasalet mapoo wedi
diso. ⁴⁰ Osoloso holope oso kitu-
lugu sabolo kawuloso goo goolee
medee tekepo yimapoo meleeso.
Osoloso Godeeye yo sooloo dolone
pidimeleeso.

*Yesu yo pepooko mapoo tei
moso mapoo peleso badebei*

⁴¹ Dugo susuga ma kulodu
beame hedebe mapoo Yesuwo
owee dio ama dio Yolusalem
mapoo Godeeye gababia wo
nalame diliso. ⁴² Osoloso dugo
hee mapoo diba see gababia wo
nalame dime, Yesu yo dibolo
diso. Beame domo omaga
Yesu o dugo 12. ⁴³ Gababia wo
ne beame koodobume, diba
see wedi diso. Esino Yesu yo
dibolo dilega, Yolusalem mapoo
badebeiso. Yesuye Yolusalem
mapoo badebei owee dio ama
dio gooleedele. ⁴⁴ Esino ama dio
owee dio goolee, Yesu odoos abo
sabolo malalo di bele dolone,
diba nosee diso. Diba dileso
eli domopoo tilame dobolone,
diayo dia soosoo ma kulodu
osoloso dia odoos ma kulodu
Yesu esiaso. ⁴⁵ Diba omapoo
Yesu esiameloso koo egeme, see
Yolusalem mapoo Yesu esilame
wedi diso. ⁴⁶ Osoloso beame
bakadio hedebe di poogoloso
hamamee diayo Yesu Yu odoos dia
tei moso mapoo Yu odoowo tei
eligili odoos abo sabolo to kolone
doboome egeiso. Ee ma kulodu
Yesuye tei eligili odoos oso eligi
goo ee dulone badolone, yayo
nei dimapoo woosa demeleeso.
⁴⁷ Osoloso nei tei eligili odoos
oso woosa to eyo nei dimapoo
medee tekepo wedi di duloso,
osoloso o goo goolee tekepo
ogoloso odoos susuga oso diya
howoogadooso. ⁴⁸ Yesuwo owee
dio ama dio oso Yesuye tei eligili

odoo sabolo to kolone badoboome ogoloso dio diso. Esemeweeye egeesee takaso, “Mo holo, nayo kasalame goo egeesee imapoo ka moodoowo? Nama asalo no esiamo silone diya kukuda sabolo sileeso,” diso.

⁴⁹ Esino Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Niyo kasalame a ka esiamo sileeyo? Ayo mo mayo moso mapoo badalai goo ee niba gooledeleyo?” diso. ⁵⁰ Esino Yesuye taka to eyo bei diba medee kibiya gooledele.

⁵¹ Osoloso Yesu see dibolo hodobo Nasalet mapoo wedi diso. Osoloso omapoo badolone, dibada to mapoo mesimo sileeso. Esino Meliye goo susuga hagee beame susuga osee goolee sabolo badebeiso. ⁵² Yesu yo kauwulone goo goolee tekepo sabolo kauwaso. Esemeweeye sabolo osoloso odoo sabolo oso yimapoo diya goomegeliso.

3

Yonee odoo howo sauwidili oso to taka

(Matiyu 3:1-12, Maka 1:1-8, Yonee 1:19-28)

¹ Taibiliyes-Sisaye Loum wiligi toboloso badebei dugo 15 poogoloso, odoo abo hagee bia oso yima hemi wiligi tebisaloso debeiso. Ponetas-Pailiteeye

Yudiya mi bameleeso, osoloso Helodeeye Gelili mi bameleeso, osoloso omolo Pilipiye Ituliya mi sabolo Talakonitisi mi sabolo bameleeso. Osoloso Lisaniyaseeye Abilene mi bameleeso. ² Osoloso Anas dio Kayapas dio Yu odoo dia tei moso wiligi toboloso debeiso. Beame omapoo Sekalayayo owolo Yonee miwe poogoo mi mapoo badoboome, Godeeye o to yimapoo teneeso. ³ Esemeweeye yayo dileso Yoden howo koola ogolone debeli mi mapoo Godeeyo to takomo silone, odoo susuga mapoo egeesee takomo sileeso,

“Nibada tokenee mapoo miligi pialoso howo sauwidige. Eseeega Godeeye nibada tokenee hapoloso boobado bigileiso,” dee takameleeso. ⁴ Goo hagee Godee maga to tolosokokodo takomo sili odoo Aisayaye o booka mapoo hogugu to sabolo tobuoso. Bei, yayo o booka mapoo hageesee hoguguso,

“Miwe poogoo mi omaga edebeeye egeesee idagoo, ‘Lodee yayo sibilei eli moodee, osoloso medee hoodo magee.

⁵ Osoloso mi godobia mologa, omapoo mi abo kuge. Osoloso eli mapoo esia mologa, esia egee gebese. Osoloso eli halaga medee hoodo magee. Osoloso eli tokenee medee moodee.

⁶ Eseeega odoo susuga oso gie badeli pidili Godee maga simi agalaiso,’ diso.”

⁷ Odoo mooloogoodoo Yoneeye diba howo sauwidigilame sibademe, yayo dimapoo egeesee takaso, “Niba hebise, nimapoo odoo agayo takolone howo sauwidiga goo oso Godeeye kamana egee sibo maga mada piadabalaiso dee ka takana? ⁸ Esiga niyo debei goo maga nibada goo tokenee mapoo tei miligi pia goo ee eligi. Osoloso niba niso nediliyo iba Eibalahameeyo amawe dioga, Godeeye kamana maga mada piadabalaiso dee na goolee. Bei, ayo nimapoo taka. Godee yimapoo kitulugu moloso, yo hagooso see Eibalahameeyo amawe dio palai.

⁹ Esiga kabee homo bei mapoo olo magoo moloso. Esiga homo kaso ko tekepo pelega mologa, homo egee holoso dou mapoo toodalaiso,” diso.

¹⁰ Esemeweeye odoo susuga Yoneeye taka to ee duloso nei egeesee takaso, “Egeeseega iba ogoogo moodoolaisomo?” diso.

¹¹ Esemé Yoneeye nei dimapoo egeesee takaso, “Namapoo sedi bakadio mologa, nee odoó sedi me daga, hee yimapoo tenee. Osoloso namapoo nei mologa, nee odoó hee nei me daga, abo yimapoo tenee.”

¹² Osoloso tekisi molee misigeli odoó abo diba noseé howo sauwidigilame sibilesó Yonee mapoo egeesee takaso, “Eligili odoó, iba ogoó goo moodoolai-somo?” diso.

¹³ Esemé Yoneeye nei egeesee takaso, “Niyo odoó mapoo tekisi molee misigaga, hodio niyo talai ee goolone tekisi molee magalame tobuloso magoo ee na dagapele. Esino hedebe tebia ono odoó mapoo ka misige,” diso.

¹⁴ Osoloso ha teli odoó aboso Yonee mapoo egeesee takaso, “Iba noseé ogoó goo moodoolaisomo?” diso.

Esemé Yoneeye nei dimapoo egeesee takaso, “Niyo emegei dia molee heli talame na seeseé. Osoloso emegei dia molee heli talame dimaga gameneé goo na takee. Esino hedebe niso tou too eyo nei molee ee tolone goomoga sabolo ka debee,” diso.

¹⁵ Odoó susuga oso Keliso bolone debei mapoo Yoneeye simi ogoloso, diayo goolee yo Keliso bele dee gooleeso. ¹⁶ Esemé nei Yoneeye dimapoo egeesee takaso, “Ayo niba howodeeso sauwidiliso. Esino odoó hee ama hamamee egee sibo yayo kitulugu oso ayo kitulugu dagadi. Esiga ayo o homo beiyopoo gawuloso o homo bi ee pidigilei a tebile. Osoloso yayo Dio Tei nima kulodu tenelaiso. Esino yayo yimapoo tei tele poogoo odoó ee dou mapoo toodalaiso.

¹⁷ Yayo witi wo ko sabolo gelesi sabolo pilame o tou teli bi sabolo mopoodoo doloso badoso. Osoloso witi wo ko ee moso mapoo kukuleiso. Osoloso gelesi dou koo semeli mapoo toodalaiso,”

diso. ¹⁸ Yoneeye to tekepo ee eli opusomo opusomo di maga odoó Godee mapoo gilimado sibilame, Godeeyo to tekepo takomo siliso.

¹⁹ Esino Gelili mi eyo wiligi odoó taba Helodeeye goo tokeneé tooso. Goo ee omolo osee badoboome, yayo omolowo osobo Helodiyes peedee huso. Esemé Yoneeye goo hagee ogoloso yimapoo diya takolone o tokeneé goo abo sabolo yiligebuguso. ²⁰ Esemé hamamee Helodee komonolone yo tokeneé hee toowa tooso. Goo ee yayo Yonee neliga moso ma kulodu hu-sooso.

*Yesu howo sauwidi
(Matiyu 3:13-17, Maka 1:9-11)*

²¹ Beeame Yoneeye odoó howo sauwidigamelee domo mapoo, Yesu yinosee howo sauwidiso. Yesu howo sauwuduloso gasibilesó tobudulone dokodoo takomolome Kei mi osulu yamagooso.

²² Esemé Dio Tei oso molo masi pusibilesó yimapoo pubalagaso. Osoloso Kei mi ma dokodooga toso egeesee takaso, “No ayo gooma mo holo noso, a namapoo diya goomogo,” diso.

*Yesuwo amawe diowo hu
(Matiyu 1:1-17)*

²³ Yesu yo dugo 30 domo mapoo badolone, o tou bei mooloogooso. Odoó susuga oso Yosepeeyo owolo gweliso.

Yosep yo Heliyo owolo.

²⁴ Heli yo Matateeyo owolo.

Matat yo Libaiyo owolo.

Libai yo Melkiyo owolo.

Melki yo Yanaiyo owolo.

Yanai yo Yosepeeyo owolo.

²⁵ Yosep yo Matatiyaseeyo owolo.

Matatiyas yo Amoseeyo owolo.

Amos yo Nahumeeyo owolo.

Nahum yo Esliyo owolo.

Esli yo Nagaiyo owolo.

²⁶ Nagai yo Mateeyo owolo.

Matiyu yo Matatiyaseeyo owolo.

Matatiyas yo Semeineeyo owolo.

Semein yo Yosekeeyo owolo.

Yosek yo Yodayo owolo.
 27 Yoda yo Yohanayo owolo.
 Yohana yo Lesayo owolo.
 Lesa yo Selubabeleeyo owolo.
 Selubabel yo Selatiyeleeyo owolo.
 Selatitel yo Neliyo owolo.
 28 Neli yo Melkiyo owolo.
 Melki yo Adiyo owolo.
 Adi yo Kosameeyo owolo.
 Kosam yo Elamadameeyo owolo.
 Elamadam yo Eleeyo owolo.
 29 El yo Yosuwayo owolo.
 Yosuwa yo Eliyeseleeyo owolo.
 Eliyesel yo Yolimeeyo owolo.
 Yolim yo Matateeyo owolo.
 Matat yo Libaiyo owolo.
 30 Libai yo Simioneeyo owolo.
 Simion yo Yudayo owolo.
 Yuda yo Yosepeeyo owolo.
 Yosep yo Yonameeyo owolo.
 Yonam yo Eliyakimeeyo owolo.
 31 Eliyakim yo Meleyayo owolo.
 Meleya yo Menayo owolo.
 Mena yo Matatayo owolo
 Matata yo Neiteneeyo owolo.
 Neiten yo Deibidiyo owolo.
 32 Deibidi yo Yesiyo owolo.
 Yesi yo Obedeeyo owolo.
 Obed yo Bowaseeyo owolo.
 Bowas yo Salmoneeyo owolo.
 Salmon yo Nasoneeyo owolo.
 33 Nason yo Aminadabeeyo owolo.
 Aminadab yo Adimineeyo owolo.
 Adimin yo Aliniyo owolo.
 Alini yo Hesloneeyo owolo.
 Heslon yo Peleseeyo owolo.
 Peles yo Yudayo owolo.
 34 Yuda yo Yekobeeyo owolo.
 Yekob yo Aisekeeyo owolo.
 Aisek yo Eibalahameeyo owolo.
 Eibalaham yo Telayo owolo.
 Tela yo Naholeeyo owolo.
 35 Nahol yo Selugeeyo owolo.
 Selug yo Lewuyo owolo.
 Lewu yo Pelegeeyo owolo.
 Peleg yo Ebeleeyo owolo.
 Ebel yo Selayo owolo.
 36 Sela yo Keinaneeyo owolo.
 Keinan yo Alapakasadeeyo owolo.
 Alapakasad yo Semeeyo owolo.

Sem yo Nowayo owolo.
 Nowa yo Lamekeeyo owolo.
 37 Lamek yo Metuselayo owolo.
 Metusela yo Inokeeyo owolo.
 Inok yo Yeleddeeyo owolo.
 Yeled yo Mahalaleleeyo owolo.
 Mahalalel yo Kenaneeyo owolo.
 38 Kenan yo Enoseeyo owolo.
 Enos yo Seteeyo owolo.
 Set yo Adameeyo owolo.
 Adam yo Godeeyo owolo.

4

*Saitenso Yesu kukulo egei
 (Matiyu 4:1-11, Maka 1:12-13)*

¹ Yesu yo Yoden howo mapoo Yoneeye howo sawuduloso, Yesu Dio Tei oso kitulugu toloso yo miwe poogoo mi mapoo Dio Tei oso ido diso. ² Yesu miwe poogoo mi mapoo beame 40 ee ma kulodu nei nelega badoboome, Saitenso yo kukulo ogo demeleeoso. Osoloso beame 40 poogoloso hamamee Yesu yo diya hodiaso.

³ Esem Saitenso ogoloso yimapoo egeese takaso, “No tei Godeeyo owolo daga, yo hagooso see wo pe dee takee,” diso.

⁴ Esem Yesuye nei egeese takaso, “Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeese takooso, ‘Edebeeyo hedebe nei nolone badoga oso gie badeli talaime,’” diso.

⁵ Esem see Saitenso Yesu idoloso mubi dokodoo ido palaso. Esem saga omapoo Saitenso mi edebeeyo bia susuga yimapoo eligiso. ⁶⁻⁷ Osoloso Yesu mapoo egeese takaso, “Daga Godeeye bi susuga hagee amapoo teneme, ayo bamo simiso. Esiga nayo amapoo gasuwoloso a dokodoo poudoga, mi susuga hagee sabolo osoloso bi susuga ee ma kulodu egee molo sabolo namapoo tenelaiso. Bei, amapoo kitulugu moloso, odoo hee mapoo tenelai,” diso.

8 Esemee Yesuye Saiten mapoo nei egeesee takaso, “Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeesee takooso,

‘Nayo hedebe nee wiligi odo Godee mapoo gasuwoloso yo dokodoo poude. Osoloso hedebe o to mapoo mesie,’” diso.

9 Osoloso see tobu Saitenso Yesu idoloso Yolusalem mapoo diso. Osoloso tei moso tegei omu ma dokodoo ido peleso tobudume yimapoo egeesee takaso, “No tei Godeeyo owolo daga, no moso omu ma dokodooga miyomoo bologobigi. 10 Bei, Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeesee takooso,

‘Godeeye o momaiye mapoo no medee bamelee dee takaso.

11 Esiga diayo no dia deeso douguleiso,

no yo mapoo homod-
obiyaga,’” diso.

12 Esino Yesuye egeesee takaso, “Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeesee takooso,

‘Nee wiligi odo Godee oso kitulugu ee hoodo agalame yimapoo na kukulo ege,’” diso.

13 Saitenso Yesu kukulo ogomo silee koodobuloso yo see tobu kukulo agalame beame tekepo ee bolone Yesu epedee poogoloso diso.

Yesuye Gelili mapoo o tou bei mooloogoo

(Matiyu 13:53-58, Maka 6:1-6)

14 Yesu Dio Tei oso kitulugu sabolo Gelili mapoo wedi diso. Osoloso Gelili mi toowa ee ma kulodu odo susuga oso Yesuwo goo dudobuguso. 15 Yayo Yu odoowo howo gisili moso susuga mapoo eligimo sileeme, odo susuga oso yimapoo goomegeliso.

16 Beame heeso Yesu eyo yo kauwa o midee Nasalet mapoo diso. Osoloso Yu odo oso hasali beame mapoo Yesu eyo seli

egeesee solone, yo howo gisili moso mapoo palaso. Osoloso yo Godeeyo to booka mapoo hogugu ee hesigilame tabaso. 17 Osoloso Godee maga to toloso kokodo takomo sili odo Aisayaye hogugu booka ee yimapoo teneeso. Yo booka toloso piligamo abaga dino to hogugu domo ee ogoloso, to hagee hesigaso,

18 “Godeeyo dio abolo hodobo badoso.

Bei, yayo a hesiaso, to tekepo bi mauwe odo mapoo takalame.

Osoloso Godeeye a diye diso, neliga moso ma kulodu debeli odo mapoo yayo diba peegoo gilimado dileiso dee takalame.

Osoloso howo siliga odo see agalaiso dee takalame.

Osoloso Godeeye a diye diso, edebeeyo hegili odo hegi goo ma kuloduga ayo peegoo gilimado dilame.

19 Osoloso Godeeye a diye diso, ayo Lodeeye o odo mapoo goo tekepo moodolai beame oso egee sibo goo ee odo mapoo eligilame.”

20 Yesu booka hesigamelee koodobuloso, see booka bali odo omapoo teneloso biaso. Esemee odo susuga moso ee ma kulodu debei oso howoso medee kitulugu sabolo yimapoo bologolone debeiso. 21 Osoloso yayo dimapoo egeesee takaso, “Niyo Godeeyo to hogugu booka maga takeme du goo oso nimapoo epei olo simiso,” diso.

22 Esemee o to du odo susuga oso yo tekepo odo doloso, yayo to taka susuga ee tekepo diso. Diayo egeesee takoloso, see egeesee takagameleeso, “Iba gooleedooso yo Yosepeeyo owoloso. Egesino yayo kaseeme to tekepo egeesee ka takayo?” dee takagameleeso.

²³ Yesuye see dimapoo egeesee takaso, “A gooleedooso, niyo goo hamaga amapoo takalaiso, ‘Melesenee neli odoo, no no nediliyo tekepo moodee. Osoloso nayo Kapeniyum mi mapoo goo mudu opusomo di moodoogamelee see nee midee hamapoo moodee,’ dee takalai malaiso,” diso.

²⁴ Esino Yesuye see dimapoo egeesee takaso, “Ayo nimapoo taka, Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo yo o mosobia oso gowoolaiso. ²⁵ Esiga niba susuga dui. Ilayaye badebei beame omapoo mi toowa kibaso. Osoloso dugo bakadio hedebe osoloso a 6 ma kulodu howo sibilega nei mauwe badebeiso. Ee ma kulodu Isalael mi mapoo sobo bauwe debeiso. ²⁶ Esino ee ma kulodu Godeeye Ilayaye diba pidiye doloso yimapoo takele. Esino yo Ilayaye wulo Yu dele poogoo sobo Saidon mi ma kulodu mi hee Salipat mi mapoo badeli sobo bau ono pidilame diye diso. ²⁷ Osoloso Ilaisaye badebei beame omapoo, Isalael mi omapoo kolo tokenee odoo bei debeiso. Esino Ilaisaye odoo egee bia yayo pidile. Esino yayo Yu dele poogoo odoo o hu Naman, Siliya mi mapoo badeli odoo ono tekepo moodooso,” diso.

²⁸ Esemе odoo howo gisili moso mapoo debei oso to hagee duloso diya kamanagaso. ²⁹ Esemе diba tebisaloso Yesu toloso mosobia pee mapoo esia goosoo mapoo halagasalame ido diso. ³⁰ Esino Yesu odoo mooloogoodoo ee ma kuloduga peegoo diso.

*Odoo bo holo pala
(Maka 1:21-28)*

³¹ Osoloso Yesu Gelili mi toowa ma kulodu mi hee Kapeniyum mapoo diso. Yo omapoo dilesobadolone Yu odoo oso hasali beame heeso yayo howo gisili moso ma kulodu Godeeyo to eligimeleeso. ³² Esemе odoo

susuga oso yayo eligi duloso diya howoogadooso. Bei, yayo diya kitulugu sabolo eligime.

³³ Howo gisili moso ma kulodu odoo bo holo pala hee omapoo badebeiso. Yayo to neligidi Yesu mapoo egeesee takaso, ³⁴ “Hei, Yesu Nasalet odoo, nayo imapoo ogoo goo moodoolame ka simiyo? Nayo iba tokenee palame ka simiyo? Esiga no iba poogoloso di. Bei, a gooleedoo no Godeeye hesia odoo oso,” diso.

³⁵ Esemе Yesuye to kitulugu sabolo bo holo mapoo egeesee takaso, “No to koodobuloso odoo ma kuloduga peegoo di,” diso. Yesuye egeesee takeme, bo holo oso peegoo poogolone odoo egee odoo howo woola miyomoo homodobuloso molone yimaga peegoo diadeeso. Esino bo holo oso yimaga peegoo dulone yimapoo dala hee tenele.

³⁶ Esemе odoo susuga oso goo hagee ogoloso howoogadolone egeesee takagameleeso, “Yayo taka goo ee kasiyo? Bei, yayo to kitulugu sabolo bo holo mapoo takooga diba o to mapoo mesiloso peegoo dilidoo,” dee takagameleeso. ³⁷ Esemе odoo susuga oso goo hagee ogoloso mosobia susuga koola mapoo debeli mapoo takomo diadeeso.

*Yesuye odoo paigiga tekepo moodoo
(Matiyu 8:14-17, Maka 1:29-34)*

³⁸ Yesu howo gisili moso maga see Saimonowo mosopoo diso. Moso ee ma kulodu sobo Saimonowo nalobo pailone kolo diya dei moodoome tiameleeso. Esemе odoo susuga oso yo Yesuye tekepo moodoolame Yesu mapoo o goo takaso. ³⁹ Esemе Yesuye sibileso yayo tiamelee koola mapoo gawuloso badolone paiye mapoo egeesee takaso, “Yo poogoloso di,” diso. Esemе paiye saga weidooso.

Eseme yayo toboloso nei toloso dimapoo piso.

⁴⁰ Eseme osoko todobume odoo susuga oso odoo paigiga susuga Yesu mapoo gilimado sibadeeso. Eseme yayo o deeso odoo paigiga susuga sigime wegigadooso.

⁴¹ Eseme Yesuye odoo bo holo paladee tekepo moodoogoo bo holo oso peegoo dulone to neligidi takolone egeesee takaso, "No Godeeyo owoloso," dee takagameleeso. Esino Yesuye to kitulugu sabolo dimapoo egeesee takaso, "Niba to na ke," diso. Bei, bo holo oso Yesu yo Godeeye hesia Keliso doloso diba gooleedooso.

⁴² Gesikolodee mi hadopeelega, Yesu tia maga hogabuloso odoo koola mauwe mi mapoo diso. Esino odoo susuga oso egeino yo me neme yima hamamee yo esiamo silesibiso. Diba Yesu esiamo silesiboso yo ogoloso yimapoo egeesee takaso, "No iba na poogoo di," diso. ⁴³ Esino Yesuye dimapoo egeesee takaso, "A mi abo mapoo Godeeye wiligi doloso badeli goo ee takomo dilei tekepo. Bei, Godeeye goo hamaga a diye diso," diso. ⁴⁴ Osoloso Yesuye Yudiya mi toowa mapoo diayo howo gisili moso susuga mapoo Godeeyo to eligimo sileeso.

5

Yesuye o hamamee dili odoo daga malalo abo gilimadoo
(Matiyu 4:18-22, Maka 1:16-20)

¹ Beeame hee mapoo Yesuye Gelili abei palaga mapoo Godeeyo to takomolome odoo susuga oso o to dulame diya mooloogoodooso.

² Yesu osee tobudulone di kebigeli odoo oso dia pei howo hapagalame dia du bakadio mubi dokodoo gisibado peleso ma molome egeiso. ³ Yesu du bakadio ee ma kulodu Saimonowo du mapoo meilesa badolone Saimon mapoo takaso, "Du abei pee

maga pepooko hoogoo pupubigi," diso. Eseme yo du ma kulodu badolone odoo susuga mubiyo-doo doboome, yayo Godeeyo to dimapoo eligiso.

⁴ Yesuye odoo susuga mapoo Godeeyo to taka koodobuloso Saimon mapoo egeesee takaso, "Nee du howo bou mapoo sudo dileso di talame nibada pei howomoo oguse," diso.

⁵ Esino Saimonoye egeesee takaso, "Wiligi odoo, iba eiyo gesi pei ogusulone tou toowa tooso, esino iba di giligile. Esino nayo amapoo takaga, mo pei howomoo ogusuleiso," diso.

⁶ Osoloso diba dia pei howomoo ogusume di susuga oso dia pei mapoo tulone, dibada pei tologobugulame seeso. ⁷ Eseme diayo dia odoo abo du hee mapoo debei deeso iso, diba pidilame. Eseme diba sibadeeme dibada du bakadio ee diso metamagisilone howomoo owulame seeno poogooso.

⁸ Saimon-Pitaye goo hagee ogoloso, Yesuwo homo beiyopoo gawuloso egeesee takaso, "Lodee, amaga peegoo di, a tokenee odoo," diso. ⁹ Bei, yibolo osoloso o odoo sabolo diayo di bei giliga ogoloso diya howoogadooso. ¹⁰ Osoloso Saimonobolo tou teli odoo Yemes dio Yonee dio diba nosee goo hagee ogoloso diya howoogadooso. Odoo bakadio Yemes dio Yonee dio hagee Sebediyo owolo.

Osoloso Yesuye Saimon mapoo egeesee takaso, "No haga na ebi! No daga di giligeli odoo badebeiso. Esino epei hamaga no see odoo Godee mapoo gilimado sibili doloso badalaiso," diso. ¹¹ Osoloso diba dileso dia du oluguloso bi susuga omapoo poogoloso, see Yesu sabolo diadeeso.

Yesuye odoo kolo e bia moodoo
(Matiyu 8:1-4, Maka 1:40-45)

¹² Beeame heeso Yesu see mi hee mapoo diso. Mi omapoo odoo kolo e bia badebeiso. Odoo ogoso Yesu ogoloso o homo beiyopoo ebiso miyomoo tugusaloso egeesee howaso, “Lodee, nayo a tekepo moodolai goomogoga, a tekepo moodee,” diso.

¹³ Esemé Yesuye o deeso odoo egee sigilone egeesee takaso, “Ayo no tekepo palai goomogo, esiga no tekepo pe,” diso. Esemé omapoo o kolo mapoo e bia saga mauwe poogooso.

¹⁴ Esemé Yesuye yo diye dolone to kitulugu sabolo egeesee takaso, “Nayo dilesó no ayo tekepo pa goo ee odoo abo mapoo na takee. Esino, nee su tekepo pa goo ee, Godee ogo odoo ogo doloso domo badeli odoo yimapoo dilesó eligi. Osoloso nee su tekepo pa omaga emegei di bi tenee, Moseseye tei magoo goo ee dodolone, odoo susuga oso ogoloso tekepo pa ee gooleedalame,” diso.

¹⁵ Esino odoo susuga oso Yesuwo goo ee mi susuga mapoo opo-susumo dime, odoo susuga oso dulugaso. Esemé odoo susuga oso Yesuye Godeeyo to taka ee dulame sibadeeso. Osoloso Yesuye dimapoo paigiga egee molo tekepo palame. ¹⁶ Esino Yesu beame susuga dimaga peegoo dilesó, odoo koola mauwe mi mapoo dokodoo takalame diliso.

Yesuye odoo su kakawa poogoo tekepo moodoo

(Matiyu 9:1-8, Maka 2:1-12)

¹⁷ Beeame heeso Yesuye odoo susuga eligimolome, Pelisi odoo sabolo tei eligili odoo sabolo diba onosee omapoo debeiso. Odoo hagee bia Gelili mi susuga maga, osoloso abo oso Yudiya mi maga, osoloso odoo abo oso Yolusalem mi maga sibadeeso. Esemé Yesuye odoo paigiga susuga tekepo moodoogalame Godeeye kitulugu oso yibolo meleeso. ¹⁸ Esemé

mi omapoo odoo aboso odoo su kakawa poogoo kida mapoo magoloso tosimiso. Osoloso diayo yo Yesuye badebei mapoo todilame goomogaso. ¹⁹ Esino odoo beiga Yesu mapoo dilei eli egee. Esemé diayo odoo su kakawa poogoo kida sabolo moso omu ma dokodoo imado palaso. Osoloso Yesuye to kemelee domo amaga seme ou toloko poogoloso tiso kida mapoo bagagoloso kida sabolo moso kulodu toosooso.

²⁰ Diayo odoo su kakawa poogoo moso omu maga toosoooloso goolee, odoo egee yayo moodolai tebia doloso, Yesuye dia tei too ogoloso, odoo su kakawa poogoo mapoo egeesee takaso, “Mo odoo, nee tokenee olo boobado buguso,” diso.

²¹ Esemé omapoo debei tei eligili odoo sabolo Pelisi odoo sabolo oso o to duloso, dieso nediliyo egeesee gooleemeleeso, “Odoo hagooso kaseme egeesee ka takayo? Yayo Godee daga dilame see, esino goo tokenee hapeeli hedebe Godeeso,” diso.

²² Esemé Yesuye diayo dibada sooloo ma kulodu gooleemelee goo ee goleedoloso dimapoo egeesee takaso, “Niyo kasee maga nibada sooloo ma kulodu egeesee ka goolee malala? ²³ Niba odoo su kakawa poogoo hagee ege. Yimapoo goo kasee takalai oso sebe ka mololo? Ayo odoo su kakawa poogoo mapoo ‘Nee tokenee ayo boobado buguso,’ dee takooga, o tokenee boobado bugu niyo gooleedalaime. Esino ayo yimapoo takoo, ‘No toboloso nee kida toloso di,’ dee takoloso, yo tobooga, amapoo odoo moodeli kitulugu molo doloso niyo gooleedalaiso. ²⁴ Esino Odoo Holo amapoo kitulugu olo teneeso, mi toowa hamapoo tokenee goo hapoloso boobado bigilei goo ee niyo ogoloso gooleedalame, ayo

nimapoo eligileiso,” doloso yayo odoos su kakawa poogoo mapoo egeesee takaso, “No hogabuloso nee kida toloso mosopoo di,” diso. ²⁵ Diayo balaga molome odoos su kakawa poogoo hogabuloso, o kida toloso o mosopoo dulone Godee mapoo goomoga poudomo diso. ²⁶ Diayo odoos su kakawa poogoo toboloso di ogoloso diya howoogadooso, osoloso Godee mapoo goomoga poudooso. Osoloso diayo obulone egeesee takaso, “Iba epei goo toowa mudu opusomo di egeiso,” diso.

Yesuye Libai idoo goo

(Matiyu 9:9-13, Maka 2:13-17)

²⁷ Goo hagee koodobuloso hamamee, Yesu moso kuloduga peegoo gadiso. Esemee yayo dulone egeino, tekisi molee misigeli odoos Libai tekisi molee misigeli moso kulodu badoboome egeiso. Esemee yimapoo egeesee takaso, “Ama hamamee sibe,” diso. ²⁸ Esemee Libaiye bi susuga omapoo poogoloso Yesuye di hamamee diso.

²⁹ Esemee Yesuye Libai yo idoo goo omaga Libaiye o mosopoo nei toowa siso. Esemee tekisi molee misigeli odoos bei sabolo osoloso odoos abo sabolo Yesubolo nei nameleeso. ³⁰ Esino Pelisi odoos sabolo osoloso tei eligili odoos sabolo oso goo hagee ogoloso gowoolone Yesu o hamamee dili odoos mapoo egeesee woosaso, “Niyo kaseega tekisi molee misigeli odoos sabolo osoloso goo tokenee teli odoos sabolo nei nologolone ka dabala?” diso.

³¹ Esemee Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Odoos paiye mauwe melesenee neli odoos mapoo dileime. Esino odoos paiye ee melesenee neli odoos mapoo dileiso. ³² Ayo simi hagee, Godeeyo howo woola tekepo teli odoos doloso gweli odoos ee gilimalame ka sibile. Esino tokenee teli

odoo doloso gooleedoo odoos ee gilimadoloso Godee mapoo sibilame ka simi,” diso.

Nei tei doloso badalai goo

(Matiyu 9:14-17, Maka 2:18-22)

³³ Esemee odoos aboso Yesu mapoo egeesee takaso, “Yoneeyo hamamee dili odoos oso howo gisilone nei tei doloso debeliso. Osoloso Pelisi dia hamamee dili odoos sabolo egeseliso. Esino bei kasee maga nee hamamee dili odoos oso beeamee susuga nei sabolo howo sabolo ka nalagamalala?” diso.

³⁴ Esemee Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Edebeeyo sobo hulei beeamee omapoo yo o odoos abo sabolo osee dogo, diba nei nelega dabalaisomo? Haye! Diayo sobo hulei odoos sabolo hodobo dobolone goomoga sabolo nei nalaiso. ³⁵ Esino beeamee heeso odoos hagee dimaga peegoo ido duga, nei nelega tei doloso dabalaiso,” diso.

³⁶ Esemee Yesuye dimapoo dio masi hee hagee takaso, “Edebeeyo o sedi dia koodoloso sedi nabe mapoo opodoloso koo duseli. Egeeseega o sedi dia tokenee palaiso. Osoloso sedi dia koodoloso sedi nape mapoo opodoloso dusa ee sedi nabe sabolo tebileime. ³⁷ Osoloso see edebeeyo wain i dia ka tolo gout be koloso moodoo nape mapoo koo salama seli. Bei, wain i dia oso kitulugu oso ka tolo be gout koloso moodoo nape ee gabuguga, wain i ee peegoo sologo bigileiso. Osoloso ka tolo gout be koloso moodoo ee tokenee palaiso. ³⁸ Esiga wain i dia ee medee ka tolo gout be koloso moodoo dia mapoo salama salai tekepo. ³⁹ Esiga edebeeyo wain i nape naga, yo see wain i dia nalai koo goomegeli. Bei, yayo egeesee takalaiso, ‘Wain i nape ono diya hadali,’ dalaiso.”

6

*Yu odooso hasali beeamē
(Matiyu 12:1-8, Maka 2:23-28)*

¹ Yu odooso hasali beeamē heeso, Yesu o hamamee dili odo sabolo witi wo segei ma kuloduga diadagameleeso. Osoloso o hamamee dili odooso witi wo ko ee gooloogaloso kolo soosoo poloso ko kulodu melee ono nalagamo diadeeso. ² Esemē Pelisi odo abo oso goo hagee ogoloso dimapoo egeesee takaso, “Niba bei kasee maga ibada hasali beeamē mapoo witi wo ka gwayo? Niyo ibada tei gababuo,” diso.

³ Yesuye dimapoo to nei egeesee takaso, “Deibidiye o odo sabolo houdume diayo moodoo goo ee Godeeyo toso booka mapoo hogugu niyo hesigeleyo? ⁴ Bei, Deibidiye Godeeyo tei moso ma kulodu gadilesi tei wo toloso o odo sabolo neso. Esino tei wo hagee Godee ogo odooso ogo doloso domo badeli odo hedebe oso nali. Esino Deibidiye o odo sabolo wo ne oso tei magoo ee gababiao,” diso. ⁵ Yesuye dimapoo see egeesee takaso, “Odo Holo ayo nibada hasali beeamē ee ayo wiligi doloso badoso,” diso.

*Yesuye odo de deedeē
seeseegedoo poogoo tekepo
moodoo*

⁶ See Yu odooso hasali beeamē hee mapoo, Yesu Yu odoowo howo gisili moso ma kulodu gapeleso odo mapoo eligimeleeso. Moso ee ma kulodu odo de deedeē seeseegedoo poogoo badebeiso. ⁷ Esino tei eligili odo sabolo Pelisi odo sabolo oso Yesu tokenee odo dalame, Yesuwo goo ee medee balagamo silesibiso. Egeesee lone Yesuye dia hasali beeamē mapoo odo de deedeē seeseegedoo poogoo tekepo moodabeleso bologolone debeiso. ⁸ Esino diayo goo goolee melee Yesuye ogoloso gooleedoloso, de seeseegedoo

poogoo odo mapoo egeesee takaso, “No toboloso woola hamapoo sibilesi tebe,” diso. Esemē de seeseegedoo poogoo odooso woola dileso tabaso.

⁹ Osoloso Yesuye Pelisi odo sabolo osoloso tei eligili odo sabolo mapoo egeesee takaso, “Ibada tei goo oso ibada hasali beeamē mapoo ogo goo takoo-somo? Beeamē omapoo goo tekepo talai ee tekepowa? O, goo tokenee talai ee tekepowa? Osoloso tei goo oso imapoo ibada hasali beeamē omapoo odo gie badeli pidilei goo ee takoo-somo? O, odo gie badeli wooloomalai goo ee takoo-somo?” diso.

¹⁰ Yesuye dimapoo egeesee takoloso, see dimapoo bolone odo de seeseegedoo poogoo mapoo egeesee takaso, “Nee de seeseegedoo poogoo egee see hoodode,” diso. Esemē odo de seeseegedoo poogoo oso o de hoodo deme o de see tekepo paso. ¹¹ Esemē Pelisi odo sabolo tei eligili odo sabolo oso goo hagee ogoloso diya komonogolone dieso nediliyo dima kulodu Yesu toloso kasee woolaisomo, doloso to mouso.

*Yesuye diye di odo 12 gili-
madoo goo*

(Matiyu 10:1-4, Maka 3:13-19)

¹² Beeamē domo mapoo Yesu mubi ma dokodoo peleso gesi hedebe omapoo Godee mapoo takemeleeso. ¹³ Esemē mi hadobume Yesu yima hamamee deedeemo silesibili odo susuga gilimadooso. Osoloso dima kulodu odo 12 ono toloso, dimapoo diye di hu teneeso. Yesuye gilimadoo 12 odo dia hu hagooso. ¹⁴ Saimon (odo hagee Yesuye o hu hee Pita hediso), osoloso Saimonowo omolo Endulu sabolo, osoloso Yemes, osoloso Yonee, osoloso Batolome, ¹⁵ osoloso Metiyu,

osoloso Tomas, osoloso Alpiye-seeyo owolo Yemes, osoloso Loum gamalee odoo mapoo ha teli odoo Saimon, ¹⁶ osoloso Yemeseyo owolo Yudas, osoloso Yudas-Iskaliyot (yayo hamamee Yesu ha teli odoo dimapoo tiasooso).

Yesuye odoo eligilone odoo susuga tekepo moodoo
(Matiyu 4:23-25)

¹⁷ Yesuye o hamamee dili odoo 12 sabolo mubi dokodooga meilesio kubo mapoo debeiso. Diba omapoo meilesio dobolone egeino, Yesu o hamamee dili odoo susuga sabolo, osoloso odoo abo susuga Yudiya maga osoloso Yolusalem maga osoloso abei toowa palaga debeli Taya mi sabolo Saidon mi sabolo amaga sibilesio doboome egeiso. ¹⁸ Diayo Godeeyo to Yesuye taka ee dulame sibadeeso. Osoloso paiye dimapoo melee tekepo palame sibadeeso. Egeesee ma kulodu Yesuye odoo ma kulodu bo holoso dala teneemelee ee dimaga peegoo hasisobuguso. ¹⁹ Odoo susuga oso Yesuwo kolo sigilame goomogaso. Bei, diayo egeino kitulugu Yesu maga simi oso odoo susuga tekepo moodooga neme.

Niba goomege
(Matiyu 5:1-12)

²⁰ Yesuye o hamamee dili odoo mapoo bolone egeesee takaso,

“Bi mauwe odoo niba goomege.

Bei, Godeeye wiligi doloso badeli ee ma kulodu niba gasibileiso.

²¹ Odoo epedee hodia hagee do, niba goomege.

Bei, hamamee niba nei namelesio diya edigileiso.

Osoloso goohele sabolo egee pupusuga molo, niba goomege.

Bei, niyo goomogalai beamee ee nimapoo tenelaiso.

²² Odoo Holo mo goo maga edebeeyo niba heigoga, niba goomege, osoloso diayo niba tokenee odoo doloso gowoolone managa niba goomege.

²³ Esiga domo omapoo goomoga toowa sabolo debee. Bei, Kei mi ma dokodoo niyo talai nei ee nibada hu sabolo olo mopoodoo doloso moloso. Esiga niyo medee goolee, nimapoo dala teneli odoo egee bia dia amawe dio oso daga hoogoo Godee maga to tolosa kokodo takomo sili odoo mapoo dala hedebe hageesee masi tenemeleso.”

Niba obeeyamo!

²⁴ “Eeye-ee! Bi bei odoo niba obeeyamo!

Bei, niso goomoga goo olo tooso.

²⁵ Eeye-ee! Niba epedee nei naloso oduguloso egee do odoo, niba obeeyamo!

Bei, hamamee nimapoo hodia goo toowa oso sibileiso.

Eeye-ee! Yiligeli odoo niba obeeyamo!

Bei, hamamee niba goohele goo sabolo dobolone pupusiga malaiso.

²⁶ Eeye-ee! Odoo susuga oso niba tekepona deli odoo niba obeeyamo!

Bei, nimapoo tekepona deli odoo egee bia dia amawe dio oso gamenee godee maga to tolosa kokodo takomo sili odoo onosee diba tekepo odoo dee takaga meleeso.”

Nimapoo ha teli odoo mapoo sooloo dele
(Matiyu 5:38-48; 7:12)

²⁷ “Mo to duli odoo, ayo nimapoo ka taka, odoo nimapoo ha teli mapoo sooloo dele osoloso niba hegili odoo mapoo goo tekepo moodee. ²⁸ Nimapoo duwa takeli odoo dimapoo goo tekepo tolonge dimapoo goomoga tenee. Osoloso

nimapoo dala teneli odoos diba halo dokodoo takee. ²⁹ Osoloso odoos heeso nee haleegi mapoo kobuguga, see nee haleegi hodio mapoo kobugulame heligimagalai tekepo. Osoloso odoos heeso nee kekeisoo sedi tadoduga, see yimapoo nee sedidee tenee. ³⁰ Osoloso odoos heeso namapoo bi howaga yimapoo wulo tenee. Osoloso odoos heeso nee bi tolosoto tuga nayo nei yimaga see peedee dalame na takee. ³¹ Esiga edebeeyo nimapoo ogoos goo moodoolame ka gooleesomo, nei niyo dimapoo goo hedebe egesi masi moodoolai tekepo.

³² Niyo hedebe niba sooloo deli odoos mapoo sooloo dolone dogo, odoos aboso niba tekepo odoos dalaisomo? Haye. Bei, tokenee teli odoos oso diba sooloo deli odoos mapoo nei diayo sooloo deliso.

³³ Osoloso niyo hedebe nimapoo goo tekepo moodeli odoos mapoo tekepo moodooga, edebeeyo niba tekepo odoos dalaisomo? Haye. Bei, tokenee teli odoos diba nosee egeesee seliso. ³⁴ Niyo teneega nei tobuloso teneli odoos hedebe mapoo bi ka tenee domologa, edebeeyo niba tekepo odoos dalaisomo? Haye. Bei, tokenee teli odoos diba nosee egeesee seliso. Diayo nei talai ee goolone dia bi odoos abo mapoo tenee deliso.

³⁵ Esino niba nimapoo ha teli odoos mapoo sooloo dolone ka debee. Osoloso dimapoo goo tekepo moodoo. Osoloso dimapoo bi wulo wulayo tonoloso see nei talai doloso na goolee. Niyo goo hageesi tolone dogo, niba nei toowa talaiso. Osoloso niba dokodoo badeli Godeeyo owolo dalaiso. Bei, Godeeye yimapoo goomoga to koo takeli odoos sabolo osoloso tokenee teli odoos sabolo mapoo goo tekepo tonolone ka badoso. ³⁶ Nibada ama Godee yo emegei sooloo dolone badoso. Esiga niba nosee emegei sooloo

dolone ka debee.”

Odoos heeyo goo tokenee haga na goolee mele

(*Matiyu 7:1-5*)

³⁷ “Nayo nee odoos heeyo goo ee goo mauwe na meedi, eseega nei nee goo meedileime. Osoloso nee odoos ee tokenee odoos dee na takee, eseega nei no tokenee odoos dalaime. Osoloso nee odoos oso namapoo goo tokenee toga, nayo o tokenee goo ee boobado bigi. Nayo egeesee seega nei nee goo tokenee onosee boobado bigileiso. ³⁸ Esiga nayo wulo tenemologa, no nei talaiso. Nayo odoos abo mapoo tenemologa, nei Godeeye namapoo toowa tenelaiso. Esiga Godeeye namapoo tenee goo hagooso bei molone abo peegoo misigedibileiso. Nayo bi kasee nee odoos mapoo ka teneesomo, nei Godeeye nei tebia egesi namapoo tenelaiso,” diso.

³⁹ Osoloso Yesuye see dio masi egeesee takaso, “Odoos howo si oso o odoos hee howo si ido dilei tekepoo? Haye. Bei, o bakadio wulo mapoo tigidibigileiso. ⁴⁰ Esiga holaiso goo goolee gie tomolo oso o eligili odoos oso gooleedoo ee dagadileime. Haye. Esino yo o eligili odoos oso holaiso medee kibiya eligiga, holaiso yayo gooleedoo goo ee o eligili odoos oso gooleedoo goo sabolo tebileiso.

⁴¹ Nayo kasee maga nee odoowo howo mapoo gelesi pepooko egee molo medee ogolone, hee nee howo mapoo homo toowa egee molo egelega ka pagala?

⁴² Osoloso nee howo mapoo homo toowa egee molo egele poogoloso, see nayo nee odoos mapoo takolone, ‘No nee howo mapoo gelesi egee molo ayo tabigileiso,’ dee takooga, no goo goolee bakadio gweli odoos. Bei, daga nee howo mapoo homo toowa egee molo tabigilei tekepo. Osoloso nayo nee odoowo howo

mapoo gelesi pepooko egee molo medee ogoloso ka tabigi.”

Homokoko maga homo o su ee goolee deliso

(Matiyu 7:16-20; 12:33-35)

⁴³ “Esiga homo ko tekepo peli oso ko tokenee koo peli. Osoloso homo ko tokenee peli oso ko tekepo koo peli. Haye. ⁴⁴ Bei, homo susuga ee ko oso pa maga goolee deliso. Esiga pigi ko sabolo geleipi ko sabolo oso wulo homo hee mapoo ko koo peli. Haye. ⁴⁵ Esiga odoo tekepo oso o sooloo ma kulodu goo tekepo egee molo ee o maga maga woola yiligebigiliso. Osoloso odoo tokenee oso o sooloo ma kuloduga goo tokenee ee woola yiligebigiliso. Esiga ogoo goo oso odoo sooloo ma kulodu bei mologa, o maga maga goo egeesee takamalaiso.”

Odoo bakadio oso moso tegei

(Matiyu 7:24-27)

⁴⁶ “Niyo kasee maga amapoo ‘Lodee, Lodee,’ dolone dobolone hee nei ayo taka goo ee telega ka poogoosomo? ⁴⁷ Odoo agayo amapoo sibilesa mo to duloso mesimo siloga, yo egeesee badalaiso. ⁴⁸ Yo edebeeyo moso togolone mi nelegedi dooloso omou sooloso moso tegei egesi masi badoso. Bei, howo duwolone howo ki simi oso moso omapoo weiso. Esino moso egee dabisile. Bei, moso medee kalawa tegeiga. ⁴⁹ Esino odoo agayo mo to duloso mesilega siloga, yo odoo heeso moso togolone omou mi nelegedi doolega, moso tegei egesi masi badoso. Bei, howo duwolone howo ki simi oso moso omapoo woome kibilega saga goboloso guobuguso.”

7

Loum ha teli odoo gibadeli odoo oso tei too

(Matiyu 8:5-13)

¹ Yesu goo susuga odoo mapoo eligimelee koodobuloso see

Kapeniyum mi mapoo diso. ² Kapeniyum mi mapoo Loum ha teli odoo gibadeli badebeiso. Esino domo omapoo yo o tou teli odoo hee paiye oso talai koola taba molome egeiso. Osoloso yayo o tou teli odoo egee bia diya gweliso. ³ Esiga yayo Yesuye simi duloso Yu odoowo wiligi odoo tebisa abo mapoo Yesu idilame diye diso, Yesuye sibilesa o tou teli odoo ee tekepo palame. ⁴ Osoloso Yu odoowo wiligi odoo tebisa egee bia oso sibilesa Yesu mapoo howolone egeesee takaso, “Iba diya goomogo, nayo dilesa ha teli odoo gibadeli ee pidilei. ⁵ Bei, yayo ibada odoo halo ibada howo gisili moso tegeiso.” ⁶ Esemé Yesu to hagee duloso dibolo diso.

Yesu moso koola mapoo dimeleeno, ha teli gabadeli odoo oso o odoo abo diye neme, diayo sibilesa Yesu mapoo egeesee takaso, “Ha teli odoo gibadeli odoo oso namapoo to egeesee taka, nayo o moso mapoo dilei yo koo goomogogona. Bei, yo tokenee odooga, no o moso mapoo na sibiyeena. ⁷ Esiga yo see nayo bado mapoo sibilei koo goomogogona. Esino yo goomogogona nayo wulo no egee bado maga toso takeeyena o tou teli odoo ee tekepo palame. ⁸ Osoloso yayo see egeesee taka, yo odoo abo ma hemiduga tou tolone dia to mapoo mesiloso siliso. Osoloso yima hemi tou teli odoo abo dosogona. Esiga yayo dimapoo koo diye daga diliso. Osoloso yayo odoo hee mapoo no hamapoo sibeye daga sibiliso. Osoloso goo egee teye daga, yo see goo egee tobuloso teliso. Esiga yo goo egeesee teliga nayo see wulo hamaga badolone toso takeeyena, o tou teli odoo ee weidilame.”

⁹ Esemé Yesuye ha teli odoo gibadeli odoo oso to taka duloso diya howoodooso. Osoloso odoo moologoodoo yima

hamamee simi omapoo biditolosolo dimapoo bolone egeese takaso, "Ayo nimapoo taka, ayo Isalael mi mapoo silee ee ma kulodu odoo kibiya tei too odoo hee egesi egele," diso. ¹⁰ Osoloso ha teli gihadeli odoo oso diye di odoo diayo see wedi dileso egeino, ha teli gihadeli odoo eyo tou teli odoo ee weidiloso badoboome egeiso.

Yesuye sobo bauwo owolo giso holo ta maga see hogabidi

¹¹ Osoloso beeamo abo olo poogoloso hamamee Yesu mi hee Nein mapoo diso. Esem o hamamee dili odoo sabolo osoloso odoo abo susuga oso yo dodomo diso. ¹² Yesu dileso belee osulu miyopoo dumolome odoo aboso edebeeyo bia mi maga giso holo gie kauwa ta eyo su imadoloso sibadeeso. Giso holo ta hagee sobo bau heeyo owolo hedepe oso. Osoloso odoo susuga oso sobo bau sabolo sibadeeso. ¹³ Lodeeye sobo bau hagee ogoloso yo diya sooloo dolone yimapoo egeese takaso, "Haga na pise," diso.

¹⁴ Esem Yesuye dileso giso holo ta eyo su magoo sa tegei homo su mapoo sigime, odoo ta imadoloso diadee diba omapoo kookoodabaso. Esem Yesuye giso holo ta yimapoo egeese takaso, "Mo holo, ayo namapoo takooso, no tebee!" diso. ¹⁵ Esem giso holo yo hogabuloso badolone to kemeleeso. Esem Yesuye giso holo yo owee mapoo ido diso.

¹⁶ Odoo susuga oso goo hagee ogoloso diya dio dulone Godee mapoo goomoga goo poudo demeleso. Egeeseelone diayo egeese takaga meleeso, "Godee maga to toloso kokodo takomo sili kitulugu odoo oso imapoo peledabadoo. Osoloso Godeeye o odoo pidilame olo simidoo," dee takaga meleeso. ¹⁷ Edebeeyo Yesuye goo moodoo ogoloso Yu

odoo mi Yudiya mi susuga mapoo osoloso mi abo koola omapoo oopusumo diadeeso.

Yonee odoo howo sauwidili oso Yesuwo goo duloso woosa (Matiyu 11:2-6)

¹⁸ Yonee o hamamee dili odoo oso Yesuye goo tomo silee ee Yonee mapoo takaso. Esem Yoneeye goo hagee duloso o hamamee dili odoo bakadio oso dileso, Yesu mapoo hageese woosalo egeye diso, ¹⁹ "No tei Keliso iyo hagee bamolo osomo? O, iyo odoo hee bamalaiyo?" diso.

²⁰ Esem Yoneeyo hamamee dili odoo oso dileso, Yesu mapoo egeese takaso, "Yonee odoo howo sauwidili oso iba namapoo sibeye dolone egeese taka, 'No tei Keliso iyo bamelee osomo? O, iyo see odoo hee bamalaiyo?' dee taka," diso.

²¹ Esino beeamo domo omapoo Yesuye odoo paigiga sabolo osoloso odoo bo holo paladee sabolo osoloso odoo howo siliga sabolo tekepo moodoomo sileeso. ²² Yayo egeeseemo silone Yonee o hamamee dili odoo mapoo egeese takaso, "Niba see wedi dileso Yonee mapoo niyo egei goo sabolo osoloso niyo du goo sabolo takee. Bei, odoo howo siliga oso see medee ogowa. Osoloso odoo kido tigidiba sabolo see tekepo poloso silesiboso. Osoloso odoo kolo e bia sabolo tekepo poloso silesiboso. Osoloso odoo dulu tabaga nose tekepo poloso to taka dulugamo silesiboso. Osoloso odoo wedia sabolo hogooga buloso see silesiboso. Osoloso to tekepo hagee bi mauwe odoo oso duluga moloso. ²³ Esiga odoo agayo ayo goo moodoo ee ogoloso diayo amapoo tei too goo ee pegelega poogooga, Godeeye dimapoo goomoga goo tenelaiso," diso.

Yesuye Yonee odoo sauwidili eyo goo taka
(*Matiyu 11:7-19*)

²⁴ Yonee o hamamee dili odoo oso see wedi dime Yesuye odoo mapoo Yoneeyo goo ee takalame bei mooloogooso. Osoloso yayo egeesee takaso, “Niba miwe poogoo mi mapoo ogoo goo agalame ka diyo? Pooso siboga obuso dabisa ee agalame ka diyo?

²⁵ Niba edebeeyo dugo tekepo kaloso badoboome ee agalame ka diyo? Haye. Bei, dugo tekepo kalakali odoo ee wiligi odoo oso debeli moso tekepo mapoo debeli.

²⁶ Esino niba wulo Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo ee agalame ka diyo? O. Niyo dileso egei odoo Yoneeye Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo daga hoogoo debei yayo dagadiso.

²⁷ Bei, Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeesee egee takoo, o goo ee takooso,

‘Ayo mo to tosili odoo yo daga malalo diye dalaiso. Yayo nee eli hoodo magalame.’

²⁸ Esiga ayo nimapoo taka, odoo daga hoogoo debei susuga ee Yoneeye daga dileso badoso. Esino Godeeye wiligi doloso badeli mapoo odoo wuluge oso Yonee daga dileso ka badoso,” diso.

²⁹ Odoo susuga sabolo osoloso tekisi molee misigeli odoo abo sabolo to hagee duloso Godeeyo goo ee tekepo diso. Bei, diba nosee Yoneeye howo sauwidigaso.

³⁰ Esino Pelisi odoo sabolo osoloso tei eligili odoo sabolo oso Godeeye goomoga goo diayo ee talai gowoolone diba howo sauwidigel-ega poogooso.

³¹ Osoloso Yesuye see egeesee takaso, “Epedee domo hamapoo egee do odoo ee odoo kasi masiyo?

³² Diba holaiso masi go domo mapoo dobolone emegei dimapoo nei takoo nei takoo dolone dobolone egeesee takagameliso,

‘Iyo goomoga kosaiya poume niba hebele, osoloso iyo goohele kosaiya poume niba pupusigele.’

³³ Niba odoo egesi masi doso. Bei, Yonee odoo howo sauwidili oso simi ee yo wo sabolo wain i sabolo namo sile. Esino niyo yo bo holo paladoo dee take-liso. ³⁴ Osoloso hamamee Odoos Holo anosee olo simiso. Ayo sibilesa wo sabolo wain i sabolo namo siloga, niyo a wo sabolo yugune sabolo dooboo nali odoo deliso. Osoloso niyo a tekisi molee misigeli odoo sabolo osoloso to-kenee teli odoo sabolo hedebe doloso ka badeli deliso. ³⁵ Esino odoo agayo Godeeye goo goolee tekepo gooleedoloso tomo suloga, yayo Godeeye goo goolee ee tekepo dolone ka eligiso,” diso.

Tokenee teli sobo oso Yesuwo homo hapoo

³⁶ Beame heeso Pelisi odoo Saimonye Yesu idoloso o moso mapoo nei nalame diso. Esemé Yesu Saimonowo moso mapoo nei nalame biaso. ³⁷ Mi omapoo goo tokenee teli sobo hee badebeiso. Esino yayo Yesuye Pelisi odoowo moso mapoo nei namelee goo ee duloso sisigageli i medee tekepo yoso moodoo howogi mapoo salamasoloso tosimiso. ³⁸ Osoloso Yesuwo miligi maga gauwuloso pusulone o didawoso Yesuwo homo balagieso. Osoloso yayo see Yesuwo homo mapoo o wudu oso tolone adameleeso. Osoloso sisigageli i medee tekepo oso Yesuwo homo mapoo soomeleeso.

³⁹ Osoloso Pelisi odoo Saimonye goo hagee ogoloso egeesee goolee meleeso, “Odoos hagee tei Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo oso diepi, soboso yo sige medee hoodo egeliyo. Bei, sobo hagee goo tokenee teli sobo,” diso.

⁴⁰ Esemé Yesuye Pelisi odoo mapoo egeesee takaso, “Saimon,

ayo namapoo goo takalai, a goomogo,” diso.

Eseme Saimonye egeesee takaso, “Eligili odoo, takee,” diso.

⁴¹ Eseme Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Odo heeso odoo bakadio mapoo molee teneeso. Egeeseelone yayo odoo hee mapoo molee ko 500 tenelone, odoo hee mapoo hedebe molee ko 50 teneeso. ⁴² Esino hamamee odoo bakadio hagee bia dimapoo molee mauwe poogoome, nei o hedebe egesi yimapoo tenelega poogooso. Eseme bi eyo amameeye goo hagee ogoloso dimapoo egeesee takaso, ‘Bige boobadobigi,’ diso. Esiga odoo bakadio hagee ma kulodu odoo hee kaso bi eyo ama diya ka gooleebuguba?” diso.

⁴³ Eseme Saimonye nei yimapoo egeesee takaso, “A goolee, molee toowa too odoo oso ama diya goolee malaiso,” diso.

Eseme nei Yesuye Saimon mapoo egeesee takaso, “Nayo tei goo takoo,” diso.

⁴⁴ Yesuye sobo mapoo bolone Saimon mapoo egeesee takaso, “No sobo hagee ege! Ayo nee moso mapoo sibume, nayo mo homo hapalame howo amapoo tenele. Esino sobo hagooso o didawoso mo homo hapoloso see o wuduso mo homo taso. ⁴⁵ Osoloso ayo nee moso sibume nayo goomogolone a edele. Esino ayo nee moso mapoo simi domo omaga sobo hagooso mo homo mapoo adamelee koodobile. ⁴⁶ Osoloso nayo olipi i oso mo wiligi mapoo soole. Esino sobo hagooso sisigageli i medee tekepo oso mo homo mapoo sooso.

⁴⁷ Esiga ayo namapoo taka. Sobo hagee o goo tokenee susuga olo hapoloso boobado buguso. Esiga sobo hagooso a diya goolee goo ee weliga yiligebuguso. Esino odoo agayo ayo o goo tokenee pepooko hedebe hapoloso boobado bugusa,

yayo a goolee goo ee haga toowanee,” diso.

⁴⁸ Osoloso Yesuye sobo omapoo egeesee takaso, “No nee goo tokenee susuga ee olo hapoloso boobado buguso,” diso.

⁴⁹ Eseme odoo abo yibolo hodobo dobolone nei nalaga melee odoo oso goo hagee ogoloso dieso nediliyo dima kulodu egeesee takaga meleeso, “Odo hagee odoo ogumo? Yayo goo tokenee hapoloso kasee boobadobugudo mo ka silosomo?” diso

⁵⁰ Diayo egeesee takomolome Yesuye sobo yimapoo egeesee takaso, “Nayo tei too goo maga badoboso kookaiyo gie badeli nayo olo tooso. Esiga no goomoga sabolo di,” diso.

8

Sobo aboso Yesubolo di

¹ Goo hagooso dilesi koodobume, Yesuye to tekepo Godeeye wiligi doloso badeli goo ee eligimo silone, mi hee maga mi hee mapoo du domo silesibiso. Osoloso o hamamee dili odoo 12 yibolo hodobo sileeso. ² Osoloso sobo paigiga Yesuye tekepo moodoo sabolo osoloso sobo bo holo paladee Yesuye tekepo moodoo oso Yesubolo sileeso. Sobo egee bia hagooso: Meli, o hu hee Magadalin. Yesuye sobo hageeyo kuloduga bo holo 7 peegoo hasisobuguso. ³ Osoloso sobo hee Helodeeyo moso bali odoo hee Kusayo osobo Yowana, osoloso Susana, osoloso sobo abo dibolo silesibiso. Sobo hagee bia oso Yesu sabolo osoloso o hamamee dili odoo sabolo dimapoo diayo dia molee oso diba pidimo silesibiso.

Witi wo ko segei maga dio masi taka

(Matiyu 13:1-9, Maka 4:1-9)

⁴ Odo susuga mi opusomo opusomo di maga sibilesi mooloo-goodeme Yesuye dio masi hamaga

oposususo, ⁵ “Beeame heeso odoo hee witi wo ko segalame diso. Yo witi wo ko sogomo sileeme, ko abo eli domo mapoo misigedibaso. Esem e debeeyo eli amaga sile-sibulone witi wo ko dia homoso topoomo dime soso sibileseso neso. ⁶ Esem witi wo ko abo ee yugogisi mi mapoo misigedibaso. Osoloso bou gasibileseso palame seeno haga booloogelega wediaso. Bei, yugogisi mi ee ma kulodu howo mauwega. ⁷ Osoloso witi wo ko abo obu ma kulodu misigedibaso. Esino haga booloogelega saga paladeeso. Esino oso polone obu sabolo palaga tiso tiadolone witi wo susuga wediaso. ⁸ Osoloso witi wo ko abo mi tekepo mapoo misigedibaso. Osoloso bou pisoloso kauwuloso ko diya palagaso. Esem witi wo ko susuga oso ko pa homokoko 100 egesi oso palagaso.”

Yesuye to hagee takoloso to-budulone toso neligidi egeesee takaso, “Odoo niba dulubolo, esiga ayo hagee takoo medee hoodo dui!” diso.

Dio masi taka goo eyo bei

(Matiyu 13:10-23, Maka 4:10-20)

⁹ Yesuwo hamamee dili odoo oso Yesu mapoo egeesee takaso, “Dio masi taka goo hageeyo bei kasiyo?” diso. ¹⁰ Esem Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Niyo Godeeye wiligi doloso badeli goo ee ogoloso gooleedalaiso. Bei, daga Godeeye wiligi doloso badeli goo ee mada meleeso. Esino epei nimapoo woola ka yiligebuguso. Esino odoo abo mapoo ayo beame susuga dio masi takeliso. Bei, ‘diayo ogoloso medee kibiya egelega pagalame.

Osoloso diayo duloso goo eyo bei medee kibiya gooleedelega pagalame.’

¹¹ Esiga dio masi goo eyo bei hagooso: Witi wo ko ee Godeeyo to oso. ¹² Esiga odoo abo witi wo ko eli domopoo misigediba egesi masi doso. Diba to tekepo duliso. Esino Godeeyo to hagee dibada sooloo ma kulodu egee molo ee boobado bigilame Saitenso dimapoo boobado bigili goo teneliso. Bei, diayo to omapoo tei toloso gie badeli teyaga. ¹³ Esiga odoo abo witi wo ko yugogisi mi mapoo misigediba egesi masi doso. Esiga diba Godeeyo to taka duloso goomoga sabolo medee teliso. Esino witi wo ko oso yugogisi mi mapoo polone o too medee meilega poogoo egee, diba onosee egeesee seliso. Godeeyo to oso dibada sooloo ma kulodu too medee koo meili. Osoloso diayo Godeeyo to duloso beame deiyepo mapoo wulo tei teliso. Esino diayo Godeeyo to mapoo tei too maga, hegi goo sabolo dala goo sabolo oso dimapoo siboga, diayo Godeeyo to mapoo tei too goo ee saga pegeliso. ¹⁴ Osoloso odoo abo witi wo ko oso weti kawee kadee ma kulodu misigediba egesi masi doso. Diba Godeeyo to duloso to ee teliso. Esino mi toowayo gie badeli goolee sabolo, osoloso bi bei doloso dabalai goo gweli sabolo, osoloso dibada su oso goomooga goo ee goolee sabolo diadolone dibada tei too tokenee peliso. Goo egeesee maga diayo tei too goo oso homokoko masi koo peli. ¹⁵ Osoloso odoo abo witi wo ko mi tekepo mapoo misigediba egesi masi doso. Diayo dibada sooloo ma kuloduga tekepo goo gweli sabolo osoloso goomooga sabolo Godeeyo to duloso dibada sooloo ma kulodu medee tei teliso. Osoloso diayo o to kibiya kookoodoloso, dobolone homokoko masi diya peliso.”

Mo to medee dui
(Maka 4:21-25)

16 “Edebeeyo keme pouloso tolo oso koo gagali, osoloso mada koo mageli. Yo keme pouloso woola mapoo pou mageliso, edebeeyo moso kulodu gasibilesa gadeebugu ee agalame. 17 Bei, goo susuga epedee mada egee molo, see hamamee odoo susuga oso agalame woola peledabalaiso. Osoloso odoo susuga oso koo duli goo ee see odoo susuga oso dulame woola yiligebigileiso. 18 Mo to hagee niyo medee dui. Bei, to taka medee duli odoo mapoo Godeeye goo goolee tekepo tenelaiso. Esino edebeeyo eyo nediliyo yo Godeeye wiligi doloso badeli goo ee yo gooleedoo doloso mo to dulega poogooga, Godeeye yimapoo goo goolee pepooko egee molo see eyo peedee dalaiso,” diso.

Yesuwo owee sabolo omolo dio sabolo

(Matiyu 12:46-50, Maka 3:31-35)

19 Beeame heeso Yesuwo owee sabolo omolo dio oso Yesu agalame sibadeeso. Esino odoo bei diya mooloogoodoloso ka doboome, diba Yesuye badebei mapoo hodu dilei tebile. 20 Esemee odoo heeso diba ogoloso, Yesu mapoo egeesee takaso, “Noowee sabolo osoloso nomolo dio sabolo oso peegoo no agalame balagamoloso,” diso. 21 Esemee Yesuye odoo mooloogoodoo mapoo nei egeesee takaso, “Edebeeyo Godeeye eligi goo ee duloso mesimo silesiboga, diba mo wee dio osoloso molo dio oso,” diso.

Yesuye i sabolo howo ki sabolo hamaga taka

(Matiyu 8:23-27, Maka 4:35-41)

22 Beeame heeso Yesuye o hamamee dili odoo dimapoo egeesee takaso, “Iba abei hodiokoo dalo soowoomo,” diso. Esemee diba du mapoo bulumaloso soowadeeso. 23 Diba abei domopooaga damolome, Yesu tila

poogoome tiaso. Esemee haga booloogelega i toowa sibume, abei omapoo howo ki toowa simiso. Esemee howo ki toowa oso sibulone dibada du ma kulodu howo sasoo oso diba dia du sabolo howomoo owulame siso.

24 Esemee Yesu o hamamee dili odoo oso dileso, Yesu tidilone egeesee takaso, “Wiligi odoo, iba howomoo owuloso wedilame see!” diso.

Esemee Yesu tia hogabuloso to-budulone i sabolo howo ki sabolo koodobilame to kitulugu sabolo takaso. Esemee i sabolo howo ki sabolo simi saga omapoo koodobiaso. 25 Esemee Yesuye o hamamee dili odoo dimapoo egeesee takaso, “Niyo tei too kasomo?” diso.

Esemee Yesuwo hamamee dili odoo oso goo hagee ogoloso howoogadoloso obugulone diesono egeesee takaga meleeso, “Odo hagee odoo ogumo? I sabolo howo ki sabolo o to duloso koodobiaso,” dee takaga meleeso.

Yesuye odoo bo holo pala ee tekepo moodoo

(Matiyu 8:28-34, Maka 5:1-20)

26 Osoloso Yesu o hamamee dili odoo sabolo Gelili mi maga abei daloso Gelasa mi mapoo peledabaso. 27 Yesu du maga widi pee mapoo pubalogolone egeino, odoo bo holo pala oso yo tugodalame sibume egeiso. Odo hagee daga hoogoo dobudu bododiwe silone beeame susuga odoo bi mapoo badeli. 28-29 Bei, bo holo oso kitulugu oso yimapoo toga edebeeyo ki tiso yo tialogoloso mageliso. Esino bo holoso kitulugu oso ki tiso tialogoloso magoo ee kookoobuguloso odoo ee idoloso dobudu diliso. Esino odoo hagooso Yesu ogoloso miyomoo gasuwoloso gwa sabolo tiamolone toso neligidi yimapoo egeesee takaso, “Dokodoo badeli Godeeyo owolo Yesu, nayo amapoo ogoo goo moodoolame ka simiyo?”

diso. Osoloso yayo Yesu mapoo howoolone see egeese takaso, "Nayo amapoo dala na tenee," diso. Odo bo holo pala oso to hageese taka. Bei, daga Yesuye bo holo odoo ma kulodu egee bado mapoo takolone peegoo gasibeye, dee takeme ka taka.

³⁰ Esem Yesuye yimapoo egeese takaso, "Nee hu ogumo?" diso.

Esem yayo to nei egeese takaso, "Ibada hu ee Bei," diso. Bei, bo holo susuga oso yima kulodu doso. ³¹ Esem bo holo odoo ma kulodu debei oso egeese takaga meleeso, "Nayo iba Dou mi mapoo na seese peegee," dee takaso.

³² Esem beame omapoo, esia ma dokodoo be hu susuga oso mooloogoo doloso, mi nalagamo silesibiso. Esem bo holo odoo ma kulodu debei oso Yesu mapoo howoolone egeese takaso, "Iba be ma kulodu galaga di dee takee," diso. Esem Yesuye dimapoo egeese takaso, "Niba be ma kulodu galaga dilei soowa!" diso. ³³ Esem bo holo susuga oso odoo ma kuloduga peegoo galaga dileso see be ma kulodu galaga diso. Esem be susuga oso godobia maga kukolo meilesa, howomoo wedi-
aso.

³⁴ Esem be bali odoo oso goo hagee ogoloso kukulo dileso dia mi mapoo osoloso mi pepooko abo mapoo goo egee takomo diso. ³⁵ Esem odoo susuga oso goo hagee duloso ee agalame sibadeeso. Diba sibilesa egeino, bo holo pala odoo ee tekepo poloso Yesuwo homo beiyopoo badolone goo goolee tekepo toloso dugo kaloso badoboome egeiso. Esem diba diya ebigaso. ³⁶ Esem Yesuye odoo bo holo pala ee tekepo moodome egei odoo oso diayo egei goo ee agalame sibadee odoo dimapoo oposususo. ³⁷ Esem Gelasa mosobia odoo susuga

sabolo osoloso koola omapoo debeli odoo susuga sabolo oso Yesu mapoo egeese takaso, "No mi hamaga saga peegoo di," diso. Bei, diba Yesuye goo moodoo mapoo ogoloso diya obugume. Esem Yesu dilame yo du mapoo dapagaso.

³⁸ Esem odoo bo holo pala Yesuye tekepo moodoo oso Yesub-
olo dilame goomogaso. Esino Yesuye yimapoo egeese takaso, ³⁹ "Haye. No abolo na sibe. No nee mi mapoo see wedi dileso Gode-eye namapoo goo toowa moodoo goo ee oposisi," diso. Esem odoo yo o mi mapoo see wedi dileso, Yesuye yo tekepo moodoo goo ee oposusumo sileeso.

Yesuye Yailaseeyo owolo ta ee see hogabilame tekepo moodoo sabolo osoloso sobo paiye tekepo moodoo goo

(Matiyu 9:18-26, Maka 5:21-43)

⁴⁰ Yesu see abei hodiokoo dalo sibume, yo bolone debei odoo susuga oso yayo simi ogoloso diya goomogaso. ⁴¹ Esem omapoo haga booloogelega odoo hee, Yu odoo dia howo gisili moso gibadeli odoo taba, Yailaseeye, sibilesa Yesuwo homo beiyopoo gawusoloso badolone Yesu mapoo howoolone egeese takaso, "No mo mosopoo sibe! ⁴² Bei, mo sobo holo hedebe, o dugo 12, paiye oso olo talame soomoloso," diso.

Esem Yesuye Yailaseeyo mosopoo dumolome eli domopoo odoo susuga oso yima hodu diya mooloogoo doloso dulone nei halagabugu nei halagabugu domo diadeeso. ⁴³ Osoloso odoo mooloogoo doloso diadee ee ma kulodu sobo hee aso wooloomaloso badebei sabolo diso. Yo aso wooloomaloso badebei ososee dugo 12 poogooso. Esino odoo heeso yo tekepo moodolai tebile. ⁴⁴ Esino sobo hagooso Yesu dumolome, mada

miligiyopooga sibilesu Yesuwo dugo su mapoo sigeme, aso woolooma oso sawo soomelee omapoo saga koodobiaso.

⁴⁵ Esemu Yesuye egeesee takaso, "Odo agayo a ka sigoba?" diso.

Esino odo susuga oso Yesu sigile doloso diya pulugume, Pitaye Yesu mapoo egeesee takaso, "Wiligi odo, odo susuga oso nobolo hodobo dulone no ka sigo domo du," diso.

⁴⁶ Esemu Yesuye nei egeesee takaso, "Haye. Egeesee sele. Odo heeso a ka sigiwa. Esemu odo weidilame moodeli kitulugu ama melee oso peegoo di mawo goolee-doso," diso.

⁴⁷ Sobo hagooso goo moodoo ee mada magalai tebile doloso gooleedoloso kikiliga sabolo dileso, Yesuwo homo beiyopoo gasuwuloso badebeiso. Osoloso Yesuye sobo yo weidilame moodoo goo sabolo, osoloso yayo Yesu sige goo ee oposume odo susuga oso duso. ⁴⁸ Esemu Yesuye sobo yimapoo egeesee takaso, "Mo sobo holo, no tei too maga no olo tekepo paso, esiga no mesie sabolo di," diso.

⁴⁹ Osoloso Yesuye sobo yimapoo to takomolome, odo heeso Yailaseeyo moso abaga sibilesu, Yailas mapoo egeesee takaso, "Nee sobo holo olo ta moloso. Esiga nayo eligili odo hamapoo wulo goo mauwe na ido sibe," diso.

⁵⁰ Esino Yesuye goo hagee duloso Yailas mapoo egeesee takaso, "No haga na ebi, wulo amapoo tei te. Egeesee nee sobo holo ta egee molo see weidileiso," diso.

⁵¹ Diba dileso mosopoo do-boome, Yesuye dulone hedebe Pita, Yonee, Yemes, osoloso sobo holo eyo owee dio ama dio ono gilimadoloso, moso kulodu galagadiso. ⁵² Diba moso kulodu galagadileso egeino, odo susuga oso sobo holo ta ee halo pupusuga

molome egeiso. Esemu Yesuye dimapoo egeesee takaso, "Niba egee pupusuga molo epedee omapoo koodobie. Bei, sobo holo yo koo ta moloso. Esino yo wulo tia moloso," diso.

⁵³ Esemu Yesuye egeesee taka duloso diba yiligaso. Bei, sobo holo oso ta diba olo egeiga.

⁵⁴ Esino Yesuye sobo holo ta eyo dee mapoo toloso yimapoo egeesee takaso, "Sobo holo, no tebee," diso. ⁵⁵ Esemu sobo holo ta ee o gie badeli see wedi sibume, yo hogabuloso tabaso. Esemu Yesuye dimapoo egeesee takaso, "Sobo holo mapoo nei tenee," diso.

⁵⁶ Esino sobo holo eyo ama dio owee dio goo hagee ogoloso diya howoogadooso. Esemu Yesuye dimapoo egeesee takaso, "Niso egei goo hagee odo abo mapoo na takee," diso.

9

Yesuye o hamamee dili odo 12 diye di

(Matiyu 10:5-15, Maka 6:7-13)

¹ Yesuye o hamamee dili odo 12 gilimadoloso dimapoo kitulugu teneeso, diayo bo holo odo ma kuloduga peegoo hasisobugu domo silesibulone odo paigiga sabolo tekepo moodoo dalame.

² Osoloso yayo diba diye diso, diayo dileso Godeeye wiligi doloso badeli goo ee odo mapoo eligimo silesibulone, odo paigiga sabolo tekepo moodoo dalame. ³ Osoloso yayo dimapoo egeesee takaso,

"Niyo dulone, susu, osoloso o, osoloso wo, osoloso molee, osoloso kali bi bakadio na todi, wulo hedebe todi. ⁴ Niba mi omapoo dileso peledobooga, omapoo edebeeyo niba o moso mapoo ido pologa, moso hedebe omapoo

tia melee. Osoloso niyo mi omaga mi hee mapoo dulone, mi egee wulo poogoo du domo

silesibe. ⁵ Osoloso niyo mi hee mapoo dileso edebeeyo niba o moso mapoo ido peega poogooga, niba mi egee poogoo dulone, nee homo mapoo basago mologa omapoo tegene peegee, Godeeye komonolone dimapoo dia goo tokenee eyo nei tenelai goo ee gooleedalame,” diso. ⁶ Osoloso diba see diadeeso. Diba mi hee maga mi hee mapoo du domo silesibulone, Godeeyo to tekepo takomo silesibiso. Osoloso odoo paigiga susuga see tekepo moodoo domo silesibiso.

Helodeeye goo tiadoo

(Matiyu 14:1-12, Maka 6:14-29)

⁷ Yesuye moodoomo sili goo susuga ee Gelili mi ee bali odoo Helodee duso. Esemee goo hagee duloso yo diya goo tiadooso. Bei, odoo aboso Yesuwo goo mapoo egeesee takaso, “Yo Yonee odoo howo sauwidili ta maga see ka hogabiadoo,” diso. ⁸ Osoloso odoo aboso egeesee takaso, “Yo Ilayadoo.” Osoloso odoo aboso egeesee takaso, “Yo Godee maga to tolosa kokodo takomo sili odoo hee daga badebei oso ta maga hogabuloso see ka simidoo,” diso. ⁹ Esemee Helodeeye goo hagee duloso egeesee takaso, “Yonee ayo wooloomeye neme olo woolomaso. Esino ayo goo toowa hagee dumolo ee agamo goo ee dumolosomo?” diso. Yo diya goo tiademe, yayo Yesu agalame diya goomogaso.

Yesuye odoo 5000 mapoo nei pi

(Matiyu 14:13-21, Maka 6:30-44, Yonee 6:1-14)

¹⁰ Yesuye diye di odoo 12 diba see wedige sibilesi, goo diayo moodoo sabolo osoloso goo diayo eligi susuga ee Yesu mapoo oposususo. Osoloso Yesuye diba gilimadoloso Betesaida mi mapoo dibosomo dabalame diadeeso. ¹¹ Esino odoo susuga oso goo hagee duloso diba nosee hamamee

diadeeso. Esemee diayo simi Yesuye ogoloso diba gilimadoloso dimapoo Godeeye wiligi doloso badeli goo ee eligilame odoo paigiga sabolo weidilame tekepo moodoo demeleeso.

¹² Yesu yo egeeseemo sileeme, o hamamee dili odoo oso habe sibilesi yimapoo egeesee takaso, “Odoosusuga hagee epedee diye dee, diba mosobia koola omapoo dileso dieso nei nalai sabolo moso tilei sabolo ee esilame. Bei, mi iyo hagee do mapoo nei iyo nalai sabolo moso iyo tilei sabolo mauwedoo,” diso.

¹³ Esemee Yesuye dimapoo nei egeesee takaso, “Niyo dimapoo nei tenee,” diso.

Esemee diayo nei egeesee takaso, “Odoosusuga hagee diya bei. Esino imapoo wo si hedebe dee tiadoo sabolo di bakadio sabolo moloso. Esino nayo imapoo nei abo talame diye doloso ka takala?” diso. ¹⁴ Bei, beame omapoo mooloo-goodoo ee ma kulodu gisowe hesiga ee 5000.

Esemee Yesuye o hamamee dili odoo dimapoo egeesee takaso, “Odoosusuga nei nalame odoo 50 egesisi mooloo-goodolo ka buluma, odoo 50 egesisi mooloo-goodolo ka buluma dee takee,” diso. ¹⁵ Esemee odoo susuga olo nei nalame egeesee bulumamo diso. ¹⁶ Osoloso wo si dee tiadoo sabolo di bakadio Yesuye tolosa, Kei mi ma dokodoo bolone nei pidilame goomoga goo dokodoo takaso. Osoloso yayo wo popeiloso di bakadio agisaloso, o hamamee dili odoo mapoo piso, see diayo odoo susuga mapoo pilame. Esemee diayo wo si popei sabolo di hwei sabolo odoo susuga mapoo piso. ¹⁷ Esemee odoo susuga nei ne oso diya edigime nei hosudelega abo poogooso. Osoloso diayo nei naloso abo poogoo ee Yesu o hamamee dili odoo oso misigamo

dilesu bou tegei mapoo soo 12 egesi metamagisaso.

Pitaye Yesuwo goo yiligebugu
(*Matiyu 16:13-19, Maka 8:27-29*)

¹⁸ Beeame heeso Yesu obusomo dokodoo takolone badoboome, o hamamee dili odoososo yimapoo sibadeeso. Esemee Yesu e dimapoo egeesee takaso, "Edebeeyo a odoososo ogu deliyo?" diso.

¹⁹ Esemee diayo nei Yesu mapoo egeesee takaso, "Odoososo abososo taka no Yonee odoososo howo sauwidili dee takeliso. Abososo taka no Ilaya deliso, osolososo odoososo abososo taka no Godee maga to tolososo kokodo takomoso sili odoososo hee daga badebei oso ta maga hogabulososo see ka simidoo, dee takeliso."

²⁰ Esemee Yesu e dimapoo egeesee takaso, "Esino nei niyososo a odoososo ogu deliyo?" diso.

Esemee Pitaye nei egeesee takaso, "No Godeeye hudi magoo Kelisososo," diso.

²¹ Esemee see Yesu e nei o hamamee dili odoososo dimapoo egeesee takaso, "Niyososo odoososo abo mapoo takolone a Keliso dee na takee," diso.

Yesu eyo talai goo ee taka
(*Matiyu 16:21, Maka 8:31*)

²² Osolososo see tobu Yesu e o hamamee dili odoososo dimapoo egeesee takaso, "Odoososo Holo, a dala toowa bei talaisoso. Osolososo Yu odoososo wiligi odoososo tebisa sabolo, tei moso wiligi odoososo tebisa sabolo, tei eligili odoososo sabolo oso a diya gowoolone pagalaisoso. Osolososo edebeeyo a teli mapoo magalaisoso. Esino beeame bakadio midoo ma kulodu ta molososo beeame hee mapoo see hogabileiso."

Yesu e yayo di hamamee dilei goo ee eligi
(*Matiyu 16:24-28, Maka 8:34-38*)

²³ Yesu e see odoososo susuga mapoo egeesee takaso, "Edebeeyo ayo di hamamee sibilei goomogoga, yo daga eyo goomoga goososo tomososo sili ee poogolososo, beeame susuga ma kulodu eyo talai sabolo dala toowa talai goososo sabolo medee mopoodoo dolososo ama hamamee ka sibe. ²⁴ Osolososo odoososo agayoso o gie badeli eyo nediliyo pidilame seega, yo o gie badeli ee osogobalaisoso. Esino odoososo agayoso mo goo maga o gie badeli peegoo magooga, yo badobososo kookaiyo gie badeli talaisoso. ²⁵ Esino odoososo agayoso mipoo toowa hamapoo badolone, eyo goomoga goososo susuga tomososo silososo, hedebe gie badeli goososo ee telega dagaduga, yo see ogoo goososo talaisososo? Mauwe. ²⁶ Osolososo odoososo agayoso abolo osolososo mo to mapoo gowooga, Odoososo Holo ayo toowa dolososo badeli goososo omaga mo gadeebugu sabolo, osolososo mo Maye toowa dolososo badeli goososo omaga o gadeebugu sabolo, osolososo Godeeyo momaiye oso toowa dolososo debei omaga gadeebugu sabolo sibilesoso nei diba gowoolaisoso. ²⁷ Esiga ayo nimapoo ka taka. Nima kulodu odoososo abo olo doso, diba Godeeye wiligi dolososo badalai beeame oso simi ogolososo, hamamee wedileiso," diso.

Yesu o su opusomoso di
(*Matiyu 17:1-8, Maka 9:2-8*)

²⁸ Osolososo beeame 8 egesi poogolososo, hamamee Yesu e dulone, Pita, Yonee, osolososo Yemes eese gilimadolososo mubi dokodoo dokodoo takalame palasoso. ²⁹ Yesu e Godee mapoo dokodoo takomolome, o mudu opusomoso dolososo o dugo diya heliye polososo omaga ponisoso. ³⁰ Esemee haga booloogelega, Ilaya dio Moses dio galaga sibilesoso Yesubolo to kemeleeso. ³¹ Diayo Kei mi diya gadeebugu sabolo peledobolososo Yesu e Godeeyo

to dodolone Yolusalem mapoo dilesa talai goo ee oposususo. ³² Pita o odoo abo sabolo tiesaloso hogoogabuloso keesee egeino, Yesu yayo toowa doloso badeli goo omaga o gadeebugu sabolo tobudulone odoo bakadio sabolo to kesamolome egeiso. ³³ Odoo bakadio oso Yesubolo to kesameleso dilame doboome, Pitaye medee goo goolega Yesu mapoo egeesee takaso, “Wiligi odoo, iba hamapoo dabalai tekepo. Esiga iyo waseme bakadio hedebe di tegegelaio. Hee nee, hee Moseseeyo, osoloso hee Ilayayo,” diso.

³⁴ Pita to osee komolome, koloboso sibilesa diba gidiseme, diya ebigaso. ³⁵ Osoloso kolobo maga toso egeesee taka, “Hagee mowolo, ayo hesia oso. Esiga o to medee dui!” diso. ³⁶ Kolobo ma kuloduga to taka koodobuloso, diayo Yesu obusomo tobudume egeiso. Pita diayo mubi ma dokodoo egei goo ee odoo abo mapoo saga takele.

Yesuye giso holo bo holo pala tekepo moodoo

(Matiyu 17:14-18, Maka 9:14-27)

³⁷ Diba beame hee mapoo mubi maga kumoo meilesa doboome, odoo susuga oso Yesuye badebei mapoo saga sibadeeso. ³⁸ Esemee odoo mooloogoodoo ma kuloduga odoo hedebeeso toso neligidi Yesu mapoo egeesee takaso, “Eligili odoo, ayo namapoo howaso, nayo mo giso holo agalame sibe. Bei, yo mo holo hedebege. ³⁹ Bei, bo holo oso yimapoo pologa, yo kikiliga sabolo homodobuloso gwa sabolo molone maga maga makawo tiodiliso. Bo holo oso yimapoo dala tenemolome yo beame susuga ma kulodu haga medee koo sili. ⁴⁰ Esino ayo nee hamamee dili odoo mapoo bo holo hagee peegoo hasisobigi

deme, diayo peegoo hasisobigilei tebilena,” diso.

⁴¹ Esemee Yesuye egeesee takaso, “Niba tei too mauwe tokenee odoo. Niyo amapoo tei talame a beame kasolo nibolo hodobo ka badalaiyo? Esino nowolo amapoo ido sibe,” diso.

⁴² Giso holo Yesu mapoo ido sibumolome, bo holo yimapoo pala oso kilikolone mi mapoo homodobiaso. Esemee Yesuye bo holo peegoo hasisobuguloso, yo tekepo poloso oma mapoo ido diso. ⁴³ Esemee odoo susuga oso Godeeye kitulugu goo ogoloso diya howoogadooso.

Odoo susuga oso Yesuye goo moodoo susuga ee osee goolone doboome, Yesuye o hamamee dili odoo mapoo egeesee takaso, ⁴⁴ “Odoo Holo, a ha teli odoo mapoo tiasalaiso. Esiga niba ayo epedee goo hagee takoo na boobadee,” diso. ⁴⁵ Esino o hamamee dili odoo oso Yesuye taka goo eyo bei medee kibiya gooleedele poogooso. Bei, goo eyo bei ee dimaga mada magoloso meleeso. Esemee diayo see Yesu mapoo woosalai ebigaso.

Odoo agayo toowa doloso ka badalaiyo?

(Matiyu 18:1-5, Maka 9:33-37)

⁴⁶ Yesu o hamamee dili odoo oso dima kulodu odoo agayo toowa doloso ka badalaisomo, doloso dieso nediliyo toso agadigaso.

⁴⁷ Esino Yesuye dibada goo goolee ogoloso holope idoloso yima koola mapoo sibilesa tobudume, o hamamee dili odoo mapoo egeesee takaso, ⁴⁸ “Odoo agayo holope hageesi masi mo hu maga yibolo badalame idoga, yayo a idoso. Osoloso odoo agayo a idoga, yayo mo Ma a diye di ee idoso. Esiga nima kulodu odoo agayo eyo nediliyo pepooko daga, yo see toowa doloso badalaiso,” diso.

Edebeeyo namapoo ha telega badoga, yo nee odooso
(Maka 9:38-40)

⁴⁹ Esemé Yoneeye egeesee takaso, “Wiligi odoó, iba odoó heeso bo holo ee nee hu sabolo odoó ma kuloduga peegoo hasisobugume egeiso. Esemé iyo yo hamaga takaso. Bei, yo ibada mooloogoodoo ma kulodu koo badeli,” diso.

⁵⁰ Esino Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Yo na hamaga takee. Bei, edebeeyo nimapoo ha telega badoga, yo nibada odoó oso,” diso.

Samaliya odooso Yesu gowe

⁵¹ Yesu yo Kei mi ma dokodoo ido palai beeamé ee olo koola tooboome, yo Yolusalem mapoo dilame goomogaso. ⁵² Esemé yayo odoó abo Samaliya mi ee ma kulodu mi pepooko hee mapoo malalo diye diso, diayo dileso omapoo yayo tilei moso ee mopoodoo dalame. ⁵³ Esino mosobia oso Yesuye Yolusalem mapoo dileigo di goo ee duloso, diayo yo gowoolone yimapoo moso tenele.

⁵⁴ Esemé Yesu o hamamee dili odoó Yonee dio Yemes dio goo hagee duloso yimapoo egeesee takaso, “Lodee, douso mosobia odoó hagee piligilame, iyo Kei mi ma dokodooga dou toose dee takalai, no goomogosomo?” diso. ⁵⁵ Esino Yesuye dimapoo biditoboloso tobudulone dimapoo diya takaso. ⁵⁶ Osoloso diba see mi hee mapoo diadeeso.

Yesu dadalai doloso to taka odoó
(Matiyu 8:19-22)

⁵⁷ Yesu o hamamee dili odoó sabolo eli maga diadaga molome, odoó hedebe oso sibilesó Yesu mapoo egeesee takaso, “Nayo mi hee kamapoo dusomo, ayo no deedeé sileiso,” diso.

⁵⁸ Yesuye yimapoo nei egeesee takaso, “Dobu so oso debeli mi ee moloso. Osoloso sóso tieseli ou

moloso. Esino Odoó Holo, ayo tieli moso mauwe,” diso.

⁵⁹ Esemé Yesuye see odoó hee mapoo egeesee takaso, “Nayo a deedeé sibe,” diso.

Esino odoó ogoso nei egeesee takaso, “Lodee, nayo epedee amapoo beeamé teneé, ayo mo ma toga midoosolaiya,” diso.

⁶⁰ Esemé Yesuye yimapoo nei egeesee takaso, “Dio maga odoó wedia oso dieso nediliyo odoó wedia ee midoosodolone dabalai tekepo. Esino no sibilesó Godeeye wiligi doloso badeli goo ee odoó mapoo takomo sile,” diso.

⁶¹ Esemé odoó heeso see egeesee takaso, “Lodee, a nama hamamee dadalai goomogo. Esino a epedee hamapoo mo soosoo dimapoo emegei di to takalame dia,” diso.

⁶² Esemé Yesuye see yimapoo nei egeesee takaso, “Odoó agayo ama hamamee dodolone see wedi dilame hamamee bidi ogo domo duga, odoó egesi masi oso Godeeye wiligi doloso badeli goo ee halo tou talai tebile,” diso.

10

Yesuye odoó 72 diye di

¹ Goo hagooso dileso koodobume, Lodeeye odoó 72 hesigaso. Osoloso dima kulodu odoó bakadio tooboo bakadio tooboo doloso yayo dilei mosobia pepooko mapoo diba malalo diye diso.

² Egeeseelone yayo dimapoo egeesee takaso, “Homolee ma kulodu bi susuga ee olo teeleegeeloso goolai ee moloso. Esino bi ee gooloogalai odoó ee haga beinee. Esiga homolee gibadeli odoó mapoo woose, yayo o homolee ma kulodu bi susuga teeleegee ee gooloogali odoó diye dalame.

³ Esiga niba di! Esino niba goolee sabolo di. Bei, ayo niba sipi be hu pe masi dobu so kamanali oso egee do mi ma kulodu diye deeso.

⁴ Niba dulone molee sabolo, o

sabolo, osoloso homo mapoo kali bi sabolo na todi. Osoloso niba eli domopoo dulone, odo o abo tugudoloso dibolo to na ke.

⁵ Niyo mi hee mapoo diles o pele-dobooga, moso kamapoo gilimado polosomo, niyo daga moso mapoo egee do odo mapoo emegei di to takolone, 'Godeeyo mesie goo nibolo mele,' dee takee. ⁶ Esiga mesie odo oso moso ee ma kulodu daga, niyo emegei di to taka oso dibolo osee malaiso. Esino moso ee ma kulodu debeli odo koo mesili daga, niyo emegei di to taka oso dibolo malaime. ⁷ Osoloso moso kasee nimapoo ka teneesomo, niba moso hedebe omapoo debee. Osoloso niba moso hedebe omapoo dobolone, diayo nimapoo nei teneega, nei ee nolone ka debee. Bei, tou teli odo ee dia nei talai tebiliso. Esiga niba moso hee mapoo dobolone, moso hee mapoo na du dee.

⁸ Niba mi hee mapoo duga, mosobia odo oso emegei dolone nei teneega, hedebe ee namelee. ⁹ Osoloso mi omapoo odo paigiga tekepo moodoogolone dimapoo 'Godeeye wiligi doloso badeli goo ee nima koola mapoo moloso,' dee takee. ¹⁰⁻¹¹ Esino niba mi hee mapoo diles o peledobooga, mosobia oso niba gowoolone moso tenelega poogooga, niba diayo bia eli domopoo diles o, to kitulugu sabolo dia mi basago oso nibada homo mapoo obooga ee dia howo woola mapoo te, Godeeye komonolone dimapoo dia goo tokenee eyo nei tenelai goo ee gooleedalame. Osoloso niyo dimapoo egeesee takee, 'Niba medee goolee, Godeeye wiligi doloso badeli goo ee koola hamapoo moloso.' ¹² Esiga ayo nimapoo taka, mosobia kaso niba sibadeega, ogoloso goomoga sabolo niba iyadelega poogooga, nei Godeeye meedilei beame omapoo dala toowa diayo talai oso

Sodom mosobia oso dala talai ee dagadileiso."

Yesuye tei tele poogoo mosobia odo mapoo taka
(*Matiyu 11:20-24*)

¹³ "Eeye-ee! Kolasin mosobia odo osoloso Betesaida mosobia odo sabolo. Dala toowa oso niba bamoloso. Bei, ayo nibada mi mapoo goo toowa mudu opusomo opusomo di ee moodoogamo silee egesi masi Yu dele poogoo odo mosobia Taya mapoo osoloso Saidon sabolo mapoo moodoogamo silee diepi, diba haga booloogelega, dibada goo tokenee maga miligi pialoso debeli. Osoloso diayo dibada goo tokenee maga miligi pia goo ee eligilone dugo tokenee megigaloso dosou holugaloso silesibili.

¹⁴ Goo egeesee maga Godeeye goo meedilei beame mapoo dala toowa Kolasin mosobia sabolo osoloso Betesaida mosobia oso talai oso Taya mosobia sabolo osoloso Saidon mosobia oso dala talai ee dagadileiso. ¹⁵ Esino Kapeniyum mosobia odo niba beame omapoo Kei mi ma dokodo id o palaiso, doloso goolee sabolo dosomo? Haye, niba tolos o Dou mi mapoo toodalaiso.

¹⁶ Esiga odo agayo nibada to duloso toga, yo mo to tolone ka seeso. Esino odo agayo nibada to duloso niba diya gowooga, yo a gowoolone ka seeso. Esino odo agayo a gowooga, yayo mo Ma a diye di ee gowoolone ka seeso," diso.

Odo 72 oso see wedi simi

¹⁷ Yesuye odo 72 diye di oso goomoga sabolo see wedi sibiles o egeesee takaso, "Lodee, iyo nee hu sabolo takomo sileeme, bo holo odo ma kulodu debei oso ibada to duloso mesiloso peegoo galagadiso," diso.

18 Yesuye dimapoo nei egeesee takaso, “Keiso saga egee ebedigebugu egesi masi Kei mi ma dokodooga Saiten miyomoo homodobume ayo egeiso. 19 Esiga niba dui, niyo hebise sabolo homolobe sabolo mapoo dokodoo nibada homosu hamadabalame ayo nimapoo kitulugu olo teneeso. Esiga kitulugu oso Saitenso kitulugu ee dagadilesu moloso. Esiga bi heeso nimapoo dala tenelai mauwe. 20 Esino bo holo oso nibada to duloso mesiloso peegoo kukulo di goo mapoo haga na goomege. Esino nibada hu ee tei gie badeli booka mapoo egee molo omaga goomege,” diso.

Yesuye Ama Godee mapoo goomoga tenee
(Matiyu 11:25-27; 13:16-17)

21 Yesu yo Dio Tei oso kitulugu maga goomoga sabolo badolone egeesee takaso, “Ma, Kei mi sabolo osoloso mipoo sabolo nayo wiligi doloso badoso. Esiga a namapoo goomogo. Bei, nayo wiligi doloso badeli goo mada egee molo, goo goolee toowa odoo mapoo yiligebigile poogooso. Esino nayo goo goolee dele poogoo odoo mapoo yiligebuguso. O. Tei takoo, Ma. Goo hagee nayo goomoga goo oso.

22 Mo Maye goo susuga amapoo olo teneeso. Esiga odoo heeso Owolo a gooleede. Esino hedebe Maye Owolo, a ka gooleedoo. Osoloso odoo heeso Ma gooleede. Esino hedebe Owolo ayo Ma ka gooleedoo. Esiga odoo ugu bia mapoo Owolo ayo Mayo goo ee yiligebigilame gooleega, odoo egee bia oso Mayo goo ee diba gooleedalaiso,” diso

23 Osoloso o hamamee dili odoo mapoo biditoboloso omapoo tobudulone dimapoo egeesee takaso, “Niyo egeli goo susuga mapoo goomege. 24 Bei, ayo nimapoo taka, Godee maga to

toloso kokodo takomo sili odoo daga hoogoo debei sabolo osoloso Yu odoowo wiligi odoo tebisa daga debei oso niyo epedee hagee ogo goo ee agalai doloso balagameleso. Esino diayo egele. Osoloso diayo goo niyo epedee egee dumolo goo sabolo dulei doloso balagameleso. Esino diba dule,” diso.

Samaliya odooso emegei di goo

25 Beeame hee mapoo tei eligili odoo heeso sibilesu Yesu tei ma susuga ee gooleedoloso badaba beleso egeesee takaso, “Eligili odoo, a gie badeli talame ogo goo talaiyo?” diso.

26 Yesuye to nei egeesee takaso, “Godeeyo to booka mapoo hogugu oso kasee takoolo? Nayo hesigaloso kasee gweliyo?” diso.

27 Odoo oso to nei egeesee takaso, “Nee sooloo ma kuloduga goolee sabolo, osoloso nee dio maga, osoloso nayo kitulugu sabolo, osoloso nayo goo goolee sabolo oso nee wiligi odoo Godee diya goolee. Osoloso no nediliyo diya gweli egesi masi nee odoo onosee diya egeesee goolone ka badebee,” diso.

28 Yesuye yimapoo nei egeesee takaso, “Nayo tei goo takoo. Esiga no goo egesi tolone badoga, goo oso no badoboso kookaiyo gie badeli talaiso,” diso.

29 Esino odoo yayo eyo nediliyo yo tekepo dolone egeesee takaso, “Esino mo odoo ogumo?” diso.

30 Esemee Yesuye yimapoo oposusu hee hagee oposususo, “Odoos hee Yolusalem maga Yeliko mapoo moumeleso. Yo eli domopoo moumolome, mesia aboso yo woomele poogoloso eli domopoo magoloso o dugo yayo ka sabolo osoloso o bi susuga sabolo heli tololo diadeeso. 31 Yo eli domopoo talame seemolome, Godee ogo odoo ogo doloso domo badeli odoo oso eli hedebe

omaga sibulone egeiso. Osoloso yayo sibulone egeino, odo egee olo talame seemelee ogoloso peegooga boloodabaso. ³² Osoloso yima hamamee abaga tei moso tegei mapoo tou teli odo, o bala Libai, yinosee sibulone egeino, odo eli domopoo mi mapoo homodobuloso tiamolome, peegooga boloodabaso. ³³ Esino Samaliya odo yinosee eli hedebe omaga sibulone egeino, odo eli domopoo talame seemolome egeiso. Yayo odo egee ogoloso yo diya sooloo dalaso. ³⁴ Esem yo odo oso tiamelee mapoo diles o kolo kookoo mapoo olipi i sabolo wain i sabolo oso hoduloso dugoso tialoogooso. Osoloso yayo yo o be donki ma dokodoo tiedoloso, odo soowo moso mapoo ido diles yo bamelees. ³⁵ Osoloso see beame hee mapoo Samaliya odo oso odo soowo moso gibadeli odo mapoo molee ko bakadio yimapoo tenelone egeese takaso, 'Odo hagee nayo medee bamelee. Esino nayo odo hagee bolone molee hagee hosudoloso, see nee molee oso pidimologa, ayo see wedi simi beame omapoo, nei o egesi ayo namapoo tenelaiso,' diso.

³⁶ Osoloso Yesuye see egeese takaso, "Odo bakadio hedebe di hageeyo kulodu mesiaso wei eyo odo tei ogumo?" diso.

³⁷ Esem tei eligili odo oso nei egeese takaso, "Edebeeyo yo sooloo dolone yo pidi odo ono tei o odo oso," diso.

Esem Yesuye yimapoo egeese takaso, "O. Tei takoo. Esiga no diles goo egesi tomo sile," diso.

Meli dio Mata dio

³⁸ Yesu o hamamee dili odo sabolo dulone, mi hee mapoo diles peledabaso. Esem mi omapoo badeli sobo hedebe Mataye o moso mapoo Yesu ido palaso. ³⁹ Esem Matayo omolo Meliye sibilesu Yesuwo

homo beiyopoo badolone o to dulone badebeiso. ⁴⁰ Beame omapoo Mataye moso kulodu Yesuwo mooloogoodoo odo eyo wo silone, tou bei neme Yesu mapoo sibilesu egeese takaso, "Lodee, moye nobolo badoga, ayo mobusomo tou ka toga, diya kwasio. Esiga yayo a pidilame nayo yo sibeye dee takee." diso.

⁴¹ Esino Lodeeye egeese takaso, "Mata emegei, no tou susuga tomo silone goolone goo diya kodio. ⁴² Esino tou susuga ee ma kulodu tou hedebe hagoono toowa ka moloso. Esino Meliye goo tekepo toowa olo tooso. Esiga odo heeso goo egee yimaga peedee dalaime," diso.

11

Yesuye dokodoo takeli goo ee eligi

(Matiyu 6:9-13; 7:7-11)

¹ Beame heeso Yesu mi hee mapoo diles dokodoo takamelee koodobume, o hamamee dili odo heeso egeese takaso, "Lodee, Yoneeye o hamamee dili odo mapoo dokodoo takeli goo eligimo silee egesi masi nayo iba nose dokodoo takeli goo ee eligi," diso.

² Esem Yesuye dimapoo egeese takaso, "Niyo dokodoo takolone egeese takee:

'Ma, beame susuga ma kulodu hedebe nee hu toowa doloso mele dee, odo susuga oso dokodoo poudalame.

Esiga nayo wiligi doloso badeli goo oso sibilei iba goomogo.

³ Osoloso beame susuga ma kulodu iyo nali bi ee imapoo tenemelee.

⁴ Osoloso ibada tokenee hapoloso boobado bigi.

Bei, iba nose odo susuga oso goo tokenee susuga imapoo moodeli ee boobado bigiliso.

Osoloso iba goo tokenee mapoo na gidodi dee,” diso.

⁵⁻⁶ Yesu dokodoo takeli goo hagee eligimeleso koodobuloso dimapoo see egeesee takaso, “Niba to hee hagee goolee. Odoosoo heeso gesi domo mapoo nee mosopoo sibileiso. Esino nayo yimapoo nei siloso tenelai nei mauwe daga, mosobia ma kulodu nee odoosoo mapoo nei talame dileiso. No nee odoosoo mosopoo dileso osulu mapoo kalamadilone egeesee takalaiso, ‘Mo odoosoo, odoosoo hee mo mosopoo simiga. Esino ayo yo pidilei nei mauwe. Esiga ayo namapoo nei talame ka siba,’ dee.

⁷ Eseega nee odoosoo moso kulodu badebei oso egeesee takalaiso, ‘No see wedi di. Bei, a mo holo dio sabolo osulu kisiloso tiesamoloso. Esiga a toboloso namapoo nei tenelaime,’ dee.” ⁸ Esemee Yesuye see dimapoo egeesee takaso, “Esino ayo nimapoo taka, yayo no wulo emegei doloso bi tenelaime. Esino nayo kalamadilone osee howamologa, yayo toboloso namapoo bi tenelaiso.

⁹ Esiga ayo nimapoo taka, niba woose. Egeeseega nimapoo tenelaiso. Osoloso niba esie. Egeeseega niba agalaiso. Osoloso niba osulu mapoo kalamadi. Egeeseega osulu ee nimapoo yamagalaiso. ¹⁰ Bei, woosali odoosoo goo talaiso. Osoloso esieli odoosoo oso goo agalaiso. Osoloso osulu mapoo kalamadili odoosoo mapoo osulu yamagalaiso.

¹¹ Esiga ma dio niba dui! Odoosoo agayo owoloye di nala poogoo daga, yimapoo daba tenelisomo? Haye. ¹² Osoloso yayo só ho nala poogoo daga, nayo yimapoo homolobe tenelisomo? Haye. ¹³ Niba tokenee odoosoo. Esino niba gooleedoosoo, nibada owolo dimapoo bi tekepo tenelai. Esiga iba gooleedoosoo, Ma Godee Kei

mi ma dokodoo egee bado oso yimapoo woosali odoosoo mapoo Dio Tei wulo tenemoloso,” diso.

Yesu dio Belsebul dio
(*Matiyu 12:22-30, Maka 3:20-27*)

¹⁴ Beeame heeso odoosoo hee badebeiso. Daga bo holo oso odoosoo eyo su ma kulodu palademe, to kelega poogoloso badebeiso. Esemee Yesuye odoosoo eyo su ma kulodu bo holo paladee peegoo habuguso. Osoloso bo holo oso odoosoo ma kuloduga peegoo gadime, to koo keli odoosoo yo see to keiso. Esemee odoosoo susuga oso goo hagee ogoloso diya howoogadoosoo. ¹⁵ Esino odoosoo aboso egeesee takagameleeso, “Yesu yo Belsebuleeye kitulugu maga bo holo peegoo ka hasibigili molodoo. Bei, Belsebul yo bo holo dia wiligi odoosoo taba oso,” dee takagameleeso. ¹⁶ Esemee odoosoo aboso Yesuye kitulugu egee tomolo tei Godee maga simibeleso agalame yimapoo egeesee takaso, “Nayo Kei mi ma dokodooga goo mudu opusomo di ee imapoo eligi,” diso.

¹⁷ Esino Yesuye diayo goo goolee olo gooleedoloso dimapoo egeesee takaso, “Mi toowa mapoo debeli odoosoo oso domo puloso dieso nediliyo ha toga mi toowa egee malai, tokenee palaiso. Osoloso soosoo heeso domo puloso dieso nediliyo ha toga soosoo egee pododalaiso. ¹⁸ Esiga Saitenso o mooloogoodoo ma kulodu domo puloso dieso nediliyo ha toga, kaseega yayo wiligi doloso badeli goo oso osee ka malaiyo? Tokenee palaiso. Bei, niyo a Belsebul oso kitulugu maga bo holo peegoo ka hasisobugu deligo daga, ayo goo hagee nimapoo ka taka. ¹⁹ Esino ayo bo holo peegoo hasibigili kitulugu hagee tei Belsebul oso kitulugu maga ka hasisimo silo daga, nibada hamamee dili odoosoo oso bo holo peegoo egee hasisimo silesibo

kitulugu ee kamapoo toowo? Esiga diayo takooga, niyo amapoo egee takoo goo ee tei goonee, dee takalaiso. ²⁰ Esino ayo Godeeye kitulugu maga bo holo peegoo ka hasisimo silo daga, Godeeye wiligi doloso badeli goo ee nimapoo olo simiso.

²¹ Esiga kitulugili odoo oso tai sabolo tio sabolo toloso o moso gibadoga, o bi moso kulodu meli ee edebeeyo heli talaime. ²² Esino see diya kitulugu odoo oso siboga, yayo moso gibadeli odoo wooloso o tai sabolo tio sabolo peedee dalaiso. Osoloso moso kulodu peleso o bi susuga toloso odoo abo mapoo pileiso.

²³ Esiga odoo agayo a dogolo tebelega poogooga, yo amapoo ha tomoso. Osoloso odoo agayo abolo odoo Godee mapoo gilimado sibilega poogooga, yayo odoo ee Godee maga peegoo hasisobugu domoloso.”

Bo holo oso see wedi sibili goo (Matiyu 12:43-45)

²⁴ Esemee Yesuye egeesee takaso, “Esiga bo holo oso odoo maga peegoo gaduga, yo dilesa miwe poogoo mi mapoo eyo badalai mi esiamo sileiso. Yo mi esiamo siloso koo ogoga, eyo nediliyo egeesee takalaiso, ‘A mawo daga badebei mapoo see wedi dia,’ dalaiso. ²⁵ Yo sibilesa ogoga, moso gelesi kadoloso bi medee mopoodoo ma molo agalaiso. ²⁶ Osoloso yo see wedi dilesa bo holo diya kitulugu abo 7 gilimadoloso moso amapoo dabalaiso. Egeeseega odoo hagee eyo daga badeli poogoloso see diya tokenee badalaiso.”

Odoo agayo goomoga sabolo ka dosomo?

²⁷ Yesuye goo hagee odoo mapoo takomolome, odoo mooloogoodoo ma kuloduga sobo heeso toso neligidi egeesee takaso, “No soomagoloso too nedimo silee

sobo amapoo Godeeye goomoga tenelai tekepo,” diso.

²⁸ Esino Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Haye, emegei. Goo egeesi koo moloso. Odoo agayo Godeeye to duloso amapoo mesie sabolo siloga, odoo yimapoo Godeeye goomoga teneliso,” diso.

Edebeeyo goo opusomo di ee agalame goomoga (Matiyu 12:38-42)

²⁹ Edebeeyo Yesu mapoo sibilesa mooloogoodeme, Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Epedee hamapoo egee do odoo ee diya tokenee. Osoloso diba wulo goo opusomo di agalame amapoo takeliso. Esino ayo dimapoo goo opusomo di hee eligileime. Esino hedebe Yonayo goo ono dimapoo ka eligilei. ³⁰ Bei, Godeeye Yona mapoo moodoo goo oso Niniba odoo mapoo yayo tei Yona diye di goo ee eligiso. Esiga Odoo Holo amapoo goo peledabalai ee odoo epedee hagee do mapoo Godeeye tei a diye di goo ee eligileiso. ³¹ Osoloso goo meedilei beeamo mapoo Siba mi eyo wiligi taba sobo onosee nibolo goo meedi mapoo badolone nibada goo meedoloso, niba tokenee odoo dalaiso. Bei, yayo eli sage abaga sibilesa odoo toowa Solomonoye eligi goo ee dulame simiso. Esino ayo Solomonon dagadilesa ka badoso. Esino niyo mo to dulei ka gowooso. ³² Esiga Niniba odoo oso goo meedi mapoo nibolo dobolone, nibada goo meedoloso, niba tokenee odoo dalaiso. Bei, Yonaye Godeeyo to dimapoo tosibume, diba dia goo tokenee mapoo miligi piase. Esino Yona ayo dagadilesa badoso. Esino ayo Godeeyo to nimapoo takomo sibume, niyo duloso nibada goo tokenee mapoo miligi pile.”

Ibada su mapoo howo oso gadeebugu ka moloso (Matiyu 5:15; 6:22-23)

³³ “Edebeeyo keme pouloso mada koo mageeya. Osoloso toloso koo geegeeya. Haye, keme pouloso woola mageeya edebeeyo moso kulodu gasiboga gadeebugu ee agalame. ³⁴ Esiga nee su mapoo nee howo oso keme masi ka moloso. Osoloso nee howo oso tekepo mologa, nee su susuga gadeebugu malaiso. Esino nee howo oso tokenee poga nee su susuga neliga malaiso. ³⁵ Esiga obeeyamo. Nee su mapoo gadeebugu egee molo medee hoodo ege. Bei, gadeebugu ee neliga molo malaiso. ³⁶ Esiga nee su ma kulodu gadeebugu toowa oso molone neliga hee me daga, nee su mapoo kemeso pouni masi gadeebugu malaiso.”

Yesuye Pelisi odoo sabolo osoloso tei eligili odoo dimapoo taka (Matiyu 23:1-36, Maka 12:38-40)

³⁷ Yesu to takameleso koodobume, Pelisi odoo heeso o mosopoo nei nalame ido diso. Esemé Yesu yibolo dileso nei nalame biaso. ³⁸ Pelisi odoo oso Yesuye Yu odoo dia tei magoo ee dedelega poogoloso dee howo sawilega nei ne ogoloso dio dulone diya gooleeso.

³⁹ Esemé Lodeeye yimapoo egeesee takaso, “Pelisi odoo niba wulo nibada kapu sabolo peleta sabolo hedebe kolo ee hapoolone hee kulodu hapelega pegeli niba egeesi masi doso. Bei, niyo nibada kolo ono hapeliso. Esino sooloo ma kulodu tokenee goo sabolo osoloso bi goomegeli goo oso ka moloso. ⁴⁰ Niba boobada odoo! Bei, Godeeye kolo sabolo osoloso kulodu sabolo moodooso. ⁴¹ Esiga nimapoo bi tebia mologa bi mauwe odoo pidi. Niyo egeesee

seega niba tokenee goo mauwe malaiso.

⁴² Eeye-ee Pelisi odoo! Bei, niyo Godee mapoo emegei di bi kobu sabolo bi pepuso abo sabolo medee molone 10 ma kulodu hedebe Godee mapoo tenee dolone nei tei ma hogugu ee ma kulodu goo toowa magoo ee telega pegeliso. Goo ee odoo mapoo goo tekepo moodeli sabolo osoloso Godee gweli goo sabolo oso. Esiga niyo Godee mapoo emegei di bi tenelone goo toowa bakadio hagee tobuloso moodee.

⁴³ Eeye-ee Pelisi odoo! Bei, edebeeyo niba agalame howo gisili moso kulodu peleso odoo hu toowa too oso bili mapoo bilame goomegeliso. Osoloso eli domopoo edebeeyo nimapoo gasuwoloso emegei di to takooga, niba diya goomegeliso.

⁴⁴ Eeye-ee Pelisi odoo! Niba odoo bi mada magoo masi moloso. Edebeeyo odoo bi egelega, dokodooga diliso. Niba egeesi masi moloso.”

⁴⁵ Osoloso tei eligili odoo heeso Yesu mapoo egeesee takaso, “Eligili odoo, nayo Pelisi odoo mapoo tokenee sisi oso ibolo hodobo tokenee ka susu,” diso.

⁴⁶ Osoloso Yesuye see tei eligili odoo mapoo egeesee takaso, “Eeye-ee, tei eligili odoo! Bei, niyo tei eligi goo oso odoo mapoo hegi goo teneliso. Esino niyo diba pidilone hegi goo ee see niso koo teli.

⁴⁷ Eeye-ee tei eligili odoo! Bei, niyo Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo ta eyo bi mapoo moso pepooko medee tekepo tegeliso. Esino niba gooleedeleyo, odoo egee bia namawe diayo pilugu oso? ⁴⁸ Niyo namawe diayo goo moodoo tekepona doloso odoo dieso pilugu eyo bi ma dokodoo moso pepooko tegeliso. ⁴⁹ Esiga Godeeye niyo

goo moodoo olo hoodo ogoloso egeesee takaso, 'Ayo Godee maga to tolosa kokodo takomo sili odoo sabolo diye di odoo sabolo Isalael odoo mapoo diye dalaiso. Esino diayo abo piligilone abono wulo dala tenelaiso,' diso. ⁵⁰⁻⁵¹ Osoloso mi bei mooloogoo omaga sibulone namawe diayo Godee maga to tolosa kokodo takomo sili odoo piligimo simiso. Egeeseelone diayo Eibolo maga wooloomalai bei mooloogooloso abaga simino Sekalaya wooloomaloso omapoo koodobiaso. Bei, diayo Sekalaya yo tei moso tegei ogo osoloso Godee mapoo gala wooloso sili dousulu ogo doloso domo omapoo wooloomaso. Esiga epedee hagee do odoo niyo namawe diayo Godee maga to tolosa kokodo takomo sili odoo pilugu eyo nei tokenee niyo talaiso. Esiga ayo nimapoo tei goo taka. Bei, niyo namawe diowo tokenee eyo nei talaiso.

⁵² Eeye-ee tei eligili odoo! Bei, Godee gooleedalai osulu yeli ki bi niyo mada magoloso ka doso. Osoloso niyo edebeeyo osulu omaga gadiyaga, kisiloso see niso koo gadu domoloso."

⁵³⁻⁵⁴ Yesuye Pelisi odoo sabolo tei eligili odoo mapoo to takemeleso koodoboloso diba poogoloso diso. Esemé diayo diya komonolone hamamee beame abo mapoo Yesu mapoo woosali goo opusomo opusomo di woosameleeso. Bei, diayo goomoga Yesuye to nei taka ee ma kulodu Moseseye tei magoo gababuoga, yo tolosa goo meedilame.

12

Yesuye goo bakadio gweli odoo mapoo kokodo taka
(Matiyu 10:26-27)

¹ Osoloso beame domo omapoo odoo susuga oso Yesu mapoo

mooloogoodolone diya kumugulone nei halagabugu nei halagabugu diso. Esemé Yesuye daga o hamamee dili odoo mapoo egeesee takaso, "Niba obeeyamo! Pelisi odoo oso goo bakadio gweli goo ee wo habia egeesi masi moloso. Bei, wo giedege wo habia sabolo hamaga, wo giedege tokenee palaiso. ² Esiga goo susuga mada egee molo see woola peledabalaiso. Osoloso edebeeyo koo duli goo ee see woola takooga duleiso. ³ Osoloso niyo mada taka to ee see woola takooga duleiso. Osoloso niyo moso kulodu dulu mapoo mada taka see hamamee odoo susuga dulame moso omu ma dokodooga neligidi woola takalaiso.

Godeebolo ebi
(Matiyu 10:28-31)

⁴ Esiga emegei, ayo nimapoo taka. Odoo wulo su hagee wooloomali yobolo na ebi. Bei, yo hedebe su wooloomali ee gooleedoo, esino dio wooloomali yo tebile. ⁵ Esino ayo nimapoo taka. Niba hedebe Godeebolo obulone ka debee. Bei, odoo wooloomaloso dio Dou mi mapoo toodalai kitulugu yimapoo moloso. Esiga niba hedebe Godeebolo obulone ka debee. ⁶ Esiga niyo só pepuso dee tiadoo molee ko ta oso teliso. Esino ee ma kulodu Godeeye só pepuso hedebe koo boobado bigili. ⁷ Osoloso Godeeye nibada wudu susuga yo gooleedooso. Bei, wudu susuga egee yayo olo hesigaso. Esiga niba haga na ebi. Bei, Godeeyo howo woola só ee goo toowa koo moloso. Haye. Niyo goo toowa ka moloso."

Odoo howo woola Kelisowo goo yiligebigi

(Matiyu 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

⁸ "Esiga ayo nimapoo taka. Odoo agayo odoo howo woola tobudulone yayo amapoo tei

too goo ee woola yiligebuguga, nei Odo Holo ayo Godeeyo momaiye eyo mudugiyo abaga tobudulone yo mo odo dalaiso. ⁹ Esino odo agayo odo howo woola tobudulone amapoo tei tele poogoo goo ee woola yiligebuguga, nei ayo Godeeyo momaiye dia mudugiyo abaga tobudulone yo mo odoonee dalaiso. ¹⁰ Osoloso odo agayo Odo Holo amaga to tokenee takooga, Godeeye o tokenee hapoloso boobado bigileiso. Esino odo agayo Dio Tei eyo goo maga to tokenee takooga, o tokenee ee Godeeye hapalaimo.

¹¹ Esiga edebeeyo niba howo gisili moso mapoo osoloso wiligi odo taba eyo moso mapoo nibada goo meedilame ido pologa, niyo nei takalai ee haga na goolee. ¹² Bei, niyo omapoo peleso tobudulone, to takalai ee Dio Tei oso nimapoo eligileiso.”

Yesuye bi bei odoowo goo opo-susu

¹³ Odo mooloogoodoo ma kuloduga odo heeso Yesu mapoo egeesee takaso, “Eligili odo, nayo mo ei mapoo takee, yayo ibada ama ta eyo bi gilibo toloso badolone bi susuga yayo egee bamolo puloso abo hodio amapoo tenelame,” diso.

¹⁴ Esemee Yesuye yimapoo nei egeesee takaso, “Emegei, amapoo kitulugu mauwe, nee bakadio nimapoo nibada nama ta eyo bi domo puloso pilei,” diso. ¹⁵ Yesuye see odo omapoo debei mapoo egeesee takaso, “Niba obeeyamo! Niba bi bei doloso badalai goo omapoo haga na goomege. Bei, bi bei doloso badalai goo oso tei gie badeli koo teneli,” diso.

¹⁶ Osoloso Yesu to hagee takoloso see dio masi hagee oposususo, “Bi bei odo o mi mapoo yayo nei howo segei oso nali bi diya palagaso. ¹⁷ Osoloso eyo nediliyo egeesee takaso, ‘Nei

nali bi hagee malai amapoo moso hee mauwe. Esiga ayo ogo goo talaiyo?’ diso.

¹⁸ Esemee yayo egeesee takaso, ‘A mo nei nali bi mageli moso guobuguloso see moso toowa abo tegelaiso. Osoloso ayo nei nali bi sabolo bi abo sabolo moso ee ma kulodu malaiso. ¹⁹ Egeeseega amapoo bi tekepo bei oso dugo susuga ee ma kulodu osee ma malaiso. Esiga a tou hee talai mauwe. Esino a goomoga sabolo wulo badolone, wo sabolo osoloso howo sabolo namalaiso,’ diso.

²⁰ Esemee Godeeye yimapoo egeesee takaso, ‘No boobada odoodo! Esiga epei gesi nee gie badeli ayo namaga peedee dalaiso. Osoloso nayo nee su pidilame bi malos meli see odo agayo ka talaiyo?’ diso.”

²¹ Osoloso Yesuye see egeesee takaso, “Odo agayo mipoo hamapoo bi bei mooloogoo malos badolone, nei Godeeyo howo woola goo toowa telega poogooga, goo hageesi oso yimapoo peledabalaiso,” diso.

Tei toloso dobolone haga na goolee

(Matiyu 6:25-34)

²² Yesuye see o hamamee dili odo mapoo egeesee takaso, “Ayo nimapoo taka. Niyo dobolone nei nalai sabolo osoloso dugo kalai sabolo omapoo haga na goolee. ²³ Bei, nei nali bi oso goo toowa koo moloso. Haya. Esino nibada gie badeli goo oso goo toowa ka moloso. Osoloso kali bi oso goo toowa koo moloso. Haya. Esino nibada su oso goo toowa ka moloso. ²⁴ Esiga niba só ogoloso goolee. Diba nei nali bi dieso sogoloso koo gooloogali. Osoloso diba nei nali bi magalai moso mauwe. Esino Godeeye dimapoo nei nali bi ka tenemoloso. Esino Godeeyo howo woola só oso goo toowa koo moloso. Esino niyo

goo toowa ka moloso. ²⁵ Esiga edebeeyo kali bi sabolo osoloso nei nali bi sabolo omapoo diya gooleega, o gie badeli see hoogoo sagilisomo? Haye. ²⁶ Goo pepooko hageesi moodoolai nimapoo kitu-lugu medaga, niba see goo abo mapoo haga na goolee.

²⁷ Osoloso niba see dobudu meli palapalawa tekepo ogoloso goolee. Bei, diayo dieso nediliyo pidilei tou koo teli. Osoloso dugo dieso kalai koo duseli. Esiga ayo nimapoo ka taka, daga Solomonoye wiligi odoo toboloso badebei mapoo yayo kali bi medee tekepo kalaga meleeso. Esino dobudu meli palapalawa oso tekepo oso Solomonoye dugo kali tekepo ee dagadi. ²⁸ Esiga dobudu meli palapalawa tekepo oso epei gasibilesa moloso, see beame hee mapoo woseliso. Esino Godeeye palapalawa omapoo dugo masi tekepo ka kadili daga, a tei toso, Godeeye nimapoo dugo tekepo tenelaiso. Niba tei too kibile odoo oso debei masi na debee. ²⁹ Esiga niba nei sabolo howo sabolo namalai mapoo haga na goolee. ³⁰ Bei, mi odoo oso bi egee talame diya gweliso. Esino nama Godeeye bi niyo talame goomegeli ee yayo malalo olo gooleedooso. ³¹ Esino niba daga malalo diya esie, Godeeye wiligi doloso badeli goo ee talame. Niyo egeesee seega nei yayo bi niyo goomoga ee nimapoo tenelaiso.

³² Esiga niba haga na ebi. Bei, sipi be bali odoo oso o be medee bali egeesi masi, Godeeye niba medee egeesee bamoloso. Osoloso niba ebia sabolo na debee. Bei, Godeeye niba yibolo wiligi doloso badalame yayo goomoga sabolo niba olo hesiaso. ³³ Nibada bi odoo mapoo teneloso nei molee tolosa bi mauwe odoo mapoo pi. Niyo egeesee seega, nei Kei mi ma dokodoo bi bei nibada hu sabolo

malaiso. Bi bei ogoso Kei mi ma dokodoo mologa mauwe pagalaime. Bei, mi omapoo heli teli odoo oso sibilesa bi ee heli koo teli. Osoloso siso bi koo nali. ³⁴ Nimapoo bi bei toowa ma mologa, nibada goo goolee oso omapoo meliso.

Odoo Holo oso sibilei goo mapoo mopoodoo doloso debee (Matiyu 24:45-51)

³⁵ Esiga niba bi mopoodoo doloso goo mapoo dulone dobolone keme peyigaloso debee. ³⁶ Bei, tou teli odoo oso dia wiligi odoo ee sobo hu wo nalame di siboga, agalame bameli egeesi masi debee. Bei, yayo see wedi sibilesa osulu mapoo kalamadiga osulu saga yadalaiso. ³⁷ Tou teli odoo oso sibilei mapoo dulone dobolone osee bamologa, yayo simi ogoloso dimapoo goomogalaiso. Esiga ayo nimapoo taka, wiligi odoo yayo o tou teli odoo ogoloso goomogolone, diba bulume doloso dimapoo nei nali tenelaiso. ³⁸ Esiga wiligi odoo oso sibilei, yo gesi domo sibumobelee o, kudi daga takooga sibumobelee, beame diba gooleedelee. Esino o tou teli odoo oso yayo egee sibo mapoo dulone dobolone osee bamologa, yayo sibilesa diba ogoloso dimapoo goomogalaiso. ³⁹ Esino niba goo hagee medee goolee. Edebeeyo heli teli odoo oso o mosopoo sibilei beame ee dulosi badebei diepi, yo olo mopoodoo doloso bolone badolone, heli teli odoo oso simi ogoloso yayo habigili. ⁴⁰ Esiga niba olo mopoodoo doloso dulone bolone ka debee. Bei, Odoo Holo ayo sibilei beame niba gooleedelee.”

⁴¹ Esem Pitaye egeesee takaso, “Lodee, no dio masi hagee takoo wulo hedebe iyo dulame ka takala o, odoo susuga oso dulame ka takala?” diso.

⁴² Esemé Lodeeye nei egeesee takaso, “Goo mapoo mesimo silone tou tekepo teli bali odoó ogumo? Wiligi odoó oso odoó egeesi masi mapoo kitulugu tenelaiso, yayo o tou teli odoó susuga gibolone yayo dimapoo wo tenemalame. ⁴³ Osoloso wiligi odoó oso peegoo dileso badoboso see wedi sibilesó ogoga o tou teli odoó oso o tou ee medee tekepo tolone badebei ogoloso yimapoo goomogalaiso. ⁴⁴ Esiga ayo nimapoo taka, wiligi odoó oso o tou teli odoó oso tou medee tekepo tolone badebei ogoga, yayo see yimapoo o hi susuga ee bamelee dalaiso. ⁴⁵ Esino tou tokenee teli odoó oso o wiligi odoó saga sibilega poogoga eyo nediliyo egeesee takalai malaiso, ‘Mo wiligi odoó saga koo sibo,’ doloso, emegei sobo sabolo giso sabolo tou teli odoó abo woomele poogoloso, wo sabolo yugune sabolo ee nolone halabolone badalaiso. ⁴⁶ Yo egeesee badolone mopoodoo delega badebei mapoo, o wiligi odoó oso sibilesó peledabalaiso. Egeeseeega o wiligi odoó oso sibilesó yo Godee mapoo odoó koo mesili sabolo badalame, yo diya woomeleso peegoo togobigileiso.

⁴⁷ Esiga tou teli odoó oso o wiligi odoó oso goomoga goo ee gooleedoloso tou ee telega poogoloso mopoodoo delega badoga, yo diya woolaiso. ⁴⁸ Esino tou teli odoó oso o wiligi odoó oso goomoga goo ee gooleedelega badolone goo ee telega badoga yo haga woolaime. Esiga Godeeye edebeeyo yo tou toowa talame goo goolee tekepo teneeso. Esiga yo goomogoso, goo goolee tekepo sabolo tou ee toowa tolone badalame. Osoloso Godeeye edebeeyo tou pepooko talame goo goolee tekepo teneeso. Esiga yo goomogoso, goo goolee tekepo sabolo tou pepooko ee tolone

badalame.

Mesie goo mauwe, esino domo pilei moloso

(Matiyu 10:34-36)

⁴⁹ Ayo odoó susuga domo puloso dou gicalagalame mi toowa mapoo ka simi. Esino dou oso paiya ee agalai a goomogo. ⁵⁰ Esino ayo dala talai beame olo siboso. Esiga amapoo goohele toowa oso moloso. Esino ayo dala ma kuloduga gaduga, goohele amapoo egee molo amapoo mauwe pagalaiso. ⁵¹ Esiga niyo goo goolee oso a mipoo hamapoo mesie goo tosimidoo dee gweliyo? Haye, domo pilei goo ee tosimi. ⁵² Esiga epedee domo hamaga dulone soosoo ma kulodu domo pimalaiso. ⁵³ Egeeseelone ama dio owolo giso holo dio domo pileiso. Osoloso owee dio owolo sobo holo dio domo pileiso. Osoloso gisowo owee dio osobo dio domo pileiso.”

Gooso peledabalai beame ee medee ogoloso gooleedalai

(Matiyu 16:2-3)

⁵⁴ Yesuye see odoó susuga mapoo egeesee takaso, “Niba kei ma dokodoo ogoga hemiye mologa, niyo egeesee takeliso, ‘Epedee howo sibolodoo,’ deliso. Egeeseeega howo tei sibiliso. ⁵⁵ Osoloso niba kei ma dokodoo ogoga kolobo me poogoloso kei dasege mologa, niyo egeesee takeliso, “Epei mi kibolodoo,’ deliso. Egeeseeega mi kibiliso. ⁵⁶ Niba goo bakadio gweli odoó! Howo sibilei goo sabolo osoloso mi kibilei goo sabolo niba olo gooleedooso. Esino bei kasee maga niba epedee hamapoo goo egee peledoboo ogoloso gooleedelega ka dabala?”

Namapoo goweli odoó sabolo mesie

(Matiyu 5:25-26)

⁵⁷ “Niba kasee maga nisono goo tekepo talai goo ee gooleedelega ka dabala? ⁵⁸ Esiga namapoo

goweli odoo oso no goo meedilei mapoo ido duga, no saga eli domopoo yibolo dulone yayo namapoo gowe egee molo pagalame yibolo emegei dee. Esino nayo goo egeesee moodoolega poogooga, yayo no goo meedili odoo mapoo ido peleso nee goo meedileiso. Egeeseega see goo meedili odoo oso no neliga moso gibadeli odoo mapoo tenelaiso. Egeeseega see yayo no neliga moso ma kulodu toosoolaiso. ⁵⁹ Esiga ayo namapoo taka, no neliga moso ee ma kulodu badolone, nayo peegoo dilei eli agalaimo. Esino yayo molee hesia sabolo tobuloso nayo teneega, no peegoo dileiso.”

13

Niba nibada goo tokenee maga miligi pilega poogooga, niba wedileiso

¹ Beeame omapoo odoo abo oso sibilesa Yesu mapoo Gelili odoo aboso Godee mapoo gala hu wooloso tenelone doboome, Paileteeye diba pilugu goo ee oposusoso. ² Esemo Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Niyo goo hagee ogoloso kasee gooleesomo? Gelili odoo abo pilugu odoo hagee biaso Gelili odoo susuga ma kulodu hedebe diayo goo tokenee toowa tomo silesibume ka seeyo?” ³ Haye, egeeseenee. Esino niyo nibada goo tokenee maga miligi pialoso Godee mapoo bidiga debelega poogooga, goo hedebe egeesee noseo nimapoo peledabalaiso. ⁴ Osoloso niba goo hee hagee goolee. Silowam mi mapoo moso egi doko tegei oso goboolone odoo 18 piluguso. Odoo 18 pilugu hagee biaso Yolusalem odoo ma kulodu hedebe diayo goo tokenee toowa tomo silesibume ka seeyo?” ⁵ Haye, egeeseenee. Esino niyo nibada goo tokenee maga miligi pialoso Godee mapoo bidiga debelega poogooga, goo

hedebe egeesee noseo nimapoo peledabalaiso.”

⁶ Osoloso Yesuye dimapoo dio masi hee hagee takaso, “Odo heeso geleipi ko segei ma kulodu pigi homo tabameleeso. Esino beame heeso segili odoo oso pigi ko goolame agalame simiso. Esino sibilesa egeino, pigi ko pelega molome egeiso. ⁷ Esemo yayo o homolee bali tou teli odoo mapoo egeesee takaso, ‘Dugo bakadio hedebe di ma kulodu a goomogaso, pigi homo hagooso ko poga nalame. Esino yo ko pele. Esiga heemagee. Yayo mo homolee ma kulodu molone mi tekepo ee namalai tekeponee,’ diso.

⁸ Esemo o tou teli odoo oso yimapoo egeesee takaso, ‘Iba epedee dugo hedebe ma kulodu bolone, ayo medee mi nemalaiso. ⁹ Egeesee ma kulodu yayo ko poga, tekepo. Esino yayo ko pelega poogooga, omapoo iba homo su egee heemagalaiso,’ diso.”

Yesuye sobo gauwuloso sili tekepo moodoo

¹⁰ Yu odoowo hasali beame hee mapoo Yesuye dia howo gisili moso mapoo peleso eligimeleeso. ¹¹ Beeame omapoo sobo hee dugo 18 ee ma kulodu badolone bo holoso o kulodu badoboome, yayo beame susuga ma kulodu gauwuloso siliso. ¹² Esino Yesuye yo ogoloso yo malalo hapoo sibe doloso yimapoo egeesee takaso, “Sobo no beame susuga ma kulodu gauwuloso egee silo epedee hamapoo olo mauwe poogooso,” diso. ¹³ Egeesee takoloso Yesuye o deeso sobo ee sigeso. Esemo beame omapoo sobo gauwuloso sili ee see hoododoloso tekepo silame bei mooloogooloso Godee mapoo goomoga poudooso.

¹⁴ Esemo howo gisili moso wiligi odoo taba oso Yesuye diayo hasali beame mapoo sobo tekepo

moodoo ogoloso diya komonolone odoo susuga mapoo egeesee takaso, “Sadde hedebe ma kulodu beame 7 moloso. Esiga odoo susuga oso beame 6 ma kulodu tou talai tekepo. Esiga niyo beame 6 hama kulodu odoo paiye susuga gilimado sibilesa tekepo moodolai tekepo. Esino niyo iyo hasali beame mapoo sibilesa goo egeesi moodolai tekeponee,” diso.

¹⁵ Esemee Lodeeye nei yimapoo egeesee takaso, “Niba goo bakadio gweli odoo. Bei, niba susuga oso hasali beame mapoo bulumakau ebigi pidiga buguloso howo nalame hado diliso. ¹⁶ Esiga niyo iyo hasali beame mapoo nibada be hu pidiliso. Esino iyo hasali beame mapoo Eibalahameeyo eiye hagee tiso tia masi tiamolome pidibugu egee tekeponeeyo? Bei, Saitenso kitulugu oso sobo hagee dugo 18 ee ma kulodu tiso tialoso melee masi meleeso.”

¹⁷ Yesuye to hagee taka goo oso yimapoo kamanali odoo mapoo simili goo teneeso. Esino odoo abo oso Yesuye goo medee tekepo moodoogamo sili ogoloso diya goomogaso.

Godeeye wiligi doloso badeli goo ee Yesuye dio masi eligi

(Matiyu 13:31-33, Maka 4:30-32)

¹⁸ Osoloso Yesuye see dimapoo egeesee takaso, “Godeeye wiligi doloso badeli goo ee kaseeyo? Ayo ogoo goo maga Godeeye wiligi doloso badeli goo ee nimapoo ka eligileiyo? ¹⁹ Esiga Godeeye wiligi doloso badeli eyo goo edebeeyo homokoko diya pepooko toloso o homolee mapoo segei egeesi masi moloso. Esiga homokoko pepooko oso peleso homo toowa poloso, dee bo moodooga, soso sibilesa omapoo ou tagagaliso.

²⁰ Ayo ogoo goo maga Godeeye wiligi doloso badeli goo ee nimapoo ka eligileiyo? ²¹ Ee egeesi masi. Soboso palawa wo silame, daga homolone palawa wo toowa ma kulodu yist pepooko kuko siliso. Egeeseega yist pepooko oso palawa wo ee diya kodiliso.”

Osulu pepooko

(Matiyu 7:13-14,21-23)

²² Yesuye Yolusalem mapoo dulone, mosobia pepooko abo eli domopooga dagamo dulone, Godeeyo to eligimo diso. ²³ Egeeseemo dumolome odoo heeso Yesu mapoo egeesee woosaso, “Lodee, odoo wulo hedebe bakadio oso gie badeli ka talaiyo?” diso.

Esemee yayo nei yimapoo egeesee takaso, ²⁴ “Niba osulu pepooko maga gadilame diya kitulugi. Bei, ayo nimapoo taka, odoo susuga oso osulu pepooko omaga gadilame diya kituluguleiso, esino diba omapoo gadilei tebileime. ²⁵ Bei, moso eyo amaye toboloso osulu kisileiso. Egeeseega niyo peegooga silesibulone osulu yamagalame osulu mapoo kalamadileiso. Egeeseelone egeesee takalaiso, ‘Wiligi odoo, iba gasibileiya osulu yamagee,’ dalaiso.

Esino yayo egeesee takalaiso, ‘A niba gooleedele. Niba mi kamaga sibadeeyo?’

²⁶ Egeeseega niyo nei egeesee takalaiso, ‘Iba nobolo hodobo silesibulone wo sabolo howo sabolo namo siliso. Osoloso ibada mi mapoo nayo imapoo to tekepo eligimo siliso,’ dalaiso.

²⁷ Esino yayo nimapoo see egeesee takalaiso, ‘A niba gooleedele. Niba mi kamaga sibadeeyo? Niba ayo hagee bado mapoo na sibadee. Amaga peegoo diadee, niba goo tokenee tomo silesibili odoo,’ dalaiso.

28 Esiga niba Godeeye wiligi doloso badeli mi maga peegoo poogooga, peegooga dobolone, Eibalaham dio Yekob dio osoloso Aisek dio osoloso Godee maga to tolosa kokodo takomo sili odoosusuga oso Godeeye wiligi doloso badeli mi mapoo do ogoloso goholone mei kumudoo sabolo dobolone pupusiga malaiso. 29 Osoloso mipoo toowa hamapoo debeli mi susuga maga odoosusuga oso Godeeye wiligi doloso badeli mi mapoo wo nalame sibilesa dabalaiso. 30 Esiga odoosusuga eyo howo woola odoohu toowa tolosa epedee hageedo, ee see hamamee Godeeyo howo woola odoowuluge masi dabalaiso. Esino odoosusuga eyo howo woola odoowuluge epedee hageedo, ee see hamamee Godeeyo howo woola diba hu toowa tolosa dabalaiso.”

*Yesuye Yolusalem goolee goo
(Matiyu 23:37-39)*

31 Beame omapoo Pelisi odoosaboso sibilesa Yesu mapoo egeesee takaso, “No mi hagee poogoloso see mi hee mapoo di. Bei, Helodeeye no wooloomalame ina,” diso.

32 Esemenei Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Niba dileso dohuso masi Helodee mapoo takee, ‘A epei osoloso godigi mapoo bo holo paladee odoosabolo osoloso odoopaigiga sabolo ee tekepo moodoolone badalaiso. Osoloso see beame bakadio hedebe di mapoo a mo tou hosudalaiso,’ dee takee. 33 Tei taka, epeisabolo osoloso godigi sabolo osoloso beame hee sabolo mapoo mo tou ee osee tomo dileiso. Bei, edebeeyo Godee maga to tolosa kokodo takomo sili odooe Yolusalem mi peegoo wooloomalaitakeponee.

34 Yolusalem, Yolusalem, nayo kasee maga Godee maga to tolosa kokodo takomo sili odoopiliguloso

see Godeeye diye di odooe epiligilame yoso ka enigeliyo? A beame kasolo mapoo kolokoloso o pe medee gilimadoloso wili egeesee selame ayo nee holo gilimado sibilame goomegeliso. Esino no koo goomegeli. 35 Esiga Yolusalem odoo, niba dui. Nibada tei moso ee mosoowe malaiso. Esiga ayo nimapoo taka. Niyo a see agalaime. Esino beame oso siboga, niyo egeesee takalaiso, ‘Odoo Godeeyo hu maga kitulugu sabolo egee sibo Godeeye yimapoo goomogoso,’ dalaiso. Beame omapoo niyo a see agalaiso.”

14

Yesuye Pelisi odoowo mosopoo di

1 Yu odoodiayo hasali beame heeso Yesu Pelisi odoowiligi odootaba eyo mosopoo peleso nei nalame badebeiso. Esemenei odoosusuga oso Yesu mapoo medee hodudilesa yimapoo balagameleeso. 2 Bei, moso ee ma kulodu odoohetapaiye toowa oso tolosa o su susuga tidodoloso molome egeiso. 3 Egeesee ogoloso Yesuye Pelisi odoosabolo osoloso tei eligili odoodimapoo egeesee takaso, “Iyo hasali beame mapoo odootekepo moodoolai ee ibada teiyo?” diso. 4 Esino diba to hee takele. Esemenei Yesuye odooe o deeso sigime tekepo paso. Osoloso yo diye diso.

5 Osoloso yayo see Pelisi odoosabolo osoloso tei eligili odoosabolo mapoo egeesee takaso, “Nima kulodu nibada holo hee, o, bulumakau egesi oso iyo hasali beame mapoo midoo ma kulodu todobuoga, yo peegoo tamagelega pagalaisomo? Haye. Niyo yo midoo ma kuloduga peegoo tamagalaiso,” diso. 6 Esemenei diayo Yesu mapoo nei takalai me poogooso.

Eyo nediliyo toowa dalai sabolo osoloso pepooko dalai goo sabolo

7 Yesu moso ee ma kulodu badolone egeino, odoos susuga oso wo ne mapoo sibulone odoos hu toowa too oso bili mapoo bulumalame diya goolee sabolo sibume egeiso. Esemee Yesuye dio masi hagee dimapoo egeesee takaso, ⁸ “Odoos heeso namapoo takolone sobo hu wo ne mapoo sibeye daga, no sibilesos wo nalame saga dilesos odoos hu toowa too oso bili mapoo na bie. Bei, odoos hu toowa too hee nama hamamee sibilei malaiso. ⁹ Egeeseega mosowos amaye namapoo egeesee takalaiso, ‘Nayos egee hado mapoo odoos toowa oso bie dee. Esiga no tobolosos hamamee koo bilame di,’ dalaiso. Egeeseega no hamameedee mapoo bilame diya simiye sabolo dilesos bileiso. ¹⁰ Esino sobo hu wo nalame no sibeye daga, no sibilesos hamameedee bie. Egeeseega mosowos amaye no hamameedee mapoo badebei ogolosos no see malalos koodos peleos bie dalaiso. Osolosos wo ne mapoo bulumas odoos oso goos hagee ogolosos no odoos toowos dalaiso. ¹¹ Esiga odoos agayos eyo nediliyos yo toowos daga, nei yos Godeeyes pepookos dalaiso. Esino odoos agayos eyo nediliyos yo pepookos daga, nei yos Godeeyes toowos dalaiso.”

¹² Osolosos Yesuyes sees yos sibeye dee taka Pelisios odoos mapoo egeesee takaso, “No wo toowos nalame nees odoos sabolos osolosos nemei dios sabolos osolosos nees soosos sabolos osolosos nees bi bei odoos sabolos na gilime. Bei, nayos diba gilimagas, nei diayos dibolos hodobos wo nalame no idileisos. Egeeseega no nei hee talaime. ¹³ Esino no wo toowos nalame mopoodos dolosos wulos bi mauwes odoos sabolos, osolosos kidos todobias odoos sabolos, osolosos su kakawos poogoo odoos sabolos, osolosos howos si odoos sabolos ee gilime. ¹⁴ Bei, nayos goos hageesios moodoogas,

Godeeyes namapoo nei tenelaisos. Bei, diayos nei namapoo egeesios pidilei tebile. Esigas Godeeyes howos woola tekepos debelis odoos oso wedias magas hogadilei beames omapoo Godeeyes namapoo nei tenelaisos.”

Wo ne toowa eyo goos magas dios masi taka

(Matiyu 22:1-10)

¹⁵ Yesubolos hodobos wo nolones debei odoos heesos tos hagee dulosos Yesu mapoo egeesee takaso, “Godeeyes wiligis dolosos badelis mi mapoo peleos hodobos wo nalais odoos diba diyas goomogalaisos,” disos.

¹⁶ Esemee Yesuyes yimapoo egeesee takaso, “Odoos heesos wo toowos nalame mopoodos dolosos odoos susugas gilimasos. ¹⁷ Osolosos wo olo nalame o tou telis odoos hee mapoo dilesos yayos gilimadoodos odoos ee iyados sibe disos.

¹⁸ Esemee o tou telis odoos oso diba gilimalame simi ogolosos diayos wo ne mapoo sibilei gowoolones goos abo magas gamenees goos takaso. Egeeseelones odoos heesos yimapoo egeesee takaso, ‘A mi neisos epedees too. Esiga a dilesos mi egees agalaisos. Esiga nayos dilesos nees wiligis odoos mapoo takee, a wo ne mapoo sibileimegos dee takee,’ disos.

¹⁹ Esemee sees odoos heesos egeesee takaso, ‘A bulumakaus ¹⁰ neisos epedees too. Esiga bulumakaus egees sabolos tou talais tebias beleos dibolos tou talame dileisos. Esiga nayos dilesos nees wiligis odoos mapoo takee, a wo ne mapoo sibileimegos dee takee,’ disos.

²⁰ Osolosos sees odoos heesos egeesee takaso, ‘A sobos epedees hu. Esiga a wo ne mapoo sibileime,’ disos.

²¹ Odoos susugas osos egeesee takagemes, tos todilis odoos osos sees wedis dilesos o wiligis odoos mapoo odoos susugas osos takas goos susugas ee yimapoo takasos. Esemee

wo ne eyo wiligi odoo taba oso diya komonolone see o tou teli odoo mapoo egeesee takaso, 'No saga dileso mosobia domopoo bi mauwe odoo sabolo, osoloso kido todobia odoo sabolo, osoloso su kakawa poogoo odoo sabolo, osoloso howo si odoo sabolo iyado sibe,' diso.

²² Esemе o tou teli odoo oso saga dileso odoo iyado sibilesi o wiligi odoo mapoo egeesee takaso, 'Wiligi odoo, ayo odoo abo olo iyado simiso. Esino debi pooba abo odoo mauwe moloso,' diso.

²³ Esemе wiligi odoo oso see o tou teli odoo mapoo egeesee takaso, 'No see dileso odoo eli domopoo egee silesibo sabolo osoloso wadou moso mapoo debeli odoo ee hapoo sibilame to kitulugu sabolo takee, mo moso kulodu debi pooba ee edebeeyo tolo tebilame. ²⁴ Esiga ayo namapoo taka, wo ne hagee ma kulodu odoo daga ayo gilimome sibilei gowe odoo oso wo ayo mopoodoo doo nalaime,' diso."

Yesu dadalai goo ee kaseeyo?

(Matiyu 10:37-38)

²⁵ Odoo susuga oso Yesu dedeme, Yesuye dimapoo bidi toboloso tobudulone egeesee takaso, ²⁶ "Odoo agayo ama sabolo, osoloso owee sabolo, osoloso osobo sabolo, osoloso owolo sabolo, osoloso o soosoo sabolo, osoloso o gie badeli sabolo mapoo diya goolone, nei a goolee pepooko daga, yo ayo di hamamee deedeede sibilei tebile. ²⁷ Osoloso odoo agayo talai sabolo dala toowa talai sabolo goo medee moodelega poogoloso ayo di hamamee dedelega poogooga, yo ayo di hamamee deedeede sibilei tebile.

²⁸ Edebeeyo kulo moso tagalame gooleega, yo daga badolone yayo kulo moso tagalai molee tebia beleso agalame hesigileiso.

²⁹⁻³⁰ Bei, yo daga molee hesigilega tou bei mooloogooga, molee hosudoga, tou hoo malaime. Egeeseega odoo susuga oso moso ee togodelega poogoo ogoloso manolone yiligilone egeesee takalaise, 'Odoo hagee moso tagalame bei mooloogooso. Esino hosudalai tebile,' dalaise.

³¹ Dio masi hee hagooso. Mi bakadio oso ha talaise. Egeesee ma kulodu mosodei heeso odoo 10,000 gilimado sibileiso. Osoloso mosodei heeso odoo 20,000 gilimado sibileiso. Esino odoo 10,000 gilimadoo ha teli wiligi odoo taba oso daga medee badolone, odoo 20,000 mapoo ha talai tebia beleso goo ee goolone badalaise.

³² Osoloso yayo o odoo sabolo odoo 20,000 mapoo ha talai ee koo tobuoga, yayo o odoo hee odoo 20,000 gilimado simi dia wiligi odoo taba mapoo to tadi dalaise, yibolo see mesilame. ³³ Esiga odoo agayo ama hamamee dadalame gooleega, yayo o bi susuga poogoloso a ka deedeede sibe.

³⁴ Solu ee bi tekepo. Esino solu hadali medaga, nayo solu ee see hadalame kasee moodoolaiyo?

³⁵ Esiga solu egee goo mauwe mologa, odoo susuga oso solu egee togobigileiso.

Odoo niba dulubolo, esiga ayo hagee takoo medee hoodo dui."

15

Yesuye sipi be osugoba maga dio masi taka

(Matiyu 18:12-24)

¹ Tekisi molee misigeli odoo sabolo osoloso goo tokenee teli odoo sabolo Yesuwo to dulame sibilesi debeiso. ² Esino Pelisi odoo sabolo osoloso tei eligili odoo sabolo oso goo hagee ogoloso gowoolone egeesee takagameleeso, "Odoo hagooso tokenee teli odoo ee gilimadoloso

dibolo hodobo wo namo siliso,” diso.

³ Esemé Yesúye díó masi hágee dímapoo takaso, ⁴ “Sipi be hu bali odoó oso o sipi 100 bameleeso. Egeese ma kulodu hedebe osugobooga, yayo ogoó goo moodoolaisomo? Yayo go woolalowe poogoo mapoo o sipi be abo 99 omapoo hologooloso, see hedebe osugoba ee esiamo dileiso. ⁵⁻⁶ Yayo esiameliso ogoga, yo goomogolone sipi be ee mosopoo imado sibileiso. Osoloso o odoó abo ee gilimadoloso egeese takalaiso, ‘Mo sipi be osugoba epedee olo egeiso. Esiga niba sibileso abolo goomoga poude,’ dalaiso. ⁷ Esiga ayo nimapoo taka, Kei mi mapoo odoó 99 Godeeyo howo woola tekepo debeli dia goo mapoo goomoga goo oso osee moloso. Esino goo tokenee teli odoó hedebeeso o goo tokenee maga miligi pialoso see Godee mapoo bididoobooga, Kei mi mapoo goomoga toowa oso malaiso.”

Yesúye molee ko oso osugoba maga díó masi taka

⁸ “Beame hee mapoo sobo hee o molee ko 10 ma kulodu hedebe osugobalaiso. Eseega yo ogoó goo moodoolaisomo? Yayo keme pudoloso esiamo silone, o moso kulodu goko oso kakabalaiso. ⁹ Osoloso yayo o molee ko osugoba ee ogoga, yayo o odoó ee iyadoloso egeese takalaiso, ‘Mo molee ko osugoba epedee olo egeiso. Esiga niba sibileso abolo hodobo goomoga poude,’ dalaiso. ¹⁰ Esiga ayo nimapoo taka. Goo tokenee teli odoó hedebeeso o goo tokenee maga miligi pialoso see Godee mapoo bididoobooga, Godeeyo momaiye susuga Kei mi ma dokodoo egee do oso goomoga toowa poudileiso.”

Yesúye holaisoso peegoo dobudo di maga díó masi taka

¹¹ Yesúye see díó masi hee hágee odoó mapoo egeese opokususo, “Odoó hee owolo giso holo bakadio debeiso. ¹² Esino beame heeso omoloye ama mapoo egeese takaso, ‘No toga nee bi ayo talai malalo epedee amapoo tenee,’ diso. Esemé amaye owolo bakadio ee ma kulodu o bi abo puloso dímapoo piso.

¹³ Esemé omoloye beame abo poogoloso hamamee amameeye yimapoo bi pi ee toloso see odoó abo mapoo neiso toloso see mi hee eli sage mapoo diso. Yo amapoo dileso tokenee goo ma kulodu badolone, o molee toowa hosudooso. ¹⁴ Yayo o molee toowa hosudooloso melee beame omapoo mi kibiya oso mi omapoo hodia goo meleeso. Esemé yayo see gilibo holo masi badolone, hodia goo toowa egeliso. ¹⁵ Esiga yayo molee tou talame mosobia odoó hee mapoo dileso peledabaso. Esemé mosodei odoó ogoso yo o go mapoo dileso o be bamelee diso. ¹⁶ Esemé yo dileso be hu nei nolone beso nali nei ee ogoloso nalame gweliso. Esino odoó heeso beyo nei sabolo osoloso nei abo sabolo yayo nalame koo tosibili.

¹⁷ Yayo egeese badebei ma kulodu, beame heeso yimapoo goo goolee tekepo oso sibume, yayo egeese gooleeso, ‘Mo mamó tou toloso nei teli odoó susuga ee hodia sabolo koo debeli. Esino a hamapoo hodia sabolo badolone talame ka seeso. ¹⁸ Esiga a see wedi dileso mo ma mapoo egeese takalaiso: Ma, ayo Godee mapoo osoloso namapoo goo tokenee olo tooso. ¹⁹ A tokenee odoó. Esiga nayo see epedee amapoo mo holo dalai tekeponee. Esino tekepo, nayo a nee tou toloso nei teli odoó hee dee takee,’ diso. ²⁰ Osoloso yo amameeye badebei mi mapoo diso.

Esino yo eli sage abaga osee sibumolome, amaye ogoloso owolo diya sooloo dolone, yayo saga hoguo dilesa owolo mapoo booolomaloso adaso.

²¹ Esem e owoloye yimapoo egeesee takaso, 'Ma, a Godee mapoo osoloso namapoo goo tokenee olo tooso. A tokenee odoo. Esiga nayo amapoo mo holo dalai tekeponee,' diso.

²² Esino amaye o tou teli odoo mapoo egeesee takaso, 'Dugo tekepo sabolo osoloso homo bi sabolo osoloso dee sesa mapoo kali ki bi sabolo saga tosibilesa yimapoo kadige. ²³ Osoloso mo gala hu ma kulodu bulumakau be hu kauwa wooloso si. Osoloso hodobo wo nolone goomogalaiso.

²⁴ Bei, mo holo hagee olo tano, see epedee gie badoso. Osoloso olo dobudo diso, esino epedee ogoso,' diso. Esiga diayo hodobo wo nolone goomoga poudooso.

²⁵ Diba egeeseelone doboome, emei o homolee ma kulodu tou temeleso sibulone, amayo moso kulodu odoo susuga goomogolone hopolone kosaiya pegigamolome duso. ²⁶ Esem e yayo o tou teli odoo hee idoloso yimapoo woosaso, 'Mo mammo moso ma kulodu ogo goo tolo?' diso. ²⁷ Esem e o tou teli odoo oso yimapoo egeesee takaso, 'Nomolo epei simiso. Esiga namaye owolo yo medee tekepo wedi simi ogoloso, goomogolone bulumakau be hu kauwa wooloso siloso wo toowa ka nalagamoloso,' diso.

²⁸ Esem e emei goo hagee duloso komonolone wo ne mapoo dile. Esem e amaye sibilesa o daga holo yo wo ne mapoo gadilame giso. ²⁹ Esino yayo ama mapoo egeesee takaso, 'Ayo dugo susuga ma kulodu nee tou teli odoo masi silone nee to mapoo mesimo silone tou toowa temeleso. Esino nayo gout be hu pepooko wooloso amapoo takolone, nee

odoo sabolo neye, dee takele. ³⁰ Esino nowolo hagooso nee bi sabolo nee molee sabolo tolosa domo sili sobo sabolo badolone hosudoloso sibume, nei nayo yimapoo goomogolone be kauwa wooloso wo toowa nolone ka dabala?' diso.

³¹ Esino amaye owolo mapoo egeesee takaso, 'Mo holo, nayo beeame susuga abolo badebeiso. Esiga mo bi susuga ee nee. ³² Esino epei iba goomogalai tekepo. Bei, nomolo hagee olo tano, epedee yo see gie ka badoso. Osoloso yo osugobano, see epei yo ogoso,' diso."

16

Molee gibadeli odoo maga dio masi taka

¹ Yesuye o hamamee dili odoo mapoo egeesee takaso, "Beeame heeso bi bei odooso o molee gibadeli idoloso badebeiso. Egeesee ma kulodu bi bei odoo o molee gibadeli odoo oso o molee mada namelee goo ee yo duso. ² Osoloso yayo o molee gibadeli odoo ee idoloso yimapoo egeesee takaso, 'Nayo mo molee tokenee bameleena. Esiga no tekepo, nayo tou temelee goo susuga ee booka mapoo hoguguloso amapoo eligi. Bei, nayo see mo molee gibadalai tekeponee. Esiga no tou epedee pagalaiso,' diso.

³ Esem e molee gibadeli odoo oso egeesee gooleeso, 'Mo wiligi odoo oso mo tou ee olo peegoo magooso. Esiga a see ogoou tou toomoba? A nei howo segelame mi gabalai a kitulugu mauwe. Osoloso ayo odoo mapoo wulo hoowamo silei diya simileeyo. ⁴ Esino ayo mo tou poogooga, mo odooso a dia mosopoo ido palame, ayo goo talai epedee olo gooleedoso.'

⁵ Egeesee gooloso yayo o wiligi odoo mapoo bi wulayo temelee odoo ee gilimadooso. Osoloso daga odoo hee mapoo egeesee

takaso, 'Nayo mo wiligi odoo mapoo bi wulayo too eyo nei tenel-ega ka pagala? Nei kasolowo?' diso.

⁶ Esemee odoo ogoso nei egeesee takaso, 'Ayo mo dalamoo 100 mapoo olipi i keedoo ee nei tenele,' diso.

Esemee molee gibadeli odoo oso nei yimapoo egeesee takaso, 'Wiligi odoo o booka hagooso. Esiga no saga buloso booka hamapoo nayo dalamoo 100 mapoo olipi i keedeme hogugu ee tabuguloso, see dalamoo 50 mapoo olipi i keedoo ono too doloso hogigi,' diso.

⁷ Osoloso molee gibadeli oso see odoo hee mapoo egeesee takaso, 'Nayo mo wiligi odoo mapoo bi wulayo too eyo nei tenelega ka molosomo? Nei kasolowo?' diso.

Esemee odoo ogoso nei egeesee takaso, 'Ayo mo wogai 100 mapoo palawa wo soo too eyo nei tenele,' diso.

Esemee molee gibadeli odoo oso yimapoo nei egeesee takaso, 'Wiligi odoo o booka hagooso. Esiga no saga buloso booka hamapoo nayo wogai 100 mapoo palawa wo soo too hogugu ee tabuguloso, see wogai 80 mapoo palawa wo soo ono too doloso hogigi,' diso.

⁸ Esino o wiligi odoo oso goo hagee duloso o molee tokenee gibadeli odoo mapoo egeesee takaso, 'Nayo odoo abo pidi goo oso see hamamee no pidileiso,' diso."

Esemee Yesuye see egeesee takaso, "O, mi odoo oso eyo nediliyo goolone emegei dimaga pidili goo susuga ee medee gooleedooso. Esino Godeeyo odoo oso goo egeesee moodoolai kibiya gooleedele. ⁹ Esiga ayo nimapoo taka, niyo mipoo toowa hamapoo dobolone, nibada molee sabolo osoloso nibada bi sabolo oso emegei pidi osoloso emegei dolone ka debee. Niyo egeeseega nei bi egee mauwe poogooga, Godeeye

niba Kei mi ma dokodoo kookaiyo moloso osee malai moso omapoo ido palaiso.

¹⁰ Esiga edebeeyo goo pepooko medee kibiya bamologa, yo see goo toowa balai tebileiso. Osoloso odoo agayo goo pepooko balai tebilega poogooga, yo goo toowa balai tebileime. ¹¹ Esiga niyo mi toowa eyo bi medee bel-ega poogooga, see niyo Kei mi eyo goo ee medee kasee balaisomo?

¹² Osoloso see niyo nee odoowo bi medee belega poogooga, odoo agayo nee bidee ee no balame namapoo ka tenelaiyo?

¹³ Esiga edebeeyo wiligi odoo bakadio eyo to mapoo mesiloso silone tou talai tebile. Bei, yo o wiligi odoo hee goomogolone hee gowoolaiso. Egeeseelone yayo wiligi odoo heeyo to mapoo mesiloso silone, see heeyo to mapoo mesileime. Esiga edebeeyo Godee mapoo mesimo silone molee toowa toloso badalai goo mapoo mesilei tebile."

¹⁴ Esemee Pelisi odoo oso Yesuye to taka hagee duloso manolone yiligaso. Bei, Pelisi odoo hagee bia molee diya goomegeli. ¹⁵ Esemee Yesuye dimapoo egeesee takaso, "Niba wulo edebeeyo tekepo odoo dalame, odoo howo woola game-nee goo tekepo moodeliso. Esino ee ma kulodu Godeeye niyo goo goolee olo gooleedooso. Esiga edebeeyo nibada goo ogoloso tekepo deli ee nei Godeeye nibada goo ee diya tokenee deliso.

¹⁶ Godeeye tei magoo Moses mapoo tenee ee hogugu sabolo osoloso Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo oso to hogugu oso odoo abaga gilimado simino, Yoneeye badebei beame omapoo peledabaso. Osoloso Yoneeyo beame poogoloso hamamee mapoo to tekepo Godeeye wiligi doloso badeli goo ee odoo mapoo

takaso. Esiga edebeeyo Godeeye wiligi doloso badeli goo mapoo gadilame diya ka kituluguso. ¹⁷ Esiga mipoo sabolo Kei mi sabolo oso me pagalai ee tebia. Esino Godeeye tei magoo hogugu ee ma kulodu hu pepuso hee peegoo pagalai tebile.

¹⁸ Esiga edebeeyo osobo poogoloso, see sobo hee huga, yo sobo egee heli toso. Osoloso edebeeyo sobo omoye poogoo huga, yo odoo heeyo osobo ee peedee huso.”

Bi bei odoo dio Lasales dio

¹⁹ “Beame heeso bi bei odoo badebeiso. Yo beame susuga dugo kali bi tekepo kaloso badolone nei medee tekepo nolone badebeiso. ²⁰⁻²¹ Beame domo mapoo bi mauwe odoo badebeiso, o hu Lasales. Yo o su susuga e buloso badebeiso. Esino yo beame susuga bi bei odoowo moso osulu miyopoo iboduloso badolone bi bei odoo oso nei ne kokou mou ee nalame goomegeliso. Osoloso soso sibilesa o e mapoo pieliso.

²² Osoloso beame abo poogoloso hamamee bi mauwe odoo Lasales taso. Esemee Godeeyo momaiye oso yo todilesa Eibalahameeye badebei koola mapoo ibediso. Osoloso hamamee bi bei odoo taso. Esemee odoo aboso o su midoosooso. ²³ Yo toloso abaga dino odoo wedia oso debeli mi mapoo dala ma kulodu badebeiso. Yo omapoo badolone, dokodoo egeino, Eibalaham eli sage badoboome ogoloso, yima koola mapoo Lasales badoboome egeiso. ²⁴ Esemee yo ilone egeesee takaso, ‘Ma Eibalaham, nayo a sooloo dele. Osoloso Lasales amapoo sibeye dee, yayo sibilesa o dee wolugu oso howomoo olugudoloso, mo i mapoo sigoga, kekebie palame. Bei, a dou hagee ma kulodu dala sabolo bado,’ diso.

²⁵ Esino Eibalahameeye nei egeesee takaso, ‘Mo holo, no goolee. Nayo gie badebei beame omapoo bi medee tekepo ono temeleso. Esino Lasales yo bi mauwe gilibo holo masi badebeiso. Esiga epedee Lasaleseye hamapoo goomoga sabolo badoga, nei nayo dala ma kulodu ka badoso. ²⁶ Osoloso goo hee ee, niba ogo osoloso iba ogo doloso domo omapoo goodobia diya toowa edebeeyo hodiokoo dabagalai tebile moloso. Esiga iyo hagee do omaga niyo egee do mapoo dabagalai eli mauwe. Osoloso niyo egee do omaga edebeeyo iyo hagee do mapoo dabagalai onosee eli mauwe,’ diso.

²⁷ Esemee bi bei odoo oso nei egeesee takaso, ‘Ma Eibalaham, ayo namapoo howaso, nayo Lasales mo mayo moso mapoo wedi diye dalame. ²⁸ Bei, mo mayo moso mapoo molo dio dee tiadoo omapoo doso. Esiga Lasaleseye see wedi dilesa dimapoo kokodo takalai tekepo, diba toga see dala mi hamapoo sibiyaga,’ diso.

²⁹ Esemee Eibalahameeye egeesee takaso, ‘Dimapoo Moseseeye tei hogugu sabolo osoloso Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo oso Godeeyo to hogugu sabolo olo moloso. Esiga dia goo goolee tekepo palame, diayo kokodo taka to ee dulei tekepo,’ diso.

³⁰ Esemee bi bei odoo oso nei egeesee takaso, ‘Haye, egeesee selaim. Esino odoo hee ta maga see hogado sibilesa dimapoo takooga, diayo dibada goo tokenee maga miligi pialoso Godee mapoo ka sibilei,’ diso.

³¹ Esino Eibalahameeye see tobu yimapoo egeesee takaso, ‘Diayo Moseseeye tei hogugu sabolo osoloso Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo oso Godeeyo to

hogugu omapoo tei telega poo-googa, diayo see kasee maga odo hee ta maga hogado sibilesa to takooga, omapoo tei ka talaiyo? diso.”

17

Tokenee goo mapoo gido dili goo

(*Matiyu 18:6-7,21-22, Maka 9:42*)

¹ Beeame heeso Yesuye o hamamee dili odo mapoo egeesee takaso, “Edebeeyo goo tokenee mapoo gido dilei goo ee tei sibileiso. Esino goo egee bei mooloogoomo sili odo mapoo, ayo yimapoo ka taka, eeye-ee! ² Esiga odo heeso amapoo tei too odo ee goo tokenee mapoo gido dilame gooleega, daga odo aboso yimapoo sibilesa, diayo o mu mapoo yo toowa bagagoloso howo bou mapoo toosoga, odo egee dala pepooko toloso talaiso. Esino yayo odo amapoo tei too pepooko ee goo tokenee mapoo gido dileso, tokenee toga, edebeeyo tokenee mapoo gido dili odo mapoo takelega poogooga, Godeeye yimapoo nei dala toowa tenelaiso. ³ Esiga niba niso nediliyo medee bamelee.

Osoloso nee odo tei too odo oso goo tokenee toga, yimapoo takee. Osoloso yayo o goo tokenee mapoo goohela sabolo o tokenee mapoo miligi piaga, o tokenee egee boobado bigi. ⁴ Osoloso yayo beeame hedebe ma kulodu namapoo tokenee too ee 7 daga, osoloso namapoo sibilesa yayo emegei di to taka onosee 7 daga, nayo o tokenee goo ee boobado bigi.”

Tei too goo

⁵ Diye di odo oso Lodee mapoo egeesee takaso, “Iyo tei too goo ee toowa moodee,” diso.

⁶ Esemee Lodeeye nei egeesee takaso, “Niyo tei too goo oso homokoko pepooko egeesi masi nimapoo mologa, niba tebia niyo molobei hamapoo takolone, ‘No nee too sabolo tado dileso abei mapoo tebee,’ daga egeesee selaiso,” diso.

Wiligi odo o tou teli odo eyo goo

⁷ “Tou teli odo oso o wiligi odooso homolee mapoo mi doomelee maga, o, sipi be hu bamelee maga siboga, yo wulo sibilesa nei nalaima, haye. ⁸ Yo daga o wiligi odo taba eyo nei siloso, dugo hapoo ee kaloso, nei si ee yimapoo tenelaiso. Osoloso o wiligi odo taba oso nei naloso koodobuoga, see hamamee yayo wo sabolo howo sabolo nalaiso. ⁹ Esino yayo tou egeesi tomo siloga, o wiligi odo taba oso nei yimapoo goomoga to takalaima. Bei, egee o tou. ¹⁰ Esiga niba egeesee selai tekepo. Ayo nimapoo tou teye daga, niyo goo egee toloso egeesee takalai tekepo, ‘Iba wulo tou teli odo. Esiga iyo tou hagee tomo silesibo goo hee talame koo seeso,’ dee takee,” diso.

Yesuye odo e bia 10 ee tekepo moodoo

¹¹ Yesu Yolusalem mi mapoo dulone, Gelili mi ogo osoloso Samaliya mi ogo doloso domo abaga diso. ¹² Yo eli domo mapoo mi pepooko hee mapoo dumolome, odo e bia 10 egeiso. Odo e bia 10 oso Yesu ogoloso yima hegi sibadele. Esino wulo eli sage tebisamolone, ¹³ toso neligidi yimapoo egeesee takaso, “Yesu, wiligi odo, nayo iba sooloo dolone pidi!” diso.

¹⁴ Esemee yayo diba ogoloso egeesee takaso, “Niba dileso Godee ogo odo ogo doloso domo debeli odo mapoo nibada su eligi,” diso. Diba Yesuye egeesee taka duloso

dimelee omapoo, dia kolo see tekepo paso.

¹⁵ Osoloso dima kulodu odoo hee o kolo tekepo pa ogoloso Yesu mapoo wedi sibulone, toso neligidi Godee mapoo goomoga poudoomo simiso. ¹⁶ Egeeseemo sibilesa Yesuwo homo beiyopoo gasuwoloso badolone Yesu mapoo goomoga teneeso. Odoo hagee Samaliya odoo.

¹⁷ Esemé Yesuye egeesee takaso, “Ayo odoo 10 olo tekepo moodooso. Esino odoo abo egee bia kasomo?” ¹⁸ Bei kasee maga, Yu dele poogoo odoo hedebe hagooso obusomo Godee mapoo goomoga tenelame ka wedi simiyo?” diso. ¹⁹ Osoloso Yesuye odoo hamapoo egeesee takaso, “Nayo amapoo tei too maga no olo tekepo paso. Esiga no toboloso di,” diso.

Godeeye wiligi doloso badeli goo oso sibilei
(*Matiyu 24:23-28,37-41*)

²⁰ Beeame heeso Pelisi odoo oso Yesu mapoo egeesee takaso, “Godeeye wiligi doloso badeli goo ee kobolone sibileiyo?” diso.

Esemé Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Godeeye wiligi doloso badeli goo ee woola sibo agalaime. ²¹ Osoloso edebeeyo Godeeye wiligi doloso badeli goo ee hamapoo hagee moloso, o, koogee moloso, dee takalaime. Bei, Godeeye wiligi doloso badeli goo ee nima kulodu moloso,” diso.

²² Osoloso see o hamamee dili odoo mapoo egeesee takaso, “Odoo Holo mo beeame oso siboga niyo agalame goomogalai beeame ee sibileiso. Esino niba agalaime.

²³ Osoloso see edebeeyo nimapoo takolone, ‘Odoo Holo a koo badoso, o, hamapoo badoso,’ dee takooga, dia to mapoo tei toloso omapoo na agala di. ²⁴ Esino Odoo Holo ayo sibilei beeame ee, kei ebiedi buguga mi susuga egee gadeebugu egeesee selaiso. Egeeseega odoo

susuga oso agalaiso. ²⁵ Esino daga Odoo Holo a dala toowa talaiso. Osoloso odoo epedee hagee do oso a diya gowoolaiso.

²⁶ Nowaye badebei beeame omapoo goo peledaba, goo hedebe egeesi masi oso Odoo Holo ayo sibilei beeame omapoo peledabalaiso. ²⁷ Nowaye badebei beeame mapoo edebeeyo nei na howo na dolone dobolone, soboso giso obuo osoloso gisoso sobo huya dolone debeiso. Egeesee selone doboome, beeame heeso Nowa du ma kulodu gadiso. Esemé howo toowa duwa oso sibileiso odoo susuga piluguso.

²⁸ Osoloso goo hedebe egeesi masi oso Loteeye badebei beeame mapoo peledabaso. Bei, Loteeye badebei beeame mapoo edebeeyo nei na howo na dolone debeiso. Osoloso biso emegei nei pidi nei pidi dolone debeiso. Osoloso nei howo sogo, moso togo dolone debeiso. ²⁹ Egeesee selone doboome beeame heeso, Loteeye Sodom mi poogoloso dime, kei ma dokodooga dou sabolo osoloso yo dei heliye oso sibileiso odoo Sodom mi mapoo debeli susuga piluguso.

³⁰ Esiga Odoo Holo ayo sibilei beeame mapoo odoo susuga oso goo egeesi tolone dogo, ee ma kulodu a ka sibilei. ³¹ Esiga beeame omapoo odoo hau mapoo badebei oso see moso kulodu o bi talame gadilei tekeponee. Osoloso odoo homolee mapoo nei howo sogomologa, yo see mosopoo wedi dilei tekeponee. ³² Esiga niba Loteeyo osobowo goo ee goolee. ³³ Esiga odoo agayo o gie badeli eyo nediliyo pidilame wegegeega, o gie badeli egee osugobalaiso. Esino odoo agayo mo goo maga o gie badeli peegoo magooga, yo badoboso kookaiyo gie osee badalaiso. ³⁴ Esiga ayo nimapoo taka, beeame omapoo giso bakadio kida hedebe mapoo tileiso. Esino odoo hee ido polone,

odoo heeno omapoo pagalaiso. ³⁵ Osoloso beame omapoo sobo bakadio wo gamalaiso. Esino sobo hee ido polone, sobo heeno omapoo pagalaiso. [³⁶ Osoloso beame omapoo giso bakadio homolee ma kulodu tou tomo sileiso. Esino odoo hee ido polone, heeno omapoo pagalaiso.”]

³⁷ Yesuye to hageesee takoloso koodobume, o hamamee dili odoo oso yimapoo egeesee takaso, “Lodee, goo hagee kamapoo peledabalaiyo?” diso.

Eseme Lodeeye dimapoo nei egeesee takaso, “Mi hee mapoo gala ta eyo su hune mologa, kukodee susuga hune egee nalame omapoo busiliso,” diso.

18

Sobo bauwo goo maga dio masi taka

¹ Osoloso Yesuye see tobu dio masi hamaga o hamamee dili odoo dimapoo eligiso, diayo beame susuga dokodoo takomo silone gowoolega pagalame.

² Egeeseelone yayo egeesee takaso, “Mi hee mapoo goo meedili odoo badebeiso. Esino yo Godeebolo ebilega badolone, odoo koo gweli.

³ Osoloso mi hedebe omapoo sobo bau hee badebeiso. Esino sobo hagooso beame susuga goo meedili odoo hamapoo sibilesa howolone egeesee takeliso, ‘Nayo a pidilone odoo amapoo ha egee tomolo eyo goo meedi,’ deliso.

⁴ Esino goo meedili odoo oso daga sobo hagee pidilei yo goomegele. Esino beame susuga sobo hagooso yimapoo sili sileeme ogoloso egeesee gooleeso, ‘A Godeebolo koo ebili osoloso a odoo koo gweli. ⁵ Esino a sobo hageeyo to dumeleso diya gowoo. Esiga yayo see mo moso mapoo sibili ee pagalame yo pidileiso,’ diso.”

⁶ Esiga Lodeeye egeesee takaso, “Goo medee koo meedili odoo

eyo goo hagee ogoloso goo goolee medee kibiya te. Bei, goo meedili odoo hagooso daga sobo hagee pidilei gowoomeleso see hamamee yo pidiso. ⁷ Esiga Godeeye hesiga odoo oso beame sabolo gesi sabolo yimapoo howa mologa ogoloso diba tei pidileiso. Osoloso yayo diayo dokodoo taka to ee duloso nei tenelai koo dagili.

⁸ Esiga ayo taka, Godee o odoo oso yimapoo howa duloso goomoga sabolo diba pidiliso. Esino Odoo Holo ayo see wedi sibilei beame mapoo, mipoo hamapoo tei too goo ee molo agalaisomo?”

Pelisi odoo sabolo osoloso tekisi molee misigeli odoo sabolo

⁹ Odoo abo dieso nediliyo diba Godeeyo howo woola tekepo dolone, hee odoo abo tokenee deli odoo mapoo Yesuye dio masi hageesee takaso, ¹⁰ “Odoo bakadio, Pelisi odoo sabolo osoloso tekisi molee misigeli odoo sabolo, Yu odoowo tei moso mapoo dokodoo takalame palaso. ¹¹ Osoloso Pelisi odoo oso toboloso obusomo tobudulone dokodoo hageesee takaso, ‘Godee, a namapoo goomoga to taka. Bei, a odoo abo egeesinee. Bei, diba adaba bi teliso, osoloso goo tokenee teliso, osoloso diba adaba sobo sabolo giso sabolo heli teliso. Osoloso a see tobu namapoo goomoga to taka. Bei, a tekisi molee misigeli odoo keeseenee. ¹² Bei, a sadee hedebe ee ma kulodu beame bakadio nei nelega tei doloso badeliso. Osoloso ayo bi too beame mapoo mo bi 10 ee ma kulodu hedebe namapoo teneliso,’ diso.

¹³ Esino tekisi molee misigeli odoo oso hamameedee hoogoo bia omaga toboloso o goo tokenee mapoo gooholone o su eyo nediliyo o budo mapoo kobuguloso oo goobodobuloso tobudulone dokodoo egeesee

takaso, 'Godee, a tei medee diya tokenee odoo. Esiga nayo a sooloo dolone mo goo tokenee eyo nei na tenee,' diso.

¹⁴ Esiga ayo nimapoo taka, tekisi molee misigeli odoo hagooso o mosopoo wedi dulone, Godeeyo howo woola abaga tekepo odoo doloso diso. Esino Pelisi odoo mapoo goo hageesi mauwe meleeso. Esiga odoo agayo eyo nediliyo yo toowa daga, nei yo Godeeye pepooko dalaiso. Esino odoo agayo eyo nediliyo yo pepooko daga, nei Godeeye yo toowa dalaiso."

Yesu sabolo holaiso sabolo
(Matiyu 19:13-15, Maka 10:13-

16)

¹⁵ Beeame hedebeeso odoo aboso holope Yesu mapoo ido sibadeeso, o deeso sigoloso pidilame. Esino o hamamee dili odoo oso goo egee ogoloso hamaga takaso. ¹⁶ Esemee Yesuye holaiso gilimadoloso, o hamamee dili odoo dimapoo egeesee takaso, "Holaiso amapoo sibilei soowa. Niyo na hamaga takee. Bei, edebeeyo holaiso hageesi masi poga, diba Godeeye wiligi doloso badeli mapoo gasibileiso. ¹⁷ Ayo nimapoo taka, edebeeyo o goo holaiso masi amamo to mapoo mesimo sili, egeesee selega poogoloso, Godee mapoo mesilega poogooga, yo Godeeye wiligi doloso badeli mapoo gasibilei mauwe."

Bi bei odoo
(Matiyu 19:16-30, Maka 10:17-

31)

¹⁸ Wiligi odoo heeso sibileso Yesu mapoo egeesee takaso, "Eligili odoo tekepo, ayo ogoogo toga kookaiyo badoboso gie badeli ka talaiyo?" diso.

¹⁹ Esemee Yesuye nei yimapoo egeesee takaso, "Bei kasalame nayo a tekepo odoo dee ka takala? Tekepo odoo hee koo badoso. Esino hedebe Godeeno tekepo.

²⁰ Esiga Godeeyo tei magoo no olo gooleedooso: adaba kooka sobo na peedee hui, osoloso odoo na wooloome, osoloso heli na te, osoloso odoo hee mapoo gamenee na gigidi, osoloso nama dio noowee dio oso taka to omapoo mesie."

²¹ Esemee odoo oso Yesu mapoo egeesee takaso, "A holope pepooko maga simi tei magoo susuga hagee tobuloso tomo simiso," diso.

²² Esemee Yesuye o to duloso nei egeesee takaso, "No goo hedebe doopoo dagadi moloso. No dilesonee bi susuga odoo abo mapoo tenee, nei molee talame. Osoloso bi too eyo nei molee ee bi mauwe odoo mapoo pi. Nayo egeesee seega, Kei mi ma dokodoo bi tekepo nee hu sabolo mologa agalaiso. Esiga no a deedee sibe," diso.

²³ Odoo hagooso Yesuwo to duloso diya pupudaso. Bei, yimapoo bi bei meleega. ²⁴ Esemee Yesuye yimapoo bolone egeesee takaso, "Bi bei odoo oso Godeeye wiligi doloso badeli mapoo gadilei diya kalawa. ²⁵ Esiga dugo duseli midole ou maga kemol be toowa oso gadilei kalawa. Esino bi bei odoo oso Godeeye wiligi doloso badeli mapoo gasibilei diya kalawa toowa."

²⁶ Esemee o hamamee dili odoo oso eligi goo hagee duloso egeesee takaso, "Esino kalawa egee odoo agayo gie badeli ka talaisomo?" diso.

²⁷ Esemee Yesuye dimapoo egeesee takaso, "Edebeeyo eyo nediliyo o gie badeli pidilei tebile. Esino hedebe Godee yino tebia. Bei, yayo goo susuga ee moodoolai yimapoo kalawa mauwe," diso.

²⁸ Osoloso Pitaye Yesu mapoo egeesee takaso, "Iba ibada bi susuga poogoloso, no dodomo simiso," diso.

²⁹⁻³⁰ Esemee Yesuye dimapoo nei egeesee takaso, "Ayo nimapoo

taka, edebeeyo Godeeye wiligi doloso badeli goo maga o moso sabolo, osoloso osobo sabolo, osoloso emei dio sabolo omolo sabolo, osoloso ama dio owee dio sabolo, osoloso owolo dio sabolo poogoloso siboga, yayo epedee hamapoo nei toowa talaiso. Osoloso hamamee yo kookaiyo badoboso gie badeli talaiso," diso.

Yesuye see eyo talai goo ee taka
(*Matiyu 20:17-19, Maka 10:32-34*)

³¹ Osoloso see Yesuye o hamamee dili odoo 12 gilimadoloso peegoo gilimado dileso dobolone dimapoo egeesee takaso, "Iba epei Yolusalem mi mapoo poloso. Esiga Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo oso daga Odoo Holo mo goo hogugu susuga omapoo peledabalaiso. ³² Osoloso a Yu dele poogoo odoo mapoo tenelaiso. Osoloso diayo a manalaiso, osoloso amapoo tokenee goo moodoolaiso, osoloso amapoo makawo pakalaiso. ³³ Osoloso a tiso dabalaiso, osoloso a wooloomalaiso. Esino a midoo ma kulodu tamoloso, beame bakadio hedebe di poogoloso see gie badeli toloso hogabileiso," diso.

³⁴ Esino Yesu o hamamee dili odoo oso to hagee duloso goo eyo bei medee kibiya gooledele. Bei, goo eyo bei dimaga mada ma-goga.

Yesuye odoo howo bakadio si moodoo

(*Matiyu 20:29-34, Maka 10:46-52*)

³⁵ Yesu Yeliko mi koola mapoo sibumolome, odoo howo bakadio si oso Yesuye sibilei eli pee mapoo badolone molee howameleeso. ³⁶ Egeeseelone odoo mooloo-goodoo susuga oso to howoomo sibume duloso odoo abo mapoo woosaso, ogoo goo oso peledaba beleso. ³⁷ Esemee odoo aboso yimapoo takolone egeesee takaso,

"Yesu Nasalet odoo oso odoo abo sabolo ka diadee," diso.

³⁸ Yo to hagee duloso neligidi iso, "Yesu, Deibidiyo amawe, nayo a sooloo dolone a pidiye!" demeleeeso.

³⁹ Esino odoo malalo diadee oso yimapoo to kitulugu sabolo egeesee takaso, "No to mauwe badebee," diso. Esino edebeeyo yimapoo egeesee takeme, yayo dia to mapoo dulega, to kitulugu sabolo neligidi egeesee takolone badebeiso, "Deibidiyo amawe, nayo a sooloo dolone a pidiye!" demeleeeso.

⁴⁰ Esemee Yesu o to duloso omapoo kookoo toboloso tobulolone, odoo abo dimapoo egeesee takaso, "Odoo egee hamapoo ido sibe," diso. Osoloso odoo howo si olo Yesu mapoo ido sibileso bado-boome, Yesuye yimapoo egeesee takaso, ⁴¹ "No ayo namapoo ogoo goo moodolai goomogodo?" diso.

Esemee howo si odoo oso nei yimapoo egeesee takaso, "Lodee, mo howo tekepo pe. A see agalai goomogo," diso.

⁴² Esemee Yesuye yimapoo egeesee takaso, "Esiga no epedee nee howo see ege. Bei, no tei tooga, no see olo tekepo paso," diso.

⁴³ Esemee haga bologelega o howo bakadio see tekepo paso. Esemee yayo Yesubolo dulone Godee mapoo goomoga poudoomo diso. Esemee goo peledaba hagee egei odoo susuga oso Godee mapoo goomoga poudoomo diadeeso.

19

Sekiyes tekisi molee misigeli odoo

¹ Yesu Yeliko mi mapoo peledoboloso, see mi domo abaga dimeleeeso. ² Mi omapoo tekisi molee misigeli wiligi odoo taba badebeiso, o hu Sekiyes. Osoloso yo bi bei odoo. ³ Yesu eli domo abaga dumolome, odoo

susuga oso yo agalame diya mooloogoodooso. Sekiyes yo Yesu agalai goomogaso. Esino yo odoos diya deiyepoga, yayo Yesu agalai odoos mooloogoodoo oso yo gooloogooso. ⁴ Esemes Sekiyes yo Yesu agalame Yesu diayo sibatemelee eli su mapoo malalo saga hoguo dileso homo ma dokodoo peleso badebeiso.

⁵ Esemes Yesuye sibilesos egeinos, Sekiyes yo homo ma dokodoo peleso badoboome ogolosos yimapoo egeesee takaso, "Sekiyes, no saga miyomoo mei. A epei nobolo hodobo nee mosopoo dilei goomogo," diso. ⁶ Esemes yo saga miyomoo meilesos, goomoga sabolos Yesu o mosopoo ido diso.

⁷ Osolosos odoos susuga oso goo hagee ogolosos diya gowoolone egeesee takaso, "Yesu tokenee teli odoowo mosopoo diso," dee takaga meleesos.

⁸ Osolosos diba dilesos Sekiyeseeyo moso mapoo dobolone Sekiyeseeye tobolosos egeesee takaso, "Lodee, a epei goo hageesi moodoolaiso: Ayo mo bi abo hodio ee bi mauwe odoos mapoo pileisos. Osolosos adaba molee ayo gamenee taka maga ayo hedebe too eyo nei see mawo dimapoo nei toowa bakadio bakadio di egeesi dimapoo tenelaiso," diso.

⁹ Esemes Yesuye Sekiyeseeyo to dulosos yimapoo egeesee takaso, "Epei moso hageeyo kulodu debeli odoos mapoo gie badeli goo olo tosimiso. Bei, Sekiyes hagee nosees Eibalahameeyo amawe. ¹⁰ Bei, Odoos Holo ayo simi hagee tei tele poogoo odoos peegoo osugoba ee esiamelesos ogolosos diba gilimadolosos dimapoo gie badeli tenelame ka simi," diso.

Wiligi odoos oso o tou teli odoos mapoo molee tenee
(*Matiyu 25:14-30*)

¹¹ Edebeeyo Yesuwo to hagee dulone dobolone egeesee goolone debeisos, "Yesu Yolusalems koola mapoo sibilesos badosos. Esiga Godeeye wiligi dolosos badeli goo onosee koola tooboo malaiso," demeleesos. Egeesee gooloogamelee ogolosos, Yesuye dio masi hagee takaso, ¹²⁻¹³ "Osolosos wiligi odoos hee mi eli sage mapoo gibadeli hu tala dilame badolone, o tou teli odoos 10 gilimadolosos dimapoo molee ko mina* deli hedebe tenee, hedebe tenee diso. Esiga yayo dimapoo egeesee takaso, 'Niyo ayo see wedi sibilei ee bolone molee see toowa palame, biyo moso togolosos bei mooloogee,' diso.

¹⁴ Osolosos yo dime, o mosobia oso yo diya gowoolone, yima hamamee odoos abo diye diso, yayo diba gibadalai goo maga diayo gowe goo ee takalame.

¹⁵ Esino odoos egee gibadeli hu toowa tolosos see wedi simisos. Yo see wedi sibilesos odoos molee yayo pi ee gilimadoosos, molee toowa mala belesos agalame.

¹⁶ Osolosos daga odoos heesos malalos sibilesos egeesee takaso, 'Nayo molee amapoo tenemeni oso biyo moso togolosos bei mooloogolosos see molee ko mina deli abo 10 egeesi toosos,' diso.

¹⁷ Esemes gibadeli odoos oso yimapoo goomogolone egeesee takaso, 'No tou medee tekepo todoos. Esiga nayo goo pepooko hagee medee bameleega, see nayo mi 10 wiligi dolosos bolone badalaiso,' diso.

¹⁸ Esemes see omapoo badeli tou teli odoos hee oso sibilesos egeesee takaso, 'Nayo molee amapoo tenemeni oso biyo moso togolosos bei

* **19:12-13:** Molee ko mina deli hagee molee toowa. Esiga tou teli odoos oso tou tomo dimelesos beame 100 tugodoga, eyo nei molee ko mina deli hedebe telisos.

moologoloso see molee ko mina deli abo dee tiadoo egeesi tooso,' diso.

¹⁹ Esemé gibadeli odoo oso yimapoo egeesee takaso, 'Nayo mi dee tiadoo wiligi doloso bolone badalaiso,' diso.

²⁰ Osoloso see tou teli odoo hamameedee oso sibilesa egeesee takaso, 'Wiligi odoo, nee molee hagooso. Nayo amapoo teneme, todilesa dugosa tiadoloso mada magooso. ²¹ Bei, no diya kitulugu odoo. Esiga a nobolo diya ebi-aso. Osoloso nayo kitulugu maga odoo aboso bi ma ee teliso. Osoloso odoo aboso nei segei nayo gebiseliso,' diso.

²² Esemé o wiligi odoo taba oso yimapoo egeesee takaso, 'No tou tokenee teli odoo. Esiga no to egeesee taka goo omaga, ayo nee goo meedileiso. Bei, nayo takolone a diya kitulugu odoo diso. Osoloso nayo amapoo takolone ayo kitulugu maga odoo aboso bi ma ee teliso diso. Osoloso odoo aboso nei segei nayo wulo gebiseliso. ²³ Egeesee ma kulodu bei kasee maga molee toowa palame molee gibadeli odoowo mosopoo magelega ka poogoowo, ayo see wedi sibilesa molee toowa poloso mologa ka talai?' diso.

²⁴ Yo egeesee badolone odoo koola omapoo tebidi mapoo egeesee takaso, 'Niba yimapoo molee ko mina deli egee molo toloso see molee ko mina deli 10 too odoo mapoo tenee,' diso.

²⁵ Esemé diayo yimapoo egeesee takaso, 'Wiligi odoo, no ege, yo molee ko mina deli 10 olo toloso badoso,' diso.

²⁶ Esino wiligi odoo oso dimapoo egeesee takaso, 'Ayo nimapoo taka, odoo agayo dimapoo bi tenee ee medee gibadoga, dimapoo see bei tenelaiso. Esino odoo agayo dimapoo tenee bi ee medee gibadelega poogooga, dimapoo bi pepuso abo egee molo toloso

peegoo todileiso. ²⁷ Osoloso odoo agayo ayo diba gibadalame seme amapoo gowe, diba hamapoo iyado sibilesa mo howo woola piligi,' diso."

Yesuye Yolusalem mi mapoo wiligi odoo masi toboloso gadi

(Matiyu 21:1-11, Maka 11:1-11, Yonee 12:12-19)

²⁸ Yesuye to taka hagee koodobuloso see Yolusalem mapoo dimeleeso. ²⁹ Yo Olipi mubi kuli mapoo mosodei bakadio, Betepage osoloso Betani koola mapoo peledabaso. Osoloso o hamamee dili odoo bakadio diye dolone dimapoo egeesee takaso, ³⁰ "Mosodei koogee mapoo dileso omapoo ogoa, be hu gie kauwa donki edebeeyo waki ma dokodoo buloso dilega poogoo ee, o mu mapoo ebigiso bagagoloso, omou mapoo bagagoo moloso. Esiga be ee niyo ebigi pidi poogoloso, hapoo hado sibe. ³¹ Egeeseega odoo heeso sibilesa nimapoo takolone, 'Bei kaselame be hu donki ebigi ka pidibagala, dee takooga, niyo yimapoo to nei egeesee takee, 'Lodeeye be hagee talai goomogona,' dee takee," diso.

³² Esemé o hamamee dili odoo oso Yesuye taka to ee duloso mi omapoo diadeeso. Diba dileso egeino, goo susuga Yesuye taka to sabolo tobuloso molome egeiso. ³³ Esemé diba donki be hu ee ebigi pidimeleeno, be eyo amameeye dimapoo egeesee takaso, "Niba kasalame be ebigi ka pidibagala?" diso.

³⁴ Esemé nei diayo dimapoo egeesee takaso, "Lodeeye be hagee talai goomogona," diso.

³⁵ Esemé diayo donki be ee Yesu mapoo hado simiso. Osoloso dibada kekeisili dugo tikadoloso donki be eyo waki ma dokodoo maloso, Yesu dee mapoo toloso dokodoo bediso. ³⁶ Yo be ma dokodoo buloso dumolome, odoo

susuga oso dibada kekeisoo dugo susuga tikadoloso yayo dilei eli mapoo poomo diso.

³⁷ Osoloso Yesuye Olipi mubi ma dokodooga Yolusalem mapoo moumolome, o hamamee dedeli odoo susuga oso yayo goo opusomo di moodoomo silee goo maga Godee mapoo goomoga neligidi poudoomo mouso.

³⁸ Egeeseelone diayo egeesee takagameleeso,

“Wiligi odoo taba ee Godeeyo hu maga kitulugu sabolo egee sibo o hu dokodoo poude!

Osoloso Kei mi ma dokodoo mesie goo oso mele dee!

Osoloso Kei mi ma dokodoo badeli Godee mapoo goomoga poude!” dee takolone debeiso.

³⁹ Esino mooloogoodoo toowa ee ma kulodu Pelisi odoo abo omapoo debeiso. Diayo Yesu mapoo egeesee takaso, “Eligili odoo, no nee hamamee dedeli odoo diba to koodobilame dimapoo to kitulugu sabolo takee,” diso.

⁴⁰ Esemee Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Ayo nimapoo taka, odoo hagee bia oso to mauwe duga, nei yo susuga hagooso to neligidi kesalaiso,” diso.

Yesuye Yolusalem mi ogoloso pisa

⁴¹ Yesu Yolusalem koola mapoo dulone, Yolusalem mi ee malalo molo ogoloso pusulone egeesee takaso, ⁴² “Yolusalem odoo, niba kaseeyo? A diya goomogo, epedee niyo mesie goo toloso sibilei goo ono diya gooleedalame. Esino niba goo hagee medee ogoloso koo gooleedo. Bei, mesie goo ee nimaga mada magoo moloso.

⁴³ Esiga nimapoo ha teli odoo oso nee mi belee pee maga sulodoboloso mi kukaloso omaga peleso mi edebeeyo bia ee ma kulodu gadilei beeamee oso nimapoo sibileiso. ⁴⁴ Osoloso diayo nibada

moso guobuguloso odoo susuga piligileiso. Osoloso nibada mi guobugu ee ma kulodu yo heeso yo hee ma topudoo molo agalaime. Esiga goo hageesi oso nimapoo peledabalaiso. Bei, Godeeye niba pidilame simi ee niyo medee ogoloso koo gooleedo.”

Yesuye Yu odoowo tei moso mapoo pala

(Matiyu 21:12-17, Maka 11:15-19, Yonee 2:13-22)

⁴⁵ Yesu Yolusalem mi mapoo gadileso Yu odoowo tei moso mapoo palaso. Yo moso ee ma kulodu gapeleso tobudulone egeino, odoo susuga oso bi odoo abo mapoo tenelo nei ka to domolome egeiso. Esemee yayo bi eyo ama dio susuga moso ee ma kuloduga peegoo hasisobugulone egeesee takamo sileeso, ⁴⁶ “Niba goolee, Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeesee takooso, ‘Mo tei moso ee howo gisili moso oso,’ diso. Esino niyo Godeeyo moso hagee heli teli odoo oso mada debeli moso paso,” diso.

⁴⁷ Yesu Yolusalem mi mapoo dilesi badolone beeamee susuga Yu odoowo tei moso ma gapeleso odoo susuga mapoo Godeeyo to eligimeleeso. Esemee tei moso wiligi odoo tebisa sabolo, osoloso tei eligili odoo sabolo, osoloso Yu odoowo wiligi odoo tebisa oso Yesu wooloomalame eli esiamo silesibiso. ⁴⁸ Esino diba Yesu wooloomalai eli egele. Bei, odoo susuga oso Yesuye eligi goo ee hodu dilesi diya goomoga sabolo duliso.

20

Yesuye kitulugu maga woosa

(Matiyu 21:23-27, Maka 11:27-33)

¹ Beeamee hee mapoo Yesu Yu odoowo tei moso mapoo peleso odoo susuga mapoo Godeeyo

to eligimolome, tei moso wiligi odoos tebisa sabolo, osoloso tei eligili odoos sabolo, osoloso Yu odoowo wiligi odoos oso Yesu mapoo sibilesos egeesee takaso, ² “No ogosoo kitulugoo magoo gooo hagee ka moodoomoo silalaa? Odoos agayoo namapoo kitulugoo hagee ka teneeyoo?” disoo.

³ Esemee Yesuyee dimapoo nei egeesee takaso, “Ayo woosalii to hedebee nimapoo woosalaisoo. Esigaa niyoo amapoo takee, ⁴ Odoos howoo sawudumoo silame Yonee mapoo kitulugoo odoos agayoo ka teneeyoo? Godeeyee teneeyoo, oo, edebeeyoo teneeyoo?” disoo.

⁵ Esemee diayoo to hagee dulosoo, diesoo nediliyoo dima kulodoo to moolone egeesee takaso, “Iyoo kasee takalaiyoo? Iyoo Godee magoo simi deee takooгаа, yayoo imapoo egeesee takalaisoo, ‘Bei kasee magoo niyoo Yoneeyoo to mapoo tei telega ka poogoowo?’ deee takalaisoo. ⁶ Osoloso iyoo see yayoo kitulugoo ee edebeeyoo teneedoo, deee takooгаа, see odoos susugaa oso imapoo komonolone iba wooloomalame yosoo enigileisoo. Bei, odoos susugaa oso Yonee yo tei Godee magoo to tolosoo kokodoo takomoo sili odoodoo, deee gweliso,” disoo.

⁷ Egeeseelone diayoo nei Yesu mapoo egeesee takaso, “Yoneeye kitulugoo too eyoo bei, iba gooleedelee,” disoo.

⁸ Esemee Yesuyee dimapoo egeesee takaso, “Esigaa ayo kitulugoo tomo hagee sulo gooo ee nimapoo takalaime,” disoo.

Tou tokenee gibadeli odoos eyoo gooo magoo dio masi takaa

(Matiyoo 21:33-46, Maka 12:1-12)

⁹ Osoloso Yesuyee see dio masi hamagaa odoos mapoo egeesee takaso, “Beeame heesoo odoos hee oo homolee ma kulodoo geleipi howoo segeisoo. Yo geleipi howoo sogolosoo eyoo nei odoos aboo magoo

nei tamalame dimapoo bameleeyee dolosoo, yo mi hee eli sage mapoo badalame disoo. ¹⁰ Yo omapoo dilesoo badoboome, homokokosoo bi moodoolaii beeame oso simisoo. Osoloso yayoo oo tou teli odoos hee mapoo oo homolee mapoo dilesoo homokoko aboo diayoo goolooga ee tala dilesoo tosibeyee disoo. Esino omapoo dilesoo peledoboome, homolee gibadeli odoos oso yo woomelee poogoloo bi mauwee see wedi di disoo. ¹¹ Egeesee ogolosoo amameeyee tou teli odoos hee diyee disoo. Esino gibadeli odoos oso odoos hagee sabolo woolone yimapoo ebia gooo tenelosoo bi mauwee see wedi diyee disoo. ¹² Esemee amameeye see tobooo oo tou teli odoos hee diyee disoo. Esino yinosee gibadeli odoos oso woomelee poogoloo peegoo habugusoo.

¹³ Egeesee see ogolosoo amameeye eyoo egeesee gooleesoo, ‘Ayo ogoo gooo moodoolaiyoo? A see mo holo ayo gooma diyee dalaisoo. Egeesee seegaa diayoo oo to mapoo mesilei malaisoo,’ disoo.

¹⁴ Esino homolee gibadeli odoos oso homolee eyoo amayoo owoloyee simi ogolosoo diesoo nediliyoo egeesee takagameleesoo, ‘Holo hagoosoo amaa toгаа, amomoo bi gilibo susugaa ee yayoo talaisoo. Esigaa yo wooloomaloso homolee hagee iyoo tomo,’ deee takagameleesoo. ¹⁵ Egeeseelone diayoo holo egee homolee peegoo idoo dilesoo wooloomasoo.”

Yesuyee to hagee takaa koodobulosoo badolone oo to dulone debee odoos mapoo egeesee takaso, “Homolee eyoo amameeye homolee gibadeli odoos mapoo ogoo gooo moodoolaiyoo? ¹⁶ Yo sibilesoo diba piligulosoo see odoos dia tolosoo oo homolee gidebeeyee dalaisoo,” disoo.

Esemee odoos susugaa Yesuwo to dulone debee oso egeesee takaso, “Goo hageesi oso peledabalaii tekeponee,” deee takagameleesoo.

¹⁷ Esino Yesuye dimapoo bolone egeesee takaso, “Esino bei kase-lame Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeesee ka takoo-somo?”

‘Moso tegeli odooso omou gowoolone togobugu oso see moso omu domo pupodoo ka moloso.’

¹⁸ Esiga odoos agayo omou omapoo takodi buguloso homod-ubuoga, yo dala toowa talaiso. Osoloso omou oso odoos hee bulugu magooga, odoos ee ebidibigileiso,” diso.

¹⁹ Esemee tei eligili odoos sabolo osoloso tei moso wiligi odoos tebisa sabolo oso Yesuye dio masi taka hagee gooleedoloso takolone, ‘Ibada goo ee takoo,’ doloso, yo omapoo talame eli esiaso. Esino diba odoos mooloogoodoo toowa ogoloso Yesu talai ebigasoo.

Sisa mapoo tekisi molee tenelai goo

(Matiyu 22:15-22, Maka 12:13-17)

²⁰ Egeesee ma kulodu tei eligili odoos sabolo, osoloso tei moso wiligi odoos tebisa sabolo oso Yesu wooloomalame eli esilone, diayo eli kweli odoos abo diye dolone egeesee takaso, “Niba dileso gamenee odoos tekepo masi silesibulone, yimapoo woosali to oso woosamo silesibe. Egeesee ma kulodu Yesuye nei to tokenee kasee takooga, iyo yo tolosoo gamalee wiligi odoos mapoo tenelaiya,” diso. ²¹ Esemee diayo Yesu mapoo dileso to hodolone egeesee takaso, “Eligili odoos, iba gooleedoosoo, nayo eligi ma kulodu no hedebe tekepo goo ono eligili. Osoloso no odoos su mapoo koo egeli. Esino no tei Godeeyo goo ono ka eligimo sili. ²² Esiga Loum gamalee wiligi odoos Sisa mapoo tekisi molee tenelai tekepoo, o, tokeneeyo?” diso.

²³ Esino diayo Yesu yimapoo gamenee takalame si gooleedoloso dimapoo egeesee takaso, ²⁴ “Amapoo molee ko hee eligi,” diso. Osoloso yayo molee ko tolosoo tobudulone egeesee takaso, “Molee hamapoo agamo mudu sabolo osoloso agamo hu sabolo mololo?” diso.

²⁵ Esemee diayo nei yimapoo egeesee takaso, “Sisayo mudu sabolo, osoloso o hu sabolo oso ka molo,” diso.

Esemee Yesuye tobudulone dimapoo egeesee takaso, “Niba Sisayo bi ee Sisa mapoo tenee, osoloso Godeeyo bi ee Godee mapoo tenee,” diso.

²⁶ Esemee diayo Yesuye to nei tekepo taka duloso diya howoogadolone to abo takele poogoosoo. Egeesee ma kulodu Yesuye odoos howo woola to tokenee takelega poogoome, diayo yo talai eli egele poogoosoo.

Ta maga see hogabili eyo goo maga Yesu mapoo woosa

(Matiyu 22:23-33, Maka 12:18-27)

²⁷ Osoloso Sedisi odoos aboso Yesuye badebei mapoo sibadeeso. Odoos hagee biasoo takolone odoos wedia see hogoga bileime deliso. Esemee diayo sibilesoo Yesu mapoo egeesee takaso, ²⁸ “Eligili odoos, Moseseeye imapoo kokodo takolone egeesee hogugusoo, ‘Gisoso sobo huloso holo soomagelega toga, see omoloye emei ta eyo osobo bau huloso emeiyo hu maga holo soolooga magee,’ diso. ²⁹ Omolo dio 7 debeisoo. Esino daga emeiye sobo huloso holo soomagelega taso. ³⁰ Osoloso omoloye emei ta eyo osobo bau husoo. Esino holo soomagelega taso. ³¹ Osoloso omolo hee domo oso bau see huloso, holo soomagelega taso. Egeesee seemelee osoosoo omolo dio 7 susuga holo soolooga

magelega wediaso. ³² Osoloso hamameedee sobo bau yinosee taso. ³³ Bei, sobo yo giso 7 oso huga, ta maga hogabilei beame omapoo, yo agamo osobo dalaiyo?" diso.

³⁴ Esino Yesuye to nei dimapoo egeesee takaso, "Epedee hagee do beame omapoo gisoso sobo huya, osoloso soboso giso obuo dolone ka doso. ³⁵ Esino Godeeye hesiga odoososo wedia maga hogabuloso doga, diba see giso sabolo sobo sabolo huleime. ³⁶ Bei, diba Godeeyo momaiye masi dobolone see wedileime. Osoloso diba Godeeyo owolo dio doloso dabalaiso. Bei, diba wedia maga hogoogadi goo oso ka eligiso. ³⁷ Esiga Moseseeye daga hoogoo edebeeyo wedia maga hogoogabilei goo ee o booka mapoo hoguguso. Bei, yayo homo du douso namolome, ogoloso goo ee hogugulone egeesee takaso, 'Lodee yo Eibalaham, Aisek, osoloso Yekob dibada Godeeso,' diso. ³⁸ Esiga Godee hagee wedia odoososo dia Godeenee. Haye, odoososo gie egee do dia Godee. Bei, Godeeyo howo woola odoososo susuga gie doso."

³⁹ Esememe tei eligili odoososo abo oso Yesu mapoo nei egeesee takaso, "Eligili odoososo, nayo egee takoo tekepo," diso. ⁴⁰ Esememe ee ma kulodu odoososo susuga oso see Yesu mapoo woosalai ebiaso.

Keliso agamo owolowo?

(Matiyu 22:41-46, Maka 12:35-37)

⁴¹ Osoloso Yesuye see odoososo susuga mapoo woosali to hagee takaso, "Bei kasee maga odoososo aboso takolone Keliso ee Deibidiyo amawe dee ka takeliyo? ⁴² Esino Deibidi eyo Sam booka ma kulodu egeesee takaso, 'Godeeye mo Lodee mapoo egeesee takaso:

No abolo wiligi doloso badalame mo dee deedee dokolo bie.

⁴³ Esiga nayo badolone, namapoo ha teli odoososo ee nama hemi debee dalaiso.'

⁴⁴ Esiga Deibidiye Keliso o Lodee diso. Esino kasee maga Keliso ee Deibidiyo amawe dee ka takalaiyo?" diso.

Yesuye tei eligili odoososo eyo goo taka

(Matiyu 23:1-36, Maka 12:38-40)

⁴⁵ Odoososo susuga oso to dulone osee doboome, Yesuye o hamamee dili odoososo mapoo egeesee takaso,

⁴⁶ "Niba obeeyamo! Niyo tei eligili odoososo mapoo medee ege. Diba dugo medee tekepo megigaloso silesibiliso, osoloso bi neiso teli mi mapoo debeli odoososo oso diba ogoloso gasuwuloso goomogo to takalame goomegeliso. Osoloso diba howo gisili moso ma kulodu wiligi odoososo taba eyo debi mapoo bulumulame, osoloso wo toowa nolone odoososo hu toowa too oso bili mapoo bulumulame goomegeliso.

⁴⁷ Esino diayo sobo bauwe ebilame kukunoloso dia moso sabolo bi sabolo dibada doloso tolososo omapoo dobolone, dia goo gagaloso dokodoo taka diya sageliso, odoososo aboso diba tekepo odoososo dee goolame. Esino egeesee maga diba dala toowa talaiso."

21

Sobo bauso emegei di bi tenee

(Maka 12:41-44)

¹ Yesu tei moso mapoo osee badolone egeino, bi bei odoososo oso emegei di molee tooseli ki bi oso moodoo mapoo soomolome egeiso. ² Osoloso beame omapoo sobo bau bi mauwe oso molee ko ta bakadio tosibilesoso toosoomeme egeiso. ³ Esememe Yesuye goo hagee ogoloso egeesee takaso,

"Ayo nimapoo taka, sobo bau bi mauwe hagoososo tenee oso bi

bei odoo oso tenee ee dagadiso. ⁴ Bei, bi bei odoo dia molee toowa osee molome molee su pepooko teneeso. Esino sobo bau bi mauwe hagee yimapoo molee ko esiesibo meleeno teneeso. Esiga yo wo talai molee olo mauwe,” diso.

Yesuye tei moso guobigilei goo sabolo osoloso mi hoo poogoo mapoo gooso peledabalai goo ee taka

(Matiyu 24:1-14, Maka 13:1-13)

⁵ Beeame omapoo odoo aboso tei moso yo tekeposo tegei sabolo osoloso odoo susuga oso Godee mapoo tenee bi tei moso ma kulodu ma molome ogoloso tekepo dee takagameleeso. Esino Yesuye diayo takagamelee to ee duloso dimapoo egeesee takaso, ⁶ “Niyo epedee moso sabolo osoloso bi sabolo ogoloso tekepo dee takemenee, ee hamamee guobigileiso. Egeesee ma kulodu yo heeso hee ma topudoo malaime. Esino moso guobuguga, yo susuga oso mi mapoo misigeduboloso molo agalaiso,” diso.

⁷ Esemee odoo aboso yimapoo egeesee takaso, “Eligili odoo, goo hagee kobolone ka peledabalaiyo? Osoloso goo hagooso peledabalame mologa, ogoo gooso imapoo ka eligileiyo?” diso.

⁸ Esino Yesuye see dimapoo egeesee takaso, “Niba obeeyamo! Odoo heeso niba tei goo maga see peegoo gilimado diyaga. Bei, odoo aboso sibileso gamenee takolone ayo diba diye di, dee takolone dieso nediliyo diba Kelisoso dalaiso. Egeeseelone diayo takolone Godeeyo beame olo simiso dee takooga, dia to duloso omapoo tei na te. ⁹ Esiga ha too goo sabolo osoloso galali goo sabolo oso peledoboomo duga, duloso niba haga na ebi. Bei, goo hageesi oso malalo peledabalaiso. Esino ee ma kulodu beame hamameedee saga sibileime.”

¹⁰ Osoloso Yesuye see tobu dimapoo egeesee takaso, “Mi toowa heeso mi toowa hee mapoo ha talaiso. ¹¹ Osoloso beame omapoo mi abo mapoo mibia toowa sibileiso, osoloso hodia goo sibileiso. Osoloso paiye opusomo opusomo di oso mi abo mapoo sibileiso. Egeesee seemelee mapoo goo opusomo di oso kei ma dokodoo peledaba ogoloso odoo susuga oso diya ebigileiso.

¹² Esino goo hagooso epedee peledebelega mologa, niyo mo goo maga dala toowa talaiso. Egeesee ma kulodu odoo susuga oso nibada goo meedilame dibada howo gisili moso mapoo ido polo dolone dabalaiso. Osoloso diayo niba neliga moso mapoo huyaso dolone dabalaiso. Osoloso see diayo mo goo maga niba gamalee wiligi odoo toowa tebisa mapoo gilimado peleso nibada goo meedileiso. ¹³ Esino domo egee niyo mo goo ee dimapoo yiligebigilei beame tekepo ogoso. ¹⁴ Esiga niba goo medee goolee. Bei, odoo susuga oso niba goo meedilei mapoo ido duga, niyo to takalai goo mapoo haga na koude. ¹⁵ Bei, domo omapoo ayo nimapoo goo goolee tekepo sabolo osoloso to tekepo takalai goo sabolo tenelaiso, nimapoo goweli odoo oso nibada to ee duloso to nei takelega pagalame. ¹⁶ Osoloso beame omapoo nibada ama dio sabolo, osoloso noowee dio sabolo, osoloso nemei dio sabolo, osoloso nomolo dio sabolo, osoloso nee soosoo sabolo, osoloso nemegei odoo sabolo oso nimapoo dala teneli odoo mapoo tiasalaiso. Osoloso diayo nima kulodu odoo abo piligileiso. ¹⁷ Esiga odoo susuga oso mo goo maga nimapoo hegia toowa malaiso. ¹⁸ Esino goo hagooso niba Godee maga pileime. ¹⁹ Esiga medee kibiya debee. Niba kibiya doga, gie badeli talaiso.”

*Yesuye Yolusalem mi oso toke-
nee palai goo ee taka*
(*Matiyu 24:15-21, Maka 13:14-
19*)

²⁰ “Esiga niba Yolusalem mi ee ha teli odoo oso moso silodoboloso tebisamelee ogoga, Yolusalem mi ee olo tokenee palame ka seeso doloso ogoloso niba gooleedalaiso. ²¹ Egeeseega beame omapoo Yudiya mi mapoo debeli niba mubi dokodoo kukulo pele. Osoloso edebeeyo beame omapoo Yolusalem mi ma kulodu osee dogo, diba onosee saga kukulo di. Osoloso odoo agayo beame omapoo Yolusalem mi peegoo dogo, diba mi ee ma kulodu na gadi. ²² Bei, beame omapoo Godeeyo to booka mapoo hogugu goo sabolo tobulone, nei dala tenelame ka selai. ²³ Osoloso beame omapoo sobo koowasi sabolo osoloso holope too nedili sobo oso dala toowa agalaiso. Bei, beame omapoo Godeeyo kamana goo oso siboga, goohele toowa sabolo osoloso dala toowa sabolo mi hamapoo sibileiso. ²⁴ Ee ma kulodu odoo abo ee ha teli odoo oso kaiyaso piligileiso. Osoloso odoo abo ee tiso tegisaloso tou nei mauwe talame mi abo mapoo iyado du dolone dabalaiso. Osoloso beame omapoo Yolusalem ee Yu dele poogoo odoo oso gagalabuguloso homoso abalaiso. Diba osee tebisa mologa, diayo goo egeesee semelee oso hoo pagalai Godeeye beame ee tenelaiso.”

Odoo Holo oso sibilei goo
(*Matiyu 24:29-35, Maka 13:24-
31*)

²⁵ “Esiga goo opusomo di oso osogo mapoo, osoloso a mapoo, osoloso giwo mapoo peledabalaiso. Osoloso mi toowa hamapoo abei maga howo ki toowa oso goowa duleiso. Egeeseega odoo susuga oso dimapoo ogoo goo oso peledaba beleso obulone goo tiadalaiso.

²⁶ Osoloso kei ma dokodoo kitulugu bi egee molo ee Godeeye halabigileiso. Egeeseega odoo susuga oso dimapoo ogoo goo oso peledaba beleso obugulone hoowama dalaiso. ²⁷ Esiga beame omapoo Odoo Holo ayo kitulugu sabolo osoloso ayo toowa doloso badeli goo omaga mo gadeebugu sabolo osoloso kolobo sabolo siboga agalaiso. ²⁸ Esiga niba goo susuga hagooso bei mooloogoo ogoga, ebilega toboloso bolone ka debee. Bei, Godeeye niba gilimado dilei beame ee koola toobooso.”

Sogai maga dio masi taka
(*Matiyu 24:32-35, Maka 13:28-
31*)

²⁹ Yesuye see goo hamapoo dio masi hamaga egeese takaso, “Niba sogai ogoloso homo abo mapoo egege. ³⁰ Sogai du sisigaloso mouloso see pisiga ogoloso niba mi kibilei koola tooboo doloso gooleedeliso. ³¹ Esiga hagonosee egeesi masi moloso. Niba goo ayo taka hagooso peledaba ogoloso, Godeeye wiligi doloso badeli goo oso sibilei koola tooboo doloso gooleedeliso.

³² Ayo nimapoo taka, odoo beame omapoo dabalai ee osee dogo, goo susuga hagooso peledabalaiso. ³³ Esiga kei sabolo osoloso mi toowa sabolo mauwe pagalaiso. Esino mo to ee mauwe pagalaime.”

Niso nediliyo medee be

³⁴ “Esiga niba niso nediliyo medee be. Osoloso niba wo sabolo howo sabolo nolone dobolone mi toowa eyo goo mapoo haga na goolee. Bei, ti gama mapoo beso gaduga, tiso be egee bagagooga egee dio du egeesi masi ayo sibilei beame oso nimapoo dio di egeesi masi tenelai malaiso. ³⁵ Bei, beame ogoso odoo susuga mi toowa hamapoo egee do mapoo sibileiso. ³⁶ Esiga niba niso nediliyo medee bolone

dokodoo takolone ka debee, niba beame oso peledabalai ee ma kuloduga kitulugu sabolo peegoo ka gadilame. Osoloso Odoo Holo mo mudugiyopoo kitulugu sabolo dabalame.”

³⁷ Yesu beame susuga Yu odoowo tei moso mapoo peleso odoo susuga mapoo Godeeyo to eligimeleso koodobuloso, see tilame gesi Olipi mubi mapoo polo demeleso. ³⁸ Esem e odoo susuga oso Yesuye eligi goo ee dulame gesikolodee tei moso mapoo sibilesa mooloogoo deliso.

22

Yudaseeye Yesu wiligi odoo tebisa mapoo tiasalame to magoo (Matiyu 26:14-16; 14:10-11)

¹ Isipi mi maga peegoo di ee gooleebugu wo nalai beame ee koola tabaso. Wo nali hagee Yu odooso takolone Godeeye gababia wo nali deliso. ² Beame omapoo tei moso wiligi odoo tebisa sabolo osoloso tei eligili odoo sabolo oso odoo mooloogoodoo toowa ogoloso obugulone, mada Yesu wooloomalame eli esiaso. ³ Beame omapoo Saitenso Yudas-Iskaliyot eyo kulodu gapalaso. Yudas hagee Yesuwo hamamee dili odoo 12 ma kulodu odoo hee yoso. ⁴ Esiga Yudaseeye tei moso wiligi odoo tebisa sabolo osoloso tei moso pee mapoo gidebeli dia wiligi odoo tebisa mapoo dilesa, yayo Yesu tolosa dimapoo tenelame dibolo to mouso. ⁵ Esem diayo goo hagee dulosa tekepo dolosa goomogolone Yudas mapoo molee tenelame takaso. ⁶ Esem Yudaseeye yibolosee goo hamapoo tekepo dolone mada Yesu tolosa dimapoo tenelame eli esiaso.

Godeeye gababia wo nalame mopoodoo doo

(Matiyu 26:17-25, Maka 14:12-21, Yonee 13:21-30)

⁷ Isipi mi maga peegoo di gooleebugu wo ne bei mooloogoo beame mapoo, Yu odooso Godeeye gababia wo nalame, sipi be hu weliso. ⁸ Esem Yesuye see Pita dio Yonee dio mapoo egeese takaso, “Niba dilesa iyo gababia wo nalai ee mopoodoo dalame di,” diso.

⁹ Esem diayo nei yimapoo egeese takaso, “Iyo kamapoo dilesa wo nalai ee ka mopoodoo dalaiyo?” diso.

¹⁰⁻¹¹ Esem Yesuye dimapoo nei egeese takaso, “Niba Yolusalem mapoo gadi. Niba omapoo gadilesa ogoga, odoo hee howe keedolosa dumologa tugodalaiso. Niba yo tugodolosa yo deede di. Niba yayo dilesa moso kulodu gaduga omapoo dobolone, mosowo ama mapoo egeese takee, ‘Eligili odoo oso o hamamee dili odoo sabolo Godeeye gababia wo nalai debi ee kasomo?’ de takee. ¹² Egeeseega yayo moso dokohodoo debi pooba toowa nimapoo eligileiso. Egeeseega niba iyo Godeeye gababia wo nalai omapoo ka mopoodoo de,” diso.

¹³ Esem Pita dio Yonee dio to hagee dulosa dilesa egeino, goo susuga ee Yesuye taka goo sabolo tobulosa molome egeiso. Esem diba gababia wo nalame omapoo mopoodoo dooso.

Lodee gooleebugu wo ne

(Matiyu 26:26-29, Maka 14:22-25, 1 Kolin 11:23-25)

¹⁴ Esem diayo wo nalai beame ee sibume, Yesuye o hamamee dili odoo sabolo wo nalame bulumasa. ¹⁵ Yesu badolone o hamamee dili odoo mapoo egeese takaso, “A goomoga toowa sabolo badebeiso, ayo dala ma kulodu gadilega badolone, ayo nibolo Godeeye gababia wo nalai. ¹⁶ Bei, ayo nimapoo taka, ayo Godeeye gababia wo nali hagee hamamee see saga nalaima. Esino Godeeye wiligi dolosa badeli mi

oso sibulone wo nali hageeyo goo bei woola yiligebuguga, ayo wo nali hagee see nalaiso," diso.

¹⁷ Esemé Yesúye kapu wain i keesoo tolosó Godee mapoo goomoga takolosó koodobulosó dimapoo tenelone egeesee takaso, "Niba kapu wain i keesoo tolosó odoó heeso nalosó koodobuuga see odoó hee mapoo ka tenee domo di. ¹⁸ Bei, ayo nimapoo taka, a epedee wain i nalosó hamamee see wain i saga nalaimé. Esino Godeeye wiligi dolosó badeli mi oso siboga, ayo see wain i ee nalaiso," diso.

¹⁹ Yesu see wo tolosó Godee mapoo goomoga takolosó wo popeiso. Osolosó o hamamee dili odoó mapoo pulone egeesee takaso, "Hagee mo suso, niba halo ka teneeso. Esiga niba a goolee sabolo dobolone wo hagee nolone ka debee," diso.

²⁰ Diba wo nalosó koodobulosó Yesu see kapu wain i keesoo tolosó Godee mapoo goomoga takaso. Osolosó o hamamee dili odoó mapoo tenelone egeesee takaso, "Kapu wain i keesoo hagee Godeeye mo sawo maga to kitulugu magoo dia hagooso. Mo sawo hagooso niba halo ka sologobuguso. ²¹ Esino niba ege. A ha teli odoó mapoo tiasalai odoó ee mooloogoodoo hageeyo kulodu abolo badolone wo namolosó. ²² Esiga Godeeye to magoo ee dodolone Odoó Holo a talaiso. Esino Odoó Holo a ha teli odoó mapoo tiaseli odoó yo, eeye-ee! Bei, odoó yo dala talaiso." ²³ Esemé o hamamee dili oso to hagee dulosó dieso nediliyo dima kulodu egeesee takagameleeso, "Agayo ima kulodu goo hageesi ka moodoolaiyo?" diso.

Toowa doloso badalai goo maga wegiga

²⁴ Esemé Yesu o hamamee dili odoó oso dieso nediliyo

dima kulodu odoó agayo toowa ka badosomo dolosó wegigaso. ²⁵ Osolosó Yesúye goo hagee ogolosó dimapoo egeesee takaso, "Yu dele poogoo odoowo wiligi odoó tebisa oso dima hemi debeli odoó ee diayo diya kitulugu sabolo gidebeliso. Esino diba dieso nediliyo odoó susuga mapoo takolone diba odoó susuga eyo odoó deliso. ²⁶ Esino niba nima kulodu egeesee selai tekeponee. Esiga nima kulodu odoó agayo toowa ka badosomo? Yo daga malalo eyo nediliyo pepooko dolosó badebee. Osolosó nima kulodu odoó agayo gibadeli odoó masi ka badosomo? Yo tou teli odoó masi mesie sabolo tou tolone ka badebee. ²⁷ Niba medee goolee, wo nalame badeli odoó sabolo wo pili odoó sabolo dima kulodu, odoó agayo toowa dolosó ka badosomo? Odoó ee badolone wo nalame badeli oso toowa dolosó ka badosó. Esino nima kulodu a wo pili odoó masi badosó. ²⁸ Niba ayo hegi goo ee ma kulodu sileeme, a koo poogoo dili. ²⁹ Esiga mo Mameeye o odoó gibadalame kitulugu amapoo tenee egeesi ayo nimapoo tenelaiso. ³⁰ Esiga ayo wiligi dolosó badeli mi oso siboga, ee ma kulodu niba abolo hodobo dobolone wo nalaiso. Osolosó niyo wiligi odoó oso debeli debi mapoo dobolone Isalael odoowo bala 12 ee gidobolone dia goo ee meedileiso," diso.

Pitaye Yesu boobado bigilei goo ee Yesúye taka

(Matiyu 26:31-35, Maka 14:27-31, Yonee 13:36-38)

³¹ Yesu badolone Saimon-Pita mapoo egeesee takaso, "Saimon, Saimon, Saitenso niba tei kibiya beleso kukulo agalame Godee mapoo woosome, Godeeye yimapoo kitulugu olo teneeso, yayo egeesee moodoolame. ³² Esino ayo no halo Godee mapoo dokodoo olo takaso, nayo tei

too peegeeyaga. Osoloso nayo amapoo see wedi simi beame mapoo, mo hamamee dili odoo hagee bia oso tei too ma kulodu kibiya dabalame nayo diba pidi,” diso.

³³ Esemé Pitaye nei yimapoo egeesee takaso, “Lodee, a nobolo neliga moso ma kulodu osoloso teli mapoo dilei mopoodoo doloso ka suloso,” diso.

³⁴ Esemé Yesuye Pita mapoo nei egeesee takaso, “Pita, ayo namapoo taka, epei gesi kolokolo takelega mologa, nayo a gooledele doloso puodalai ee bakadio hedebe dalaiso,” diso.

³⁵ Yesuye see o hamamee dili odoo mapoo egeesee takaso, “Ayo daga niyo to tekepo takomo silesibilame diye dolone molee sabolo, osoloso o sabolo, osoloso kali bi abo sabolo toloso na di diso. Esino niba ee ma kulodu silesibulone, hegi goo abo egeisomo?” diso.

Esemé diayo nei egeesee takaso, “Haye, egele,” diso.

³⁶ Esemé Yesuye see dimapoo egeesee takaso, “Epedee hamapoo nimapoo molee sabolo o sabolo mologa, ee toloso di. Osoloso nimapoo kaiya mauwe daga, nibada kekeisoo dugo odoo hee mapoo teneloso nei molee toloso kaiya te. ³⁷ Bei, Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeesee takooso, ‘Edebeeyo yo mesia masi wooloomalaiso,’ diso. Esiga Godeeyo to booka mapoo hogugu oso taka goo oso amapoo peledabalaiso. O, tei takoo, Godeeyo to booka mapoo hogugu oso mo goo maga taka goo susuga oso peledabalame siboso,” diso.

³⁸ Esemé o hamamee dili odoo oso yimapoo egeesee takaso, “Lodee, no ege. Iba kaiya bakadio moloso,” diso.

Esemé Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Bige oso,” diso.

Yesuye Olipi mubi mapoo badolone Godee mapoo taka
(*Matiyu 26:36-46, Maka 14:32-42*)

³⁹ Yesu goo eyo moodeli egeesee moodoolone Yolusalem maga peegoo dileso Olipi mubi mapoo palaso. Esemé o hamamee dili odoo yibolo diadeeso. ⁴⁰ Osoloso diba dileso omapoo dobolone, Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Niba dokodoo takolone ka debée, goo tokenee mapoo gidoduga homodobiyyaga.” ⁴¹ Yesu egeesee takoloso dimaga peepooko hoogoo dileso ebiso miyomoo tugusaloso Godee mapoo takameleeso. ⁴² Yesuye Godee mapoo takolone egeesee takaso, “Ma, no goomogoga, amapoo dala hagee sibo peegoo magee. Esino no goomoga goo ee te, ayo goomoga goo ee na te,” diso. ⁴³ Esemé Godeeyo momaiye oso Kei mi ma dokodooga sibilesyo yo pidilone kitulugu teneeso. ⁴⁴ Egeesee ma kulodu Yesu dala talame hegi goo oso sibume, yo sooloo habasaga toowa sabolo Godee mapoo diya takaso. Esemé o debiaso sawo masi mi mapoo salagadibaso.

⁴⁵ Osoloso yo dokodoo takemelee koodobuloso dileso egeino, o hamamee dili odoo goo halagameleso tiesamolome egeiso. ⁴⁶ Esemé Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Niba kaseega ka tiesamalala? Niba hogoogabuloso dokodoo takolone ka debée, goo tokenee mapoo gidoduga homodobiyyaga,” diso.

Odoosusuga oso Yesu wooloomalame ido di
(*Matiyu 26:47-56, Maka 14:43-50, Yonee 18:3-11*)

⁴⁷ Yesu o hamamee dili odoo sabolo to osee komolome, o hamamee dili odoo hee Yudaseeyo odoo mooloogoodoo gilimadoloso sibilesyo omapoo peledabaso.

Eseme Yudaseeye Yesu adalame simiso. ⁴⁸ Esino Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Yudas, nayo Odoou Holo a ada sabolo ha teli odoou mapoo tiasalame ka sala?” diso.

⁴⁹ Eseme Yesu o hamamee dili odoou diayo odoou susuga oso Yesu talame simi ogoloso egeesee takaso, “Lodee, iyo kaiyaso ka biligileiyo?” diso. ⁵⁰ Egeeseeme Yesu o hamamee dili odoou heeso tei moso wiligi odoou taba eyo tou teli odoou hee kaiyaso o dulu deedee dokolo ee kobuguso.

⁵¹ Esino Yesuye o hamamee dili odoou mapoo egeesee takaso, “Omapoo koodobie! Goo egeesee na moodee!” diso. Osoloso Yesuye odoou o dulu mapoo sigime see tekepo paso.

⁵² Yesu yo omapoo tobudulone yo talame sibadee, tei moso wiligi odoou tebisa sabolo, tei moso pee maga gidebeli dia wiligi odoou tebisa sabolo, Yu odoowo wiligi odoou tebisa sabolo mapoo egeesee takaso, “Niyo ogoga a mesia daga a talame, kaiya sabolo wei sabolo toloso ka sibadeeyo?” ⁵³ Esino niba ayo beame susuga tei moso ma kulodu eligimo sili egeliso. Esino niyo kaseme a omapoo badoboome telega ka poogoowo? Esino epedee hamapoo nibada beame oso olo siboso. Bei, epedee hagee neliga wiligi odoou taba Saiteneeyo beameso,” diso.

Pitaye Yesuwo goo puodoo

(Matiyu 26:69-75, Maka 14:66-72, Yonee 18:15-18,25-27)

⁵⁴ Osoloso odoou susuga oso Yesu toloso tei moso wiligi odoou taba eyo mosopoo ido diso. Eseme Pitaye hamameedee toboloso deedee diso. ⁵⁵ Yo deedee dileso, odoou susuga oso moso pee beelee ma kulodu dou tooloso dou halagamolome, yo dibolo hodobo omapoo badolone dou hameleso. ⁵⁶ Pita omapoo dou holone badoboome, sobo obuo

omapoo tou teli oso sibilesa Pita mapoo medee bolone egeesee takaso, “Odoou hagee Yesubolo sili hee yoso,” diso.

⁵⁷ Esino Pitaye nei egeesee takaso, “Sobo, odoou egee a gooleedele,” diso.

⁵⁸ Osoloso see hamamee odoou heeso sibilesa yo ogoloso yimapoo egeesee takaso, “No Yesubolo sili odoou hee noso,” diso.

Eseme Pitaye nei egeesee takaso, “Giso, asonee,” diso.

⁵⁹ Osoloso osogo howo hedebe poogoloso hamamee odoou heeso sibilesa to kitulugu sabolo egeesee takaso, “Tei takoo, odoou hagee Yesubolo sili hee yoso. Bei, yinosee Gelili odooso,” diso.

⁶⁰ Eseme Pitaye nei egeesee takaso, “Giso, nayo egee takoo goo ee tei a gooleedele,” diso. Pita to osee kololome, kolokolo takaso. ⁶¹ Eseme Lodeeye hamameegoo biditoboloso Pita mapoo bameleeso. Eseme beame omapoo Yesuye taka to hagee Pitaye gooleebuguso, “No epei gesi kolokolo takelega mologa nayo a gooleedele doloso puodalai ee bakadio hedebe dalaiso,” diso. ⁶² Egeeseelone yo to hagee gooleebuguloso diya gooheleme peegoo gadilesa pisaso.

Yesu wiligi odoou tebisa oso to mou mapoo ido pala
(Matiyu 26:59-68, Maka 14:55-65, Yonee 18:19-24)

⁶³ Eseme Yesu yo gidebeli odoou oso yo manolone toloso weiso. ⁶⁴ Osoloso diayo o howo dugoso galaloso wooloso egeesee takaso, “Imapoo takee, no odoou agayo wala?” dee takaso. ⁶⁵ Egeeseelone to tokenee abo sabolo yimapoo takaso.

⁶⁶ Osoloso mi hadobume gesikolodee Yu odoowo wiligi odoou tebisa sabolo, osoloso tei moso wiligi odoou tebisa sabolo, osoloso tei eligili odoou sabolo

hodobo mooloogoodooso. Osoloso diayo to moulone debei mapoo Yesu ido palaso. ⁶⁷ Esem diayo dobolone Yesu mapoo egeesee takaso, “Nayo imapoo takee, no tei Godeeye hudi magoo Keliso nosomo?” diso.

Esem Yesuye dimapoo nei egeesee takaso, “Ayo nimapoo takoo, niyo ayo taka goo mapoo tei talaime. ⁶⁸ Ayo nimapoo woosaga, niyo amapoo to eyo nei takalaime. ⁶⁹ Esino epedee beame hamaga Odoo Holo a Godee kitulugu eyo dee deede dokolo mapoo yibolo wiligi doloso badalame bileiso,” diso.

⁷⁰ Esem odoo susuga oso yimapoo egeesee takaso, “Esiga no tei Godeeyo owolowo?” diso.

Esem Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Niyo a Godeeyo owolo dee egee takoo ee tei goo takoo,” diso.

⁷¹ Esem diayo egeesee takaso, “Esiga iba o goo meedilei maga to abo dulei koo goomogo. Bei, yo eyo o goo ee olo yebugulone yo Godeeyo owolo diso. Esiga yo wooloomalai tekepo,” diso.

23

Yesu yo Paillet sabolo osoloso Helodee mapoo ido di

(Matiyu 27:1-2,11-26, Maka 15:1-15, Yonee 18:28—19:16)

¹ Osoloso wiligi odoo tebisa mooloogoodoo oso tebisaloso Yesu Paillet mapoo ido diso. ² Diayo dilesa Paillet mapoo Yesuwo goo maga takolone egeesee takaso, “Odoo hagooso ibada odoo eli tokenee mapoo gilimado di ogoloso ka too. Bei, yayo ibada odoo oso Sisa mapoo tekisi molee misigeli hamaga takoloso see eyo nediliyo yo wiligi odoo Keliso dee takemeleeso,” diso.

³ Esem Pailleteeye Yesu mapoo egeesee takaso, “No tei Yu odoo dia wiligi odoowo?” diso.

Esem Yesuye nei egeesee takaso, “O, nayo olo egee takooso,” diso.

⁴ Osoloso Pailleteeye Yu odoowo tei moso wiligi odoo tebisa sabolo osoloso odoo abo omapoo mooloogoodoloso debei mapoo egeesee takaso, “Ayo yo talaino yimapoo goo tokenee hee koo ogo,” diso.

⁵ Esino diba goo egee pagalai gowoolone to kitulugu sabolo egeesee takaso, “Edebeeyo Loum gamalee mapoo kamanalame, yayo Yudiya mi toowa mapoo silone odoo goo tiadili goo ee eligimo siliso. Osoloso yayo goo hagee Gelili mi maga bei mooloogooloso see hamapoo sibilesa ka eligimo siloso,” diso.

⁶ Osoloso Pailleteeye goo hagee duloso, Yesu tei Gelili odoo beleso odoo mapoo woosaso. ⁷ Egeesee ma kulodu yayo Yesu tei Gelili odoo dee taka goo ee duloso, Yesu Helodee mapoo ido di diso. Bei, Helodeeye Gelili mi mapoo wiligi odoo toboloso ka badebei. Beame omapoo Helodee Yolusalem mapoo sibilesa badebeiso.

⁸ Ee ma kulodu Helodeeye Yesu ogoloso diya goomogaso. Bei, yo Yesuwo goo epedee eiyo dumelega, yo agalai goomegeliso. Osoloso Yesuye goo opusomo di o mudugiyo moodoolame diya goomogaso. ⁹ Esem Helodeeye Yesu mapoo woosali to bei woosagaso. Esino ee ma kulodu Yesuye yimapoo to nei hee takele.

¹⁰ Osoloso beame omapoo tei moso wiligi odoo tebisa sabolo osoloso tei eligili odoo tebisa sabolo oso to kitulugu sabolo takolone Yesu mapoo gigidiso.

¹¹ Esem Helodeeye o odoo sabolo Yesu manolone wiligi odooso kali dugo kadiso. Osoloso yo Paillet mapoo see ido di diso. ¹² Beame domo omapoo Paillet dio Helodee dio emegei diso. Esino daga debei

ee ma kulodu dieso nediliyo nei heigo nei heigo dolone debeiso.

¹³ Esemé Yesu Paileteeye see ido di ogoloso, Paileteeye tei moso wiligi odoo tebisa sabolo osoloso Yu odoo wiligi odoo tebisa sabolo osoloso odoo susuga gili-madoloso egeesee takaso, ¹⁴ “Niyo odoo hagooso Yu odoo oso Loum gamalee mapoo kamanalame, odoo goo tiadili goo ee eligimo silo doloso, amapoo ka ido simi. Esino ayo nibada mudugiyo o goo meedino, yimapoo goo tokenee hee molo egele. ¹⁵ Osoloso Helodee noseé Yesu mapoo goo tokenee hee molo egele. Egeeseeme yayo yo see imapoo ido sibe dee takaso. Esiga niso ogoso, odoo hagee wooloomalai yimapoo goo tokenee hee mauwe. ¹⁶ Esiga ayo yo wulo woomele poogoloso diye dalaiso.

[¹⁷ Esino Paileteeye Yu odoo oso goomogalame diayo Godeeye gababia wo nali beame mapoo odoo hee neliga moso ma kuloduga peegoo diye deliso.]

¹⁸ Osoloso odoo susuga oso to neligidi egeesee takaso, “Yesu wooloomolone, nei Balabas neliga moso ma kuloduga peegoo diye dee!” dee takagameleeso. ¹⁹ Balabas hagooso daga Loum gamalee mapoo ha temeleso odoo hee wooloomaso. Egeeseega yo neliga moso ma kulodu hususo.

²⁰ Paileteeye Yesu peegoo tamagalame diya goomogolone, see tobu odoo mooloogoodoo mapoo woosaso. ²¹ Esino odoo susuga oso to neligidi yimapoo nei egeesee takaso, “Yo homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enige! Yo homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enige!” dee takagameleeso.

²² Esemé Paileteeye see tobu odoo mooloogoodoo mapoo egeesee takaso, “Bei, niyo kasalame yo wooloomalame ka

sala? Yayo goo tokenee kasee toowo? Ayo o goo meedi mapoo ayo yo wooloomalame ido dino, yimapoo goo tokenee hee molo egele. Esiga ayo yo wulo woomele poogoloso diye dalaiso,” diso.

²³ Esino odoo susuga oso toso neligidi diya takaso, “Yesu homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enige!” dee takagameleeso. Diayo egeesee takemelee Paileteeye to ee dulei diya gowoolone, bige dimapoo deedebeesee diso. ²⁴ Egeeseeme yayo dia to duloso odoo susuga oso goomoga goo ee tooso. ²⁵ Esiga Paileteeye Loum gamalee mapoo ha tolone odoo wooloomali Balabas onono neliga moso ma kuloduga peegoo diye diso. Esino Yesu homo bulubo magoo ma dokodoo talame yayo yo odoo susuga mapoo teneeso.

Yesu homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso eniga

(Matiyu 27:32-44, Maka 15:21-32, Yonee 19:17-27)

²⁶ Osoloso ha teli odoo oso Yesu toloso mi ee ma kuloduga peegoo ido dumolome, Kulene odoo Saimon Yolusalem mi mapoo dumolome eli domopoo tugodooso. Osoloso diayo homo bulubo magoo toloso see o ei mapoo imeduloso Yesu ma hamamee diye diso. ²⁷ Osoloso beame omapoo, Yesu toloso diadaga molome odoo susuga hamamee diadeeso. Osoloso ee ma kulodu sobo abo sabolo dulone Yesu halo gooholone hamamee dulone pupusigamo diadeeso.

²⁸ Esemé Yesu biditoboloso dimapoo bolone egeesee takaso, “Yolusalem sobo, niba a halo haga na pupusige. Esino niso nediliyo osoloso nibada holo halo ka pupusige. ²⁹ Bei, dala beame oso siboga, edebeeyo egeesee takagalaiso, ‘Sobo deme taba nibolo osoloso sobo holo soomagoloso too koo nedili niba

diya goomege.’³⁰ Bei, beame egeesi oso peledaba omapoo edebeeyo egeesee takagalaiso, ‘Mubi sabolo osoloso esia niyo goodobuloso iba toogoode!’
dee takalaiso.

³¹ Esiga goo hageesi oso homo su gie mapoo peledobooga, see ogoo goo oso homo su sia mapoo ka peledabalaisomo?” diso.*

³² Osoloso beame omapoo ha teli odoos oso Yesu ido dulone, mesia bakadio homo bulubo magoo ma dokodoo wooloomalame ido diso. ³³ Diba sibilesi mubi hee, eyo hu Wiligi ki mi deli mapoo, Yesu homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enigaloso tuluguso. Osoloso mesia bakadio onosee homo bulubo magoo mapoo yoguso enigaloso, odoos hee Yesuwo deede dokolo tulugu, osoloso hee dobusu dokolo tulugu diso. ³⁴ Osoloso Yesuye homo bulubo magoo ma dokodoo telega molone egeesee takaso, “Ma, odoos hagee bia oso goo tokenee amapoo egee moodoo ee nayo hapoloso boobadobigi. Bei, diayo goo egee moodoo eyo bei diba gooledele,” diso. Osoloso ha teli odoos oso Yesuwo dugo talame diayo yo pepuso odoos hu ma ee kobuso.

³⁵ Odoos susuga oso peegooga tebisamolone balagamolome, Yu odoowo wiligi odoos tebisa oso manolone egeesee takagameleeso, “Yayo odoos abo pidimo siliso. Esiga yo tei Godeeye hudi magoo Keliso oso daga, o su eyo nediliyo pidilei tekepo,” dee takagameleeso.

³⁶ Osoloso ha teli odoos sabolo oso Yesu manolone, wain i mei nali keesoloso Yesuye nalame tenelone yimapoo egeesee takaso, ³⁷ “No medee tei Yu odoos dia wiligi odoos taba daga, no telega pagalame, no nediliyo pidi,” diso.

³⁸ Yesu o wiligi oo poogoo dokodooga to hageesee hoguguloso kalamaso,

ODOO HAGEE YU ODOOWO WILIGI ODOO OSO.

³⁹ Mesia hee Yesuwo ho hodiogooga eniga oso Yesu mapoo tokenee sisilone yimapoo egeesee takaso, “No medee tei Keliso daga, nee su no nediliyo pidilone, iba noseepidi,” diso.

⁴⁰ Esino mesia hee oso o odoowo to su maga to kitulugu sabolo egeesee takaso, “No Godeeboloo koo obudo? Bei, yayo dala egee to, no noseepidi dala hedebe egeesi toso.

⁴¹ Esiga iba asalo ibada tokenee eyo nei maga ka wodioso. Esino Yesu mapoo tokenee hee mauwe,” diso.

⁴² Osoloso yayo see Yesu mapoo egeesee takaso, “Yesu, nayo wiligi doloso badebei mapoo, nayo a gooleebigi,” diso.

⁴³ Esemes Yesu nei yimapoo egeesee takaso, “Ayo namapoo tei goo taka, esiga epei no abolo hodobo goomoga mi Paladais mapoo badalaiso,” diso.

Yesuye ta eyo goo

(Matiyu 27:45-56, Maka 15:33-41, Yonee 19:28-30)

⁴⁴ Osoloso osogo olo oo domo tooboome, mi susuga neligaso, mi neligamelee ososee osogo howo bakadio hedebe di poogooso.

⁴⁵ Bei, goo ogoso peledoboome, osogo pelega poogooso. Osoloso tei moso tegei ma kulodu dugo kodia oso kisimelee ee eyo mosoowe domo tologodooso. ⁴⁶ Esemes Yesuye to neligidi egeesee takaso,

“Ma, a mo dio nee dee mapoo maga,” diso. Yesu to hamameedee hageesee takoloso taso.

⁴⁷ Osoloso ha teli odoos gibadeli odoos oso Yesuwo homo bulubo magoo ma hemidu badolone Yesuye ta goo ee ogoloso, Godeeyo

* **23:31:** Esiga to hogugu hageeyo bei egeesee moloso, “Niyo kasee gooleedo? Goo hagooso tokenee mauwe odoos mapoo peledabalai tebia daga, hee tokenee teli odoos dimapoo ogoos gooso peledabalaiyo?”

hu dokodoo poudoolone egeese takaso, "Tei takoo, odo hagee Godeeyo howo woola tekepo odoo-doo," diso. ⁴⁸ Osoloso odo susuga oso gooso peledaba ee agalame omapoo dileso balagamelee odo oso goo hagee ogoloso dulone diya gooholone dia budo mapoo kobugumo see wedi diadeeso. ⁴⁹ Osoloso Yesu o odo sabolo osoloso sobo abo Yesubolo Gelili abaga sibadee oso wulo eli sage abaga tebisamolone goo hagooso peledaba mapoo balagameleeso.

Yesu mi doosoo
(*Matiyu 27:57-61, Maka 15:42-47, Yonee 19:38-42*)

⁵⁰⁻⁵¹ Dima kulodu odo hee badebeiso, o hu Yosep. Yudiya mi toowa ee ma kulodu mi pepooko Alimatiya ee o midee. Yo Godeeyo howo woola tekepo badolone Godeeye wiligi doloso badeli goo oso siba beleso bameleeso. Osoloso yo Yu odoowo wiligi odo tebisa oso mooloogoodoo ee ma kulodu yo dibolo hodobo badebeiso. Esino Yu odoowo wiligi odo tebisa oso Yesu Loum gamalee odo oso wooloomalame dimapoo tiaseme, yo goo omapoo gowoolone yayo hamaga takaso. ⁵² Osoloso yayo Yesu ta eyo su ee talame, Paillet mapoo dileso woosaso. ⁵³ Osoloso yayo Yesuwo su homo bulubo magoo ma dokodooga miyomoo to meileso, dugoso tiadoloso yo ou madu magooso. Midoo hagee dia. Esiga daga odo hee teme omapoo magele. ⁵⁴ Esino beame domo egee Yu odo diayo hasali beame bei mooloogoolai osogo howo koola tooboome ka see.

⁵⁵ Osoloso sobo abo Yesubolo Gelili abaga sibadee oso Yosepeeye Yesuwo su mi doo ma kulodu magalame todime, diba yima hamamee diadeeso. Diba omapoo dileso Yosepeeye Yesuwo su magoo medee egeiso. ⁵⁶ Osoloso

diba see wedi dileso sisigageli bi medee tekepo Yesuwo su mapoo hedilame mopoodoo dooso. Esino diba Yu odo diayo hasali beame olo bei mooloogooome, Moseseeye tei magoo ee dodolone epedee koodobuloso hasaso.

24

Yesu midoo ma kuloduga hogabia

(*Matiyu 28:1-10, Maka 16:1-8, Yonee 20:1-10*)

¹ Esiga Sadee toowa beame gesikolodee sobo hagee bia oso sisigageli bi medee tekepo mopoodoo doo ee toloso Yesuwo bi mapoo diadeeso. ² Diba omapoo dileso egeino, yo toowa wulu ou miyopoo kisi ee peegoo bidigamo dileso molome egeiso. ³ Esem diayo kulodu galagadileso egeino, Lodee Yesuwo su omapoo mauwe molo egeiso. ⁴ Osoloso diayo kulodu galagadileso goo tiademe balaga meleeno, odo bakadio dugo diya gadeebugu kalaga oso saga peledoboloso soboso debei mapoo hodiogooga tebisaso. ⁵ Osoloso sobo diba diya dio dulone, ebia sabolo miyomoo gasuwaso. Esem odo bakadio oso dimapoo nei egeese takaso, "Niyo kasalame odo see gie badeli too ee midoo ma kulodu ka esiamo silesibana?" ⁶ Yo kulo hadu mauwe. Esino yo see hogado dina. Esiga niba Yesubolo Gelili mapoo silone, yayo nimapoo taka goo ee gooleebigi. ⁷ Bei, yayo egeese takaso, 'Odo Holo, a tokenee teli odo dimapoo tiasalaise, osoloso a homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enigileiso. Osoloso a beame bakadio midoo ma kulodu tamoloso, beame bakadio hedebe di mapoo midoo ma kuoduga see hogado dileiso,' diso." ⁸ Esem sobo diba to hagee duloso Yesuye takomo sili to ee gooleebuguso.

⁹ Osoloso diba midoo maga see wedi dileso, diye di odoo 11 sabolo osoloso odoo susuga mapoo diayo egei goo susuga ee dimapoo opo-sususo. ¹⁰ Esiga sobo hagee bia oso goo peledaba hagee ka egei, Meli-Magadaliya osoloso Yowana osoloso Yemeseeyo owee Meli osoloso sobo abo. ¹¹ Esino sobo hagee bia oso sibilesa diye di odoo mapoo takeme diba duno, halabolone taka masi takeme to omapoo tei tele poogooso. ¹² Esino Pita toboloso midoo ee agalame hoguo diso. Yo dileso gasuwuloso wulu ma kulodu egeino, dugo Yesuwo su tiadoloso magoo ee see mosoowe wulu ma kulodu molome egeiso. Esemé Pita goo hagee ogoloso howoodoomo wedi diso.

Odoo bakadio oso Emaus mi mapoo dulone Yesu egei

¹³ Beame hedebe omapoo Yesuwo hamamee dili odoo bakadio oso Yolusalem mi poogoloso, see Emaus mi mapoo diadaga meleeso. Emaus mi egee Yolusalem omaga haga hoogoonee, wulo 11 kilomita egeesi masi. ¹⁴ O bakadio dumo dulone goo susuga Yesu mapoo peledaba goo ee oposusumo diadeeso. ¹⁵ Osoloso o bakadio osee oposusumo diadaga molome, Yesu dima hamamee sibilesa diba tugodoloso dibolo hodobo diso. ¹⁶ Esino odoo bakadio hagooso Yesu medee kibiya hoodo egele. Bei, diayo Yesu kibiya hoodo egeeyaga, Godeeye diba gooloogooso.

¹⁷ Esemé Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Niba ogoo goo oposusumo diadaga malana?” diso.

Esemé diba eli domo omapoo kookoo toboloso goohele sabolo mudu olugodoloso tebisameleeso. ¹⁸ Osoloso dima kulodu odoo hee, o hu Keleopas, yayo Yesu mapoo egeesee takaso, “Yolusalem mi

mapoo odoo soo sibadee ee ma kulodu mi omapoo goo peledaba ee, no dulega badosoba?” diso.

¹⁹ Esemé Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Nayo egee takoo ogoo goo takala?” diso.

Esemé diayo nei yimapoo egeesee takaso, “Iba Yesu Nasalet odoo eyo goo ee taka. Bei, yo Godee maga to tolosa kokodo takomo sili odoo dolosa badolone Godeeye howo woola osoloso odoo susuga eyo mudugiyo Godeeye to kitulugu sabolo takomo siliso. Osoloso yayo goo toowa opusomo di moodoomo siliso. ²⁰ Esino tei moso wiligi odoo tebisa sabolo osoloso ibada wiligi odoo tebisa oso Yesu Loum gamalee oso wooloomalame dimapoo teneeso. Esemé yo homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enigaloso taso. ²¹ Esino iyo goolee, yayo Isalael odoo iba Loum gamalee gidebeli omaga peegoo gilimado dileiso dolosa dobolone balaga meleeso. Esiga goo hagooso peledaba ee beame bakadio olo poogooso. ²²⁻²³ Osoloso ibada mooloogoodoo ee ma kulodu sobo abo oso epei gesikolodee dileso midoo mapoo egeino, Yesuwo su mauwe molo egeiso. Esemé diayo sibilesa imapoo takolone, ‘Ibada howo opusomo dolosa Godeeye momaiye egeiso,’ diso. Esemé momaiye oso Yesu ta maga hogado di goo ee dimapoo takaso. Esemé goo susuga hagee takeme, iba diya dio diso. ²⁴ Osoloso ibada mooloogoodoo ma kulodu debeli odoo abo diba nose dileso midoo egeino, sobosa taka to sabolo tobulone, Yesuwo su midoo ma kulodu mauwe molo egeiso.”

²⁵ Esemé Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Niba medee diya boobada odoodoo. Niba kaseega Godee maga to tolosa kokodo takomo sili odoo dia to mapoo tei telega ka dosomo? ²⁶ Bei, diayo

egeesee takaso, ‘Godeeye hesia Kelisoye dala goo hageesi tolosa see Godeeye egee bado mapoo peleso hu toowa tolosa kitulugu sabolo badalaiso,’ diso.”²⁷ Osoloso Yesuye dimapoo Moses sabolo osoloso Godee maga to tolosa kokodo takomo sili odoo susuga oso Kelisowo goo hogugu goo eyo bei dimapoo medee eligiso.

²⁸ Osoloso diba Emaus mi olo koola tooboome omapoo dulone Yesuye dimapoo egeesee takaso, “A hamapoo hasalaime. Esino a olo wulo duso,” diso. ²⁹ Esemé odoo bakadio oso to kitulugu sabolo yimapoo egeesee takaso, “Emegei, no epedee na di, no ibolo hodobo tiamo. Bei, olo nolugo,” diso. Esemé Yesu yo dibolo hodobo tilame diso.

³⁰ Osoloso diba moso kulodu peleso nei nalame dobolone, Yesuye wo tolosa goomoga to takolosu koodobulosu wo populosu dimapoo piso. ³¹ Egeesee seemelee beeamé omapoo diayo Yesu medee kibiya hoodo egeiso. Omapoo diayo Yesu medee kibiya hoodo egeme, yo saga omapoo osugoboodooso. ³² Esemé obakadio dobolone dibusomo egeesee takagameleeso, “O. Tei takoo, iba eli domo abaga sibataga molome, yayo Godeeyo to eyo bei imapoo takeme, ibada sooloo ma kulodu diya goomogaso,” diso.

³³ Osoloso diba saga tebisaloso see Yolusalem mapoo wedi diadeeso. Diba omapoo dileso egeino, diye di odoo 11 sabolo osoloso Yesuye di hamamee dedeli odoo susuga oso diesono hodobo mooloogoodolosu do-boome egeiso. ³⁴ Esemé odoo omapoo mooloogoodolosu debei oso dimapoo egeesee takaso, “O. Tei takoo, Lodee yo ta maga see hogado didoo. Osoloso yo see Saimon-Pitaye badebei mapoo peledabadoo,” dee takagameleeso.

³⁵ Osoloso odoo bakadio hagee bia oso Yesu eli domopoo diba tugodolosu di eyo goo sabolo osoloso Yesuye dibolo hodobo nei nalame dobolone, wo tolosa popume, diayo yo medee kibiya hoodo egei goo ee dimapoo oposususo.

Yesuye o hamamee dili odoo dimapoo dileso peledaba

(Matiyu 28:16-20, Maka 16:14-18, Yonee 20:19-23, Diye Di Odoo 1:6-8)

³⁶ Diba goo hamapoo to osee kesamolome, haga bologelega di-ayo debei domo omaga Yesu peledobolosu tobudulone dimapoo egeesee takaso, “Emegei, mesie goo oso nibolo hodobo mele,” diso.

³⁷ Esino diayo goolee yo odoo dio bele dolone, dio dulone diya ebigaso. ³⁸ Esemé Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Niba kaseega ebia sabolo goo tiadoo sabolo nibada goo goolee ma kulodu ka malana?” ³⁹ Esiga niba mo dee sabolo osoloso mo homo sabolo ogoloso tei aso doloso gooleede. Osoloso mo su sige, niyo a tei su moloso doloso gooleedalame. Bei, odoo dio diba su mauwe,” diso.

⁴⁰ Yo to hagee takolosu o dee boowo sabolo osoloso o homo boowo sabolo dimapoo eligiso. ⁴¹ Esino diayo medee tei telega goomoga sabolo osoloso dio dulone debei ogoloso Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Nimapoo nei nali hee molo-somo?” diso. ⁴² Esemé diayo yimapoo di si pepooko teneeso. ⁴³ Osoloso yayo dia howo woola di egee neso.

⁴⁴ Osoloso yayo dimapoo egeesee takaso, “Ayo nibolo hodobo silone nimapoo takeliso, ‘Mo goo maga Moseseeye hogugu sabolo, osoloso Godee maga to tolosa kokodo takomo sili odoo oso hogugu sabolo, osoloso Sam

booka mapoo hogugu goo oso amapoo peledabalaiso,' deliso. Esiga epei goo hagooso amapoo olo ka peledobooso," diso.

⁴⁵ Osoloso Godeeyo to booka mapoo hogugu goo ee medee kibiya gooleedalame, Yesuye dibada goo goolee medee hoodo magooso. ⁴⁶ Yesu egeesee selone tobudulone dimapoo egeesee takaso, "Esiga Godeeyo to booka mapoo hogugu ee egeesee moloso: Godeeye hesia Keliso, a dala toloso beame bakadio midoo ma kulodu ta moloso see beame bakadio hedebe di mapoo hogabuloso toboloso dileiso." ⁴⁷ Osoloso Yesuye see tobu dimapoo egeesee takaso, "Niba Yolusalem abaga bei mooloogooloso mipoo toowa mapoo mo hu maga odo mapoo hageesee eligimo silesibe, 'Niba goo goolee su wuduloso nibada goo tokenee maga miligi pie. Eseega nibada goo tokenee hapoloso boobado bigileiso,' dee takomo silesibe. ⁴⁸ Esiga niyo mo goo hagee ogoloso takomo silesibileiso. ⁴⁹ Osoloso niba Yolusalem poogoloso epedee na di. Esino niba epedee hamapoo osee doga, Kei mi ma dokodooga kitulugu siboga talaiso. Bei, ayo mo Maye taka to ee dodolone nimapoo Dio Tei tenelaiso," diso.

Yesu Kei mi ma dokodoo ido pala

(Maka 16:19-20, Diye Di Odo 1:9-11)

⁵⁰ Osoloso Yesuye o hamamee dili odo gilimadoloso Betani mi koola mapoo diadaga meleeso. Diba omapoo dileso peledoboloso Yesuye dee dokodoo poudoloso diba halo dokodoo takolone diba pidilame goomoga to takaso.

⁵¹ Yo egeesee takomolome, Yesu Kei mi ma dokodoo ido palaso.

⁵² Esem diayo Yesuwo hu dokodoo poudoloso, goomoga sabolo Yolusalem mi mapoo see

wedi diadeeso. ⁵³ Osoloso beame susuga ee ma kulodu, diba Yu odoowo tei moso mapoo dobolone, Godee mapoo goomoga poudolone debeiso.

To tekepo Yoneeye hogugu Yonee

Yonee booka goo eyo bei

Yonee booka hagee Yesu o hamamee dili odoo hee Yoneeye hogugu. Yayu to hogugu ee ma kulodu goo toowa hagosu. Yesu yo Keliso* osoloso yo tei Godeeyo Owolo. Esiga iyo Yesu mapoo tei toga, iba gie badeli talaiso.

Toso odoo su paso

¹ Daga mipoo hagee moodelega molome, To* olo badebeiso. To oso Godee sabolo badebeiso. Osoloso To ee Godee. ² Yo mipoo gie daga moodoo omapoo Godee sabolo badebeiso.

³ Esiga bi hee yo mauwe mood-ele poogoo me. Esino bi susuga hedebe yimaga ka moodoo. ⁴ Esiga gie badeli eyo bei hedebe yoso. Gie badeli oso odoo susuga mapoo gadeebugu tenemeleeso. ⁵ Esiga gadeebugu oso neliga ma kulodu ka pounimoloso. Esiga gadeebugu egee neligasos semidilei tebile.

⁶ Esiga biame omapoo Godeeye odoo hee diye diso, o hu ee Yonee. ⁷ Yayu odoo mapoo gadeebugu oso sibilei goo ee takalame simiso. Osoloso odoo susuga oso to yayu taka ee duloso tei ka talame. ⁸ Yonee yo gadeebugunee, esino yayu gadeebugu eyo goo ee odoo mapoo takalame ka simi. ⁹ Bei, tei gadeebugu oso odoo susuga mapoo pouni meli oso mipoo hamapoo sibilei ee olo koola tabaso.

¹⁰ Esiga To ee mipoo hamapoo meleeso. Osoloso mipoo hagee yimaga moodooso. Esino mi odoo oso yo medee hoodo egele. ¹¹ Yo o odoo mapoo simiso. Esino o odoo

oso yo idile. ¹² Esino edebeeyo yo idoloso yimapoo tei teme, yayu odoo egee bia dimapoo kitulugu teneeso, diayo Godeeyo owolo dio doloso dabalame. ¹³ Esino edebeeyo owee dio ama dio eyo sawoso, o, suso gilee, o, odoo heeso gilee goo maga diba Godeeyo owolo dio dee ka sele. Esino Godeeye goomoga goo omaga diba Godeeyo owolo dio diso.

¹⁴ Osoloso Toso odoo su poloso ima kulodu badebeiso. Yayu iba diya sooloo dolone pidiliso. Osoloso yayu tei goodee ee take-liso. Osoloso yayu hu toowa toloso badeli goo ee iyo egeiso. Esiga Ma Godee maga simi, Owolo hedebe yayu hu toowa egeesi toloso ka badoso.

¹⁵ Yoneeye o goo maga takolone toso neligidi egeese takaso, "Ayo takolone, odoo hee ama hamamee sibileiso dee takomo silimenee, odoo ee hagosu. Yayu kitulugu oso ayo kitulugu ee dagadi. Bei, a soomagelega badoboome, yo daga olo badebeiso."

¹⁶ Esiga sooloo dolone pidili goo toowa yimapoo egee molo maga biame susuga yayu iba ka pidimoloso. ¹⁷ Tei magoo goo ee Godeeye Moses maga imapoo teneeso. Esino sooloo dolone pidili goo sabolo osoloso tei goodee ee Yesu Keliso maga simi. ¹⁸ Egeesi ma kulodu odoo heeso Godee egele. Esino hedebe Godeeyo Owolo yayu imapoo Godeeyo goo ee yilige buguso. Bei, yayu Godee koola ogolone badolone yo tei Godee doloso ka badoso.

*Yoneeye takolone a Kelisonee
dee taka*

*(Matiyu 3:1-12, Maka 1:1-8,
Luka 3:1-18)*

¹⁹ Yelusalem mapoo debeli Yu odoo dia wiligi odoo oso Godee ogo odoo ogo doloso debeli sabolo,

* :: Keliso dee egee takoo hu eyo bei ee Godeeye hesia dolone ka takooso. * 1:1: To ee Yesu

osoloso odoo abo Libaiyo bala* maga Yonee mapoo diye diso, di-ayo Yonee yo tei odoo ogumo doloso woosalame. Esemе di-ayo Yonee mapoo dileso egeesee woosaso, “No tei odoo ogumo?” diso. ²⁰ Esemе Yonee yo to nei takalai gowele. Esino yayo nei dimapoo egeesee takaso, “A Kelisonee,” diso.

²¹ Esemе diayo see yimapoo egeesee woosaso, “No odoo ogumo? No Ilayayo?” diso.

Esemе yayo nei egeesee takaso, “Haye, a Ilayanee,” diso.

Esemе see diayo yimapoo egeesee woosaso, “No Godee maga to tolosokokodo takomo sili odoo sibileigo neme bamelee*, odoo ee nosomo?” dee takaso.

Esemе yayo nei dimapoo egeesee takaso, “Haye, asonee,” diso.

²² Esemе see diayo yimapoo egeesee takaso, “No tei odoo ogumo? Iba goomogo, to nei nayo taka ee iyo todilesio ibada wiligi odoo iba diye di mapoo takalaiya. Esiga no tei odoo ogumo?” diso.

²³ Esemе nei Yoneeye Godee maga to tolosokokodo takomo sili odoo Aisayaye taka to ee dimapoo egeesee takaso,

“A miwe poogoo mi maga idageli odoo ee aso,

Niba Lodeeye sibilei eli medee hoodo magee.”

²⁴ Esemе Pelisi odoo dia wiligi odoo oso diye di odoo oso dileso, nei Yonee mapoo egeesee takaso, ²⁵ “Nayo takolone, no Kelisonee, osoloso no Ilayanee, osoloso no Godee maga to tolosokokodo takomo sili odoo osonee, dee

takooso. Esino bei kasalame nayo odoo howo ka olugumo silala?” diso.

²⁶ Esemе nei Yoneeye dimapoo egeesee takaso, “Ayo wulo odoo howomoo oluguliso. Esino odoo hee nima kulodu badošo. Esino niba yo gooleedele. ²⁷ Yo ama hamamee egee siboso. Esino a tekeponee, ayo o homo mapoo kali bi ee pidigilei.”

²⁸ Osoloso Yoden howo hodiokoo Yoneeye odoo howo olugumelee Betani mi mapoo goo ogoso peled-abaso.

Yesu Godeeyo Lam be

²⁹ Biame hee mapoo Yesu Yonee mapoo sibume ogoloso Yoneeye egeesee takaso, “Ege, hagee Godeeyo Lam beso.* Yayo mipoo hamapoo debeli odoo dia goo tokenee susuga ee hapoloso boobado bigileiso. ³⁰ Ayo takolone, odoo sibileisogo doloso takomo sileemeni, odoo ee hagoso. Bei, ayo egeesee takomo sileeso, odoo hee ama hamamee sibileiso. Esino yayo kitulugu oso ayo kitulugu ee dagadi, dee takeliso. Bei, a soomagelega molome, yo daga olo badebeiso, dee takeliso. ³¹⁻³³ Esiga Isalael odooso Kelisowo goo ee medee gooleedalame ayo diba howo olugulame ka simi.”

Esiga Yonee eyo egei goo ee egeesee takaso, “Ayo daga Keliso odoo ugu bele dolone medee kibiya gooleedele. Esino ayo odoo howomoo olugulame, Godeeye a diye dolone amapoo egeesee taka, ‘Nayo Keliso egeesee gooleedalaio. Dio Tei sibileso yibolo hodobo badoga agalaiso. Osoloso yayo odoo mapoo Dio Tei

* **1:19:** Libaiyo bala eyo bei ee egeesi moloso. Eibalahameeyo amawe Yekobowo owolo hee eyo hu ee Libai. Osoloso Libaiyo bala ee ma kulodu debeli odoo oso Yu odoo dia tei moso ma kulodu tou opusomo opusomo di ee teliso. Esino Godee ogo odoo ogo doloso debeli odoo diba nose tei moso ma kulodu tou teliso. Diba Eloneeyo bala hedebe. * **1:21:** Yu odooso Godee maga to tolosokokodo takomo sili odoo Moses egeesi masi oso sibilei ee bameleeso. (Deut 18:18)

* **1:29:** Lam be dee egee takoo sipi be hu gie kauwa ee takooso. Bei, Isalael odoo oso tokenee goo hapalame sipi be gie kauwa wooloomaloso Godee mapoo teneliso.

tenelaiso,' diso. Godeeye egeesee taka dulošo hamamee Dio Tei molo masi pusibilešo yimapoo pubalegeme egeiso. ³⁴ Esiga ayo goo hagee tei ogoloso yo tei Godeeyo Owolo dolone to hagee ayo nimapoo ka taka."

Yesuye o hamamee dili odoó daga hudi magoo

³⁵ Biame hee mapoo Yonee o hamamee dili odoó bakadio dibolo hodobo mi hedebe omapoo tebisa meleeso. ³⁶ Egeesee semelee omapoo Yesuye di ee ogoloso dimapoo egeesee takaso, "Niso ege, odoó egee Godeeyo Lam be ogoso," diso.

³⁷ Esemé Yonee o hamamee dili odoó oso to egee dulošo Yesuye di hamamee diso. ³⁸ Esemé Yesuye bidi toboloso, odoó bakadio oso yima hamamee simi ee ogoloso, yayo dimapoo egeesee takaso, "Niba ogoo goo tala sibala?" diso.

Esemé diayo nei yimapoo egeesee takaso, "Labai, no kapoo badeliyo?" diso. Labai hu eyo bei ee eligili odoó dolone ka takooso.

³⁹ Esemé yayo nei egeesee takaso, "Niso sibilesó ege," diso. Osoloso neli tigime, odoó bakadio hagoso Yesubolo dilesó yayo badeli mi ee egeiso. Esemé diba biame omapoo yibolo hodobo debeiso.

⁴⁰ Odoó bakadio hagee bia dia kulodu odoó hee o hu ee Endulu. Endulu yo Saimon-Pitayo omolo. ⁴¹ Esiga Enduluye Yesu ogoloso emei Saimon esiaso. Yo ogoloso yimapoo egeesee takaso, "Iba Mesaya egeiso," diso. Mesaya hu eyo bei ee Keliso dolone ka takooso.* ⁴² Osoloso Enduluye Saimon Yesu mapoo ido diso. Esemé Yesuye yo ogoloso

yimapoo egeesee takaso, "Saimon, Yoneeyo owolo, nee hu see Kepas hedileiso." Kepas dee egee takoo ee Pita dolone ka takooso.*

Yesuye Pilipi dio Nataniyol dio gilimadoo

⁴³ Osoloso biame hee mapoo Yesu yo see Gelili mi mapoo dilame goomogaso. Esino biame omapoo yo odoó hee Pilipi tugodoloso yimapoo egeesee takaso, "No ama hamamee sibe," diso.

⁴⁴ Pilipi hagee Betesaida odoó. Betesaida mi hagee Endulu dio Pita dio dia midee. ⁴⁵ Osoloso Pilipiye dilesó Nataniyol ogoloso yimapoo egeesee takaso, "Moses sabolo osoloso Godee maga to tološo kokodo takomo sili odoó oso dia booka mapoo to hogugu oso takolone, odoó hee hamamee sibileisogo, dee takemelee odoó ee iyo olo egeiso. Yo Yesu, Nasalet mi mapoo badeli, yo Yosepeeyo owolo," dee takaso.

⁴⁶ Esino Nataniyoleeye Pilipi mapoo egeesee takaso, "Goo tekepo oso Nasalet mi maga kasee sibileiyo?" diso*. Esemé Pilipiye nei yimapoo egeesee takaso, "No sibilesó ege," diso.

⁴⁷ Esemé Nataniyoleeye Yesu yima hegi simi ee ogoloso Yesuye o goo maga egeesee takaso, "Niso ege, odoó hagee tei Isalael odoó. Yo medee tei goo takeli odoó," diso.

⁴⁸ Esemé Nataniyoleeye nei yimapoo egeesee takaso, "Nayo a kasee gooleedoowo?" diso. Esemé Yesuye nei yimapoo egeesee takaso, "No daga Pilipiye dilesó egelega badoboome, no pigi homo bei mapoo badoboome, ayo no egeiso," diso.

* **1:41:** Esiga Hibulu dia toso Mesaya dee egee takoo sabolo osoloso Guliki toso Keliso dee egee takoo goo eyo bei ee hedebe Godeeye hesia dolone ka takooso. * **1:42:** Esiga Hibulu toso Kepas dee egee takoo sabolo osoloso Guliki toso Pita dee egee takoo hu eyo bei ee yo dolone ka takooso. * **1:46:** Yu odooso goolee, Nasalet mi ee haga goo toowanee, dee gweliso. Esiga odoó hu toowa too oso mi omaga sibileime, dee gweliso.

⁴⁹ Esemé Nataniyoleeye Yesu mapoo egeesee takaso, “Eligili odoo, no Godeeyo Owolo. Osoloso no Isalael odoo ibada wiligi odoo,” dee takaso.

⁵⁰ Esemé Yesuye nei Nataniyol mapoo egeesee takaso, “No homo bei mapoo badoboome, ayo egei goo maga nayo amapoo tei ka toowala? Esino goo hagee pepooko, no hamamee goo toowa agalaiso. ⁵¹ Esiga ayo nimapoo tei goo taka. Niyo Kei mi osulu yamagoloso mologa, Godeeyo momaiye oso Odoó Holo* amaga dokodoo polo osoloso amapoo sibo domologa agalaiso,” dee takaso.

2

Yesuye howo ee wain i palame moodoo

¹ Biame bakadio poogoloso hamamee Gelili mi toowa ee ma kulodu Kana mi pepooko mapoo odoo heeso sobo hu wo neso. Biame domo omapoo Yesuwo owee onosee omapoo badebeiso. ² Osoloso Yesu sabolo o hamamee dili odoo sabolo sobo hu wo ne ee agalame diba gilimadoloso debeiso. ³ Wo ne biame domo mapoo wain i hosudoo ee ogoloso Yesuwo oweeye Yesu mapoo egeesee takaso, “Wain i olo hosudoona,” diso.

⁴ Esemé Yesuye nei owee mapoo egeesee takaso, “Mo wee, ayo ogoo goo talame no amapoo ka simiyo? Mo biame tugodele,” dee takaso.

⁵ Esemé oweeye nei odoo moso kulodu tou teli mapoo egeesee takaso, “Niba Yesuye to nimapoo takooga dulosó to egee te,” dee takaso.

⁶ Egeesi ma kulodu sesepeni yugoso moodoo 6 omapoo bediga meleeso. Sesepeni 6 hedebe hedebe di egee howo 100 lita egeesi keeseli. Yu odooso dia adaga dia goo ee dodolone,

sesepeni howo keesoo hamapoo dee sabolo, homo sabolo, osoloso bi abo hapeliso.

⁷ Esemé Yesuye odoo moso kulodu tou teli dimapoo egeesee takaso, “Sesepeni susuga hagee howoso metamagise,” diso. Esemé diayo sesepeni susuga egee howoso metamagisaso.

⁸ Esemé yayo tou teli odoo mapoo egeesee takaso, “Niba sesepeni omapoo howo keesaloso todilesó, odoo sobo hu wo ne eyo wiligi odoo mapoo tenee,” diso. Esemé diayo egeesee moodooso.

⁹ Esino howo eyo see wain i paso. Esemé wiligi odoo oso wain i egee wulo nalo egeiso. Egeesi ma kulodu wain i hagoso simi eyo bei yo gooleedele. Esino o tou teli odoo diba olo gooleedoo. ¹⁰ Egeeseelone yayo sobo hulame simi giso ee idoloso yimapoo egeesee takaso, “Odoó susuga oso Yu odoo dia adaga dia goo ee dodolone, wo ne mapoo sibadee odoo mapoo daga wain i hadali keeneliso. Osoloso diba wain i toowa naloso halabolone daga, see wain i haga koo hadali ee dimapoo keeneliso. Esino nayo wain i dooboo hadali ee magoo moloso, see epedee keedoloso ka teneeso,” diso.

¹¹ Esiga Gelili mi toowa ma kulodu Kana mi pepooko mapoo Yesuye daga malalo goo toowa opusomo di ee moodoo maga, yayo hu toowa tolosó badeli goo ee eligiso. Esemé o hamamee dili odoo oso goo hagee ogoloso yimapoo tei tooso.

¹² Osoloso goo hagoso dileso koodobume, Yesuye owee sabolo, osoloso omolo díó sabolo, osoloso o hamamee dili odoo sabolo Kapeniyum mi mapoo diso. Osoloso diba omapoo dileso dobolone biame abo poogooso.

* **1:51:** Odoó Holo - Yesuye eyo nediliyo takolone, a Odoó Holo, dee taka hagee yo tei odoo dolone ka takomo silee.

Yesuye tei moso ma kuloduga odoo peegoo hasiso bugu

(Matiyu 21:12-13, Maka 11:15-17, Luka 19:45-46)

¹³ Osoloso Yu odoo dia Gababia wo nali biame ee olo koola tooboome, Yesu Yelusalem mi mapoo palaso. ¹⁴ Osoloso yo omapoo peleso egeino, odoo susuga oso tei moso beele ma kulodu bulumakau be sabolo, osoloso sipi be sabolo, osoloso molo sabolo edebeeyo neiso talame, tosibilesa odoo mapoo tenee domolome egeiso. Osoloso odoo aboso molee opusomo opusomo di ee tei moso eyo molee piligeli debi pooba mapoo doboome egeiso.

¹⁵ Osoloso Yesuye gowoolone tiso wei masi moodooloso wei oso sipi be sabolo, osoloso bulumakau be sabolo, osoloso odoo susuga peegoo hasisobuguso. Osoloso molee piligeli debi pooba bidige buguloso molee ko sabolo peegoo kugobuguso. ¹⁶ Osoloso see molo neiso talame debei odoo mapoo egeesee takaso, “Bi susuga hagee toloso moso hamaga peegoo diyadee. Niyo mo Mamo moso ee bi teli moso dee na see,” dee takaso.

¹⁷ Esiga goo hagoso peledaba ogoloso Yesu o hamamee dili odoo oso Godeeyo to booka mapoo hogugu oso taka goo ee egeesee gooleebuguso,

“Ayo nee moso ee diya gooleeso.

Esiga edebeeyo a wooloomaliso.”

¹⁸ Esemu Yu odoo dia wiligi odoo tebisa oso bi susuga maloso gidebei odoo egee bia ee Yesuye tei moso ma kuloduga peegoo hasiso bugu goo ee ogoloso diayo yimapoo egeesee takaso, “No ogoso kitulugu toloso goo hageesee ka moodoowo? Esiga nayo kitulugu egee Godee maga too, dee takooga, nayo goo toowa opusomo di hee imapoo eligilei tekepo,” diso.

¹⁹ Esemu Yesuye dimapoo nei egeesee takaso, “Niyo tei moso hagee guobigi. Egeesee, ayo see tobu biame bakadio hedebe di ee ma kulodu tegelaiso,” dee takaso.

²⁰ Esemu diayo yimapoo egeesee takaso, “Iyo dugo 46 ee ma kulodu tei moso hagee tegeiso. Esiga biame bakadio hedebe di ee ma kulodu nayo saga kasee togo dalaiyo?” diso. ²¹ Esino Yu odoowo wiligi odoo hagee biaso Yesuye taka goo ee medee kibiya gooleede. Bei, Yesuye tei moso eyo goo maga taka hagee, eyo nediliyo o su ee taka. ²² Esiga Yesuye toloso hogado polome, hamamee Yesu o hamamee dili odoo oso Yesuye taka goo hagee gooleebuguso. Egeesee diayo Godeeyo to booka maga taka sabolo osoloso Yesuye taka to omapoo tei tooso.

²³ Yesuye Gababia wo ne biame omapoo Yelusalem mapoo peleso goo toowa opusomo di moodoo ogoloso odoo susuga oso yimapoo tei tooso. ²⁴ Esino Yesuye dimapoo haga tei dele. Bei, yo odoo susuga dia sooloo ma kulodu goo goolee ee yo olo gooleedoo. ²⁵ Esiga yimapoo odoo heeso odoo dibada goo goolee ee takalai ee bei me. Bei, goo goolee susuga dibada sooloo ma kulodu egee molo ee, yayo malalo olo gooleedooso.

3

Nikodimaseeye Yesu mapoo simi

¹ Esiga odoo hee badebeiso, o hu Nikodimas. Yo Pelisi odoo, osoloso Yu odoo dia wiligi odoo tebisa ee ma kulodu yinosee wiligi odoo hee yoso. ² Osoloso yayo gesi sibilesa Yesu mapoo egeesee takaso, “Eligili odoo, iba gooleedoo, no eligili odoo Godeeye diye di ee noso. Bei, edebeeyo eyo goolee goo toowa opusomo di nayo egee moodoomo silo egesi

moodoolai tebile. Esino Godee nobolo hodobo badoga, nayo goo toowa opusomo di hageesi moodoolai tebileiso,” diso.

³ Esemé Yesuye nei yimapoo egeesee takaso, “Ayo namapoo taka. Edebeeyo see soomagel-ega poogooga, yo Godeeye wiligi doloso badeli goo mapoo gadileime,” dee takaso.

⁴ Esemé Nikodimaseeye nei yimapoo egeesee takaso, “Odoó kauwa ee oweeyo beliye maga see tobu kasee soomagalaiyo? Yo see holope poloso oweeye see tobu soomagalai tebile,” diso.

⁵ Esino Yesuye see egeesee takaso, “Ayo namapoo taka. Edebeeyo howo maga osoloso Dio Tei maga see dia delega poogooga, yo Godeeye wiligi doloso badeli goo mapoo gadileime.

⁶ Mi odoó oso holope soomagoloso mi hamapoo debeliso. Esino Dio Tei oso gie badeli egee tenemolo odoó ee, Godeeyo owolo dio doloso badoboso kookaiyo gie badalaiso.

⁷ Esiga ayo namapoo takolone no see tobu soomagee dee hagee takoo duloso haga na dio di. ⁸ No pooso eyo goomoga maga sibulone goowa ee duliso. Esino yayo sibili eli sabolo osoloso yayo dili eli ee no gooleede. Esiga Dio Tei oso odoó mapoo gie badeli egee tenemolo edebeeyo ogoloso koo gooleedeli.”

⁹ Esemé Nikodimaseeye egeesee takaso, “Ha? Goo hagosó kasee peledabalaiyo?” diso.

¹⁰ Esemé Yesuye yimapoo egeesee takaso, “No Isalael odoó dia eligili odoó, esino no goo hagee koo gooleedolo? ¹¹ Esiga ayo namapoo taka. Iyo gooleedoo sabolo osoloso iyo egei goo ee Yu odoó nimapoo ka takomo siloso. Esino niyo ibada to mapoo tei

talai ee ka gowooso. ¹² Esiga ayo nimapoo mi goo maga takeme, niyo tei tele. Egeesi ma kuludu ayo see nimapoo Kei mi eyo goo maga takooga, niyo kasee tei talaisomo? ¹³ Odoó heeso bi Kei mi ma dokodoo egee molo ee agalame pele. Haye. Hedebe Odoó Holo ayo Kei mi mapoo ka badebei. Osoloso ayo Kei mi ma dokodooga mipoo hamapoo simiso. ¹⁴ Esiga daga hoogoo Isalael odoó diba miwe poogoo mi mapoo doboome, Moseseeye hebise ki biso moodoo ee homo sabolo poudooso*. Goo hedebe egeesi masi, edebeeyo Odoó Holo anosee toloso egeesee poudileiso. ¹⁵ Goo egeesi maga edebeeyo amapoo tei toga, yo badoboso kookaiyo gie badeli talaiso.

¹⁶ Godeeye mi odoó diya sooloo dolone Owolo hedebe a meiyé diso, ayo mi odoó ee halo talame. Esiga edebeeyo amapoo tei toga, diba Godee maga pileime, esino diba badoboso kookaiyo gie badeli talaiso. ¹⁷ Esiga Godeeye Owolo a mipoo hamapoo meiyé dee taka hagee, mi odoó dia goo tokenee eyo nei tenelame ka meiyé dele. Esino mi odoó oso amaga gie badeli pidili talame ka simi. ¹⁸ Osoloso edebeeyo Godeeyo Owolo amapoo tei toloso dogá, dia goo tokenee eyo nei dimapoo dala tenelaime. Esino odoó agayo amapoo tei telega dogá, diba dia goo tokenee eyo nei talame ka doso. Bei, diba Godeeyo Owolo hedebe amapoo tei telega. ¹⁹ Gadeebugu mipoo hamapoo simiso. Esino mi odoó oso gadeebugu egee goomegele poogoloso see neliga ono diya goomogaso. Bei, diayo dia suso goo moodoo ee diya tokeneega. Goo egeesi maga Godeeye dia goo

* **3:14:** Daga hoogoo Isalael odooso Godee mapoo mesile poogoome, diba palame hebise diyé diso. Esino Moseseeye hebise ki biso moodoo ee homo sabolo poudoome omapoo ogoloso diba hebiseso pa ee see weidooso.

tokenee eyo nei tenelaiso. ²⁰ Esiga goo tokenee teli odoe ee gadeebugu hegilone gadeebugu mapoo sibilei diya ebiliso. Bei, gadeebugu oso dia goo tokenee ee woola eligiyaga. ²¹ Esino edebeeyo Godeeye goomoga goo ee tomo siloga, diba gadeebugu mapoo sibilei ebileime. Bei, gadeebugu oso dia goo ee yilige buguga, goo susuga diayo moodoo ee Godeeye kitulugu maga ka moodoodoo doloso edebeeyo gooleedaiso.”

Yonee odoe howo oluguli oso Yesuwo goo taka

²² Osoloso goo hagosu dileso koodobume, Yesuye o hamamee dili odoe sabolo Yelusalem poogoloso see Yudiya mi toowa ee ma kulodu mi pepooko abo mapoo diso. Diba omapoo dileso dobolone odoe howo olugumeleeso. ²³⁻²⁴ Esino Yonee yo neliga moso ma kulodu tooselega badolone, Salim mi koola mapoo Ainon mi mapoo yayo odoe howo oluguso. Bei, mi omapoo howo toowa meleega, odoe susuga diba Yoneeye howo olugulame yimapoo sibumeleeso. ²⁵ Egeesee semelee biame omapoo Yonee o hamamee dili odoe aboso Yu odoe dia adaga dia goo ee dodolone dee sabolo, homo sabolo, osoloso bi abo hapeli goo maga Yu odoe hee sabolo toso agadigaso. ²⁶ Osoloso diayo sibileso Yonee mapoo egeesee takaso, “Eligili odoe, daga Yoden howo hodiokoo odoe nobolo hodobo badebei ee no gooleedoo. Esiga nayo odoe egeeyo goo imapoo takemeni oso odoe howo ka olugumoloso. No ege, odoe susuga oso no poogoloso see yimapoo ka duso,” dee takaso.

²⁷ Esino Yoneeye egeesee takaso, “Edebeeyo eyo goolee goo hee moodoolai tebile. Esino Godeeye yimapoo kitulugu teneega, yo goo egee moodoolai ee tebileiso. ²⁸ Esiga ayo nimapoo takolone, a

Kelisonee, dee taka goo ee niba olo duso. Esino a wulo o eli moodoolame malalo diye di odoe ee aso. ²⁹ Soboso giso obuoga, yo olo giso egeeyo. Odoe giso ido peli ee omapoo tobudulone, giso siba-beleso hameliso. Osoloso gisoso peledoboloso to taka ee duloso yo diya goomegeliso. Egeesi ma kulodu odoe giso ido peli masi ee aso. Esiga a epedee diya goomoga sabolo ka badoso. ³⁰ Esiga Kelisoye toowa dolone, nei ayo pepooko dolone badalai tekepo.

³¹ Esiga Kei mi ma dokodooga simi odoe oso odoe susuga dagadileso ka badoso. Esino mipoo hamapoo soomagoo ee mi odooso. Esiga yo wulo mipoo hageeyo goo ee takomo sili. Esino Kei mi ma dokodooga simi odoe yayo goo susuga diya dagadileso ka badoso. ³² Osoloso yayo egei goo sabolo osoloso yayo du goo ee takeliso. Esino odoe heeso o to mapoo tei koo teli. ³³ Esino odoe agayo o to duloso tei too goo oso Godee yo tei goo takeli dolone ka eligiso. ³⁴ Esiga Godeeye diye di odoe oso Godee maga to toloso takomo siliso. Bei, Godeeye o Dio Tei su goodegelega yimapoo olo teneeso. ³⁵ Godeeye Owolo sooloo dolone goo susuga ee yayo wiligi doloso badalame kitulugu yimapoo olo teneeso. ³⁶ Esiga odoe agayo Owolo mapoo tei toga, yo badoboso kookaiyo gie badeli talaiso. Esino odoe agayo Owolo mapoo mesile poogoga, yo badoboso kookaiyo gie badeli talaime. Esino Godeeyo kamana goo oso yimapoo kookaiyo osee malaiso.”

4

Yesu dio Samaliya sobo dio

¹ Yesuye howo olugu odoe oso diya bei molone, yima hamamee deedeeso. Osoloso diayo Yoneeyo hamamee dili odoe ee dagadi goo ee, Pelisi odoe diba duso. ² Esino

Yesuye odoo howo olugumo sile. Hedebe o hamamee dili odoo oso odoo howo ka olugumo silee. ³ Esino Yesu yo Pelisi odoo oso o goo gooleedoo goo ee yo olo duloso, Yudiya mi poogoloso see Gelili mi mapoo wedi diso.

⁴ Osoloso yo Gelili mi mapoo wedi dulone, Samaliya mi domo abaga dili eli omaga diso. ⁵ Yesuye Samaliya mi mapoo sibilesa mi edebeeyo bia Saika deli mapoo peledabaso. Esiga Saika mi edebeeyo bia hagee mi hee daga hoogoo Yekobeeye owolo Yosep mapoo tenee eyo koola omapoo moloso. ⁶ Esiga Yekobeeyo howo ou omapoo osee meleeso. Egeesi ma kulodu Yesu yo mi eli sage simiga kwasime, howo ou koola ogolone omapoo badebeiso. Biame egee osoko olo oo domo taba mapoo egeesee ka see.

⁷⁻⁸ Osoloso Yesu o hamamee dili odoo ee edebeeyo bia mi mapoo nei neiso talame dime, Samaliya sobo howo ou omapoo howo kalame simiso. Eseme Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Nayo a howo keenee,” diso.

⁹ Esino sobo egee yayo taka to ee duloso dio diso. Bei, Yu odooso Samaliya odoo maga peegooga booloogamo silesibiliso. Eseme sobo ogoso Yesu mapoo egeesee takaso, “Nayo kasi maga amapoo howo keenee dee ka takala? Bei, no Yu odoo. Esino a Samaliya sobo,” dee takaso.

¹⁰ Eseme Yesuye nei yimapoo egeesee takaso, “Nayo Godeeye wulo egee tenemolo goo ee gooleedoloso, odoo namapoo howo hoowa mo goo ee, no gooleedoloso badebei diepi, nayo amapoo kookaiyo gie badeli teneli howo ee hoowali. Osoloso nayo amapoo hoowa diepi, ayo nei namapoo howo egee teneli,” diso.

¹¹ Eseme sobo ogoso nei Yesu mapoo egeesee takaso, “Wiligi

odoo, no gie badeli teneli howo ee kamapoo keelaiyo? Osoloso namapoo ou howo keli me. Osoloso howo ou hagoonosee diya gooboodomou. ¹² Esiga ibada amawe Yekob pepooko dolone see nayo toowa dalame ka sala? Bei, ibada amawe Yekobeeye howo hagee ka ou, osoloso yayo owolo dio sabolo osoloso o be sabolo howo ou hedebe hagee naliso. Osoloso yayo howo ou hagee imapoo poogoo diso.”

¹³ Eseme Yesuye nei yimapoo egeesee takaso, “Edebeeyo howo ou hamapoo howo naga, diba see howo nala pagalaiso. ¹⁴ Esino odoo agayo howo ayo hagee keenee ee naga, yo see howo nala pagalaime. Esiga kookaiyo gie badeli teneli howo ayo yimapoo tenelai oso yima kulodu howo ou masi molone, yimapoo badoboso kookaiyo gie badeli ee tenelaiso.”

¹⁵ Eseme sobo ogoso nei yimapoo egeesee takaso, “Wiligi odoo, nayo egee takoo howo egee amapoo tenee, a hamamee see howo nala pegelega pagalame. Osoloso hamamee a hamapoo see howo kala sibilega pagalame,” dee takaso.

¹⁶ Eseme Yesuye yimapoo egeesee takaso, “No dilesa nomo ido sibe,” diso.

¹⁷ Eseme sobo ogoso nei yimapoo egeesee takaso, “A giso me,” diso.

Eseme Yesuye nei egeesee takaso, “Nayo takolone, no giso me, dee egee takoo tei goo takoo. ¹⁸ Bei, no daga giso dee tiadoo egeesi mapoo obiaso. Esino giso epedee nobolo hagee bado ee tei nomonee. Esiga nayo egee takoo, tei goo takoo,” dee takaso.

¹⁹ Eseme sobo ogoso nei yimapoo egeesee takaso, “Wiligi odoo, a gooleedo, no Godee maga to tolosa kokodo takomo sili odoo hee nosodoo. ²⁰ Samaliya bia

ibada amawe dio oso mubi hagee ma dokodoo Godeeyo hu dokodoo poudiliso. Esino Yu odoo niyo takolone hedebe Yelusalem mi mapoo Godeeyo hu dokodoo ka poudilei tekepo dee takeliso. Esiga nayo amapoo takee, mi tekepo kamapoo iyo Godeeyo hu dokodoo ka poudileiyo?" dee takaso.

²¹ Esememe Yesuye nei yimapoo egeesee takaso, "Emegei, no mo to mapoo tei te. Edebeeyo Ma Godeeyo hu dokodoo poudalame Yelusalem mapoo osoloso mubi hamapoo sibilega pagalai biame ee olo siboso. ²² Samaliya odoo niyo goomoga poudili goo ee niba gooleede. Esino Yu odoo iyo goomoga poudili goo ee iba gooleedooso. Bei, gie badeli pidili odoo ee hedebe Yu odoo imaga sibileiso. ²³ Esiga biame olo siboso, esino biame ee olo simiso, tei yimapoo goomoga poudili odoo oso Dio Tei oso kitulugu maga, osoloso tei goo maga, Ma Godee mapoo goomoga poudalame. Bei, Ma Godeeye goo hageesi maga yimapoo goomoga poudili odoo omapoo diya goomegeliso. ²⁴ Godee yo Dio. Osoloso yimapoo goomoga poudili odoo oso Dio Tei maga, osoloso tei goo maga yimapoo goomoga ka poudilei tekepo," dee takaso.

²⁵ Esememe sobo ogoso nei yimapoo egeesee takaso, "A gooleedooso, Mesaya edebeeyo takolone Keliso deli ee sibileiso. Osoloso yayo sibilesi imapoo goo susuga medee eligileiso," diso.

²⁶ Esememe Yesuye nei yimapoo egeesee takaso, "Odoe ee Mesaya aso, nobolo to egee komolo," dee takaso.

²⁷ Egeesee semelee mapoo Yesuwo hamamee dili odoo oso edebeeyo bia mi ee ma kuloduga

wedi sibilesi egeino, Yesuye sobo sabolo to komolome, diya dio diso. Esino odoo heeso sobo omapoo woosolone, no ogoo goomogolo, dee takele. Osoloso odoo heeso Yesu mapoo woosolone, nayo kasalame sobo sabolo to ka kamalala, dee takele.

²⁸ Osoloso sobo oso o ou howo keli omapoo magoloso see o moso bia takalame see wedi diso. ²⁹ Sobo ogoso dileso egeesee takaso, "Niba odoo hee hagee agalame sibe. Yayo goo ayo moodoo susuga ee takaso. Esiga odoo egee Keliso malaiso."

³⁰ Esememe moso bia susuga Yesu agalame diyadeeso.

³¹ Odoe susuga Yesu agalame sibadaga molome, Yesuwo hamamee dili odoo oso Yesu mapoo egeesee takaso, "Eligili odoo, no nei ne," diso.

³² Esino Yesuye dimapoo egeesee takaso, "A nei moloso. Esino nei ayo nali ee niba gooleede," dee takaso.

³³ Esememe Yesu o hamamee dili odoo oso diesono egeesee takaso, "Odoe heeso yimapoo nei tenee bele?" dee takaga meleeso.

³⁴ Esememe Yesuye dimapoo egeesee takaso, "Mo nei ee Godeeye goomoga goo talai goo oso. Osoloso yayo a diye diso, tou yayo amapoo tenee ee tomo dimeleso hoo poogoo mapoo hosudalame.

³⁵ Niyo egeesee takeliso, 'a bakadio bakadio di poogoloso nei howo segei tala dileiso,' dee takeliso. Esino ayo nimapoo taka. Niba howo puo ogoloso nei howo segei* mapoo ege. Bei, epedee hagee nei telegee ee talai biame hagosu. ³⁶ Esiga nei howo segei teli odoo oso dia tou eyo nei epedee hamapoo toso. Osoloso diayo odoo ee homokoko masi gooloogaloso tosibilesi kookaiyo gie badeli talai

* **4:35:** nei howo segei - Yesuye wudu taka hagee tei neidee eyo goo maga takele. Esino edebeeyo Godeeyo to tekepo takomo dilei goo sabolo, osoloso odoo Godee mapoo gilimado sibilei goo ee wudu taka.

mi mapoo mooloogoo mageliso, nei howo segeli odoosabolo, osoloso nei howo segei teli odoosabolo hodobo goomogalame. ³⁷ Egeesi ma kulodu toso hagee takoo ee tei takooso, ‘Odoosabolo nei howo segeliso. Osoloso see odoosabolo nei howo segei ee teliso.’ ³⁸ Esiga a niyo nei howo segele poogoo mi mapoo nei howo segei ee talame diye diso. Bei, mi mapoo odoosabolo daga tou toowa tooso. Esino see niyo dileso talaiso.”

Samaliya odoosabolo tei too

³⁹ Samaliya soboso dileso o odoosabolo takolone, “Goo susuga ayo moodoo ee yayo amapoo taka,” dee takeme, Samaliya odoosabolo susuga mi mapoo debeli oso to hagee duloso Yesu mapoo tei tooso. ⁴⁰ Osoloso diayo sibilesos Yesu mapoo egeesee takaso, “No epedee ibolo hodobo hamapoo badebee,” diso. Esemes Yesu yo biame bakadio dibolo hodobo amapoo badebeiso. ⁴¹ Egeesi ma kulodu odoosabolo susuga oso to yayo taka ee duloso yimapoo tei tooso. ⁴² Esemes diayo sobo amapoo egeesee takaso, “Nayo daga Yesuwo goo ee imapoo takeme, nee to duloso tei tooso. Esino iba epedee yayo takooga iso duloso tei toso. Esiga iba gooleedoosabolo, odoosabolo hagee mi odoosabolo susuga dia gie badeli pidili odoosabolo,” diso.

⁴³⁻⁴⁴ Egeesi ma kulodu Yesu eyo daga egeesee takaso, “Godee maga to tolosos kokodos takomos sili odoosabolo ee tei o moso bia oso goweliso,” diso. Yesu biame bakadio Samaliya mi mapoo badobosos see Gelili mapoo diso. ⁴⁵ Osoloso yo Gelili mapoo sibilesos peledoboome, edebeeyo yo ido diso. Bei, diba nosees Yesu Yelusalems mapoo Gababia wo ne biame mapoo goo susuga yayo moodoo ee diba egeiga.

Yesu gamalee odoosabolo eyo owolos tekepo pa

⁴⁶ Osoloso Yesu Gelili mi toowa amapoo badolone see Kana mi pepooko mapoo diso. Daga mi mapoo howodee ee see yayo wain i palame moodoosabolo.

Biame amapoo Kapeniyoos mi mapoo gamalee odoosabolo heeyo gisos holo paiye badebeiso. ⁴⁷ Esino gamalee odoosabolo ogoos Yesu Yudiya mi maga see Gelili mi mapoo simi goo ee duloso Yesu mapoo diso. Yo dileso howolone egeesee takaso, “Mo holo paiyos talame badosabolo. Esiga nayo mo holo tekepo palame Kapeniyoos mi mapoo abolos sibe,” dee takaso.

⁴⁸ Esino Yesu yimapoo egeesee takaso, “Niyo ayo goo toowa opusomos di moodoo ee egelega poogoo, amapoo tei talaime,” dee takaso.

⁴⁹ Esemes odoosabolo ogoos nei Yesu mapoo egeesee takaso, “Wiligi odoosabolo, mo holo teyaga, nayo saga sibilesos yo tekepo palame moodoo,” diso.

⁵⁰ Esino Yesu yimapoo egeesee takaso, “No see wedi di. Nee holo wedileiso,” diso.

Esemes odoosabolo yo Yesuwo to duloso tei tolosos see o mi mapoo wedi diso. ⁵¹ Osoloso yo see elis domopoo osee dimolome, o tou teli odoosabolo sibilesos yimapoo egeesee takaso, “Nee holo olos weidilosos badosabolo,” dee takaso.

⁵² Esemes odoosabolo ogoos nei dimapoo egeesee takaso, “Osokos howo domo kamapoo molome, yo kekebisa ka koododiala?” diso. Esemes diayo nei yimapoo egeesee takaso, “Eiyo osokos olos wudu magoo mapoo ka koododia,” diso.

⁵³ Esemes odoosabolo yo gooledolos egeesee gooleebugusos, bei, eiyo osokos howo hedebe amapoo Yesu yimapoo takolone, “nee holo weidileiso,” dee taka goo ee gooleebugusos. Esemes odoosabolo susuga o

moso kulodu debeli sabolo osoloso yibolo Yesu mapoo tei tooso.

⁵⁴ Esiga Yesuye Yudiya mi maga see Gelili mi mapoo sibilesa goo toowa opusomo di moodoo hagoso olo bakadio diso.

5

Yesuye Betesada howo sawwili ou mapoo odoo hee tekepo moodoo

¹ Osoloso goo hagoso dileso koodobume, Yu odooso wo nali hee nalame Yelusalem mapoo polome, Yesu yinosee omapoo palaso. ² Esiga Yelusalem mi beele mapoo osulu hee Sipi Be Osulu deli meleeso. Osoloso ee ma kulodu howo sawwili dadabaya ou toowa meleeso. Howo sawwili dadabaya ou o hu ee Yu odoo dia toso takolone Betesada deliso. Osoloso howo ou pee mapoo hau pooba dee tiadoo egeesi meleeso. ³⁻⁴ Egeeseelone odoo paigiga sabolo, osoloso odoo howo neliga sabolo, osoloso odoo kido todobia sabolo, osoloso odoo su kakawa poogoo sabolo hau omapoo tieseliso. [Osoloso diba omapoo tiesamolone, biame abo mapoo Godeeyo momaiye heeso sibilesa howo egee wolabeleso bolone osee tiesameliso. Bei, momaiyeso howo wolomeleso koodobuoga, odoo daga malalo howo ee ma kulodu meili odoo ee tekepo peliso.] ⁵ Egeeseelone giso hee dugo 38 ee ma kulodu paiye melee onosee hau omapoo badebeiso. ⁶ Odoo daga yayo hoogoo pailoso badebei Yesuye ogoloso yimapoo egeese takaso, “No see weidilei goomogolo?” dee takaso.

⁷ Esem e odoo ogoso yimapoo nei egeese takaso, “Wiligi odoo, howo weeleega, a pidilame ido meilei odoo hee me. Bei, a meilame seega, odoo heeso malalo meiliso,” dee takaso.

⁸ Esem e Yesuye yimapoo egeese takaso, “No toboloso nee kida tolosa di,” diso.

⁹ Osoloso biame omapoo odoo egee see olo tekepo poloso o kida tolosa diso. Esino goo hagoso peledaba ee Yu odoo dia hasali biame omapoo ka peledaba. ¹⁰ Esem e Yu odoo dia wiligi odoo tebisa oso odoo hagoso o kida tolosa di ee ogoloso yimapoo egeese takaso, “Hasali biame hamapoo odoo heeso o kida tolosa dilei tei,” dee takaso.

¹¹ Esem e odoo ogoso nei egeese takaso, “Odoo a tekepo pa oso amapoo takolone, mo kida tolosa di, dee takeme a ka di,” diso.

¹² Esem e diayo yimapoo nei egeese takaso, “Odoo agayo namapoo takolone, nee kida tolosa di, dee ka takala?” dee takaso.

¹³ Esino odoo yo tekepo pa ee yo medee kibiya gooleede. Bei, odoo susuga oso diya mooloogoodeme, Yesu yo mooloogoodoo ee ma kulodu esigaboodooso.

¹⁴ See hamamee Yesuye odoo egee tei moso tegei ma kulodu badebei ogoloso yimapoo egeese takaso, “No, no medee goolee, no epedee olo tekepo paso. Esiga no see goo tokenee na te. Nayo goo tokenee see tobu tomo siloga, goo tokenee toowa see namapoo peledabeyaga,” dee takaso. ¹⁵ Esem e odoo ogoso dileso Yu odoo dia wiligi odoo dimapoo takolone egeese takaso, “Yesuye a tekepo ka pa,” diso.

¹⁶ Egeesi ma kulodu Yesuye Yu odoo dia hasali biame mapoo goo hageese teme, Yu odoo dia wiligi odoo tebisa oso komonolone yimapoo hegi goo tenelame bei mooloogooso. ¹⁷ Esino Yesuye dimapoo egeese takaso, “Mo Ma biame susuga tou tomoloso. Esiga anosee biame susuga tou ka tomoloso,” diso.

¹⁸ Yesuye to egeesee takeme, nei diayo yo wooloomalame diya goomogaso. Bei, yayo hedebe Yu odoo dia hasali biame ee gababile, esino yayo takolone, Godee yo tei Ama, dee taka goo omaga, eyo nediliyo yo Godee sabolo hodobo teiba neme.

Godeeye kitulugu Owolo Yesu mapoo tenee

¹⁹ Esiga Yesuye Yu odoo dia wiligi odoo tebisa mapoo egeesee takaso, “Ayo nimapoo taka. Owolo ayo mawo goomoga goo hee talai tebile. Esino Owolo ayo hedebe Maye teli goo ee ogoloso anosee goo ee teliso. ²⁰ Maye Owolo a diya sooloo dalaga, goo yayo teli susuga ee Owolo amapoo eligiliso. Esem niyo Owolo ayo goo moodoo ee ogoloso hoowoolame, Maye amapoo goo diya toowa moodolai eligileiso. ²¹ Egeesi ma kulodu Maye odoo wedia hogogaduloso see gie badeli egee tenemolo, egeesee solone, Owolo ayo odoo mawo goomoga mapoo gie badeli ka tenemoloso. ²² Esiga Maye odoo goo koo midili. Esino yayo Owolo amapoo kitulugu olo teneeso, ayo odoo susuga dia goo ee midilame. ²³ Egeesi ma kulodu Maye goo egee moodooso, odoo susuga oso Ma mapoo goomogolone o hu dokodoo poudalame. Osoloso diayo Owolo amapoo goomogolone mo hu onosee dokodoo ka poudalame. Esiga odoo agayo Owolo amapoo goomoga poudilega badoga, yo Ma Godee a diye di odoo mapoo goomoga koo poudoso.

²⁴ Esiga ayo nimapoo ka taka. Mo to duloso a diye di odoo mapoo tei teli odoo ee badoboso kookaiyo gie badeli olo tooso. Odoo egeesee seli ee o goo tokenee eyo nei talame. Yo teli maga dagadileso see gie badeli mapoo badoso. ²⁵ Esiga ayo nimapoo ka

taka. Biame oso sibileiso, esino biame ee olo simiso, odoo tei telega wedia oso Godeeyo Owolo mo to dulei. Egeesi ma kulodu edebeeyo mo to duloso tei toga, yo badoboso kookaiyo gie badeli talaiso. ²⁶ Bei, Ma yo gie badeli eyo bei yoso. Esiga Owolo ayo gie badeli eyo bei doloso badalame, yayo kitulugu amapoo olo teneeso. ²⁷ Osoloso Maye Owolo amapoo kitulugu olo teneeso, ayo odoo susuga dia goo ee midilame. Bei, a Odoo Holo.

²⁸ Esiga ayo taka to hagee duloso niba haga na dio di. Bei, biame oso sibileiso, odoo wedia dia bi mapoo egee tiesamoloso oso Odoo Holo mo to duloso dia bi maga hogogadileiso. ²⁹ Egeesi ma kulodu goo tekepo tomo sili odoo diba badoboso gie badeli talame hogogadileiso. Esino goo tokenee tomo sili odoo diba dia goo tokenee eyo nei talame hogogadileiso. ³⁰ Ayo goo mawo goolee ee tomo silei tebile. Bei, Ma a diye di oso goo midilei goo amapoo takooga, ayo goo egeesi ka midili. Esiga ayo goo midili ee diya tekepo. Bei, ayo mawo goomoga goo koo tomo sili. Esino ayo hedebe odoo a diye di oso goomoga goo ee ka tomo siloso.

Yesuwo goo taka

³¹ Esiga ayo hedebe mo goo maga takooga, edebeeyo mo to mapoo tei talai goo eyo bei mauwe dalaiso. ³² Esino mo Maye mo goo maga takomoloso. Bei, a gooleedoo, yayo mo goo maga egee takoo, ee tei takooso.

³³ Esiga niyo odoo abo Yonee mapoo diye diso. Esem yayo dimapoo tei goo takaso. ³⁴ Esino edebeeyo mo goo maga tei goo egee takoo goo ee tei beleso, a medee koo gooleeso. Esino niyo gie badeli talame ayo goo susuga hagee nimapoo takaso. ³⁵ Yonee yo keme masi gadeebugu nimapoo teneeso. Esiga niyo biame deiyepo

ee ma kulodu gadeebugu sabolo dabalame diya goomogaso.

³⁶ Esiga Yoneeye mo goo maga tei goo takomo siliso. Esino tou ayo temeleso hosudalame Godeeye amapoo tenee oso Yoneeye mo goo takomo sili ee dagadiso. Bei, tou ayo tomo sili oso Maye a diye di goo ee ka eligiso. ³⁷ Osoloso mo Maye a diye di oso mo goo maga tei goo ka takooso. Esino niyo to yayo taka ee dule, osoloso o mudu egele. ³⁸ Esiga niba Godeeyo to duloso nibada sooloo ma kulodu tei koo teli. Bei, niyo Maye diye di odoo amapoo tei koo teli.

³⁹ Niyo Godeeyo to booka mapoo hogugu medee hesigaloso gooleedoloso dobolone, nei to oso nimapoo gie badeli tenelaiso doloso doso. Esino niyo to hesiga ee mo goo takeli. ⁴⁰ Esino ayo nimapoo gie badeli tenelame seega, niyo amapoo sibilei koo goomegeli.

⁴¹ Osoloso niyo see mo hu dokodoo poudilei, ayo haga koo gooleeso. ⁴² Bei, a gooleedooso, niyo nibada sooloo ma kulodu Godee goolee mauwe. ⁴³ Esiga ayo mo Ma Godeeyo hu maga simiso. Esino niyo a koo goomogoso. Esino edebeeyo eyo goolee o hu maga siboga, niyo odoo egee goomogolone yo idiliso. ⁴⁴ Esiga niyo wulo edebeeyo nibada hu dokodoo poudilei goomogolone debeliso. Esino Godee hedebe yayo nibada hu ono dokodoo poudalame, niyo ki koo kituluguli. Esiga niyo amapoo kasee tei talaiyo?

⁴⁵ Esiga ayo Mayo mudugiyopoo niba odoo tokenee dee takeeya dee na goolee. Niyo goolee, Moseseeye niba pidilei gooleeso. Esino yayo Mayo mudugiyopoo niba odoo tokenee dalaiso. ⁴⁶ Egeesi ma kulodu niyo Moseseeye taka to mapoo tei too diepi, niba ayo taka to mapoo tei teliyo. Bei, Moseseeye mo goo

ee Godeeyo to booka mapoo ka hogugu. ⁴⁷ Esino niyo Moseseeye to hogugu mapoo tei telega ka doso. Esiga niyo to ayo hagee takoo mapoo kasee tei talaiyo?"

6

Yesuye odoo 5000 mapoo nei pi (Matiyu 14:13-21, Maka 6:30-44, Luka 9:10-17)

¹ Esemé goo hagoso dileso koodobume, Yesu yo see Gelili abei hodiokoo du maga dalo soowaso. Gelili abei hageeyo hu hee ee Taibiliyes deliso. ² Egeeseelone Yesuye goo toowa opusomo di moodoolone, odoo paigiga susuga tekepo moodoo demelee maga, odoo mooloogoodoo toowa oso goo egee ogoloso yima hamamee mili diyadeeso. ³ Esemé Yesuye o hamamee dili odoo sabolo mubi ma dokodoo peleso debeiso. ⁴ Osoloso biame omapoo Yu odoo dia Gababia wo nali biame ee olo koola tabaso.

⁵ Biame omapoo odoo mooloogoodoo toowa oso yimapoo sibadee ee ogoloso Yesuye Pilipi mapoo egeese takaso, "Iyo nei moleeso kamapoo toloso odoo susuga hamapoo ka pileiyo?" diso. ⁶ Esiga Yesuye odoo hagee bia dimapoo moodolai goo ee yo olo gooleedoloso badolone, see wulo Pilipiye tei too ee agalame yimapoo egeese ka taka.

⁷ Esemé Pilipiye nei egeese takaso, "Odoosusuga hagee bia dimapoo iyo nei toloso pilei ee, molee toowa kamapoo talaiyo? Bei, edebeeyo odoo susuga hagee bia nei pilame molee talame biame 200 ee ma kulodu tou toowa toga, molee oso odoo hedebe hedebe di mapoo wulo nei pepooko pilei tebileime," dee takaso.

⁸⁻⁹ Esemé Yesu o hamamee dili odoo hee Saimon-Pitayo omolo Enduluye Yesu mapoo egeese

takaso, “Hagee ma kulodu giso holo heeso wo si dee tiadoo sabolo osoloso di bakadio sabolo toloso badoso. Esino nei pepooko hagoso odoo susuga ee pilei tebile,” diso.

¹⁰ Esemé Yesuye o hamamee dili odoo dimapoo egeesee takaso, “Odoo susuga hagee bia bulume doloso takee,” diso. Mi omapoo obu bouwe meleeso. Esemé odoo susuga go domo omapoo bulumaso. Egeesi ma kulodu hedebe gisowe hesiga ee 5000 egeesi tugodooso. ¹¹ Esemé Yesuye wo si toloso Godee mapoo goomoga to takoloso, wo si popeiloso odoo susuga mapoo piso. Osoloso di bakadio toloso goo hedebe o egeesi moodooso. Esemé odoo susuga oso nei egee naloso diya edigaso.

¹² Diba nei naloso oduguloso doboome, Yesuye o hamamee dili odoo dimapoo egeesee takaso, “Nei abo poogoo susuga ee misigamo di. Nei abo wulo gamenee peegeeyaga,” diso. ¹³ Esemé wo si dee tiadoo odoo susuga oso naloso abo poogoo ee, Yesu o hamamee dili odoo oso misigamo dilesa bou tegei 12 egeesi metamagisaso.

¹⁴ Odoo susuga oso Yesuye goo toowa opusomo di moodoo hagee ogoloso egeesee takaso, “Tei takoo, odoo hagee Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo iyo sibileiso doloso bolone debei odoo ee hagosodoo,” dee takaga meleeso. ¹⁵ Esemé Yesuye dia wiligi odoo tabalame, Yesu mapoo sibileiso seselame gooleemelee goo ee, yo olo gooleedooso. Esino Yesuye olo ogoloso diba poogoloso see obusomo mubi ma dokodoo palaso.

Yesuye howo ma dokodooga di (Matiyu 14:22-33, Maka 6:45-52)

¹⁶ Olo habedee mapoo Yesu o hamamee dili odoo oso yo balame abei mapoo mouso. ¹⁷ Esino

Yesu sibilega molome olo neli-gaso. Esemé diba dia du mapoo to-boloso Kapeniyyum mi mapoo dalo soowaso. ¹⁸ Diba sudaso olo sulugamo diyadaga molome, i toowa simi oso howo ki toowa simiso. ¹⁹ Diba eli sage 5 kilomita egeesi diyadaga molome, Yesuye howo ma dokodooga dimapoo sibume egeiso. Esemé diba diya obulone dio diso. ²⁰ Esino Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Niba haga na ebi. Ayo siba,” diso. ²¹ Esemé diayo goomoga sabolo yo dia du ma kulodu dabeegee diso. Egeesee semelee mapoo haga booloogelega mi diayo di omapoo peledoboloso dia du omapoo oluguso.

Yesu yo wo gie badeli teneli

²² Biame hee mapoo Yesuye nei pi odoo susuga oso du dali hedebe omapoo meileso Yesu bameleeso, daga omapoo du hedebe meleega, diayo goolee Yesu omapoo badaba bele dolone. Bei, Yesu o hamamee dili odoo dibusomo daga malalo du egee toloso dime diayo egeiga. ²³ Esemé biame domo omapoo odoo du abo maga Taibiliyes mi maga sibileso odoo mooloogoodo toowa oso debei mapoo peled-abaso. Daga mi koola omapoo Yesuye Godee mapoo goomoga to takoloso odoo susuga mapoo nei piso. ²⁴ Esino diayo omapoo egeino, Yesu sabolo o hamamee dili odoo sabolo me neme, see diayo du omaga Yesu esilame Kapeniyyum mi mapoo soowaso.

²⁵ Diayo abei daloso Kapeniyyum mi mapoo peledoboloso Yesu ogoloso yimapoo egeesee takaso, “Eligili odoo, no kopolone hamapoo ka simiyo?” dee takaso.

²⁶ Esemé Yesuye nei egeesee takaso, “Ayo nimapoo taka. Niyo a esiamo simi egee, ayo goo toowa opusomo di moodoo ee egeiga, niyo a ka esiamo sibile. Esino niba ayo nei pime ne oso diya edigaga,

niyo wulo a ka esiamo simidoo.
 27 Esiga niba nei saga me pegeli egeesi haga na esiamo silesibe. Esino niba kookaiyo moloso osee meli nei ono ka esiamo silesibe. Odo Holo ayo nei hagee nimapoo tenelaiso. Bei, Ma Godeeye Owolo ayo goo hagee talame amapoo kitulugu olo teneeso.”

28 Esem diayo nei egeese takaso, “Godeeye iyo ogoo goo talame diya ka goomogosomo?” dee takaso.

29 Esem Yesuye nei dimapoo egeese takaso, “Godee yo goomogoso, yayo diye di odoo amapoo tei talame.”

30-31 Esem odoo mooloogoodoo oso yimapoo egeese takaso, “Iyo namapoo tei talame, nayo ogoo goo toowa opusomo di ka moodolaiyo? Bei, Godeeyo to booka mapoo hogugu oso takolone, ibada amawe dio oso miwe poogoo mi mapoo silesibume, Moseseeye Kei mi ma dokodooga wo mana deli* ee diayo nalame teneliso. Esiga Moseseeye ibada amawe dimapoo goo hagee moodooso. Esino iyo namapoo tei talame, nayo imapoo ogoo goo moodolaiyo?” dee takaso.

32 Esem Yesuye nei dimapoo egeese takaso, “Ayo nimapoo taka. Moseseeye nibada amawe dio mapoo Kei mi wo ee tenele. Esino mo Maye dimapoo wo egee ka tene. Goo hedebe egeesi masi, yayo Kei mi ma dokodooga tei wodee ee nimapoo ka tenemoloso.
 33 Esiga Godeeyo wo Kei mi ma dokodooga mi hamapoo sibeye dee taka ee aso. Bei, ayo mi odoo mapoo gie badeli ka tenemoloso.”

34 Esem nei diayo yimapoo egeese takaso, “Wiligi odoo, biame susuga gie badeli wo egee

nayo imapoo tenemelee,” dee takaso.

35 Esem Yesuye egeese takaso, “Gie badeli teneli wo aso. Esiga odoo agayo amapoo siboga, yo see hodileime. Osoloso odoo agayo amapoo tei toga, yo see howo nala pagalaime. 36 Daga ayo nimapoo takolone, goo toowa opusomo di ayo moodoo ee niyo olo egeiso, dee takaso. Esino niba amapoo tei koo to. 37 Odo mo Maye amapoo tenee oso amapoo sibileiso. Esiga dima kulodu odoo hee ayo pee-goo habigileime. 38 Bei, ayo Kei mi ma dokodooga mi hamapoo simi egee, mawo goomoga goo ee talame ka sibile. Esino mo Ma, a diye di odoo oso goomoga goo ee talame ka simi. 39 Egeesi ma kulodu yayo goomoga goo ee hagoso. Odo yayo amapoo tenee dima kulodu ayo hedebe osugob-alai, yo koo goomogoso. Esino hamameedee biame mapoo ayo diba wedia maga see gie badeli talame hogogadileiso. 40 Bei, mo Ma yo goomogoso, odoo agayo Owolo a ogoloso amapoo tei toga, diba badoboso kookaiyo gie badeli talaiso. Osoloso hamameedee biame mapoo ayo diba wedia maga see hogogadileiso.”

41 Egeese semelee biame omapoo Yesuye takolone, “A Kei mi ma dokodooga simi wo aso,” dee takeme, Yu odoo oso duloso komonolone to boowaso. 42 Esem diayo egeese takaso, “Odo hagee Yosepeeyo owolo Yesuso. Esiga ama dio owee dio, iba gooledoo. Esino yayo takolone, yo Kei mi maga simi, diso. Yayo kasalame egeese ka takayo?” dee takaso.

43 Esino Yesuye nei dimapoo egeese takaso, “Nima kulodu to boowa egee molo omapoo koodobie. 44 Bei, edebeeyo

* **6:30-31:** Yu odooso dugo 40 ee ma kulodu miwe poogoo mi mapoo silesibume, Godeeye wo mana deli hagee diayo nalame teneliso. Mana deli hagee, wo masi heliye pepooko dooboo hadali.

eyo goolee amapoo sibileime. Esino Ma a diye di oso amapoo sibilame gi odoo oso amapoo sibileiso. Osoloso hamameedee biame mapoo ayo yo ta maga see hogadileiso. ⁴⁵ Osoloso Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo heeso egeesee hoguguso, 'Godeeye odoo susuga eligileiso,' diso. Esiga odoo agayo Mayo to duloso yimaga goo gooleedoga, diayo amapoo sibileiso. ⁴⁶ Odoo heeso Ma egele. Esino hedebe Ma Godee maga simi odoo ayo Ma egeiso. ⁴⁷ Esiga ayo nimapoo taka. Amapoo tei too odoo yo olo badoboso kookaiyo gie badeli tooso. ⁴⁸ Gie badeli teneli wo ee aso. ⁴⁹ Esino nibada amawe dio oso miwe poogoo mi mapoo dobolone, wo mana deli ee nolone debeiso. Esino wo mana deli ee nali odoo egee bia olo wediaso. ⁵⁰ Esino wo hagee Kei mi maga simi. Esiga wo hagee naga odoo egee bia wedileime. ⁵¹ Kei mi ma dokodooga simi gie badeli teneli wo ee aso. Esiga edebeeyo wo hagee naga, yo badoboso kookaiyo gie badalaiso. Osoloso wo ayo tenelai egee molo ee mo hwei, mi odoo oso gie badeli talame."

⁵² Esemé Yu odooso to hagee dulo dima kulodu to boowoolone egeesee takaso, "Odoó hagosó o hwei iyo nalame kasee tenelaiyo?" dee takaso.

⁵³ Esemé Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, "Ayo nimapoo taka. Niyo Odoo Holo mo sawo sabolo osoloso mo hwei sabolo nelega poogooga, niba gie badeli talaimé. ⁵⁴ Esiga mo hwei sabolo osoloso mo sawo sabolo nali odoo, diba badoboso kookaiyo gie badeli talaiso. Osoloso hamameedee biame mapoo ayo diba wedia maga see hogogadileiso. ⁵⁵ Mo hwei sabolo osoloso mo sawo ee tei nei dee oso. ⁵⁶ Egeesi ma kulodu mo hwei sabolo osoloso mo sawo sabolo nali odoo oso

abolo hedebe doloso ka badoso. Osoloso anosee dibolo hodobo badoso. ⁵⁷ Esiga Ma a diye di oso gie badoga anosee ka badoso. Esiga mo hwei sabolo osoloso mo sawo sabolo nali odoo oso amaga gie badeli talaiso. ⁵⁸ Egeesi ma kulodu a nibada amawe diayo namo silee wo egeesinee. Bei, diayo wo egee ne oso dimapoo gie badeli tenele. Esino a Kei mi ma dokodooga simi wo tei aso. Esiga edebeeyo wo hagee naga, diba badoboso kookaiyo gie badalaiso." ⁵⁹ Yesuye Kapeniyum mapoo howo gisili moso ma kulodu odoo susuga mapoo eligilone goo susuga egeesee ka taka.

Yesuwo to ee gie badeli teneli

⁶⁰ Esino Yesu yo deedee silesibili odoo oso Yesuye eligi goo ee duloso egeesee takaso, "Eligi goo hagee diya koudadoo. Odoo agayo to hagee talai ka teibayo?" dee takaso.

⁶¹ Egeesi ma kulodu Yesu yo deedee silesibili odoo oso dima kulodu to boowoogamelee ee gooleedoloso dimapoo egeesee takaso, "Goo ayo hagee takoo oso nimapoo dala teneedo? ⁶² Goo hagosó nimapoo dala teneega, niyo Odoo Holo ayo see Kei mi ma dokodoo wedi pala ogoloso kasee goolaisomo? ⁶³ Dio Tei oso gie badeli ka tenemoloso. Esino suso goomoga goo oso gie badeli koo tenemoloso. To ayo nimapoo taka ee Dio Tei maga simi, esiga to oso gie badeli ka tenemoloso."

⁶⁴ Yesu yo daga malalo olo gooleedooso, yimapoo tei telega pagalai odoo ee. Osoloso yo toloso ha teli odoo mapoo tiasalai odoo onosee yo olo gooleedooso. Esiga yayo dimapoo egeesee takaso, "Odoó abo nima kulodu egee do amapoo tei koo toso. ⁶⁵ Goo egeesi maga ayo to hagee nimapoo olo takaso, 'Edebeeyo eyo goolee amapoo sibileime. Esino Maye

amapoo sibilame kitulugu tenee odoo oso amapoo sibileiso,' dee takooso."

⁶⁶ Yesuye to hagee taka koodobume, yo deede silesibili odoo aboso yo deede silei gowoolone yo poogoo diso.

⁶⁷ Esem Yesuye o hamamee dili odoo 12 mapoo egeesee takaso, "Niba nose a poogoo dilei goomogosomo?" dee takaso.

⁶⁸ Esem Saimon-Pitaye nei egeesee takaso, "Lodee, iba odoo ogu mapoo dileiyo? Hedebe nee to oso gie badeli ka tenemoloso. ⁶⁹ Esiga iyo namapoo tei toso. Osoloso iba gooleedooso, no tei odoo Godee maga simi oso," diso.

⁷⁰ Esem Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, "Ayo odoo 12 niba olo hudi magooso. Esino nima kulodu odoo hedebe Saiteneeyo tou teli odoo badoso." ⁷¹ Esiga Yesuye to hageesee taka egee, Saimon-Iskaliyot eyo owolo Yudas eyo goo ee taka. Bei, Yudas yinosee Yesuwo hamamee dili odoo 12 ee ma kulodu badeli. Esino yayo hamamee Yesu ha teli odoo mapoo tiasalaiso.

7

Yesuwo omolo dio oso yimapoo tei tele poogoo

¹ Esiga goo hagoso dileso koodobume, Yesu yo Yudiya mi mapoo silei gowoolone, see Gelili mi mapoo dileso siliso. Bei, Yudiya mi omapoo Yu odoo dia wiligi odoo oso Yesu wooloomalame eli esiamo siliso. ² Osoloso Yu odoo dia Waseme moso maga wo nalai biame* olo koola tabaso. ³ Esem Yesuwo omolo dio oso yimapoo egeesee takaso, "No mi hagee poogoloso see Yudiya mi mapoo di, no deede silesibili

odoo oso nayo goo toowa opusomo di moodooga ee agalame. ⁴ Bei, edebeeyo o goo ee odoo susuga oso gooleedalai goomogoga, yo goo mada koo moodoomo siliya. Esiga no goo toowa opusomo di medee woola moodoomo sile, odoo susuga oso nee goo ee ogoloso gooleedalame," diso. ⁵ Goo egeesi ma kulodu Yesuwo omolo dio oso yimapoo tei telega debeiso.

⁶ Esem Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, "Ayo Yelusalem mapoo dilei biame koo tugodo. Esino niba dilei goomogoga, wulo biame hee mapoo dilei tekepo. ⁷ Mi odoo oso niba hegilei eyo bei me. Esino diayo a hegiliso. Bei, ayo dia goo tokenee ee woola yilige buguga. ⁸ Esiga niba wo ne mapoo diyadee. Esino a dileime. Bei, mo biame tugodelega." ⁹ Yesuye egeesee takoloso Gelili mi mapoo badebeiso.

Waseme moso maga wo ne biame mapoo Yesuye odoo mapoo eligi

¹⁰ Yesuwo omolo dio oso Waseme moso maga wo nalame Yelusalem mapoo paladee neme, Yesu yinosee hamamee palaso. Esino odoo howo woola palai gowoolone mada palaso. ¹¹ Osoloso wo ne ee ma kulodu Yu odoo dia wiligi odoo oso Yesu esilone egeesee takaso, "Yesu kasomo?" dee takaso.

¹² Esem odoo mooloogoodoo toowa oso mada dima kulodu Yesuwo goo maga mada takomo silesibulone, odoo aboso egeesee takaso, "Yesu odoo tekepo," dee takaso. Esino odoo aboso takolone, "Haye, yo wulo gamenee goo maga odoo peegoo ka gilimado du," dee takaso. ¹³ Esino Yu odoo dia wiligi odoo bolo obulone,

* **7:2:** Yu odoo dia amawe diayo miwe poogoo mi mapoo dobolone, dugoso moso tegegaloso omapoo debeliso. Biame ee goolone, Yu odooso Waseme moso maga wo nali biame mapoo homo deeso waseme moso tegegaloso omapoo debeliso. Osoloso Yu odoo dia wo nali hagee sabolo osoloso abo ee Yelusalem mapoo naliso.

diayo Yesuwo goo maga to woola takele.

¹⁴ Osoloso wo ne olo domo taba mapoo, Yesuye tei moso mapoo peleso Godeeyo to eligilame bei mooloogooso. ¹⁵ Esemé Yu odoo oso yayo eligi goo ee duloso diya howoogadolone diayo egeesee takaso, “Odoó hagee kasi maga Godeeyo to susuga ka gooleedoowo? Bei, yo Godeeyo to gooleedeli sukulu mapoo dile,” dee takaso.

¹⁶ Esemé Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Ayo hagee eligi wulo mawo goolee koo eligili. Esino a diye di Godee maga simi goo ee eligili. ¹⁷ Esiga Godeeye goomoga goo ee talame goomoga odoo oso ayo eligi goo hagee tei Godee maga simidoo doloso gooleedalaiso. Osoloso ayo mawo goolee koo eligili goo onosee gooleedalaiso. ¹⁸ Edebeeyo eyo goolee eligimo siloga, yo o hu eyo nediliyo doko topoloso. Esino edebeeyo yo diye di odoo oso goolee ee eligimo siloga, yo diye di odoo eyo hu ee doko topoloso. Esiga yo tei goo takeli, osoloso yo gamenee koo takeli. ¹⁹ Moseseeye nimapoo tei magoo hoguga ee teneeso. Esino niba susuga tei magoo hagee koo dedeli. Esiga kasi maga niyo a wooloomalame ka sala?”

²⁰ Esemé odoo mooloogoodoo oso nei yimapoo egeesee takaso, “Bo holoso nama kulodu palaga, no to egeesee ka takoo. Iba no wooloomalame koo seeso,” diso.

²¹ Esino Yesuye dimapoo nei egeesee takaso, “Niyo hasali biame mapoo ayo goo toowa opusomo di hedebe moodoo ogoloso niba susuga dio diso. ²² Egeesi ma kulodu niba nosee Moseseeye tei magoo ee dodolone niyo hasali biame mapoo tou teliso. Bei, niyo Moseseeye tei magoo ee dodolone

holope kolo kweliso. Esino holope kolo koolame tei magoo hagee Moseseeye magele. Esino nibada amawe diayo ka magoo. ²³ Esiga Moseseeye tei magoo gababiyaga hasali biame mapoo niyo holope kolo kweliso. Esino niyo kaseega ayo niyo hasali biame mapoo odoo paiye tekepo moodooga niyo amapoo ka komonowala? ²⁴ Esiga niyo wulo edebeeyo o suso goo moodoo ee ogoloso saga na midi. Esino tei goodee maga niyo o goo ka midi.”

Yesu tei Kelisowo?

²⁵ Osoloso Yesuye to taka hagee duloso, Yelusalem odoo aboso dieso nediliyo egeesee takaso, “Odoó hagee ibada wiligi odoo oso wooloomalaigo dee takemeni osobe? ²⁶ Niba ege, yayo odoo susuga eyo howo woola eligime, odoo heeso yimapoo to hee koo takooso. Esiga ibada wiligi odoo oso goolee yo tei Keliso goolee malaiso. ²⁷ Esiga Kelisoye siboga, mi yayo simi ee odoo heeso gooleedalaimé. Esino mi Yesuye simi ee iba gooleedooso,” diso.

²⁸ Esemé Yesuye tei moso mapoo osee eligilone toso neligidi egeesee takaso, “O. Tei takoo. Mo goo sabolo osoloso ayo simi mi sabolo niba olo gooleedoodoo. Esino a mawo goolee maga sibilesó hamapoo koo badoso. Haye, a diye di odoo eyo goo ee tei, esino niba yo gooleede. ²⁹ Esino hebebe ayo yo ka gooleedoo. Bei, a yimaga simi osoloso yayo a nimapoo sibeye diso.”

³⁰ Esemé biame omapoo wiligi odoo diba goomogaso, Yesu omapoo talame. Esino odoo heeso yimapoo goo hee mood-ele. Bei, o biame tugodelega. ³¹ Esino odoo mooloogoodoo ee ma kulodu odoo aboso Yesu mapoo tei tolone egeesee takaso, “Odoó heeso sibilesó goo toowa

opusomo di moodooga, goo toowa opusomo di Yesuye moodoo hagee dagadileime. Esiga Yesu hagee tei iyo hagee bamolo Keliso oso,” dee takaso.

³² Esiga odoo mooloogoodoo oso Yesuwo goo maga taka ee Pelisi odoo oso duso. Esiga Pelisi odoo egee bia sabolo osoloso tei moso wiligi odoo tebisa oso tei moso gidebeli odoo diye diso, diayo dileso Yesu talame.

³³ Yesuye see odoo mapoo takolone egeesee takaso, “A biame deiyepo hamapoo nibolo hodobo badalaiso. Osoloso a diye di odoo mapoo see wedi dileiso. ³⁴ Niyo a esileiso. Esino niyo a agalaime. Bei, ayo badalai mi omapoo sibilei niba tebileime,” diso.

³⁵ Esememe Yu odooso dieso nediliyo dima kulodu egeesee takaga meleeso, “Yo kamapoo duga iyo yo egelega ka pagalaiyo? Yo ibada odoo abo Guliki odooso debeli mi mapoo egee do mapoo dileso Guliki odoo mapoo Godeeyo to eligilame ka sabele. ³⁶ Osoloso yayo imapoo takolone, iyo yo esileiso, esino iyo yo agalaime. Osoloso, yayo badalai mi omapoo sibilei iba tebileime, dee taka eyo bei ogoobo?” dee takemeleeso.

Gie badeli teneli howo

³⁷ Esiga Waseme moso maga wo ne hamameedee biame egee goo toowa. Osoloso biame omapoo Yesuye toboloso to neligidi egeesee takaso, “Odo agayo howo ka na poogoosomo, yo amapoo howo nala sibeye dee. ³⁸ Osoloso Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeesee takooso, ‘Edebeeyo amapoo tei toga, gie badeli teneli howo oso yima kuloduga gasibileiso.’” ³⁹ Esiga Yesuye goo taka hagee, yimapoo tei too odoo mapoo Dio Tei tenelai goo ee takolone egeesee ka taka. Esino epedee omapoo Dio Tei dimapoo

tenele. Bei, Yesu yo Ama mapoo pelega.

⁴⁰ Esiga odoo mooloogoodoo ee ma kuloduga odoo aboso Yesuye taka to ee duloso egeesee takaso, “Odo hagee tei Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo sibabeleso iyo bamelee osodoo,” dee takaga meleeso.

⁴¹ Esememe odoo aboso egeesee takaso, “Yo Keliso,” dee takemeleeso. Esino aboso egeesee takaso, “Haye, yo Kelisonee. Bei, Keliso yo Gelili mi maga sibileime.

⁴² Bei, Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeesee takooso, ‘Keliso yo Deibidiyo amawe dio dima kuloduga sibileiso. Osoloso yo Deibidiye badebei mi Betilihem mapoo soomagalaiso,’ diso,” dee takaso.

⁴³ Egeeseelone Yesuwo goo maga odoo abo puloso debeiso. ⁴⁴ Osoloso odoo aboso Yesu talame goomogaso. Esino odoo heeso yimapoo goo hee moodele.

Yu odoo dia wiligi odoo tebisa oso tei tele poogoo

⁴⁵ Esememe epedee omapoo tei moso gidebeli odoo oso see mosoowe wedi simi ogoloso, tei moso wiligi odoo tebisa sabolo, osoloso Pelisi odoo oso dimapoo egeesee takaso, “Bei kaseme niyo Yesu hamapoo ido sibilega ka poogoowo?” diso.

⁴⁶ Esememe diayo nei egeesee takaso, “Daga odoo heeso to Yesuye keli egeesee koo keli,” dee takaso.

⁴⁷ Esememe Pelisi odooso nei dimapoo egeesee takaso, “Niba nosee yayo eligi goo oso peegoo gilimado disomo? ⁴⁸ Esino Pelisi odoo ima kulodu osoloso ibada wiligi odoo dima kulodu odoo heeso yimapoo tei too niyo egeisomo? Haye. ⁴⁹ Esino odoo mooloogoodoo hagee ma kulodu, odoo aboso Moseseeye tei magoo goo ee kibiya gooledelega tei

tooso. Esiga diba Godeeyo kamana ma hemidu doso.”

⁵⁰ Esiga dima kulodu Pelisi odoo hee badebeiso, o hu Nikodimas. Daga yayo gesi Yesu agalame diso. Esiga yayo dimapoo egeesee takaso, ⁵¹ “Moseseeye tei magoo ee dodolone iyo daga odoo o goo midilega, wulo o tokenee eyo nei tenelai ee tekeponee,” diso.

⁵² Esem Pelisi odoo abo sabolo osoloso wiligi odoo tebisa oso yimapoo egeesee takaso, “Nonosee Gelili odoowo? No Godeeyo to booka mapoo hogugu ee medee hesigaloso gooleede. Bei, Godeeyo toso egeesee takaso, Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo ee Gelili mi maga sibileime.”

[⁵³ Osoloso to kesamelee omapoo koodobuloso odoo susuga dia mosopoo diyadeeso.

8

Kooka soboso adaba giso goo heli too Yesu mapoo ido simi

¹ Esino Yesu Olipi mubi ma dokodoo palaso. ² Osoloso gesikolodee Yesu yo tei moso mapoo wedi sibilesa badoboome, odoo susuga oso yimapoo simiso. Esem yayo omapoo badolone odoo eligimeleeso.

³ Esem domo omapoo tei eligili odoo sabolo, osoloso Pelisi odoo oso kooka sobo heeso adaba giso goo heli too ee ogoloso, diayo yo ido sibilesa odoo howo woola tebediso. ⁴ Esem diayo Yesu mapoo egeesee takaso, “Eligili odoo, kooka sobo hagoso adaba giso goo heli tomo sileeme ogoloso yo hamapoo ka ido simi. ⁵ Moseseeye tei magoo hogugu oso egeesee takaso, ‘Sobo

heeso goo hageesee toga, yo yoso enigameleso wooloome,’ dee takoso. Esiga nayo imapoo takee, iyo sobo hamapoo goo kasee moodoolaisomo?” dee takaso. ⁶ Goo egeesi maga Yesuye to tokenee takooga ka midilame, diayo yo kukolo egeiso*.

Esino Yesu miyomoo gauwuloso dee woluguso mi mapoo hogugu meleeso. ⁷ Esino diayo yimapoo osee woosa molome, Yesu yo toboloso dimapoo egeesee takaso, “Esiga nima kulodu odoo hee goo tokenee koo teli daga, odoo ogoso malalo sobo omapoo yoso ka enige,” diso. ⁸ Osoloso Yesu see tobu miyomoo gauwuloso dee woluguso mi mapoo hogugu meleeso.

⁹ Esem odoo susuga sobo egee ido simi oso Yesuwo to duloso obulone, daga adaga dimaga bei mooloogooloso hedebe du, hedebe du diso. Osoloso odoo susuga olo poogoo dulone, hedebe Yesu dio sobo egee dio omapoo poogooso. ¹⁰ Esem Yesuye toboloso sobo mapoo egeesee takaso, “Sobo, no goweli odoo hamapoo debee ee kasomo? Odoos hee nee tokenee eyo nei namapoo dala tenelai hedebe badolo?” dee takaso.

¹¹ Esem sobo ogoso nei Yesu mapoo egeesee takaso, “Wiligi odoo, haye, odoo hee medoo,” diso.

Esem Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Anosee nee tokenee eyo nei ayo namapoo dala tenelaime. Esiga no di. Esino no tokenee see tobu na te,” dee takaso.]

Yesu mipoo hageeyo gadeebugu

¹² Esem Yesuye odoo mooloogoodoo mapoo see egeesee takaso, “Mipoo hageeyo gadeebugu ee

* **8:6:** Biame omapoo Yu odoo oso tei magoo bakadio ee dodolone debeiso. Moseseeye tei magoo hogugu oso egeesee takaso, “Sobo heeso goo hageesee toga, yo yoso enigameleso wooloome,” dee takoso. Esino Loum gamalee eyo tei magoo hogugu oso egeesee takaso, “Goo ee tei.” Yesuye takolone, sobo egee wooloome, dee takooga, yayo Loum gamalee eyo tei magoo ee gababileiso. Esino yayo takolone, sobo egee na wooloome, dee takooga, yayo Moseseeye tei magoo ee gababileiso.

aso. Esiga a dodomo sili odoo yo neliga ma kulodu sileime. Esino yo gie badeli talai eligili gadeebugu ee talaiso,” dee takaso.

¹³ Esemee odoo mooloogoodoo ee ma kuloduga Pelisi odooso nei egeesee takaso, “No wulo nee goo ee takomolo. Esiga nayo egee takoo goo ee iba tei koo toso,” dee takaso.

¹⁴ Esemee Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “O. Tei takoo. A mo goo ee takooso. Esino ayo hagee takoo tei goo taka. Bei, ayo simi mi ee a gooleedoo. Osoloso ayo dilesa badalai mi onosee a gooleedoo. Esino ayo simi mi sabolo, osoloso ayo dilesa badalai mi ee, niba gooleede. ¹⁵ Esiga mi odoo dia goo ee dodolone, niyo emegei dia goo ee midiliso. Esino ayo emegei dia goo ee koo midili. ¹⁶ Esino ayo emegei dia goo midilei gooleega, ayo medee tei goo maga dia goo midileiso. Bei, ayo mobusomo koo midili. Esino mo Ma a diye di sabolo goo ka midili. ¹⁷ Esiga Moseseeye tei magoo hogugu oso egeesee takooso, ‘Goo hedebe mapoo odoo bakadio oso to hedebe onosee takooga, di-ayo egee takoo ee tei goo takooso,’ deliso. ¹⁸ Esiga anosee tei magoo egee dodolone mawo nediliyo mo goo maga tei goo takooso. Osoloso mo Ma a diye di oso mo goo maga tei goo takeliso.”

¹⁹ Esemee Pelisi odooso nei yimapoo egeesee takaso, “Nama kasomo?” diso. Esino Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Mo Ma sabolo osoloso a, niba gooleede. Niba a gooleedoo diepi, mo Ma nosee niba gooleedeliyo,” dee takaso.

²⁰ Yesuye tei moso ma kulodu emegei di molee tenee mageli koola omapoo tobodulone, goo susuga hagee eligimeleeso. Esino

odoo heeso yo tele. Bei, o biame tugodelega.

Yesu eyo o goo taka

²¹ Esemee Yesuye see dimapoo egeesee takaso, “Ayo peegoo duga, niyo a esileiso. Esino niba goo tokenee ma kulodu dobolone, nibada goo tokenee hapelega poogoloso wedileiso. Osoloso ayo badalai mi omapoo sibilei, niba tebileime,” dee takaso.

²² Esino Yu odoo oso egeesee takaso, “Bei kasi maga Yesuye takolone, yayo badalai mi omapoo sibilei, iba tebileime, dee ka takayo? Iba gooleede, Yesu eyo nediliyo wooloomalame ka sabele,” diso.

²³ Esemee Yesuye dia to duloso nei egeesee takaso, “Niba mipoo hamapoo debeli odoo. Esino a Kei mi ma dokodooga simi. Esiga niba mi odoo. Esino a mi odoonee. ²⁴ Goo egeesi maga ayo nimapoo takolone, nibada goo tokenee hapelega poogoloso wedileiso, dee ka taka. Bei, ayo mo goo* maga taka mapoo niyo tei telega poogooga, niba nibada goo tokenee hapelega poogoloso wedileiso.”

²⁵ Esemee diayo nei egeesee takaso, “No odoo ogumo?” diso. Esemee Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Ayo nimapoo eligi bei mooloogooloso abaga simino epedee hamapoo mo goo nimapoo olo eligiso. ²⁶ Esiga ayo nimapoo tokenee odoo dee takalai goo bei moloso. Esino a diye di odoo oso takeme du goo ono ayo odoo mapoo ka takomo sili. Bei, yo tei goo takeli.”

²⁷ Egeesi ma kulodu Yesuye amamo goo takano, Yu odooso duloso medee kibiya gooleede. ²⁸ Esemee Yesuye see dimapoo egeesee takaso, “Niyo Odoo Holo a

* **8:24:** Godeeyo to Guliki odoo dia toso hogugu mapoo Yesuye takolone, yo aso, dee taka egee yo Keliso, Godeeye hesia dolone ka taka.

toloso dokodoo poudoga*, omapoo niyo mo goo ee medee kibiya gooleedalaiso. Osoloso ayo mawo goomoga goo koo tomo sili goo onosee niba gooleedalaiso. Bei, mo Maye amapoo taka goo hedebe ee ayo ka eligimo sili. ²⁹ Esiga a diye di odoo ee abolo hodobo badoso. Yo a koo poogoo dili. Bei, ayo hedebe yo goomogalai goo ono tomo sili.” ³⁰ Esiga Yesuye goo hagee takeme, odoo susuga yimapoo tei tooso.

Tei goo oso odoo tokenee ma kuloduga peegoo gilimado dili

³¹ Esemee Yesuye Yu odoo yimapoo tei telaga odoo mapoo egeesee takaso, “Niyo ayo eligi goo hamapoo medee kibiya kookoodoloso dodomo silesiboga, niba tei mo hamamee dili odoo dalaiso. ³² Esiga niba tei goo ee gooleedalaiso. Osoloso tei goo oso niba nei mauwe tou teli goo maga peegoo gilimado dileiso.”

³³ Esemee diayo Yesu mapoo egeesee takaso, “Eibalahameeyo amawe dio ibaso. Esiga iba odoo heeso wiligi doloso badoboome, hegi goo ma kulodu nei mauwe o tou tolone ka debele. Bei kasi maga nayo imapoo takolone, ‘hegi goo ma kuloduga puo pagalaiso,’ dee ka takala?”

³⁴ Esemee Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Ayo nimapoo taka. Edebeeyo goo tokenee tolone badoga, yo goo tokeneeso wiligi doloso ka badoso. ³⁵ Esiga nei mauwe tou teli odoo ee o wiligi odoo eyo soosoo sabolo kookaiyo osee koo badeli. Esino owoloye o soosoo sabolo kookaiyo osee badeliso. ³⁶ Esiga Owolo ayo niba tokenee goo ma kuloduga puo poogooga, niba tokenee goo ma kuloduga tei olo puo pagalaiso. ³⁷ A gooleedooso,

niba Eibalahameeyo amawe dio. Esino niyo a wooloomalame ka goomogoso. Bei, ayo eligi goo ee nima kulodu malai, niba koo goomogoso. ³⁸ Mo Maye goo amapoo eligi ee ayo nimapoo ka takomo siloso. Esino niba nosee nibada amaye takeme du goo ee tomo silesiboso.”

³⁹ Esemee diayo nei Yesu mapoo egeesee takaso, “Ibada ama ee Eibalaham,” diso.

Esemee Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Niba tei Eibalahameeyo owolo dio diepi, niyo goo Eibalahameeyo moodoo egeesee moodoolone debeli. ⁴⁰ Esino tei goo Godeeye amapoo tenee ee ayo takomo sileeme, niyo a wooloomalame seeso. Esino Eibalaham goo egeesi moodele. ⁴¹ Esiga goo nibada amaye moodoo hedebe onosee niyo ka moodoomo siloso.”

Esemee diayo Yesu mapoo egeesee takaso, “Iba giba holonee. Esino ibada Amadee ee hedebe Godeeso,” dee takaso.

⁴² Esemee Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Godee tei nibada Ama diepi, a niyo diya goolee sabolo debeliyo. Bei, a Godee maga sibilesi hamapoo ka badoso. Yayo a diye diso. Esiga a mawo goolee sibilesi hamapoo koo badoso. ⁴³ Niba kasi maga goo ayo taka ee duloso gooleedelega ka dabala? Niba goo ayo eligi ee dulei gowoolone ka seeso. ⁴⁴ Esiga nibada ama ee Saiten. Esiga niyo o goo ogoloso yayo goomoga goo ee talame diya goomegeliso. Bei, bei mooloogoo biame maga epedee hamapoo sibulone yo odoo wooloomali doloso badebeiso. Osoloso yo gamenee takeli odoo. Bei, yima kulodu tei goo takeli me. Osoloso yayo gamenee takooga, yayo wulo o goo ee takeli. Bei, yo gameenee takeli odoo. Osoloso gamenee

* **8:28:** Yesuye taka hageeyo bei ee, yo homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enigaloso pouduloso tulugilei ee taka.

takeli eyo bei yoso. ⁴⁵ Esino ayo nimapoo tei goo takeliso. Goo egeesi maga niyo mo to mapoo tei koo teli. ⁴⁶ Esiga goo tokenee ayo moodoo ee niyo egeisomo? Haye, me. Ayo tei goo takomo silino, niyo kaseega mo to mapoo tei tele ka pagala? ⁴⁷ Godeeyo odoosoo o to duloso omapoo mesimo silesibiliso. Esino niba Godeeyo odoonee. Esiga goo egeesi maga niba o to duloso omapoo mesilega ka poogooso.”

Yesuye Eibalaham dagadi

⁴⁸ Esemé Yu odooso nei Yesu mapoo egeesee takaso, “Iyo namapoo takolone no Samaliya odoosoo bo holo pala, dee takemeni ee tei taka.”

⁴⁹ Esemé Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Mo kulodu bo holo koo badoso. Esino ayo mo Mayo hu dokodoo poudiliso. Esino niyo abolo takolone mo hu dokodoo poudilega pegeliso. ⁵⁰ Esiga edebeeyo mo hu dokodoo poudalame ayo goo hagee koo tomo siloso. Esino odoosoo heeso diya goomogoso, edebeeyo mo hu dokodoo poudalame. Yo goo midili odoosoo. ⁵¹ Esiga ayo nimapoo tei goo taka. Odoosoo agayo mo to mapoo mesimo siloga, yo talaime.”

⁵² Esemé Yu odooso Yesu mapoo egeesee takaso, “Iba epedee olo gooleedo, no tei nee kulodu bo holo bado. Bei, nayo daga egeesee takaso, ‘odoo agayo nee to mapoo mesimo siloga, yo talaime,’ diso. Esino ibada amawe Eibalaham dio osoloso Godee maga to tolosoko kodo takomo silesibili odoosoo diba olo wediaso. ⁵³ Esiga ibada amawe Eibalaham ee nayo dagadi doloso ka takala? Bei, ibada amawe Eibalaham olo taso, osoloso Godee maga to tolosoko kodo takomo silesibili odoosoo onosee olo wediaso. Egeesi ma kulodu nayo goolee no odoosoo ogo gweliyo?” dee takaso.

⁵⁴ Esemé Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Ayo goo tomo sili hagee mo hu dokodoo poudalame ka tomo sili diepi, goo hagee bei mauwe meliyo. Esino mo Mayo mo hu dokodoo ka poudomoloso. Yo niyo takolone nibada Godee deliso. ⁵⁵ Esino niba yo gooleede. Esino ayo yo ka gooleedo. Esino ayo takolone, ‘a o goo gooleede,’ dee takeli diepi, a gamenee takeli odoosoo niba egeesi masi badeliyo. Esino a o goo gooleedo, osoloso a to yayo taka mapoo mesimo siloso. ⁵⁶ Esiga nibada amawe Eibalaham goomogoso, ayo mipoo hamapoo simi ee agalame. Osoloso a olo sibume, yayo ogoloso diya goomogoso.”

⁵⁷ Esemé Yu odooso nei yimapoo egeesee takaso, “No dugo 50 tugodele. Esino nayo takolone, no Eibalaham olo egeiso, dee ka takala?”

⁵⁸ Esemé Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Ayo tei goo nimapoo ka taka. Bei, Eibalaham soomagelega badoboome, daga a olo badebeiso.” ⁵⁹ Yesuye egeesee taka duloso diayo komonolone, yo tolosoko enigilame sino poogooso. Esemé Yesu mada wua moloso tei moso ma kuloduga peegoo diso.

9

Yesuye odoosoo howo neliga osee soomagoo ee tekepo pa

¹ Esiga Yesu yo dulone odoosoo hee egeiso. Odoosoo eege oweeye soomagolone howo neliga o egeesi soomagoona. ² Esemé Yesu o hamamee dili odoosoo oso Yesu mapoo egeesee takaso, “Eligili odoosoo, odoosoo agamo goo tokenee oso yo howo neliga egeesee ka soomagoowo? O goo tokenee oso egeesee ka soomagoowo, o owee dio ama dio eyo goo tokenee maga howo neliga egeesee ka soomagoowo?” dee takaso.

³ Eseme Yesuye egeesee takaso, “Odoo howo neliga hagee o goo tokenee oso egeesee ka sele, osoloso ama dio owee dio eyo goo tokenee oso egeesee ka sele. Esino odoo howo neliga soomagoo goo eyo bei ee egeesi moloso. Godeeye kitulugu goo ee yimaga woola yilige bigilame, yo howo neliga egeesee ka soomagoo. ⁴ Esiga biame osee mologa, iba odoo a diye di eyo tou ee tomo. Esino gesi olo siboga, odoo heeso tou hee talai tebileime. ⁵ Esiga ayo mipoo hamapoo osee hagee bado oso mipoo hamapoo keme masi gadeebugu ka moloso.”

⁶ Yesu to hagee takoloso mi mapoo magawo pagamagoloso, deeso deeseegoloso omapoo beesee doloso odoo howo neliga eyo howo mapoo hediso. ⁷ Osoloso odoo omapoo egeesee takaso, “No Sailowam howo ou mapoo nee howo hapalame di,” diso. Esiga Sailowam hu eyo bei ee diye dolone takeli. Eseme odoo egee dileso o howo hapoome tekepo paso. Eseme yo see wedi sibulone medee ogomo simiso.

⁸ Egeesi ma kulodu odoo koola mapoo debeli sabolo osoloso odoo aboso yo daga eli domopoo bi howolone badoboome egei oso egeesee takaso, “Odoo hagee eli palaga bi howolone badoboomeni osobe,” diso.

⁹ Eseme odoo aboso egeesee takaso, “O. Odoo hedebe ogoso.” dee takemeleeso. Esino odoo aboso egeesee takaso, “Haye, odoo ogosonee, odoo hee yo masi molodoo,” dee takemeleeso. Eseme odoo eyo egeesee takaso, “Odoo egee tei aso.” dee takemeleeso.

¹⁰ Eseme diayo yimapoo egeesee takaso, “Nee howo kaseme tekepo ka payo?” diso.

¹¹ Eseme yayo egeesee takaso, “Edebeeyo takolone Yesu deli

oso mi mapoo magawo pagamagoloso, deeso deeseegoloso omapoo beesee doloso mo howo mapoo basago hediloso amapoo egeesee taka, a Sailowam howo ou mapoo mo howo hapalame diyena. Eseme a dileso mo howo keesee hapoono tekepo ka poowa,” diso.

¹² Eseme diayo yimapoo egeesee takaso, “Odoo egee kasomo?” Eseme yayo dimapoo egeesee takaso, “A gooleede,” dee takaso.

Pelisi odooso odoo howo neliga tekepo pa mapoo woosa

¹³⁻¹⁴ Yesuye odoo howo neliga tekepo pa hagee, Yu odooso hasali biame mapoo tekepo ka pa. Esiga odoo aboso odoo howo neliga Yesuye tekepo pa ee Pelisi odoo mapoo ido diso. ¹⁵ Eseme Pelisi odooso yimapoo egeesee takaso, “Nee howo kaseme tekepo ka payo?” diso. Eseme nei yayo dimapoo egeesee takaso, “Yesuye basago beesee doloso mo howo mapoo hedime, mo howo howomoo keesee hapoono, see tekepo ka pa,” dee takaso.

¹⁶ Egeesee taka duloso Pelisi odoo aboso egeesee takaso, “Yesu hagee Godee maga sibile. Bei, yo Godee maga simi diepi, ibada hasali biame mapoo tou tolone tei magoo ee gababile pegeliyo,” diso.

Esino odoo aboso egeesee takaso, “Kasee maga goo tokenee teli odoo oso goo toowa opusomo di hageesee ka moodoomo silosomo?” dee takemeleeso. Goo egeesi maga Pelisi odooso Yesuwo goo maga dieso dima kulodu domo pi meleeso.

¹⁷ Osoloso Pelisi odooso odoo howo neliga tekepo pa mapoo see tobu egeesee woosaso, “Odoo nee howo tekepo pa ee odoo ogu goolesomo?” diso. Eseme odoo ogoso nei egeesee takaso, “Ayo goolee, yo Godee maga to

toloso kokodo takomo sili odoo gooleeso,” dee takaso.

¹⁸ Esino odoo hagee daga tei howo noluguloso badebei goo omapoo Yu odoo dia wiligi odoo diba tei dele. Esiga tei goo beleso gooleedalame, diayo owee dio ama dio idooso. ¹⁹ Osoloso diba olo sibilesa tebisamolome, wiligi odooso dimapoo egeesee takaso, “Niyo takolone, nowolo howo neliga osee soomagoogo, dee takemeni ee hagosomo? Esiga kasi maga epedee o howo olo tekepo poloso ka badosomo?” dee takaso.

²⁰ Esem e owee dio ama dio oso nei egeesee takaso, “O. Hagee tei ibada owolo howo neliga osee soomagoo oso, goo ee iba gooleedooso. ²¹ Esino o howo kasee tekepo payo? Iba gooleedele. Osoloso odoo yo tekepo pa onosee, iba gooleedele. Esiga niso ibada owolo mapoo woosalalo ege. Bei, yo olo kauwudooga, yayo o goo ee nimapoo takalai teiba,” dee takaso. ²² Diayo dia wiligi odoo tebisa ogoloso obulone wulo dimapoo to hageesee ka taka. Bei, Yu odoo dia wiligi odoo oso goomoga goo hageesee olo magooso, “Edebeeyo takolone Yesu ee Keliso dee takooga, yo Yu odoo dia howo gisili moso ma kuloduga hu taloso peegoo magoo damalaiso,” dee takaso. ²³ Goo egeesi maga owee dio ama dio oso takolone, “Yo olo kauwudooga, yayo o goo ee nimapoo takalai teiba,” dee ka taka.

²⁴ Esiga Yu odoo dia wiligi odoo oso see tobu odoo howo neliga tekepo pa ee idoloso yimapoo egeesee takaso, “Godeeyo howo woola nayo imapoo tei goo takee. Bei, odoo no tekepo pa egee goo tokenee teli odoo, iba gooleedoo.”

²⁵ Esem e odoo ogoso nei egeesee takaso, “A gooleedele, yo goo tokenee teli odoo bele, o, goo tekepo teli odoowo. Egeesi ma kulodu goo

hagee a gooleedoo, a daga howo neliga badebeiso. Esino epedee hamapoo mo howo olo tekepo poloso see ka ogomo siloso.”

²⁶ Esem e diayo nei yimapoo egeesee takaso, “Odo hagosoma namapoo kasee moodoome, nee howo see tekepo ka payo?” dee takaso.

²⁷ Esem e odoo ogoso nei egeesee takaso, “Ayo nimapoo goo susuga olo takaso. Esino niyo mo to medee dule. Esiga niyo bei kasalame goo egee see dulame ka sala? Esiga niba noseeyo yayo di hamamee dilei goomogolone ka sala?” dee takaso.

²⁸ Esem e diayo yo manolone yimapoo egeesee takaso, “No o hamamee dili odoo. Esino iba Moseseeyo hamamee dili odoo. ²⁹ Bei, Godeeye Moses mapoo to taka ee, iba gooleedooso. Esino odoo no tekepo pa ee, iba gooleedele.”

³⁰ Esem e odoo ogoso nei egeesee takaso, “Goo hagee kaseeyo? Yayo mo howo tekepo paso. Esino niba o goo gooleedelega ka dosomo?

³¹ Bei, iba gooleedoo, Godee yo goo tokenee teli odoo eyo to koo duli. Esino yayo o to mapoo mesiloso yayo goomoga goo tomo silesibili odoo eyo to ee duli. ³² Esiga mipoo hagee bei mooloogoo maga simino epedee hamapoo, odoo heeso odoo howo neliga soomagoo ee tekepo paso dee taka goo ee iba dule. ³³ Esino Yesuye mo howo tekepo ka pa. Esiga yo Godee maga sibile diepi, yayo goo hee moodolai tebile pegeliyo.”

³⁴ Esem e diayo gowoolone nei yimapoo egeesee takaso, “No gie daga soomagoo biame maga simino epedee hamapoo, no goo tokenee teli odoo doloso badebeiso. Esiga nayo kasalame imapoo goo eligilame ka sala?” dee takaso. Esem e diayo yo toloso

howo gisili moso ma kuloduga peegoo ido diso.

Diowo howo seme

³⁵ Esino Yu odoo dia wiligi odoo tebisa oso odoo howo neliga tekepo pa ee howo gisili moso maga peegoo ido di goo ee Yesu yo duso. Esiga yayo odoo egee ogoloso yimapoo egeesee takaso, “No Odoo Holo mapoo tei to-somo?” dee takaso.

³⁶ Esemee odoo ogoso nei egeesee takaso, “Odoo Holo ee odoo ogumo? Amapoo takee, eseega ayo yimapoo tei ka talaiya,” dee takaso.

³⁷ Esemee Yesuye yimapoo egeesee takaso, “No yo olo egeiso. Esiga yayo epedee nobolo to egee komoloso,” diso.

³⁸ Esemee odoo ogoso nei egeesee takaso, “Lodee, a namapoo tei toso.” Osoloso yo gasuwoloso badolone Yesuwo hu dokodoo poudooso.

³⁹ Esemee Yesuye egeesee takaso, “Ayo mipoo hamapoo goo midilame simiso. Goo ee odoo howo neliga oso see medee agalame, osoloso odoo howo tekepo ee see howo neligalame,” dee takaso.

⁴⁰ Esemee Pelisi odoo abo koola omapoo tebisamelee oso Yesuye to egeesee taka ee duloso yimapoo egeesee takaso, “Nayo goolee, iba howo neliga goolone, egeesee ka takala?” dee takaso.

⁴¹ Esemee Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Niba howo neliga odoo diepi, niba goo tokenee teli odoo dele pegeliyo. Esino niyo takolone, niba howo neliga odoonee dee egee takoo oso niba goo tokenee teli odoo doloso osee ka doso.”

10

Sipi be bali odoo eyo goo maga wudu taka

¹ Yesuye see egeesee takaso, “Ayo nimapoo taka. Edebeeyo sipi be beelee ma kulodu osulu maga gadilega, see eli hee maga sibilesu kulodu gaduga, yo heli teli odooso. ² Esino osulu maga gadili odoo ee tei sipi be bali odoo oso. ³ Esiga osulu gibadeli odoo oso osulu yadeliso, sipi be bali odoo oso kulodu gadilame. Osoloso sipi beso dia bali odoo eyo to duliso. Osoloso dia bali odooso dia hu hesigaloso, beelee ma kuloduga peegoo gilimado diliso. ⁴ Osoloso yayo o sipi be susuga peegoo gilimado dilesu, daga yayo malalo duga, diba yima hamamee diliso. Bei, diba o to gooleedooga. ⁵ Esino diba odoo heeso di hamamee koo dili. Esino ee ma kulodu odoo heeso diba sibilame haga, diayo yimaga kukulo dileiso. Bei, diba odoo egeeyo to gooleedelega.”

⁶ Yesuye wudu takolone odoo mapoo hageesee eligiso. Esino wudu taka goo eyo bei ee diba medee kibiya gooleedele.

Yesu yo osulu

⁷ Osoloso Yesuye dimapoo see egeesee takaso, “Ayo nimapoo taka. Sipi be beelee eyo osulu ee aso*.” ⁸ Esino a sibilega badoboome, odoo susuga daga malalo sibadee egee bia ee heli teli odooso. Esiga sipi beso dibada to duloso mesile. ⁹ Osulu aso. Edebeeyo amaga gaduga, yo Godeeye wiligi doloso badeli goo mapoo gadilesu, kookaiyo badoboso gie badeli talaiso. Osoloso yo siloga, Yesuye medee bamalaiso. ¹⁰ Esiga heli teli odoo ee wulo heli talame, osoloso odoo wooloomalame, osoloso tokenee palame ka sibili. Esino ayo simi hagee, niyo gie badeli tolosu, goo tekepo susuga ee tolone dabalame ka simi.”

Yesu sipi be medee bali odoo

* **10:7:** Edebeeyo Godeeye wiligi doloso badeli goo mapoo gadili ee Yesu maga ka gadili.

11 “Esiga sipi be medee bali odoo ee aso. Egeesi ma kulodu sipi be medee bali odoo oso o sipi be ee gooloogalame o gie badeli teli mapoo mageliso. 12 Esino nei talame tou teli odoo oso sipi be medee belega pegeliso. Bei, yo sipi be bali odoonee, osoloso sipi be hagee tei onee. Esiga dobu so simi ogoloso sipi be omapoo poogoloso yo pulo diliso. Eseega dobu soso sibilesa sipi be abo wooloomaga, abo kukulo diliso. 13 Bei, nei talame tou teli odoo oso sipi be medee goolega, wulo pulo diliso.

14-15 Esiga sipi be medee bali odoo ee aso. Egeesi ma kulodu mo Maye mo goo ee gooleedoloso ka badoso. Osoloso ayo mo Mayo goo onosee gooleedoloso ka badoso. Goo egeesi masi mo sipi beso a gooleedoloso ka doso, osoloso ayo diba gooleedoloso ka badoso. Esiga mo sipi be ee gooloogalame ayo mo gie badeli teli mapoo magalaiso. 16 Osoloso mo sipi be abo* dono, diba mooloogoodoo hagee ma kulodu mauwe. Esiga a goomogoso, diba nosee gilimado sibilame. Osoloso diayo mo to duleiso. Osoloso diba soosoo hedebe doloso dogo, bali odoo hedebeeso bamalaiso.

17 Esiga mo Maye a diya gweliso. Bei, ayo mo gie badeli ee teli mapoo magalaiso, osoloso see ka talame. 18 Esiga odoo heeso mo gie badeli ee amaga peedee dalaima. Esino mawo goomoga goo ee dodolone, ayo mo gie badeli ee wulo wulayo tenelaiso. Esiga ee ma kulodu, ayo mo gie badeli ee odoo halo teli mapoo magalai amapoo kitulugu moloso, osoloso see peedee dalai amapoo ki-

tulugu moloso. Bei, goo hagee mo Maye ayo moodoolame amapoo kitulugu sabolo olo takaso.”

19 Eseme Yu odooso Yesuwo to duloso dieso dima kulodu toso agadigilone abo piso. 20 Egeeseelone odoo aboso egeesee takaso, “Yo bo holo peleso badolone ka halaboomo silo. Esiga o to na dui,” dee takaga meleeso.

21 Esino odoo aboso egeesee takaso, “Odo bo holo pala oso goo tekepo hageesi kasee takomo sileiyo? Osoloso bo holoso odoo howo neliga tekepo palai teibayo?” dee takaga meleeso.

Yu odooso Yesu mapoo tei tele poogoo

22 Esiga wau biame mapoo Yelusalem mi mapoo Yu odooso dia tei moso osulu ya ee gooleebugulone wo neso*. 23 Osoloso wo ne biame omapoo Yesuye tei moso tegei beeleee ee ma kulodu Solomonowo hau mapoo sileeso. 24 Eseme Yu odooso yo ogoloso sibilesa tobolo sidiboloso yimapoo egeesee takaso, “Iba biame susuga nee goo mapoo diya goolone ka doso. Esiga nayo imapoo woola takee, no tei Kelisowo?” dee takaso.

25 Eseme Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Ayo nimapoo olo takaso. Esino niyo mo to mapoo tei tele. Esiga goo toowa opusomo di ayo mo Mayo hu maga moodeli oso nimapoo mo goo ee eligiso. 26 Esino niyo tei koo toso. Bei, niba mo sipi benee. 27 Mo sipi beso mo to duliso. Osoloso a diba gooleedoo. Osoloso diayo ama hamamee dedeliso. 28 Osoloso ayo dimapoo kookaiyo badoboso gie badeli teneliso. Osoloso diba

* **10:16:** sipi be abo - odoo hagee Yu odoonee ee takooso. Osoloso mooloogoodoo hagee Yu odoo ee takooso. * **10:22:** Daga hoogoo Siliya biaso Yu odoo sabolo ha temeleso Yelusalem peedee buguso. Osoloso diayo tei moso mapoo be wooloso, siloso dia godee mapoo teneeso. Esiga tei moso ee Godeeyo howo woola tokenee paso. Osoloso see hamamee Yu odooso Siliya bia habuguloso Yelusalem see dieso peedee dooso. Osoloso see tobu tei moso ee Godeeyo dalame peegoo magoloso see osulu yaso.

Godee maga pileime. Osoloso diba mo dee maga odoo heeso peedee dalai. ²⁹ Mo Maye mo sipi be hagee amapoo olo teneeso. Osoloso yayo kitulugu oso odoo susuga oso kitulugu ee dagadi. Esiga odoo heeso mo Mayo dee maga peedee dalai tebile. ³⁰ A mo Ma sabolo hedebe.”

³¹ Esem Yu odooso Yesu enigilame yo see tobu misigaso. ³² Esem Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Mo Maye amapoo kitulugu teneme, ayo nibada howo woola goo tekepo moodoomo sileeso. Esino goo tekepo susuga ayo moodoo ee ma kulodu goo hee kaso tokenee daga, niyo a wooloomalame ka sala?” dee takaso.

³³ Esem see Yu odoo dia wiligi odoo tebisa oso egeesee takaso, “Nayo goo tekepo moodoo maga iyo no wooloomalame koo seeso. Esino nayo Godeeyo goo maga to tokenee taka ee duloso no wooloomalame ka seeso. Bei, no wulo odoo wuluge, esino see nayo takolone, no Godee, dee takeliso.”

³⁴ Esem Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Nibada tei magoo ee ma kulodu Godeeye egeesee takooso, ‘Niba godee,’ deliso. ³⁵ Egeesi ma kulodu iba gooleedoo, Godeeyo to booka mapoo hogugu oso tei goo takooso. Esiga Godeeye o to mapoo tei teli odoo mapoo takolone, diba godee, deliso. ³⁶ Esiga ayo takolone, a Godeeyo Owolo doloso ka takano, bei kasi maga niyo takolone, ayo Godeeyo goo maga to tokenee takoo, dee ka takala? Bei, mo Maye a hesialoso mipoo hamapoo sibeye diso.

³⁷ Esiga ayo mo Maye goomoga goo ee moodelega badoga, niyo to ayo taka mapoo tei tele ka peegee. ³⁸ Esino niyo to ayo taka mapoo tei tele poogolone, wulo goo ayo hagee tomo silo ee ogoloso to ayo taka mapoo tei ka te. Bei,

niyo egeesee seega, mo Ma asalo hedebe doloso hagee do goo ee niba gooleedalaiso.”

³⁹ Esem odoo susuga oso to hagee duloso Yesu see talame seme, Yesu dimaga peegoo diso.

⁴⁰ Osoloso Yesu see Yoden howo dalo sooweleso, Yoneeye daga odoo howo olugumelee mi omapoo badebeiso. ⁴¹ Esem odoo susuga oso yimapoo sibilesso egeesee takaso, “Yoneeye goo toowa opusomo di moodoomo sile. Esino yayo Yesuwoo goo maga taka goo susuga ee tei goodoo,” dee takaga meleeso. ⁴² Esem odoo susuga omapoo debeli oso Yesu mapoo tei tooso.

11

Lasalesee ye ta

¹ Betani mi mapoo badeli odoo hee paiye badebeiso, o hu Lasales. Osoloso omoo Meli dio Mata dio onosee Betani mi omapoo debeli. ² Meli hagoso hamamee Lodeeyo homo mapoo mopoodoosoo sooloso o wuduso talaiso. ³ Esiga Meli dio Mata dio odoo hee mapoo dia to takaso, yayo dileso Yesu mapoo takalame. Esem yayo dileso Yesu mapoo egeesee takaso, “Lodee, odoo no gooma ee paiyega badoso,” dee takaso.

⁴ Esino Yesu to hagee duloso egeesee takaso, “Paiye ogoso yo talaimo. Esiga goo hagoso peledabalaiso, edebeeyo goo hagee ogoloso Godeeye kitulugu sabolo osoloso Owolo ayo kitulugu ee gooleedalame,” dee takaso. ⁵ Esiga ee ma kulodu Yesuye Mata dio, omolo Meli dio, osoloso Lasales diya gweliso. ⁶ Esino yo Lasalesee ye paiye goo ee duloso saga dilega, biame bakadio omapoo badebeiso.

⁷ Biame bakadio poogoloso Yesuye o hamamee dili odoo mapoo egeesee takaso, “Iba see

Yudiya mi mapoo wedi dimo,” dee takaso.

⁸ Esem e hamamee dili odoososo yimapoo egeese takaso, “Eligili odoososo, no omapoo badoboome, Yu odoososo no yoso wooloomalame sino pogoososo. Esiga no see kasalame mi omapoo wedi dilame ka sala?” dee takaso.

⁹ Esem e Yesuye egeese takaso, “Biame hedebe ma kulodu osoko howo 12 moloso. Esiga edebeeyo biame siloga, yo takodee bigileime. Bei, yo gadeebugu ma kulodu siloga*.” ¹⁰ Esino edebeeyo gesi siloga, yo takodee bigileiso. Bei, yimapoo gadeebugu mega.”

¹¹ Yesuye to hagee takoloso see egeese takaso, “Ibada odoososo Lasales yo tiamoloso. Esiga ayo yo tidibigileiso,” dee takaso.

¹² Esem e hamamee dili odoososo egeese takaso, “Lodee, yo wulo tiaga, see weidileiso,” dee takaso.

¹³ Esino Yesuye taka goo ee ma kulodu Lasales yo tei olo ta neme ka taka. Esino Yesu o hamamee dili odoososo goolee Lasales wulo tiamolo gooleeso.

¹⁴ Esem e Yesuye dimapoo woola egeese takaso, “Lasales olo ta moloso.” ¹⁵ Esiga a goomogoso, ayo niba halo yo agalame dile. Esino ayo yimapoo goo moodoo ee niso ogoloso amapoo tei talaiso. Esiga yimapoo dimo.”

¹⁶ Esem e Tomas, o hu hee Didi-mas deli, oso Yesu o hamamee dili odoososo abo mapoo egeese takaso, “Iba nose Yudiya mi mapoo dimo, Yesu bolo hodobo talame,” dee takaso.

Odoososo wedia hogogaduloso see gie badeli teneli ee Yesu yoso

¹⁷ Yesuye sibilesos Betani mi mapoo peledoboloso egeino, Lasales bi ma kulodu tamelee biame bakadio bakadio di poogoloso

molome egeiso. ¹⁸ Betani mi hagee Yelusalem mi maga haga hoogoonee, wulo kilomita bakadio hedebe di egeesi. ¹⁹ Osolosos Meli dio Mata dio omolosos Lasaleseye ta maga goohele sabolo doboome, Yu odoososo aboso dibolo hodobo dabalame, Yelusalem maga sibadeeso.

²⁰ Esem e Mataye Yesuye simi goo ee duloso, yo eli domopoo tugodalame diso. Esino Meli yo mosopoo badebeiso. ²¹ Esem e Mataye Yesu tugodolosos yimapoo egeese takaso, “Lodee, no hamapoo badebei diepi, molo telega pegeliyo.” ²² Esino a gooleedoo, goo hagee ma kulodu, nayo ogoososo goo ee Godee mapoo woosaga, Godeeye goo egee namapoo tenelaiso,” dee takaso.

²³ Esem e Yesuye yimapoo egeese takaso, “Nomolosos see hogabileiso,” diso.

²⁴ Esem e Mataye nei yimapoo egeese takaso, “A gooleedoo, yo biame hamameedee mapoo odoososo wedia oso hogogabuoga, yinosee omapoo hogadileiso,” dee takaso.

²⁵ Esem e Yesuye yimapoo egeese takaso, “Odoososo wedia maga hogogaduloso see gie badeli teneli ee aso. Esiga edebeeyo amapoo tei tolosos badobosos toga, yo kookaiyo gie badalaiso.” ²⁶ Osolosos edebeeyo amapoo tei toga, o dio talaime, esino yo kookaiyo gie badalaiso. Esiga Mata no goo hamapoo tei tososo?”

²⁷ Esem e Mataye nei yimapoo egeese takaso, “O, Lodee, a goo hamapoo tei toso. Bei, no Keliso, Godeeyo Owolo, mipoo hamapoo sibileigo dee takemelee ee nosos,” dee takaso.

²⁸ Mataye to hagee taka koodobuloso see wedi dilesos omolosos Meli mapoo mada egeese takaso, “Eligili odoososo olo sibilesos bado. Esiga

* **11:9:** To hageeyo bei ee egeesi moloso. Yesu yo gadeebugu. Yayo o hamamee dili odoososo dibolo hodobo egee bado goo maga, diayo goo kodilei bei mauwe. Bei, Godeeye goomoga goo ee talame yayo biame teiba dimapoo teneeso.

yayo no agalai goomogona,” dee takaso. ²⁹ Meli to hagee duloso toboloso Yesu agalame saga diso.

³⁰ Yesu mosopoo peledbelega, Mataye dileso yo tugodoo mi omapoo osee badebeiso. ³¹ Esem Yu odooso Meli pidilone diba yibolo hodobo mosopoo debeiso. Esino yayo saga toboloso di ogoloso yima hamamee diso. Diayo goolee Meli bi mapoo dileso pisilei gooleeso.

³² Esino Meliye Yesuye badebei mapoo dileso o homo beiyopoo gauwuloso badolone egeesee takaso, “Lodee, no hamapoo badebei diepi, molo telega pegeliyo,” dee takaso.

³³ Yesuye Meli dio osoloso Yu odo abo Melibolo sibadee oso hodobo pupusiga molome ogoloso su hegi sabolo badolone diya gooheselo. ³⁴ Osoloso yayo dimapoo egeesee takaso, “Niyo yo kapoo magooba?” diso. Esem diayo nei egeesee takaso, “Lodee, no agalame ibolo hodobo sibe,” dee takaso.

³⁵ Esem Yesu yinosee pisaso.

³⁶ Esem Yu odooso goo egee ogoloso egeesee takaso, “Yesuye Lasales diya gweli goo ee niso ege,” diso.

³⁷ Esino odo aboso egeesee takaso, “Odo hagoso odo howo neliga ee tekepo paso. Esiga bei kasi maga yayo Lasales telega pagalame pidile ka poogoowo?” dee takaso.

Yesuye Lasales ta maga see hogadi

³⁸ Yesu su hegi osee molone, Lasales magoo wulu ou miyopoo simiso. Osoloso wulu ou ee yo toowaso kisiso.

³⁹ Osoloso Yesuye egeesee takaso, “Yo egee peegoo bidibigi,” diso.

Esem Lasalesee yo omoo Mataye egeesee takaso, “Lodee, o kou ee wulu ma kulodu melee

biame bakadio bakadio di egeesi poogooga, olo hune koko,” dee takaso.

⁴⁰ Esem Yesuye nei yimapoo egeesee takaso, “Ayo namapoo daga takolone egeesee takaso, nayo tei toga, no Godeeye kitulugu ee agalaiso,” diso.

⁴¹ Esem odo aboso yo toowa wulu ou kisi ee peegoo bidibuguso. Esem Yesuye dokodoo bolone egeesee takaso, “Ma, ayo namapoo goomoga to ka taka. Bei, ayo namapoo taka goo ee nayo duga. ⁴² Osoloso a gooleedoo, nayo biame susuga ayo namapoo taka goo ee nayo duliso. Esino odo hamapoo egee tebisamolo oso nayo a diye di goo mapoo tei talame, goo hagee ayo ka taka.”

⁴³ Yesuye egeesee takoloso to neligidi egeesee takaso, “Lasales, no wulu ma kuloduga peegoo gasibe,” dee takaso. ⁴⁴ Esem Lasales o dee sabolo, osoloso o homo bodo sabolo, osoloso o mudu ee dugo semeso tiegisa sabolo wulu ma kuloduga peegoo gasibileso to budume egeiso. Esem Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Dugo egee puobigi, osoloso yo diye dee,” dee takaso.

*Yesu wooloomalame eli esia
(Matiyu 26:1-5, Maka 14:1-2,
Luka 22:1-2)*

⁴⁵ Esiga Yu odo susuga Meli agalame sibadee oso goo Yesuye moodoo ee ogoloso yimapoo tei tooso. ⁴⁶ Esino odo aboso dileso goo Yesuye moodoo ee Pelisi odo mapoo takaso. ⁴⁷ Esiga tei moso wiligi odo tebisa sabolo osoloso Pelisi odo oso Yu odo dia wiligi odo mooloogoodoo Sanhedelin deli ee gilimadoloso dimapoo egeesee takaso, “Iyo kasee selaisomo? Bei, odo hagoso goo toowa mudu opusomo di bei moodoogamo siliso. ⁴⁸ Iyo wulu бага, odo susuga oso yimapoo tei talaiso. Osoloso Loum gamalee

odoo oso ibada tei moso ee guobuguloso ibada odoo tokenee palaiso,” dee takaso.

⁴⁹ Esem dima kulodu odoo hee badebeiso, o hu Kayapas. Dugo omapoo yayo tei moso wiligi odoo toboloso badolone, odoo mooloo-goodoo mapoo egeesee takaso, “Niba goo goolee mauwe odoo. ⁵⁰ Esiga niba koo gooleedolo? Odoo hedebeiso odoo susuga ee halo talai tekepo. Egeeseega, Yu odoo susuga iba tokenee palaime,” diso.

⁵¹ Esiga Kayapaseeye taka goo hagee, wulo eyo goolee takele. Esino yayo dugoo omapoo tei moso wiligi odoo toboloso badoboome, Yesuye Yu odoo halo talai goo ee Godeeye yimapoo eligime, yayo egeesee ka taka. ⁵² Esino hedebe Yu odoo halo talaime. Esino Godeeyo odoo mi opusomo opusomo di mapoo egee do ee see hedebe dalame ka talai. ⁵³ Esiga biame omaga bei mooloogoloso dulone Yu odoo dia wiligi odoo tebisa oso Yesu wooloomalame eli esiameleeso.

⁵⁴ Goo egeesi maga Yesu see Yu odoo dia howo woola koo sili. Esino yayo o hamamee dili odoo sabolo mi egee poogoloso, see miwe poogoo mi koola mapoo mi hee, Epelaim deli, mapoo dileso debeiso.

⁵⁵ Osoloso Godeeye Gababia wo nalai biame olo koola too-boome, Yu odoo dia mi pepuso maga Yelusalem mapoo palaso, Godeeyo howo woola diba medee mopoodoo doloso tekepo dabalame*. ⁵⁶ Osoloso diayo Yelusalem mapoo dobolone Yesu esiamo silesibiso. Egeeseelone tei moso ma kulodu mooloogodoloso dieso nei woosa nei woosa demeleeso, “Niyo kasee gooleedo? Yesu wo

ne hamapoo sibileisomo?” dee takaga meleeso.

⁵⁷ Esino tei moso wiligi odoo tebisa sabolo osoloso Pelisi odoo oso to kitulugu sabolo odoo susuga mapoo egeesee takaso, “Odoo heeso Yesuye badebei egei daga, imapoo takee, egeeseega iyo dileso yo ka talaiya,” dee takaso.

12

Meliye Yesuwo homo mapoo mopoodoo soo soo
(*Matiyu 26:6-13, Maka 14:3-9*)

¹ Gababia wo nalai ee biame 6 malalo hoogoo molome, Yesu yo Lasaleseeyo mi Betani mapoo see wedi diso. Lasales hagee daga Yesuye ta maga hogadi ee yoso.

² Osoloso habe mi omapoo diayo Yesuwo nei toowa mopoodoo dooso. Osoloso Mataye nei piso. Osoloso Lasales yinosee ee ma kulodu dibolo hodobo dobolone Yesubolo nei nameleeso. ³ Esem Meliye mopoodoo soo tekepo nad deli i salama soo lita botoloo gegelee egeesi toloso Yesuwo homo mapoo sooso. Osoloso o homo o wuduso taso. Esem mopoodoo soo oso sisigage oso moso kulodu tiadooso. Mopoodoo soo tekepo hagee molee toowaso teli.

⁴ Esino domo omapoo Yesu o hamamee dili odoo hee badebeiso, o hu ee Yudas-Iskaliyot. Odoo hagoso hamamee Yesu ha teli odoo mapoo tiasalaiso. Osoloso yayo egeesee takaso, ⁵ “Mopoodoo soo tekepo hagee molee ko* 300 oso teli. Esino bei kasi maga mopoodoo soo tekepo hagee, iyo odoo mapoo teneloso nei molee toloso bi mauwe odoo mapoo tenele ka poogoowo?” dee takaso.

⁶ Esino Yudaseeye to hageesee taka egee, yo bi mauwe odoo

* **11:55:** Biame omapoo Yu odoo diba Godeeyo howo woola subugo mauwe dabalame, dia adaga dia goo ee dodolone, dia su medee hapoloso gala wooloso, siloso Godee mapoo teneliso.

* **12:5:** molee ko hagee denali deli ee, biame hedebe mapoo tou too eyo nei hedebe hageesee teliso.

ee sooloo dolone to hagee ka takele. Esino yo heli teli odooga to hageesee ka taka. Bei, yayo Yesu o hamamee dili odoosoo dia molee ee gibadolone abo mada heli temeleeeso.

⁷ Esemee Yesuye egeesee takaso, “Meliye goo egee moodoo ogoloso yimapoo goo hee na moodee. Bei, yayo goo egeesi moodoo egee a toga mi doosalai ee gooleebugulone ka moodoo. ⁸ Osoloso bi mauwe odoosoo oso biame susuga nibolo dabalaiso. Esino a biame susuga nibolo badalaime,” dee takaso.

Wiligi odoosoo oso Lasales wooloomalame to mou

⁹ Esiga biame domo omapoo Yu odoosoo mooloogoodoo toowa oso Yesuye Betani mi mapoo sibilesosoo badebei goo ee duloso Yesu agalame dulone, Lasales yinosee agalame diyadeeso. Bei, Yesuye yo ta maga see hogadiso. ¹⁰ Goo egeesi maga tei moso wiligi odoosoo tebisaa oso Lasales onosee wooloomalame to mousoo. ¹¹ Bei, Lasales see hogadi eyoo goo maga Yu odoosoo abosoo dia wiligi odoosoo ee poogoloso see Yesu mapoo tei toosoo.

Yesuye Yelusalem mi mapoo gadi

(Matiyu 21:1-11, Maka 11:1-11, Luka 19:28-40)

¹² Osoloso biame hee mapoo odoosoo mooloogoodoo toowa Yelusalem mapoo Gababia wo ne mapoo di odoosoo oso Yesu sibosogo di goo ee duso. ¹³ Osoloso diayoo weiyo kookolosoo Yesu tugodalame dulone to neligidi egeesee takomoo diyadeeso,

“Iba Godeeyoo hu dokodoo poudoomoo.

Odoosoo Godeeyoo hu maga kitulugu saboloo egee siboo, yo wiligi odoosoo Godeeyee pidiye dee.

Osoloso Isalael odoosoo dia wiligi odoosoo, yo Godeeyee pidiye dee,” dee takomoo diyadeeso.

¹⁴ Biame domo omapoo Yesuye donki be gie kauwa ogoloso o wagi ma dokodoo biasoo. Goo peledaba hagee Godeeyoo to booka mapoo hogugu saboloo tebilame ka seesoo. Bei, Godeeyoo toso egeesee takooosoo,

¹⁵ “Yelusalem odoosoo, niba haga na ebi.

Nibada wiligi odoosoo donki be pe eyoo wagi ma dokodoo buloso sibosoo,” disoo.

¹⁶ Esino biame omapoo Yesuwo hamamee dili odoosoo oso goo hagee medee kibiya gooleedelee. Esino Yesu ta maga hogaduloso hamamee goo susuga Yesu mapoo moodoo oso Godeeyoo to booka mapoo hogugu saboloo tobume, goo ee ogoloso gooleedoosoo.

¹⁷ Esiga Yesuye Lasales ta maga hogaduloso see wuloo ou ma kuloduga peegoo gasibilame i goo ee egei odoosoo mooloogoodoo hagee biasoo odoosoo abo mapoo takalame diyadeeso. ¹⁸ Esemee odoosoo susuga oso goo toowa opusomoo di Yesuye moodoo ee duga, diba Yesu tugodalame disoo. ¹⁹ Esemee Pelisi odoosoo diesoo dima kulodoo egeesee takaso, “Nisoo ege. Iba kitulugoo olo me poogoo. Bei, odoosoo susuga oso yima hamamee deedeeso,” dee takemeleeeso.

Yesuye eyoo talai goo ee edidi taka

²⁰ Osoloso Guliki odoosoo abosoo odoosoo Yelusalem mapoo Gababia wo ne mapoo paladee saboloo palasoo, Godeeyoo hu dokodoo poudalame. ²¹ Osoloso diba dilesoo Gelili mi ma kulodoo mi pepookoo Betesaidaa mapoo badeli odoosoo hee Pilipi mapoo egeesee takaso, “Emegei, iba Yesu agalai goomogoo,” dee takaso. ²² Esemee Pilipiye Enduloo takalaa dilesoo obakadio Yesu takalame disoo.

23 Esemé Yesúye nei dimapoo egeesee takaso, “Odoó Holo ayo toowa doloso badalai biame ee olo siboso. 24 Esiga ayo nimapoo ka taka. Edebeeyo ko mi mapoo segele poogoo, ko egee see opusomo dalaime. Esino ko hedebe onosee osee malaiso. Esino ko mi mapoo sogoloso opusomo doloso pologa, bou dia gasibileso kauwuloso ko okopolo palaiso*. 25 Esiga edebeeyo o gie badeli ee eyo diya goodogoga, o gie badeli ee osugobalaiso. Esino edebeeyo mipoo hamapoo badolone o gie badeli goodogelega badoga, odoó egee o gie badeli osugobalaime. Esino yo badoboso kookaiyo gie badeli talaiso. 26 Esiga edebeeyo mo tou talai goomogoga, yo a deede sibe. Eseega, yo ayo egee bado mi omapoo yayo abolo hodobo badalaiso. Esiga mo tou teli odoó ee mo Maye o hu dokodoo poudileiso.

27 Epedee hamapoo a su diya hegi moodoo. Esiga ayo mo Ma mapoo takolone, ‘Ma, dala amapoo egee sibo nayo peegoo magee,’ dee takalai tekepowa? Haye, tekeponee. Bei, a dala egee talame mipoo hamapoo ka simi. 28 Esiga Ma, nayo toowa doloso egee bado goo ee odoó mapoo eligi.”

Esemé toso Kei mi ma dokodooga egeesee taka, “Ayo toowa doloso egee bado goo ee odoó mapoo olo eligiso. Osoloso ayo dimapoo see eligileiso,” dee takaso. 29 Esino odoó mooloogoodoo omapoo tebisamelee oso to hagee duloso egeesee takaso, “Kei woo,” diso. Osoloso odoó aboso takolone, momaiyeso Yesu mapoo to takoo, dee takaso.

30 Osoloso Yesúye see egeesee takaso, “To taka hagee a pidilame

ka takele. Esino niba pidilame ka taka. 31 Esiga Godeeye mi odoó dia goo midilei biame ee hagoso. Osoloso mipoo hageeyo wiligi odoó Saiten ee Godeeye daga dileiso. 32 Esiga edebeeyo a toloso mi hamaga dokodoo poudoga*, ayo odoó susuga amapoo gido sibileiso.” 33 Yesúye taka hagee, eyo talai goo ee kasee tomoba dolone ka taka.

34 Esemé odoó mooloogoodoo oso egeesee takaso, “Ibada tei magoo oso egeesee taka duliso, Keliso yo badoboso kookaiyo badalaiso, dee takeliso. Esino bei kasi maga nayo takolone, Odoó Holo yo toloso mi hamaga dokodoo poudileiso, dee ka take-liyo? Osoloso Odoó Holo hagee odoó ogumo?” dee takemeleeso.

35 Esemé Yesúye dimapoo egeesee takaso, “Gadeebugu oso biame deiyepo nibolo malaiso. Esiga gadeebugu nimapoo mologa, niba gadeebugu ee ma kulodu silesibe, neligaso niba gooloogeyaga. Egeesi ma kulodu niba neliga ma kulodu silesiboga, niba niso egee du eli ee medee ogoloso gooleedalaime. 36 Esiga gadeebugu nimapoo osee egee molo mapoo tei te. Niyo egeesee seega, niba gadeebugu eyo owolo dio dalaiso.” Yesu to hagee takoloso koodobuloso peegoo dileso dimaga mada wuaso.

Yu odooso Yesu mapoo tei tele poogoo

37 Yesúye goo toowa opusomo di susuga odoó howo woola moodoogaso. Esino edebeeyo yimapoo tei tele. 38 Esiga Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoó Aisayaye taka goo sabolo tebilame, goo hagoso peledabaso. Aisayaye egeesee takaso,

* 12:24: Yesúye wudu taka hagee, eyo toloso see hogadilei goo sabolo, osoloso edebeeyo yimapoo tei talai goo maga ka taka. * 12:32: Yesúye taka hageeyo bei ee, yo homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enigaloso pouduloso tulugilei ee taka.

“Lodee, odoo agayo iyo taka goo ee tei ka toba?”

Osoloso Lodeeye kitulugu ee odoo ogu bia dimapoo ka yilige buguba?” dee takaso.

³⁹ Esiga edebeeyo Yesu mapoo tei talai tebile. Bei, Aisayaye see egeesee takaso,

⁴⁰ “Godeeye odoo susuga dia howo gooloogooso.

Osoloso yayo diba goo goole pagalame moodooso,
dia howoso kibiya egelega pagalame,
osoloso diayo medee kibiya gooleedelega pagalame,
osoloso see Godee mapoo wedi sibilesa tekepe pelega pagalame.”

⁴¹ Aisayaye Yesuye toowa doloso badeli goo ee ogoloso o goo maga egeesee ka taka.

⁴² Esino odoo abo sabolo osoloso Yu odoo dia wiligi odoo abo oso Yesu mapoo tei tooso. Esino diba Pelisi odoobole obulone, di-ayo tei too goo ee woola yilige bigile. Bei, Pelisi odooso dia hu howo gisili moso ma kulodu magoo ee tabigiyaga. ⁴³ Osoloso diayo Godee maga goomoga talai haga goole poogoloso, hee odoo maga goomoga talai ono diya gweliso.

⁴⁴ Eseme Yesuye to neligidi egeesee takaso, “Edebeeyo amapoo tei toga, yo hedebe amapoo tei koo toso. Esino a diye di odoo omapoo nose tei toso. ⁴⁵ Osoloso edebeeyo a ogoga, yo a diye di odoo onosee ogoso. ⁴⁶ Esiga ayo mipoo hamapoo neliga ma kulodu keme masi poudo simiso. Egeesi ma kulodu edebeeyo amapoo tei toga, yo neliga ma kulodu osee badalaime.

⁴⁷ Esiga edebeeyo mo to dulo mesilega poogooga, ayo o goo midileime. Bei, ayo mipoo hamapoo simi hagee, odoo goo

midilame ka sibile. Esino odoo dia gie badeli ee pidilame ka simi.

⁴⁸ Esino edebeeyo a gowoolone mo to telega poogooga, Godeeye goo midilei biame mapoo to ayo taka oso nei dia goo ee midileiso.

⁴⁹ Bei, a mawo gooleeso to hagee ka takele. Esino mo Ma, a diye di oso to ayo takalai sabolo osoloso ayo kasee takalai goo ee, yayo amapoo takaga, ayo egeesee ka taka. ⁵⁰ Esiga Godeeye taka to hagoso odoo mapoo gie badeli tosi-biliso. Goo egeesi maga mo Maye amapoo taka goo ee see nimapoo ka takomoloso.”

13

Yesuye o hamamee dili odoo dia homo howo hapoo

¹ Yu odooso Gababia wo nali biame olo koola tooboomo, Yesu yo mipoo hagee poogoloso see Ama mapoo palai biame ee olo koola tooboo, doloso gooleedooso. Esiga yayo mipoo hamapoo gie badolone, o hamamee dili odoo ee sooloo deliso. Esino yayo diba diya sooloo deli goo ee epedee dimapoo eligiso.

² Osoloso Yesuye o hamamee dili odoo sabolo habe nei nolone debeiso. Esino ee ma kulodu Saimon-Iskaliyoteeyo owolo Yudas mapoo Saitenso goo goolee olo teneeso, yayo Yesu ha teli odoo* mapoo tiasalame. ³ Osoloso Amaye goo susuga ee balame kitulugu Yesu mapoo tenee goo ee yo olo gooleedooso. Osoloso yo Godee maga simi, esiga yo see Godee mapoo wedi palai goo ee yo olo gooleedooso. ⁴ Osoloso nei nolone debei maga toboloso o dugo sage tamagoloso see dugo howo i tali ee toloso o bagi mapoo booso. ⁵ Osoloso katolo mapoo howo salama soloso o hamamee dili odoo hedebe hedebe di eyo homo hapoloso, dugo howo i tali o

* **13:2:** Yesu mapoo ha teli odoo ee Yu odoo dia wiligi odoo tebisa ee takooso.

bagi mapoo boo oso howo i ka ta domo dilame bei mooloogooso.

⁶ Egeeseelone Saimon-Pitayo homo hapalame seme, yayo egeesee takaso, "Lodee, nayo mo homo hapalame ka sala?" dee takaso*.

⁷ Esemé Yesuye egeesee takaso, "Goo ayo hagee moodoo eyo bei no epedee koo gooleedoso. Esino no hamamee gooleedalaiso," diso.

⁸ Esemé Pitaye egeesee takaso, "Nayo mo homo hapalame," diso. Esemé Yesuye nei yimapoo egeesee takaso, "Ayo nee homo hapelega poogooga, no mo hamamee dili odoonee," dee takaso.

⁹ Esemé Saimon-Pitaye see egeesee takaso, "Lodee, nayo hedebe mo homowe ono na hapee. Esino mo dee sabolo osoloso wiligi sabolosee hapee," diso.

¹⁰ Esemé Yesuye egeesee takaso, "Odoos howo sauwe ee o su mapoo subugo me meleeya. Esiga hedebe o homowe hapalai tekepo. Esiga niba olo subugo mauwe. Esino nima kulodu odoos hee subugo sabolo badoso." ¹¹ Osoloso Yesu yo ha teli odoos mapoo tiasalai odoos ee, yo olo gooleedoos. Esiga yayo egeesee ka taka, "Odoos hee nima kulodu subugo sabolo badoso," dee ka taka.

¹² Yesuye o hamamee dili odoos dia homo hapaga koodobuloso o dugo sage kaloso wedi sibilesos bulone egeesee takaso, "Niba goo ayo epedee nimapoo moodoo eyo bei gooleedoosomo?" ¹³ Esiga niyo amapoo takolone, 'eligili odoos,' osoloso 'Lodee,' deliso. Niyo amapoo egeesee takeli ee tei goo. Ee aso. ¹⁴ Esiga nibada eligili odoos osoloso nibada Lodee ayo nibada homo ka hapoosos. Esiga niyo nee odoowos homo nei

hapoo nei hapoo dolone ka debee. ¹⁵ Goo ayo nimapoo hagee edidi ee peedee. ¹⁶ Esiga ayo nimapoo taka. Odoos tou nei mauwe teli oso o wiligi odoos dagadilesos koo badosos. Osoloso to tosili odoos oso yo diye di odoos ee dagadilesos koo badosos. ¹⁷ Egeesi ma kulodu niyo goo hagee gooleedolosos peedeega, Godeeye goo hagee ogoloso nimapoo goomogalaisos.

¹⁸ Esiga goo ayo hagee takoo, haga odoos susuga nimapoo koo takoosos. Bei, odoos ayo hesiga ee, a olo gooleedoosos. Esino Godeeyos to booka mapoo hogugu oso egeesee takoosos, 'Odoos abolos wo nolone badebeis oso amapoo ha talaisos.' To hagoso goosos peledabalais sabolos tebilame ka hogugu. ¹⁹ Esiga goo hagee peledebelega mologa, ayo nimapoo malalos ka taka. Goo hagoso tei peledobooga, niyo a tei Kelisodoo dolos tei ka talame. ²⁰ Esiga ayo nimapoo taka. Edebeeyos odoos ayo diye di ee idoga, yayo a idosos. Osoloso edebeeyos a idoga, mo Ma a diye di ee idosos."

Yesu yo tiasalai odoos eyo goo taka

(Matiyu 26:20-25, Maka 14:17-21, Luka 22:21-23)

²¹ Yesuye to hagee taka koodobulosos su hegi sabolos badolone, o hamamee dili odoos mapoo egeesee takaso, "Ayo nimapoo taka. Odoos heesos nima kuloduga a ha teli odoos mapoo tiasalaisos," dee takaso.

²² Esemé o hamamee dili odoos oso diesos dima kulodu nei ogo nei ogo dolone egeesee gooleesos, "goo hagee odoos ogu mapoo takabele," dee gooleesos. ²³ Osoloso Yesu o hamamee dili odoos dima kulodu odoos hee Yesuye diya gooma ee* yima koola ogolone badebeisos. ²⁴ Esemé Saimon-Pitaye

* **13:6:** Homo hapelis ee nei mauwe tou teli odoos dia tou. Esiga Yesuye o hamamee dili odoos dia homo hapoo ee ogoloso diya dios diso. Bei, Yesu yo dia wiligi odooga. * **13:23:** Yonee eyo nediliyos o hu dokodoo poudileis goomegele. Esiga o hu woola hesile.

odoo omapoo howo gisoloogoso, Yesuye odoo ogu taka beleso yayo yimapoo woosalame.

²⁵ Esememe yayo Yesu mapoo bouwa molone yimapoo egeesee takaso, “Lodee, odoo agayo no ha teli odoo mapoo ka tiasalaiyo?” dee takaso.

²⁶ Esememe Yesuye nei egeesee takaso, “Ayo wo i mapoo oluguloso teneega, odoo oso a ha teli odoo mapoo tiasalaiseo.” Osoloso Yesuye wo tolosa i mapoo oluguloso Saimon-Iskaliyoteeyo owolo Yudas mapoo teneeso. ²⁷ Yudaseeye wo teme, Saitenso o kulodu palaso. Esememe Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Nayo goo talame egee gooleemolo goo ee saga moodee,” diso. ²⁸ Egeesi ma kulodu Yesuye Yudas mapoo egeesee taka goo eyo bei ee o hamamee dili odoo diba medee kibiya gooleede. ²⁹ Esiga odoo aboso goolee, Yudaseeye Gababia wo nalame bi abo talame di, dee takoo gooleeso. Osoloso odoo aboso goolee, ee molee odoo bi mauwe mapoo tenelame di, dee takoo gooleeso. Bei, Yesu o hamamee dili odoo dia molee ee Yudaseeye gibadeliga. ³⁰ Osoloso gesi Yudaseeye wo Yesuye tenee ee tolosa peegoo gadiso.

Kokodo takeli to dia

³¹ Yudas olo peegoo dime, Yesuye egeesee takaso, “Epedee Odoo Holo ayo toowa doloso badeli goo ee woola yilige bigileiso. Osoloso Godeeye toowa doloso badeli goo ee amaga woola yilige bigileiso. ³² Esiga Godeeye toowa doloso badeli goo ee amaga woola yilige buguga, nei Godee eyo Odoo Holo ayo toowa doloso badeli goo onosee woola yilige bigileiso. Esiga goo hagee saga moodoolaiso.

³³ Esiga mo odoo, ayo biame deiyepo nibolo hodobo badalaiseo. Osoloso a duga, niyo a esileiso. Esino niyo a agalame. Esiga ayo

Yu odoo dimapoo taka goo ee see tobu nimapoo ka taka. Niba mi ayo hagee du mapoo dilei tebile.

³⁴ Esiga kokodo takeli to dia hagee ayo nimapoo ka taka. Niyo nee odoo nei sooloo dolo, nei sooloo dolo dolone ka dabalame. Ayo niba goolee sabolo egee bado egeesee masi, nee odoo nei sooloo dolo, nei sooloo dolo dolone ka debee.

³⁵ Egeesi ma kulodu niyo emegei nei sooloo dolo, nei sooloo dolo dolone dogo, odoo susuga oso niba tei mo hamamee dili odoodoo doloso gooleedalaiseo.”

Pitaye Yesuwo goo gagadilei goo ee Yesuye taka

(Matiyu 26:31-35, Maka 14:27-31, Luka 22:31-34)

³⁶ Esino Saimon-Pitaye egeesee takaso, “Lodee, no kapoo dilame ka sala?” diso. Esememe Yesuye nei egeesee takaso, “No epedee ayo hagee du mapoo sibilei tebile. Esino no see hamamee sibileiso,” dee takaso.

³⁷ Esememe Pitaye see egeesee takaso, “Lodee, bei kaseega ayo epedee nobolo sibilei tebile ka molosomo? Ayo no halo talame olo mopoodoo doloso ka badoso,” dee takaso.

³⁸ Esememe Yesuye nei egeesee takaso, “No tei a halo talame mopoodoo doloso ka badosomo? Esiga ayo namapoo tei goo taka. Kolokolo takelega mologa, nayo mo goo gagadilei ee bakadio hedebe dalaiseo,” dee takaso.

14

Eli hedebe Yesuso Ma Godee mapoo palai

¹ Esememe Yesuye egeesee takaso, “Niba goo haga koudulone na debee. Esino niba Godee mapoo tei tolone amapoossee tei te. ² Bei, mo Mayo moso mapoo debi bei moloso. Esiga goo hagee tei goonee diepi, ayo goo

hagee nimapoo takele pegeliyo. Esiga ayo omapoo niyo dabalai debi ee moodoolame dileiso. ³ Osoloso ayo omapoo dileso debi mopoodoo doloso see sibilesi niba gilimadoloso abolo hodobo palaiso. Osoloso niba mi omapoo abolo hodobo dabalaiso. ⁴ Esiga ayo hagee du eli ee niba olo gooleedooso.”

⁵ Esem Tomaseeye Yesu mapoo egeese takaso, “Lodee, mi nayo egee du, iba gooleede. Nayo egee du eli ee iyo kasee gooleedalaiyo?” dee takaso.

⁶ Esem Yesuye egeese takaso, “Eli aso. Osoloso tei goo takeli eyo bei aso. Osoloso gie badeli eyo bei aso. Esiga odoo heeso eli hee maga Ma Godee mapoo palaime. Esino yo hedebe amaga Ma mapoo ka palai. ⁷ Niyo mo goo gooleedoo diepi, niba mo Ma nose gooleedeliyo. Esino epedee domo hamaga niyo yo olo gooleedooso. Osoloso yo olo egeiso.”

⁸ Esem Pilipiye egeese takaso, “Lodee, nayo Ma imapoo eligi, iba hemisileiya,” dee takaso.

⁹ Esem Yesuye nei Pilipi mapoo egeese takaso, “Pilipi, ayo biame susuga nibolo hodobo badebeiso. Esino egeesi ma kulodu nayo a gooleedelega osee ka badosoba? Esiga edebeeyo a ogoga, yo Ma olo egeiso. Esiga bei kasi maga nayo amapoo takolone, ‘Ma imapoo eligi,’ dee ka takala? ¹⁰ Ayo mo Ma sabolo hedebe doloso egee bado sabolo, osoloso mo Maye abolo hedebe doloso egee bado goo mapoo no tei telega ka badosoba? Esiga to ayo nimapoo hagee takomo silo mawo goolee koo takomo siloso. Esino Maye abolo badolone yayo amaga o goo ee ka tomoloso. ¹¹ Esiga ayo takolone, ayo mo Ma sabolo hedebe doloso egee bado sabolo, osoloso mo Maye abolo hedebe doloso badoso, dee egee takoo goo

omapoo tei te. Esino niyo to ayo taka mapoo tei telega poo-googa, goo toowa opusomo di ayo moodoo ee ogoloso to ayo taka mapoo tei dee.

¹² Esiga ayo nimapoo taka. Edebeeyo amapoo tei toga, goo toowa opusomo di ayo moodeli egeesi masi yayo moodoolaiso. Osoloso goo toowa opusomo di abo yayo moodooga, oso ayo moodeli ee dagadileiso. Bei, a mo Ma mapoo duso. ¹³ Osoloso niyo mo hu maga ogoo goo ee woosaga, ayo goo egee moodoolaiso, Maye toowa doloso egee bado goo ee Owolo amaga ka yilige bigilame. ¹⁴ Esiga niyo amapoo mo hu maga ogoo goo talame woosaga, ayo goo egee moodoolaiso.”

Yesuye Dio Teiso sibilei goo ee taka

¹⁵ “Niyo a gooleega, niyo ayo kokodo taka goo mapoo mesimo silesibileiso. ¹⁶ Osoloso ayo Ma mapoo woosalaiso, yayo pidili odoo hee nimapoo tenelame. Pidili odoo hagoso kookaiyo nibolo hodobo osee badalaiso. ¹⁷ Pidili odoo egee Dio Tei ee takoo. Yayo tei goodee ee eligiliso. Esino mi odooso yo talai tebile. Bei, diayo yo ogoloso koo gooleedeli. Esino niba o goo olo gooleedooso. Bei, yo nibolo hodobo badoso. Osoloso nima kulodu badalaiso.

¹⁸ Esiga ayo niba gilibo holo masi wulo domopoo poogoloso badalaime. Esino a see tobu nimapoo wedi sibileiso. ¹⁹ Osoloso biame deiyepo poogoloso mi odoo oso a see agalaima. Esino niyo a see agalaiso. Egeesi ma kulodu a gie badeliga, niba nosee gie dabalaiso. ²⁰ Egeesi ma kulodu a ta maga see hogadiga, ayo mo Ma sabolo hedebe doloso egee bado goo ee, niba gooleedalaiso. Osoloso niyo abolo hedebe doloso egee do goo sabolo, osoloso ayo

nibolo hedebe doloso egee bado goo ee gooleedalaiso. ²¹ Esiga edebeeyo ayo kokodo taka to ee duloso mesimo siloga, odo egee a diya goolee sabolo badoso. Osoloso odo a diya goolee sabolo badeli mapoo mo Maye yo sooloo dolone ka badoso. Osoloso anosee odo egee diya sooloo dolone ka badoso. Osoloso ayo mo goo ee yimapoo yilige bigileiso.”

²² Esemé Yudas-Iskaliyot nee, esino Yudas heeso egeesee takaso, “Lodee, bei kasi maga nayo nee goo ee mi odo mapoo yilige bigile poogoloso, see imapoo ka yilige bigileiyo?” dee takaso.

²³ Esemé Yesuye nei egeesee takaso, “Edebeeyo a diya gooleega, yayo goo ayo eligi mapoo mesimo sileiso. Osoloso mo Maye yo diya sooloo dalaiso. Osoloso mo Ma asalo sibilesa yibolo hodobo badalaiso. ²⁴ Esino edebeeyo a goolega badoga, yo goo ayo eligi mapoo mesiloso koo siloso. Egeesi ma kulodu goo ayo eligime niyo du ee, ayo mawo goolee eligimo sile. Esino eligi hagee mo Ma, a diye di oso taka ee eligi.

²⁵ Esiga ayo nibolo hodobo osee badolone, goo susuga hagee nimapoo olo takaso. ²⁶ Esino mo Maye mo hu maga Dio Tei ee nimapoo meiyé dalaiso. Osoloso yayo niba pidilone badolone goo susuga nimapoo eligileiso. Osoloso goo susuga ayo nimapoo taka ee see niyo goolee sabolo dabalame, yayo nibada goo goolee pileiso.

²⁷ Esiga mesili goo ayo nimapoo ka tonowa. Mo mesili goo ayo nimapoo hagee tenee ee mi odooso mesili goo egeesinee. Esiga niba goo diya koudulone ebia sabolo na debee.

²⁸ Esiga ayo nimapoo takolone, ‘a mo Ma mapoo peleso badoboso see nimapoo ka wedi sibileisogo,’ dee taka goo ee, niba olo duso.

Esiga niyo a tei diya goolee sabolo debei diepi, ayo mo Ma mapoo pologa niba goomegeliyo. Bei, yayo toowa doloso badolone, a dagadileso ka badoga. ²⁹ Egeesi ma kulodu goo egee peledebelega molome, ayo goo susuga hagee nimapoo olo takaso, goo ogoso hamamee peledobooga ogoloso niyo tei ka talame. ³⁰ Esiga ayo niba eligi ee koodobilei olo koola toobooso. Bei, mi odo dia wiligi odo Saiten olo sibo. Yayo a dagadilei yimapoo kitulugu mauwe. ³¹ Esino ayo mo Ma diya goolee sabolo egee bado goo ee mi odo oso ogoloso gooleedalame, to mo Maye amapoo taka ee ayo tobuloso moodeliso.

Esiga niba tebise, iba dimo.”

15

Yesu tei homokoko su

¹ “Esiga tei homokoko sudee aso. Osoloso mo Maye homo su ee ka gibadoso. ² Osoloso homo dee amaga agaga oso ko pelega mologa, yayo kookooloso peegoo togobiseliso. Esino homo dee ko peli eyo dee abo ee kookeliso, oso see homokoko okopolo palame. ³ Egeesi ma kulodu goo ayo nimapoo eligi oso niba homo dee abo egeesi masi olo kookooloso subugo mauwe ka doso. ⁴ Esiga niba amapoo oluguloso ka debee. Eseega ayo nimapoo oluguloso badalaiso. Esiga dee obusomo molone ko palai mauwe. Esino dee oso homo su mapoo oluguloso mologa, ko palaiso. Goo egeesi maga, niba amapoo olugulega dogo, homokoko palaime. Esino niyo amapoo oluguloso dogo, homokoko okopolo palaiso.

⁵ Esiga homokoko su aso. Osoloso homo dee ee nibaso. Egeesi ma kulodu edebeeyo amapoo sibilesa oluguloso badoga, ayo yimapoo oluguloso badalaiso.

Eseega yo homokoko okopolo palaiso. Esino niba a mauwe doga, niyo goo hee moodoolai tebileime.

⁶ Esiga edebeeyo amapoo sibilesu olugulega doga, yo homo dee ko koo peli koodoloso peegoo togobugu egeesi masi moloso. Esiga homo dee egee sioga misiga magoloso dou mapoo toodeliso.

⁷ Goo egeesi maga niyo amapoo oluguloso dobolone, ayo eligi goo omapoo mesimo silesibulone, niyo ogoo goo talame amapoo woosaga, niba goo egee talaiso.

⁸ Esiga niyo homokoko okopolo poloso mologa, oso mo Mayo hu dokodoo poudiliso, osoloso niba mo hamamee dili odoos doloso egee do goo ee yilige bigiliso.

⁹ Esiga mo Maye a diya sooloo dolone egee bado egeesi masi ayo niba diya sooloo dolone ka badoso. Esiga niba ayo sooloo deli goo ee ma kulodu debee. ¹⁰ Egeesi ma kulodu ayo mo Maye kokodo taka to omapoo mesimo silone, yayo sooloo deli ma kulodu ka badoso. Osoloso hedebe egeesi masi niyo ayo kokodo taka to omapoo mesimo silesiboga, niba nosee ayo sooloo deli goo ee ma kulodu dalaiso.

¹¹ Esiga goo hagee ayo nimapoo olo takaso, goomoga goo amapoo egee molo niyo talame. Osoloso nimapoo goomoga goo oso kauwuloso ka malame. ¹² Esiga ayo kokodo taka to hagosu. Ayo niba sooloo deli egeesi masi niyo nee odoos nei sooloo dolo, nei sooloo dolo dolone ka debee. ¹³ Egeesi ma kulodu edebeeyo o odoos diya sooloo dolone, yo halo o su teli mapoo magalai, goo oso toowa ka moloso. ¹⁴ Esiga niyo ayo kokodo taka to mapoo mesimo siloga, niba tei mo odoos. ¹⁵ Esiga niba ayo wulo mo tou teli odoos dee koo takooso. Bei, tou teli odoos ee o wiligi odoos eyo goo ee yo gooleedele. Esino niba tei

mo odoos deeso. Bei, mo Maye amapoo taka goo susuga ee ayo nimapoo olo eligiso. ¹⁶ Egeesi ma kulodu niyo a ka hesile. Esino ayo niba ka hesiga, niyo homokoko okopolo palame. Homokoko egee kookaiyo moloso osee malaiso. Niyo egeesee solone, ogoo goo talame mo hu maga mo Ma mapoo woosaga, yayo nimapoo tenelaiso. ¹⁷ Esiga ayo nimapoo kokodo taka to ee hagosu. Niyo nee odoos nei sooloo dolo, nei sooloo dolo dolone ka debee.”

Mi odoos oso heiga goo

¹⁸ “Mi odoos oso niba heigoga, daga diayo a heigosu doloso gooleede. ¹⁹ Esiga niba mi odoos sabolo hedebe doloso ka debee diepi, diayo niba dia odoos dolone diya goolee sabolo debeliyo. Esino ayo niba mi odoos dima kuloduga olo hesiaso, niyo dibolo hedebe doloso debelega pagalame. Goo egeesi maga diayo nimapoo heiga ka moloso. ²⁰ Esiga to ayo nimapoo taka ee medee goolee. Bei, ayo egeesee takaso. Wulo tou teli odoos oso o wiligi odoos ee dagadilesu koo badosu. Egeesi ma kulodu edebeeyo amapoo dala olo teneega, diayo niba nosee dala tenelaiso. Osoloso diayo ayo eligi goo mapoo mesiega, diba nosee niyo eligi goo mapoo mesileiso. ²¹ Esino niba mo odooga, diayo goo susuga hagee nimapoo moodoolaiso. Bei, a diye di odoos ee diba gooleedele.

²² Egeesi ma kulodu ayo sibilesu dimapoo to takele diepi, Godeeye dia goo tokenee midilei ee pegeliyo. Esino epedee hamapoo ayo sibilesu olo takaso. Goo egeesi maga goo tokenee diayo moodoo ee Godeeye midileiso. Esino diayo to nei takalai tebileime. ²³ Edebeeyo a heigoga, yo mo Ma nosee heigosu. ²⁴ Esiga goo toowa opusomo di ayo moodoomo

silee egeesi odoo heeso moodoomo sile. Osoloso ayo dima kulodu goo hageesee moodele diepi, Godeeye dia goo tokenee midilei ee pegeliyo. Esino diayo goo toowa ayo moodoo ee egeliso. Esino diayo mo Ma asalo imapoo heiga ka moloso. ²⁵ Esiga goo hagee olo peledabaso, Godeeyo to booka mapoo hogugu oso taka sabolo tebilame. Bei, Godeeyo toso egeesee takooso,

‘Diayo wulo goo mauwe amapoo heiga ka moloso,’ deliso.

²⁶ Ayo niba pidilame Dio Tei nimapoo diye dalaiso. Dio Tei oso mo Ma maga sibiliso, osoloso tei goodee eligiliso. Osoloso Dio Tei oso sibilesa, mo goo ee woala yilige bigileiso. ²⁷ Osoloso niba nose niyo mo goo odoo mapoo yilige bigi. Bei, niba daga bei mooloogoo biame omaga abolo hodobo sileeso.”

16

¹ “Esiga niyo tei too goo maga peegoo diyaga, ayo goo susuga hagee nimapoo olo takaso. ² Bei, odoo aboso nibada hu howo gisili moso ma kulodu egee molo taloso niba peegoo hasiso bigileiso. Osoloso odoo aboso tei too odoo ee piliguga, diayo goolee Godeeyo tou to dee goolai, biame ee sibileiso. ³ Esiga diayo goo hageesee nimapoo moodoolaiso. Bei, mo goo sabolo osoloso mo Mayo goo ee diba gooleedelega. ⁴ Esiga goo hagee ayo nimapoo olo takaso. Egeesi ma kulodu goo hagoso tei peledobooga, niba to ayo taka ee gooleebigileiso.”

Dio Tei oso sibilei eyo goo taka

“Esiga ayo daga Godeeyo tou bei mooloogolone a nibolo hodobo badebeiso. Goo egeesi maga, ayo goo hagee nimapoo takele. ⁵ Esino a epei odoo a diye di mapoo duso. Esino nima kulodu

odoo heeso amapoo takolone, a kapoo diala, doloso koo woosa. ⁶ Esiga ayo takolone, a epei dileiso, dee taka goo ee niyo duloso niba diya ka goholoso. ⁷ Esino ayo tei goo nimapoo ka taka. Ayo niba poogoloso duga, goo oso niba pidileiso. Bei, a duga, nei ayo Dio Tei nimapoo diye dalaiso, yayo niba pidilame. Esino a dilega poogooga, Dio Tei ee nimapoo sibileime.

⁸ Egeesi ma kulodu Dio Tei siboga, yayo mi odoo mapoo goo tokenee eyo goo maga tei goo takalaiso. Osoloso odoo Godeeyo howo woala tekepo dabalai goo onosee takalaiso. Osoloso Godeeye goo midilei goo eyo bei onosee takalaiso. ⁹ Esiga Dio Tei oso goo tokenee eyo goo maga tei goo takolone, amapoo tei tele pagalai goo ee mi odoo dia goo tokenee toowa ka moloso, dee takalaiso. ¹⁰ Osoloso a mo Ma mapoo hagee polo see niyo a agalaime. Goo ogoso Godeeyo howo woala tekepo badalai goo ee yilige bigileiso. ¹¹ Osoloso Dio Tei oso Godeeye goo midilei goo ee tei goo takolone, mi odoo dia goo ee midileiso, dee takalaiso. Bei, mi odoo dia wiligi odoo Saiteneeyo goo ee olo midiso.

¹² Esiga amapoo goo bei moloso, ayo nimapoo takalai. Esino epedee niyo goo bei egee gooleedalai tebile. Esiga ayo goo egee nimapoo takalaime. ¹³ Esino Dio Tei oso nimapoo siboga, yayo niba tei goo susuga mapoo gilimado dileiso. Yayo eyo goolee takalaime. Esino yayo to ayo takeme du goo ee takomo sileiso. Osoloso hamamee goo ogoso peledabalai ee yayo nimapoo eligileiso. ¹⁴ Esiga Dio Tei oso to ayo yimapoo takalai ee see nimapoo takalaiso. Goo egeesi maga yayo mo hu dokodoo poudileiso. ¹⁵ Esiga goo susuga mo

Maye toloso hagee molo ee mo. Goo egeesi maga ayo takolone, Dio Tei oso to ayo taka ee nimapoo takalaiso, dee ka taka.”

Goohalee goo oso goomoga goo tosibileiso

¹⁶ “Biame deiyepo badoboso hamamee niyo a agalaime. Esino see biame deiyepo poogoloso hamamee niyo a see agalaiso.”

¹⁷ Esiga Yesuwo hamamee dili odo aboso dieso nediliyo egeesee takaso, “Yayo imapoo takolone, biame deiyepo badoboso hamamee iyo yo agalaime, doloso see, biame deiyepo poogoloso hamamee iyo yo see ka agalai, dee taka goo eyo bei ee ogoobo? Osoloso yayo takolone, yo Ama mapoo dia, dee taka goo eyo bei ee ogoobo?

¹⁸ Osoloso yayo imapoo takolone, biame deiyepo, dee taka goo eyo bei ogoobo? Iba to yayo taka eyo bei medee koo gooleedo,” dee takemeleeso.

¹⁹ Yesuye o hamamee dili odooso yimapoo woosalo agalame debei goo ee, yo olo gooleedoloso dimapoo egeesee takaso, “Ayo nimapoo takolone, ‘biame deiyepo badoboso hamamee niyo a agalaime,’ dee taka sabolo osoloso, ‘see biame deiyepo poogoloso hamamee niyo a see ka agalai,’ dee taka goo omaga niyo amapoo woosalame ka dabala?” ²⁰ Egeesi ma kulodu ayo nimapoo taka. Niba gooholone pisileiso. Esino mi odo ee goomogalaiso. O, tei takoo, niba goohalaiso. Esino goohalee goo oso nimapoo goomoga goo tosibileiso. ²¹ Esiga niba medee goolee, soboso holo soomagoo biame omapoo yo dala teliso. Esino yo holo soomagoloso hamamee eyo dala too goo ee boobado bigiliso. Bei, yayo holope soomagoo goo maga diya goomogolone. ²² Esiga niba egeesi masi doso. Bei, niba epedee

goohalee sabolo doso. Esino a see wedi sibileso niba agalaiso. Eseega domo omapoo niba diya goomogalaiso. Goomoga goo hagee odo heeso nimaga peedee dalaime. ²³ Biame omapoo niyo goo hee talame amapoo woosalaime. Esino ayo nimapoo tei taka. Niyo ogo goo talame mo hu maga Ma mapoo woosaga, yayo nimapoo tenelaiso. ²⁴ Esiga niyo daga goo abo talame mo hu maga woosalo egele. Esino epedee hamaga dulone niyo ogo goo talame mo hu maga woosaga, niyo goo egee talaiso. Eseega goomoga goo nimapoo egee molo ee kauwuleiso.”

Yesuye mi odo dia wiligi odo ee dagadi

²⁵ “Esiga ayo goo susuga hagee takomo silone, wulo wudu takomo sileeso. Esino biame siboga, ayo goo susuga ee see nimapoo wulo wudu takomo sileime. Esino ayo Mayo goo ee nimapoo woola takomo sileiso. ²⁶ Esiga biame omapoo nibada goo ee ayo Ma mapoo woosalaime. Bei, niyo nibada goo ee mo hu maga Ma mapoo woosamalaiso. ²⁷ Bei, niyo tei tolone, a tei Ma maga simi doloso, a diya goolee sabolo egee do goo maga Maye niba diya sooloo dolone ka badoso. ²⁸ Esiga ayo Maye badeli mi maga mipoo hamapoo simiso. Osoloso see epedee mipoo hagee poogoloso Maye badeli mi mapoo ka wedi poloso,” dee takaso.

²⁹ Esemee o hamamee dili odooso yimapoo egeesee takaso, “Epedee nayo goo hagee imapoo wulo koo wudu takoo. Esino nayo goo susuga hagee imapoo woola yilige buguso. ³⁰ Esiga iba tei toso, no tei Godee maga simiga. Bei, goo susuga ee no diya gooleedo. Osoloso odo heeso namapoo woosalame gooleemelee

ee ogoloso daga nayo yimapoo nei takeliso,” dee takaso.

³¹ Esemé Yesuye nei egeesee takaso, “Niba epedee tei tosomo? ³² Esino niba medee dui. Biame olo sibileiso, osoloso olo simiso, niyo a poogoloso nibada mosopoo kukulo dilei. Esino a mobusomo koo badeli. Bei, mo Maye abolo hodobo badeliso. ³³ Niyo amapoo tei too goo maga nimapoo mesie goo oso malame, ayo goo susuga hagee nimapoo olo takaso. Niba mipoo hamapoo dala ma kulodu dabalaiso. Esino niba ebilega medee kibiya debée. Bei, mipoo hagosó kitulugu ee ayo dagadileso ka badoso.”

17

Yesuye o su halo Godee mapoo taka

¹ Yesu to hagee taka koodobuloso, Kei mi ma dokodoo bolone egeesee takaso, “Ma, mo biame olo siboso. Esiga Nowolo ayo toowa doloso badeli goo ee odoo susuga mapoo eligi, Nowolo ayo nei nayo toowa doloso badeli goo ee odoo susuga mapoo eligilame. ² Bei, odoo susuga ee balame nayo Nowolo amapoo kitulugu olo teneeso, see ayo odoo nayo amapoo tenee dimapoo kookaiyo badoboso gie badeli tenelame. ³ Osoloso kookaiyo badoboso gie badeli goo ee, tei Godee hedebe no gooleedalai sabolo, osoloso nayo diye di odoo, Yesu Keliso a gooleedalai ee takooso. ⁴ Tou nayo amapoo tenee ee ayo hosudoo maga, ayo mipoo hamapoo badolone, nayo toowa doloso badeli goo ee odoo susuga mapoo eligiso. ⁵ Esiga Ma, mipoo hagee moodelega molome, ayo nobolo badolone ayo toowa doloso badebeiso. Esiga goo egee see epedee amapoo tenee.”

Yesuye o hamamee dili odoo halo Godee mapoo taka

⁶ “Ma, mipoo hagee ma kuloduga odoo nayo amapoo tenee mapoo ayo nee goo olo eligiso. Hagee nee odoo, nayo amapoo teneeso. Osoloso diayo nee to mapoo mesimo silesibiliso. ⁷ Esiga goo susuga nayo amapoo tenee ee, namaga siboso doloso diba epedee olo gooleedooso. ⁸ Osoloso eligi goo nayo amapoo tenee ee, see ayo dimapoo teneme, see diayo eligi goo omapoo tei tooso. Osoloso ayo namaga simi goo ee, diba olo gooleedooso. Osoloso diba nosee nayo a diye di goo mapoo tei tooso.

⁹ Esiga ayo namapoo hagee takoo mi odoo halo koo takooso. Esino odoo nayo amapoo tenee ee halo namapoo ka taka. Bei, odoo hagee nee odoo. ¹⁰ Egeesi ma kulodu odoo hagee bia ee ibada odoo. Diba mo odoo osoloso diba nosee nee odoo oso. Osoloso ayo toowa doloso badeli goo ee dimaga woola yilige bigiliso. ¹¹ Esiga a mipoo hagee poogoo dileiso. Bei, a namapoo olo siboso. Esino mo hamamee dili odoo oso mipoo hamapoo osee dabalaiso. Ma, no tei. Nee hu oso kitulugu amapoo tenee oso odoo hagee bia medee bamelee, nayo abolo hedebe doloso egee bado egeesee solone, diba nosee dieso hedebe doloso dabalame. ¹² Egeesi ma kulodu ayo dibolo hodobo badolone, nee hu oso kitulugu nayo amapoo tenee goo oso ayo diba medee bameleeso. Esemé odoo hee osugobelee. Esino odoo hee Godee maga pileigo dee taka hedebe ono osugobaso, Ma Godee nee to booka mapoo hogugu oso taka sabolo tebilame.

¹³ Esiga a namapoo olo siboso. Esino a mipoo hamapoo osee badolone, goo hagee ayo namapoo ka taka, goomoga goo amapoo egee molo oso mo hamamee dili odoo dima kulodu toowa doloso malame. ¹⁴ Esiga ayo nee to dimapoo olo takaso. Esino mi

odoo oso diba heigaso. Bei, a mi odoonee, egeeseelone diba nosee mi odoo doloso koo doso. ¹⁵ Esiga Ma, ayo namapoo hagee takoo, nayo mo hamamee dili odoo mi hamaga peegoo gilimado dilame koo takooso. Esino diba Saitenso tokenee peeyaga nayo medee balame ka taka. ¹⁶ Esiga a mi odoonee, egeeseelone diba nosee mi odoo doloso koo doso. ¹⁷ Nee to ee tei goo. Esiga nayo nee to omaga diba nee odoo dalame peegoo pi magee. ¹⁸ Esiga nayo a diye di egeesee solone, ayo diba nosee mipoo hagee ma kulodu diye deeso. ¹⁹ Osoloso ayo diba halo a namapoo teneeso, diba nosee tei nee odoo doloso peegoo pi magoloso ka dabalame.”

Yesuye tei telaga odoo halo Godee mapoo taka

²⁰ “Esiga ayo hedebe mo hamamee dili odoo ee halo namapoo koo takooso. Esino diayo eligi goo ee duloso edebeeyo amapoo tei talai odoo sabolosee diba halo ka takooso. ²¹ Osoloso Ma, ayo namapoo to egeesee ka taka. Ayo nobolo hedebe doloso egee bado, egeesee solone nei nayo abolo hedebe doloso ka badoso. Egeesee solone diba nosee hedebe doloso dabalame ka taka. Osoloso diba nosee ibolo hedebe doloso dabalame ka taka. Egeeseega mi odoo oso a tei nayo diye di goo mapoo tei ka talame. ²² Esiga toowa doloso badeli goo nayo amapoo tenee ee, see ayo dimapoo teneeso, diba dieso hedebe doloso dabalame. Egeesi ma kulodu iba nosee hedebe doloso egeesee ka doso. ²³ Esiga ayo dibolo hodobo badoso, osoloso nayo abolo hodobo badoso. Iyo egee do egeesi masi diba nosee hedebe doloso dabalai a goomogo. Eseega mi odoo oso goo egee ogoloso a tei nayo diye di goo ee gooleedalaiso. Osoloso nayo a diya sooloo dolone egee bado,

egeesee solone nayo tei telaga odoo diya sooloo dolone egee bado goo sabolo mi odoo gooleedalaiso.

²⁴ Esiga Ma, tei telaga odoo nayo amapoo tenee hagee bia ee ayo badalai mi mapoo abolo hodobo dabalai, a goomogoso. Osoloso toowa doloso badeli goo ee nayo amapoo tenee ee diayo agalai, a goomogo. Mipoo moodelega molome, nayo a sooloo dolone, toowa doloso badeli goo egee nayo amapoo teneeso.

²⁵ Esiga Ma, hedebe no tekepo. Mi odoo oso no gooleedele. Esino ayo no ka gooleedoo. Osoloso nayo a diye di goo ee tei telaga odoo diba olo gooleedooso. ²⁶ Ayo nee goo dimapoo olo yilige buguso, osoloso see yilige bigileiso, nayo a sooloo dolone egee bado goo egeesi masi oso dima kulodu ka malame. Osoloso anosee dibolo hodobo badalame.”

18

Edebeeyo Yesu too
(*Matiyu 26:47-56, Maka 14:43-50, Luka 22:47-53*)

¹ Yesuye Godee mapoo taka koodobuloso, see o hamamee dili odoo sabolo Kidilon howo tolobo dalo diso. Osoloso mi omapoo olipi segei homolee meleeso. Esemme Yesuye o hamamee dili odoo sabolo omapoo gadiso.

² Egeesi ma kulodu Yudas, Yesu ha teli odoo mapoo tiaseli odoo onosee homolee ee yo gooleedoo. Bei, hiame abo mapoo Yesuye o hamamee dili odoo sabolo omapoo dilesa mooloogoodeliso.

³ Esiga Yudaseeye Loum ha teli odoo mooloogoodoo sabolo osoloso tei moso gidebeli odoo gilimado simiso. Tei moso gidebeli odoo hagee bia ee tei moso eyo wiligi odoo tebisa sabolo osoloso Pelisi odoo oso ka diye di. Diayo sibulone keme sabolo, egime

Tei moso wiligi odoo taba oso Yesu mapoo woosa

(*Matiyu 26:59-66, Maka 14:55-64, Luka 22:66-71*)

¹⁹ Biame omapoo tei moso wiligi odoo taba oso Yesu yayo eligi goo sabolo, osoloso o hamamee dili odoo dia goo ee yimapoo woosaso.

²⁰ Esemé Yesuye nei yimapoo egeesee takaso, “Odoó susuga eyo howo woola ayo goo susuga hagee takomo sileeso. Osoloso ayo ibada howo gisili moso mapoo osoloso tei moso ma kulodu peleso odoo mapoo eligimo siliso. Bei, Yu odoo susuga oso sibilesó omapoo mooloogoo deliso. Egeesi ma kulodu ayo goo hee mada takele. ²¹ Esiga bei kasi maga nayo amapoo ka woosowala? Nayo odoo ayo eligime du mapoo woose. Bei, to ayo taka ee, diba gooleedooga.”

²² Yesuye goo hagee takeme, tei moso gibadeli odoo hee koola omapoo tebidi oso Yesuwo mudu mapoo kobugulone egeesee takaso, “Nayo ibada tei moso wiligi odoo taba mapoo to nei egeesee takalai tekeponee,” diso.

²³ Esemé Yesuye odoo yo kobugu mapoo nei egeesee takaso, “To ayo taka ee ma kulodu to tokenee hee taka daga, nayo goo egee woola odoo susuga hamapoo yebigi. Esino ayo tei goo takano, bei kasalame nayo a ka kobuguwo?” dee takaso. ²⁴ Esemé Yesu o dee tia sabolo osee tobudume, Anaseeye tei moso wiligi odoo taba Kayapas mapoo ido diye diso.

Pitaye Yesuwo goo see tobu gagadi

(*Matiyu 26:71-75, Maka 14:69-72, Luka 22:58-62*)

²⁵ Saimon-Pita dou holone osee tobudume, odoo aboso yo ogoloso yimapoo egeesee takaso, “No Yesu

o hamamee dili odoo hee no-somo?” diso. Esemé Pitaye egeesee takaso, “Haye, asonee,” diso.

²⁶ Esemé tei moso wiligi odoo taba eyo tou teli odoo hee omapoo tebidiso, yo odoo Pitaye dulu kobugu sabolo soosoo hedebe. Osoloso yayo Pita mapoo egeesee takaso, “Ayo no Yesubolo olipi segei homolee ma kulodu sileeme egeiso,” diso. ²⁷ Esemé Pitaye see tobu egeesee takaso, “Odoó egee asonee,” diso. Esemé epedee omapoo kolokolo takaso.

Yesu Paillet mapoo ido di

(*Matiyu 27:1-2,11-14, Maka 15:1-5, Luka 23:1-5*)

²⁸ Gesikolodee Yu odoo dia wiligi odoo oso Yesu Kayapaseeyo moso abaga see Loum gamalee odoo Paillet mapoo ido diso. Esino diba moso ee ma kulodu gadilega peegoo debeiso. Bei, diba goomegele, diayo Yu odoonee dia moso ma kulodu gaduga goo oso diba subugo kauwe dolone Gababia wo nelega peegeeyaga.* ²⁹ Esemé Paillet peegoo dileso tobudulone dimapoo egeesee takaso, “Odoó hagoso goo kasi moodowo, esiga niyo yo hamapoo ka ido simiyo?” dee takaso.

³⁰ Esemé diayo nei yimapoo egeesee takaso, “Odoó hagee goo hee tele diepi, iyo yo namapoo ido sibile pegeliyo,” diso.

³¹ Esemé Pailteeye dimapoo egeesee takaso, “Niso yo ido dileso nibada tei magoo sabolo tebilame o goo midi,” dee takaso.

Esemé Yu odoo dia wiligi odoo oso nei egeesee takaso, “Iyo yo wooloomalai goomogo. Esino iyo odoo wooloomalai Loum gamalee odooso imapoo kitulugu tenele,”

* **18:28:** Yu odoo dia tei magoo oso egeesee takooso, “Yu odoo oso Yu odoonee dia moso ma kulodu gaduga, yo subugo kauwe badalaiso.”

³² Esiga goo hagoso olo peled-abaso, Yesuye eyo talai goo ee takomo silee sabolo tebilame.

³³ Yayoo egeesee taka duloso Paillet yo see moso kulodu gadileso badolone, Yesu idoloso yimapoo egeesee takaso, “No tei Yu odoo dia wiligi odoo taba nosomo?” dee takaso.

³⁴ Esemee Yesuye nei egeesee takaso, “Nayo amapoo egee woosa ee no goolee takala, o, odoo heeso mo goo ee namapoo takaga ka takala?” diso.

³⁵ Esemee Pailleteeye nei egeesee takaso, “Hagee mo goonee. Bei, a Yu odoonee. Teiyo? Esino nee odoo sabolo, osoloso tei moso wiligi odoo tebisa oso no amapoo ido simiso. Esiga no goo kasi moodoowo?”

³⁶ Esemee Yesuye nei egeesee takaso, “Ayo wiligi doloso badeli goo ee mipoo hamaga koo siboso. Egeesi ma kulodu ayo wiligi doloso badeli goo ee mipoo hamapoo meli diepi, Yu odooso a teyaga, mo tou teli odooso a galalo biligeliyo. Esino ayo wiligi doloso badeli goo ee mipoo hamaga koo siboso,” dee takaso.

³⁷ Esemee Pailleteeye see egeesee takaso, “Esiga no tei wiligi odoo. Teiyo, ha?” diso.

Esemee Yesuye nei egeesee takaso, “Nayo amapoo takolone, a tei wiligi odoo, dee takemeni, ee tei taka. A mipoo hamapoo soomagooso, ayo odoo mapoo tei goodee takomo silame. Esiga edebeeyo tei goo ma kulodu dogo, diba mo to dulone ka doso.”

³⁸ Esemee Pailleteeye nei egeesee takaso, “Tei goo ee ogoobo?” diso.

Pailleteeye Yesu wooloomalame kitulugu tenee

(Matiyu 27:15-31, Maka 15:6-20, Luka 23:13-25)

Paillet see peegoo gadileso to-budulone Yu odoo dia wiligi odoo tebisa mapoo egeesee takaso, “Ayo

odoo hamapoo goo hee koo ogo. ³⁹ Esino ayo nibada adaga dia goo ee dodolone, niyo Gababia wo ne biame mapoo, ayo odoo hee neliga moso ma kuloduga peegoo tam-ageliso. Esiga ayo Yu odoo nibada wiligi odoo hagee peegoo tamagalai, niba goomogosomo?” dee takaso.

⁴⁰ Esemee diayo toso neligidi nei egeesee takaso, “Haye, odoo egee peegoo tamagalai, iba koo goomogo. Esino nayo Balabas ono peegoo ka tamagee,” dee takaga meleeso. Esino Balabas hagoso Loum odoo dia wiligi odoo tebisa mapoo ha temeleso.

19

¹ Osoloso Pailleteeye o ha teli odoo mapoo takolone, Yesu toloso we tiso weeye, diso. ² Esemee diayo yo wooloso we ti sidoloso, o wiligi mapoo mediso, osoloso wiligi odoo tebisa oso kali dugo bige sage yimapoo kadiso. ³ Osoloso diayo yo manolone yimapoo takolone, “Yu odoo dia wiligi odoo taba, iyo nee hu dokodoo poudoso,” dolone o mudu mapoo kobugu demeleso.

⁴ Esemee Pailleteeye see o moso kuloduga peegoo gadileso tobudulone odoo mooloogoodoo mapoo egeesee takaso, “Niso be, ayo Yesu nimapoo ido sibileiso, ayo yimapoo goo hee egele poogoo goo nimapoo ee eligileiya,” dee takaso. ⁵ Yayoo egeesee takeme, Yesu we ti sidoo o wiligi mapoo mediloso dugo bige sage ka sabolo peegoo gasimiso. Esemee Pailleteeye dimapoo egeesee takaso, “Niso ege, odoo hagoso,” diso.

⁶ Esemee epedee omapoo tei moso wiligi odoo tebisa sabolo, osoloso tei moso gidebeli odoo oso yo ogoloso toso neligidi egeesee takaso, “Yo homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enige. Yo homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enige,” dee takemeleso.

Eseme Pailiteeye dimapoo egeesee takaso, “Niso yo homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enigilame ido di. Bei, ayo yimapoo goo hee koo ogo,” diso.

⁷ Eseme Yu odoo dia wiligi odoo tebisa oso nei yimapoo egeesee takaso, “Ibada tei magoo oso egeesee takooso, yo talai tekepo. Bei, yayo takolone, yo Godeeyo Owolo, dee takeliso,” diso.

⁸⁻⁹ Esino Pailit goo hagee duloso diya obulone, see moso kulodu gadileso tobudulone, Yesu mapoo egeesee takaso, “No odoo ogu biayo?” dee takaso. Eseme Yesuye Pailiteeye taka to eyo su nei takele. ¹⁰ Eseme Pailiteeye yimapoo egeesee takaso, “Nayo amapoo to nei takele poogoosoba? Bei, no gooledeleyo, ayo no peegoo tamagee dee takalai, osoloso no homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enige dee takalai, amapoo kitulugu moloso?” dee takaso.

¹¹ Eseme Yesuye nei yimapoo egeesee takaso, “Kitulugu epedee namapoo egee molo ee no goolee tele. Esino kitulugu hagee Godeeye namapoo ka tenee. Esiga odoo a toloso namapoo tenee eyo goo tokenee oso nee goo tokenee ee dagadileso ka moloso,” diso.

¹² Pailiteeye to hagee duloso, Yesu peegoo tamagalai yo goomogaso. Esino Yu odoo dia wiligi odoo tebisa oso to neligidi egeesee takaso, “Odo agayo eyo nediliyo takolone yo wiligi odoo, dee takomo siloga, yo Loum wiligi odoo Sisa mapoo ha toso. Osoloso nayo odoo hagee peegoo tamagooga, no Sisayo odoonee,” dee takaga meleeso.

¹³ Pailiteeye to hagee duloso, Yesu peegoo ido sibileso, yo goo midili odoo oso bili mapoo biaso. Bili mi egee takolone, yopoo mi, deliso. Osoloso Hibulu toso takolone, Gabata, deliso. ¹⁴ Esiga

goo hagee diayo Gababia wo nali sadee ee ma kulodu dia hasali biame ee mopoodoo dalai biame mapoo ka peledaba. Epedee omapoo osoko howo olo oo domo talai koola tabaso. Eseme Pailiteeye Yu odoo mapoo egeesee takaso, “Niso ege. Nibada wiligi odoo hagosu,” dee takaso.

¹⁵ Eseme diayo toso neligidi egeesee takaso, “Yo wooloome. Yo wooloome. Yo homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enige,” dee takemeleeso.

Eseme Pailiteeye dimapoo egeesee takaso, “Niba goomogosomo, ayo nibada wiligi odoo ee homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enigilei?” dee takaso.

Eseme tei moso wiligi odoo tebisa oso nei yimapoo egeesee takaso, “Ibada wiligi odoo hedebe Sisaso, odoo hee me,” diso.

¹⁶ Eseme Yesu homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enigilame, Pailiteeye yo dimapoo teneeso. Eseme o ha teli odoo oso Yesu toloso ido diso.

Yesu homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso eniga

(Matiyu 27:32-44, Maka 15:21-32, Luka 23:26-43)

¹⁷ Ha teli odoo oso Yesu toloso ido dulone, o homo bulubo magoo ee eyo eimaloso mi hee eyo hu wiligi ki mi deli mapoo ido diso. Mi hagee Hibulu toso takolone Gologota deli. ¹⁸ Osoloso mi omapoo diayo Yesu homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enigaloso tuluguso. Osoloso odoo bakadio onosee homo bulubo magoo mapoo yoguso enigaloso, odoo hee Yesuwo deede dokolo tulugu, osoloso hee dobusu dokolo tulugu diso.

¹⁹ Osoloso Pailiteeye o odoo mapoo takolone, to hogugiye dee takeme, diayo to hageesee hoguguloso Yesuwo oo poogoo ma dokodooga kalamaso,

Yesu Nasalet odoo, Yu odoo dia wiligi odoo taba

²⁰ Esiga to hogugu hagee Yu odoo dia to sabolo, osoloso Loum odoo dia to sabolo, osoloso Guliki odoo dia to oso hogugu. Esiga odoo susuga to hogugu egee ogoloso hesigaso. Bei, Yesu homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso eniga mi ee Yelusalem maga haga hoogoonee. ²¹ Egeesi ma kulodu tei moso wiligi odoo tebisa oso sibilesso Paillet mapoo egeesee takaso, "Nayo to hogugulone, yo Yu odoo dia wiligi odoo taba doloso na hogugi. Esino hageesee hogugi, 'Odoos hagosso takolone, yo Yu odoo dia wiligi odoo taba, dee takomo siliso,' dee," dee takaso.

²² Esemee Pailleteeye nei dimapoo egeesee takaso, "To ayo hogugu hagee osee hogugu malaiso," dee takaso.

²³ Ha teli odoo bakadio bakadio di oso Yesu homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enigaloso, o dugo diesono domo puloso tooso. Osoloso o sedi sage edebeeyo dusele poogoo sabolo diayo tooso. ²⁴ Osoloso ha teli odoo dieso nei takoo nei takoo dolone egeesee takaso, "Iba dugo hagee wulo domo na didamo. Esino dugo hagee odoo agayo toowa beleso yoso dasigeli hee dasigalo ogomo," diso. Osoloso goo hagosso olo peledabaso, Godeeyo to booka mapoo hogugu sabolo tebilame. Bei, Godeeyo to oso egeesee takooso, "Diayo mo dugo diesono puloso tooso.

Osoloso mo dugo sage ee talame yoso dasigeli hee dasigaso," diso.

Esiga ha teli odoo oso goo egee moodooso.

²⁵ Egeesee somolome, Yesuwo owee sabolo, osoloso oweeyo

omolo sabolo, osoloso Kolopaseeyo osoo Meli sabolo, osoloso Meli-Magadalin oso Yesu homo bulubo magoo ma dokodoo molome, koola omaga tebisamolone balaga meleeso. ²⁶ Esemee Yesuwo owee sabolo osoloso o hamamee dili odoo yayo diya gweli diba koola mapoo tebisamolome ogoloso owee mapoo egeesee takaso, "Mo wee, odoo hagee nowoloso," dee takaso. ²⁷ Osoloso see o hamamee dili odoo hedebe omapoo egeesee takaso, "No ege, noowee hagosso," diso. Biame domo omaga Yesuwo hamamee dili odoo hagosso o moso mapoo Meli ido dileso medee bameleeso.

Yesuwo ta

(Matiyu 27:45-56, Maka 15:33-41, Luka 23:44-49)

²⁸ Esiga goo hagosso dileso koodobume, tou susuga Godeeyo Yesu mapoo tenee ee yayo olo hosudooso doloso gooleedooso. Egeesee lone Godeeyo to booka mapoo hogugu sabolo tebilame egeesee takaso, "A howo na poogoo," diso. ²⁹ Mi omapoo wain i koo hadali* katolo mapoo keesoo ee magoo meleeso. Esemee odoo heeso homo sage toloso su mapoo dugo tialogoloso, wain i omapoo olugu doloso yayo nalame, Yesuwo maga mapoo heligiso. ³⁰ Esemee Yesuwo wain i egee olo naloso egeesee takaso, "Goo susuga olo hosudooso," dee takaso. Osoloso oo goobodo buloso taso.

³¹ Esiga biame egee Yu odooso hasali biame ee mopoodoo deli biame oso. Esino dia hasali biame egee goo diya toowa. Bei, Godeeyo Gababia goo ee Yu odooso gooleebigil sadee ee ma kulodu hasali biame egee meleeso*. Goo egeesi maga Yu

* **19:29:** wain i koo hadali - bi mauwe odoo sabolo osoloso ha teli odoo oso wain i koo hadali naliso, howo nala pegelega pagalame.

* **19:31:** Godeeyo Gababia goo ee Yu odooso gooleebigil sadee ee ma kulodu, diayo Tasdee biame gesi mapoo Gababia wo naliso.

odoo dia wiligi odoo tebisa oso dia hasali biame mapoo odoo ta eyo kou ee homo bulubo magoo ma dokodoo osee malai, diba goomegele. Esiga diayo Paillet mapoo egeesee takaso, “Odoo homo bulubo magoo ma dokodoo egee molo saga wedilame, dibada homo gebisa poogoloso, dia kou miyomoo tomeileso peegoo tadi,” dee takaso. ³² Esemé ha teli odoo oso dileso odoo hee Yesuwo dee deedeé dokolo eniga eyo homo gebisa poogooso. Osoloso see odoo hee Yesuwo dee dobusu dokolo eniga eyo homo onosee gebisa poogooso. ³³ Esino diayo sibilesó egeino, Yesu olo taneme, o homo gebisa pegele. ³⁴ Esino ha teli odoo heeso o molo toloso Yesuwo ho hodio mapoo guso. Esemé haga booloogelega, sawo sabolo osoloso howo sabolo moloso gu omaga sooso.

³⁵ Esiga goo hagoso peledaba egei odoo* oso goo hamaga tei goo takaso. Osoloso yo gooleedoo, yo tei goo takeli. Egeesi ma kulodu goo yao taka hamapoo niyo tei talame ka taka.

³⁶ Esiga goo hagoso tei peledabaso, Godeeyo to booka mapoo hogugu oso taka sabolo tebilame. Bei, Godeeyo to oso egeesee takooso,

“O ki hee gebisa pagalaime,” dee takooso.

³⁷ Osoloso Godeeyo to hogugu heeso see egeesee takooso,

“Edebeeyo odoo dieso moloso gu mapoo balaga malaiso,” dee takooso.

Yesu mi doosoo

(*Matiyu 27:57-61, Maka 15:42-47, Luka 23:50-56*)

³⁸ Osoloso hamamee, odoo hee Alimatiya mi mapoo badeli, o hu Yosep, yayo Yesuwo kou talame Paillet mapoo dileso woosaso. Yosep hagee Yesu o hamamee dili odoo hee yoso. Esino yo Yu

odoo dia wiligi odoo tebisa ee bolo obulone, mada Yesuye di hamamee diliso. Esemé Pailleteeye yimapoo kitulugu teneeso, yayo Yesuwo kou talame. Esemé Yosepeeye dileso Yesuwo kou ee homo bulubo magoo ma dokodooga miyomoo tomeileso peegoo todiso. ³⁹ Esemé Nikodimaseeye yo pidimo diso. Nikodimas hagee daga gesi Yesu agalame di odoo oso. Yayo sisigageli bi medee tekepo Yesuwo kou mapoo hedilame todiso. Sisigageli bi medee tekepo hagoso hegi ee 30 kilo egeesi masi. ⁴⁰ Osoloso odoo bakadio oso Yesuwo kou toloso, Yu odooso odoo toga mi dooseli goo ee dodolone, sisigageli bi medee tekepo oso Yesuwo kou mapoo hediloso dugo semeso tiegisaso. ⁴¹ Egeesi ma kulodu Yesu homo bulubo magoo ma dokodoo eniga mi eyo koola omapoo homolee meleeso. Homolee ee ma kulodu bi dia yo ou poogoo mapoo daga odoo tayo kou magele poogoo meleeso. ⁴² Esiga dia hasali biame bei mooloogalai koola tooboome, diayo Yesuwo kou toloso saga yo ou poogoo ee ma kulodu magooso. Bei, yo ou poogoo egee haga hoogooneega.

20

Bi mosoowe molo egei

(*Matiyu 28:1-8, Maka 16:1-8, Luka 24:1-12*)

¹ Sadee toowa gesikolo mi hadobilega molome, Meli-Magadalineeye Yesuwo bi agalame diso. Yayo sibilesó egeino, yo toowaso wulu ou kisi ee peegoo bidigamo dileso molome egeiso. ² Esemé Meliye see hoguo dileso Saimon-Pita dio osoloso Yesuwo hamamee dili odoo yayo diya gweli mapoo egeesee takaso, “Lodeeyo kou peegoo todina. Osoloso diayo o kou todilesó

* 19:35: Odoo hagee Yonee

magoo mi ee, iba gooleedele,” dee takaso.

³ Esemee Pita dio osoloso o hamamee dili odoo hee egee dio bi mapoo agalame diso. ⁴ Diba hoguo diyadaga molome, o hamamee dili odoo heeso Pita dagadilesi bi mapoo peledabaso. ⁵ Osoloso yo gauwuloso yo ou poogoo ma kulodu keesee egeino, hedebe dugo seme Yesuwo kou tiegisa ono molome egeiso. Esino yo yo ou poogoo ma kulodu gadile. ⁶ Esemee Saimon-Pitaye hamamee sibilesi peledoboloso, yo ou poogoo ma kulodu gadilesi egeino, dugo Yesuwo kou tiadoo hedebe ono omapoo molome egeiso. ⁷ Osoloso dugo Yesuwo wiligi tiadoo ee medee tiadoloso obusomo peegoo magoo molome egeiso. ⁸ Esemee o hamamee dili odoo hee bi mapoo daga malalo peledaba oso yo ou poogoo ma kulodu gadiso. Yo gadilesi goo hagee ogoloso tei tooso. ⁹ Egeesi ma kulodu Godeeyo to booka mapoo hogugu oso takolone, yo ta maga hogaduloso gie badalaiso, dee taka goo eyo bei ee, diba medee kibiya gooleedelega osee debeiso. ¹⁰ Osoloso o bakadio see mosopoo wedi diso.

Yesuye Meli-Magadalin mapoo peledaba

(Matiyu 28:9-10, Maka 16:9-11)

¹¹⁻¹² Esino Meli-Magadalin bi ma peegoo tobudulone pusumeleeso. Yo omapoo pusulone gauwuloso, yo ou poogoo ma kulodu keesee egeino, Godeeyo momaiye bakadio dugo heliye kalagaloso do-boome egeiso. Momaiye heeso Yesuwo wiligi poogoo dokolo buo, osoloso heeso kai poogoo dokolo buo doloso doboome egeiso.

¹³ Esemee momaiye bakadio oso yimapoo egeesee takaso, “Sobo no, bei kaseega ka pumalala?” dee takaso.

Esemee Meliye dimapoo egeesee takaso, “Diayo mo Lodeeyo kou ee peegoo todina. Esino diayo o kou magoo ee a gooleedele,” diso. ¹⁴ Meliye to egeesee takoloso bidi toboloso keesee egeino, Yesu to-budo egeiso. Esino yayo goolee, Yesu odoo hee gooleeso.

¹⁵ Esemee Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Sobo no, bei kasiga ka pumalala? Osoloso no odoo ugu esiamo silala?” dee takaso.

Esemee Meliye goolee yo homolee mapoo tou teli odoo oso bele dolone yimapoo egeesee takaso, “Emegei, nayo Yesuwo kou peegoo todilesi ka magoo daga, mi egee amapoo takee. Eseega ayo dilesi o kou egee ka talaiya,” dee takaso.

¹⁶ Esemee Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Meli,” diso.

Esemee Meliye bidi toboloso yimapoo Hibulu toso egeesee takaso, “Laboni.” To hageeyo bei ee eligili odoo dolone ka takooso.

¹⁷ Esemee Yesuye yimapoo egeesee takaso, “A nayo na gide. Bei, a mo Ma mapoo wedi pele. Esino nayo dilesi mo hamamee dili odoo mapoo takee, ‘A mo Ma Godee mapoo palame ka seeso. Ma Godee hedebe onosee dibada Godee osoloso nibada Godee.’ dee takee,” diso.

¹⁸ Esemee Meli-Magadalinsee see wedi sibilesi Yesu o hamamee dili odoo mapoo egeesee takaso, “Ayo Yesu olo egeiso,” diso. Osoloso goo susuga Yesuye yimapoo taka ee see yayo dimapoo takaso.

Yesuye o hamamee dili odoo mapoo peledaba

(Matiyu 28:16-20, Maka 16:14-18, Luka 24:36-49)

¹⁹ Sadee toowa habe omapoo Yesu o hamamee dili odoo oso Yu odoo dia wiligi odoo tebisa ee bolo obulone, hodobo mooloogoo

doloso moso osulu medee kisi-galoso debeiso. Esemé omapoo Yesuye sibilesó peledoboloso tobudulone dimapoo egeesee takaso, “Mesie goo oso nibolo osee mele dee,” dee takaso. ²⁰ Yayó to egeesee takoloso tobudulone, o dee boowo sabolo, osoloso o ho hodio mapoo moloso gu eyo boowo ee dimapoo eligiso. Esemé Yesu o hamamee dili odooso yo ogoloso diya goomogaso.

²¹ Osoloso Yesuye see tobu dimapoo egeesee takaso, “Mesie goo oso nibolo osee mele dee. Esiga Maye a diye diga, ayo niba nose diye deeso,” dee takaso. ²² Yesuye goo hagee takoloso see dimapoo magaso hologoo nilone egeesee takaso, “Niba Dio Tei te,” diso. ²³ Osoloso see dimapoo egeesee takaso, “Niyo odoó heeyo goo tokenee boobado buguga, odoó egee bia dia goo tokenee ee hapoloso boobado bigileiso. Esino niyo odoó heeyo goo tokenee boobado bigilega poogooga, odoó egee bia dia goo tokenee ee hapoloso boobado bigileime,” dee takaso.

Tomaseeye Yesu ogoloso tei too

²⁴ Esino Yesu o hamamee dili odoó hee Tomas, o hu hee Didimas* deli, yo Yesuye o hamamee dili odoó mapoo dileso peledaba biame mapoo yo omapoo badele. ²⁵ Esemé Yesu o hamamee dili odoó oso yimapoo egeesee takaso, “Iba Lodee oló egeiso,” dee takaga meleeso. Esino Tomaseeye dimapoo egeesee takaso, “A niyo egee takoo duloso epedee tei talime. Esino a mawo o dee boowo ogoloso mo dee woluguso omapoo sigo, osoloso o ho hodio mapoo moloso gu eyo boowo ee ogo doloso mo deeso omapoo sigoga, a tei ka talai,” dee takaso.

* **20:24:** Didimas hu eyo bei ee biame hedebe mapoo bakadio soomagoo dolone ka takooso.

* **21:1:** Gelili abei eyo hu hee ee Taibilyas.

²⁶ Osoloso sadee hedebe poogoloso hamamee, Yesu o hamamee dili odoó oso moso hedebe mapoo mooloogoo doloso debeiso. Biame omapoo Tomas yinosee dibolo hodobo omapoo badebeiso. Esino diba osulu susuga kisigaloso doboome, Yesuye diayo debei domo mapoo peledoboloso tobudulone egeesee takaso, “Mesie goo oso nibolo osee mele dee,” diso. ²⁷ Osoloso tobudulone Tomas mapoo egeesee takaso, “Nee dee wolugu oso mo dee boowo hamapoo sigolo ege. Osoloso mo ho hodio mapoo moloso gu eyo boowo mapoo nee deeso sige. No goo haga na egege, esino amapoo tei te,” dee takaso.

²⁸ Esemé Tomaseeye nei yimapoo egeesee takaso, “Mo Lodee osoloso mo Godee,” diso.

²⁹ Esemé Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Nayo a egeiga, amapoo tei ka toso. Esino edebeeyo a egelega poogoloso wulo amapoo tei toga, Godeeye nei dimapoo diya goomogalaiso,” dee takaso.

Yoneeye to booka hamapoo hogugu goo eyo bei

³⁰ Esiga Yesuye o hamamee dili odoó dia howo woola goo toowa opusomo di abo hee moodoogamo siliso. Esino goo egee booka hagee ma kulodu hogugule. ³¹ Esino to hagee hoguguso, niyo Yesu yo tei Kelisodoo doloso goo omapoo tei talame. Osoloso niyo yo tei Godeeyo Owolodoo doloso goo omapoo tei talame. Osoloso yimapoo tei too goo maga gie badeli ka talame.

21

Yesuye Gelili abei mapoo o hamamee dili odoó mapoo peledaba

¹ Osoloso see hamamee Yesu o hamamee dili odoo oso Gelili abei* palaga mapoo doboome, yayo omapoo peledabaso. Goo hagoso egeesee peledabaso.

² Biame omapoo Yesu o hamamee dili odoo hagee biaso hodobo debeiso. Saimon-Pita, osoloso Tomas (o hu hee Didimas), osoloso Gelili mi toowa ee ma kulodu mi pepooko Kana mapoo badeli odoo hee Nataniyol, osoloso Sebediyo owolo bakadio, osoloso Yesu o hamamee dili odoo bakadio omapoo debeiso. ³ Esem e Saimon-Pitaye o odoo mapoo egeesee takaso, “A pei olugulei dia,” diso. Esem odoo aboso egeesee takaso, “Iba nobolo hodobo siba,” dee takaso. Esem diba du mapoo hodobo tebisaso. Esino diba gesi di kobumo sileeno, di hedebe gile.

⁴ Egeeselone gesikolodee Yesuye abei palaga mapoo tobudume egeiso. Esino Yesu o hamamee dili odoo du ma kulodu tebisamolone Yesu ogoloso, diayo goolee yo odoo hee gooleeso. ⁵ Esem Yesuye abei palaga maga tobudulone dimapoo egeesee idagaso, “Emegei, niba di giligasomo?” diso. Esem diayo nei egeesee takaso, “Haye, iba di hedebe gile,” dee takaso.

⁶ Esem Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Nibada pei toloso see deede dokolo mapoo olugi, egeeseega niba di giligileiso,” diso. Esem diba Yesuwo to duloso goo egeesi moodooso. Esem di bei dia pei ma kulodu galagadiso. Esem diayo dia pei pouduloso du ma kulodu magalai tebile poogooso.

⁷ Esem Yesu o hamamee dili odoo hee yayo diya gweli oso Pita mapoo egeesee takaso, “Egee yo Lodeedoo,” diso. Pitaye to egeesee taka duloso o dugo tigamagoo see kaloso Yesu mapoo tabuo dilame howomoo bologobugus. ⁸ Esino Yesu o hamamee dili odoo aboso du sumo dulone,

dia pei ee di sabolo howo kulo-mooga abei pee mapoo gisibamo diso. Bei, diayo pei olugu omaga widi pee ee haga hoogonee, wulo 100 mita egeesi. ⁹ Osoloso diba sibilesa dia du gimagoloso mubi mapoo daboogoloso egeino, dou hoo mapoo di sabolo wo sabolo si molome egeiso.

¹⁰ Esem Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Di niyo epedee giliga egee abo hamapoo tosibe,” dee takaso.

¹¹ Esem Saimon-Pitaye du ma kulodu daboogoloso pei di sabolo widi pee mapoo gisibamo dilesa booboossee mapoo gisibu magooso. Pei ee ma kulodu di toowa bei, 153 egeesi molome egeiso. Esino pei ma kulodu di bei galaga dino dia pei tologo bigile.

¹² Esem Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Niba nei nalame sibadee,” diso. Esino Yesu o hamamee dili odoo dima kulodu odoo heeso Yesu mapoo takolone, “no odoo ogumo?” dee takele. Bei, diba olo gooleedoo, yo tei Lodee. ¹³ Esem Yesuye di sabolo wo sabolo toloso dimapoo teneeso.

¹⁴ Esiga Yesu ta maga hogaduloso hamamee, o hamamee dili odoo mapoo peledaba hagoso bakadio hedebe diso.

Yesu dio Pita dio

¹⁵ Osoloso diba nei naloso koodobuloso, Yesuye Saimon-Pita mapoo egeesee takaso, “Saimon, Yoneeyo owolo, nayo a gweli oso odoo hagee biaso a gweli ee dagadusomo?” dee takaso.

Esem Pitaye nei egeesee takaso, “O, Lodee. Ayo no diya goolee sabolo hagee bado goo ee, no gooleedoo,” diso.

Esem Yesuye nei yimapoo egeesee takaso, “Mo sipi be ee nayo medee poopomelee,” dee takaso.

¹⁶ Osoloso Yesuye see tobu egeesee takaso, “Saimon, Yoneeyo

owolo, nayo a diya goolee sabolo badosomo?" diso.

Eseme yayo nei Yesu mapoo egeesee takaso, "O, Lodee. Ayo no diya goolee sabolo hagee bado goo ee, no olo gooleedoo," dee takaso.

Eseme Yesuye yimapoo egeesee takaso, "Mo sipi be nayo medee bamelee," diso.

¹⁷ Osoloso see bakadio hedebe di mapoo Saimon-Pita mapoo egeesee takaso, "Saimon, Yoneeyo owolo, nayo a diya goolee sabolo badosomo?" dee takaso.

Eseme Pita to hedebe hagonosee Yesuye bakadio hedebe di taka ee dulosu diya gooheleso. Esiga yayo nei egeesee takaso, "Lodee, goo susuga no gooleedooso. Osoloso ayo no diya goolee sabolo hagee bado goo ee, no olo gooleedooso," diso.

Eseme Yesuye yimapoo egeesee takaso, "Mo sipi be nayo medee poopomelee.

¹⁸ Esiga ayo namapoo tei taka. No gie kauwa mapoo bi medee mopoodoo doloso no goomoga mi mapoo diliso. Esino no adaga poloso badoga, odoo heeso nee dee mapoo tiso bagagoloso, no mi nayo goweli mapoo gisibado dileiso." ¹⁹ Yesuye Pita mapoo taka hagee, Pitaye dooboo kasee talai goo ee taka. Esiga Pitaye ta maga Godeeyo hu dokodoo poudileiso. Osoloso Yesuye yimapoo mapoo egeesee takaso, "No a deedee," diso.

²⁰ Eseme Pitaye bidi toboloso egeino, o hamamee dili odoo Yesuye diya gweli oso dima miligiyopooga sibume egeiso. Yesuwo hamamee dili odoo hagee biaso daga o hamamee dili odoo sabolo nei nolone dobolone, Yesu mapoo bouwa melee oso, yimapoo egeesee ka woosa, "Lodee, odoo agayo no ha teli odoo mapoo ka tiasalaiyo?" dee taka odoo ee hagosu. ²¹ Eseme odoo ogoso

dima hamamee simi ee ogoloso, Pitaye Yesu mapoo egeesee takaso, "Lodee, odoo hamapoo kasee moodoolaisomo?" dee takaso.

²² Eseme Yesuye yimapoo egeesee takaso, "Yo osee badoga, ayo see wedi sibilesu yo agalai, a goomogoga, egeesee selaiso. Esino egee nee goonee. No wulo a deedee," dee takaso. ²³ Eseme Yesu o hamamee dili odoo egee talaime, dee taka goo ee tei telaga odoo abo mapoo dudobuguso. Esino Yesuye takolone odoo egee talaime, dee takele. Yo wulo egeesee taka, "Yo osee badoga, ayo see wedi sibilesu yo agalai, a goomogoga, egeesee selaiso. Esino egee nee goonee," dee ka taka.

²⁴ Esiga Yesu o hamamee dili odoo hagosu goo susuga yayo egei ee booka hamapoo hoguguso. Iba gooleedooso, goo susuga yayo hogugu ee tei goo.

²⁵ Esiga Yesuye goo hagee sabolo osoloso goo abo sabolo olo moodooso. Esino goo susuga egee booka hamapoo hogugule. Esino goo susuga egee booka abo mapoo hogugu diepi, mipoo hamapoo booka bei meliyo. Egeeseelone booka magalai debi me meliyo.

Diye Di Odoos

Diye di odoo booka goo eyo bei

Lukaye daga malalo o booka mapoo to tekepo Yesu Kelisowo goo hoguguloso, see Diye di odoo booka hagee hoguguso.

Odoos Luka yo daga melesenee neli odoo badolone, o odoo Poloye Godeeyo to takomo sileeme, yibolo sileeso.

Booka hagooso Yesuye toloso see hogabuloso kei mi ma dokodoo polome, hamamee sosee bei mooloogoo goo ee takooso. Diye di odoo booka hageeyo kuloduga taka goo ee dugo 30 egeesi ee ma kulodu sibulone peledobomo simiso.

Esiga sapta 1 abaga dino sapta 7 amaga takooso, daga malalo Yolusalem mapoo to tekepo Yu odoowe dibusomo toloso debei goo ee. Esino sapta 8 abaga dino sapta 12 amaga takooso, to tekepo Yu odoo abo Yolusalem peegoo debeli odoo mapoo takomo di goo ee. Osoloso see sapta 10 maga takooso, Yu dele poogoo odoo oso daga malalo to tekepo duloso tei too goo ee. Osoloso hamamee sapta 13 abaga dino hoo poogoo maga takooso, Poloye mi opusomo opusomo di susuga mapoo Yu odoo sabolo, osoloso Yu dele poogoo odoo sabolo dimapoo to tekepo takomo di goo ee.

Lukaye Diye di odoo booka hageeyo kulodu hogugu goo toowa bakadio hagooso. Malalo goo hagooso. To tekepo hagee mi opusomo opusomo di mapoo debeli odoo susuga dibada. Bei, Godeeyo to tekepo tenee hagee hedebe Yu odoo mapoo tenele. Haye, Yu dele poogoo odoo diba nosee to tekepo dimapoo teneeso.

Osoloso goo hee hagooso. Diye di odoo booka oso daga malalo

Dio Tei oso tei telaga odoo mapoo meledaba goo ee eligiso. Osoloso amaga bei mooloogoloso abaga simino epedee hamapoo Dio Tei oso tei telaga odoo susuga pidilone kitulugu ka tonomoloso.

Yesu kei mi ma dokodoo ido pala goo

¹⁻² Tiyopoles emegei,

Ayo daga namapoo booka hoguguloso tenee omapoo, Yesuye goo tomo sili sabolo yayo eligi goo sabolo hoguguso. Osoloso yo kei mi mapoo ido palai goo sabolo hoguguso. Osoloso yo kei mi mapoo ido pelega badolone, Dio Tei oso kitulugu maga diye di odoo yayo gilimadoo odoo dimapoo kokodo takaso. ³ Osoloso Yesu toloso midoo maga hogabuloso beame 40 eyo kulodu yayo tei hogabia goo ee diayo ogoloso tei talame yayo silone, o hamamee dili odoo mapoo peledoboo demeleeo. Osoloso dibolo silone, Godeeye wiligi doloso badeli goo dimapoo takomo siliso.

⁴ Osoloso beame hedebeeso Yesu o hamamee dili odoo gilimadoloso nei nolone badolone, Yesuye to kitulugu sabolo takaso, "Niba Yolusalem poogoloso na di! Esino mo maye taka Dio Tei oso sibilei omapoo dulone bolone ka debee, bei mo maye to hagee nimapoo olo takaso. ⁵ Esiga Yoneeye niba howodeeso sawidigaso, esino beame koola mapoo Dio Tei oso sibileso nimapoo kitulugu tenelaiso," diso.

⁶ Esem diye di odoo Yesubolo Olipi mubi mapoo mooloogoodoloso dobolone, diayo yimapoo woosaso, "Lodee, nayo epedee hamapoo Isalael odoo oso ibada mi gidabalame kitulugu see imapoo tenelaisomo?" diso.

⁷ Esem Yesuye dimapoo nei egeese takaso, "Hedebe maye beame hageesi yayo kitulugu

sabolo mageliso. Esiga beeamo egeesi niyo gooleedalai nibada goonee. ⁸ Esino Dio Tei nimapoo meledobooga, niba kitulugu talaiso. Osoloso niyo mo goo mi toowa mapoo takomo dileiso, Yolusalem abaga bei mooloogoloso abaga dino, Yudiya mi toowa mapoo, osoloso Samalia abaga dino mi toowa hoopogoo mapoo takomo dileiso.”

⁹ Yesuye to hagee takoloso tobudulone, diayo balaga molome, Godeeyo kitulugu oso kei mi mapoo yo ido palaso. Esem kei ma dokodooga kolobo oso sibilesa Yesu gooloogo bugume diayo egele poogooso.

¹⁰ Diba Yesuye kei ma dokodoo pala mapoo osee balaga molome, odoo bakadio dugo heliye megiga oso dima koola omapoo saga sibilesa, tebisa meleeso. ¹¹ Diayo egeese takaso, “Gelili odoo, niba bei kasee maga kei ma dokodoo ka balaga malala? Nibada howo woola Godeeye Yesu kei mapoo ido palaso. Esiga Yesu kei ma dokodoo poolome niso egemenee, yayo hamamee kolobo ma dokodooga, see egeese siboga agalaiso,” diso.

Diye di odoo hee, Matiyas hesia goo

¹² Diye di odoo oso Yesu kei mi ma dokodoo pala ogoloso, Olipi mubi maga Yolusalem mapoo wedi diadeeso. Yolusalem ee Olipi mubi abaga hoogoonee.

¹³ Diba Yolusalem mapoo peledoboloso, diso debeli moso mapoo paladeeso. Odoo abo hagooso moso eyo kulodu debeiso: Pita, Yonee, Yemes, Endulu, Pilipi, Tomas, Batolomu, Matiyu, Alpiyeseeyo owolo Yemes, Saimon (daga Loum gamalee maga ha teli odoo), osoloso Yemesyo owolo Yudas.

¹⁴ Diye di odoo, sobo abo sabolo, osoloso Yesuwo owee Meli sabolo, osoloso Yesuwo omolo dio sabolo

hagee hodobo mooloogoodoloso beeamo susuga dokodoo takeliso.

¹⁵ Beeamo hedebe mapoo tei telaga odoo susuga 120 oso hodobo mooloogoodoloso do-boome, Pitaye topoloso dimapoo egeese takaso, ¹⁶⁻²⁰ “Mo odoo, ayo Yudaseeyo goo nimapoo taka. Yo ibada mooloogoodoo ma kulodu Godeeyo tou hodobo tomo siliso. Esino yayo Yesu ha teli odoo mapoo tiasooso.”

(Esem tei moso wiligi odoo tebisa oso Yudas yimapoo molee teneme, yayo molee oso mi su neiso tooso. Osoloso yo mi omapoo dileso, miyomoo homodobuloso, beliye tologonuloso, kakobo gwadobuloso taso. Esem Yolusalem mapoo debeli odoo susuga oso goo hagee duloso, mi egee dibada toso hu egeese hediso ‘Akeledama.’ Hu hageeyo bei, ‘sawo go.’)

Esem Pitaye see egeese takaso, “Esiga Godeeyo to booka mapoo hogugu oso tei diso. Bei, Dio Tei oso Deibidi mapoo eligi maga yayo Yudaseeyo goo daga hoogoo Godeeyo to hogugu Sam booka mapoo egeese hoguguso,

‘O mi mapoo odoo mauwe pagalaiso.

Odoo heeso omapoo badalaime.’

Osoloso see egeese hoguguso,

‘O tou su see odoo heeso talaiso,’” diso.

²¹⁻²² Pitaye see egeese takaso, “Esiga Yudaseeye tou teli ee see odoo heeso talame odoo hee hesiamo. Yayo ibolo silone Yesuye toloso hogabia goo ee takomo silame. Osoloso odoo yayo beeamo susuga ibolo hodobo silone, Yonee odoo howomoo howo sauwiga molome egei sabolo, osoloso abaga simino Yesuye kei ma dokodoo polome egei odoo ee hesileiso,” diso.

Bei, gesikolo osoko simi domo taba mapoo, edebeeyo yugune naloso koo halapagali. ¹⁶ Esino to niyo du sabolo, osoloso niyo egei goo sabolo egee, Godeeyo to tosili odoo Yoweliye to taka goo sabolo olo tebiaso:

¹⁷ ‘Godeeye egeesee takaso, “Beeame hamameedee omapoo ayo Dio Tei odoo susuga mapoo tenelaiso. Osoloso nibada giso holaiso sabolo, sobo holaiso sabolo, oso to Godeeye taka goo ee takalaiso. Nibada holaiso gie kakauwa oso howo opusomo doloso, Godee maga simi goo ee agalaiso. Osoloso nibada adaga oso Godee maga simi goo ee sapootileiso.”

¹⁸ Osoloso Godeeye see egeesee takaso, “Beeame hamameedee omapoo mo tou teli odoo susuga, giso sabolo, sobo sabolo, dimapoo Dio Tei tenelaiso. Osoloso diayo Godeeye taka to ee duloso odoo mapoo takalaiso.

¹⁹ Osoloso kei ma dokodoo osoloso mi hamapoo goo mudu opusomo di moodoolaiso. Beeame omapoo mi toowa hamapoo niyo hatoo sabolo, dou sabolo, osoloso de i toowa sabolo agalaiso.

²⁰ Osoloso kei ma dokodoo osoko neligidi bigileiso. Osoloso a see sawo masi bigileiso. Goo egeesi oso peledobooga, Lodeeyo beeame goo toowa oso sibilei koola toobooga ka salai.

²¹ Osoloso edebeeyo Lodeeye pidilame yimapoo woosaga, nei yayo yimapoo gie badeli tenelaiso.’

²² Esiga Isalael odoo, niba to hagee dui! Yesu, Nasalet odoo, Godeeye niba gooleebugulone hesiaso. Osoloso Yesuye nima kulodu goo mudu opusomo opu-

somo di moodoomo silone, Godeeye yo hesia goo ee woola yilige buguso. Esiga goo oso peledaba niba gooleedooso. ²³ Esino Godee eyo goomoga maga daga hoogoo Yesu toloso nimapoo tenelame to takoloso magooso. Egeesee maga yayo Yesu toloso nimapoo teneme, Yu odoo niyo osoloso Godeeye tei magoo mapoo koo mesili odoo sabolo oso yo homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso eniga maga yo woolomaso. ²⁴ Esino Godeeye Yesu dala teli goo maga peegoo tamagalame, Godeeye yo ta maga hogabidiso. Bei, teli oso yo talai tebile. ²⁵ Esiga ibada amawe wiligi odoo taba Deibidiye Yesuwo goo Godeeyo to booka mapoo hogugu maga egeesee takooso,

‘A beeame susuga Godeeye mo mudugiyopoo tobudo doloso gooleedeliso. Yo koola mapoo tobudoso. Esiga a ebileime.

²⁶ Esiga mo sooloo ma kulodu goomoga toowaso molone, goomoga goo hagee ka taka. A tei toso, mo su see gie badalaiso.

²⁷ Bei, Godee nayo a toga mo gie badeli ee odoo wedia eyo dio oso debeli mi mapoo a pagalaime. Nayo hesia odoo eyo su midoo ma kulodu hunulame pagalaime.

²⁸ Osoloso gie badeli eli nayo amapoo eligiso. Esiga ayo nobolo badolone, dia goomogalaiso,’ diso.

²⁹ Emegei, Deibidiye goo taka hagee, yayo o goo eyo nediliyo takele. Bei, yo teme midoosooso. Osoloso midoo ibolo moloso.

³⁰ Esiga Godeeyo to tosili odoo daga malalo badebeiso. Esiga Godeeye to takoloso magoo ee gooleemeleeso. Bei, Godeeye yimapoo to magolone egeesee takaso, ‘Deibidiye amawe heeso Deibidiye wiligi doloso badeli mi

omapoo, see yayo wiligi doloso badalaiso,' diso. ³¹ Esiga Deibidiye malalo hoogoo peledabalai goo ee ogoloso, Godeeye hesia Kelisoye midoo maga hogabilei maga egeesee takaso, 'Godeeye yo midoo mapoo pagalaime, osoloso o su hunuleime,' diso. ³² Esiga Godeeye Yesu ta maga see gie badeli mapoo hogabidiso. Goo ee iyo susuga ogoloso ka takomo siloso. ³³ Osoloso Godeeye Yesu kei ma dokodoo ido peleso, o dee deede dokolo badoso, yayo yimapoo hu toowa tenelame. Osoloso yayo to magoo ee dodolone, o Dio Tei Yesu mapoo teneme, see Yesuye imapoo teneeso. Goo hagee niyo epedee hamapoo ogolone dulone ka badoso. ³⁴ Esiga Deibidi yo kei ma dokodoo pele. Haye! Yayo taka egee Yesuwo goo ee taka,

'Godeeye mo Lodee mapoo takaso:
No abolo wiligi doloso badalame mo dee deede dokolo bje. ³⁵ Osoloso namapoo ha teli odoo nama hemi debee dalaiso.'

³⁶ Esiga Isalael odoo, niba goo hagee medee goolee! Niyo Yesu homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso eniga ee, Godeeye yo Lodee wiligi toowa taba doloso hudi magoo Keliso," diso.

³⁷ Esemé odoo mooloogoodoo oso to hagee duloso, diso nediliyo dibada goo tokenee gooleedoloso, sooloo dala sabolo, ebia sabolo, Pita diye di odoo abo sabolo mapoo egeesee takaso, "Emegei, iyo ogoo goo moodolaiyo?" diso.

³⁸ Esemé Pitaye dimapoo nei egeesee takaso, "Niba susuga nibada goo tokenee maga miligi pialoso, Yesu Kelisowo hu maga howomoo howo sauwidige. Egeeseega nibada goo tokenee hapoloso boobado bigileiso. Egeeseega niba Godeeye Dio Tei wulayo egee tenemolo niyo talaiso. ³⁹ Bei, Godeeye to

magoo ee dodolone, yayo Dio Tei nimapoo, osoloso nowolo dimapoo, osoloso eli sage debeli odoo dimapoo tenelaiso. Osoloso odoo susuga Godeeye gilimadalai goo ee dimapoo tenelaiso."

⁴⁰ Esemé Pitaye to sage takolone kokodo takaso, "Goo tokenee teli odoo epedee hamapoo egee do dala talaiso. Esiga niba dala teyaga, goo tokenee ee pagalame Godeeye pidilame yimapoo takee."

⁴¹ Esemé odoo Pitayo to duloso, tei too odoo diba howomoo howo sauwidigaso. Esiga beame omapoo 3000 odoo oso howomoo howo sauwidigaloso, tei telaga odoo sabolo hedebe doloso mooloogoodoso. ⁴² Osoloso diba howomoo howo sauwidigaloso, beame susuga eyo kulodu disono mooloogoodoloso, diye di odoo oso eligime, medee duluga meleeso. Osoloso diba Lodee gooleebugu wo nalagamo silesibulone, beame susuga dokodoo takeliso.

Tei telaga odoo oso mooloogoodoloso debei goo

⁴³ Diye di odoo diayo Godeeyo kitulugu sabolo goo mudu opusomo opusomo di moodoogamo silesibume, odoo susuga oso ogoloso dia ebia sabolo howoogadooso. ⁴⁴ Osoloso tei telaga odoo susuga oso beame susuga hodobo mooloogoodoloso, bi nei pidi, nei pidi deliso. ⁴⁵ Egeeseemo silesibulone, dibada mi sabolo, bi sabolo, odoo mapoo teneloso, nei molee tooso. Osoloso molee oso tei telaga odoo abo bi mauwe odoo ee pidigamo siliso. ⁴⁶⁻⁴⁷ Osoloso beame susuga diayo howo gisilame, Yu odoowo tei moso mapoo hodobo mooloogoo deliso. Osoloso diayo Yesu gooleebugu wo nolone, diba moso opusomo opusomo di mapoo nalagaliso. Osoloso diayo silesibulone, dibada sooloo ma kulodu goo goolee

hedebe doloso, goomoga goo Godee mapoo poudiliso. Esemee Yolusalem odoo susuga oso dibada goo ogoloso tekepo deliso. Osoloso Lodeeye beeamee susuga odoo abo mapoo gie badeli teneliso. Egeeseelone tei telaga odoo bei deliso.

3

Pitaye odoo kido todobia tekepo moodoo goo

¹ Beeame heeso habe omapoo Pita dio Yonee dio Yu odoowo tei moso mapoo howo gisilame palaso. ² Diba omapoo peleso egeino, odoo kido todobia osulu mi eyo hu Osulu Medee Tekepo deli omapoo badoboome egeiso. Odoos hagee soomagolone kido todobia sabolo soomagooso. Esiga beeamee susuga o odoo abo oso yo sa mapoo magoloso imado peleso, osulu mi hamapoo ka ibedi deliso. Osoloso yo omapoo badolone, odoo tei moso mapoo pala ogoga, yayo dimapoo molee howaliso. ³ Yo omapoo howolone badolone egeino, Pita dio Yonee dio moso kulodu gadime, dimapoo molee howaso. ⁴ Esemee Pita dio Yonee dio yimapoo bolone, Pitaye yimapoo egeesee takaso, "Imapoo ege!" diso. ⁵ Esemee yayo goolee, yimapoo molee tenelame kasabelee dolone dimapoo egeiso.

⁶ Esemee Pitaye yimapoo egeesee takaso, "Amapoo molee tei mauwe. Esino goo hagee amapoo egee molo wulo namapoo tenelaiso. Esiga ayo Yesu Keliso Nasalet odoowo hu maga namapoo ka taka, no toboloso di," diso. ⁷ Yayo egeesee takoloso, odoo kido todobia o dee deede mapoo toloso tebidime, o kido see tekepo paso. ⁸ Yo o kido tekepo poloso silone, Pita dibolo tei moso ma

kulodu galaga diso. Yo tei moso ma kulodu gadilesos pupulodomo silone, Godee mapoo goomoga poudooso. ⁹⁻¹⁰ Odoos susuga oso odoo kido todobia yayo Godee mapoo goomoga poudoososi sili ogoloso howoogadooso. Osoloso diso nediliyo egeesee takaga meleeso, "Odoos hagee kido todobia Osulu Medee Tekepo deli eyo osulu miyopoo badolone molee howali hagooso. Esino yo kasee toboloso silone, goo hageesi ka tomo silosomo?" diso.

Pitaye Yu odoowo tei moso mapoo to taka

¹¹ Odoos daga kido todobia oso Pita dio Yonee dio dee mapoo toloso, Solomonowo hau* mapoo silesibi ogoloso, odoo susuga oso howoogadoloso, diayo de-bei omapoo hoguga sibadeeso. ¹² Esemee Pitaye odoo susuga ogoloso, dimapoo egeesee takaso, "Isael odoo, niba bei kasee maga ka howoogowala? Osoloso bei kasee maga niyo imapoo bologolone, goo dia ka tiadowala? Bei, odoo hagee ibada kitulugu sabolo osoloso iyo tekepo doloso debei maga tekepo poloso koo siloso. ¹³ Esino Eibalaham, Aisek, Yekob, osoloso ibada amawe dibada Godeeye o tou teli odoo Yesu mapoo kitulugu toowa olo teneloso, o hu dokodoo poudooso. Esino diayo yo wooloomalame, niyo yo Yu odoowo wiligi odoo tebisa mapoo teneeso. Osoloso yo goo meedilame Paillet mapoo ido dime, Pailteeye egeesee takaso, 'Ayo yimapoo goo tokenee koo ogo,' dee takeme, niyo yo goweso. ¹⁴ Esino Yesu tekepo, tokenee mauwe odoo oso. Esino niyo yo gowolone, Balabas odoo wooloomali odoo ee Pailteeye neliga moso ma kuloduga peegoo

* **3:11:** Solomonowo hau: Solomonos yo daga hoogoo Yu odoowo wiligi odoo taba Deibidiyo owolo oso. Yolusalem mi mapoo Yu odoowo tei moso tegei mapoo hau meleeso, hau eyo hu Solomonowo hau.

di diso. ¹⁵ Esino niyo Yesu gie badeli teneli wooloomaso. Esino Godeeye yo ta maga see hogadiso. Esiga yo ta maga see hogabuloso silime, iyo egei goo ee ka takomo siloso. ¹⁶ Esiga odoo kido todobia oso Yesu mapoo tei too maga yo tekepo paso. Esiga niba odoo hagee gooleedooso, yo daga kido todobuloso badebeiso. Esino yayo Yesuwo kitulugu mapoo tei too maga odoo susuga oso balaga molome, yo tekepo paso.”

¹⁷ Osoloso Pitaye odoo mooloo-goodoo mapoo see egeese takaso, “Emegei, a gooleedooso, nibada wiligi odoo tebisa sabolo oso Yesu boobadolone, yimapoo goo moodoo eyo bei niba gooleedele. ¹⁸ Esino daga hoogoo Godeeye o to tosili odoo dimaga Kelisoye dala talai goo ee malalo olo takaso. Esiga goo hagee peledabalame Godeeye moodooso. ¹⁹ Esiga nibada goo su wuduloso, goo tokenee maga miligi pialoso, Godee mapoo bidiga debee. Egeeseega Godeeye nibada tokenee hapoloso boobado bigileiso. Nibada goo su wuduloso, goo tokenee maga miligi pialoso, Godee mapoo bidiga dobooga, Godeeye nimapoo kitulugu dia tenelaiso. ²⁰ Osoloso owolo Yesu, Godee yayo hesia Keliso nimapoo di dalaiso. ²¹ Esiga epedee beame hamapoo Yesu kei ma dokodoo badoso. Yo kei ma dokodoo badolone Godeeye goo susuga dia daga, omapoo sibileiso. Esiga Godeeye o to tosili hesia odoo daga hoogoo debei dimaga goo hagee olo takaso. ²² Esiga Godeeyo to tosili odoo hee Moseseeye Godeeyo to booka mapoo egeese takaso,

‘Godeeye niba gooleebugulone, nima kuloduga o to tosili odoo hee a egeesi masi hesileiso.

Esiga goo susuga yayo taka mapoo medee dui.

²³ Osoloso edebeeyo o to duloso, tei telega poogooga, odoo ee Godeeyo mooloo-goodoo ma kuloduga peegoo peledoboloso, talaiso,’ diso.

²⁴ Godeeyo to tosili odoo hee Samiyolowo hamamee tebisa sabolo oso epedee beame hamapoo peledabalai goo ee takaso. ²⁵ Esiga Godeeye nibada amawe sabolo, osoloso o to tosili odoo daga hoogoo debei sabolo, oso to magoo ee nibada. Bei, yayo Eibalaham mapoo egeese takaso, ‘Namawe hee maga ayo odoo susuga mi toowa mapoo hagee do ee pidileiso,’ diso. ²⁶ Esiga Godeeye hesia tou teli odoo Yesu ee nimapoo di diso, niyo malalo to tekepo dulame. Esiga yayo niba pidi maga nibada goo goolee mudu opusomo doloso, nibada tokenee maga miligi pilame,” diso.

4

Pita dio Yonee dio goo meedilame ido pala

¹⁻⁴ Pita dio Yonee dio odoo mooloogoodoo mapoo to takolone Yesuye ta maga hogabia eyo goo takaga meleeso. Esiga diayo egeese takaso, “Yesu ta maga hogabia maga niba ta maga see hogabileiso,” diso. Esem omapoo Pitaye to taka duloso tei telaga odoo sabolo, osoloso daga tei telaga odoo sabolo, hodobo mooloogoodeme 5000 tugodooso. Esem tei moso wiligi odoo tebisa sabolo, tei moso gibadili odoo dia wiligi odoo taba sabolo, Sedisi odoo sabolo sibileiso, Pitaye Godeeyo to takolone, ta maga see hogabilei goo maga taka duloso, dia kamanaso. Osoloso diayo Pita dio Yonee dio tooso. Osoloso olo neligime diba epedee neliga moso tegei ma kulodu toosooso, osoloso see gesikolo Yu odoowo wiligi odoo tebisa mapoo ka ido dilame.

⁵ Osoloso gesikolo Yu odoowo tei moso wiligi odoow tebisa sabolo, osoloso Yu odoowo wiligi tebisa adaga susuga sabolo, osoloso Godeeye tei magoo ee eligili odoow susuga sabolo, Yolusalem mapoo mooloogoodooso. ⁶ Dibada mooloogoodoo ma kulodu tei moso wiligi odoow taba Anasee sabolo, o soosoo Kayapas sabolo, Yonee sabolo, Alesenda sabolo, osoloso o soosoo abo sabolo mooloogoodooso. ⁷ Esiga wiligi odoow tebisa susuga oso omapoo mooloogoodoloso dobolone, diayo odoow abo oso Pita dio Yonee dio ido sibe, diso. Esem Pita dio Yonee dio omapoo doboome, wiligi odoow tebisa oso dimapoo egeesee woosaso, “Niyo odoow kido todobia tekepo kasee moodoowo? Niba agamo kitulugu osoloso agamo hu maga yo tekepo ka payo?” diso.

⁸ Pita Dio Tei oso kitulugu tolos badolone Dio Tei maga dimapoo to nei egeesee takaso, “Wiligi odoow tebisa sabolo, Yu odoowo wiligi tebisa adaga sabolo, niba mo to dui. ⁹ Niba iyo odoow kido todobia yo pidilone tekepo moodoome niyo ogoloso, ibada goo meedilame ka ido diala? Niba yo tekepo pa eyo bei gooleedalai goomogosomo? ¹⁰ Esino nibolo Yu odoow susuga sabolo goo hagee gooleedalai tekepo. Bei, Yesu Keliso, Nasalet odoow, niyo woolooma Godeeye ta maga hogadi eyo kitulugu maga, iyo epedee niyo egee ogo odoow hagee olo tekepo paso. ¹¹ Esiga Yesuwo goo Godeeyo to booka mapoo hogugu maga egeesee takooso, ‘Moso tegeli odoow diayo omou gowoome poogoo, omou oso epedee hamapoo moso omu domo pupodoo ka moloso.’

¹² Esiga Yesu mapoo gie badeli teneli ka moloso. Esiga mi toowa hamapoo odoow hee mauwe ede-beeyo badoboso gie badeli talai,

hedebe Yesu yimapoo moloso.”

¹³ Esem Yu wiligi odoow tebisa oso Pita dio Yonee dio dimapoo ebilega, diayo dimapoo to nei tekepo taka duloso, diba dia howoogadooso. Pita dio Yonee dio sukulu tele osoloso wulo mosoowe odoow. Esem wiligi odoow tebisa oso egeesee gooleedooso, odoow bakadio hagee Yesubolo silidoo, diso. ¹⁴ Osoloso diayo Pita dio Yonee dio odoow kido todobia tekepo moodoooloso, Pita dibolo tebisa melee ogoloso, wiligi odoow tebisa oso to nei takele poogooso. ¹⁵ Diayo to nei takalai mauwe poogoome, Pita dio Yonee dio moso kuloduga peegoo galaga diye doloso, balaga melee diso. Osoloso wiligi odoow tebisa disono to mouso. ¹⁶ Esem disono to moulone egeesee takaso, “Iyo dimapoo ogoow goo moodoolai-somo? Bei, Yolusalem odoow susuga oso diayo mudu opusomo di goo toowa moodoo egee egeiso. Esiga iyo goo hamapoo gamenee takalai tekeponee. ¹⁷ Esiga goo hageesi oso toowa diaga, odoow bakadio hagee tolos, see Yesuwo hu maga odoow susuga mapoo na eligimo silesibe, kitulugu sabolo egeesee takalaise,” diso.

¹⁸ Esiga wiligi odoow tebisa oso Pita dio Yonee dio gilimadoloso dimapoo egeesee takaso, “Niyo silesibulone, Yesuwo hu maga goo abo na eligi,” diso. ¹⁹ Esem Pita diayo dimapoo to nei egeesee takaso, “Esiga niba niso nediliyo goo hagee medee goolee. Teke-podo, Godeeyo howo woola abaga, nibada to mapoo iyo mesilone, nei iyo Godeeyo to mapoo mesilega pagalai. ²⁰ Bei, iyo Yesuye goo tomo silime egei goo sabolo osoloso Yesuye takeme du goo ee takalai pagalaime,” diso.

²¹ Esem wiligi odoow tebisa oso dimapoo to kitulugu sabolo takolone, “Yesuwo hu maga

niyo see eligimo silesiboga, iyo nimapoo dala tenelaiso," dee takoloso, goo meedili moso maga peegoo diye diso. Bei, odoos susuga oso odoos kido todobia tekepo pa maga Godee mapoo dia goomogome. Esemee wiligi odoos tebisa oso Pita dimapoo dala tenelai beeamee egelee poogoo. ²² Esiga odoos kido todobuloso badebei dugo 40 poogoo.

Tei telaga odoos oso Godee mapoo dokodoo takeli goo

²³ Pita dio Yonee dio goo meedili moso maga peegoo galaga dileso, tei telaga odoos sabolo mooloo-goodoloso tei moso wiligi odoos tebisa sabolo, osoloso Yu odoowo wiligi odoos tebisa diayo taka goo ee dimapoo takaso. ²⁴ Esemee tei telaga odoos oso to hagee duloso, disono mooloogoodoloso Godee mapoo takolone egeesee takaso, "Kitulugu Godee, nayo mi sabolo, kei sabolo, osoloso abei sabolo, osoloso bi susuga ee ma kulodu egee molo moodoos. ²⁵ Esiga nayo Dio Tei maga nee tou teli odoos ibada amawe Deibidiye egeesee takaso,

'Bei kasee maga Yu dele poogoo odoos oso dia ka kamanaliyo? Osoloso goo bei mauwe maga to wulo ka moumo siliyo?

²⁶ Mi toowa eyo wiligi odoos tebisa oso disono hodobo mooloogoodoloso kitulugu Godee sabolo, osoloso yayo hesia Keliso sabolo, mapoo hatalame mopoodoo doloso doso,' diso.

²⁷ Deibidiye tei goo takaso, bei Yu odoowo wiligi odoos taba Helodee sabolo, Loum gamalee odoos Ponetas Paillet sabolo, osoloso Isalael odoos sabolo, Yu dele poogoo odoos sabolo, disono Yolusalem omapoo mooloo-goodoloso Yesu nayo hesia tou

teli odoos Keliso wooloomalame to mouso. ²⁸ Esino diayo goo moodoo hagee, daga hoogoo nayo gooleedoloso, goo hagoos peledabalame, nayo kitulugu sabolo goomoga magoos. ²⁹ Esiga kitulugu Godee, wiligi odoos tebisa hagoos epedee nee tou teli odoos imapoo ebili to taka ee nayo duso. Esiga imapoo kitulugu tenee, iyo nee to takomo silesibulone, ebia goo mauwe pagalame. ³⁰ Esiga nayo kitulugu eligilone, odoos paigiga tekepo pe. Osoloso nee tou teli odoos nayo hesia Yesuwo hu maga goo toowa mudu opusomo di moodee," diso.

³¹ Esino diba dokodoo taka koodobuloso, diayo debei moso ee halabume egeiso. Esemee Dio Tei oso dimapoo meledoboloso, diba Dio Tei oso kitulugu tolosa dobolone, ebia goo mauwe poogoloso, Godeeyo to takomo silesibilame bei mooloogoo.

Tei telaga odoos oso debei goo

³² Esiga tei telaga odoos mooloo-goodoo oso dibada sooloo ma kulodu goo goolee hedebe doloso dobolone, odoos heeso bi koo good-egeli, diba diso biso nei pidi, nei pidi deliso. ³³ Egeeseelone diye di odoos oso kitulugu toowa sabolo silesibulone, Yesuye tolosa hogabia eyo goo takomo silesibiliso. Osoloso Godeeye tei telaga odoos susuga dimapoo goo tekepo moodeliso. ³⁴⁻³⁵ Esiga tei telaga odoos oso dibada mi sabolo moso sabolo odoos mapoo teneloso, nei molee tolosa diye di odoos mapoo teneliso. Egeeseega diye di odoos oso molee egee papisaloso, tei telaga odoos abo bi tebile poogoo mapoo teneliso. Osoloso dibada kulodu odoos heeso bi mauwe koo sili.

³⁶⁻³⁷ Osoloso tei too odoos hee Yosepeeye o mi odoos abo mapoo teneloso nei molee tooso. Osoloso yayo sibilesa, molee ee diye di

odoo dimapoo teneeso. (Yosep hagee Saiples mi te omapoo badeli, yo o bala Libai. Esino diye di odoo oso yimapoo hu hee teneeso, Banabasi, hu eyo bei emegei pidili odoo.)

5

Ananayas dio osobo Sapila dio dibada goo

¹ Osoloso odoo hee badebeiso, o hu Ananayas, osoloso osobowo hu Sapila, diayo dibada mi su pepooko odoo mapoo teneloso nei molee tooso. ² Osoloso mosopoo sibilesi, obakadio to mouloso, molee abo mada magoloso, Ananayaseeye diye di odoo dimapoo molee abo tosibilesi teneeso.

³ Esem Pitaye Ananayas mapoo egeesee takaso, "Bei kasee maga nayo Saitenso gamenee taka to mapoo mesilone, Godeeyo Dio Tei mapoo gamenee takolone, mi molee too abo mada ka magoowo?"

⁴ Mi hagee odoo mapoo tenelega melee omapoo nee mi diso. Esino nayo odoo mapoo mi teneloso, nei molee too egee neeso. Esiga nee molee oso, no goomoga goo ee talai tekepo. Bei kasee maga, nayo molee abo nee mosopoo mada magoo egee imapoo takele, esino nayo gamenee takolone, ayo molee susuga tosimi hagooso, dee ka takayo? Esino nayo hedebe imapoo gamenee takele, esino nayo Godee mapoo gamenee takaso," diso.

⁵⁻⁶ Esem Ananayaseeye to hagee duloso, yo toloso homodobi-
aso. Esem odoo gie kakauwa oso dugoso o su tiadoloso midoososo. Esem goo hagee takeme duluga, odoo susuga oso dia ebigasoo.

⁷ Esino Ananayaseeye osobo goo hagee dule. Esino yo osoko howo bakadio hedebe di poogoloso, hamamee Pita diayo debei mapoo simiso. ⁸ Esem Pitaye yimapoo

egeesee takaso, "Amapoo takee, niyo mi su odoo mapoo teneme molee too ee hagoosomo?"

Esem Ananayaseeye osoboye nei egeesee takaso, "O, molee iyo too olo ogosoo."

⁹ Esino Pitaye yimapoo egeesee takaso, "Bei kasee maga nee bakadio Godeeyo Dio Tei mapoo game-
nee takalame goomoga ka magoowo? No ege, gie kakauwa odoo oso nomo midoosoo odoo, osulu miyopoo tebisa moloso. Osoloso no toga, diayo no midoosoolaiso," diso.

¹⁰ Osoloso yo to kemelee beame omapoo Ananayaseeye osobo toloso, Pitayo homo beiyomoo homodobiaso. Esem odoo gie kakauwa odoo oso sibilesi ogoloso yo ta molome, diayo o su toloso, omowo midoo hodiokooga midoososo. ¹¹ Esem tei telaga odoo susuga sabolo, osoloso goo hagee du odoo susuga sabolo oso dia ebigasoo.

Diye di odoo oso odoo paigiga susuga tekepo moodoo

¹² Diye di odoo oso goo toowa mudu opusomo opusomo di odoo ma kulodu moodoogamo silesibiliso. Osoloso tei telaga odoo susuga oso tei moso tegei Solomonowo hau mapoo disono mooloogoodeliso. ¹³ Esem tei tele poogoo odoo oso, diye di odoowo goo ee tekepo dee take-
liso. Esino diayo dibolo hodobo mooloogoodoloso hedebe dalai dia ebigeliso. ¹⁴ Esino beame susuga ma kulodu, sobo sabolo, giso sabolo, Lodee mapoo tei toloso, tei telaga odoo mooloogoodoo sabolo hedebe deliso. ¹⁵ Diye di odoo oso goo mudu opusomo opusomo di moodoogamo silesimi ogoloso, odoo susuga oso odoo paigiga iyado sibilesi, eli domopoo kida palagaloso, kida mapoo tiedigeliso. Bei, Pitaye osoko

pa maga dulone, o dio taba oso gooloogooga, diba ka wedilame. ¹⁶ Esemе Yolusalem koola omapoo mosobia pepooko oso odoo paigiga sabolo, odoo bo holo paladee oso dala temelee sabolo, iyado sibililiso. Egeeseega diye di odoo oso diba tekepo peliso.

Diye di odoo oso Yesuwo goo maga dala too

¹⁷ Diye di odoo oso goo mudu opusomo opusomo di hagee moodoogamo silesibume, tei moso wiligi odoo taba sabolo, osoloso o emegei Sedisi odoo sabolo, goo hagee ogoloso, diye di odoo dimapoo dia kooloogaso. ¹⁸ Esemе diayo diye di odoo toloso neliga moso tegei ma kulodu toosooso. ¹⁹ Esino gesi mapoo Lodeeyo momaiye oso sibiliso neliga moso eyo osulu kisi yamagooso. Esemе diye di odoo neliga moso ma kuloduga peegoo iyado dilesi, dimapoo egeesee takaso, ²⁰ “Niba tei moso tegei mapoo dilesi odoo mapoo gie badeli goo dia hagee takee,” diso.

²¹ Esemе diye di odoo oso o to mapoo mesiloso, gesikolodee osoko gie sibume, tei moso ma kulodu galaga dilesi, Yesuwo goo ee eligilame bei mooloogooso.

Esemе tei moso wiligi odoo taba sabolo, osoloso Sedisi odoo sabolo, oso diye di odoo eyo goo mapoo to meilame, Yu odoowo wiligi odoo tebisa susuga gilimadooso. Osoloso diayo neliga moso gibadili odoo dimapoo to takaso, diayo diye di odoo susuga iyado sibilame. ²² Esemе gibadili odoo oso neliga moso tegei mapoo dilesi egeino, diye di odoo me molo egeiso. Esemе diba see wedi dilesi, wiligi odoo tebisa mapoo egeesee takaso, ²³ “Iyo dilesi neliga moso mapoo egeino, osulu dia kisina, osoloso gibadili odoo oso pee maga gidoboome egeiso.

Esemе iyo osulu yamagoloso, moso kulodu galaga dilesi egeino, diye di odoo mauwena,” diso. ²⁴ Esemе tei moso tegei wiligi odoo tebisa sabolo, osoloso tei moso gibadili odoo dia wiligi odoo taba oso goo hagee duloso, goo dia gooleeso, ogoosoo oso hamamee ka peledoboomobelee doloso.

²⁵ Esemе odoo heeso dimapoo sibiliso egeesee takaso, “Dui! Niyo odoo neliga moso tegei mapoo tooso ee, see dilesi tei moso mapoo odoo eligi moloso,” diso. ²⁶ Esemе to ee duloso, tei moso gibadili dibada wiligi odoo taba oso o odoo sabolo diye di odoo ee see iyadalame, diso. Esino diayo diba iyadoloso wele. Bei, edebeeyo gibadili odoo mapoo gowolone, yoso diba piligiyaga.

²⁷ Esino diayo diye di odoo wiligi odoo tebisa dibada mudugiyopoo iyado simiso. Esemе tei moso wiligi odoo taba oso dimapoo egeesee takaso, ²⁸ “Iyo to kitulugu sabolo nimapoo egeesee takaso, ‘Niyo Yesuwo goo eligimo na silesibe,’ diso. Esino niyo ibada to mapoo mesile. Esiga niba ege! Niyo eligi goo oso Yolusalem mi toowa ee tooso. Osoloso Yesuye ta goo ee see niyo imapoo gigidilame ka see,” diso.

²⁹ Esino Pitaye diye di odoo abo sabolo to nei egeesee takaso, “Iba Godee mapoo mesimo silesibiliso. Esino edebeeyo goomoga goo ee talame. ³⁰ O, tei takoo, niyo Yesu homo bulubo magoo mapoo yoguso eniga oso wooloomaso. Esino ibada amaweyo Godeeye Yesu niyo woolooma ta maga see hogadiso. ³¹ Osoloso Godeeye Yesu ta maga hogadiloso o dee deede dokolo mapoo ibediso, yayo wiligi doloso badolone gie badeli ee pidili odoo dalame. Esiga epedee hamapoo yimapoo kitulugu moloso, Yu odoo susuga oso dibada goo goolee opusomo

doloso, dibada goo tokenee mapoo miligi piaga, goo tokenee hapoloso boobado bigileiso. ³² Esiga goo susuga hagee Yesuye moodoomo sili goo sabolo, osoloso yimapoo peledaba goo sabolo, ee iyo ogoloso, see odoo mapoo takomo silesibiliso. Osoloso Dio Tei ima kulodu egee molo oso goo hamapoo tei takoo, deeso. Bei, Godeeyo to mapoo mesimo silesibili odoo mapoo Dio Tei teneliso,” diso.

³³ Esemee Yu odoowo wiligi odoo tebisa oso goo hagee duloso komonolone, diye di odoo pilgililame goomogaso. ³⁴ Esino dima kulodu Pelisi odoo hee, o hu Gamaliyoye tabaso, odoo hagee Godeeye tei magoo ee eligili odoo. Osoloso odoo susuga oso yo tekepo odoo dolone, yo dokodoo maluguso. Esino yayo tobudulone, diye di ee epedee beeamee deiyepo peegoo gilimadoo di, diso. ³⁵ Esemee wiligi odoo tebisa mapoo egeesee takaso, “Isalael odoo, niyo odoo hagee dimapoo goo moodoolame medee gooleemeleso ka moodee. ³⁶ Bei, niba goolee, daga odoo hee Tudaseeye goo hageesi moodoolone o su toowa diso. Osoloso 400 odoo oso yibolo silesibiliso. Esino edebeeyo yo wooloomome, yibolo silesibili odoo 400 diba kukulo diadeeso. Egeesee maga goo mauwe poogooso. ³⁷ Esemee yima hamamee, gamalee odoo oso odoo susugayo hu tomo silesimi beeamee omapoo odoo hee Yudas Gelili odoo oso peledabaso. Yibolosee o su toowa doloso, odoo gilimado sileeso. Esemee edebeeyo yo wooloomome, yibolo silesibili odoo ee kukulo diadeeso. ³⁸ Esiga ayo goo hagee gooleebuguloso, nimapoo ka kokodo taka, odoo hagee dimapoo goo hee na moodee. Bei, diayo goo moodoogamo egee silesibo, odoo maga simi daga, goo hagooso

mauwe pagalaiso. ³⁹ Esino goo egee Godee maga siboga, niyo diba hamaga takooa tebileime. Esino wulo niyo Godee mapoo ha talame ka selai,” diso.

⁴⁰ Esemee wiligi odoo tebisa oso Gamaliyowo to mapoo tei takoo diso. Osoloso diayo diye di odoo see iyado sibe diso. Osoloso diye di odoo diba sibilesi doboome, edebeeyo diba woolooge, diso. Osoloso diba wologaloso, wiligi odoo tebisa oso diba diye dolone to kitulugu sabolo egeesee takaso, “Niba see Yesuwo goo ee takolone eligimo na silesibe!” diso.

⁴¹ Diye di odoo oso wiligi odoo tebisa diba poogoloso dulone, dia goomogaso. Bei, diayo Yesu mapoo tei too maga dala teme, Godeeye diba dokodoo poudooso. ⁴² Osoloso diba beeamee susuga tei moso tegei ma kulodu, osoloso odoo abo dia moso ma kulodu odoo mapoo to hagee eligimo silesibilone, “Yesu Godeeye hudi magoo Keliso oso,” dee taka koodobile.

6

Pidili odoo 7 daga hesia goo

¹ Beeamee omapoo tei telaga odoo oso bei moodooso. Esino tei telaga odoo susuga ma kulodu, Guliki to kesali odoo oso Hibulu to kesali odoo sabolo toso agadigaso. Bei, diayo mooloogoodoo ma kulodu, Guliki to kesali dibada sobo bau mapoo wo toowa koo teneme.

² Esiga diye di odoo oso tei telaga odoo susuga gilimadoloso egeesee takaso, “Tekeponee, iyo Godeeyo to takomo sili poogoloso see sobo bau mapoo wo pilei. ³ Esiga emegei, nima kulodu pidili odoo giso 7 hesie. Niyo diba hesiaga, odoo goo goolee medee tekepo, osoloso Godeeyo Dio Tei oso kitulugu toloso debeli giso ee hesie. Egeesega diba iyo emegei pidili tou dimapoo tenelaiso. ⁴ Esino

iba wulo Godeeyo to takomo sile-sibulone, dokodoo takomo silesibileiso,” diso.

⁵ Esiga tei telaga odoos susuga oso to hagee duloso tekepo doloso, odoos 7 hagee hesiaso: Sitiben (odoo hagee tei too kibuloso badolone Dio Tei oso kitulugu tolosa badeli), osolos Pilipi, osolos Polokolu, osolos Nikanolo, osolos Timono, osolos Palemena, osolos Antiyoka odoos, Nikola. Odoos hagee Yu dele poogoo odoos, esino yayo Yu odoos Godee mapoo tei too maga Yu hu ka too. ⁶ Diba odoos 7 hagee hesialoso diye di odoos mapoo iyado sibadeeso. Esem diye di odoos oso dimapoo deeso sigolone dokodoo takaso, bei diba tou hageese teli odoos dalame.

⁷ Esem tei telaga odoos oso odoos susuga mapoo Godeeyo to takomo sileeme, tei telaga odoos oso Yolusalem mi ee ma kulodu bei moodoos. Osolos tei moso wiligi odoos tebisa bei oso Yesu mapoo tei tooos.

Tei moso wiligi odoos tebisa oso Sitiben too

⁸ Godeeye Sitiben tei pidilone kitulugu teneeso, yayo odoos ma kulodu goo toowa mudu opusomo opusomo di moodoolame. ⁹ Esino Yu odoos abo Libetini howo gisili moso ma debeli odoos oso yimapoo toso agadigaso.* Odoos hagee Kulene mapoo debeli, osolos odoos abo Alesendilia mapoo debeli, osolos Kilikia mapoo debeli, osolos odoos abo Asia mapoo debeli. Diayo sibilesa Sitiben mapoo toso agadigaso. ¹⁰ Esino diayo toso agadiga ma kulodu, Sitibeneeye Dio Tei oso kitulugu maga to takeme, odoos susuga oso to takalai eli egele poogoos.

* **6:9:** Libetini howo gisili moso ma debeli odoos: Odoos hagee dibada goo egeesi: Daga hoogoo Loum odoos oso gidabamelee beame omapoo, diba iyado dileso neliga moso tegei ma kulodu tooosoo. Osolos odoos abo nei mauwe tou talagamo silesibe, diso. Osolos hamamee Loum odoos oso dibada mi mapoo wedi diadee, diso.

¹¹ Esem Sitibenbolo toso agadiga melee odoos oso Sitiben maga gamenee takalame, odoos abo mapoo mada sibilesa toso pupume, diayo egeese takaso, “Sitibeneeye Godeeyo hu sabolo, osolos Moseseeyo hu mapoo duwa takeme duso,” diso.

¹² Esem odoos susuga sabolo, osolos Yu odoos wiligi odoos tebisa sabolo, osolos Godeeye tei magoo ee eligi odoos sabolo oso to hagee duloso, dia komonolone Sitiben tooos. Osolos diayo Sitiben tolosa wiligi odoos tebisa oso to kesamelee mapoo ido palaso. ¹³ Diba omapoo peleso dobolone, Sitibeneeye goo maga gamenee takeli odoos oso gamenee egeese takaso, “Odoos hagoos ibada tei moso maga tokenee goo takeliso, osolos Moseseeye eligi goo hogugu goo maga tokenee goo takeliso. ¹⁴ Osolos iba yayo egeese takeme duso, ‘Yesu Nasalet odoos oso ibada tei moso tegei guobuguloso, see Moseseeye tei magoo hogugu ee abo poogoloso, see tei dia abo magalaiso,’” diso.

¹⁵ Esem wiligi odoos tebisa susuga dobolone Sitiben mapoo bolone egeino, Sitibeneeye mudu Godeeyo momaiye eyo mudu masi polosobudume egeiso.

7

Sitibeneeye to toowa taka goo

¹ Esem tei moso wiligi odoos taba oso Sitiben mapoo egeese woosaso, “Odoos susuga oso nee goo maga ege takoo teiyo?” diso.

² Esem Sitibeneeye tei moso wiligi odoos tebisa dimapoo to nei takolone egeese takaso, “Mo ei dio osolos mo ma dio, niba mo to hagee medee dui. Ibada

amawe Eibalaham yo Halan mi mapoo dilega, Mesopotamia mi mapoo badoboome, ibada Godee kitulugu toowa oso yimapoo peledabaso. ³ Esem Godeeye Eibalaham mapoo egeesee takaso, 'Nee mi sabolo nee odo sabolo poogoloso ayo namapoo eligilei mi mapoo di,' diso.

⁴ Esiga Eibalaham Mesopotamia mi poogoloso see Halan mi mapoo badalame diso. Esino Eibalaham yo mi omapoo badoboso, ama teme, Godeeye yo see epedee niyo egee do mi hamapoo sibe, diso. ⁵ Esem Godeeye mi hamapoo Eibalaham mapoo mi su pepooko tenele. Esino Godeeye Eibalaham-bolo osoloso amawe dibolo oso hamamee mi hagee talai maga to takoloso magooso. Beeame omapoo Eibalaham yo holo soomagelega badebeiso. ⁶ Osoloso Godeeye yimapoo egeesee takaso, 'Namawe dio oso mi hee mapoo dileso odo soo masi dabalaiso. Egeeseega mosobia odo oso namawe dimapoo tou nei mauwe wulayo talaiso. Osoloso diayo dala ma kulodu dobolone dugo 400 pagalaiso. ⁷ Esino namawe dimapoo dala egee tenemolo odo dimapoo ayo nei dala tenelaiso. Egeeseega namawe diayo mi egee poogoloso see hamapoo sibilesa, amapoo goomoga tenelone mo hu dokodoo poudileiso,' diso. ⁸ Osoloso Godeeye Eibalaham dio to takoloso magolone egeesee takaso, 'Ayo nobolo osoloso namawe dio eyo Godee doloso badolone, nima koola hamapoo badalaiso. Osoloso niyo amapoo tei too goo ee eligilone nibolo, osoloso nowolo dibolo, osoloso namawe dio susuga hamamee soolooga magalai sabolo, kolo kookoolone dabalaiso,' diso. Esem Eibalahamye giso holo Aisek soomageme, beame 8 poogoloso kolo kooso. Osoloso

hamamee Aisekeeye giso holo Yekob soomageme, kolo kooso. Osoloso Yekob sabolo owolo giso holo 12 susuga kolo kookooso. Esiga Yekobowo owolo 12 odo hagooso ibada bala 12 eyo bei ka moloso.

⁹ Esino Yekobowo owolo susuga hagooso dibada omolo Yosep mapoo dia kweliso. Egeeseelone dibada omolo Yosep yo Isipi odo mapoo ido dileso neiso talame teneeso. Yayo mi omapoo dileso, nei mauwe tou toowa wulayo tolone badalame. Esino Godee yibolo badolone, ¹⁰ dala goo ma kuloduga yo medee pidiliso. Osoloso Godeeye Yosep mapoo goo goolee tekepo teneeso. Esem Isipi odoowo wiligi odo taba oso goo hagee ogoloso, Yosep mapoo dia goomogaso. Esem Yosep mapoo egeesee takaso, 'Nayo ama hemi tou tolone badolone, Isipi mi toowa nayo gibalalaiso. Osoloso mo moso sabolo nayo gibalalaiso,' diso.

¹¹ Osoloso hamamee Isipi mi sabolo, ibada amawe diayo debei Keinen mi sabolo, mapoo osoko pa toowa beame oso nei mauwe poogooso. Esem odo omapoo debeli oso dala ma kulodu debeiso. Osoloso ibada amawe sabolo nei mauwe debeiso. ¹² Esino Yekobeeye Isipi mi mapoo nei melee goo ee duloso, owolo diayo nei ee neiso talame diye diso. Esem diayo dileso nei toloso sibadeeso. ¹³ Nei diayo tosi badee mauwe poogoome, see Isipi mi mapoo nei abo talame diadeeso. Diba dileso nei talame doboome, Yosep yimapoo pelebada goo ee yayo emei dimapoo woola takaso. Esem Isipi wiligi odo taba oso Yosepeeyo soosoo eyo goo gooleedooso. ¹⁴ Esem Yosepeeye ama sabolo, o soosoo sabolo, Isipi mi mapoo sibilesa dabalame to teneeso. Esem diba Yosepeeye to egeesee taka

duloso, diba susuga 75 odoososo Isipi mi mapoo sibadeeso. ¹⁵ Esem Yekobowo owolo dio Isipi mi mapoo dileso dobolone, yibolo, osoloso owolo dibolo mi omapoo wediaso. ¹⁶ Hamamee diba wedime, dibada su Sekem mi mapoo midoosalame todiadeeso. Midoo wulu ou hagee daga hoogoo Eibalahamy Hamolowo owolo mapoo neiso tooso.

¹⁷ Dugo bei poogoloso hamamee ibada amawe dio oso Isipi mi mapoo bei moodooso. Esem beame omapoo Godeeye Keinen mi Eibalaham mapoo, osoloso amawe dimapoo tenelaiso, doloso to takoloso magoo beame oso koola simiso. ¹⁸ Esiga wiligi odoosotaba dia, Yosepeeyo goo gooleedele poogoo odoososo Isipi mi ee gibadebeiso. ¹⁹ Wiligi odoosotaba hagooso ibada amawe dio dia gowolone, dimapoo kukulone dala tenelone badebeiso. Osoloso yayo to kitulugu sabolo pupulone, ibada amawe dia holope gie soologamagoo susuga ee wedilame, peegoo malosopeege diso.

²⁰ Egeeseelone debei beame omapoo, Isalael sobo hedebe oso giso holo mudu medee tekepo soomagooso, o hu Moses. Osoloso a bakadio hedebe di ma kulodu ama dio owee dio oso dibada moso kulodu mada gibadebeiso. ²¹ Osoloso a bakadio hedebe di poogoloso holope peegoo magooso. Esem Isipi wiligi odoosotaba eyo owolo sobo holo oso holope ogoloso, yayo maduloso, owolo doloso mosopoo madio dileso pooposo. ²² Esem Moses kawume, Isipi odoososo yimapoo sukulu goo goolee tekepo eligiso. Osoloso yayo to taka sabolo, tou too sabolo, kitulugu toowa tomo sileeso.

²³ Osoloso Moses dugo 40 poogoloso badolone, yayo o odoososalael odoososo ee agalame dilame

gooleeso. ²⁴ Yayo dulone egeino Isipi odoososo heeso Isalael odoososo hee woomelee ogoloso, yayo nei Isipi odoososo hee wooloomaso. ²⁵ Osoloso Moseseeye egeeseegooleeso, 'Isalael odoososo goolee, ayo diba dala ma kuloduga peegoo gilimado dilame, Godeeye a dimapoo ka sibeye di doo,' dee gooleeso. Esino Isalael odoososo gooeedele. ²⁶ Beame hee mapoo Moseseeye Isalael odoosobakadio biliga molome egeiso. Esem yayo diba biliga melee hamaga takalame hodudileso, egeeseetakaso, 'Emegei, niba kasee maga ka biliga malala? Niba soosoo hedebe,' diso.

²⁷ Esem odoososo hee emegei woomelee oso Moses halaga buguloso egeeseetakaso, 'No ibada wiligi tabayo, osoloso goomeedili odoososo? ²⁸ Nayo eiyo Isipi odoososo hee wooloomaso. Esiga nayo a wooloomalame ka sala?' diso. ²⁹ Esem Moseseeye to ee duloso obulone, Isipi mi maga see Midian mi mapoo pulo diso. Osoloso Midian mi omapoo odoososo masi badolone sobo huloso, giso holo bakadio soologamagooso.

³⁰⁻³¹ Moses Midian mi mapoo dileso dugo 40 poogoloso badolone, see Sainai mubi esia kumoo miwe poogoo mi mapoo silone egeino, homo su deiyepo o du dousonadelega dou omapoo paiya molome ogoloso howoodooso. Esino dou paiya oma kulodu Godeeyo momaiye oso tebidi egeiso. Esem Moses yodou paiya mapoo agalame hodudimeleeno, Godeeye yimapoo egeeseetakaso, ³² 'A namawe dio Eibalaham, Aisek, osoloso Yekob dibada Godee oso,' diso. Esem Moses ebia sabolo kikiligolone see tobu egele poogoo.

³³ Esiga kitulugu Godeeye see yimapoo egeeseetakaso, 'Mi nayo taba egee molo tei mi. Esiga

nee homo bi ka egee tiga magee.
³⁴ Ayo mo odoo susuga oso Isipi mi mapoo dobolone dala egee tomolo, ayo egeiso. Osoloso diayo dala ma kulodu dobolone pupusiga melee ayo duso. Esiga ayo diba Isipi mi maga gilimadoloso peegoo dilame ka simi. Esiga no epedee Isipi mi mapoo see wedi di,' diso.

³⁵ Esiga Moses hagee daga Isalael odoo oso gowolone egeesee takaso, 'No ibada wiligi tabayo, osoloso goo meedili odoowo?' diso. Esino Godeeye Moses hedebe yo hesiaso, yayo Isalael odoowo wiligi odoo toboloso badolone, diba dala ma kuloduga gilimadoloso peegoo dilame. Esiga homo deiyepo o du douso nadelega paiya molone, Godeeyo momaiye oso goo hagee takaso.
³⁶ Osoloso Moseseeye o odoo Isipi mi maga gilimadoloso peegoo dilame, yayo goo toowa mudu opusomo opusomo di Isipi mi mapoo, osoloso Abei Bige mapoo moodoogaso. Esemé yayo o odoo Isalael odoo gilimadoloso Isipi mi maga peegoo diso. Osoloso yayo miwe poogoo mi mapoo o odoo gilimadoloso dugo 40 ma kulodu silone goo mudu opusomo opusomo di moodoogamo sileeso.

³⁷ Osoloso Moses hedebe hagooso o odoo Isalael odoo dimapoo egeesee takaso, 'Godeeye niba ee gooleebugulone nima kulodu o to tosili odoo a egeesi masi hesileiso,' diso. ³⁸ Esiga Moses hedebe hagooso ibada amawe dio Isalael odoo sabolo, miwe poogoo mi mapoo silone, yayo Sainai mubi dokodoo peleso badoboome, Godeeyo momaiye oso yibolo to kolone yimapoo gie badeli to imapoo tenelame teneeso.

³⁹ Esino ibada amawe dio oso Moseseeyo to mapoo gowolone, o to mapoo mesile. Esemé diba Isipi mi mapoo wedi dilame goomogaso. ⁴⁰ Osoloso Moses Sainai

mubi dokodoo osee badoboome, odoo susuga oso Moseseeyo emei Elon mapoo egeesee takaso, 'Moseseeye iba Isipi mi maga gilimado simiso. Esino Moseseeye di, iba gooleede. Esiga iba ee gilimado dilei godee masi deeso moodee,' diso. ⁴¹ Esemé beame omapoo Isalael odoo oso gamenee godee be masi deeso moodooso. Osoloso diayo gamenee godee omapoo goomogolone, o hu dokodoo poudalame gala hu wologaso. ⁴² Esiga Godeeye goo hagee ogoloso dimapoo miligi piaso. Esemé diba kei ma dokodoo bi egee molo, a, osoko, osoloso giwo, omapoo godee masi goomogolone doboome, Godeeye diba hamaga takele. Esiga goo hagee Godeeyo to oso booka mapoo taka Godeeyo to tosili odoo heeso booka maga egeesee hoguguso:

'Isalael odoo, niba dui! Niyo miwe poogoo mi mapoo dugo 40 ma kulodu silesibulone, amapoo emegeidi bi sabolo gala hu sabolo woloso tenelisomo? Haye! Esino niyo gamenee godee mapoo teneliso.

⁴³ Esiga niba tei moso dugoso tegei ee imadoloso silesibiliso. Osoloso niyo moso oma kulodu goomoga poudili ee amapoo goomoga koo poudili. Esino niyo deeso moodoo gamenee godee Moloko sabolo Lapan godeeyo giwo sabolo omapoo goomoga poudiliso. Esiga niba ayo nibada midée hamaga see mi eli sage Bèhilon mi hodiokoo hasiso bigileiso,' diso.

⁴⁴ Esiga tei moso dugoso tegei hagee Godeeye Moses mapoo eligilone egeesee tege diso. Esemé edebeeeyo Godeeyo to ee dodolone, moso hagee tegeiso. Osoloso ibada amawe diayo miwe

poogoo mi mapoo moso hagee imado silesibulone, ‘Godeeye ibolo badoso,’ deliso. ⁴⁵ Eseme dugo abo poogoloso hamamee see Yosuwaye ibada amawe dio gilimadoloso mi hagee talame silone, tei moso hagee sabolo imado sibadeeso. Eseme Godeeye ibada amawe dio ee pidilone, mibia odoo susuga ee mi hamaga peegoo hasiso buguso. Osoloso diayo mi hamapoo tei moso dugoso tegei ee toloso dobolone, wiligi odoo taba Deibidiyo beame mapoo peledabaso. ⁴⁶ Eseme Godeeye Deibidi mapoo goomogaso. Eseme Deibidiye tei moso Godee eyo badalame tei moso dia tagalame woosaso. ⁴⁷ Esino tei moso dia egee yayo tegele. Owolo Solomonoye tegei.

⁴⁸ Esino ibada Godee kitulugu toowa edebeeyo deeso tegei moso oma kulodu koo badeli. Esiga Godeeyo to tosili odoo oso Godeeyo goo maga egeesee takaso, ⁴⁹ ‘Godeeye egeesee takooso: Keimi mapoo ayo badolone ka gibadoso. Osoloso mi toowa hagee ayo mo homosoo kokusoloso ka tobudoso. Esiga niyo moso togoga, ayo moso omapoo badalai koo tebili. Osoloso niyo ayo badeli moso ee tegelai koo tebili.

⁵⁰ Ayo mi toowa sabolo, kei mi sabolo, osoloso bi susuga sabolo moodooso,’ diso.”

⁵¹ Osoloso Sitibeneeye o to hamameedee see wiligi odoo tebisa mapoo egeesee takaso, “Niba koo mesili odoo. Osoloso nibada sooloo ma kulodu tei too goo mauwe. Esiga niba Godeeyo to mapoo koo duli. Osoloso namawe dio Dio Tei oso eligi goo ee gowolone poogooso. Esiga niyo see egeeseelone, Dio Tei oso eligi goo ee gowolone poogooso. ⁵² Osoloso namawe diayo Dio Tei oso eligi gowolone, Godeeyo

to tosili odoo susuga mapoo dala teneeso. Esiga Godeeyo to tosili odoo aboso egeesee takaso, ‘Odo tekepo Keliso hamamee sibileiso,’ diso. Eseme namawe dio oso diba piluguso. Egeesee ma kulodu odoo tekepo Keliso simiso. Esino niyo gowolone yo tiasoloso wooloomaso. ⁵³ Osoloso daga hoogoo Godeeyo momaiye oso Godeeyo tei magoo nimapoo olo teneme, niyo omapoo mesilega poogooso,” diso.

Sitiben woolooma goo

⁵⁴ Eseme wiligi odoo tebisa oso Sitibeneeye to duloso, dia komonolone, dibada mei dia kumudooso. ⁵⁵ Eseme Sitibeneeye Dio Tei oso kitulugu toloso badolone, kei mi ma dokodoo egeino, Godeeyo gadeebugu kitulugu toowa ma kulodu Yesu Godeeyo dee deedee dokolo mapoo tobudume egeiso. ⁵⁶ Eseme yayo wiligi odoo tebisa mapoo egeesee takaso, “Ege! A kei mi yamagoloso Odo Holo Godeeyo dee deedee dokolo mapoo tobudo ogoso,” diso.

⁵⁷ Eseme odoo susuga oso Sitibeneeye to ee dulei gowolone neligidi agadiga sabolo, dibada dula tobooga doloso sibileso Sitiben tooso. ⁵⁸ Osoloso diayo Sitiben mosobia oma kuloduga peegoo ido dilesi badoboome, yoso enigilame bei mooloogooso. Osoloso Sitibeneeye goo mapoo gamenee takeli odoo abo oso dibada kekeisu dugo tigadoloso, odoo giekauwa, Solowo homo beiyomoo tigamagooso.

⁵⁹ Odo susuga oso yimapoo yoso enigime, Sitibeneeye dokodoo takolone egeesee takaso, “Lodee Yesu, mo dio nayo te,” diso. ⁶⁰ Diayo yoso enigime, yo mi mapoo ebiso tugusaloso badolone, toso neligidi takolone egeesee takaso, “Lodee, dibada

goo tokenee hagee hapoloso boobado bigi!" diso. Sitiben to hagee takoloso taso.

8

1-3 Solo omapoo tobudulone Sitiben yoso enigaloso wooloomalame odoo dimapoo goomoga goo takeme, yo wooloomaso. Esemetei telaga odoo abo oso sibilesio Sitibeneeyo su midoosoloso dia pupusigaso.

Edebeeyo tei telaga odoo dimapoo gowe

Esemetei Sitiben woolooma beame omapoo Yolusalem mapoo debeli tei telaga odoo mapoo odoo susuga oso gowolone, dimapoo dala tenelame bei mooloogooso. Esemetei Soloye moso susuga mapoo peleso tei telaga odoo, giso sabolo, sobo sabolo, toloso neliga moso mapoo huyaseliso. Esemetei telaga odoo susuga oso Yolusalem maga kukulo dulone, mi pepooko abo susuga mapoo Yudiya mi mapoo osoloso Samalia mi ma kulodu diadeeso. Esino hedebe diye di odoo susuga Yolusalem mapoo debeiso.

Pilipiye Samalia mi mapoo Godeeyo to taka

⁴ Esiga tei telaga odoo susuga oso Yolusalem maga kukulo dileso, mi pepooko opusomo opusomo di mapoo to tekepo takolone, Kelisowo goo takagamo silesibiliso. ⁵ Osoloso Pilipiye Samalia mi toowa ee ma kulodu Sebasete mi mapoo dileso peledoboloso, Kelisowo goo odoo susuga mapoo takaso. ⁶ Esemetei Pilipiye to tekepo Kelisowo goo takolone, goo opusomo opusomo di moodoogamo silee diayo ogoloso, odoo susuga oso o to medee duso. ⁷ Osoloso odoo susuga mooloogoodoo oma kulodu bo holo odoo ma kulodu paladee, Pilipiye peegoo hasiso buguso. Esemetei bo holo oso

neligidi googa sabolo peegoo galagadiso. Osoloso odoo su kakawa poogoo sabolo, kido tigidiba sabolo, tekepo moodoogaso. ⁸ Esemetei Sebasete mi oma kulodu odoo susuga oso goomoga toowa meleeso.

⁹⁻¹¹ Esino Sebasete mi ma kulodu odoo googoo gooleedoo badebeiso, o hu Saimon. Esiga yayo beame susuga o googoo oso goo toowa opusomo opusomo di moodoogamo siloga, Samalia mi toowa mapoo debeli odoo susuga oso ogoloso howoogadeliso. Egeeseelone yayo goolee, eyo nediliyo yo tekepo doloso, suwa peliso. Osoloso odoo susuga, hu toowa too odoo sabolo osoloso goo mauwe odoo sabolo oso, yayo goo opusomo opusomo di moodoo ogoloso, o to mapoo medee duloso tei tooso. Osoloso diayo egeese takaso, "Odoo hagee Godee masi osoloso o hu Kitulugu Toowa," diso. ¹² Esino Pilipiye to tekepo takolone, Godeeye wiligi doloso badeli eyo goo sabolo, Yesu Kelisowo goo sabolo, taka duloso, to omapoo tei teme, giso sabolo, sobo sabolo, howomoo howo sawwidigaso. ¹³ Osoloso Saimoneeye Pilipiye to mapoo tei toloso howomoo howo sawwudoloso, Pilipibolo sileeso. Osoloso yayo yibolo silone, Pilipiye goo toowa opusomo opusomo di moodoogamo silee ogoloso, dia howoodooso.

¹⁴ Esemetei Yolusalem mi mapoo diye di odoo oso Samalia odoo oso Godeeyo to duloso tei too goo ee duloso, Pita dio Yonee dio Samalia tei telaga odoo dimapoo diye, diso. ¹⁵⁻¹⁷ Esino Samalia mi toowa ee ma kulodu Sebasete mi mapoo debeli tei telaga odoo oso Lodee Yesuwo hu maga howomoo howo sawwidigaloso, debei odoo omapoo Dio Tei oso dimapoo meledebelega debeiso. Esemetei Pita dio Yonee dio Sebasete mi mapoo sibilesio, tei

telaga odoo mapoo dibada deeso sigolone, dokodoo takeme, Dio Tei oso dimapoo meledabaso.

¹⁸ Esem Saimoneeye goo hagee ogoloso, diye di odoo dimapoo molee ayo tosimi ee tenelame goolone, ¹⁹ egeesee takaso, “A goomogo, mo deeso odoo mapoo sigolone, dokodoo takooga, Dio Tei oso dimapoo ka meledoboo dalame. Niyo kitulugu egee tomo silesibo amapoo tenee,” diso.

²⁰ Esino Pitaye yimapoo egeesee takaso, “No nee molee sabolo dou mi mapoo dileiso. Bei, Godeeye emegeidi bi maga Dio Tei wulayo hagee tenemolo, nayo see moleeso talai diso. ²¹ Osoloso no ibolo Godeeyo tou hodobo talai koo tobuo. Bei, Godeeyo howo woola nee goo goolee egee dia tokenee. ²² Esiga no epedee nayo tokenee goolee omaga mudu opusomo doloso Godee mapoo takee. Egeesee nayo tokenee egee goolee molo, yayo hapoloso boobado bigilei malaiso,” diso. ²³ Esem Pitaye Saimon mapoo see egeesee takaso, “Ayo ogoso, nee sooloo ma kulodu emegei hegia toowa molone, goo tokenee mapoo hamamee deedeemo siliso,” diso.

²⁴ Esiga Saimoneeye obulone see Pita dio Yonee dio dimapoo egeesee takaso, “A goomogo, niyo a Godee mapoo dokodoo takee, bei niyo taka goo oso amapoo peledobolega pagalame,” diso.

²⁵ Osoloso hamamee Pita dio Yonee dio oso Yesu sabolo silee goo ee odoo susuga mapoo takoloso, see Yolusalem mapoo dulone, Samalia ma kulodu mibia pepooko abo mapoo to tekepo takomo diso.

Itiyopia odoo Pilipiye howomoo howo sawwidi goo

²⁶ Beame heeso Godeeyo momaiye oso Pilipi mapoo egeesee takaso, “No toboloso Yolusalem maga Gasa mi mapoo dili eli

omapoo di. Eli egee osoko sibili deedee dokolo mapoo miwe poogoo mi mapoo moloso,” diso.

²⁷⁻²⁸ Esem Pilipiye toboloso dulone eli domopoo egeino, Itiyopia wiligi odoo hee, Itiyopia mi eyo wiligi taba sobo Kandake eyo molee gibadili egeiso. Yo Yolusalem mapoo howo gisilame di oso see wedi sibulone, talaka masi, esino be masi mapoo bagagoloso, be oso gisibadoloso dimolome mapoo buloso, Godeeyo to tosili odoo Aisayaye hogugu booka hesigamo sibumeleso. ²⁹ Esem Dio Tei oso Pilipi mapoo egeesee takaso, “No dileso odoo koola omapoo teebee,” diso.

³⁰ Esem Pilipiye odoo hee yima koola omapoo hoguo sibilesa tobudulone duno, odoo yayo Godeeyo to tosili odoo Aisayaye hogugu booka hesigamelee duso. Esem Pilipiye yimapoo egeesee woosaso, “Nayo egee hesigamolo goo eyo bei no gooleedoosomo?”

³¹ Esino odoo yayo yimapoo nei egeesee takaso, “Haye, opususu eyo bei a gooleedelee. Bei, edebeeyo oposusu hagee eyo bei amapoo koo eligili.” Osoloso yayo Pilipi mapoo egeesee takaso, “No talaka masi ma dokodoo peledoboloso ama hodiokooga bilei sibe,” diso. Esem yo peledoboloso biaso.

³² Esiga odoo yayo badolone Godeeyo to hogugu hesigamelee hagooso:

“Yo sipi be hu wooloomalame ido dili egeesi masi ido diso. Yo sipi be hu masi o too edebeeyo kooga, to mauwe tabameli egeesi masi, edebeeyo yimapoo dala teneme, dimapoo hamaga takee.

³³ Edebeeyo yo manolone yo pepooko dolone, o goo medee hooda meedile. Edebeeyo

o amawe dio eyo goo opo-
sisileime, bei yo amawe dio
mauwe. Osoloso edebeeyo
yo wooloomaso, esiga yo
mi toowa hamapoo holo
soomagele,” diso.

³⁴ Esem Itiyopia odoo oso
Pilipi mapoo egeese woosaso,
“Amapoo takee, Godeeyo to tosil
odoo hagooso agamo goo takoolo?
Eyo nediliyo o goo takoolo, o
odoo heeyo goo takoolo?” diso.
³⁵ Osoloso Pilipiye, odoo yayo
Godeeyo to hesigamelee eyo bei
yimapoo takolone bei mooloo-
goolone, to tekepo Yesuwo goo
sabolo takaso.

³⁶ Osoloso obakadio eli do-
mopooga dulone, howo tolobo
mapoo peledabaso. Esem
Itiyopia odoo oso Pilipi mapoo
egeese takaso, “No ege! Howo
tolobo bou hagooso. Nayo
a howomoo howo sauwidilei
soowayo?” diso. ³⁷ [Esem Pilipiye
nei egeese takaso, “Nee sooloo
ma kulodu tei too mologa, no
howomoo howo sawilei soowa,”
diso. Osoloso Itiyopia odoo
oso Pilipi mapoo nei egeese
takaso, “Ayo Yesu Keliso ee
Godeeyo owolo doloso yimapoo
tei toso,” diso.]* ³⁸ Esem Itiyopia
odoo oso talaka masi be masi
mapoo bagagoloso ido dili odoo
mapoo egeese takaso, “Talaka
masi omapoo kookoodebee,”
diso. Esem obakadio howo
tolobo omapoo meiles, Pilipiye
Itiyopia odoo howomoo howo
sauwidiso. ³⁹⁻⁴⁰ Osoloso diba
howo tolobo maga mubi dokodoo
peledoboome, Dio Tei oso Pilipi
toloso mi eli sage Asotus mapoo
holoogooso. Esem Itiyopia odoo
oso yo see egele poogooso. Esem
yo Godee mapoo tei tooga, yayo
dulone goomoga sabolo o mi
mapoo diso. Esino Pilipiye Asotus

mi mapoo peledoboloso, to tekepo
Yesuwo goo takoloso, see Kasalia
mi mapoo dulone, mi pepooko abo
mapoo takomo diso.

9

*Yesuye Solo mapoo peledaba
goo*

¹⁻² Osoloso beeam omapoo
Soloye Yolusalem mapoo
badolone, tei telaga odoo
dimapoo komonolone hegia toowa
molone, “diba piligileiso”, diso.
Egeeseelone yayo Damasko mi
mapoo tei telaga odoo, giso
sabolo, sobo sabolo, diba dee tiso
tegisaloso Yolusalem mapoo iyado
sibilame tei moso wiligi odoo taba
agalame diso. Esem tei moso
wiligi odoo taba oso peipa mapoo
to hogugulone egeese hoguguso,
“To hogugu hagee namapoo
kitulugu teneeso, nayo Damasko
mi mapoo dileso, Yesu mapoo tei
telaga odoo susuga talame. Esiga
no Damasko mi mapoo dileso, Yu
odoowo howo gisili moso wiligi
odoo tebisa dimapoo to hogugu
peipa hagee tenee,” diso. ³ Esem
Soloye odoo abo oso kitulugu
toloso Damasko mi mapoo debeli
tei telaga odoo susuga talame diso.
Esem diba Damasko mi koola
mapoo peledabalame dimeleeno,
kei ma dokodooga gadeebugu oso
sibiles Solo tooso. ⁴ Esem Solo yo
mi mapoo homodobuloso molone,
to taka duno, to oso yimapoo
egeese takaso, “Solo, Solo, bei
kasee maga nayo amapoo dala ka
tenemalala?” diso.

⁵ Esem Soloye woosaso, “Wiligi
odoo, no ogumo?” diso.

Esem to oso Solo mapoo
egeese takaso, “A Yesu, nayo tei
telaga odoo dimapoo dala egee
tenemolo amapoo tenemoloso.
⁶ Esiga no toboloso Damasko mi
toowa ma kulodu di. Egeeseega mi

* **8:37:** To hagee odoo abo oso taka Lukaye hogugu, dee takeliso. Esino odoo bei oso taka Lukaye hogugule, dee takeliso.

omapoo badeli odoo hee oso nayo goo talai namapoo eligileiso,” diso.

⁷ Esemee odoo abo Solobolo diadee oso goo hagee ogoloso, ebiga sabolo tebisamolone to takele poogooso. Bei, to taka diba duso, esino odoo tei egele poogooso. ⁸ Solo homodobia maga hogabuloso howo puo egeino, howo bakadio siliwe meleeso. Esemee yibolo diadee odoo abo oso Damasko mi mapoo dulone, o dee mapoo toloso ido diso. ⁹ Solo howo bakadio siliwe molone Damasko mi mapoo dileso badolone, beeamee bakadio hedebe di eyo kulodu nei sabolo howo sabolo nelega badebeiso.

¹⁰ Esemee Damasko mi toowa ma kulodu tei too odoo hee badebeiso, o hu Ananayas. Beeamee omapoo Lodeeye Ananayaseeyo howo opusomo doloso yimapoo egeesee takaso, “Ananayas!”

Esemee Ananayaseeye nei egeesee takaso, “Lodee, nayo egee takoo a duso,” diso.

¹¹ Esemee Lodeeye yimapoo egeesee takaso, “No toboloso eli hee, o hu Hooda amaga Yudaseeyo moso ma kulodu peleso, Talesas odoo, o hu Solo, yo agalame wose, bei yo amapoo takolone badoso. ¹² Bei, ayo o howo opusomo doloso, nayo sibilesa nee deeso yo sigoga, o howo tekepo palame ka eliga,” diso.

¹³ Esemee Ananayaseeye egeesee takaso, “Esino Lodee, odoo susuga oso odoo hagee eyo o goo amapoo oposususo. Osoloso a gooleedooso, yayo Yolusalem mapoo Godeeyo odoo mapoo dala teneli. ¹⁴ Esiga tei moso wiligi odoo tebisa oso yimapoo kitulugu teneme, Damasko mi hamapoo dobolone, Yesu namapoo tei telagali odoo susuga iyadoloso tel Yolusalem mapoo iyado diadeeso,” diso.

¹⁵ Esino Lodeeye Ananayas mapoo egeesee takaso, “Di, bei ayo Solo yo mo tou talame yo hesiaso.

Osoloso Yu dele poogoo odoo susuga sabolo, osoloso dibada wiligi odoo tebisa sabolo, osoloso Yu odoo susuga mapoo mo goo woola yilige bigileiso. ¹⁶ Osoloso yayo amapoo tei too maga dala toowa talai goo ee ayo yimapoo eligileiso,” diso.

¹⁷ Esemee Ananayaseeye dileso Yudaseeyo moso kulodu peleso, Solo mapoo o deeso sigolone egeesee takaso, “Mo odoo, Solo nayo eli domopooga sibulone, Lodee Yesu egei yayo a diye diso. Osoloso yayo nee howo tekepo poloso Dio Tei namapoo meledabalaiso,” diso. ¹⁸ Beeamee omapoo di bee masi oso Solowo howo maga homodobume, o howo tekepo paso. Esemee Ananayaseeye yo howomoo ido meilesa, howo sawidiso. ¹⁹ Osoloso Solo nei naloso kitulugu tooso.

Esemee beeamee abo ma kulodu Soloye tei telaga odoo abo sabolo Damasko mi mapoo debeiso.

Soloye Damasko mi mapoo to tekepo Yesuwo goo taka

²⁰ Beeamee olo omapoo yayo Yu odoowo howo gisili moso tegei ma kulodu gapeleso, to tekepo Yesuwo goo takolone bei mooloogoolone egeesee takaso, “Yesu Godeeyo owolo oso,” diso. ²¹ Esiga odoo susuga to hagee dulugaloso howoodolone egeesee takaso, “Odoos hagooso daga Yolusalem mapoo badolone, odoo susuga oso Yesu mapoo tei telagaga, yayo dimapoo dala teneloso piligiliso. Esiga tei moso wiligi odoo tebisa oso yo diye deme, tei telaga odoo susuga ee yayo iyadoloso Yolusalem mapoo dilame ka simidoo,” diso. ²² Esemee Soloye Godeeyo to takalame, Godeeye yimapoo kitulugu tenee oso dia toowa diso. Esemee yayo Yesu Godeeye hudi magoo Keliso oso doloso dimapoo eligiga, Yu odoo

susuga Damasko mi mapoo debeli oso to nei takalai gooleedele pegeeliso.

²³ Osoloso beame bei poogoloso hamamee, Yu odoos oso Solo wooloomalame to mouso. ²⁴ Osoloso diayo mosobia pee beelee eyo osulu miyopoo tebisamolone, Solo tolos wooloomalame beame susuga sabolo gesi susuga sabolo gidebeiso. Esino edebee yo yimapoo sibilesi goo hagee takeme, yo duso. ²⁵ Esem Solo o odoos abo oso yo pidilame yo pulo dilame, gesi hee mapoo yo wogai toowa ma kulodu husoloso beele dokodoo ga peegoo toosoos.

²⁶ Esem Solo Yolusalem mapoo pulo sibilesi, tei telaga odoos omapoo debei sabolo hedebe dalame seme, diayo yibolo ebiaso. Bei, Soloye Lodee mapoo tei too goo ee duloso, medee tei tele. ²⁷ Esino Banabasiye yo pidilone diye di odoos mapoo Solo ido dileso egeese takaso, "Solo Damasko eli domopooga dimolome omapoo Lodeeye peledoboloso yimapoo to keiso. Esem Soloye yimapoo tei tolos Damasko mi mapoo kitulugu sabolo Godeeyo to Yesu Kelisowo goo takalai ebile," diso. ²⁸ Esem Soloye tei telaga odoos sabolo Yolusalem mapoo badolone, odoobolo ebilega, Lodee Yesuwo goo dia kitulugu sabolo mi ee ma kulodu takomo sileeso. ²⁹ Egeeseelone, Guliki dia to keli Yu odoos sabolo Yesuwo goo maga Soloye dimapoo toso agadigeliso. Eseega diayo yo wooloomalame gweliso. ³⁰ Osoloso tei telaga odoos oso goo hagee duloso, Solo ido dileso Kasalia mi mapoo peledabaso. Osoloso see abaga o midde Talesas mapoo diye diso.

³¹ Esem Yudiya, Gelili, osoloso Samalia mi bakadio hedebe di hageeyo kulodu mi susuga mapoo tei tele poogoo odoos oso tei telaga

odoo mapoo dala teneli goo oso mauwe poogoo me, dibada tei too toowa diso. Egeeseelone diba Lodee Yesu mapoo mesilone Dio Tei oso pidi goo sabolo badolone tei too odoos bei moodoos.

Pitaye Ainiyas tekepo moodoo goo

³² Pitaye Yu odoowo mi susuga mapoo silone, Godeeyo odoos mapoo Godeeyo to oso pidimo siliso. Egeeseemo silone, Godeeyo odoos abo Lida mi mapoo debeli odoos mapoo dileso peledabaso. ³³ Osoloso mi omapoo egeino, odoos su kakawa poogoo, o hu Ainiyas, o kida mapoo teleme egeiso. Yo su kakawoloso dugo 8 ma kulodu beame susuga tiameliso. ³⁴ Esino Pitaye yo ogoloso yimapoo egeese takaso, "Ainiyas, Yesu Kelisoye no epedee tekepo poso. Esiga no toboloso nee kida booloogee," diso. Esem beame omapoo Ainiyas tekepo poloso tabaso. ³⁵ Osoloso Lida mi mapoo debeli odoos sabolo Salon mi kubo mapoo debeli odoos sabolo oso odoos su kakawa poogoo tekepo poloso silee ogoloso, diayo Lodee Yesu mapoo tei telagasoo.

Pitaye Tabita tekepo moodoo

³⁶ Esino Yopa mi mapoo tei too sobo badebeiso, o hu Tabita (o hu hee Guliki toso hedi Dokas). Yayo odoos abo pidimo silone, emegei bi mauwe odoos sabolo dia pidimo siliso. ³⁷ Esino Pita Lida mi mapoo osee badoboome, Tabita paiye tolos taso. Esem o odoos oso o su howo sawudoloso moso egi doko tegei ma kulodu debi pooba goopoogoo mapoo magoosoo. ³⁸ Esino Lida mi egee Yopa mi maga haga hoogoo nee. Esem tei telaga odoos Yopa mi mapoo debeli odoos oso Pita Lida mi mapoo badoso doloso odoos bakadio oso Pita takalame diye diso. Esem diayo Pita sibilame

egeese takaso, “Pita, no ibada mi mapoo saga sibe!” diso.

³⁹ Esem Pita dibolo diso. Osoloso yo Yopa mi mapoo peledoboome, diayo Pita yo soboso tamelee debi dokodoo pooba mapoo ido palaso. Moso oma kulodu sobo bau susuga pupusugamelee oso, Pita ogoloso yimapoo Tabitaye telega silone dugo dusa eligiso.

⁴⁰ Esino Pitaye sobo bau sabolo, osoloso odoo abo sabolo peego di doloso, ebiso miyomoo tugusaloso badolone dokodoo takaso. Yayo takoloso, sobo ta mapoo bidibuguloso yimapoo bolone egeese takaso, “Tabita, no teebee,” diso. Esem Tabita howo puo ogoloso, Pita ogoloso hogabiaso. ⁴¹ Esem Pitaye yo pidilone, o dee mapoo toloso tebidiso. Osoloso tei telaga odoo sobo bau sabolo, osoloso odoo abo sabolo gilimadoloso, Tabita tekepo poloso badebei dimapoo eligiso. ⁴² Esem Yopa mi mapoo debeli odoo oso goo hagee duloso, Lodee mapoo tei telagaso. ⁴³ Esem Pitaye Yopa mi mapoo beame susuga badolone, gala kolo sabolo tou teli odoo Saimonobolo o mosopoo badebeiso.

10

Godeeye Yu dele poogoo odoo Konelias mapoo to taka goo

¹ Kasalia mi mapoo Loum ha teli odoo mooloogoodoo meleeso. Mooloogoodoo hagee Itali mi toowa eyo mooloogoodoo oso. Esino Konelias mooloogoodoo egee gihadiliso. ² Odo Konelias hagee Godeeye goomoga goo tomo silame goomegeliso. Osoloso Konelias yibolo osoloso o moso kulodu debeli odoo susuga oso Godee mapoo mesiliso. Osoloso yayo bi mauwe odoo mapoo biso pidilone, beame susuga ma kulodu Godee mapoo

takolone badebeiso. ³ Osoloso beame hee habe mapoo Godeeye Koneliyaseeyo howo opusomo doloso, yayo Godeeyo momaiye tei egeiso. Osoloso momaiye oso sibilesa yimapoo egeese takaso, “Konelias!”

⁴ Esem Koneliyaseeye Godeeyo momaiye mapoo ebia sabolo bolone egeese takaso, “Wiligi odoo, nayo ogo goomogolo?” diso.

Esem Godeeyo momaiye oso yimapoo egeese takaso, “Nayo Godee mapoo takemelee goo ee yayo duso. Osoloso nayo bi mauwe odoo pidimelee Godeeye ogoloso goomogoso. ⁵ Esiga nayo epedee odoo abo Yopa mi mapoo diye, dee takee, diayo Saimon Pita namapoo ido sibilame. ⁶ Yo gala kolo sabolo tou teli odoo Saimonobolo o mosopoo badoso. O moso ee abei toowa palaga mapoo tegei moloso,” diso.

⁷ Osoloso Godeeyo momaiye oso yibolo to kemeleso dime, o tou teli odoo bakadio sabolo, osoloso ha teli odoo hee Godee mapoo tei teli odoo sabolo gilimadooso. Hateli odoo hagee Konelias pidili. ⁸ Osoloso Koneliyaseeye Godeeyo momaiye oso yimapoo taka goo ee dimapoo takoloso see diba Yopa mi mapoo diadee diso.

Pitaye howo opusomo di goo

⁹ Esem diba Yopa mi mapoo dulone eli domopoo tiesaso. Osoloso mi hadobume dulone, osoko oo domo tobome, Yopa mi koola mapoo peledabalame dimeleeso. Osoloso beame omapoo Pitaye Godee mapoo takalame moso omu ma dokodoo palaso. ¹⁰ Esem yo dokodoo takolone badoboome, hodiyo. Esem odoo abo oso o nei simolome, Godeeye o howo opusomo diso. ¹¹ Esem yayo egeino, kei mi yamagoloso molome egeiso. Esem kei ma dokodooga dugo

masi eyo pee mapoo tiso bagag-isaloso o mudugiyopaga mi mapoo kukoosoo molome egeiso. ¹² Dugo ee ma kulodu gala opusomo opusomo di susuga, homo bakadio bakadio di oso dili sabolo, osoloso beliyeso kolo dili sabolo, osoloso só egeiso. ¹³ Esem kei ma dokodooga toso yimapoo egeesee takaso, “Pita, no gala susuga hagee ma kulodu nayo abo woloso ne,” diso.

¹⁴ Esino Pitaye nei egeesee takaso, “Haye, Lodee, a gala egeesi koo nali. Bei, nayo gala egeesi na ne doloso daga hoogoo tei magooso. Esiga ayo gala abo woloso nalaime,” diso.

¹⁵ Esem toso see nei egeesee takaso, “Godee, ayo bi susuga tekepo di, bi egee see nayo tokenee dee na takee,” diso.

¹⁶ Godeeye Pita mapoo gala susuga nalai tekepo doloso taka goo ee bakadio hedebe di takoloso digo masi ee see kei ma dokodoo topeleso osugoboodooso.

¹⁷ Esem Pitaye o howo opusomo doloso egei goo eyo bei ee goolone badoboome, Koneliyaseeye diye di odoo oso sibilesa, Saimonowo moso beele osulu miyopoo tobudulone bameleeso. ¹⁸ Osoloso diayo egeesee takaso, “Odo hee Saimon Pita yo moso kulodu badolo?” diso.

¹⁹ Esino Pita yayo egei goo ee eyo bei goolone osee badoboome, Dio Tei oso yimapoo egeesee takaso, “Pita, odoo bakadio hedebe di oso no esigamoloso. ²⁰ Esiga no toboloso miyomoo meilesa dibolo di, bei ayo diba no hamapoo esiamo sibe,” diso.

²¹ Esem Pitaye miyomoo meilesa dimapoo egeesee takaso, “Niyo odoo egee esigamo silesibo odoo ee aso. Esiga niba hamapoo ogo talame ka sibadeeyo?” diso.

²² Esem diayo Pita mapoo nei egeesee takaso, “Ibada wiligi

odoo taba Koneliyas Loum ha teli odoo gibadili odoo oso iba diye diso. Koneliyas yo Godeeye goomoga goo tomo silame goomegeliso, osoloso yo Godee mapoo mesiliso. Osoloso Yu odoo susuga oso yo tekepo deliso. Esiga Godeeye momaiye oso sibilesa Koneliyas mapoo takolone, Pita nayo Koneliyas mapoo Godeeye to takee, diso. Esiga iyo no Koneliyas mapoo ido dilame ka simi,” diso. ²³ Osoloso diayo goo hagee taka koodobuloso, Pitaye diba o mosopoo gesi hedebe omapoo tilame ido palaso.

Osoloso diba omapoo tiesaloso, mi beamome Koneliyaseeye diye di odoo sabolo, tei telaga odoo abo Yopa mi mapoo debeli odoo sabolo Pita idoloso Yopa mi maga Kasalia mi mapoo diadeeso.

Pitaye Koneliyaseeye moso kulodu Yu dele poogoo odoo dimapoo Godeeye to taka

²⁴ Diayo dileso eli domopoo tiesaloso beame hee oso Kasalia mi mapoo dileso peledabaso. Koneliyas yo beame omapoo bolone, o soosoo susuga sabolo, o odoo susuga sabolo, gilimadoloso balaga meleeso. ²⁵ Esem Pitaye Koneliyaseeye moso kulodu gasibume, Koneliyaseeye Pitayo homo beiyomoo ebiso miyomoo tugusaloso yimapoo goomogalame balaboo tiaso. ²⁶ Esino Pitaye Koneliyaseeye dee mapoo toloso yo tobudulone egeesee takaso, “No teebee, nayo a toowa doloso amapoo na gauwe. Bei, a mosoowe odoo,” diso.

²⁷ Osoloso Pita dio Koneliyas dio to komo moso kulodu gadulone egeino, odoo bei mooloogoodoo egeiso. ²⁸ Esem Pitaye Yu dele poogoo oso mooloogoodoloso debei ogoloso dimapoo egeesee takaso, “Niba Yu odoowo tei gooleedooso. Esiga Yu odoo oso

Yu dele poogoo sabolo hedebe doloso goo tomo silei tei. Osoloso Yu odo oso Yu dele poogoo odo dibada moso kulodu palai tei deliso. Esino Godeeye mo howo opusomo doloso amapoo egeese eligiso, 'Yu odoo ibolo osoloso Yu dele poogoo nibolo Godeeyo howo woola hedebe.' Esiga ayo Yu dele poogoo odo maga Godeeyo howo woola odo hee tokenee dee takalai koo tobuo. ²⁹ Esiga niyo a ime, ayo nimapoo sibilei gowoole. Esiga niyo a hamapoo sibe dee taka goo eyo bei amapoo takee," diso.

³⁰ Esem Koneliyaseeye yimapoo nei egeese takaso, "A beame bakadio hedebe di poogoloso beame hee habe mapoo moso kulodu dokodoo takolone badebeiso. Esem haga booloogelega, odo hee dugo heliye hohodi kaloso mo mudugiyopoo sibilesu tobudume egeiso. ³¹ Esem yayo amapoo egeese takaso, 'Nayo Godee mapoo takemelee goo ee yayo duso. Osoloso nayo bi mauwe odo pidimelee Godeeye ogoloso goomogoso. ³² Esiga nayo epedee odo abo Yopa mi mapoo diye, dee takee, diayo Saimon Pita namapoo ido sibilame. Yo gala kolo sabolo tou teli odo Saimonowo mosopoo badoso. O moso ee abei towa palaga mapoo tegei moloso,' diso. ³³ Esem beame omapoo ayo odo abo oso no hamapoo ido sibilame diye diso. Osoloso nayo hamapoo simi ogoloso a goomogo. Esiga iba hamapoo Godeeyo mudugiyopoo sibilesu mooloogoodoo hagee, to susuga Godeeye namapoo tenee goo ee imapoo takee dee taka, goo ee dulame ka sibadee," diso.

³⁴ Esem Pitaye to taka bei mooloogoolone egeese takaso, "A epedee gooleedoso, Godeeye egei maga odo susuga ma kulodu

odo heeso, odo hee dagadi molo koo ogoso. ³⁵ Osoloso mi toowa hamapoo mi opusomo opusomo di ma kulodu edebeeye Godeeye goomoga goo tomo silone, Godee mapoo mesimo silesibili odo mapoo Godeeye goomegeliso. ³⁶ Esiga niba Godeeye Isalael odo dimapoo to tekepo tenee goo ee niba duso. To tekepo ee hagooso, Yesu Kelisoye odo susuga ma kulodu wiligi odo toowa taba doloso badoso. Esiga Yesu Keliso maga Godeebolo hedebe doloso mesiloso badeli goo ee imapoo teneeso. ³⁷ Osoloso Yonee odo howomoo howo sauwidili oso to takolone, odo susuga dibada goo tokenee maga miligi pialoso howomoo howo sauwidige, dee takoloso koodobume, Gelili maga bei mooloogooloso Yudiya mi toowa mapoo peledaba goo ee, niba olo gooleedoso. ³⁸ Osoloso Godeeye Yesu Nasalet odo hesialoso yimapoo Dio Tei sabolo osoloso kitulugu sabolo tenee, niba gooleedoso. Bei, Godeeye beame susuga yo pidilone yibolo badolone, yayo Yu odoowo mi susuga mapoo silone, tekepo goo susuga moodoogamo sileeso. Osoloso Saiten oso gibadili odo susuga ee tekepo moodoogamo sileeso.

³⁹ Esiga diye di odo, iba Yesuye Yolusalem mapoo osoloso Yu odoowo mi abo mapoo goo susuga hagee tomo silee, iyo egeiso. Osoloso Yolusalem mapoo debeli odo oso Yesu homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enigaloso woolooma, iyo egeiso. ⁴⁰⁻⁴¹ Esino beame bakadio poogoloso see beame hee mapoo Godeeye Yesu ta maga hogadiso. Osoloso Yesu yo ta maga hogabuloso silone odo susuga mapoo peledoboo dele. Esino hedebe Godeeye daga hoogoo iba hesialoso diye di odo imapoo Yesuye ta maga

hogabuloso peledoboo demeleeso. Esemе yayo hogabuloso silee ogoloso, iyo yibolo silesibulone, wo sabolo howo sabolo nolone silesibiso. ⁴² Esiga Yesuye imapoo to kitulugu sabolo egeesee takaso, 'Niyo odoo susuga mapoo Godeeyo to tekepo takomo silesibe diso. Osoloso Godeeye Yesu ayo odoo susuga wedia sabolo, osoloso mi toowa hamapoo hagee do sabolo, goo meedileiso,' diso. ⁴³ Osoloso daga hoogoo Godeeyo to tosili odoo susuga oso goo hamapoo tei takoo diso. Edebeeyo Yesu mapoo tei toga, Godeeye Yesu maga o goo tokenee hapoloso boobado bigileiso," diso.

Dio Tei oso Yu dele poogoo odoo dimapoo daga meledaba goo

⁴⁴ Pita to osee takomolome, Dio Tei oso meilesa Pitaye to takomolome dulugamelee odoo mapoo meledabaso. ⁴⁵⁻⁴⁶ Esemе Dio Tei oso kitulugu maga diayo to opusomo opusomo di ee keselone Godeeyo hu dokodoo poudooso. Esemе Yu odoo tei telaga Pitabolo sibadee oso goo hagee ogoloso dia howoogadooso. Bei, Godeeye Dio Tei Yu dele poogoo odoo sabolo dimapoo teneeso.

Esemе Pitaye dimapoo egeesee takaso, ⁴⁷ "Bei, Godeeye Dio Tei imapoo tenee egee egeesi masi dimapoo ka teneeso. Esiga diayo howomoo howo sawwidilei edebeeyo hamaga takalaimе," diso. ⁴⁸ Esemе Pitaye see egeesee takaso, "Niyo Yesu Keliso mapoo tei too goo ee eligilame, niba howomoo howo sawwidige," diso. Osoloso diba howomoo howo sawwidigaloso, diayo Pita beame abo mapoo dibolo hodobo badoboso dilame goomogaso. Esemе Pitaye Yopa mapoo tei telaga odoo sabolo omapoo debeiso.

11

Pitaye Yu dele poogoo dia goo Yolusalem mapoo taka

¹ Diye di odoo sabolo, tei telaga odoo Yudiya mapoo debeli sabolo, oso Yu dele poogoo oso Godeeyo to duloso tei too goo ee duso. ² Esiga Pitaye Yu dele poogoo odoo sabolo badoboso, see Yolusalem mi mapoo wedi sibume, Yu odoo tei telaga odoo oso toso kitulugu sabolo yimapoo dia takolone egeesee takaso, ³ "Bei kasee maga no Yu dele poogoo dia mosopoo dileso dibolo badolone wo ka nameleeyo? Goo egee tekeponee," diso.

⁴ Esemе Pitaye goo susuga eyo bei medee dimapoo takolone bei moologolone egeesee takaso, ⁵⁻⁶ "A Yopa mi mapoo badolone dokodoo takolone badoboome, Godeeye mo howo opusomo diso. Goo egeesi ma kulodu egeino, dugo masi eyo pee mapoo tiso bagagisaloso kei ma dokodooga holomo sibumolome egeiso. Bi oso holomo sibumolome, ayo koola mapoo tobudulone egeino, dugo masi eyo kulodu gala opusomo opusomo di susuga, homo bakadio bakadio di oso dili sabolo, osoloso beliyeso kolo dili sabolo, gala seebee sabolo, osoloso só egeiso. ⁷ Esemе beame omapoo kei ma dokodooga toso amapoo egeesee takaso, 'Pita nayo gala susuga hagee ma kulodu abo woloso ne,' diso.

⁸ Esemе ayo yimapoo nei egeesee takaso, 'Haye, Lodee, a gala egeesi koo nali. Bei, nayo gala egeesi na ne doloso daga hoogoo tei magooso. Esiga ayo gala abo woloso nalaimе,' diso.

⁹ Esemе toso see nei egeesee taka, 'Godee, ayo bi susuga tekepo di, bi egee see nayo tokenee dee na takee,' diso. ¹⁰ Goo hagooso peledaba bakadio hedebe doloso

see kei ma dokodoo peleso osugoo-
boodooso.

¹¹ Esemega hagee booloogelega
odoo bakadio hedebe di oso
Kasalia mi maga a agalame diye
di odoo oso ayo tieli moso mapoo
sibilesa peledabaso. ¹² Egeesee
ma kulodu Dio Tei oso a Kasalia
mi mapoo dibolo dilei na ebi,
dee takaso. Esemega tei telaga
odoo 6 hamapoo buluma hagee
molo oso abolo diso. Osoloso iba
dilesa Koneliyaseeyo moso kulodu
hodobo paladeeso. ¹³ Esemega
Koneliyaseeyo Godeeyo momaiye
oso moso kulodu peledoboome
egei goo ee imapoo oposusoso.
Godeeyo momaiye oso yimapoo
egeesee takabu, 'Nayo odoo abo
Yopa mi mapoo diadee dee takee.
Diayo dilesa Yopa mi mapoo
Saimon Pita, a Koneliyas namapoo
ido sibenabu. ¹⁴ Pita, ayo namapoo
sibilesa nobolo, osoloso nee
moso kulodu debeli odoo mapoo
Godee maga gie badeli teli goo ee
takalaiso,' dee takeme duso.

¹⁵ Esemega ayo dimapoo dilesa
to tekepo takalame bei mooloo-
goome, Dio Tei daga Pentikos
beame mapoo imapoo meledaba
egeesi masi oso dimapoo meled-
abaso. ¹⁶ Esemega ayo Lodeeye
to taka hagee gooleebuguso,
yayo egeesee takaso, 'Yoneeye
niba howodeeso sawwidiso, esino
niba hamamee Godeeyo Dio Tei
oso sibilesa nimapoo kitulugu
tenelaiso,' diso. ¹⁷ Esemega iyo
daga Yesu Keliso mapoo tei
teme, Godeeye Dio Tei imapoo
teneeso. Egeesi masi diayo Yesu
Keliso mapoo tei teme, Godeeye
dimapoo Dio Tei ka tenee. Esiga
ayo Godeeyo goo ee hamaga
takalaime," diso.

¹⁸ Esino Yu odoo tei telaga oso
Pitaye to taka duloso diayo ka-
manamelee omapoo poogooso. E-
semega diayo Godeeyo hu dokodoo
poudolone egeesee takaso, "Gode-

eye Yu dele poogoo odoo mapoo
osulu yamagooso, diayo dibada
goo tokenee maga miligi pialoso
Godee mapoo bidiga toboloso gie
badeli talame," diso.

*Yu dele poogoo Antiyoka mi
mapoo debeli odoo oso Lodee Yesu
mapoo tei too goo*

¹⁹ Sitiben woolooma beame
omapoo tei tele poogoo odoo oso
tei telaga odoo mapoo dala teneli
goo oso toowa moodoome, tei
telaga odoo susuga Yolusalem mi
maga mi opusomo opusomo di
mapoo kukulo diadeeso. Diayo
kukulo dulone odoo abo oso
mi eli sage Ponisia mi toowa
mapoo kukulo diadeeso. Osoloso
odoo abo Saiples mi te mapoo
kukulo diadeeso. Osoloso odoo
abo Antiyoka mi mapoo kukulo
diadeeso. Osoloso diba mi omapoo
kukulo dilesa dobolone, to tekepo
Yesu Kelisowo goo hedebe Yu
odoo dimapoo takomo silesibiso.
²⁰ Esino Yolusalem maga kukulo
diadee odoo ee ma kulodu Kulene
odoo abo sabolo, Saiples odoo
abo sabolo, Antiyoka mi mapoo
sibilesa, Yu dele poogoo odoo
dimapoo Lodee Yesuwo goo
takomo silesibiso. ²¹ Godeeyo
kitulugu dimapoo molone, Yu dele
poogoo odoo oso dibada to mapoo
tei tolosa, dibada goo tokenee
maga miligi pialoso Lodee Yesu
mapoo bidiga dabaso.

²² Esemega tei telaga odoo Yo-
lusalem mapoo debeli odoo oso
Yu dele poogoo odoo oso tei too
goo ee duloso, Antiyoka mi mapoo
Banabasi diye diso. ²³⁻²⁴ Esiga Ba-
nabasi odoo tekepo doloso bade-
beiso, yo tei too kibiya Dio Tei
oso kitulugu tolosa badebeiso. Os-
oloso yo Antiyoka mi mapoo dilesa
badoboome, odoo susuga Godeeye
pidi ogoloso, yo dia goomogaso.
Esemega diba Lodee Yesu mapoo
hedebe doloso dobolone, tei too
kibuloso badalame, yayo dimapoo

kokodo takaso. Esem Banabasiye to takomo silee diayo duloso to omapoo tei teme, tei too odoo bei moodooso.

²⁵ Esem Banabasi Talesas mi mapoo Solo esiamo diso. ²⁶ Yayo Solo ogoloso see Antiyoka mi mapoo ido simiso. Osoloso dugo hedebe ma kulodu obakadio tei telaga odoo sabolo badolone, Godeeyo goo eligimeleeso. Esiga Antiyoka mi mapoo odoo susuga oso daga malalo takolone tei telaga odoo ee Kelisowo odoo deliso.

²⁷ Esem Banabasi dio Solo dio Antiyoka mi omapoo osee doboome, Godeeyo to tosili odoo abo oso Yolusalem mi maga mi hamapoo sibadeeso. ²⁸ Esiga dima kulodu odoo hee, o hu Agabus, yayo dibolo sileeso. Esiga yayo Dio Tei oso kitulugu maga egeesee takaso, "Mi susuga mapoo dala goo oso siboga, nei nali bi mauwe pagalaiso," diso. (Esiga daga hoogoo goo hagooso Sisa Kolodiyaseeye Loum mi toowa wiligi doloso badebei beame omapoo hodia goo toowa hageesi oso peledabaso.) ²⁹ Esem Antiyoka mi mapoo debeli tei telaga odoo oso emegei Yudiya mi toowa mapoo debeli odoo ee pidilame molee mooloogooso. Egeesee ma kulodu bi bei odoo oso molee toowaso pidiso. Osoloso bi pepooko melee odoo oso molee pepookoso pidiso. ³⁰ Osoloso diayo molee ee toloso Banabasi dio Solo dio dimapoo teneeso. Esem diayo Yolusalem mi mapoo tei telaga wiligi odoo tebisa mapoo todiso.

12

Helodeeye tei telaga odoo dimapoo dala tenee goo

¹ Beame omapoo Yu odoowo wiligi odoo taba Helodee Agalipaye tei telaga odoo abo toloso dimapoo dala tonolone badebeiso. ² Egeeseelone yayo diye di odoo

hee Yoneeyo emei Yemes toloso odoo mapoo tenelone, kaiya sage oso wooloome diso. Esem diayo Yemes woolomaso. ³ Esem Yu odoo oso goo hagee ogoloso goomogolone tekepo dee takeme, Helodeeye odoo mapoo Pita onosee wooloomalame te doloso takeme, diayo Pita tooso. Goo moodoo hagee Isipi mi maga peegoo di ee gooleebugu wo nali beame mapoo ka moodoo. ⁴ Helodeeye goomogoso, Godeeye gababia wo nali beame ee daga dilesa, odoo howo woola mapoo goo meediloso ka wooloomalame, Pita yo epedee neliga moso mapoo toosooso. Osoloso o ha teli odoo 16 gilimadoloso diayo Pita medee gibadebee, diso.

⁵ Esino Pita yo neliga moso ma kulodu badoboome, tei telaga odoo oso yo Godee mapoo takolone debeiso.

⁶ Helodeeye Pita neliga moso tegei ma kuloduga peegoo tamagoloso, odoo susuga eyo howo woola goo meedilei beame godigi molome gesi omapoo, ha teli odoo bakadio oso Pita gitilone, Pitayo dee hodio sabolo, ha teli odoo eyo dee hodio sabolo, ki ti oso tialogoo, osoloso ha teli odoo hee eyo dee sabolo, Pitayo dee sabolo, ki ti oso tialogoo doloso tiesaso. Osoloso ha teli odoo abo oso osulu miyopoo gidebeiso. ⁷ Esem epedee omapoo Godeeyo momaiye oso Pita mapoo sibilesa peledabaso. Esem gadeebugu oso neliga moso eyo kulodu gadee magoo meleeso. Osoloso Godeeyo momaiye oso Pita tidilone egeesee takaso, "Pita, no saga teebee," diso. Esem ki ti oso o dee sabolo ha teli odoo dibada dee sabolo tiegisamelee eyo mosoowe pidiga poogooso.

⁸ Esem Godeeyo momaiye oso Pita mapoo egeesee takaso, "No toboloso nee dugo kolaiyoga gidili ee boolooma doloso nee

homo mapoo kali bi ke,” diso. Esem Pitaye bi egee kalagaso. Osoloso momaiye oso Pita mapoo see egeesee takaso, “Nee dugo sage tobuduga kaloso abolo sibe,” diso. ⁹ Esem Pitaye Godeeyo momaiye sabolo neliga moso tegei debi gooboogoo ma kuloduga peegoo dulone, Pitaye goo hagee ogoloso gooleeso, Godeeye o howo opusomo doloso goo hagee ka ogo diso. ¹⁰ Diayo egeeseelone, Godeeyo momaiye sabolo osulu gidebili odoos bakadio oso gidoboome, diba galagadiso. Esino diayo diba egele. Osoloso diba see ki hiso moodoo osulu oso kisi hamameedee omapoo dileso tebisa molome, osulu egee eyo mosoowe yamagooso. Esem diba neliga moso ma kuloduga peegoo galagadileso dumolome, Godeeyo momaiye omapoo osugobooso.

¹¹ Esem hamamee Pitaye goo omapoo ogoloso gooleedoloso eyo nediliyo egeesee takaso, “O, goo hagee teidoo diso. Esiga a epedee gooleedoso, Godeeye o momaiye ee amapoo sibe diso, yayo a Helodeeyo dee maga idoloso peegoo peledabalame. Esiga epedee Helodeeye Yu odoowo mudugiyopoo a wooloomalame,” diso.

¹² Esem yayo egeesee goolee sabolo Yonee Makayo owee Meliyo mosopoo dileso palaso. Moso egee ma kulodu odoos susuga oso mooloogoodoloso dobolone dokodoo takemeleeso. ¹³ Esem Pitaye dileso osulu mapoo kalamadime, moso ee ma kulodu tou teli sobo obuo, o hu Loda, yayo osulu mapoo odoos agayo kalamadia beleso agalame diso. ¹⁴ Yayo osulu yilame dulone duno, Pitayo to duloso gooleedoloso dia goomogolone, osulu yilega see moso kulodu gasibileso, odoos susuga mapoo egeesee takaso, “Pita osulu miyopoo tobudo!”

diso.

¹⁵ Esino odoos susuga oso to ee duloso nei yimapoo egeesee takaso, “No boobadolone ka takoo,” diso. Esino yayo goo egee taka koodobilega osee takemeleeso. Esem diayo egeesee takaso, “Egee Pitanee, esino egee Godeeyo momaiye Pita yo bali oso malaiso,” diso.

¹⁶ Pita yo peegoo osee tobudulone osulu mapoo osee kalamadimeleeso. Esem odoos susuga sibileso, osulu yimagoloso egeino, Pita ogoloso dia howoogadooso. ¹⁷ Esem Pitaye diba to kesamelee koodobilame deeso wabisaso. Osoloso Godeeye yo neliga moso maga idoloso peegoo di goo ee dimapoo oposususo. Osoloso yayo see egeesee takaso, “Tei telaga odoowo wiligi odoos taba Yemes sabolo, tei telaga odoos abo sabolo mapoo goo hagee takee,” diso. Esem Pitaye to hagee takoloso see mi hee mapoo diso.

¹⁸ Gesikolodee mapoo ha teli odoos Pita gidebei oso Pita mauwe molo ogoloso goo dia tiadolone ebigaso. ¹⁹ Esem Helodeeye o odoos sabolo Pita dia esiaso. Esino diayo Pita egele poogoo, see wedige dileso, Pita gidebei odoos mapoo woosaso. Esem yayo odoos abo mapoo takolone Pita gidebei odoos ee piligi diso. Goo oso dileso koodobume, Helodeeye Yudiya mi poogoloso see Kasalia mi mapoo badalame diso.

Helodee Agalipaye ta

²⁰ Esino Helodee yayo Kasalia mi mapoo badolone, Taya mosobia odoos sabolo, osoloso Saidon mosobia odoos sabolo, mapoo dia komonolone badebeiso. Esem Taya mosobia odoos sabolo, Saidon mosobia odoos sabolo, mesiloso badalame Helodee sabolo to meilame, Helodee mapoo diso. Bei, diba Helodee mi toowa mapoo

nei nali ka teli. Bei, Helode-eye dimapoo kamana sabolo osee badoga, diayo nei talai hamaga takeeyaga, Helodeebolo to meilame sibadeeso. Osoloso diayo sibilesa Helodeeyo moso gibadili odoo, o hu Balasto, sabolo emegei diso. Yo dibolo toboloso dibada goo ee Helodee sabolo to tekepo ka moodoolame.

²¹ Esemé Helodeeye dibolo to meilame beeamé magooso. Osoloso beeamé omapoo Helodeeye dibolo to meilame, yayo wiligi odoo taba oso kali dugo tekepo kaloso, wiligi odoo taba oso badeli debi mapoo biaso. Osoloso yayo badolone odoo susuga mapoo to takaso. ²² Yayo to taka koodobume, odoo susuga oso goomogolone to neligidi takolone, diso dimapoo egeesee takaso, “Odoe hagee Godeeye to kei masi keliso, yo edebeeye to kei masi koo keli!” diso. ²³ Esino goo hamaga Helodeeye Godeeyo hu dokodoo poudile. Hedebe o hu ee dokodoo poudooso. Esemé Godeeyo momaiye oso yimapoo paiye saga teneeso. Esemé seeso o su nadoloso taso.

²⁴ Esino tei telaga odoo oso Godeeyo to mi susuga mapoo takomo dime, odoo susuga oso to ee duloso to mapoo tei teme, tei telaga odoo bei moodooso.

²⁵ Esemé Banabasi dio Solo dio Antiyoka mi mapoo tei telaga odoo oso molee mooloogoo ee tosi-bilesa, Yolusalem mi mapoo tei telaga wiligi odoo tehisá dimapoo teneloso, see Antiyoka mi mapoo wedi dulone diayo Yonee Maka ido diso.

13

Banabasi dio Solo dio diye di goo

¹ Antiyoka mi mapoo tei telaga odoo oso mooloogoodoloso, de-bei ma kulodu Godeeyo to tosili

odoo sabolo Godeeyo goo ee eligili odoo ee dibada hu hagooso: Banabasi, osoloso Simiyono (o hu hee Nigele), osoloso Kulene odoo Lukiyas, osoloso Manayen (wiligi odoo taba Helodee dio hodobo kauwa), osoloso Solo. ² Diba nei teyuloso, Godeeyo hu dokodoo poudolone doboome, Dio Tei oso dimapoo egeesee takaso, “Banabasi dio Solo dio idoloso tou ayo hesia ee talame diba diye dee takee,” diso. ³ Esemé diayo nei teyuloso dobolone, Godee mapoo takemelee koodobuloso, Banabasi dio Solo dio mapoo dibada deeso sigeso. Bei, diayo Godeeye kitulugu toloso o tou talame. Osoloso diba Godeeyo tou talame diye diso.

Banabasi dio Solo dio Saiples mi te mapoo diye di goo

⁴⁻⁵ Banabasi dio Solo dio Dio Tei oso diye dee takeme, Selukia mi amaga du toowa toloso Saiples mi te mapoo dulone, diba pidili odoo Yonee Maka idoloso diso. Diba sibilesa Saiples mi te mapoo mi hee eyo hu Salami mi mapoo du oluguso. Osoloso diayo mi omapoo dobolone, Yu odoowo howo gisili moso mapoo peleso Godeeyo to takoo demeleeso.

⁶⁻⁸ Osoloso mi te omapoo osee silesibulone, mi hee Papos mapoo dileso peledabaso. Diba mi omapoo egeino, Yu odoo hee googoo sabolo badoboome egeiso. O hu Bale-Yesu (o hu hee Guliki dia toso hedi Elimas). Yayo mi omapoo gamenee goo eligili odoo badebeiso. Mi te eyo wiligi odoo taba Selegiyas Polus eyo odoo. Mi te eyo wiligi odoo taba yo goo goolee medee tekepo. Esiga yayo Godeeyo to dulame goomogolone, Banabasi dio Solo dio ime simiso. Esino googoo gooleedoo odoo Elimas yayo gowolone, wiligi odoo taba oso Godeeyo to duloso, Yesu mapoo tei talai goomegele. Esemé yayo Banabasi dio Solo dio

Godeeyo to takeyaga gowolone hamaga takaso. ⁹ Esino beame omapoo Solo, o hu hee Polo, Dio Tei oso kitulugu toloso badolone, googoo gooleedoo odoo Elimas yimapoo howo hooda tulugu bolone ¹⁰ egeesee takaso, “No Saiteneeyo owolo! Nayo goo tekepo susuga mapoo hateliso. Nayo beame susuga ma kulodu odoo susuga mapoo wulo kukuliso. Esiga bei kasee maga nayo Godeeyo goo tekepo ee see nayo mudu opusomo doloso odoo susuga mapoo ogoogoo talame ka kukumalala? ¹¹ Esiga epedee Godeeye no dala tenelaiso. Epedee no howo bakadio siloso molone, beame abo ma kulodu bi susuga agalaime,” diso. Esemee beame omapoo neliga oso o howo mapoo gidiseme, o howo siso. Esemee yo odoo heeso eli eligilame odoo esiamo sileeso. ¹² Esemee wiligi odoo taba oso Elimas mapoo goo moodoo ee ogoloso, yayo Lodee Yesu mapoo tei tooso. Bei, yayo Polo dio Banabasi dio Lodee Yesuwo goo kitulugu sabolo eligi ogoloso howoodooso.

Poloye Pisidia mi Antiyoka mapoo Godeeyo to taka

¹³ Osoloso Polo sabolo, odoo yibolo sibadee sabolo, Papos mi maga du toowa toloso abei toowa daloso see Pampilia mi toowa mapoo sibilesa peledabaso. Mi toowa ma kulodu mi hu Pelega mapoo dibada du oluguso. Esemee beame omapoo Yonee Maka diba poogoloso see Yolusalem mapoo wedi diso. ¹⁴ Osoloso Polo dio Banabasi dio Pelega mi maga see mili Pisidia mi Antiyoka mapoo dileso peledabaso. Diba omapoo dileso dobolone, Yu odoowo hasali beame omapoo, diba howo gisilame, Yu odoowo howo gisili moso ma kulodu peleso bulumaso. ¹⁵ Esemee howo

gisili moso wiligi odoo tebisa oso Moseseeye eligi goo hogugu sabolo, osoloso Godeeyo to tosili odoo oso hogugu goo sabolo, odoo susuga mapoo hesigaso. Osoloso see Polo dio Banabasi dio mapoo egeesee takaso, “Emegei, niyo imapoo pidi to takalai mologa, takee,” diso.

¹⁶ Osoloso Polo toboloso diayo to kesamelee ee koodobilame o deeso wabisulone egeesee takaso, “Emegei, Isalael odoo sabolo, Yu dele poogoo Godee mapoo mesili odoo sabolo, niba mo to hagee dui! ¹⁷ Isalael odoo ibada Godeeye ibada amawe dio hesiaso. Osoloso diba Isipi mi mapoo doboome, Godeeye diba medee gibadebeiso. Esemee Isalael odoo oso bei moodooso. Esemee Godeeye kitulugu sabolo Isipi mi maga diba gilimadoloso peegoo diso. ¹⁸ Osoloso diba dugo 40 ma kulodu miwe poogoo mapoo silesibulone, Godee mapoo diayo gowooloso yimaga miligi pialoso silesibiso, esino Godeeye diba pegele. ¹⁹ Esemee Godeeye Keinen mi ma kulodu to opusomo opusomo di kesali 7 mosobia odoo susuga peegoo hasiso buguloso, dibada mi peedee buguloso, see o odoo Isalael odoo imapoo teneeso.

²⁰⁻²¹ Esemee ibada amawe dio oso Isipi mi mapoo dobooso see mi hagee talame sibadee, dugo 450 poogooso. Osoloso ibada amawe dio oso omapoo osee doboome, Godeeye goo meedili odoo hesiaso, diba gibadalame. Esino hamamee Godeeyo to tosili odoo Samiy-oloye badebei beame omapoo Isalael odoo see goomogaso, diba gibadalai wiligi odoo taba talame. Esemee Godeeye Beniyamen eyo bala ma kulodu odoo hee Kiseeyo owolo Solo wiligi odoo tabalame hesiaso. Esemee Soloye dugo 40 ma kulodu Isalael odoowo wiligi odoo toboloso badebeiso.

²² Esem Godeeye Solo gowoolone peegoo poogooso. Osoloso see Yesiyo owolo Deibidiye dibada wiligi odoo tabalame hesiaso. Esem Godeeye Deibidiyo goo maga egeesee takaso, 'Ayo Yesiyo owolo Deibidi mapoo ogoloso goomogoso. Bei, yayo ayo goomoga goo susuga ee talaiso.'

²³ Esiga Godeeye daga hoogoo to takoloso magolone egeesee takaso, 'Deibidiyo amawe dima kuloduga Isalael odoo dibada gie badeli pidili odoo sibileiso.' Esiga odoo ee olo simiso. Yo Yesu. ²⁴ Esino Yesu sibilega molome, daga Yoneeye sibileso Isalael odoo susuga mapoo Godeeyo to takomo silone egeesee takaso, 'Niba goo su wuduloso nibada goo tokenee maga miligi pialoso howomoo howo sawwidige,' diso. ²⁵ Osoloso Yoneeye o tou hoo pagalame dulone egeesee takomo sileeso, 'Niyo a odoo ogu deliyo? Godeeye hesia Keliso asonee. Esino yo ama hamamee sibileiso. Yayo kitulugu toowa ayo kitulugu yayo dagadi. Esiga a tekeponee, o homo bei mapoo gawuloso o homo bi tigamagalai,' diso."

²⁶ Poloye see egeesee takaso, "Emegei, Eibalaham eyo amawe dio (Yu odoo) nibolo, osoloso Yu dele poogoo Godee mapoo mesili odoo, niba mo to dui! Gie badeli pidili goo hamaga to ee imapoo teneeso. ²⁷⁻²⁸ Esino Yolusalem mi mapoo debeli Yu odoo sabolo, dia wiligi odoo tebisa sabolo oso Yesu yo kibiya hoodo egele. Esiga diayo Yesu yo wooloomalame goomogaso. Osoloso diayo goo mauwe dileso Paillet mapoo Yesu wooloomeye doloso tiasooso. Diayo goo hagee tomo silee ee Godeeyo to tosili odoo oso daga hogugu sabolo tebiaso. O, esiga goolee, Yu odoowo hasali beame susuga mapoo wiligi odoo tebisa oso, Yu odoowo howo gisili moso

kulodu to hogugu ee hesigeliso. Esino diayo goo eyo bei kibiya gooleedele. ²⁹ Esiga Godeeyo to tosili odoo oso Yesuwo goo mapoo taka goo susuga oso dileso hosuduloso, diayo Yesu yo homo bulubo magoo dokodooga tomeilesu wulu ma kulodu magooso. ³⁰ Esino Godeeye yo ta maga see hogadiso. ³¹ Osoloso hamamee beame bei ee ma kulodu Yesu yo telega Gelili mi maga Yolusalem mi mapoo yibolo sibadee odoo dimapoo o su eligimo sileeso. Osoloso odoo egee bia oso diayo Yesu ta maga hogabuloso silee ogoloso goo ee, ibada odoo Yu bia odoo mapoo takomo ka siloso.

³²⁻³³ Esiga iyo to tekepo nimapoo tosimiso. Osoloso daga Godeeye ibada amawe dio sabolo to magoo goo oso yayo owolo Yesu ta maga see hogadi eyo goo maga epedee dibada amawe dio imapoo peled-abaso. Esiga Sam booka ma kulodu, Sam bakadio mapoo Godeeye Yesuwo goo maga egeesee takooso,

'No mo holo deeso. Epei ayo no moma deeso.'

³⁴ Osoloso Godeeye Yesu ta maga hogadiso. Esiga Godeeyo owolo Yesu see talaima. Goo hamaga Godeeye egeesee takaso,

'Ayo daga Deibidi mapoo to magoo sabolo tei pidili goo ee nimapoo tenelaiso,' diso.

³⁵ Osoloso Godeeye Sam hee mapoo egeesee takaso, 'Nayo hesia odoo eyo su midoo ma kulodu hunuleime,' diso.

³⁶ Esino Godeeyo to hagee Deibidiyo goo takele. Bei, Deibidiye Godeeyo tou susuga tomo siloso hosuduloso taso. Esem o su ee amawe dio midoosoo pee mapoo midoosoo. Osoloso o su omapoo huneso. ³⁷ Esino Yesu o su ee midoo ma kulodu molone hunule. Bei, Godeeye yo ta maga hogadiso.

38-39 Esiga emegei, niba iyo to hagee taka medee dui! Bei, Yesuye ta maga nibada goo tokenee hapoloso boobado bigileiso. Esino Moseseeye eligi goo oso nibada goo tokenee susuga hapalaime. Esino edebeeyo Yesu mapoo tei toga, yo o goo tokenee susuga hapoloso, Godeeyo howo woola yo tekepo palaiso. ⁴⁰ Esiga niba mo to medee kibiya toloso tei too ma kulodu debee. Niyo mo to medee tele poogooga, Godeeyo to tosili odoosoo taka goo hagoosoo nimapoo sibileiso. Bei, diayo Godeeyo booka mapoo hageesee hoguguso,

⁴¹ Godeeye egeesee takooso, 'Niyo debei domo omapoo ayo goo toowa moodoolaiso. Esino niyo goo hagee ogoloso tei talaime. Osoloso odoosoo heeso goo hageeyo bei nimapoo takooga, niyo medee tei talaime. Esiga mo to mapoo manali odoosoo niba goo hagee ogoloso howoogadalaiso. Esino niba wedileiso,' diso."

⁴² Osoloso Poloye to takoloso koodobume, Polo dio Banabasi dio howo gisili moso maga meiyadaga molome, odoosoo aboso sibileiso dimapoo egeesee takaso, "Niba see hasali beame heeso niyo to taka goo hagee see medee takalame sibadee!" diso. ⁴³ Gooloogoo oso dilesosoo koodobume, odoosoo susuga oso dia moso mapoo diadeeso. Esemee Yu odoosoo abo sabolo, osoloso Yu dele poogoo odoosoo, Yu odoosoo Godee mapoo tei teli odoosoo abo sabolo, Polo dio Banabasi dio diadaga molome hamamee diadeeso. Esemee Polo dio Banabasi dio dimapoo egeesee takaso, "Niba Godeeye mesilone wulayo pidi ee ma kulodu debee," diso.

⁴⁴ Osoloso hasali beame heeso mosobia odoosoo susuga oso Godeeyo

to Yesuwo goo maga taka ee dulame sibadeeso. ⁴⁵ Esemee Yu bia oso odoosoo gooloogoo toowa ogoloso Polo dio Banabasi dio mapoo dia kooso. Osoloso Poloye Godeeyo to takomolome, diayo tebisaloso, Polowo to su maga gamenee goo takoo doloso, diayo Polowo goo maga to tokenee takaso.

⁴⁶ Esino Polo dio Banabasi dio ebilega to nei dimapoo egeesee takaso, "Godeeye to kitulugu sabolo imapoo taka, malalo nimapoo Godeeyo to Yesuwo goo ee takalaiso. Esino niyo gie badeli talai gowoosoo. Esiga iyo niba poogoloso see Yu dele poogoo odoosoo mapoo Godeeyo to takomoo silesibileiso. ⁴⁷ Bei, Godeeye o to tosili odoosoo hee maga Isalael odoosoo imapoo to kitulugu sabolo hageesee takaso,

'Ayo niba Yu dele poogoo odoosoo dima kulodu gadeebugoo masi badalame hesiaso. Esiga niyo gie badeli goo ee mipoo toowa hamapoo debeli odoosoo susuga mapoo takomoo dilame.'"

⁴⁸ Esemee Yu dele poogoo odoosoo oso Poloye to taka duloso goomogolone, Lodeeyo goo taka ee tekepo diso. Osoloso dima kulodu Godeeye gie badalame hesia odoosoo susuga oso tei tooso.

⁴⁹ Esemee mi omapoo odoosoo susuga oso Godeeyo to ee dulugamo diso. ⁵⁰ Esino Yu odoosoo Polo dio Banabasi dio dimapoo hegia toowa molone, diayo dilesosoo Godee mapoo mesili Yu dele poogoo sobo hu toowa too sabolo, osoloso mosobia eyo wiligi odoosoo tebisa sabolo, oso kamanalame Polo dia goo ee dimapoo gamenee takaso. Esemee diayo Polo dimapoo dala teneloso mi omaga peegoo hasiso buguso. ⁵¹ Egeeseeme Polo dio Banabasi dio see Ikoniyome mi mapoo dilame dobolone, diayo dio masi eligilone, Godeeye diba

poogolone dimapoo dala tenelaiso dolone, dia homo mapoo basago tidadoo Yu odoowo howo woola mapoo taso. ⁵² Esino tei telaga odo diba Dio Tei oso kitulugu toloso dobolone, dia goomogaso.

14

Polo dio Banabasi dio Ikoniyome mi mapoo debei

¹ Ikoniyome mi mapoo Polo dio Banabasi dio Yu odoowo howo gisili moso mapoo Godeeyo to takalame palaso. Omapoo diayo to kitulugu sabolo Yesuwo goo taka duloso, Yu odo susuga sabolo, osoloso Guliki odo susuga oso, Lodee mapoo tei tooso. ² Esino Yu odo abo oso Poloye Yesuwo goo taka talai gowolone, Yu dele poogoo dimapoo Polowo goo ee gamenee takomo silesibiso, Yu dele poogoo odo oso tei telaga odo mapoo kamanalame. ³ Esino ee ma kulodu, Polo dio Banabasi dio Ikoniyome mapoo beame kolopo sage debeiso. Diba omapoo dobolone ebilega, Godeeye mesilone wulayo pidi eyo goo ee odo mapoo takolone debeiso. Esemee edebeeyo dibada to mapoo tei talame, Lodeeye Polo dio Banabasi dio mapoo goo toowa opusomo opusomo di talame kitulugu teneeso. ⁴ Egeeseeme mosobia ma kulodu odo abo oso domo pee toowa meleeso. Odo abo oso diye di odo Polo dibolo tooboo, osoloso odo abo oso Yu odo sabolo tooboo diso. ⁵ Osoloso ee ma kulodu Yu odo sabolo tebisa, Yu dele poogoo odo sabolo, osoloso Yu odo sabolo, osoloso dibada wiligi odo tebisa sabolo, Polo dimapoo yoso enigaloso wooloomalame to tekepo moodooso. ⁶⁻⁷ Esemee Polo dio Banabasi dio to hagee duloso Likaonia mi toowa mapoo kukulo diso. Osoloso omapoo kukulo dileso dobolone, Listala

mi sabolo, osoloso Delebe mi sabolo, osoloso mi pepuso abo sabolo omapoo Yesuwo goo maga to tekepo takomo silesibiso.

Polo dio Banabasi dio see Listala mapoo dileso debei

⁸ Osoloso Listala mi ee ma kulodu odo hee oweeye soomagolone homo bidiga magoo sabolo soomagooso. Esiga yo koo sili. ⁹ Esino yo badolone Poloye Godeeyo to takomolome medee dulone badebeiso. Poloye odo homo bidiga magoo mapoo bolone gooleeso, yayo tei toso, Godeeye yo tekepo palame, diso. ¹⁰ Osoloso Poloye yimapoo to neligidi egeese takaso, "No teebee!" diso. Esemee yo toboloso sileeso.

¹¹ Esino odo mooloogoodoo oso Poloye odo tekepo moodoo ogoloso to neligidi takolone Likaoonia toso egeese takemeleeso, "Ibada godeeye odo masi poloso kei ma dokodooga imapoo ka simidoo," diso. ¹² Egeeseelone diayo Banabasi yo dibada gameenee godee toowa Sus hu hediso. Osoloso Polo yo gamenee godee hee Sus o to tosilu odo Helemes hu hediso. Bei, Poloye beame susuga to takomo sileeso. ¹³ Esino mosobia odo dia godee Sus eyo tei moso ee mosobia beeleee peegoo eyo tegei meleeso. Esiga Sus godeeyo tei moso wiligi odo taba oso bulumakau be hu sabolo, palapalawa sabolo, toloso sibilesu beeleee osulu mapoo maso. Bei, yibolo osoloso mosobia odo sabolo goomogaso, Polo dio Banabasi dio mapoo goomogolone, be hu woolame. Bei, diayo goolee Polo diba godee bele dolone.

¹⁴ Esino Polo dio Banabasi dio goo hagee duloso diayo gowe goo ee odo mapoo eligilone dibada dugo tologobugusu. Osoloso odo ma kulodu hogoo silesibilone to neligidi egeese takomo silesibiso, ¹⁵ "Emegei, niyo kasee maga goo

hageesee imapoo ka moodala? Bei, iba mi odoe, niba egeesi masiso. Esiga iyo nimapoo to tekepo teneeso, niyo gamenee godee ee poogoloso see gie badeli Godee mapoo tei talame. Bei, yayo kei sabolo, osoloso mipoo sabolo, osoloso abei sabolo, osoloso bi susuga ee ma kulodu egee molo sabolo moodooso.¹⁶ Osoloso Godeeye daga edebeeyo diso goomoga goo tomo silesibume, ogoloso hamaga takele.¹⁷ Esino niyo ee ma kulodu doboome, Godeeye yayo sooloo dala goo ee eligilone, kei ma dokodooga howo teneliso, osoloso nei nali bi segei oso tekepo palame pidiliso. Osoloso nimapoo nei nali bi toowa teneloso, see nimapoo goomoga teneliso. Esiga Godeeye eyo nediliyo o goo yiligebugulone goo susuga hagee nimapoo teneliso,” diso.¹⁸ Polo dio Banabasi dio to hagee takeme, mosobia odoe oso bulumakau be hu woloso goomoga dimapoo tenelame seme, Polo diayo hamaga takeme, diba hegi moodooso. Esino dimapoo tenele.

¹⁹ Esino Yu bia odoe abo Pisidia mi Antiyoka maga, osoloso Ikoniyome maga sibadeeso. Diayo sibilesos mosobia odoe oso kamanalame, Polowo goo maga gamenee takaso. Esemee odoe aboso kamanaloso, Polo yo yoso enigaloso, mosobia peegoo gisibado dileso magooso. Esemee diayo Polo yo olo woolooma gooleeso.²⁰ Esino tei telaga odoe oso Poloye tiamelee mapoo dileso mooloogoo doloso doboome, Polo yo hogabuloso tabaso. Esemee hodobo mosobia ma kulodu wedi sibadeeso. Osoloso beame hee mapoo Polo dio Banabasi dio Delebe mi mapoo diadeeso.

Polo dio Banabasi dio see Silia mi Antiyoka mapoo wedi di

²¹⁻²² Polo dio Banabasi dio see Delebe mi mapoo to tekepo

takomo silesibume, odoe susuga oso tei tooso. Osoloso diba see Delebe mi maga see mi abo Listala sabolo, osoloso Ikoniyome sabolo, osoloso Pisidia mi Antiyoka mapoo tei telaga odoe see tobu Godeeyo to sabolo pidimo silesibilame diso, diayo tei too ma kulodu dobolone kibiya dabalame. Egeeseelone diayo egeesee takomo silesibiso, “Tei tolosos badalai goo ee dia kodia. Esiga tei telaga odoe oso dala ma kuloduga Godeeye wiligi doloso badeli mapoo gasibileiso,” diso.²³ Osoloso Polo dio Banabasi dio oso sosee susuga mapoo wiligi odoe tebisalame hesigamo diadeeso. Osoloso nei teyuloso dobolone, diba Lodeeyo dee mapoo magalame dokodoo takeliso. Bei, diba Lodee mapoo tei tooso.²⁴⁻²⁵ Osoloso diba Pisidia mi maga see Pampilia mi Pelega mapoo sibadeeso. Omapoo Godeeyo to takoloso koodobuloso see Atalia mi mapoo mousos.

²⁶ Osoloso Atalia mi maga du tolosos see Silia mi Antiyoka mapoo soowaso. Osoloso mi hamapoo daga tei telaga odoe oso Polo dio Banabasi dio diba tolosos, mi abo mapoo Godeeyo to takomo diye dolone egeesee takaso, “Godeeye niba mesilone wulayo pidi,” diso. Esemee diayo Godeeyo to olo tolosos mi abo mapoo dileso silosos tou hosudoome, see wedi sibilesos dibada mi Antiyoka mapoo peledabaso.²⁷ Osoloso Polo dio Banabasi dio sibilesos Antiyoka mapoo peledobolosos tei telaga odoe susuga gilimadolosos hodobo gooloogoodoosos. Osoloso diayo Godeeyo to tolosos mi susuga mapoo takomos silone, diayo goo tomos sileeme, Godeeye diba pidi goo ee odoe mapoo oposusos. Osoloso Godeeye Yu dele poogoo odoe oso tei talai osulos yamagoo goo sabolos oposusos.²⁸ Osoloso

koodobulošo Polo dio Banabasi dio tei telaga odoos sabolo mi omapoo beeamo kolobo sage debeiso.

15

Yolusalem mapoo Yu dele poogoo odoos mapoo to mou

¹ Osoloso egeese ma kulodu, odoos abo oso Yudiya mi maga Antiyoka mi mapoo sibiles, Yu dele poogoo tei telaga odoos mapoo eligilone egeese takaso, “Niba Moseseeye imapoo kolo koolai goo eligi, ee dedelega poogooga, niba gie badeli talaime,” diso. ² Esem Polo dio Banabasi dio eligi hagee dulosoo gowolone dibolo toso dia agadigaso. Egeeseeme sosee odoos oso Polo dio Banabasi dio, osoloso tei telaga odoos abo sabolo, tolosoo Yolusalem mapoo diye diso, diayo dileso diye di odoos sabolo, osoloso Yolusalem sosee eyo wiligi odoos tebisa sabolo, goo hamaga to medee meilame. ³ Diba sosee odoos oso diye deme diadolone, Ponesia mi maga osoloso Samalia mi maga diadeeso. Omapoo diadolone, sosee odoos susuga mapoo Yu dele poogoo odoos oso dibada gamenee godee poogoloso, see Yesu mapoo tei too goo ee oposusoo. Esem tei telaga odoos susuga oso goo hagee dulosoo dia goomogaso. ⁴ Esiga diayo sibiles Yolusalem mapoo peledoboome, sosee eyo wiligi odoos tebisa sabolo, osoloso tei telaga odoos susuga oso diba ogoloso dia goomogaso. Esem Polo dio Banabasi dio Godeeye dimaga tou too goo ee oposusoo.

⁵ Esino tei telaga odoos abo Pelisi odoos goologoo ma kuloduga tebisaloso egeese takaso, “Niyo Yu dele poogoo tei telaga odoos mapoo to kitulugu sabolo takee, ‘Diba odoos heeso dibada kolo kooloso Moseseeye eligi goo ee deede,’ dee takee,” diso.

⁶ Egeeseeme diye di odoos sabolo, sosee wiligi odoos tebisa sabolo, to hagee eyo bei medee to meilame hodobo mooloogoodoosoo.

⁷ Beeamo sage ma kulodu goo hagee to moumeleso Pitaye toboloso egeese takaso, “Emegei niba goolee! Daga Godeeye nima kuloduga, ayo Yu dele poogoo odoos mapoo to tekepo takomoo dilame, a hesiaso. Esem diayo amaga Godeeye to dulosoo tei tooso. ⁸ Esem Godee, odoos sooloo ma kulodu egeli oso Yu dele poogoo odoos oso tei too goo hagee ogoloso, tekepo diso. Bei, yayo goo hagee tei dolone, Dio Tei ee imapoo tenee egeesi masi dimapoo teneeso. ⁹ Esiga Godeeye howo woola mapoo iba Yu odoos sabolo, osoloso Yu dele poogoo odoos sabolo opusomonee. Esiga diayo tei teme, Godeeye dibada goo tokenee hapoloso boobado buguso. ¹⁰ Niyo Yu dele poogoo odoos oso Moseseeye eligi goo ee dadalame pupu maga niyo Godeeye kamanalai goomogolo? Niyo egeeseega, niyo dimapoo hegi bi masi kadalame teneeso. Osoloso ibolo ibada, amawe dio sabolo hegi bi masi ee kadalai tebilena. ¹¹ Esino iba tei toso, ibada Lodee Yesuye imapoo mesilone wulayo pidi maga gie badeli tenee ee. Egeese maga Yu dele poogoo odoos sabolo eli hedebe amaga gie badeli ka toso,” diso.

¹² Esem goologoo toowa oso Pitayo to dulosoo to mauwe bulumase. Osoloso diayo to mauwe bulumase, Polo dio Banabasi dio Yu dele poogoo odoos ma kulodu silone, Godeeye dimaga goo toowa opusomoo opusomoo di moodoo goo ee dimapoo oposusoo. ¹³ Diayo oposusoo koodobume, see Yemeeseeye toboloso egeese takaso, “Emegei, mo to dui! ¹⁴ Saimon Pitaye imapoo olo takaso, Godeeye

daga malalo yayo sooloo dala goo Yu dele poogoo odoo mapoo eligiso. Esiga Godeeye Yu dele poogoo odoo dima kuloduga odoo abo yayo owolo dalame hesiaso.

¹⁵ Esiga goo hagooso Godeeyo to tosili odoo oso taka to sabolo tobuoso. Bei, Godeeyo to booka mapoo Godeeye to taka hogugu egeesee moloso,

¹⁶ ‘Goo hagee koodobuoga, a see wedi sibileiso. Bei, wiligi odoo Deibidiye gibadebei mi goo ee moso egeesi masi guodobuloso moloso. Esino ayo sibilesi moodooloso see tobu tegelaiso. ¹⁷ Egeeseega odoo susuga sabolo, osoloso Yu dele poogoo odoo ayo hesia sabolo, oso Godee amapoo sibileiso. ¹⁸ Esiga odoo abo oso goo hagee gooleedalame Godeeye daga hoogoo takaso.’

¹⁹ Esiga Yu dele poogoo Godee mapoo gie tei too odoo oso, Moseseeye eligi goo ee dadalame pupu maga iyo hegi goo dimapoo tenelai, a koo goomogoso. ²⁰ Esino iyo wulo to hogugu ono Yu dele poogoo odoo dimapoo tenelone egeesee takalaiso, ‘Niba gamenee godee mapoo nali bi tenee toloso na ne. Bei, nali bi egee Godeeyo howo woola olo tokenee paso. Osoloso odoo hee mapoo giba na ne. Osoloso sawo na ne, osoloso hwei sawo sabolo mologa na ne,’ diso. ²¹ Esiga Yu dele poogoo odoo diba kibiya goo hagee dodolone dabalai tekepo. Bei, daga hoogoo Yu odoo oso mi susuga ma kulodu diayo howo gisili moso mapoo goo egeesi na teye dolone woola olo takaso. Bei, diayo Moseseeye tei hogugu ee hasali beame susuga mapoo odoo mapoo olo hesigaloso eligiliso,” diso.

Yu dele poogoo tei telaga odoo mapoo to hogugu tenee

²² Osoloso diye di odoo sabolo, osoloso sosee wiligi odoo tebisa sabolo, osoloso tei telaga odoo susuga oso goomoga magoloso odoo abo toloso, Polo dio Banabasi dio see Antiyoka mapoo diye diso. Egeeseelone diayo wiligi odoo mooloogoodoo ma kuloduga odoo bakadio Yudas Balasabas dio osoloso Sailesi dio hagee hesigaso. ²³ Esem diayo hodobo Antiyoka mapoo diadolone to hogugu hagee toloso diadeeso:

Esiga emegei, iba diye di odoo sabolo, osoloso sosee wiligi odoo tebisa sabolo, to hagee ka hoguga. Esiga iyo to hagee Yu dele poogoo tei telaga odoo susuga Antiyoka mapoo, osoloso Silia mapoo, osoloso Kilikia mapoo debeli odoo nimapoo ka hoguga.

²⁴ Esiga ibada mooloogoodoo ma kuloduga odoo abo oso dileso nimapoo to abo takeme, niyo goo tiadoo goo ee iba duso. Esino iyo dimapoo to takeme ka moodoole. ²⁵⁻²⁷ Esiga iba see Polo dio Banabasi dio see nimapoo wedi diye deeso. Bei, odoo hagee bia Lodee Yesu Kelisowo goo mapoo dibada su tenelai koo goweli. Egeesee ma kulodu iyo goomoga maga ibada mooloogoodoo ma kulodu Yudas sabolo, Sailesi sabolo, Polo dio Banabasi dio dibolo diye dalame, iyo diba hesiaso. Esiga diayo nimapoo sibilesi to hedebe iyo hogugu hagee takalaiso. ²⁸ Bei, iba Dio Tei sabolo goo goolee olo hedebe doloso magooso. Esiga iyo nimapoo hegi hee tenelaime. Esino niba wulo goo hedebe hagoono deede. ²⁹ Niba gamenee

godee mapoo nali bi tenee toloso na ne. Osoloso sawo na ne, osoloso hwei sawo sabolo mologa na ne. Osoloso odo hee mapoo giba na ne.

Niba goo hagee telega dogo, niba tekepo dabalaiso. Epe-ee emegei, ibada to oso.

³⁰ Esiga odo hagee bia oso to hogugu hagee toloso, Yolusalem maga see Antiyoka mi mapoo diadeeso. Osoloso diba Antiyoka mapoo dileso peledoboloso, tei telaga odo susuga gilimadoloso, to hogugu ee dimapoo teneeso.

³¹ Esem Antiyoka tei telaga odo oso pidi to hogugu hagee hesigaloso dia goomogaso. ³² Osoloso Godeeyo to tosili odo Yudas dio Sailesi dio oso, tei telaga odo mapoo diayo tei too kibilame pidi to takaso. ³³ Osoloso beame abo Antiyoka mapoo dobooso, tei telaga odo oso Yudas dio Sailesi dio see Yolusalem mapoo medee obeeamo wedi diadeeye diso.

³⁴ [Esino Sailesi yo Yudasbolo Yolusalem mapoo wedi dile, esino yo Antiyoka mapoo badebeiso.]*

³⁵ Esem Polo dio Banabasi dio Antiyoka mi mapoo osee dobolone odo abo sabolo, Godeeyo to Yesuwo goo maga takolone debeiso.

Polo dio Banabasi dio domo pee

³⁶ Hamamee beame heeso Poloye Banabasi mapoo egeese takaso, "Iba see wedi dileso, iyo daga Lodeeyo to takomo di mi pepuso susuga ee ogogomo dimo. Bei, tei telaga odo mi omapoo egee do ee ayo dia gooleega, iyo dileso diba agalai, a goomogo," diso. ³⁷ Esino Banabasiye Yonee Maka dibolo ido dilame goomogaso. ³⁸ Esino

Polo yo Yonee Maka diayo ido dilei tekeponee diso. Bei, diayo daga di ma kulodu Yonee Maka hesiano, yayo o tou dibolo tele poogooso. Bei, Yonee Makaye diba poogoloso Pampilia mi maga diso. ³⁹ Esem Polo dio Banabasi dio toso dia agadigameleso, hodobo silesibi maga domo puloso diadeeso. Esem Banabasiye Yonee Maka idoloso du toowa maga Saiples mi te mapoo soowaso. ⁴⁰ Esem tei telaga odo oso Poloye Sailesi ido dilame hesime egeese takaso, "Diye, Lodeeye mesilone wulayo pidi nibolo malaiso!" diso. ⁴¹ Esem diayo dileso Silia mi sabolo, osoloso Kilikia mi sabolo, omapoo tei telaga odo mapoo Godeeyo to takomo silesibume, diayo to ee duloso, diayo tei too kibiaso.

16

Timotiye Polo dio Sailesi dibolo di goo

¹ Polo dio Sailesi dio Delebe mi mapoo dileso peledoboloso, see Listala mi mapoo dileso egeino, tei too odo hee badoboome egeiso, o hu Timoti. Timotiyo owee ee tei too Yu sobo. Esino ama ee Guliki odo. ² Osoloso tei telaga odo oso Listala mi mapoo debeli sabolo, Ikoniyoome mi mapoo debeli sabolo, oso takolone Timoti yo odo medee tekepo dee takeliso. ³ Egeese ma kulodu Poloye Timotibolo silame goomogaso. Esino Yu odo susuga omapoo debei oso, Timotiyo ama ee Guliki odo doloso gooleedooso. Esiga Poloye Yu odo goomogalame, Yu odoowo adaga dia goo ee dodolone Timoti idoloso kolo kooso.* ⁴ Esem Polo diayo diye di odo sabolo, osoloso sosee wiligi

* **15:34:** To hagee odo abo oso taka, "Lukaye hogugu," dee takeliso. Esino odo abo oso taka, "Lukaye hogugule, odo heeso hamamee hogugu," dee takeliso. * **16:3:** Yu odoowo howo woola mapoo, Timoti yo Yu odo. Bei, owee Yu sobo. Esiga Yu odoowo adaga dia goo ee dodolone, Timoti o kolo koolai tekepo diso.

odoo tebisa sabolo, oso Yolusalem mapoo to hogugu ee odoo susuga oso dadalame mi susuga mapoo to hogugu hagee takomo silesibiso. ⁵ Eseme beame susuga ee ma kulodu odoo aboso tei teme, tei telaga odoo bei moodoolone, sosee susuga ma kulodu odoo susuga oso tei too kitulugu sabolo debeiso.

Godeeye Polo Makedonia mi mapoo diye di

⁶ Poloye o odoo abo sabolo dilesa Asia mi toowa mapoo Godeeyo to takalai, Dio Tei oso hamaga takaso. Esiga diayo dulone Piligia mi ogo, osoloso Galesia mi ogo doloso domo amaga diadaga meleeso. ⁷ Osoloso diayo Misia mi koola mapoo sibilesa peledoboloso, see Bitinia mi mapoo dilame seme, Yesuwo dio oso hamaga takaso. ⁸ Esiga diba Misia mi dagadilesa see Tolowasee mi mapoo mousa. ⁹ Diba Tolowasee mi mapoo sibilesa, gesi domopoo Polowo howo opusomo doloso, Makedonia mapoo badeli odoo egeiso. Odoososo yimapoo howolone egeesee takaso, “No abei dalosa Makedonia mi hamapoo sibilesa iba pidi,” diso. ¹⁰ Polowo howo opusomo doloso melee koodobulosa hamamee, iba Makedonia mi mapoo dilame mopoodoo dooso. Egeesee ma kulodu, Godeeye iba Makedonia odoo dimapoo to tekepo takomo diye doloso taka goo ee iba gooleedooso.†

Lidiaye tei too goo

¹¹ Iba du toowa tolosa Tolowasee mi poogolosa, Samoteleisee mi te mapoo dalo soowaso. Osoloso mapoo tialosa, beame hee mapoo Neyapolisi mi mapoo soowaso. ¹² Osoloso iba see abaga mili Pilipai mi mapoo diso. Mi hagee Makedonia mi eyo kulodu mi toowa hee hagooso.

Loum odoo sabolo mi hamapoo debeliso. Osoloso iba beame abo mi hamapoo debeiso.

¹³ Osoloso iba Yu odoowo hasali beame mapoo mosobia beelee peegoo dilesa howo palaga mapoo meiyadeeso. Bei, Yu odoo mapoo howo gisilei malaiso doloso, iba gooleedooso. Eseme iba mapoo meilesa sobo abo sabolo mooloogoodolosa mapoo dobolone dimapoo to takemeleeso. ¹⁴ Diayo to ee dulone debei ma kulodu Tayatila mi mapoo badeli sobo hedebe badebeiso, o hu Lidia. Sobo yo o dugo tia bige odoo abo mapoo nei sabolo teliso. Osoloso yayo Yu odoowo Godee mapoo tei tolosa mesiliso. Osoloso Poloye to takomolome, Godeeye sobo hagooso Polowo to mapoo medee tei talame pidiso. ¹⁵ Osoloso yibola o moso kulodu mapoo debeli odoo sabolo howomoo howo sauwidigaso. Osoloso yayo iba o moso ma kulodu gilimadolone egeesee takaso, “Niyo a Lodee mapoo tei too sobo daga, niba dilesa mo moso ma kulodu debee,” diso. Eseme yayo egeesee takeme, iba o moso ma kulodu peleso debeiso.

Polo dio Sailesi dio neliga moso mapoo toosoo goo

¹⁶ Beame heeso iba howo gisilame howo palaga maga diadaga meleeno, odoo heeyo tou teli sobo oso iba eli domo tugodooso. Osoloso sobo hagooso sa holo oso yimapoo polome, goo peledabalai odoo mapoo olo malala takomo siliso. Yayo egeeseemo silone, o gibadili odoo tebisa eyo molee toowa teliso. ¹⁷ Osoloso sobo hagooso ima hamamee sibulone, to neligidi egeesee takomo sileeso, “Odoososo hagee bia dokodoo badeli Godeeyo

† **16:10:** Polobola Makedonia mi mapoo diadee odoo hagooso: Sailesi, Timoti, osoloso Luka (Lukaye Diye di odoo booka hagee hoguguso).

tou teli odo oso, esiga diayo epei gie badeli talame ka takomo siloso,” diso. ¹⁸ Yayo beame susuga ma kulodu osee takomo siliso. Osoloso yayo osee takomo sileeme, Poloye dia gowolone, bidi ogolone sa holo o kulodu pala omapoo egeesee takaso, “Ayo Yesu Kelisowo hu maga namapoo ka taka, no yimaga peegoo gadi!” diso. Esem epedee omapoo sa holo oso yimaga peegoo gadiso.

¹⁹⁻²⁰ Esem sobo ee gibadili oso diayo molee teli eli pee ogoloso, sibilesio, Polo dio Sailesi dio toloso gamalee odo mapoo iyado diso. Diayo Polo dio Sailesi dio iyado dilesos mosobia domo woola mapoo holoogoloso Loum gamalee odo mapoo egeesee takaso, “Odo hagee bia Yu odo. Esiga diayo ibada mi hamapoo goo tiadili goo eligimo silesibo. ²¹ Esiga diayo eligi goo oso Loum odo ibada adaga dia tei goo sabolo koo tobuo. Esiga Loum odo iyo diayo eligi goo ee talai tekeponee,” diso.

²² Egeeseelone mosobia odo susuga oso Polo dio Sailesi dio dia goweso. Esem gamalee odo oso dibada odo mapoo Polo dio Sailesi dio dia dugo ee tologo buguloso, tigamagoloso homoso weeye, diso. ²³ Osoloso gamaleeyo odo oso diba neligidi wologaloso, neliga moso ma kulodu huyasooso. Osoloso diayo neliga moso gibadili odo mapoo egeesee takaso, “Medee gibadebee,” diso. ²⁴ Esem yayo egeesee taka duloso, neliga moso gibadili odo oso moso kulo hodu osulu kisi ee yamagoloso, Polo dio Sailesi dio moso kulodu iyado dilesos, dibada homo homo ou soduga ma kulodu galaga dilesos kiso kisiso.

²⁵ Esem gesi domo mapoo Polo dio Sailesi dio dokodoo takolone dabolone, Godee goomogolone kosaiya poulone debeiso. Esem mesiya neliga moso tegei ma

kulodu debeli odo oso duso. ²⁶ Esem epedee omapoo mibia toowa saga simi oso neliga moso halabuso. Egeeseeme neliga moso osulu susuga yiligamagooso.

Osoloso ki ti oso neliga moso ma kulodu debeli odo tiegisa ee eyo pidiga poogoloso mouso.

²⁷ Egeesee ma kulodu neliga moso gibadili odo oso toboloso egeino, neliga moso osulu susuga yiligamagoloso molome egeiso. Egeesee ogoloso yayo goolee, neliga moso ma kulodu debeli odo susuga kukulo didoo doloso, kaiya toloso eyo nediliyo wooloomalame siso.

²⁸ Esino Poloye neligidi takolone egeesee takaso, “No nediliyo na wooloome! Iba susuga hagee doso!” diso.

²⁹ Esem neliga moso gibadili odo oso o odo yimapoo keme tosibe, diso. Esem yayo keme toloso neliga moso kulodu hoguo dilesos, obulone kikiliga sabolo Polo dio Sailesi dio dibada homo beiyomoo ebiso miyomoo tugusaloso balaboo tiaso.

³⁰ Osoloso yayo Polo dio Sailesi dio peegoo iyado dilesos dimapoo egeesee takaso, “Wiligi odo, ayo ogo goo toga, gie badeli ka talaiyo?” diso.

³¹ Esem Polo dio Sailesi dio yimapoo egeesee takaso, “No Lodee Yesu mapoo tei te! Egeeseega no gie badeli talaiso.

Esiga nobolo osoloso nee moso kulodu debeli odo oso Lodee Yesu mapoo tei toga, niba gie badeli talaiso,” diso. ³² Esem yayo Polo dio Sailesi dio o mosopoo ido diso.

Esem diayo yibolo osoloso o moso kulodu debeli odo sabolo mapoo to tekepo Lodeeyo goo maga takaso. ³³ Esem gesi omapoo neliga moso gibadili odo oso Polo dio edebeeyo wei oso kolo koogoo ee howo hapooso.

Osoloso omapoo Polo diayo neliga moso gibadili odo sabolo, osoloso o moso kulodu debeli

odoo sabolo, howomoo howo sauwidigaso. ³⁴ Diba howomoo howo sauwidigime, neliga moso gibadili odoo oso Polo dio Sailesi dio o mosopoo iyado dilesos nei teneeso. Osolosos yibolos, osolosos o moso kulodus debelos odoo sabolos, diayos Godees mapoo tei too goos magas dias goomogasos.

³⁵ Osolosos gesikolos gamalees odoo oso dibados odoo ee neligas mosos gibadilis odoo mapoo diyes dolones egeesees takasos, “Polo dio see peegoo tamagees,” disos. Esemes diayos dilesos neligas mosos gibadilis odoo mapoo Polo dios peegoo tamagalames, gamalees odoo oso taka to ee yimapoo takasos. ³⁶ Esemes neligas mosos gibadilis odoo oso to hagees dulosos dilesos, Polos mapoo egeesees takasos, “Gamalees odoo oso takolones niba diyenas, esigas niba medees diadees,” disos.

³⁷ Esinos Poloyes gamalees odoo oso diyes di odoo mapoo dilesos egeesees takasos, “Nibados wiligis odoo tebisas osos ibados goos ee medees meediles. Egeesee lones diayos nimapoo kitulugos tenemes, niyos ibas odoo howos woolas mapoo wooloogasos. Esigas dibas Loum mi toowas mapoo debelos odoo mapoo goos egeesees moodoolais tekeponees. Bei, Sailesis asalos ibas Loum mi toowas mapoo debelos odoo. Esinos niyos ibas wooloogasos. Osolosos nibados wiligis odoo tebisas osos ibas neligas mosos mas kulodus toosoos. Osolosos sees diayos ibas neligas mosos magas madas peegoo iyados dilames kas salas? Egeesees salais tekeponees. Esigas diesos sibilesos ibas neligas mosos hamagas iyadolosos peegoo dileis tekepos,” disos.

³⁸ Esemes gamalees odoo oso diyes di odoo ee sees wedis dilesos, Poloyes to taka ee gamalees odoo dimapoo takasos. Esemes gamalees odoo oso Polos dios ee tei Loum

mi toowas odoo, dees takas dulosos, dias dios dulones ebigasos. ³⁹ Esemes gamalees odoo oso diesos sibilesos Polos dimapoo emegeidis to takasos. Osolosos dibas neligas mosos mas kulodugas peegoo iyados dilesos howolones egeesees takasos, “Nibas epeis mi hamagas peegoo diadees,” disos. ⁴⁰ Esemes Polos dibas neligas mosos mas kulodugas peegoo dilesos, Lidiayos mosopoo diadeesos. Omapoo dilesos tei telagas odoo mapoo pidi to takolosos diadeesos.

17

Polo dios Sailesis dios Tesalonikas mi mapoo di

¹ Polos dibas Tesalonikas mi mapoo diadolones, Ampipolis mi sabolos, osolosos Apolonias mi sabolos, mas kulodugas diadeesos. Egeesees mas kulodugas Yus odoowos howos gisilis mosos ee Tesalonikas mi mapoo meleesos. ² Polos sees mi omapoo eyos goos moodelies egeesis moodoolones, Yus odoowos howos gisilis mosos mapoo palasos. Osolosos Yus odoowos hasalis beames bakadios hedebe di mas kulodus, Poloyes Godeeyos to bookas mas kulodugas, Kelisowos goos ee Yus odoo mapoo medees eligis meleesos. ³ Yayos odoo mapoo Godeeyos to eligilones goos eyos bei woolas egeesees takasos, “Godeeyes to takolosos magoosos, yayos hesias Kelisoyes dalas tolosos, tolosos tas magas sees hogabileisos. Esigas ayos nimapoo Yesuwos goos hagees takos odoo ee Godeeyes hudis magoo Kelisos oso,” disos. ⁴ Esemes Yus odoo abos osos Polos dios Sailesis dios dibados to dulosos tei tolosos dibados mooloogoodos sabolos hedebe disos. Osolosos Godees mapoo mesilis Gulikis odoo susugas sabolos, osolosos sobos hus toowas too abos sabolos, tei tolosos dibados mooloogoodos sabolos hedebe disos.

⁵ Esinos Yus odoo Polowos to mapoo tei teles poogoo odoo oso Polos dimapoo dias koosos.

Egeeseelone diayo tokenee teli odoo mi domo silesibili, diba gilimadoloso mooloogoodoloso diba dia kamanalame toso dia pupuso. Esem e odoo susuga oso dia komonolone, Yosaneeyo mosopoo toso agadigamo hoguga dileso, Polo dio Sailesi dio toloso, odoo howo woola mapoo dibada goo meedilame esiamo diso.⁶ Esino diayo Polo dio koo egeme, Yosan sabolo tei telaga odoo abo sabolo toloso, mi wiligi odoo tebisa mapoo iyado diso. Esem kamanalame bei mooloogoo odoo oso wiligi odoo tebisa dimapoo to neligidi takolone, Polo dibada goo maga egeese takaso, "Odoos hagee bia oso mi susuga mapoo goo tokenee talame pupugamo silesibo. Esiga epedee hamapoo diba ibada mi hamapoo simiso.⁷ Esem Yosan hagooso diba toloso o moso mapoo gilimado peleso doso. Esiga odoo hagee bia oso ibada wiligi odoo taba Sisaye tei goo ma ee gabagamo silesibo. Bei, diayo takolone, Sisa ee ibada wiligi odoo toowa taba osonee, esino odoo hee Yesu ono ibada wiligi odoo deliso," diso.⁸ Esem mosobia odoo sabolo, wiligi odoo tebisa sabolo, to hagee duloso, kamana sabolo dia to boowoogaso.⁹ Osoloso wiligi odoo tebisa oso molee nei meye deme, Yosan diayo wiligi odoo tebisa dimapoo molee malosoo peegoo diadeeso.

Polo dio Sailesi dio Beleya mi mapoo di

¹⁰ Osoloso gesi domo omapoo tei telaga odoo oso Polo dio Sailesi dio Beleya mi mapoo diye diso. Esem diayo Beleya mi mapoo peledoboloso, Yu odoowo howo gisili moso mapoo palaso.¹¹ Osoloso egeese ma kulodu, Poloye Tesalonika mapoo badebei domo omapoo Yu odoo omapoo debeli oso o to dulei goweso.

Esino Beleya mi hamapoo Yu odoo oso Poloye Godeeyo to takeme goomoga sabolo o to duloso, to eyo goo bei esieliso. Osoloso diayo Poloye eligi tei beleso, beame susuga Godeeyo to booka mapoo hogugu medee hesigeliso.¹² Esiga Yu odoo bei sabolo, osoloso Guliki sobo hu toowa too abo sabolo, osoloso giso abo sabolo oso tei tooso.

¹³ Esino Tesalonika mapoo debeli Yu odoo oso Polo diayo Beleya mapoo Godeeyo to takomolosogo di duloso, diba see Beleya mapoo sibadeeso. Diba Beleya mapoo sibilesi, diayo mosobia odoo oso Polo dibada goo maga kamanalame toso dia pupuso.¹⁴⁻¹⁵ Esem Sailesi dio Timoti dio Beleya mi omapoo osee doboome, tei telaga odoo oso Polo ono du dali mapoo saga ido mousoo, yayo omaga du toloso Atene mi mapoo dilame. Osoloso diba Atene mi mapoo dileso peledoboome, Polo yo ido di odoo dimapoo egeese takaso, "Niba wedi dileso Timoti dio Sailesi dio dimapoo takee, diba see ayo bado mapoo saga sibeye," diso.

Poloye Atene mi mapoo Godeeyo to taka

¹⁶ Polo Atene mapoo Sailesi dio Timoti dio bameleeso. Yo omapoo diba bolone badolone egeino, mosobia ma kulodu edebeeyo deeso dedebayo moodoo gamenee godee bei molo egeiso. Egeese ogoloso yo sooloo ma kulodu hegi toowa molone dia gooleeso.¹⁷ Osoloso Yu odoowo howo gisili moso mapoo Yu odoo abo sabolo, osoloso Godee mapoo mesili Guliki odoo sabolo to meliso. Osoloso beame susuga ma kulodu mi domopoo gamenee silesibili odoo sabolo to takomo silesibiliso.¹⁸ Esem goo goolee toowa odoo, Epikulia mooloogoodoo mapoo debeli odoo sabolo, osoloso Sitoiki

maga hogadiso,” diso.

³² Poloye eligi goo maga odo oso Yesuye ta maga hogabia dulošo odo abo oso maneso. Esino odo abo oso Polo mapoo egeese takaso, “Iba goo hagee beame hee mapoo see tobu dulei goomogo,” diso. ³³ Osoloso Polo to takoloso koodobuloso diba poogoo diso. ³⁴ Esino ee ma kulodu, odo abo oso Polowo to duloso Yesu mapoo tei tolone, yibolo hedebe diso. Polowo to mapoo tei telaga odo eyo kulodu odo hee Dionisiyas, Aleopagi mooloogoodoo ma kulodu badeli odo. Osoloso sobo hee Damalis, osoloso odo abo sabolo tei tooso.

18

Poloye Kolin mi mapoo badebei

¹ Hamamee Polo Atene mi mapoo badoboso see Kolin mi mapoo diso. ² Yo mi omapoo dileso Yu odo hee tugodooso, o hu Akwila, o midee Pontus. Odo hageeyo osobo Plisila dio, epedee Itali mi toowa ee ma kulodu Loum mi maga Kolin mi mapoo sibadeeso. Bei, Sisa Kolodiyaseeye Yu odo susuga ee Loum mi maga peegoo hasiso buguso. ³ Esino Poloye dileso Akwila dio osobo Plisila dio dibada moso mapoo hodobo debeiso. Bei, diba hodobo dugoso moso tegegeli tou temeliso. ⁴ Yu odoowo hasali beame susuga mapoo Poloye Yu odo sabolo, Guliki odo sabolo, Yesu mapoo tei talame, Yu odoowo howo gisili moso mapoo Yesuwo goo ee to meliso.

⁵ Esem Silesi dio Timoti dio Makedonia maga Poloye badebei mapoo sibume, Poloye o tou poogoloso beame susuga mapoo hedebe Godeeyo to takalai bei mooloogoloso sileeso. Egeeseelone yayo Yu odo dimapoo, Yesuwo goo woola mapoo eligimo silone, Yesu yo Godeeye hudi magoo Kelisoso

deliso. ⁶ Esino diayo Poloye eligi to talai gowolone, see Polo mapoo duwa takemeleeso. Esem Poloye Godeeye kamanali goo ee dimapoo eligilone, o dugo megegu pilidibuguloso dimapoo egeese takaso, “Ayo niba goolone tou toowa tooso. Esino niyo gie badeli tele poogooga, ee nibada goo. Esiga a epedee domo hamaga see Yu dele poogoo odo mapoo Godeeyo to takomo dileiso,” diso.

⁷ Osoloso Polo Yu odoowo howo gisili moso poogoloso, see koola mapoo Yu dele poogoo odo Titiyos Yustus eyo moso mapoo badalame diso. Odo hagee Yu odoowo Godee mapoo mesili odooso. ⁸ Osoloso howo gisili moso wiligi odo taba Klispas sabolo, osoloso o moso kulodu debeli odo sabolo, Lodee Yesu mapoo tei tooso. Osoloso Kolin mi mapoo debeli odo abo sabolo Polowo to duloso tei teme, diba howomoo howo sauwidigaso.

⁹ Osoloso gesi heeso Lodeeye Polo howo opusomo doloso yimapoo egeese takaso, “No haga na ebi! Osoloso nayo to takomo sili ee na koodobie!” ¹⁰ Bei, a nobolo badalaise. Esiga odo heeso namapoo dala tenelaime. Bei, Kolin mi toowa hama kulodu ayo hesiga odo susuga doso,” diso. ¹¹ Esem Poloye Kolin mi mapoo Godeeyo to eligilone, dugo hedebe poogoloso, osoloso see dugo hee bei mooloogoloso dulone a 6 badebeiso.

Yu odo oso Polo yo gamalee odo Galiyo mapoo ido di

¹² Loum odo Galiyoye Kolin mi mapoo badolone, Akaya mi toowa gibadebeiso. Esino Poloye Kolin mi ee ma kulodu Godeeyo to eligimo silime, Yu odo susuga oso gowolone goo goolee hedebe doloso, Polowo goo meedilame, yo Galiyo mapoo ido simiso. ¹³ Egeeseelone, diayo Polo ido

sibilesa Galiyo mapoo egeesee takaso, “Odoo hagooso eli hee maga Godee mapoo goomogalalai eligimo silone, ibada tei magoo goo sabolo koo tobuo,” diso.

¹⁴ Osoloso Poloye epedee to hee takalame molome, Galiyoye Yu odoo dimapoo egeesee takaso, “Yu odoo, edebeeyo goo tokenee toowa too diepi o, Loum gamaleeyo tei gababia diepi, ayo o goo medee meediliyo. ¹⁵ Esino nibada tei goo maga goo pepooko tosimiga, niso meedilei tekepo! Esiga a goo egeesi meedilei gowoo,” diso. ¹⁶ Esemee yo to hagee dimapoo takoloso goo meedili moso maga diye diso. ¹⁷ Esemee goo meedili moso ma kulodu odoo susuga oso howo gisili moso wiligi odoo Sostene toloso weiso. Esino Galiyoye goo hagee ogoloso yimapoo goonee diso.

Poloye Antiyoka mapoo see wedi di

¹⁸ Polo Kolin mi mapoo tei telaga odoo sabolo beeamee bei badebeiso. Osoloso yo Silia mi mapoo wedi dilame badolone, Akwila sabolo Plisila sabolo hodobo Kenekelaya mi mapoo sibadeeso. Omapoo Polo yayo Godee sabolo to magoo dodolone, o wudu waso.* ¹⁹ Osoloso diba du toloso see Epeses mi mapoo soowaso. Epeses mapoo dileso peledoboloso, Plisila dio Akwila dio omapoo holoogooso. Polo Epeses mapoo osee badolone, Yu odoowo howo gisili moso mapoo peleso, Yesuwo goo maga Yu odoo sabolo to moumeleeso. ²⁰ Esemee tei telaga odoo oso Polo mapoo egeesee takaso, “No beeamee sage ibolo badalalai tekepo,” diso. Esino Polo yo mi omapoo badalalai goomegele

goo takoloso see egeesee takaso, ²¹ “Godeeye goomogoga, a see nimapoo wedi sibileiso,” diso. Osoloso yo du toowa toloso Epeses mi maga Kasalia mi mapoo diso.

²² Polo Kasalia mapoo sibilesa du oluguloso see Yolusalem mapoo palaso, tei telaga odoo mapoo emegei di to takalame. Poloye Yolusalem tei telaga odoo dimapoo emegei di to takoloso, see Antiyoka mapoo wedi diso.

²³ Osoloso Antiyoka mapoo beeamee deiyepo badoboso, see Galesia mi sabolo osoloso Piligia mi sabolo mapoo silone, tei telaga odoo diayo tei too kibilame pidimo sileeso.

Apoloseeye Epeses mi mapoo to taka

²⁴ Domo omapoo Yu odoo Apolosee, Alesendilia mapoo badeli odoo ee Epeses mapoo simiso. Yo Godeeyo to booka mapoo hogugu dia gooleedoo. Esiga yayo Godeeyo to taka domo mapoo medee tekepo takeli. ²⁵ Odoo hagee Lodee Yesuwo goo ee odoo heeso eligiso. Esiga yayo Yesuwo goo ee kitulugu sabolo tekepo eligiliso. Esino yo odoo Yesuwo hu maga howomoo howo sauwidili goo ee gooleedelega badolone, wulo Yoneeye odoo susuga howomoo howo sauwidiga goo ono gooleedoloso badebeiso. ²⁶ Osoloso Apoloseeye Yu odoowo howo gisili moso mapoo peleso, ebilega, Godeeyo to ee kitulugu sabolo takemeleeso. Esemee Plisila dio Akwila dio o to dulone dobolone, yo dibada moso mapoo ido dileso, Godeeye odoo mapoo gie badeli teneli eyo goo maga yimapoo medee eligiso.

²⁷ Osoloso hamamee Apolosee Akaya mapoo dilei goomogaso.

* **18:18:** Yu odoo oso wudu wali eyo goo bei hagooso. Yu odooso Godee sabolo to magolone beeamee hesieliso, yayo beeamee hesia ee ma kulodu Godeeyo tou tolone o wudu woolega badalame. Osoloso hamamee o tou oso dileso koodobuuga o wudu waliso.

Eseme tei telaga odoos oso tekepo dolone, to hogugu ee Akaya tei telaga odoos mapoo teneeso, yo sibilesos dibolos badolone diba pidilame siboga, diayo yimapoo goomoga to tenelame. Eseme yayo omapoo dilesos tei telaga odoos medee pidimeleesos. Osolosos odoos hagee diayo Yesu mapoo Godeeye mesilone wulayos pidi goo maga olo tei toosos. ²⁸ Bei, yayo Yu odoos sabolos Yesuwo goos ee odoos howo woola mapoo o toso kitulugulone Yu odoos oso to kookoolisos. Egeeseelone yayo Godeeyo to booka maga eligilone, Yesu tei Godeeye hudi magoo Kelisos dolosos bado goos ee dimapoo woola eligilisos.

19

Poloye Epeses mi mapoo di

¹⁻² Apolosee Kolin mi mapoo badoboome, Polo mili dilesos Epeses mi mapoo peledabasos. Polo omapoo dilesos tei telaga odoos abo tugodolosos dimapoo egeesee takasos, “Niba tei teme, Dio Tei osos nimapoo meledabasos?” disos.

Eseme diayos nei egeesee takasos, “Nayo ogoo goos imapoo ka takala? Iba Dio Tei eyo goos ee gooleedele,” disos.

³ Eseme Poloye dimapoo egeesee takasos, “Niba odoos agayos eligi maga howo ka sauwidigayos?”

Esino odoos abo oso Polo mapoo egeesee takasos, “Iba Yonee odoos howomoo howo sauwidili osos eligi dodolone howomoo howo sauwidigayos.”

⁴ Eseme Poloye dimapoo egeesee takasos, “Yonee odoos howomoo howo sauwidili osos eligi goos ee egeesee molosos. Edebeeyo Kelisoye sibilei goos mapoo moodoolone, diayos dibada goos tokenee maga miligi pumes, howomoo howo sauwidigayos. Esino yayo egeeseelone egeesee takelisos, ‘Ama hamamee egee sibo

odoo omapoo tei te,’ dee takelisos. Odoos ee Yesu,” disos. ⁵ Eseme diayos goos ee dulosos Yesuwo hu maga howomoo howo sauwidigayos. ⁶ Osolosos Poloye dimapoo o deesos sigolone dokodoo takeme, Dio Tei oso dimapoo meledabasos. Eseme diayos to opusomos opusomos di kesameleesos. Osolosos diayos Godeeye taka dulosos odoos mapoo takemeleesos. ⁷ Esino mooloogoodos hagee ma kuloduos odoos 12 oso goos hagee ka moodos.

⁸ Egeesee ma kuloduos Yu odoos oso tei talame, Poloye dibada howo gisili mosos mapoo peleos, a bakadio hedebe di ma kuloduos ebi-lega, Godeeye wiligi dolosos badeli eyo goos maga takemeleesos. ⁹ Esino Yu odoos abo oso tei talai goos mapoo mesilega dobolone, odoos howo woola mapoo Yesuwo goos maga to tokenee takasos. Eseme Poloye diba poogolosos tei telaga odoos gilimadolosos, Tilanos sukulos mosos mapoo disos. ¹⁰ Osolosos omapoo Poloye dugos bakadio ma kuloduos beame susuga Lodeeyo goos ee takelisos. Egeesee ma kuloduos Asia mi toowa mapoo debeli Yu odoos susuga sabolos, osolosos Guliki odoos susuga sabolos, Godeeyo to Yesuwo goos maga taka dulugasos.

¹¹ Godeeye Polo maga goos toowa opusomos opusomos di moodoogayos. ¹² Eseme edebeeyo Poloye debia tali dugos sabolos, osolosos tou tolone kali dugos abo sabolos, tolosos dilesos odoos paigiga ma dokodoo mome, odoos paigiga susuga wegigadoosos. Egeeseelone bo holo odoos ma kuloduos paladee sabolos peegoo hasisos bugusos.

¹³ Esino Yu odoos abo wulos domos silesibilos odoos oso bo holo odoos ma kulodugos peegoo hasisos bigilisos. Diayos Poloye Yesuwo goos taka dulosos, see Lodee Yesuwo hu sabolos bo holo peegoo hasisos bugulone silesibilame bei

mooloogooso. Egeeseelone diayo bo holo mapoo egeese takeliso, “Iba Poloye egee eligimo silo Yesuwo hu maga nimapoo ka taka, niba peegoo gasibe!” deliso. ¹⁴Goo egeesee tomo silee ee Yu odoowo tei moso wiligi odoo taba Sikibayo owolo dio 7 oso egeesee ka moodoomo silesibiso. ¹⁵Egeesee moodoogamo silesibi ma kulodu, beeamo hee mapoo diayo bo holo peegoo hasisa molome, bo holo oso nei dimapoo egeesee takaso, “A Yesu gooleedooso, osoloso a Polo gooleedooso. Esino niba odoo ogumo?” diso. ¹⁶Eseme odoo bo holo pala oso diba toloso neligidi kitulugu sabolo diba wooloogaso. Eseme diayo o moso maga sawo sabolo bododidiwe kukulo diadeeso.

¹⁷Eseme Epeses mapoo debeli Guliki odoo sabolo, Yu odoo sabolo goo hagee duloso dia obulone hedebe Lodee Yesuwo hu dokodoo poudooso. ¹⁸Osoloso tei telaga odoo susuga oso dibada goo tokenee ee woola yiligebuguso. ¹⁹Eseme dima kulodu googoo gooleedoo odoo oso goo moodoomo silee odoo egeesi masi oso dibada googoo hogugu booka ee howo woola mapoo hodobo mooloogoo magoloso dou gigaloogooso. Diayo googoo booka susuga hagee odoo mapoo tenee diepi, eyo nei molee ko toowa 50,000* egeesi teliyo. ²⁰Egeesee ma kulodu Godeeyo to Lodeeyo goo maga mi toowa mapoo diayo kitulugu sabolo takomo diadeeso.

²¹Goo hagooso dileso hoo poogoome, Polo yo Makedonia mi sabolo Akaya mi sabolo mapoo dileso see omaga Yolusalem mapoo dilame goomogaso. Egeeseelone yayo see egeesee takaso, “A Yolusalem

mapoo dileso see Loum mapoo dileiso,” diso. ²²Osoloso Polo yo pidili odoo bakadio Timoti dio Elasta dio Makedonia mi mapoo diba malalo diye doloso, yo Asia mi mapoo epedee badebeiso.

Epeses mi mapoo odoo susuga oso kamanali goo toowa poudoo

²³Polo Epeses mi mapoo epedee badoboome, odoo susuga oso Yesuwo goo maga kamanali goo toowa poudooso. ²⁴Bei, Epeses mi mapoo gamenee godee Atames mapoo goomegeli moso tegei meleeso. Eseme odoo hee Demetiliyuseeye o odoo gilimadoloso, yoso gamenee godee masi moodoo egeesi masi dia dee oso pepuso moodoogaloso, odoo mapoo tenelone nei diayo molee toowa teliso. ²⁵Osoloso Demetiliyuseeye o odoo sabolo, osoloso odoo abo dibolo tou hodobo teli odoo egeesi sabolo, gilimadoloso to mouso. Osoloso Demetiliyuseeye to moulone dimapoo egeesee takaso, “Mo odoo, niba dui! Iyo tou hagee tolone badolone molee toowa teliso. ²⁶Esino niba odoo Poloye goo tomo egee silo, niba gooleedooso. Yayo takolone edebeeyo deeso moodoo godee ee tei godeenee, dee takomo silime, odoo susuga Asia mi mapoo debeli sabolo, osoloso Epeses mapoo debeli sabolo, oso yima hamamee dadagamo silesibiso. ²⁷Esiga iba obeeamo! Odoo susuga oso Poloye eligi goo omapoo hamamee dodolone, iba gowooga, iyo tou too maga molee toowa hagee tomolo pagalai malaiso. Osoloso goo hee hagooso, odoo susuga hamapoo debeli odoo sabolo, osoloso mi abo mapoo debeli odoo sabolo, oso ibada godee hedebe Atames mapoo tei tolone goomegeliso.

* **19:19:** molee ko toowa 50,000: Molee ko toowa hageeyo hu dalakamas. Edebeeyo beeamo hedebe mapoo tou toga, yo nei molee ko toowa hagee hedebe nei teliso.

Esino odoo susuga oso Poloye eligi mapoo tei toga, see diayo ibada godee Atamesee ee gamenee godee dalaiso. Osoloso yimapoo goomegeli moso ee gowoolaiso," diso.

²⁸ Demetiliyuseeye goo hagee takomolome, o to dulone debei odoo oso kamanaloso toso dia agadilone egeesee takaso, "Epeses odoo ibada godee Atamesee hedebe yayo toowa ka badoso!" diso. ²⁹ Goo hagooso Epeses mi toowa ma kulodu debeli odoo susuga oso dia kamanaso. Egeeseelone odoo susuga oso mi ee ma kulodu to neligidi agadilone, edebeeyo gooloogoo doloso debeli mi omapoo hoguga diadeeso. Diayo hoguga dulone, Polowo odoo Makedonia mi mapoo debeli Gaiyus dio Alistakus dio iyadoloso diadeeso. ³⁰ Esem Polo yayo odoo gooloogoodoo mapoo dilesos to takalame goomogaso. Esino tei telaga odoo oso yo hamaga takaso. ³¹ Osoloso Polowo odoo abo Asia mi mapoo wiligi odoo tebisa oso yo dilame goomegele. Egeeseelone Poloye mi omapoo dilega pagalame, yo diyaga to teneeso.

³² Egeeseeme gooloogoodoo ee ma kulodu odoo aboso toso agadilone, goo opusomo takoo, osoloso odoo aboso goo opusomo takoo, diso. Egeeseelone odoo susuga oso diayo gooloogoodoo goo eyo bei kibiya gooleedele. ³³ Esiga Yu odoo oso odoo hee, Alesenda yo malalo mapoo pupumo dilesos holoogooso, yayo odoo gooloogoodoo mapoo to takolone, goo hagee Yu odoo dibada goo tokenee nee, dee takalame. Esem yayo odoo susuga oso to kesamelee omapoo koodobilame, o dee wabisaso. ³⁴ Esino gooloogoodoo oso Alesenda yo Yu odoo doloso gooleedoloso, gowoolone to agadi sabolo see tobu egeesee

takaso, "Epeses odoo ibada godee Atamesee hedebe yayo toowa ka badoso!" diso. Diayo toso agadigamelee ososee, osoko howo bakadio poogooso.

³⁵ Esem mi omapoo gamaleeyo tou teli odoo heeso keesee tabano, gooloogoodoo toowa oso to kesamelee omapoo koodobiaso. Egeeseeme yayo egeesee takaso, "Epeses odoo, niba dui! Odo susuga ibada godee toowa Atames mapoo goomegeli moso ee iyo gibadili, diba gooleedooso. Osoloso kei ma dokodooga Atames egeesi masi imapoo homodobia, diba gooleedooso.

³⁶ Esiga edebeeyo goo hamaga gamenee takalai tebile. Esiga niba kamanaga epedee hamapoo koodobie, osoloso goo tokenee hee na te. ³⁷ Osoloso niyo odoo hagee bia ee goo mauwe hamapoo iyado sibadeeso. Esino diayo ibada godee mapoo to tokenee takele. Osoloso diayo ibada godee mapoo goomegeli moso ma kulodu bi hee heli tele. ³⁸ Esiga Demetiliyus nobolo, osoloso nayo gowe odoo sabolo, goo meedili moso mapoo dilesos nibada goo meedilei tekepo. Bei, goo meedili odoo osee doso.

³⁹ Esino nimapoo goo hee maga to kalai mologa, mosobia oso to keli beame omapoo tosibilei tekepo. ⁴⁰ Esiga iba susuga obeamoo. Epei iyo goo moodoo hamapoo Loum odoo oso imapoo tokenee nei teneeyaga. Esiga Loum odoo oso imapoo goo egeesee moodooga, iba iso nediliyo pidilei eli agalaime. Bei, epei iyo kamana goo eyo bei mauwe," diso. ⁴¹ Osoloso mosobia gamaleeyo tou teli odoo oso to hagee takoloso koodobuloso mosobia odoo diba diadee diso.

20

Poloye Makedonia mi sabolo Akaya mi sabolo mapoo di

¹Epeses mi mapoo kamanali goo toowa poudoo oso koodobume, Poloye tei telaga odoo susuga gilimadooso. Poloye diba gilimadoloso dimapoo pidi to takoloso see Makedonia mi mapoo dulone emegeidi to takaso. ²⁻³Yayo Makedonia mi toowa ma kulodu silone, mi omapoo tei telaga odoo oso debei mapoo dibada tei too kibilame dimapoo pidi to takaso. Osoloso see Akaya mi mapoo dileso badolone a bakadio hedebe di poogooso. Osoloso Polo a bakadio hedebe di Akaya mi mapoo poogoloso, see Silia mi mapoo dalo soowoolame badoboome, Yu odoo oso yo wooloomalame to mou duso. Esino yo goo egee duloso Akaya mi maga du tolosa dilega, see Makedonia mi mapoo wedi dileso du tolosa Silia mi mapoo dilei diso. ⁴Esiga odoo hagee bia oso Polobolo diadeeso, Pilusuwo owolo Sopata, yo Beleya mi mapoo badeli. Osoloso Tesalonika odoo, Alistakus dio Sekundus, osoloso Delebe odoo Gaiyus, osoloso Timoti. Osoloso Asia mi toowa odoo Takikus dio Tolopimus dio. ⁵Esiga odoo hagee bia oso malalo dileso Tolowasee mi mapoo iba balaga meleeso. ⁶Eseme iba mili dileso Pilipai mi mapoo dobolone, Isipi mi maga peegoo peledaba beame gooleebugu wo nali omapoo debeiso. Osoloso wo ne beame ee poogoloso, Pilipai mi maga du toowa tolosa Tolowasee mi mapoo dalo soowoolone, abei domo mapoo beame dee tiadoo poogooso. Osoloso Tolowasee mi mapoo dileso odoo hagee bia tugodoloso mi omapoo dobolone beame 7 poogooso.

Poloye Tolowasee mosobia odoo mapoo Godeeyo to hamameedee taka

⁷Iba Tolowasee mi mapoo dobolone, Sadee toowa beame mapoo Yesu gooleebugu wo nalame tei telaga odoo susuga sabolo hodobo mooloogoodooso. Eseme Poloye mooloogoodoo mapoo Godeeyo to takaso. Esino Polo yo mi beeamoga mi hee mapoo dilame badolone, gesi omapoo Godeeyo to sage taka gesi domo mapoo koodobiaso. ⁸Eseme iba moso egi doko tegei debi pooba gooboogoo ma kulodu keme bei pegiga magoloso dobolone, Polowo to duluga meleeso. ⁹Moso ee ma kulodu giso kadiga hee Yutikus, poo osulu mapoo dokodoo badebeiso. Yo Poloye Godeeyo to sage takeme ee dulone badolone, tilasapoo meleeso. Yo egeesee tilasapoolone moso dokodooga miyomoo homodobiaso. Yo miyomoo homodobume, edebeeyo meilesa yo tolosa egeino, yo olo tana. Bei, moso egee dia egi doko tegei. ¹⁰Osoloso Polo yo miyomoo meilesa ebiso miyomoo tugusaloso, yo tolosa badolone egeesee takaso, "Goo haga na koude. Yo see gie badeli toso," diso. ¹¹Osoloso Polo see moso dokodoo peleso nei naloso*, see tobu Godeeyo to takemelee ososee mi beameso. Osoloso see gesikolodee mapoo mi egee poogoloso diso. ¹²Eseme odoo susuga oso giso kadiga Yutikus ee gie badeli teme, goomoga sabolo o mosopoo ido diso.

Polo diayo Tolowasee mi maga Miletus mi mapoo di

¹³Osoloso iba Tolowasee mi maga Asos mi mapoo dilame do-boome, Poloye egeesee takaso, "Niba malalo du toowa tolosa Asos mi mapoo dalo soowee. A mili dileso Asos mi mapoo nibada du mapoo ka dabagalaiya," diso. ¹⁴Eseme iba du maga soowooloso

* **20:11:** Odoo aboso egeesee takeliso, "Beame omapoo Polo diayo Yesu gooleebugu wo neso," diso.

Asos mi mapoo yo tugodoloso, yo see du ma kulodu dabagaso. Osoloso see amaga Mitilene mi mapoo dalo soowaso. ¹⁵ Osoloso see mi beeamome, Mitilene mi maga see Kiyos mi te mapoo dalo soowaso. Osoloso omapoo tialoso, see mi beeamome, du toowa toloso Samos mi te mapoo dalo soowaso. Osoloso omapoo tialoso, mi beeamome, see du toloso Miletus mi mapoo dalo soowaso. ¹⁶ Esino Polo yo see Epeses mi mapoo dilei goomegele. Bei, yo Asia mi ee saga poogoo dileso, Yolusalem mapoo Pentikos wo ne beeamo mapoo badalame goomogaso.

Poloye Epeses sosee wiligi odoo tebisa sabolo to kei

¹⁷ Esiga Polo Miletus mi mapoo badolone, Epeses sosee wiligi odoo tebisa oso yo agalame sibilame to teneeso. ¹⁸ Osoloso Epeses sosee wiligi odoo tebisa oso yayo badebei mapoo sibateme, yayo dimapoo egeese takaso, “Niba ayo beeamo susuga nibolo Asia mi mapoo badolone goo tomo silee gooleedooso. ¹⁹ A beeamo susuga ma kulodu Godeeyo tou talai mapoo koo goweli. Egeeseelone mawo nediliyo dokodoo koo poudoomo sili. Osoloso Yu odoo oso a wooloomalame dala teneme, ee ma kulodu didawo sabolo Godeeyo tou tomo sileeso. ²⁰ Esiga ayo niba pidilame ebilega Godeeyo goo susuga nimapoo woola taka, niba gooleedooso. Egeeseelone ayo goo hee mada koo mageli. Esino odoo susuga goologoodoo toowa ma kulodu, osoloso nibada moso ma kulodu, Godeeyo goo susuga ee nimapoo takeliso. ²¹ Esiga a Guliki odoo sabolo, Yu odoo sabolo, oso goo goolee su wuduloso Godee mapoo bidigadoboloso ibada Lodee Yesu mapoo tei talame to takaso.

²² “Esiga a Dio Tei eyo to mapoo mesiloso Yolusalem mapoo dileiso. Esino omapoo dileso badoga, amapoo goo peledabalai, a gooleede. ²³ Esino goo hedebe hagoonoo a gooleedooso. Ayo mi susuga mapoo siloga, Dio Tei oso ayo dala talai goo sabolo, neliga moso ma kulodu husalai goo sabolo, amapoo eligiliso. ²⁴ Esiga mo gie badeli haga koo gooleeso. Esino a hedebe Lodee Yesuye amapoo tou tenee susuga ee temeleso hosudalai dia gooleeso. Tou hagee to tekepo Godeeye mesilone wulayo pidi goo odoo mapoo takalai oso.

²⁵ Esiga a nima kulodu Godeeye wiligi doloso badeli goo ee takomo sileeso. Esino nima kulodu odoo heeso a see agalaime. ²⁶ Esiga epedee ayo nimapoo taka, nima kulodu odoo heeso gie badeli telega, dou mi mapoo duga, mo goo tokenee nee. ²⁷ Bei, ayo goo susuga Godeeye taka goo ee niyo gooleedalame olo takaso. ²⁸ Esiga niba niso nediliyo medee bamelee. Egeeseelone Dio Tei oso nimapoo tenee sipi be hu masi medee bamelee. Esiga niba sipi be hu bali odoo masi dobolone, Godeeyo sosee ma kulodu debeli odoo medee bamelee. Bei, Godeeyo owolo Yesuye ta maga o sosee ma kulodu debeli odoo ee tooso. ²⁹ A gooleedooso, a di mapoo hamamee, gamenee eligili odoo oso nimapoo sibilesi tei telaga odoo mapoo dala tenelaiso. Gameenee eligili odoo hagooso dobu so masi sibilesi sipi be hu masi wooloomaloso nalaiso. ³⁰ Osoloso nima kulodu nibada odoo abo oso tebisaloso tei goo ee see bidigaloso gamenee goo ee takomo silesibileiso. Egeeseelone diayo niba domo puloso tei telaga odoo abo ee peegoo gilimado dileiso. ³¹ Esiga niba to hagee goolee sabolo dobolone, medee bolone

debee. Bei, ayo dugo bakadio hedebe di ma kulodu beame susuga, osoloso gesi susuga mapoo goo hamapoo nimapoo pisa sabolo eligimo sileeso. Esiga ayo eligi goo hagee na boobado bigi!”

³² “Esiga epedee ayo niba Godeeyo dee mapoo ibedileiso. Osoloso Godee yayo sooloo dolone pidi to tekepo maga nibada tei too kibilame kitulugu tenelaiso. Osoloso to oso nibolo, osoloso Godeeye hesiga odoo susuga mapoo gie badeli tenelaiso. ³³ Esiga niba goolee, ayo nibolo silee mapoo, a odoo abo dia bi sabolo, molee sabolo, osoloso dugo tekepo kali bi sabolo ogoloso bi ee talame koo gweli. ³⁴ Esino niba olo gooleedooso, ayo goomoga goo sabolo, osoloso abolo silesibi odoo oso goomoga goo sabolo tebilame tou kitulugu sabolo teliso. ³⁵ Esiga a beame susuga ma kulodu egeesi goo maga niba see eligimo sileeso. Egeesee maga niyo tou tolone dobolone, odoo kitulugu mauwe pidimo silesibilame. Bei, Lodee Yesuye to egeesee takaso, “Teneli beame omapoo goomoga toowa oso moloso, esino teli beame omapoo goomoga pepooko oso moloso,” diso. ³⁶ Poloye to hagee takoloso koodobuloso dibolo ebiso miyomoo tugusaloso dobolone dokodoo takaso. ³⁷⁻³⁸ Osoloso diba susuga pupisigaso. Bei, Poloye dimapoo taka, “Niba see a agalaime,” deme. Osoloso hamamee Polo bolomaloso adameleso, diba yibolo du dali mapoo mouso.

21

Poloye Yolusalem mapoo di

¹ Iba Miletus mi maga dilame du dali mapoo meilesa, du toowa mapoo tebisaloso, dila poogolone, Epeses sosee wiligi odoo dimapoo emegeidi to takaso. Osoloso Kos mi te mapoo dalo soowaso.

Omapoo tialoso beame hee mapoo see Lodes mi te mapoo dileso peledoboloso, see abaga Patala mi mapoo diso. ² Iba Patala mapoo dileso egeino, du toowa Ponesia mapoo dilame molo egeiso. Esemme iba du omapoo daboogoloso diso. ³ Osoloso iba Saiples mi te dobusu dokolo poogoloso, see Silia mi Taya mapoo diso. Bei, du toowa eyo kulodu bi ma mubiyodoo malame. ⁴ Iba omapoo dileso tei telaga odoo abo ogoloso, dibolo beame 7 debeiso. Iba dibolo omapoo doboome, Dio Tei oso eligi maga diayo Polo mapoo Yolusalem mapoo na diye, dee takemeleso. ⁵ Esino iba Taya mi mapoo dobosu see dilame bei mooloogooso. Esemme tei telaga odoo susuga sobo sabolo, holaiso sabolo, iba du dali mapoo gilimado mouso. Osoloso omapoo iba hodobo ebiso miyomoo tugusaloso dobolone dokodoo takaso. ⁶ Iba takoloso du ma kulodu tebisaloso dulone emegeidi to takeme, diba see dia moso wedi diadeeso.

⁷ Iba Taya mi amaga see Tolemais mi mapoo diso. Mi omapoo tei telaga odoo abo tugodoloso, dibolo beame hedebe badebeiso. ⁸ Osoloso beame hee mapoo iba Tolemais mi poogoloso see Kasalia mapoo diso. Iba omapoo odoo to tekepo takeli Pilipiyo moso mapoo dabalame diso. Pilipi yo daga odoo pidili dikon odoo 7 hesia eyo kulodu hee yoso. ⁹ Egeesee ma kulodu Pilipiyo owolo sobo obuo bakadio bakadio di, diba Godeeyo to tosili odoo debeiso.

¹⁰ Beame abo omapoo doboome, Godeeyo to tosili odoo Agabus Yudiya maga simiso. ¹¹ Yayo sibilesa Polowo gudu tamagoloso see eyo nediliyo o dee sabolo o homo sabolo tialoogoloso egeesee takaso, “Dio Tei oso egeesee takooso, ‘Yo-

lusalem mapoo debeli Yu odoo oso gudu sodu ti oso ama hageesi tialoogoloso magoloso Yu dele poogoo odoo mapoo tenelaiso," diso."

¹² Ibolo osoloso omapoo debeli odoo abo sabolo goo hagee duloso, Polo mapoo howolone egeesee takaso, "No Yolusalem mapoo na diye," dee takemeleeso.

¹³ Esino Poloye imapoo egeesee takaso, "Bei kasee maga niyo pupusiga sabolo amapoo goohele ka tonowala? A Yolusalem mapoo tiso tialoogoloso magalai goo hedebe mapoo mopoodoo dele. Esino Yesuwo goo maga talai sabolo mopoodoo dooso," diso.

¹⁴ Osoloso ee ma kulodu iba yayo Yolusalem mapoo dilei hamaga taka eli egele. Esiga haga na goolee doloso egeesee takaso, "Hagee Lodeeye goomoga goo daga, goo hagooso peledabalai tekepo," diso.

¹⁵ Iba goo hagee koodobuloso, ibada bi toloso Yolusalem mapoo diso. ¹⁶ Iba Yolusalem mapoo sibilesi peledoboome, tei telaga odoo abo oso ibolo iba Kasalia maga sibadee odoo oso iba Nasoneeyo mosopoo iyado diso. Yo Saiples mi te mapoo badeli. Osoloso yo daga hoogoo tei toloso badebeiso.

¹⁷ Iba Yolusalem mapoo dileso peledoboome, tei telaga odoo oso iba ogoloso dia goomogaso.

¹⁸ Osoloso omapoo tialoso beame hee mapoo Polobolo hodobo Yemes agalame diso. Esemee iba omapoo dileso egeino, sosee wiligi odoo susuga oso yibolo badoboome egeiso. ¹⁹ Osoloso Poloye diba ogoloso, dimapoo emegeidi to takoloso, Godeeye yimaga Yu dele poogoo odoo mapoo goo toowa moodoo susuga ee medee oposususo.

²⁰ Osoloso diayo goo hagee duloso Godee mapoo dia goomogaso. Esemee diayo Polo mapoo

egeesee takaso, "Emegei, nayo mi hagee ege. Yu odoo susuga oso olo tei telagaso. Esino diba see Moseseeye eligi goo ee dadalai ono goo toowa deliso. ²¹ Osoloso odoo aboso dimapoo nee goo maga gamenee takolone egeesee takaso, 'Poloye Yu odoo mi abo mapoo debeli dimapoo takolone: Moseseeye eligi goo sabolo, osoloso holaiso kolo koolai goo sabolo, osoloso Yu odoo ibada adaga dia goo abo sabolo na deede, dee takomo silo,' diso. ²² "Esiga goo diayo du hagee tei goonee daga, iyo kasee moodoolaisomo? Bei, diayo no hamapoo peledaba duga, namapoo kamanalaiso. ²³ Esiga no iyo goo takooga, no goo hagee medee te. Goo ee ma kulodu sosee eyo kulodu odoo bakadio bakadio di oso tou hee talame Godee mapoo to magooso. ²⁴ Esino diayo Godeeyo tou tomo sillee beame oso koodobilei koola toobooso. Esiga no diayo tei moso mapoo wudu walame mopoodoo dalame duga, no dibolo diye. Osoloso diayo mopoododooso koodobuoga, niba susuga Moseseeye eligi goo ee dodolone, Godee mapoo emegeidi bi tenee. Esino nayo diayo emegeidi bi tenee ee eyo nei molee tenee. Osoloso goo susuga hagee koodobuoga, diayo wudu walai tekepo. Esiga nayo goo hagee medee deedeega, Yu odoo susuga oso ogoloso, diayo no Moseseeye eligi goo ee deedeemo silo dee gooleedalaiso. Osoloso diayo nee goo maga taka du ee tei goonee dee gooleedalaiso. ²⁵ Esino goo hagee Yu dele poogoo tei too odoo dibada goonee. Bei, iyo dimapoo to hogugu olo teneeso. Osoloso iyo to hogugu ee ma kulodu egeesee hoguguso, 'Niba gamenee godee mapoo nali bi tenee toloso na ne. Osoloso sawo na ne, osoloso hwei sawo sabolo mologa na ne, osoloso odoo hee mapoo giba na ne,' diso."

²⁶ Osoloso beame hee mapoo Poloye odoo bakadio bakadio di gilimadoloso wudu walame mopoodo dalai beame bei mooloogooso. Esem Poloye tei moso mapoo peleso wiligi odoo taba mapoo egeesee takaso, “Iba beame 7 ee ma kulodu mopoodoo koodobuloso, hamamee Godee mapoo emegeidi bi tenelaiso,” diso.

Polo neliga moso mapoo todilame too

²⁷ Osoloso beame 7 hagee koodobilei koola tooboome, Yu odoo abo Asia mi maga sibadee odoo oso Polo tei moso kulodu badoboome egeiso. Osoloso diayo mosobia ee ma kulodu kamanali goo toowa poudoloso Polo tooso. ²⁸ Osoloso diayo toso agadigilone egeesee takaso, “Isalael odoo, niyo iba pidi! Odo hagooso mi susuga mapoo silone, Moseseeye eligi goo sabolo, Isalael odoowo goo sabolo, osoloso ibada tei moso sabolo maga gamenee takeliso. Osoloso epei Guliki odoo ee ibada tei moso mapoo ido pala oso ibada tei moso Godeeyo howo woola tokenee paso,” diso. ²⁹ (Yu odoo hagee bia oso Yu dele poogoo odoo Epeses mapoo badeli, Tolopimus, Polo dio Yolusalem mapoo silee ogoloso, diayo goolee, Poloye yo dibada tei moso mapoo ido palabele dolone egeesee taka.)

³⁰ Osoloso Yolusalem odoo susuga oso dia komonolone, hodobo hoguo sibilesa Polo tei moso maga peegoo pupumo dilesa, tei moso osulu saga kisiso. ³¹⁻³² Osoloso diayo Polo wooloomalame debeiso. Esino Loum ha teli wiligi odoo taba Yolusalem mapoo kamana goo ee duloso, ha teli odoo sabolo, osoloso dia gihadili odoo sabolo gilimadoloso, odoo mooloogoodoo mapoo saga hoguga sibadeeso. Esem odoo Polo woomelee ha teli

odoo oso sibadee ogoloso, omapoo koodobiaso.

³³ Osoloso ha teli wiligi odoo taba oso Polo toloso, o odoo oso ki ti bakadio oso tialeegee doloso, yayo Yu odoo mapoo egeesee takaso, “Odo hagee ogumo? Osoloso yo goo tokenee kasee toga ka woolaiyo?” diso.

³⁴ Osoloso odoo susuga oso goo opusomo opusomo di takolone to neligidi takaso. Egeeseelone ha teli wiligi odoo taba oso dia to medee tele. Esiga o odoo mapoo Polo toloso, Polo yo ha teli odoowo mosopoo ido di, diso. ³⁵⁻³⁶ Hateli odoo oso Polo dia moso mapoo todime, odoo abo oso hamamee sibulone, to neligidi egeesee takomo sibadeeso, “Yo wooloome! Yo wooloome!” diso. Osoloso Polo yo bo maga palame tobudume, ha teli odoo oso yo imado palaso. Bei, edebeeyo Polo wooloomalame dia alabume.

³⁷⁻³⁸ Esino ha teli odoo oso Polo dia moso kulodu ido dilame do-boome, Poloye ha teli wiligi odoo taba mapoo egeesee takaso, “Ayo namapoo to takalai tekepowo?” diso.

Hateli wiligi odoo taba oso Poloye yimapoo Guliki toso taka duloso egeesee takaso, “No Guliki to kasee gooleedoowo? Ayo goolee, no Isipi odoo beame hee hamamee hagoo ibada gamalee odoo sabolo hatomo silone odoo wooloomali odoo 4000 gilimadoloso miwe poogoo mapoo gilimadodi odoo oso beledee.”

³⁹ Esino Poloye egeesee takaso, “Odo egee anee. A Yu odoo Kilikia mi toowa ee ma kulodu Talesas mi mapoo badeli. Mo mi hu toowa moloso. Esiga ayo odoo susuga hagee bia mapoo to takalai tekepowo?” ⁴⁰ Esem ha teli wiligi odoo taba oso Poloye to takalai soowa, dee takeme, yo toboloso bo mapoo tobudulone, odoo to koodobilame odoo mapoo dee

wabisaso. Osoloso odoo susuga oso to koodobuloso doboome, yayo Hibulu toso dimapoo to takalai bei mooloogooso.

22

Poloye Yu odoo mapoo o goo taka

¹ Poloye to takalai bei mooloogolone egeesee takaso, “Ma dio, ei dio, osoloso molo dio, niba ayo mawo pidi to takooga, medee dui!” diso. ² Osoloso Yu odoo Poloye dia Hibulu toso taka duloso, to koodobuloso medee dobolone dumeleeso. ³⁻⁴ Poloye egeesee takaso, “A Yu odoo Kilikia mi toowa ee ma kulodu Talesas mi mapoo soomagoo. Esino Yolusalem mi hamapoo badolone kawudooso. Osoloso Gamaliyoye a eligime, ayo ibada amawe diayo tei magoo medee gooleedooso. Esino epei niyo goolee Godeeyo tou bele dolone, komonolone a wooloomalame ka seeso. Osoloso daga a see goo ee Godeeyo tou bele dolone, ayo kitulugu toowa magolone, Yesu mapoo tei telaga odoo wooloomalame dimapoo dala toowa teneliso. Osoloso ayo giso sabolo, sobo sabolo, tolosa neliga moso ma kulodu huyaseliso. ⁵ Osoloso tei moso wiligi odoo taba sabolo, Yu odoowo wiligi odoo tebisa sabolo, oso mo goo hagee diba gooleedooso. Bei, diayo tei telaga odoo Damasko mapoo debeli tolosa neliga moso mapoo toosoolame, amapoo to hogugu tenelone egeesee takaso, ‘Niba dilesa Damasko wiligi odoo tebisa mapoo to hogugu tenelone, tei telaga odoo tolosa Yolusalem mapoo iyado sibadee, diba dala toowa talame,’ diso.

⁶ “Ayo egeeseemo silone, beame heeso Damasko mi mapoo tei telaga odoo talame diso. Domo mapoo osoko oo domo mapoo Damasko mi koola mapoo dimeleeno, kei ma

dokodooga gadeebugu sibilesa a tooso. ⁷ Esem a mi mapoo homodobuloso tiamolome, toso egeesee takeme duso, ‘Solo, Solo, nayo kasee maga amapoo dala ka tonowala?’ diso.

⁸ “Esem ayo nei yimapoo egeesee takaso, ‘Wiligi odoo, no ogumo?’ Yayo nei egeesee takaso, ‘A Nasalet odoo, Yesu. Nayo tei telaga odoo dimapoo dala egee tenemolo ee nayo amapoo tenemoloso,’ diso. ⁹ Ee ma kulodu odoo abolo diadee diba gadeebugu egeiso, esino to yayo taka medee dule.

¹⁰ “Esem ayo egeesee takaso, ‘Lodee, ayo ogo goo talaisomo?’ diso.

Esem Lodeeye amapoo nei egeesee taka, ‘No tobolosa Damasko mi mapoo di. Mi omapoo ayo goomoga goo nayo talai ee takalaiso,’ diso. ¹¹ Esino gadeebugu oso mo howo sime, odoo abolo diadee oso Damasko mi mapoo dulone, mo dee mapoo tolosa ido diso.

¹² “A Damasko mapoo dilesa peledoboome, odoo hee Ananayaseeye a agala simiso. Yo Moseseeye eligi goo ee medee dodomo sili odoo. Osoloso Yu odoo Damasko mi omapoo debeli oso yo tekepo odoo, dee takeliso.

¹³ Osoloso yayo sibilesa ama koola hapoosee tobudulone egeesee takaso, ‘Solo, emegei, no see tobu ege!’ diso. Esem epede mapoo mo howo see tekepo poome, ayo yo egeiso. ¹⁴ Esem yayo amapoo egeesee takaso, ‘Ibada amawe dia Godeeye goomoga goo ee gooleedalame, yayo no olo hesiaso. Osoloso nayo odoo tekepo Keliso ogoloso o to medee dulame.

¹⁵ Esiga nayo o goo ee odoo susuga mapoo nayo du sabolo, osoloso nayo egei sabolo, yiligamo sileiso. ¹⁶ Esiga no ogoo bamalala? No saga tobolosa howomoo howo sawwidi. Osoloso Yesu mapoo

takee, yayo nee tokenee hapoloso boobado bigilame,' diso.

¹⁷ "Hamamee a Yolusalem mapoo wedi dileso tei moso mapoo dokodoo takomolome, Lodeeye mo howo opusomo diso. ¹⁸ Mo howo opusomo deme, Lodeeye amapoo to takomolome egeiso. Egeeseelone yayo amapoo egeesee takaso, 'No saga toboloso Yolusalem poogoo di! Bei, odoo hamapoo egee do oso, nayo mo goo takemelee duloso, tei talai megona,' diso.

¹⁹ "Esino ayo Lodee mapoo nei egeesee takaso, 'Odoos susuga, diba gooleedoos, ayo howo gisili moso susuga mapoo silone, tei telaga odoo tolosos neliga moso kulodu toosooli, osolosos diba gooleedoos, nee tou teli odoo, Sitiben, woolooma beeam mapoo a badebeiso. A dibolos goo goolee hedebe diso. Osolosos dibada kekeisus dugo tigadoo ayo bameleeso.

²¹ "Esino Lodeeye amapoo egeesee taka, 'No epedee di. Bei, no ayo mi hamaga eli sage Yu dele poogoo odoo oso debeli mi mapoo diye dalaiso,' diso."

²² Osolosos Polo daga o to bei mooloogolosos takomos silee domos mapoo odoo mooloogoodos oso o to medee dulone debeiso. Esino see yayo Yu dele poogoo odoowos goo takomolome, diayos dulosos komonolone to neligidi egeesee takaso, "Wolome! Wolome! Yo mipoo hamapoo badalai tekeponee!" ²³ Egeeseelone diayos to neligidi takolone, kamana gos eligilone, dia kekeisus dugo tigadolosos mogoukee deeso keesee dolosos dokodoo togobugusos.

²⁴ Esemee ha teli wiligis odoo taba oso Polo dibada mosopoo idos dilesos wosolone, yo ka woolame o odoo mapoo takaso. Bei, odoo mooloogoodos oso Polo mapoo komonolone, to neligidi taka gos

eyo bei Poloye yimapoo takalame yo goomogaso. ²⁵ Osolosos ha teli odoo oso Polo woolame, ki tisos o dee homos mapoo tialogos molome, Poloye ha teli odoo ee gibadilis hee koola mapoo tobudume, yimapoo egeesee takaso, "Esiga nibada tei magos oso takolone, niyos tei Loum odoo gos mauwe mosoowe weeye, dee taka molosomos? Haye! Mauwe. Bei, niyos mo gos medee meedile," diso.

²⁶ Esemee ha teli odoo ee gibadilis oso to hagee duloso, dilesos o wiligis odoo mapoo egeesee takaso, "Nayos gos tomos silee gooleedosos? Bei, odoo hagee tei Loum mi mapoo badeli. Esiga ibada teisos egeesee takoosos, 'Loum mi mapoo badeli odoo ee mosoowe gos mauwe woolai tei,' delisos, diso."

²⁷ Esemee dibada wiligis odoo taba yo dios dulone, yayo Polo mapoo dilesos egeesee takaso, "Nayos amapoo takee, no tei Loum odoowos?"

Poloye nei egeesee takaso, "O, a tei Loum odoo," diso.

²⁸ Egeeseemee ha teli wiligis odoo taba oso nei yimapoo egeesee takaso, "A tei Loum odoo dalame, nei molee toowa magoosos."

Esino Poloye yimapoo egeesee takaso, "A tei Loum odoo dalame nei molee toowa ka magele. Bei, a soomagos beeam mapoo a tei Loum odoo pasos," diso.

²⁹ Esemee ha teli odoo oso Polo woolame dobolone, to hagee dulosos peegos diadeesos. Osolosos dibada wiligis odoo sabolos dia ebigasos. Bei, diayos tei Loum odoo ki tisos tialogolosos woolame semee.

Polos o gos meedilame Yu odoo oso to mos mapoo idos pala

³⁰ Osolosos beeam hee mapoo ha teli wiligis odoo taba oso Polowos gos medee gooleedalame, tei mosos wiligis odoo tebisa sabolos, osolosos Yu odoowos wiligis odoo tebisa

sabolo, to meilame gilimaso. Osoloso diayo Polo ki tiso tialogoo puobuguloso, odo mooloogoodoo dia mudugiyopoo tebidiso.

23

¹ Osoloso Poloye wiligi odo tebisa oso mooloogoodoo mapoo bolone egeese takaso, “Emegei, ayo badebei beame susuga mapoo, a Godeeyo howo woola silone, mo sooloo ma kuloduga goo goolee oso goolee ayo tomo sili goo ee tekepo gooleeso,” diso. ² Esemee tei moso wiligi odo taba Ananayaseeye to hagee duloso, odo abo Polo koola ogolone debei dimapoo egeese takaso, “Polo maga mapoo wee!” diso. Esemee odo heeso Polo maga mapoo weiso. ³ Esino Poloye Ananayas mapoo egeese takaso, “Nayo a wei eyo nei Godeeye no woolaiso. Esiga no goo goolee bakadio gweli odo. Bei, nayo Moseseeye tei magoo sabolo mo goo meediliso. Esino epedee nayo a wei oso no tei magoo gababiaso,” diso.

⁴ Esemee Poloye tei moso wiligi odo taba mapoo egeese takeme, odo Polo koola ogolone tebisa melee oso nei egeese takaso, “Nayo Godeeyo tei moso wiligi odo taba mapoo to egeese na takee!” diso.

⁵ Poloye nei egeese takaso, “Emegei, odo hagee tei moso wiligi odo tobagodi, a gooleede. Godeeyo to booka mapoo hogugu hagooso, ‘Nibada odoowo wiligi odo taba mapoo to tokenee na takee,’ diso.”

⁶ Osoloso mooloogoodoo ee ma kulodu Poloye Sedisi odo abo sabolo, osoloso Pelisi odo abo sabolo egeiso. Esemee yayo to neligidi egeese takaso, “Emegei, a Pelisi odo, osoloso mo ma nose Pelisi odo. Esino ayo odo wedia maga hogogabilei goo mapoo tei teme, goo meedili

mapoo todileso hagee badoso,” diso. ⁷ Esemee Poloye egeese takeme, mooloogoodoo abo puloso toso agadigaso. ⁸ Bei, Sedisi odo diba toloso hogabilei goo mapoo tei koo teli. Osoloso diayo tei tolone, Godeeyo momaiye sabolo dio sabolo mauwe, dee takeliso. Esino Pelisi odo susuga goo hamapoo tei teliso.

⁹ Esemee ee ma kulodu wiligi odo oso mooloogoodoo abo puloso toso dia agadigaso. Osoloso Godeeye tei magoo ee eligili odo abo Pelisi odo dia mooloogoodoo ee ma kulodu badeli oso toboloso kitulugu sabolo egeese takaso, “Iba odo hamapoo goo tokenee koo ogo. Iba gooleede, dioso o, Godeeyo momaiye oso yimapoo to taka molodoo,” diso. ¹⁰ Esemee toso agadiga toowa deme, Pelisi odo sabolo Sedisi odo sabolo abo puloso, biliga toowa bei mooloogoo. Osoloso ha teli wiligi odo taba oso o odo mapoo Polo wooloomeyaga, dibada mosopoo ido diye diso.

¹¹ Osoloso gesi mapoo Lodee sibiles, Polo koola ogolone tobudulone egeese takaso, “No haga na ebi! Nayo Yolusalem mapoo mo goo taka egeesi masi Loum mapoo mo goo takalaiso,” diso.

Yu odooso Polo wooloomalame to magoo

¹² Osoloso gesikolo Yu odo aboso Polo wooloomalame to kitulugu magolone egeese takaso, “Iyo Polo woolomelega doga, nei sabolo howo sabolo nalaim, Esino iyo yo wooloomaloso, nei sabolo howo sabolo ka nalai,” diso. ¹³ Mooloogoodoo ee ma kulodu, Yu odo 40 egeesi masi oso to egee ka magoo. ¹⁴ Osoloso diayo dileso tei moso wiligi odo tebisa sabolo, Yu odoowo wiligi odo tebisa sabolo, dimapoo egeese takaso, “Iyo Polo wooloomalame

to kitulugu olo magooso. Esiga iba nei sabolo howo sabolo nelega doso. Osoloso Polo wooloomaloso hamamee nei sabolo howo sabolo ka nalai. ¹⁵ Esiga niyo ha teli wiligi odoos taba mapoo to hagee todilei, iba goomogoso. Niyo yimapoo egeesee takee, 'Nayo Polo tolosa hamapoo ido sibe, iyo yimapoo woosalaiya,' diso. Esino iba eli domopoo bameleso Polo siboga, yo wooloomalaiso," diso.

¹⁶ Esino Polo o besiga oso to hagee duloso, ha teli odoowo moso mapoo dilesos, Polo ogoloso yo wooloomalame to magoo yimapoo takaso. ¹⁷ Osoloso Poloye ha teli odoos gibadili gilimadoloso yimapoo egeesee takaso, "Mo besiga hagooso nibada wiligi odoos taba mapoo to toodagalame simina, esiga yimapoo ido di," diso.

¹⁸ Esemee ha teli gibadili odoos oso Polowo besiga ido dilesos, o wiligi odoos mapoo egeesee takaso, "Neliga moso ma kulodu badeli Poloye a idolosos o besiga hagee namapoo ido sibena. Bei, yayo namapoo to toodagala simigona," diso.

¹⁹ Osoloso wiligi odoos taba oso Polowo besiga dee mapoo tolosos, obusomos peegoo ido dilesos dobolone, yimapoo egeesee takaso, "Nayo amapoo ogoo goo takalame ka simiyo?" diso.

²⁰ Esemee Polo besigaye nei egeesee takaso, "Yu odoos abo diba goomogogona, godigi dibada wiligi odoos tebisa oso to mou mapoo nayo Polo ido dilame. Osoloso omapoo diayo Polo mapoo see woosalai dolosos gamenee takalaisos. ²¹ Esino no dia to mapoo tei dee na see! Egeeseelone, no Polo omapoo na ido di. Bei, odoos bei, ⁴⁰ egeesi eli domopoo yo wooloomalame dabalaisos. Esiga odoos hagee bia to kitulugu magolosos Polo wooloomalame nei

sabolo howo sabolo nalai teyulosos dosos. Esiga diba olo mopoodos dolosos nayo to nei taka dulame dosos," diso.

²² Osoloso wiligi odoos taba oso Polowo besiga diye dolone, yimapoo egeesee takaso, "Nayo dilesos odoos mapoo takolone, nayo amapoo taka goo ee ayo takagos, dee na takee," diso.

Polo Kasalia mapoo todi

²³⁻²⁴ Osoloso ha teli wiligi odoos taba oso ha teli odoos gibadili bakadio gilimadolosos dimapoo egeesee takaso, "Niba epedee Polo Kasalia mapoo ido di. Omapoo dulone, odoos 200 kaiya talaga sabolos, osolosos odoos 200 tio talaga sabolos, osolosos odoos 70 be hoses maga dilei tolosos, Kasalia mapoo dilame mopoodee. Niba egeesee mopoodos dolosos, epei gesi odoos susuga tiesagos, Kasalia mapoo ka dilei. Niyo egeeseelone, Polo mapoo be hoses hee yimapoo tenee, yo gamalee odoos Peliks mapoo medee ido dilesos peledabalame," diso.

²⁵ Egeeseelone yayo gamalee odoos Peliks mapoo to hageesee hogugusos:

²⁶ Emegei, gamalee odoos Peliks hu toowa too, a Kolodias Lusiyas,

²⁷ Yu odoos oso odoos hagee tolosos wooloomalame seesos. Esino yo tei Loum odoogos di dulosos, ayo mo odoos sabolos yo tolosos mada peegoo ido disos. ²⁸ Osoloso ayo o goo dulame, Yu odoowo wiligi odoos tebisa diayo to mou mapoo ido disos. ²⁹ Yu odoos oso taka Poloye dibada tei magoo gababiasos, disos. Esino yayo Loum odoowo tei toowa magoo gababile. Esiga yo wooloomalai o, neliga moso ma kulodu husilei yimapoo goo hee mauwe. ³⁰ Esino

Yu odo abo oso Polo wooloomalame mopoodoo doo duloso, yo namapoo ido diye, diso. Osoloso ayo Yu odo abo sabolo namapoo diye diso, diayo yo gowe goo ee takalame. Mo to oso.

³¹ Osoloso gesi ha teli odo oso dia wiligi odoowo to duloso, Polo Kasalia mi mapoo ido dulone, eli domopoo Antipatilis mi mapoo sibiles peledabaso.

³² Beeame hee mapoo be hosee maga dili odo oso Polo Kasalia mi mapoo ido dumolome, ha teli odo abo Yolusalem mapoo wedi diadeeso. ³³ Odo be hosee maga dili oso Kasalia mapoo sibiles peledoboloso, gamalee odo Peliks mapoo dia wiligi odo taba oso to hogugu teneeso. Osoloso Polo yimapoo teneeso. ³⁴⁻³⁵ Esem gamalee odo oso to hogugu hagee hesigaloso, Polo mapoo egeese takaso, “No mi kamapoo badeliyo?” Esino Poloye yimapoo egeese takaso, “A Kilikia mi toowa mapoo badeli,” dee takeme, yayo nei egeese takaso, “Odo namapoo kamanali hamapoo peledobooga, ayo nee goo meedileiso,” diso. Esem yayo o odo mapoo Polo Helodeeye moso toowa tegei mapoo ido दिलेसो, medee bamelee, diso.

24

Yu odooso Polowo goo Peliksiyo howo woola taka

¹ Beeame dee tiadoo poogoloso hamamee, tei moso wiligi odo taba Ananayas sabolo, osoloso Yu odoowo wiligi odo tebisa abo sabolo, Kasalia mapoo gamalee odo Peliksiyo howo woola Polowo goo meedilame sibadeeso. Diayo sibulone, goo meedilei mapoo Polowo goo takalame, odo

hee Loumowo tei magoo goolee-doo odo Teletulus ido simiso. ² Osoloso diayo goo meedili moso mapoo polomologa, Peliksiye Polo hamapoo sibeye, diso. Esem Poloye goo meedili moso mapoo sibiles badoboome, Teletuluse-eye Polowo goo takalame bei mooloogolone egeese takaso, “Peliks, no ibada wiligi odo hu toowa too. Bei, nayo ibada mi toowa bamologa, mesie ka doso. Osoloso goo tokenee susuga ee nayo pidi maga medee tekepo moodeliso. ³ Esiga iyo goo susuga ogoloso, namapoo emegeidi sabolo goomoga to sabolo ka takooso. ⁴ Esiga iyo namapoo hegi goo teneeyaga beeame sage nobolo to kalai koo goomogo. Esino ayo namapoo howolone ka taka, no wulo beeame deiyepo mapoo to hagee dui,” diso.

⁵ Osoloso Teletuluseeye egeese takaso, “Odo hagee tokenee goo eligimo sili. Bei, yayo mi toowa susuga mapoo goo eligimo sili maga Yu odo oso kamanaliso. Osoloso yinosee Nasalet odoo Yesu deedeeli dia wiligi odo taba. ⁶ Osoloso yayo goo hee moodooso. Esino yayo ibada tei moso Godeeyo howo woola tokenee palame seme, iyo yo tooso. [Osoloso iyo ibada teiso o goo meedilame goomogaso. ⁷ Esino ha teli wiligi odo taba, Lusiyaseeye kitulugu sabolo sibiles Polo imaga ido diso. ⁸ Osoloso Lusiyaseeye Peliks namapoo sibiles Polowo goo meediye doloso imapoo egeese takaso.]” Esiga no nose Polo mapoo wosalo ogoga, to nei yayo taka duloso, nayo tei goo iyo Polowo goo taka duloso gooleedalaiso,” diso. ⁹ Osoloso Yu odo abo Teletulusbolo sibadee oso Peliks mapoo takolone egeese

* **24:8:** 6-8: To hagee odo aboso taka, Lukaye hogugu, deliso. Esino odo aboso taka, Lukaye hogugule, odo heeso hamamee hoguguna, dee takeli.

takaso, “O, Teletuluseeye egee takoo tei takoo,” diso.

Goo meedi mapoo Poloye o goo eyo nediliyo taka

¹⁰ Osoloso gamalee odoo oso Polo no to takee neme, nei Poloye egeesee takaso, “Peliks, a gooleedooso, no dugo susuga ee ma kulodu ibada mi hamapoo badolone goo meediliso. Esiga ayo to nei namapoo takalai, a goomogo. ¹¹ Nayo medee dui. Nayo goo hagee odoo abo mapoo takooga, diayo namapoo goo hedebe hagoonosee takalaiso. Goo ee ayo Godeeyo hu poudalame, Yolusalem mapoo di beame ¹² poogoloso ka badoso. ¹² Esiga a Yolusalem mapoo badolone, Yu odoowo tei moso mapoo odoo hee sabolo koo agadigeli. Osoloso howo gisili moso ma kulodu, osoloso Yolusalem mi mapoo silone, odoo kamanalame koo moodeli. ¹³ Esiga Yu odoo hamapoo egee do oso mo goo namapoo to opusomo opusomo di taka goo susuga ee tei goonee. ¹⁴ Esino diayo taka eyo kulodu, goo heeno tei goo. Ee, ibada amawe dia Godeeyo hu poudalame, ayo Yesu mapoo tei teliso. Esino Yu odooso takeliso, Yesuwo goo eligi sabolo diayo eligi sabolo hedebeenee. Esino a Moseeeye eligi goo sabolo, osoloso Godeeyo to tosili odoo oso to hogugu mapoo tei teliso. ¹⁵ Esiga Godeeye tekepo odoo sabolo tokenee odoo sabolo ta maga see hogabidilei goo mapoo Yu odooso tei toloso egee do, goo hedebe mapoo anosee tei teliso. ¹⁶ Esiga goo hageesee maga, a Godeeyo howo woola osoloso odoo howo woola goo tekepo talai goomegeliso.

¹⁷ “A Yolusalem poogoo dileso mi abo mapoo silone dugo abo poogooso. Omapoo siloso, see Yolusalem mapoo wedi simiso, bi

mauwe odoo mapoo emegeidi bi molee tenelame, osoloso Godee mapoo emegeidi bi tenelame. ¹⁸⁻¹⁹ Esino a tei moso mapoo badolone, Godee mapoo emegeidi bi tenelai ee mopoodoo dolone badebeiso. Omapoo badolone, odoo susuga badele, osoloso kemenele. Osoloso ee ma kulodu Yu odoo oso sibilesa a egeiso. Esino dima kulodu, Asia mi maga sibadee Yu odoo oso mo goo maga dia kamaso. Esiga bei kasee maga odoo hagee bia hamapoo mauwe ka dosomo? Odoos hagee bia oso sibilesa mo goo namapoo takalai tekepo. ²⁰ Esino odoo egee bia hamapoo mauwe. Esiga Peliks, nayo Yu odoo hagee do mapoo woosalai tekepo, diayo a Yolusalem mapoo dibada wiligi odoo tebisa oso to mou mapoo ido peleso dogo, mo goo tokenee edebeeyo egei ee takalai tekepo. ²¹ Esino ayo goo hedebe hagee diayo to mou ma kulodu to kitulugu sabolo egeesee taka, ‘Esino niyo wedia maga see hogogabilei mapoo tei teme goo ka meedisoo,’ diso.”

²² Esino Peliks yo Lodeeyo goo ee olo duloso badebeiso. Osoloso odoo mooloogoodoo mapoo egeesee takaso, “Iba Polowo goo meedilei epedee hamapoo koodobileiso. Esiga see ha teli wiligi odoo taba Lusiyas siboga, Polowo goo see meedileiso,” diso. ²³ Osoloso Peliksiye ha teli gibadili odoo hee mapoo egeesee takaso, “Niba Polo medee bolone, yimapoo hegi goo hee na tenee. Osoloso emegei odoo heeso yo pidilei na hamaga takee,” diso.

²⁴ Osoloso beame abo poogoloso, Peliksiye osobo Dulusila dio Polo agalame sibadeeso. Peliksiyo osobo Dulusila ee Yu sobo. Osoloso diayo sibilesa egeesee takaso, “Polo yo hamapoo ido sibe,” diso. Eseme Poloye

sibilesu Yesu Kelisu mapoo tei talai goo ee takomolome, Peliksiye medee dumeleeso. ²⁵ Yayo dulone badolone, Poloye yimapoo tekepo badalai goo sabolo, osoloso tokenee goo teyaga su kookoodalai goo sabolo, osoloso Godeeye beame hamameede mapoo goo meedilei goo sabolo takaso. Esem Peliksiye to hagee duloso obulone, yimapoo egeese takaso, “Oso, omapoo koodobie! Amapoo beame hee mologa, no see sibe dalaiso,” diso. ²⁶ Egeese ma kulodu Peliksiye mada egeese gweliso, “Poloye amapoo molee teneega, molee oso ayo nei Polo ee neliga moso ma kuloduga peegoo ido dileiso,” diso. Yayo egeese goolone badolone, beame abo mapoo Polo sabolo to kalame yo iliso.

²⁷ Esino dugo bakadio poogoloso hamamee Peliksiye o gamalee tou teli maga peegoo dime, see odoo heeso badebeiso, o hu Posiyus Pestus. Esino Yu odoo oso goomogalame, Peliks o tou teli maga peegoo dilega badolone, yayo Polo neliga moso mapoo osee badebee, diso.

25

Polo o goo Sisaye meedilame taka

¹ Pestuseeye gamalee hu toloso beame bakadio hedebe di poogoloso, see Kasalia mi maga Yolusalem mapoo simiso. ²⁻³ Yayo amapoo simi beame mapoo, tei moso wiligi odoo tebisa sabolo, osoloso Yu odoowo wiligi odoo tebisa abo sibilesu yimapoo Polowo goo egeese takaso, “Polo yo goo tokenee tooso. Esiga no iyo goomoga goo ee moodee. Egeeseelone Polo see Yolusalem mapoo ido sibeye, dee takee,” diso. Bei, diba Polo Yolusalem mapoo sibumologa, mada eli domopoo wooloomalame

goomogaso. ⁴ Esino Pestuseeye egeese takaso, “Haye, Polo yo Kasalia omapoo osee badalaiso. Yolusalem mapoo ido sibileime. Esino a beame abo poogoloso hamamee see Kasalia mapoo wedi dileiso. ⁵ Esiga nibada wiligi odoo tebisa see abolo dilei tekepo, diayo tei Poloye goo tokenee too egei omapoo takalame,” diso.

⁶ Pestus beame 10 egesi Yolusalem mapoo poogoloso, see Kasalia mapoo wedi diso. Yo Kasalia mapoo dileso, tialoso beame hee mapoo goo meedili moso mapoo peleso, yayo badeli debi mapoo badolone, Polo yo sibeye doloso odoowo abo mapoo to teneeso. ⁷ Esem edebeeyo Polo yo goo meedili moso mapoo ido polome, Yolusalem maga sibadee Yu odoowo wiligi odoo tebisa oso Polo tobudume, pee maga tehisaloso silodoboloso, Polowo goo mapoo to opusomo opusomo di takolone, Polo yo dia tokenee odoo dee takagameleeso. Esino diayo to opusomo opusomo di taka ma kulodu, Pestuseeye tei goo egele.

⁸ Esem Poloye eyo nediliyo pidilei to takolone egeese takaso, “A Yu odoowo tei hee gababile. Osoloso ayo ibada tei moso eyo hu mapoo tokenee goo takele. Osoloso Loum mi toowa wiligi odoo taba Sisayo goo mapoo tokenee goo takele,” diso.

⁹ Esino Yu odoo oso goomogalame, Pestuseeye Polo mapoo egeese takaso, “Iba susuga oso Yolusalem mapoo dileso nee goo omapoo meedilei tekepowa?” diso.

¹⁰ Esem Poloye nei egeese takaso, “A Yolusalem mapoo dileime. Bei, a Loum odoowo goo meedili moso mapoo olo badoso. Esiga hamapoo mo goo meedilei tekepo. Esino Pestus, no olo gooleedooso, ayo Yu odoo

mapoo tokenee goo hee moodoole.
 11 Egeesee ma kulodu ayo goo tokenee too diepi, tei ee dodolone, a talai tekepo. Esino Yu odoos oso mo goo wulo gamenee taka maga, odoos heeso a Yu odoowo dee mapoo tenelai tekeponee. Esiga a Loum mi wiligi odoos taba Sisaye mo goo meedilei goomogo!" diso.

12 Esemee Pestuseeye yimapoo kokodo takeli odoos sabolo goo hamapoo to moulосо, Polo mapoo egeesee takaso, "No Sisaye nee goo meedilei goomoga magooga, no Sisa mapoo ido dileiso," diso.

Pestuseeye Agilipa mapoo Polowo goo taka

13 Beemee abo poogoloso hamamee Yu odoowo wiligi odoos taba Agilipaye omolo sobo holo, Benis sabolo Pestus mapoo emegeidi to takalame Kasalia mapoo sibadeeso.

14 Osoloso beemee bei diba Pestus sabolo omapoo debeiso. Osoloso omapoo osee doboome, Pestuseeye Polowo goo ee Agilipa mapoo oposususo. Yayo oposusulone egeesee takaso, "Odoos hee, Polo ee Peliksiye neliga moso mapoo toosoo osee badoso.

15 Esino a Yolusalem mapoo dileso peledoboome, Yu odoowo tei moso wiligi odoos tebisa sabolo, osoloso wiligi odoos tebisa abo sabolo, sibilesos amapoo Polowo goo egeesee taka, 'Polo ee tokenee odoos, esiga yo wooloome,' diso.

16 Esino ayo dimapoo egeesee takaso, 'Loum odoos iyo odoos hee goo mauwe koo wooloomali. Esino iba Loum odoos oso goo meedili ee egeesi. Odoos hee ee goo meedi mapoo yimapoo goweli odoos oso o goo takoloso koodobuuga, nei odoos o goo eyo nediliyo takeliso. Osoloso hamamee goo meedili odoos oso yimapoo goo tokenee melee ogoga, yo wooloome, dee takeliso,' diso.

17 Esiga Yolusalem wiligi odoos

tebisa abo abolo hodobo hamapoo ka simi. Beemee omapoo mo goo meedilei booloogoole. Esino a sibilesos, tialosos beemee hee mapoo goo meedili moso mapoo pelesos badolone, Polo yo hamapoo ido sibeye, diso. 18-19 Ee ma kulodu ayo goolee, Polo yo tokenee goo toowa toobeele, diso. Esino Yu odoos oso gamenee dibada howo gisili tei goo sabolo, osoloso odoos hee Yesu, diayo olo taso deli, see Poloye odoos ee see gie badosos, dee taka goo omapoo toso agadigaloso o goo meedilame ido pala egeiso. 20 Esino a goo hagee medee gooleedelega badolone, Polo mapoo egeesee woosaso, 'No Yolusalem mapoo dileso nee goo meedilei soowayo?' diso. 21 Esino yo Yolusalem mapoo dilei goomegele. Esemee yo Sisaye o goo meedilame goomogaso. Esiga yo wulo epedee hamapoo badalaiso. Osoloso ayo beemee tekepo ogoga, yo Sisa mapoo o goo meedilame ido diye dalaiso," diso.

22 Esemee Agilipaye Pestus mapoo egeesee takaso, "A odoos ha-goosos taka goo mawo duleiyasa," diso.

Esemee Pestuseeye yimapoo egeesee takaso, "No godigi yayo takooga dileiso," diso.

Polo yo Agilipa dio Benis dio mapoo ido simi

23 Osoloso beemee hee mapoo Agilipa dio, Benis dio, hu toowa too odoos masi, dugo medee tekepo kalagaloso, goo meedili moso mapoo paladeeso. Diba goo meedili moso mapoo galaga dulone, ha teli odoowo wiligi odoos tebisa sabolo, osoloso Kasalia mi wiligi odoos tebisa sabolo galaga diso. Osoloso diba susuga goo meedili moso mapoo mooloogoodolosos doboome, Pestuseeye Polo ido sibe, diso. 24 Esemee Poloye goo meedili moso mapoo sibilesos

tobudume, Pestuseeye egeese takaso, “Wiligi odoo taba Agilipa nobolo, osoloso odoo susuga sabolo, odoo hagee ege! Yu odoo hamapoo egee do sabolo, osoloso Yu odoo Yolusalem mapoo debeli sabolo, oso odoo hamapoo dia gowolone, amapoo to neligidi takolone, yo wooloomalai tekepo, dee takeliso. ²⁵ Esino ayo yo teli mapoo magalai o goo tokenee hee mauwena. Esino yo eyo goomoga oso Sisaye o goo meedi diga, ayo yo Sisa mapoo ido di, diso. ²⁶ Esino goo hamapoo ayo ibada wiligi odoo taba Sisa mapoo Polowo goo maga to hoguguloso tenelai to mauwe. Esiga ayo yo nibada howo woola mapoo ka ido simi. Esiga Agilipa nayo yimapoo wose. Egeeseega to yayo nei taka ee ayo hoguguloso Sisa mapoo ka tenelaiya. ²⁷ Bei, neliga ma kulodu badeli odoo oso moodoo goo ee hogugule mosoowe sabolo Loum wiligi odoo taba Sisa mapoo diye dalai tekeponee,” diso.

26

Poloye wiligi odoo taba Agilipayo howo woola mapoo o goo taka

¹ Agilipaye Polo mapoo egeese takaso, “Ayo epedee no nediliyo pidi to takalame namapoo beame teneeso.”

Eseme Poloye dee dokodoo poudoloso, to takalai bei mooloo-goolone egeese takaso, ² “Wiligi taba Agilipa, a epei Yu odooso mo goo mapoo goo opusomo opusomo di taka mapoo nei ayo mawo a pidi to namapoo takalai goomogo. ³ Bei, no Yu odoo ibada adaga dia goo susuga sabolo, osoloso ima kulodu to agadigeli goo sabolo no gooleedooso. Esiga ayo namapoo howaso, mo to hagee takoo medee dui.

⁴ “Egeese ma kulodu, Yu odoo susuga oso ayo daga Yu odoo

sabolo Yolusalem mapoo badebei goo ee, diba olo gooleedooso. ⁵ Esiga Yolusalem odoo susuga oso mo goo diba gooleedooso. Esiga diayo namapoo mo goo takalai dee takooga, diayo ayo Pelisi odoo toboloso badebei goo ee takalaiso. Egeese mapoo Yu odoo ma kulodu Pelisi odoo oso Moseseeye eligi goo hogugu medee deedeeliso. ⁶ Esino Godeeye mawe dimapoo to takoloso magoo mapoo ayo tei teme, a epedee goo meedi mapoo ka badoso. ⁷ Osoloso ibada Yu odoo bala 12 susuga oso beame susuga Godeeyo hu poudolone dobolone, diba to magoo hedebe ee bamoloso. Esiga mo wiligi odoo taba Agilipa, abolo epedee to magoo hedebe omapoo tei teme, Yu odoo oso a wooloomalame goomogoso. ⁸ Egeese ma kulodu, Yu odoo niba bei kasee maga Godeeye wedia odoo ee see hogogabileiso dee taka goo mapoo tei telega ka pegiliyo?

⁹ “Esiga a niyo egee gooloomolo egeesi masi goolone, ayo Yesu Nasalet odoo mapoo tei telaga odoo mapoo hegia toowa molone, ayo dimapoo dala tenelame goomogo meleeso. ¹⁰ Egeeseelone tei moso wiligi odoo tebisa oso amapoo kitulugu teneme, ayo Godee o odoo esialoso toloso neliga moso ma kulodu tooseliso. Osoloso tei telaga odoo abo ee olo pilugume, ayo goo omapoo tekepo doloso, goomegeliso. ¹¹ Osoloso a Yu odoowo howo gisili moso susuga mapoo silone, tei telaga odoo mapoo dala tenelone, ayo dimapoo toso pupulone, to tokenee takoloso Yesuwo goo mapoo miligi pie, dee takeliso. Osoloso ayo dimapoo dia komonolone, mi abo mapoo dilesio, tei telaga odoo toloso dala teneliso.

¹² “Ayo egeeseemo silone, beame heeso tei moso wiligi

odoo tebisa oso amapoo kitulugu teneme, Damasko mi mapoo tei telaga odoo talame diso. ¹³ Esino osoko oo domo taba mapoo a eli domopoo dimeleeno, kei ma dokodooga gadeebugu oso pouneme egeiso. Gadeebugu ee dia toowa, osokoso gadeebugu egeesinee. Esiga odoo abolo hodobo di gadeebugu oso tooso. ¹⁴ Osoloso iba susuga miyomoo misikedoobuloso tiesamolome, kei ma dokodooga ibada Hibulu toso amapoo egeesee takeme duso, 'Solo, Solo, nayo bei kasee maga amapoo dala ka tenemalala? Esiga no medee goolee. Nayo egeeseemo siloga, no Godee sabolo ha taso. Esiga eyo nei no dala talaiso,' diso.

¹⁵ "Eseme ayo egeesee takaso, "Wiligi odoo, no ogumo?" diso.

Eseme Lodeeye amapoo nei egeesee taka, 'A Yesuso. Nayo tei telaga odoo mapoo dala egee tenemolo, amapoo tenemoloso. ¹⁶ Esiga no teebee! Ayo namapoo sibilesa peledobooso. Bei, ayo no olo hesiaso, nayo mo tou teli odoo doloso badolone, ayo namapoo eligi sabolo, osoloso eligilei goo sabolo, odoo mapoo eligilame. ¹⁷⁻¹⁸ Esiga nayo Yu odoo sabolo, osoloso Yu dele poogoo odoo sabolo ma kulodu mo to takomo siloga, ayo no medee balaiso. Egeesee ma kulodu diayo no dala teneega, ayo no pidileiso. Esiga diayo tei goo ee gooleedoga, diayo neliga maga miligi pialoso, gadeebugu mapoo bidiga dabalame, osoloso Saiten oso gibadolone debei poogoloso, see Godee mapoo bidiga dabalame, ayo no dimapoo diye deeso. Egeeseega ayo dibada goo tokenee hapoloso boobado bigileiso. Egeeseega diayo amapoo tei too goo maga, Godeeye hesia odoo oso egee do sabolo hodobo dabalaiso,' diso.

¹⁹ "Eseme wiligi odoo taba Agilipa, mo howo opusomo

doloso, kei ma dokodooga to taka duloso, to amapoo mesieso. ²⁰ Osoloso ayo Damasko mapoo, osoloso Yolusalem mapoo, osoloso Yudiya mi toowa ma kulodu, osoloso Yu dele poogoo dia mi susuga mapoo, Godeeyo to egeesee takomo sileeso, 'Nibada goo goolee su wuduloso, nibada goo tokenee maga miligi pialoso Godee mapoo sibadee! Osoloso niyo Godee mapoo sibadee goo ee eligilone, odoo susuga eyo howo woola tekepo goo ee tomo silesibe,' dee takeliso. ²¹ Esiga ayo goo hagee tomo silime, Yu odoo oso ayo dibada tei moso ma kulodu badoboome, diayo a wooloomalame keliso. ²² Esino Godeeye pidi toowa maga, a see epedee nibada howo woola mapoo tobudulone, wiligi odoo tebisa nimapoo, osoloso odoo abo susuga nimapoo, Godeeyo to takolone ka badoso. Esino ayo taka to susuga ee Moses sabolo Godeeyo to tosili odoo sabolo oso Godeeye hudi magoo Keliso mapoo peledabalai goo taka sabolo hedebe. ²³ Esiga to hagee eyo bei hagooso, Keliso dala toloso talaiso. Osoloso yayo daga malalo ta maga hogabuloso, gadeebugu ee Yu odoo sabolo, osoloso Yu dele poogoo odoo sabolo mapoo tosibileiso," diso.

²⁴ Esino Polo to osee takomolome, Pestuseeye to neligidi yimapoo egeesee takaso, "Polo, no boobadolone wulo halaboo! Nayo dia goolee oso no ka boobadoo," diso.

²⁵ Eseme Poloye to nei Pestus mapoo egeesee takaso, "Wiligi odoo taba Pestus, a wulo koo halabooso. Bei, ayo to taka susuga hagee tei goo. Esiga goo eyo bei moloso. ²⁶ Esiga wiligi odoo taba Agilipaye goo susuga hagee yo gooleedooso. Ayo goo susuga hagee yimapoo takooga, ayo to takalai koo obuso. Bei,

goo susuga hagee mada moodoole. Haye! Odo susuga eyo howo woola ka moodoo,” diso. ²⁷ Esem Poloye wiligi odoo taba Agilipa mapoo egeesee takaso, “Agilipa, no Godeeyo to tosili odoo susuga oso to hogugu mapoo tei telisomo? O, a gooleedoso, no tei teliso,” diso.

²⁸ Esino wiligi odoo taba Agilipaye egeesee takaso, “No beame deiyepo hamapoo ayo Keliso mapoo tei talame amapoo to egeesi masi ka takamalala?” diso.

²⁹ Poloye to nei egeesee takaso, “A nayo tei talai beame deiyepo o, beame sage koo magooso. Esiga ayo nobolo osoloso epedee hamapoo mo to dulone hagee do odoo susuga oso Godeeyo to mapoo tei toloso ayo hagee bado egeesi masi badalame dokodoo ka takooso. Esino nibada dee mapoo ki ti oso tialagalaima,” diso.

³⁰ Esem wiligi odoo taba Agilipa sabolo, osoloso Pestus sabolo, osoloso Benis sabolo, osoloso odoo susuga Polowo to dulone debee ee tebisaloso diadeeso. ³¹ Diayo diadulone dieso dimapoo egeesee takaso, “Odo hagee goo tokenee hee tele. Esiga iyo yo neliga moso mapoo toosooloso wooloomalai tekeponee,” diso.

³² Esem Agilipaye Pestus mapoo egeesee takaso, “Iyo odoo hagee goo meedili maga diye dalai tekepo. Esino yo Sisaye o goo meedilei goomogaga, yo Sisa mapoo ido diye, dee takee,” diso.

27

Poloye du maga Itali mi mapoo dilame bei mooloogoo

¹ Pestuseeye Polo Sisaye badebei mapoo ido dilame goomoga magoloso, yayo Loum ha teli gihadili odoo hee Yuliyes iso. Osoloso yimapoo egeesee takaso, “Polo sabolo, osoloso neliga moso

ma kulodu debeli odoo abo sabolo, du maga Itali mi mapoo Sisaye badebei mapoo iyado di,” diso. Yuliyes hagee ha teli odoo mooloogoodoo hee, o hu Sisayo mooloogoodoo dee takeli eyo kulodu badeli. ² Esem iba Adalamatia odoo dia du toowa ee Kasalia mi maga see Asia mi ma kulodu mi opusomo opusomo di mapoo dilame molome egeiso. Esem Yuliyeseeye iba du omapoo dalaga peegeena. Osoloso Makedonia mi ma kulodu Tesalonika mapoo badeli odoo hee, Alistakus du omapoo ibolo hodobo bulumaloso, see Saidon mi mapoo dulone domopoo tiesaso.

³ Osoloso beame hee mapoo Saidon mi mapoo sibilesi peledabaso. Esino iba Saidon mi mapoo sibilesi peledoboome, Yuliyeseeye Polo yo dia goolone yimapoo egeesee takaso, “Nee odoo oso biso pidilame, no peegoo di,” diso. ⁴⁻⁵ Osoloso iba see Mila mi mapoo dalo soowoolone, Saiples mi te koola mapoo poo toowa meneme abaga daso. Bei, abei toowa woola mapoo poo toowa oso sibulone, howo ki toowa siba. Esem iba osee Saiples mi te maga gulugumo sibilesi, Kilikia sabolo Pampilia sabolo daga dileso, Lisia mi Mila mapoo sibilesi peledabaso. ⁶ Iba omapoo dileso doboome, ha teli gihadili odoo Yuliyeseeye Alesendilia odoo dia du toowa Itali mapoo dilame molome egeiso. Esem yayo iba du omapoo dalaga peegeena.

⁷⁻⁸ Esem iba du omapoo dalaga poogoloso, Nidus mi mapoo obeeamo dulone, beame bei abei domopoo poogooso. Iba Nidus mi ee daga dime, poo toowa simi oso, howo ki toowa sibume, see Kiliti mi te mapoo dalo soowaso. Bei, omapoo poo toowa meneme. Osoloso iba Kiliti mi te su Salomone koola abaga obeeamo gulugumo dulone, Lasia

mi koola mapoo du dali omapoo oluguso. Du dali eyo hu Du Oluguli Medee Tekepo deli.

⁹ Iba du oluguli omapoo dobolone, egeesee goolone de-beiso, “Iba beeamo toowa olo hosudooso. Osoloso Yu odoo oso nei teyuloso badeli beeamo olo daga dilesa badoso. Esino dugo beeamo olo bei moolooogooso. Egeesee ma kulodu iyo dugo beeamo mapoo abei toowa maga dilei tekeponee. Bei, howo ki toowa oso sibulone, iba tokenee peya,” diso. Esem Poloye odoosusuga mapoo egeesee taka,¹⁰ “Emegei, dugo beeamo mapoo abei toowa maga duga, ibolo osoloso ibada bi sabolo, osoloso ibada du sabolo tokenee palai, a gooleedooso. Esiga iba hamapoo osee dabalai tekepo,” diso. ¹¹ Esino du wiligi taba sabolo osoloso duwo ama sabolo diba egeesee salai goomegele. Esem ha teli gibadili odoo oso Polowo to mapoo tei telega poogoloso, odoo bakadio hageeyo to mapoo deedeeso. ¹² Esem odoosusuga oso egeesee takaso, “Iba dugo beeamo mapoo hamapoo dobolone du oluguloso dabalai du oluguli tokenee,” diso. Egeeseelone diba saga Poiniks mi mapoo dilesa doga, dugo beeamo ee koodobilame goomogaso. Kiliti mi te mapoo Poiniks hagee du oluguli tekepo hee oso. Bei, du oluguli omapoo poo toowa haga koo sibili.

Poo toowa sabolo howo ki toowa sabolo ma kulodu di

¹³ Osoloso beeamo heeso poo toowa koodobume, see poo pepooko oso abei toowa domo abaga pee maga sibilame bei moolooogooso. Esem du toowa tosilesibili odoo oso egee ogoloso tekepo dolone, hegi biso du gidoloso howo kulomoo melee giligadoloso du ma kulodu maso. Osoloso iba Kiliti mi te mapoo soowooleso

widi pee maga gulugumo diso. ¹⁴ Iba mi te widi pee maga obeeamo gulugumo dumolome, haga boolooegele mi te abaga poo toowa simi oso ibada du ee see abei toowa domopoo todiso. ¹⁵ Egeeseeme iba du balamelega, ibada du pooso todime, wulo balaga meleeso. ¹⁶⁻¹⁷ Esino pooso ibada du ee Kauda mi te mapoo poo toowa meneme hodiokooga todi molome, du tosilesibili odoo oso du toowa tokenee poga pidili du pepooko, du toowa eyo osio mapoo bagagoloso melee ee dia kitulugu sabolo toloso du toowa ma kulodu magooso. Osoloso howo ki oso sibilesi ibada du mapoo woolone du toowa gadilega pagalame, diayo du ee tiso tialooogooso. Osoloso du tosilesibili odoo ee Libia mi hodio abaga dulone, howo soo mapoo du doguyaga dia ebigaso. Egeeseelone, diba pooso sibilesi weli dugo du ma dokohodoo bagagoo ee du medee dilame miyomoo bagagooso. Esem pooso ibada du ee abei domopoo wulo todimeleeso. ¹⁸ Osoloso beeamo hee mapoo poo toowa oso see dia sibume, du tosilesibili odoo oso du popeeya dalame, bi abo du toowa ma kulodu melee toloso howomoo sooso. ¹⁹ Osoloso see beeamo hee mapoo, bi abo egeesi masi du ma kulodu melee howomoo sooso. Pooso sibilesi weli dugo sabolo, osoloso homo tialogoo sabolo, osoloso dugo bagagili ti sabolo, osoloso bi abo egeesi masi sabolo howomoo sooso. ²⁰ Iba poo toowa oso simi ma kulodu, osoloso howo ki toowa simi ee ma kulodu beeamo bei poogoomo dulone, osoko sabolo giwo sabolo egele. Egeesee ma kulodu dulone, iba dabalai goole. Esino wulo wedilei gooleeso.

²¹ Esino iba beeamo bei ma kulodu nei nelega sibulone, Poloye toholoso imapoo egeesee takaso,

“Emegei, niba kasee maga mo to dulega Kiliti mi te poogoloso ka simiyo? Iba omapoo debei diepi, goo hageesee imapoo sibile pegeliyo. ²² Esino niba goo hamapoo haga na ebi. Bei, odo susuga nima kulodu odo hee talaime. Esino hedebe ibada du ee tokenee palaiso. ²³ Bei, mo Godee ayo o hu dokodoo poudili o momaiye oso amapoo sibeye dee takeme, eiyo gesi amapoo sibilesio egeesee taka, ²⁴ ‘Polo, no haga na ebi, bei no wulo gamenee dile, wiligi odo taba Sisayo mudugiyopoo nee goo meedilame duso. Esiga Godeeye nimapoo mesie maga nobolo hodobo egee du odo sabolo, abei domo hamapoo wedileime,’ diso. ²⁵ Esiga odo susuga, niba to hagee duloso na ebi. Bei, Godeeye o momaiye oso goo taka goo ee tei moodolai doloso, a tei toso. ²⁶ Esino iba omapoo dulone, mi te hee koola mapoo dilesio, yo mapoo godee bigileiso,” diso.

²⁷ Iba Adiliyati abei domopoo silesibulone, beame 14 poogoloso see gesi hee mapoo gesi domopoo du tosilesibili odo oso goolee widi pee koolabelee, diso. ²⁸ Egeeseelone diayo howo kasee boubeleso howo bou tebili ti toloso tebiaso. Osoloso egeino, howo bou ee tebia ibada bagi sabolo tebia 40 egeesi masi mala. Osoloso hoogoo pepooko dilesio, see tobu tebiaso. Osoloso egeino, howo bou ee tebia ibada bagi sabolo tebia 30 egeesi masi mala. Esem diayo goolee widi pee olo koola tooboo, diso. ²⁹ Esem diba gesi dulone, du howo soo maga duga, yo mapoo godee bigiyaga dia ebigaso. Egeeseelone du dilega omapoo malame, diayo hegi bi bakadio bakadio di du osio mapoo bagagoloso howomoo toosooso. Osoloso gesi omapoo dobolone, du tosilesibili odo

oso saga mi beema beleso ee bolone debeiso. ³⁰ Egeeseelone dobolone, diayo du toowa maga mada kukolo dilame, du toowa tokenee poga pidili du pepooko ee howomoo ti sabolo gisibasoloso olugu molone imapoo egeesee taka, “Iba du wiligi maga hegi bi abo howomoo toosoowagona,” diso. ³¹ Esino Poloye ha teli gibadili odo sabolo, o odo sabolo mapoo egeesee takaso, “Du tosilesibili odo oso kukolo duga, iba susuga wedileiso,” diso. ³² Esem ha teli odo oso du toowa tokenee poga pidili du pepooko ee ti koo poogoomo, pooso todiso.

³³ Osoloso olo mi beeamalai koola tooboome, Poloye diba nei nalame howolone odo susuga mapoo egeesee takaso, “Niba beame 14 ma kulodu ebia sabolo sibulone nei medee nele. ³⁴ Esiga niba wedilega pagalame, epedee hamapoo nei medee ne. Osoloso niba goolee, nima kulodu odo hee dala talaime,” diso. ³⁵ Osoloso Poloye to hagee takoloso, wo toloso goomoga to Godee mapoo takoloso, odo susuga eyo howo woola mapoo wo po doloso neso. ³⁶ Esem Poloye nei namelee ogoloso, odo susuga oso yibolo nei nalame goomogaso. ³⁷⁻³⁸ Diba nei ne koodobuloso, du popeeya dalame, nei abo susuga howomoo togobisaso. Esiga iba 276 odo oso du ee ma kulodu debeiso.

Duso dilesio yo mapoo godee buguloso gagabugu goo

³⁹ Osoloso gesi mi beeamome egeino, du tosilesibili odo oso widi pee egeiso. Osoloso diayo widi pee ee medee ogoloso gooleedelee. Esino omapoo dilesio du olugumo, diso. Bei, diayo widi pee ee du olugulei tekepo goolee. ⁴⁰ Egeeseelone, diba widi pee mapoo dilame hegi bi du ma bagagisaloso melee, ee howomoo kookoo sooso. Osoloso du osio

mali suda masi howomoo wusuloso, pooso du todilame, du wiligi mapoo dugo bagagoloso meli hee poudoloso bagagooso. Osoloso iyo widi pee egei mapoo diso. ⁴¹ Esino iba widi pee mapoo dulone, du wiligi oso dileso howo soo mapoo dougaso. Esememe howo ki oso sibilesa, du osio mapoo woome, du gagabuguso.

⁴² Egeesee ma kulodu ha teli odoo oso neliga ma kulodu debeli odoo ee howo tabuloso kukulo diyaga, dia gooleeso. Egeeseeyaga neliga ma kulodu debeli odoo ee diayo du ma kulodu wooloomalame goomogaso. ⁴³ Esino ha teli gibadili odoo Yuliyes yo Polo wooloomalai goomegele. Esiga yayo ha teli odoo dimapoo egeesee takaso, “Niyo neliga ma kulodu debeli odoo ee na wooloome,” diso. Esememe yayo egeesee takaso, “Niba howo tabili gooleedoo daga, niba widi pee mapoo howo tigebie! ⁴⁴ Osoloso odoo howo koo tabili daga, niba du gagabugu mapoo toloso deeso widi pee mapoo sumo di,” diso. Egeesee see maga odoo susuga medee tigebuloso widi pee mapoo daboogoloso gie badeli tooso.

28

Poloye Malata mi te mapoo sibilesa peledaba

¹ Osoloso iba howo tigamo dileso, mi te mapoo dalaga poogoloso dabolone duno, mi te eyo hu Malatagona. ² Iba omapoo sibilesa peledoboome, mi te mapoo debeli odoo oso iba medee pida. Esiga beame omapoo howo toowa simi oso kekepie meleega, mi te mapoo debeli odoo oso iyo dou halame, dou toowa tooloso ka daba. ³ Osoloso Polo noseo dou kaka tosibilesa, dou toomeleeno, hebise sa masi dou ma mapoo kulodu tiamelee ee dia dei moodoome, dou kaka ma

ma kuloduga gasibilesa Polo dee mapoo paso. ⁴ Esememe mi te mapoo debeli odoo oso Polo hebisesa dee mapoo poloso sooloogoosoo melee ogoloso diba diesono egeesee takaso, “Odoo hagee odoo wooloomali odoo osobebe. Bei, yo abei domopooga simi oso yo tele. Esiga epedee nei dala teneli godee oso Polowo goo tokenee maga nei ka teneeso. Esiga hebisesa yo dee mapoo ka pana”, diso. ⁵ Esino Polo hebisesa o dee mapoo pome, o dee keesee heyadigebuguno hebise dou mapoo toodooso. Ee ma kulodu goo hee yimapoo peledebele. ⁶ Esino mi te mapoo debeli odoo oso egeesee goolone debeiso, “Polowo dee papoloso, miyomoo homodobuloso talaiso,” dee gooleeso. Esino beame sage ma kulodu goo heeso Polo mapoo peledebele. Esememe mi te mapoo debeli odoo oso goo hagee ogoloso, Polo yo godee hee molodoo, dee takaso.

⁷ Osoloso ee ma kulodu iyo dou halaga melee mi maga Malata mi te mapoo debeli odoowo wiligi odoo taba, Pubiliyeseeyo mi haga hoogoonee. Esiga yayo iba ogoloso, o moso mapoo ido dileso, beame bakadio hedebe di omapoo doboome, yayo iba medee pidiso. ⁸ Moso ee ma kulodu Pubiliyeseeyo ama kolo dei sabolo osoloso su paiye sabolo tiameleeso. Esememe Poloye yayo tiamelee mapoo gadileso, dokodoo takoloso, o deeso yimapoo sigime, paiye weidooso. ⁹ Hamamee odoo paigiga mi te mapoo debeli odoo oso goo hagee duloso sibademe, Poloye diba tekepo moodoo demeleso. ¹⁰⁻¹¹ Egeesee ma kulodu iyo mi omapoo doboome, mi te mapoo debeli odoo oso imapoo hu toowa tenelone emegeidi bi teneemeleeso. Osoloso a bakadio hedebe di omapoo dobooso, see dilame doboome, mi te mapoo

debeli odo oso iyo eli domo dulone nalai, nei sabolo osoloso bi abo sabolo imapoo tosibadeeso.

Poloye Loum mi mapoo dileso peledaba

Osoloso iba Alesendilia odo dia du toowa dugo beame mapoo Malata mi te mapoo melee mapoo dabagaso. Du ee tosilesibili odo oso dedebayo gamenee godee masi bakadio moodooloso du wiligi mapoo tugusa molome egeiso. ¹² Iba du amaga dileso Silakusa mi mapoo du oluguloso, beame bakadio hedebe di omapoo debeiso. ¹³ Osoloso see abaga Legiyome mi mapoo dalo soowaso. Omapoo tialoso beame hee mapoo poo iyo simi hamamee abaga sibilame bei mooloogooso. Esemee pooso ibada du saga todilame pupu buguso. Osoloso beame heeso Putiyoli mi mapoo dileso peledabaso. ¹⁴ Iba dileso Putiyoli mapoo du oluguloso, tei telaga odo abo egeiso. Esemee diayo iba beame 7 dibolo debeeyena. Osoloso omapoo dobooso see mili Loum mapoo diso. ¹⁵ Osoloso tei telaga odo Loum mapoo debeli oso iba sibogodi duloso, eli domopoo iba tugodalame simina. Ee ma kulodu odo abo sibilesi, iba Apiyus Polum mi mapoo tugodooso. Osoloso aboso mi hee, o hu Odo Soowo Moso Bakadio Hedebe deli mapoo sibilesi tugodooso. Esemee Poloye diba ogoloso dia goomogolone, Godee mapoo goomoga toowa poudooso. ¹⁶ Esemee iba Loum mi mapoo sibilesi peledoboome, ha teli gibadili odo oso Polo mapoo egeese takaso, “No neliga moso mapoo dileime. Esino no wulo moso hee mapoo badoga, ha teli odo hedebe oso no ka gibadalaigona,” diso.

¹⁷ Osoloso beame bakadio hedebe di poogoloso hamamee,

Poloye Yu odoowo wiligi odo tebisa Loum mi ee ma kulodu debeli susuga yimapoo sibilame to teneeso. Diba olo sibilesi do-boome, Poloye dimapoo egeese takaso, “Emegei, ayo goo tokenee hee Yu odo mapoo moodoole. Osoloso ibada adaga dia tei hee gababile. Esino Yolusalem mapoo Yu odooso a goo mauwe toloso Loum odo mapoo teneeso. ¹⁸ Osoloso nei diayo amapoo woosali to bei woosano, amapoo goo tokenee hee egele. Esiga diayo a teli mapoo magalai goomegele. Esino diayo a neliga moso maga peegoo tamagalame goomogaso. ¹⁹ Esino Yu odo oso a neliga moso maga peegoo tamagalai tekeponee, dee takeme, ayo mo goo Sisaye meedilei a goomogo, dee takaso. Esino ayo mo odo, Yu odo mapoo gigidilei goo mauwe. ²⁰ Esiga ayo goo hagee nibolo medee to meilame ka gilimadoo. Osoloso a epedee ki tiso tialogoloso moloso. Bei, ayo Isalael odo oso dulone egee bamolo, odo yimapoo tei too goo maga,” diso.

²¹ Esemee wiligi odo tebisa oso Polo mapoo nei egeese takaso, “Iyo Yudiya maga nee goo maga to hogugu teneme tele. Osoloso Yu odo abo amaga sibadee oso nee goo maga tokenee goo taka, iba dule. ²² Esino goo nayo egee eligimo silo imapoo takalai goomogo. Bei, mi susuga eyo kulodu, edebeeyo Yesuwo goo eligili goweli,” diso.

²³ Osoloso Polo sabolo Yu odo sabolo beame hedebe magooso, diayo see tobu Polobolo Yesuwo goo maga to kalame. Osoloso diayo beame hedebe magoo mapoo Yu odo susuga Yesuwo goo maga to kalame Polo mapoo sibadeeso. Esemee Poloye gesikolo bei mooloogoloso abaga dino habe mapoo Godeeye

wiligi doloso badeli eyo goo ee eligilone, Moseeeye eligi goo sabolo, osoloso Godeeyo to tosili odoos oso to hogugu maga Yesuwo goo eligiso, diayo Yesu mapoo tei talame. ²⁴ Esemee odoos abo oso Polowo to duloso tei tooso. Esino odoos abo tei tele. ²⁵ Egeesee ma kulodu diesono abo puloso toso agadigaso. Osoloso diba dilame doboome, Poloye tei tele poogoo odoos mapoo to hedebe hagee takaso, "Dio Tei oso tei goo Godeeyo to tosili odoos Aisaya maga nibada amawe dio mapoo egeesee takaso,

²⁶ 'Nayo dileso odoos hagee bia dimapoo egeesee takee,
"Niyo medee hoduu dileso to taka duleiso.

Esino goo eyo bei niyo medee gooleedalame.

Osoloso niyo medee hoduu dileso agalaiso, esino goo eyo bei niyo ogoloso gooleedalame."

²⁷ Bei, diba goo eyo bei gooleedalai koo goomogo.

Osoloso diba dudu tabagado, osoloso howo gisiga diga.

Esino diayo ogoloso, osoloso duloso goo goolee tekepo toloso, amapoo wedi simi diepi,

ayo dibada tokenee hapoloso boobado bigiliyo,' diso.

²⁸ Esiga niba medee goolee, Godeeye gie badeli hedebe Yu odoos mapoo tenele. Haye, yayo Yu dele poogoo odoos sabolo mapoo teneeso. Esiga diayo goomoga sabolo Godeeyo to medee duleiso," diso. ²⁹ [Osoloso Yu odooso Polowo to duloso, dibada mooloogoodoo ma kulodu diisono toso dia agadigamo diso.]* ³⁰ Osoloso Polo dugo bakadio ee ma kulodu moso nei molee magoloso tieli mapoo badoboome, odoos abo yo agalame

simi, yayo o mosopoo goomoga sabolo ido palaso. ³¹ Osoloso yayo dimapoo Godeeye wiligi doloso badeli goo ee eligilone, Lodee Yesu Kelisowo goo takalai ebile. Osoloso ee ma kulodu odoos heeso yimapoo hamaga takele.

* **28:29:** To hagee odoos aboso taka, Lukaye hogugu, deliso. Esino odoos aboso taka, Lukaye hogugule, odoos heeso hamamee hoguguna, dee takeli.

1 Tesalonika

Poloye Tesalonika odoo dimapoo to hogugu tenee

1 Tesalonika booka goo eyo bei

Polo Kolin mi mapoo badolone, Tesalonika odoo dimapoo to hagee hoguguso. Polo daga Tesalonika mapoo di beame mapoo ede-beeyo o to duloso tei tooso. Esino Yu odooso goo hagee ogoloso Polo habuguso (Diye di odoo 17:1-10 omaga egeesee ka takooso). Esiga Poloye tei telaga odoo hagee bia diya gooleebugulone, kokodo takeli to hagee hoguguloso dimapoo teneeso, diayo dala ma kulodu dobolone, Godee mapoo tei toloso medee kibiya dabalame. Osoloso tei telaga odoo susuga oso Yesu siboga beame mapoo yayo badalai mi mapoo palai goo ee gooleedoloso dabalame diayo hoguguloso teneeso.

¹ To hogugu hagee Polo, Sailesi, osoloso Timoti iyo Tesalonika mi ma kulodu debeli tei telaga odoo nimapoo ka teneeso. Niba Ma Godee sabolo, osoloso Lodee Yesu Keliso sabolo hedebe doloso doso. Esiga iyo Godee mapoo takooso, yayo niba sooloo dolone pidilame osoloso mesie sabolo dabalame.

Tesalonika odoo oso tei too

² Iyo beame susuga niba halo dokodoo takolone, nibada goo maga Godee mapoo goomegeliso. ³ Egeesee maga iyo niba Godee mapoo takolone goo hagee gooleebigiliso. Niyo tei too maga tou too sabolo, osoloso odoo abo sooloo dologa pidili sabolo, osoloso edebeeyo nimapoo dala tenee ee ma kulodu dobolone, Lodee Yesu Kelisoye see sibileiso doloso, bolone tei toloso doso.

⁴ Tei telaga odoo, emegei, iba gooleedooso, Godeeye niba sooloo dolone, niba o odoo dalame hesigaso. ⁵ Bei, iyo to tekepo nimapoo tosimi ee wulo todee mosoowe tosibleso ka takele. Esino iyo Dio Tei oso kitulugu maga ka taka. Osoloso iba to tekepo hagee kibiya tei toloso nimapoo eligiso. Osoloso iyo niba pidilame nibolo debee ee niba gooleedooso. ⁶ Osoloso niyo ibada goo sabolo, osoloso Lodeeyo goo ee peedeeso. Egeesee maga niyo to hagee duloso toloso, dala ee ma kulodu doboome, Dio Tei oso goomoga sabolo to hagee tooso. ⁷ Esiga tei telaga odoo susuga Makedoniya mapoo debeli sabolo, osoloso Akaya mapoo debeli oso nibada goo duloso padalai tekepo. ⁸ Esiga Godeeye nimaga eligi goo ee hedebe Makedoniya sabolo Akaya sabolo mapoo dudobigile. Haye, niyo tei too goo ee mi susuga mapoo olo dudobuguso. Esiga nibada goo ee iyo mi abo mapoo see tobu takomo dilei ee goo haga toowanee. ⁹ Bei, mi susuga ee ma kulodu edebeeyo iyo nibada mosopoo siboga, niyo to tekepo too ee takeliso. Egeeseelone, diayo niyo gameenee godee poogoloso see tei gie badeli Godee mapoo sibileso, o to mapoo mesimo sili goo ee takeliso. ¹⁰ Osoloso diayo Godeeyo owoloye ta maga Godeeye hogadi oso Kei mi ma dokodooga sibileiso doloso niyo egee bamolo goo ee takeliso. Odoo ee Yesu. Godeeye meedilei beame mapoo, yayo komonolone tokenee eyo nei dala tenelai beame mapoo, Yesuye tei telaga odoo iba susuga peegoo gilimado dileiso.

2

Poloye Tesalonika mi mapoo tou too

¹ Tei telaga odoo, emegei, iyo nibolo hodobo dobolone,

beame wulo mosoowe hosule. ² Esiga niba gooleedooso, iyo daga nimapoo sibilame, Pilipai mi mapoo doboome, edebeeyo imapoo to tokenee takolone, dala tenee goo ee. Esino ee ma kulodu ibada Godeeye iba pidime, edebeeyo iba gowe ee ma kulodu iba ebilega, Godeeyo to tekepo nimapoo takaso. ³ Bei, iyo eligi goo ee gamenee goonee, osoloso tokenee gweli goo maga koo eligiso. Esiga iyo nimapoo gamenee takalaime. ⁴ Esino iyo Godeeyo to tekepo ee eligimo silesiboso. Bei, Godeeye iba tebia doloso hesigaloso o to tekepo takomo silesibe, diso. Esiga iyo tou hagee tomo silo odoogoomogalame sile. Haye! Godee ibada sooloo ma kulodu egeli yogoomogalame ka siloso. ⁵ Osoloso niba nosee gooleedooso, niyo imapoo sibilame wulo gamenee toso hedele. Osoloso iba nei molee talame to tekepo ka takele. Godeeye goo hagee tei diso. ⁶ Egeesee maga nibolo osoloso odoosusuga oso imapoo goomogalame koo seli. Esino Kelisoye diye di odooiyo toowa doloso niba balame, imapoo kitulugu meleeso. ⁷ Esino iyo egeesee sele. Bei, iyo niba holope masi oweeye owolo dio bali egeesi masi bameleeso. ⁸ Esiga iyo niba diya sooloo dolone goomoga sabolo hedebe Godeeyo to tekepo nimapoo ka tosibile. Haye. Ibada gie badeli sabolo nimapoo tenelame ka simi. Bei, niba iyo gooma odoo. ⁹ Tei telaga odoo, emegei, nibolo dobolone iyo nali bi sabolo, osoloso iyo goomoga bi abo sabolo tebilame, iyo ibada suso gesi sabolo beame sabolo tou toowa tomo silee, niba gooleedooso. Goo egeesee maga, iyo Godeeyo to takomo silesibulone, nimapoo hegi goo teneeyaga, bi koo howali.

¹⁰ O, iyo tei telaga nibolo

dobolone, iyo tokenee goo hee tele. Esino iyo nibolo hodobo medee teedee dobolone, Godeeye o howo woola goo tekepo deli goo ee iyo tomo silesibiliso. Esiga goo hagee niba olo gooleedooso. Osoloso Godee nosee goo hamapoo tei diso. ¹¹ Esiga niba gooleedooso, maye owolo bameli egeesi masi, niba iyo egeesi bameleeso. ¹² Iyo niba Godeeyo howo woola kibiya dabalame, eli opusomo opusomo di maga nimapoo pidili to takaso. Bei, Godeeye niba imoloso, niyo Godeeye wiligi doloso badeli mapoo gadilesi dobolone, yo toowa doloso yibolo hodobo dabalame.

¹³ Osoloso iba see Godee mapoo goomoga to takooso. Bei, niyo iyo Godeeyo to taka duloso dobolone, to hagee edebeeyo eyo gooleeso takooso, dee takele. Esino niyo to hagee tei Godee maga siboso doloso medee tooso. Esiga Godeeye o to hagee sabolo tei telaga odoo nima kulodu tou tomoloso. ¹⁴ Esiga niba gooleedooso, Yu odooso Yudiya mi mapoo Yesu Keliso mapoo tei telaga odoo dimapoo dala tenemelee goo ee. Egeesee maga, goo egeesee oso nimapoo peledabaso. Goo ee nibada odoo oso nimapoo dala teneliso. ¹⁵ Yu odoo oso daga hoo-goo Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo piluguso, osoloso diayo Yesu Keliso woolomaso. Osoloso iyo Godeeyo to mi abo mapoo takomo silesibume, diayo iba peegoo hasisobigiliso. Esiga Godeeye Yu odoo dimapoo koo goomegeli. Osoloso diayo odoo susuga mapoo gowe toowa moloso. ¹⁶ Egeeseelone, diayo Yu dele poogoo odoo dimapoo iyo to tekepo todilesi takeme, Yu dele poogoo odoo oso gie badeli teyaga, diayo imapoo hamaga takalame seeso. Goo hageesee maga, dia tokenee susuga oso dieso

dimapoo kadadigamo pologa, Godeeye komonolone dala toowa hoo poogoo mauwe dimapoo tenelaiso.

Poloye see Tesalonika mi mapoo dilame goomoga

¹⁷ Esiga tei telaga odoo emegei, edebeeyo iba nibada mi maga hasisobugume, iyo beeamedeiyepo mapoo niba poogoo dileso dobolone, niba boobado bigile. Esino iyo niba see agalame diya goomogolone, nimapoo sibilame wegeegeeso. ¹⁸ Esiga iyo niba agala sibilame goomegeliso. O, tei taka, Polo ayo niba agalame sibilame wegeegeliso. Esino Saitenso iba hamaga takeliso. ¹⁹ Iyo niba agala sibilame goomegeliso. Bei, ibada Lodee Yesu see wedi siboga, ogo goo oso imapoo goomoga ka tenelaiyo? Osoloso ogo goo oso iyo o howo woola ebilega kibiya ka dabalaiyo? Ee nibaso. Niyo tei too oso iyo tou tekepo too ee woola yiligebigileiso. ²⁰ Bei, Godeeye nibada goo maga imapoo goomoga tenelaiso.

3

¹⁻² Esiga iyo niba agalame sibilei beeamedeiyepo dagadime, see gowolone, wulo Timoti nimapoo diye dolone, iba Atene mi mapoo debeiso. Ibada omolo Timoti hagee ibolo tou tomo silone, Godeeyo to tekepo Kelisowo goo ee takomo sili odoo oso. Esiga iyo yo nimapoo diye diso, yayo niyo tei too ma kulodu kibiya dabalame kokodo takalame. ³ Bei, dala hagee ma kulodu odoo heeso tei too peegeeyaga. Osoloso niba gooleedooso, tei teli goo ee ma kulodu dala sabolo moloso. ⁴ Esiga iba nibolo hodobo dobolone, dala goo oso sibilei nimapoo olo takaso. Esiga dala goo oso epedee imapoo peledaba, niba gooleedooso. ⁵ Goo egeesee maga, ayo niyo tei too goo ee dulega badalai, a goweso.

Egeeseelone, ayo Timoti nimapoo diye diso. Bei, ayo niba halo goo diya kodumeleeso, niba Saitenso gamenee taka mapoo homodobuoga, oso iyo niba halo tou too goo ee wulo mosoowe hosudeeyaga.

⁶ Esino Timotiye epedee nibolo badoboso, see wedi sibileso, yayo nibada goo imapoo takeme du medee tekepo. Bei, yayo niyo tei too goo sabolo, emegei sooloo deli goo sabolo tolone egee do goo ee yayo sibileso imapoo takaso. Osoloso yayo imapoo niyo iba goolone dobolone, iba agala sibilame goomoga goo ee takaso. Egeesee ma kulodu nei iyo niba agala sibilame diya gooleeso. ⁷ Esiga tei telaga odoo emegei, iyo dala goo sabolo hegi goo sabolo ma kulodu dobolone, niyo tei too goo ee Timotiye imapoo sibileso takeme du oso iba pidiso. ⁸ Bei, iyo niyo Lodee mapoo tei toloso kibiya debei goo ee duloso diya goomogolone ka doso. ⁹ Goo egeesee maga, iyo niba gooleebugulone, goomoga to Godee mapoo taka hoo poogoo mauwe moloso. Bei, iba Godeeyo mudugiyopoo dobolone, nibada goo oso imapoo goomoga toowa teneeso. ¹⁰ Osoloso gesi sabolo beeamedeiyepo sabolo, niba see agalai ee gooleebugulone, Godee mapoo takolone ka doso. Egeesee ma kulodu, niyo tei too goo ma kulodu, goo heeso tebilega mologa, iyo sibileso goo ee tebilame pidileiso.

¹¹ Esiga iyo dokodoo takooso, ibada Ama Godee sabolo osoloso ibada Lodee Yesu sabolo oso iyo nimapoo sibilei eli medee hoodo magalame. ¹² Osoloso iyo see dokodoo takooso, Lodeeye nima kulodu sooloo dala goo egee molo kibilame. Osoloso iyo niba diya sooloo egee dolomolo egeesi masi, see niyo nima kulodu osoloso odoo susuga ma kulodu

emegei sooloo dala goo sabolo dabalame. ¹³ Osoloso iba see dokodoo takooso, ibada Lodee Yesuye yayo hesiga odoo sabolo sibilei beame mapoo, niyo tei too ma kulodu kibiya dobolone, ibada Ama Godeeyo mudugiyopaga, tekepo doloso tokenee goo mauwe odoo doloso dabalame.

4

Godeeyo mudugiyopaga tekepo doloso badalai goo

¹ Tei telaga odoo emegei, tekepo doloso badalai goo maga Godee mapoo goomoga tenelai goo ee iyo nimapoo olo eligiso. Esiga a gooleedooso, niba egeesee goo ma kulodu ka doso. Esino tekepo goo nima kulodu egee molo oso toowa dalame, epedee ayo Lodee Yesuwo hu maga nimapoo ka taka. ² Iyo Yesu Kelisoye kitulugu maga nimapoo eligi goo ee, niba olo gooleedooso. ³ Bei, Godee yo goomogoso, niyo o howo woola tokenee mauwe teedee dabalame. Esiga niba giso sabolo sobo sabolo heli telaga tei doloso teedee debree. ⁴ Esiga niba odoo susuga eyo howo woola tekepo doloso, osoloso goo tokenee mauwe doloso dabalame, nibada su kookoode. ⁵ Osoloso nibada su oso goo heli talame goomoga goo ee dodolone na debree. Bei, Godee gooleedelee poogoo odoo oso goo hageesi teliso. ⁶ Goo egeesee maga, nemegei tei too odoo eyo osobo heli toloso yimapoo hegi goo na tenee. Bei, Lodeeye goo tokenee hageesi teli odoo mapoo tokenee eyo nei dala tenelaiso. Iyo daga hoogoo nimapoo kitulugu takolone goo egeesi na te diso. ⁷ Bei, Godeeye ibolo osoloso nibolo hesiga ee iyo goo tokenee ma kulodu dabalame ka sele. Esino iyo Godeeyo howo woola mapoo goo tokenee mauwe doloso kibiya dabalame, yayo iba hesigaso. ⁸ Esiga edebeeyo to

hagee dadalai gowooga, yo odoo to mapoo gowolone koo seeso. Esino yayo Godeeye nimapoo Dio Tei egee tenemolo o to mapoo gowooso. ⁹ Esiga niba sooloo dala ma kulodu dobolone, tei telaga odoo oso emegei nei pidi, nei pidi dalai goo ee, niba gooleedooso. Bei, Godeeye sooloo dala goo ee nimapoo olo eligiso. Esiga iyo goo hamapoo see nimapoo hogugulei ee goo haga toowanee. ¹⁰ Emegei, niyo Makedoniya mi mapoo debeli tei telaga odoo mapoo sooloo dolone dobolone egee pidimolo, iba gooleedooso. Esiga iyo niba goo egeesee ma kulodu dobolone, goo oso diya toowa dalame kitulugu sabolo ka taka.

¹¹ Esiga niba nemegei sabolo medee mesie debree. Osoloso niba nibada su ee pidilei maga tou tolone dobolone, emegei dia goo na takee. Bei, iyo goo hagee daga nimapoo olo eligiso. ¹² Niyo goo egeesee tomo siloga, peegoo debeli odoo oso nibada goo ogoloso tekepo dalaiso. Osoloso niso nediliyo pidilame nee odoo mapoo na be.

Yesuye sibilei eyo goo

¹³ Emegei tei telaga odoo, niyo odoo wedia eyo goo gooleedelega badalai, iba koo goomogo. Peegoo debeli odoo oso odoo wedia halo gooholone diya pupusigeliso. Bei, diba odoo wedia oso see hogogadilei goo ee diba gooleedelee. Esino peegoo debeli odoo diyo odoo wedia halo diya goohele sabolo debeli egeesi masi na debree. ¹⁴ Bei, iba Yesuye ta maga see hogadi goo mapoo tei teliso. Esiga iba see tei toso, Yesuye see wedi siboga, Godeeye tei telaga odoo wedia ee Yesubolo sibe dalaiso. ¹⁵ Osoloso Lodee eyo taka to ee iyo nimapoo ka taka, goo ee Lodeeye sibilei beame omapoo, odoo wedia osee mologa,

egeseelone doso.

To hamameedee kokodo taka

¹² Tei telaga odoo emegei, iyo nimapoo taka, nibada sosee wiligi odoo tebisa sabolo, osoloso Godeeyo to eligili odoo sabolo mapoo mesiloso dimapoo goomoga tenee. Bei, diayo nima kulodu tou toowa diya tolone doso. ¹³ Esiga diayo tou too maga niyo diba sooloo dolone, dimapoo mesie. Egeeseelone nemegei odoo sabolo medee mesiloso debee.

¹⁴ Osoloso nima kulodu tou talai mapoo wabedeli odoo oso tou talame toso diya takee. Osoloso odoo howo woola tou talai simili odoo mapoo pidi to oso pidilone debee. Osoloso koo kibili odoo pidilone debee. Osoloso niba nemegei odoo sabolo mesiloso dobolone, saga kamanabugu dolone na debee. ¹⁵ Egeeseelone dobolone, edebeeyo nimapoo tokenee goo hee toga, nei na tenee. Esino niba nima kulodu osoloso odoo susuga ma kulodu mesie sabolo tekepo goo ono tolone ka debee.

¹⁶ Beeame susuga ma kulodu goomogolone debee.

¹⁷ Egeeseelone dobolone beeame susuga dokodoo takolone debee.

¹⁸ Osoloso goo susuga ma kulodu Godee mapoo goomoga to takolone debee. Bei, Godeeye Kelisowo odoo oso goo hageesi talai ee goomogoso.

¹⁹ Esiga niba Dio Tei oso nimapoo tou talai na hamaga takee. ²⁰ Egeeseelone, Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo oso Godeeye taka duloso to takooga omapoo na gowee.

²¹ Esino to mapoo medee dui, osoloso medee goolee, goo egee tei Godee maga simi beleso agalame. Goo egee tei goo daga, to mapoo tei te. ²² Osoloso tokenee goo telega debee.

²³ Esiga iyo dokodoo takooso, mesie goo teneli Godee yayo

medee todoloso badalai goo ee nimapoo tenelame. Osoloso iba see dokodoo takooso, ibada Lodee Yesu Keliso oso sibilei beame mapoo bamo dulone, nibada dio maga, osoloso nibada su maga, osoloso niyo goolee maga tokenee mauwe poogoloso dabalame. ²⁴ Esiga Godeeye nimapoo goo hagee moodoolaiso. Bei, niba hesiga Godee yayo to taka ee dadalai koo pegeli.

²⁵ Tei telaga odoo emegei, niyo iba dokodoo takolone debee. ²⁶ Osoloso nemegei tei telaga odoo mapoo emegei di to takolone ka debee. ²⁷ Ayo Lodeeyo hu maga niyo to hogugu hagee tei telaga odoo susuga mapoo hesigalame ka taka. ²⁸ Esiga ayo dokodoo takooso, ibada Lodee Yesu Kelisoye niba sooloo dolone pidilame.

2 Tesalonika Poloye see tobu Tesalonika odoo dimapoo to hogugu tenee

2 Tesalonika booka goo eyo bei

Polo dio Timoti dio diayo to daga malalo hogugu ee (1 Tesalonika) Tesalonika sosee mapoo teneeso. Osoloso see hamamee a 6 poogoloso to hagee hoguguso. Bei, Tesalonika sosee ma kulodu debeli tei telaga odoo abo oso dibada tou susuga ee poogoloso see wulo dobolone Yesuye sibilei goo ee bolone debeiso. Esem Poloye goo egee ogoloso see tobu dimapoo kokodo taka to hagee hoguguloso teneeso. Osoloso odoo abo oso Yesuye sibilei goo mapoo dooboo goolone bolone doboome, Poloye Yesuye sibilei goo ee see medee dimapoo eligiso.

¹ To hogugu hagee Polo, Sailesi, osoloso Timoti, iyo Tesalonika mi ma kulodu debeli tei telaga odoo nimapoo ka teneeso. Niba Ma Godee sabolo, osoloso Lodee Yesu Keliso sabolo hedebe doloso doso. ² Esiga iyo dokodoo takooso, Ma Godee sabolo osoloso Lodee Yesu Kelisoye niba sooloo dolone pidilame osoloso mesie sabolo dabalame.

Kelisoye see sibilei goo

³ Tei telaga odoo emegei, niyo tei too goo sabolo nemegei sooloo deli goo sabolo oso nima kulodu egee kauwu maga, iyo Godee mapoo goomoga to takalai tekepo. ⁴ Esiga niba dala goo sabolo hegi goo sabolo ee ma kulodu tei tolone dobolone kibiloso osee egee do maga, iyo goomoga sabolo Godeeyo sosee abo mapoo debeli tei telaga odoo mapoo nibada goo takomo silesibiliso.

⁵ Niyo tei too maga dala egee to goo oso, Godeeye odoo susuga dia goo medee tekepo meedilei goo ee woola ka eligiso. Goo egeesee maga Godeeye niba yayo wiligi doloso badeli mapoo gasibilei tebia dalaiso. Egeesee maga Godeeye wiligi doloso badeli goo maga niyo dala ka toso. ⁶⁻⁷ Esiga Godeeye hedebe hooda tei goo modeliso. Esiga Yesuye see wedi siboga, odoo nimapoo dala egee tenemolo dimapoo Godeeye nei dala tenelaiso. Osoloso odoo dala ma kulodu egee do nimapoo hasali tekepo tenelaiso. Osoloso ibolosee hasali tekepo tenelaiso. Lodee Yesuye see wedi siboga, o momaiye kitulugu susuga sabolo Kei mi ma dokodooga dou paiya sabolo sibileiso. ⁸ Osoloso yayo sibileso, Godeeyo goo mapoo goweli odoo sabolo, osoloso to tekepo Kelisowo goo mapoo koo mesili odoo dimapoo nei dala tenelaiso. ⁹ Omapoo Lodeeye diba tokenee poloso togobigileiso, osoloso o mudugiyopaga yayo diba toloso o kitulugu toowa maga peegoo togobisaga, diayo dala omapoo dobolone dala hoo poogoo me poogoloso osee dabalaiso. ¹⁰ Osoloso yayo sibilei beeamo omapoo, o odoo oso yimapoo goomoga tenelone Yesuwo hu dokodoo poudileiso. Bei, Yesu yayo daga diba pidi maga. Osoloso tei telaga odoo susuga oso Yesu mapoo howoodalaiso. Esiga ee ma kulodu nibolo hodobo dabalaiso. Bei, niyo to tekepo iyo nimapoo takeme, niyo tei too maga.

¹¹ Iba goo hamapoo niba halo, Godee mapoo beeamo susuga dokodoo takolone doso, niyo yayo goomoga goo ee tolone dabalame. Bei, niyo goo egeesi ee tolone dabalame, Godeeye niba hesigaso. Osoloso iba see dokodoo takooso, nimapoo goo goolee tekepo egee molo toloso, Godeeye kitulugu

maga nibada suso tou talame. Osoloso see niyo tei too ma kuloduga egee kauwu tou ee medee talame. ¹² Esiga iyo dokodoo hagee takoo goo ee, edebeeyo nibada goo tekepo ogoloso ibada Lodee Yesuwo hu dokodoo poudilame ka seeso. Osoloso Lodee Yesuye nei nibada hu dokodoo poudulone goomoga tenelame. Esiga ibada Godee osoloso Lodee Yesu Kelisoye sooloo dolone pidi maga goo hagee ka siboso.

2

Tei magoo mapoo koo mesili odoo

¹ Tei telaga odoo emegei, ibada Lodee Yesu Kelisoye sibilei goo sabolo osoloso yayo iba gilimadoloso hodobo yo tugodalai goo sabolo nimapoo takalai iba goomogo. ² Esiga odoo aboso sibilesi takolone, "Lodeeyo beame olo simiso," dee takooga duloso, dio dulone sooloo habasagolone, dia to mapoo tei na te. Osoloso diayo takolone, "Dio Tei oso imapoo goo hagee ka eligiso," dee takooga dia to mapoo tei na te. Osoloso see diayo takolone, "Polo diayo imapoo to hogugu tenelone egeesee taka," dee takooga goo onosee omapoo tei na te. ³ Esiga goo hageesee susuga ee ma kulodu odoo heeso niba gamenee na takee dee. Bei, Lodeeyo beame oso sibilei mologa, daga goo bakadio oso peledabalaiso. Esiga odoo aboso Lodee gowolone yimapoo miligi pileiso. Osoloso tei magoo mapoo koo mesili odoo oso peledabalaiso. Esino hamamee yo dou ma toodalaiso. ⁴ Yayo o su eyo nediliyo si howolone, edebeeyo goomegeli godee susuga ee tokenee dolone, hedebe yo tekepo doloso si howolaiso. Egeeseelone, yayo dilesio Godeeyo tei moso

mapoo badolone anosee tei Godee dalaiso.

⁵ Esino ayo nibolo silone, goo susuga hagee nimapoo takomo silee goo ee, niyo boobado bugusomo? ⁶ Esiga epedee hamapoo tei magoo mapoo koo mesili odoo oso sibilesi goo tokenee teyaga hamaga taka goo ee niba olo gooleedooso. Yo tei o beame Godeeye magoo mapoo woola ka peledabalame yo hamaga takaso. ⁷⁻⁸ Esino tei magoo mapoo koo mesili goo oso mada odoo ma kulodu olo goo moodoo moloso. Esino goo egeesee oso toowa peyaga, goo tokenee teyaga hamaga takeli odoo oso hamaga takoloso badoso. Osoloso hamamee goo tokenee teyaga hamaga takeli odoo ee peegoo duga, tei magoo mapoo koo mesili odoo ee beame omapoo peledabalaiso. Esino Lodee Yesuye sibilesi, o maga maga poodi sabolo osoloso yayo toowa doloso kitulugu sabolo oso tei magoo mapoo koo mesili odoo ee wooloomaloso pagalaiso.

⁹ Esiga tei magoo mapoo koo mesili odoo oso siboga, yo Saitenso kitulugu sabolo sibileiso. Osoloso yayo Saitenso kitulugu maga goo toowa opusomo di moodoomo sileiso. ¹⁰ Yayo egeeseemo silone, goo tokenee opusomo opusomo di maga peegoo debeli odoo ee gameenee goo maga diba talaiso. Osoloso diba ee ma kulodu dobolone wedileiso. Bei, diba gie badeli to mapoo gowolone tei tele. ¹¹ Goo egeesee maga Godeeye goo tiadili goo toowa dimapoo tenelaiso, diayo tei magoo mapoo koo mesili odoo oso gamenee goo taka mapoo tei talame. ¹² Esiga edebeeyo tei goo mapoo tei telega poogoloso, see tokenee goo goomegeli odoo ee Godeeye dibada goo meediloso dimapoo tokenee eyo nei dala tenelaiso.

Kibiya debee

¹³ Tei telaga odoe emegei, Lodeeye sooloo dala oso nibolo hodobo moloso. Osoloso iyo niba halo Godee mapoo goomoga to takalai tekepo. Bei, Godeeye daga hoogoo niyo gie badeli talame niba olo hesigaso. Esiga niyo Dio Tei oso kitulugu maga goo tokenee mauwe dobolone, niyo tei goo mapoo tei too maga Godeeye nimapoo gie badeli olo teneeso. ¹⁴ Godeeye iyo to tekepo hagee takomo silo maga niyo gie badeli talame niba iso, osoloso Yesu Keliso yo toowa dolone niba yibolo hodobo dabalame. ¹⁵ Esiga tei telaga odoe emegei, iyo nimapoo eligi goo sabolo osoloso to hoguguloso tenee sabolo medee kibiya toloso tei too ma kulodu kibiya debee.

¹⁶⁻¹⁷ Esiga iba dokodoo takooso, ibada Lodee Yesu Keliso sabolo osoloso Ma Godee sabolo oso niba pidilone nimapoo kitulugu tenelaiso, niyo goo tekepo tomo silone to tekepo komo silame. Bei, ibada Ama Godeeye iba sooloo dolone imapoo kookaiyo moloso osee malai pidili goo ee teneeso, iyo goomoga sabolo gie badeli yayo tenelai ee bolone dabalame.

3

Niyo iba dokodoo takee

¹ Tei telaga odoe emegei, Lodeeyo goo oso mi susuga mapoo saga dudobigilame, niyo iba dokodoo takee. Bei, iba goomogoso, Godeeyo to mapoo niyo tei toloso mesie egee do egeesi masi odoe mi susuga mapoo egee do diba nose egeese dabalame. ² Egeese ma kulodu tokenee odoe oso imapoo dala teneeyaga, Godeeye pidilame iba dokodoo takee. Bei, odoe susuga oso Godee mapoo haga tei tele. ³ Esino Godee eyo to kitulugu magoo ee dadalai koo pegeli.

Esiga yayo niba kitulugu teneloso niba medee balaiso, tokenee odoe Saiten yayo nimapoo dala teneeyaga. ⁴ Esiga iba Lodee mapoo tei toso, niyo iyo taka goo ee tomoloso, osoloso hamamee osee tomalaiso. ⁵ Esiga iyo niba dokodoo takooso, Lodeeye pidi maga Godeeye sooloo dala goo ee medee gooleedoloso dabalame. Osoloso dala ma kulodu kibiya dobolone Yesuye dala ma kulduga kibiya badebei egeesi masi dabalame.

Kitulugu sabolo tou ka te

⁶ Tei telaga odoe emegei, iyo Yesu Kelisowo hu maga nimapoo diya ka taka. Tei telaga odoe aboso iyo eligi to ee dedelega pegeli sabolo osoloso tou talai wabedeli odoe dimaga peegoo dooboobigi. ⁷ Bei, iyo debei goo ee niba olo gooleedooso. Esiga niba nose egeese dabalai tekepo. Bei, iyo nibolo hodobo debei ee ma kulodu iba wabodo buguloso debele. ⁸ Osoloso iba odoe heeyo nei nali bi iyo wulayo koo nali. Haye, iba nei molee teneloso nei ka nali. Osoloso beame sabolo gesi sabolo ibada su oso tou toowa teliso, iyo nei nali bi talai eyo nei magalai ee talame. Iyo egeese seega nimapoo hegi goo tenelaga pagalame. ⁹ Iyo egeeseemo silone, niyo iba pidi doloso takalai kitulugu meleeno goo ee woala yiligebigile. Esino iyo nibolo hodobo dobolone, iba tou toowa teliso, niyo ibada goo ee padalame. ¹⁰ Osoloso iyo nibolo hodobo silee beame mapoo, iyo nimapoo eligi goo ee hagooso. Odoe hee tou talai wabada daga, yimapoo nei nali bi na tenee.

¹¹ Osoloso iyo nima kulodu odoe aboso tou talai goweli goo ee taka iba duso. Egeeseelone diba tou telega wulo mosoowe domo silesibulone odoe heeyo goo ee takomo silesiboso. ¹² Iyo odoe egeesi

mapoo Yesu Kelisowo hu maga ka taka, diayo goo egee poogoloso nei nali bi talai eyo nei magalai ee talame tou tolone dabalame. ¹³ Esino tei telaga odoo emegei, niyo goo tekepo talai mapoo na wabede.

¹⁴ Goo egeesee ma kulodu odoo heeso iyo to hoguguloso tenee hamapoo mesilega poogooga, niyo o goo odoo woola yiligebigi. Osoloso yibolo hedebe dee na see. Egeeseega yayo goo hagee ogoloso similone wabedelega badalame. ¹⁵ Esino ee ma kulodu yo ha teli odoo dee na see. Wulo yimapoo toso kokodo takee. Bei, yayo nibolo hodobo tei too ma kulodu badoso.

Poloye emegei di to hamameedee taka

¹⁶ Esiga ayo dokodoo takooso, goo susuga ee ma kulodu mesili teneli Lodeeye beame susuga nimapoo mesili goo tenelame, osoloso Lodeeye nibolo hodobo badalame.

¹⁷ A Polo, ayo hamapoo mo deeso emegei di to hagee ka hoguga. To ayo hogugu goo ee hagooso. Niyo hamapoo medee hoodo ogoloso to hogugu susuga ee ayo hogugudoo dalame. Esiga ayo egeesee hoguguliso. ¹⁸ Esiga ayo dokodoo takooso, ibada Lodee Yesu Kelisoye niba sooloo dolone pidilame.

Poloye Timoti mapoo to hee hoguguloso tenee

2 Timoti

2 Timoti booka goo eyo bei

To hogugu hagee Poloye neliga moso tegei ma kulodu badolone, Timoti mapoo see hoguguloso teneeso. Bei, edebeeyo yo wooloomalai biame olo koola toobooso doloso gooleeso. Esiga Timotiye tei too ma kulodu kiboloso badalame, Poloye kokodo taka to hagee hoguguloso yimapoo teneeso. Bei, Timotiye Polowo goo tekepo ee padalai, yo goomogaso.

¹ A Polo, Yesu Kelisoye diye di odoo. Osoloso Godeeye goomoga maga a hesialoso diye di tou ee amapoo teneeso, ayo o to odoo mapoo eligimo siloga, edebeeyo to ee duloso tei talame. Osoloso Yesu Keliso mapoo tei too goo maga di-ayo badoboso kookaiyo gie badeli talame. ² To hogugu hagee mawo diya gooma holo Timoti namapoo ka tonowa.

Ayo Godee mapoo taka, Ma Godeeye, osoloso ibada Lodee Yesu Kelisoye, no sooloo dolone pidilame, osoloso mesie goo namapoo tenelame.

Poloye Timoti mapoo kokodo taka

³ Timoti, ayo no goolone Godee mapoo goomoga to takeliso. Osoloso biame susuga sabolo, osoloso gesi susuga ayo no halo Godee mapoo takeliso. Osoloso mo awe diayo Godee mapoo tei toloso sibadee egeesi masi anosee Godee hedebe omapoo tei tooso. Egeeseelone Godeeyo howo woola tokenee mauwe egee bado goo ee a gooleedoloso, ayo o tou ka to-moloso. ⁴ Osoloso iyo hodobo do-boso ayo no poogoo dime, nayo a goolone pisa ee ayo koo boobado

buguso. Esiga amapoo goomoga toowa malame, no ayo see agalai, a diya goomogo. ⁵ Nayo Yesu Keliso mapoo tei toloso kibiya egee bado, a gooleedoo. Esiga nayo tei too goo egeesi masi ee daga nee eiye Lois mapoo meleeso. Osoloso see noowee Yunike mapoo meleeso. Esiga a tei toso, tei too goo egeesi oso epedee hamapoo namapoo moloso. ⁶ Goo egeesi maga ayo namapoo ka taka. Bei, ayo daga nee wiligi mapoo deeso toloso Godee mapoo takeme, Dio Tei oso namapoo tou talame kitulugu teneeso. Esiga tou egee pailame dou masi tooee. ⁷ Bei, Godeeye imapoo Dio Tei tenee egee iba ebilame ka tenele. Esino yayo imapoo Dio Tei tenee oso imapoo kitulugu sabolo, sooloo deli goo sabolo, osoloso goo tokenee teyaga ibada su kookoodeli goo ee tenee.

⁸ Esiga ibada Lodee Yesu Kelisowo goo ee, nayo odoo mapoo takalai na simiye. Osoloso Kelisowo goo takomo silee maga, ayo neliga moso ma kulodu hagee bado goo omaga no na simiye. Esino nayo mo tou su tolone, Godeeye namapoo tou tenee ee dala ma kuloduga kitulugu sabolo osee tomo di. Bei, Godeeye namapoo kitulugu ka tenemologa. ⁹ Godeeye ibada gie badeli pidiso, osoloso yayo iba o odoo doloso gilimadooso. Iyo goo tekepo tolone doboome ka sele. Haye, Godeeye bi susuga moodelega badolone, eyo goomoga goo ee dodolone iba ka gilimadoo. Osoloso Yesu Kelisoye iba halo goo moodolai goo maga, Godeeye iba sooloo dolone pidilame goomoga magooso. ¹⁰ Osoloso ibada gie badeli pidili Yesu Kelisoye egee sibo goo oso Godeeye sooloo dolone pidili goo ee see woola yilige buguso. Osoloso teli oso kitulugu ee me pagalame, yayo

olo dabaso. Osoloso badoboso kookaiyo gie badeli goo ee to tekepo maga, yayo woola yilige buguso. ¹¹ Godeeye a hudi magooso, ayo diye di tou talame, osoloso ayo odoo mapoo to tekepo hagee takalame, osoloso Kelisowo goo ee o odoo mapoo eligilame. ¹² Esiga ayo tou hagee tolone, dala goo ma kuloduga similega badolone tou ka tomoloso. Bei, ayo tei toloso hagee dodomo du odoo ee, a gooleedooso. Odoo ee Yesu. Esiga a gooleedooso, to tekepo yayo amapoo taka ee, eyo medee osee bamo dimeleso, yo see wedi sibileiso.

¹³ Esiga tei goo ayo namapoo eligime nayo du ee odoo mapoo eligi. Osoloso no Yesu Keliso sabolo hedebe doloso badeliga, tei too ma kulodu osee badebee, osoloso emegei sooloo dolone ka badebee. ¹⁴ Osoloso ima kulodu badeli Dio Tei oso pidili maga, Godeeye namapoo Yesuwo goo maga to tekepo tenee ee medee be, edebeeyo to egee see opusumo diyaga.

¹⁵ Osoloso no see gooleedooso, tei telaga odoo Asiya mi mapoo debeli susuga oso a poogoloso diyademe, Pigelos dio osoloso Helemogenes dio onosee a poogoloso diyadeeso.

¹⁶⁻¹⁷ Osoloso Onesipoloseeye Loum mi mapoo sibileso a agalame diya esiamo sileeso. Osoloso a neliga moso ma kulodu ki tiso tialogoloso badebei ogoloso, yayo similega a pidimeleeso. Esiga ayo Godee mapoo ka taka, Lodeeye Onesipolos sabolo osoloso o moso kulodu debeli odoo ee sooloo dalame. ¹⁸ Osoloso Godeeye goo midilei biame mapoo o goo medee sooloo dala sabolo midilame. Esiga ayo Epeses mi mapoo badoboome, yayo a medee pidimelee goo ee Timoti, no olo gooleedooso.

2

Keliso halo ha teli odoo masi kitulugu sabolo badebee

¹ Mo holo emegei, Yesu Kelisoye sooloo dolone pidili goo oso namapoo kitulugu teneeye dee.

² Osoloso ayo odoo howo woola namapoo eligi goo ee, odoo no medee tei deli mapoo nayo eligi, diayo see odoo abo mapoo eligilame. ³ Esiga Yesu Keliso halo ha teli odoo tekepo masi dala ma kulodu tou tomo silei na gowee.

⁴ Bei, no ege, ha teli odoo tekepo oso o wiligi odoo ee goomogalame,

hedebe yayo o to mapoo mesimo siliso. Egeeseelone yayo tou hee peegoo koo teli. ⁵ Osoloso no ege, hoguli odoo oso hogua ma kulodu, odoo abo dagadilame, yayo tei magoo susuga medee dedelega poogoga, yo hogua eyo nei talaime.

⁶ Osoloso no see ege, nei howo segeli odoo tou toowa too oso, o nei howo segei oso bi moodoogaloso melee ogoloso daga malalo eyo talai tekepo. ⁷ Esiga to ayo hagee hogugu ee nayo medee gooleede. Bei, to ayo hogugu hageeyo bei ee nayo medee gooleedalame, Lodeeye namapoo goo goolee tekepo tenelaiso.

⁸ Deibidiyo amawe Yesu Keliso ta maga hogadi goo ee, nayo osee gooloomo sile. To tekepo hagee ayo takomo siloso. ⁹ Esiga ayo to tekepo hagee takomo sileeme, odoo aboso a mesiya masi toloso ki tiso tialoogoloso neliga moso ma kulodu hususo. Esino Godeeyo to tekepo hagee tiso tialoogoloso koo moloso. ¹⁰ Goo egeesi maga ayo Godeeye hesia odoo ee halo dala ma kulodu tou osee ka tomoloso, diayo Yesu Keliso mapoo tei toloso dia gie badeli pidilame, osoloso yibolo kookaiyo badoboso medee tekepo badalame.

¹¹ Esiga tei goodee ee hagoso.

Iba Keliso sabolo taga, iba see yibolo hodobo gie dabalaiso.

¹² Osoloso iyo dala ma kulodu medee kibiya dogo, goo ogoso iba wiligi odoo doloso hamamee yibolo hodobo mipoo hagee gidabalaiso. Osoloso odoo howo woola iyo o goo gagadiga, nei odoo howo woola yinosee ibada goo gagadileiso.

¹³ Esino iyo tei too ma kulodu badolone yo boobado buguga, nei yayo iba boobado bigileime. Bei, yo eyo to edidi magoo ee gababuloso see opusomo dalai koo tebili.

Yesuwo tou teli odoo tekepo

¹⁴ Esiga to ayo namapoo hoguguloso hagee tenee ee nayo tei telaga odoo mapoo medee eligimelee. Osoloso diayo goo pepooko maga toso egee agadigamolo, Godeeyo howo woola dimapoo takee. Bei, goo egeesi oso odoo hee koo pidili. Esino to ee dulone egee do ono wulo tokenee peliso. ¹⁵ Timoti, tou nayo too ee Godeeye ogoloso goomogalame, osoloso nee tou too oso namapoo simili goo tenelega pagalame, nee tou medee kitulugu sabolo te. Osoloso nayo Godeeyo to odoo mapoo eligilone, dooboo dagadilega medee tei goo ono ka eligimelee. ¹⁶ Esino goo Godeeye goweli sabolo, osoloso goo mauwe oposusumo silesibili odoo omaga, no peegoo di. Bei, goo egeesi oso odoo Godee maga peegoo gilimado diliso. ¹⁷ Egeesi oposusu goo oso agagisa masi toowa poloso odoo su naliso. Humenayos dio Piletus dio oso goo egeesi oposusumo silesibiliso. ¹⁸ Odoo hagee biaso tei eligi goo maga peegoo diyadeeso. Osoloso diayo takolone, odoo wedia maga see hogogabili goo ee olo peledabaso, doloso takomo silesibume, odoo

aboso goo ee duloso dibada tei too olo tokenee paso. ¹⁹ Esino Godee mapoo tei telaga odoo ee kibiya osee doso. Diba omou mi neligi doloso segei egeesi masi moloso. Omou omapoo Godeeye to hogugu hagoso ka moloso, “Godeeye o odoo dee ee gooleedeliso,” diso. Osoloso to hee hogugu ee egeesi moloso, “Edebeeyo takolone, ‘A Godee dedeliso,’ dee takooga, yo goo tokenee maga peegoo di,” diso.

²⁰ Esiga bi bei odoowo moso kulodu peleta opusomo opusomo di moloso. Peleta abo yo gold deli oso moodoo. Osoloso abo yo siliba deli oso moodoo. Wo toowa nali biame mapoo peleta omapoo wo magoloso naliso. Osoloso peleta abo ee bogoso moodoo. Osoloso abo homosoo moodoo. Biame susuga peleta omapoo wo magoloso naliso. ²¹ Esiga to hageeyo bei ee egeesi moloso: tei telaga odoo dia goo tokenee susuga ayo hogugu mapoo miligi pialoso dogo, Godeeye diba toloso goo toowa mapoo maligileiso. Bei, Godeeye odoo egeesi masi ee o dalame peegoo pi magalaiso. Esiga yayo o wiligi odoo eyo tou ee medee tekepo talame mopoodoo doloso badalaiso.

²² Esiga holaiso gie kakauwa oso goo tokenee talai diya goomegeli goo maga no peegoo dilesi badebee. Osoloso Godeeyo howo woola tekepo badolone, tei too goo sabolo, osoloso emegei sooloo deli goo sabolo, osoloso odoo abo sabolo mesie badalame kitulugi. Egeesi ma kulodu Godeeyo howo woola goo tokenee mauwe dobolone, Godeeyo hu dokodoo poudili odoo diba nosee egeesee dabalai tekepo. ²³ Osoloso goo bei mauwe sabolo, osoloso to dooboo takeli goo maga toso agadigeli odoo omaga, no peegoo dooboobigi. Bei, no gooleedooso, goo egeesi oso biligeli goo ee

tosibiliso. ²⁴ Esiga Lodeeyo tou teli odoososo agadigilone na badebee. Esino yayo odoosusuga sabolo medee mesilone badolone, saga kamanabugu dolone na badebee. Osoloso yo eligili odoosotekepo dolosobadebee. ²⁵⁻²⁶ Osoloso yayo eligigagoweli odoosomapoo, nei yayo dimapoo mesie sabolo kokodotakolone badebee. Bei, Saitenso yayo goomogagoo tomosilesibilame diba gilimadooso. Esino eligili odoosotekepo osodimapoo mesie sabolo teigoo medee eligiga, goosoo Godeeye pidi magadibadagoo goolee su wuduloso, teigoo eligi ee tolosoSaiteneeyogoo ee pagalai malaiso.

3

Biame hamameedee eyo goo

¹ Goo hagono medee gooleede. Bei, biame hamameedee mapoo dala goosabolo, osoloso hegisabolo ososibileiso. ² Bei, biame omapoo edebeeyoo odoosogolega, wulo dia su ono diyagoolone dabalaiso. Osoloso diayomolee diyagoomogalaiso. Osoloso diayo odoosopepookodolone, diba dieso nediliyo si howalaiso. Osoloso diayo odoosoo diago magato tokeneetakalaiso. Osoloso diayodibada ama diosabolo, osoloso oweedio dia to mapoo mesilone dabalaiso. Osoloso diayo emegei dimaga bitoloso eyonei dimapoo goomogato takalaiso. Osoloso diayo Godee mapoo mesilegadabalaiso. ³ Osoloso diayo emegei sooloo delegadabalaiso. Osoloso diayo odoosoo heeyogoo tokeneeboobadobigili gooe malaiso. Osoloso

diayo emegei dia goomagameneetokolone dabalaiso. Osoloso diayo goosokenee talaimapoo dia su kookoodalaimo. Osoloso diayo emegei goolegadobolone, dala tenemalaiso. Osoloso diayo goosotekepo eediya gowolone dabalaiso. ⁴ Osoloso diayo emegei dala talame tiasalaiso. Osoloso diayo goosohamamee peledabalaimapoo kibiya goolega, dieso goolee goosoono tomosileiso. Osoloso dieso nediliyogooloee diba odoosotoowa, deegoolaiso. Osoloso diayodia su osogoomogagoo onotomosilesibulone, diayo nei Godee goolegadabalaiso. ⁵ Odoosogeesi osogameneetei too odoosomasi badolone, diayo nei Godeeyokitulugumapoo teitelegadabalaiso. Esiga goosokenee ayohogugu ee tomosiliodoo omagapeegoo dooboobigi.

⁶⁻⁷ Bei, odoosogeesi ososilesibulone, emegei dia mosotagagama kulodu galagapeleso, sobogoo medee koo gweli ee kukulogeliso, sobo ogosogoo diayo eligi ee dadalame. Sobohageesi masi osobiame susugagoo dia eligidulame goomegeliso. Esino diayoteigoodee gooleedalaimo ee koo tebili. Bei, dia goosokeneesabolo, osoloso diasusogoomogagoo osodimapoo kadadigamopalaga. ⁸ Esiga daga hoogoo, Yanes dio Yambeles* diosomoo wegigasoo. Esiga goosohedebe egeesimaga gameneegoo eligili odoosopedee hamapoo egeedo osokelisoowogoo magateigoo eligimapoo wegigamoloso. Bei, diago goolee olosokenee polosotei too gooe me poogoo. ⁹ Esino diayogoo tomosiliosobiame sagalaimo. Bei, dia goosokenee

* **3:8:** Yanes dio Yambeles dio - Odoosogee bia goosoo moodeli odoosoo, diba Isipi mi mapoo debeli. Moses dio Isipi odoosoo diawiligi odoosoo taba dia howo woola diayo goosotoowa opusomodi gameneemoodooso. Egeesi ma kulodu diayo kitulugoo ososomosesee kitulugoo Godee magato sabolo teiba, ee Isipi wiligi odoosoo mapoo eligilame, diba goomogaso. (Oposusuhagee Eksedes 7:11-22 mapoo moloso.)

ee odoo susuga eyo howo woola yilige bigileiso. Goo hedebe egeesi onosee Yanes dio Yambeles dio mapoo peledabaso.

No mo goo peedee

¹⁰⁻¹¹ Esiga Timoti, no ayo eligi goo sabolo, osoloso ayo badeli goo sabolo, osoloso ayo talame goomegeli goo sabolo, osoloso ayo tei too goo sabolo, osoloso ayo mesie sabolo sooloo deli sabolo badebei goo ee, no olo gooleedooso. Osoloso Antiyoka mi mapoo, osoloso Ikoniyum mi mapoo, osoloso Listala mi mapoo edebeeyo amapoo hegi goo sabolo, osoloso dala teneme, ee ma kulodu ayo kibiloso badebei goo ee, no olo duso. A dala susuga ee ma kulodu osee badebeiso. Esino dala susuga ee ma kuloduga, Lodeeye a idoloso peegoo diso. ¹² O. Tei takoo, odoo agayo Yesu Keliso sabolo hedebe doloso, Godeeye goomoga goo ee dodolone badalai goomogoga, edebeeyo dimapoo dala tenemalaiso. ¹³ Osoloso ee ma kulodu goo tokenee tei odoo sabolo, osoloso gamenee goo eligili odoo dia goo tokenee oso toowa dalaiso. Osoloso diayo odoo abo mapoo gamenee goo eligi maga tei goodee maga peegoo gilimado dileiso. Osoloso diba nosee dieso nediliyo peegoo gilimado dileiso.

¹⁴ Esino Timoti, daga Godeeyo to tekepo namapoo eligime, nayo to omapoo medee tei tooso. Esiga eligi goo omapoo medee kibiya kookoodoloso badebee. Bei, namapoo eligi odoo ee, no olo gooleedooso. ¹⁵ Esiga no pepooko maga bei moologoloso sibulone, Godeeyo to booka mapoo hogugu goo ee, no olo gooleedooso. Osoloso Godeeyo to mapoo kitulugu moloso, namapoo goo goolee tekepo tenelai, nayo Yesu Keliso mapoo tei toga gie badeli talame. ¹⁶⁻¹⁷ Godeeyo to booka mapoo hogugu susuga ee Godee maga

simi. Esiga Godeeyo to booka mapoo hogugu goo oso odoo mapoo tei goo eligilone, edebeeyo dooboo dagaduga, tei goo eligi mapoo ka ido sibo domoloso. Osoloso Godeeyo to booka mapoo hogugu goo oso edebeeyo tekepo badeli goo ee eligiliso, Godeeyo odoo oso mopoodoo doloso goo tekepo susuga tomo silesibilei ee tebilame.

4

Poloye Timoti mapoo to hamameedee kokodo taka

¹⁻² Yesu Kelisoye mipoo hamapoo wiligi odoo doloso badalame see wedi siboga, yayo odoo susuga epedee gie hagee do sabolo, osoloso odoo wedia sabolo dia goo midileiso. Esiga ayo Yesu Kelisowo howo woola, osoloso Godeeyo howo woola, namapoo ka taka, nayo to tekepo ee odoo mapoo eligilame. Osoloso Godeeyo to dulei goomegeli odoo mapoo, osoloso Godeeyo to dulei goweli odoo mapoo nayo Godeeyo to medee takee. Egeeseelone edebeeyo gamenee eligi goo mapoo tei toga, nayo diba to tekepo sabolo tei eligi goo mapoo see ido sibo dolone ka badebee. Osoloso diayo see goo tokenee teyaga, Godeeyo toso diba medee pidilone ka badebee. Osoloso nayo dimapoo Godeeyo to eligilone, medee mesie sabolo dimapoo kitulugu tenelone badebee. ³ Bei, odoo aboso to tekepo eligi goo mapoo gowoolai biame ee sibileiso. Egeeseelone dieso goomoga goo ee dodolone, eligili odoo abo ee gilimado sibileiso, to diayo dulei goomoga goo ee dimapoo eligilame. ⁴ Egeeseelone, diayo tei eligi goo ee poogoloso see gesaboo oposusu mapoo medee dulone dabalaiso. ⁵ Esino goo susuga ee ma kulodu, no tei goo ono kibiya kookoodoloso, no nediliyo nee su

kookoodoloso badolone, dala ma kulodu kibiya badebee. Osoloso to tekepo eligilone badolone, tou susuga Godeeye namapoo tenee ee medee temelee.

⁶ Esiga Timoti, ayo namapoo kokodo taka. Bei, edebeeyo a wooloomaloso mipoo hagee poogoo dilei biame olo koola tooboo.

⁷ Esino tou Godeeye amapoo tenee ee medee kibiya tomo sibilesos hosudooso. Egeesi ma kulodu ayo tei too ee medee kibilosobadoso. ⁸ Esiga ayo Godeeyo howo woola tekepo badeli goo maga, yayo Kei mi ma dokodoo mopoodoo doloso magoo nei oso a bamoloso. Esiga goo medee teiba midili odoos Lodeeye siboga, nei ee amapoo tenelaiso. Osoloso yayo nei hedebe amapoo tenelai mauwe. Haye, odoos agayo yayo sibilei mapoo bolone goomoga sabolo dogas diba onosee nei talaiso.

⁹ Timoti, ayo hagee bado mapoo saga sibilame, no weegeegee.

¹⁰ Bei, odoos abolo badeli Dimaseeye mi toowa eyo goo goomoga maga, a poogoloso see Tesalonika mi mapoo diso. Esino Kelesekeseye Galesia mi mapoo Godeeyo tou talame diso. Osoloso Taites onosee Dalamatiya mi mapoo Godeeyo tou talame diso. ¹¹ Egeesi ma kulodu hedebe Luka ono abolo hamapoo badoso. Esiga nayo amapoo sibulone Maka ido sibeye. Bei, yayo mo tou pidiliga. ¹² Esino ayo Tikikus Epeses mi mapoo diye diso. ¹³ Esiga Timoti, nayo siboga, mo kekeisu dugo kali Tolowasee mi mapoo, Kalopuseeyo moso mapoo deede poogoo ee tosibeye. Osoloso mo booka onosee tosibeye. Osoloso nayo mo booka gala koloso moodoo ee tosibilei, a diya goomogo.

¹⁴ Egeesi ma kulodu ki biso bi moodoogali odoos hee Alesandaye amapoo dala toowa tenemeleeso. Esino Lodeeye yimapoo nei dala

tenelaiso. ¹⁵ No obeeyamo, nayo odoos ogono medee ege. Bei, iyo eligi goo ee yayo diya wegigeliso.

¹⁶ Esiga ayo daga malalo goo midili mapoo pala biame omapoo, odoos heeso a pidilame abolo pele. Esino odoos susuga oso a poogoo diso. Esino ayo Godee mapoo taka, yayo dibada goo tokenee ee hapoloso boobado bigilame.

¹⁷ Esino Lodeeye a pidilone abolo badebei maga, goo midili odoos oso a teli mapoo tenele. Esino ayo to tekepo ee Yu odoonee goo midili mi koola mapoo tebisamelee mapoo takalame, yayo a pidiso.

¹⁸ Esiga edebeeyo amapoo dala tenelame seega, dala ee ma kulodu Lodeeye a pidileiso. Osoloso yayo a Kei mi ma dokodoo ido palaiso. Esiga odoos susuga oso biame susuga hedebe Godee mapoo mesilone yimapoo goomoga poudilei tekepo. To hagee tei goo.

¹⁹ Esiga ayo emegei di to ee Plisila sabolo, osoloso Akwila mapoo takoloso, see Onesipoles sabolo, osoloso o moso kulodu debeli odoos mapoo takee.

²⁰ Elastaseeye Kolin mi mapoo osee badebeiso. Osoloso Tolopimus yo paiye neme, ayo yo Miletus mi mapoo hologooso.

²¹ Esiga dugo telega mologa, no sibilei eli esialoso ayo hagee bado mapoo sibilame weegeegee.

Yubulus sabolo, osoloso Pudes sabolo, osoloso Linos sabolo, osoloso Kalaudiya sabolo, osoloso tei telaga odoos susuga sabolo, oso diayo emegei di to ee namapoo takooso.

²² Ayo Godee mapoo taka, Lodeeye nobolo badalame, osoloso yayo niba sooloo dolone pidilame.

Poloye Taites mapoo to hogugu tenee Taites

Taites booka goo eyo bei

Poloye mi abo mapoo Godeeyo to takomo sileeme, Taites yibolo hodobo sileeso. Osoloso hamamee Poloye Taites yo Kiliti mi te mapoo sosee bamalame omapoo holo-goose. Esiga to hogugu hagee ma kulodu Poloye Taites mapoo sosee bali odoo oso badalai goo ee hoguguloso teneeso.

¹ A Polo, Godeeyo tou teli odoo. Osoloso Yesu Kelisoye a diye diso, ayo Godeeye hesia odoo mapoo Yesuwo goo maga tei goo eligiga, diayo tei too ee kauwulame. Bei, tei goo ogoso diayo Godeeye goomoga goo ee tomo silesibulone dabalai goo ee eligileiso. ² Osoloso diayo Godee maga kookaiyo badoboso gie badeli talai ee balame, ayo diba pidilone ka badoso. Bei, gamenee koo takeli Godeeye daga bi susuga moodelega badolone, yayo kookaiyo badoboso gie badeli hagee imapoo tenelame to olo edidi magooso. ³ Esiga biame yayo magoo mapoo ibada gie badeli pidili Godee yayo o to tekepo amapoo yilige buguloso a diye diso, ayo odoo mapoo to tekepo ee takalame.

⁴ Esiga ayo to hogugu hagee Taites namapoo ka tonowa. Bei, tei too ma kulodu no tei mo holo masiga.

Esiga ayo Godee mapoo taka, Ma Godeeye, osoloso ibada gie badeli pidili Yesu Kelisoye no sooloo dolone pidilame, osoloso mesie goo ee namapoo tenelame.

Sosee bali odoo

⁵ Ayo no Kiliti mi te mapoo hologoloso poogoo diso, nayo mi pepooko susuga mapoo sosee bali odoo hudi magalame, osoloso sosee yo tou hosudele poogoo ee hosudalame. ⁶ Nayo egeeseemo silone, ayo namapoo sosee bali odoo eyo goo taka ee no goolee sabolo sile. Bei, sosee bali odoo yo odoo susuga eyo howo woola goo tokenee mauwe badebee. Osoloso yo sobo hedebe huloso badebee*. Osoloso owolo dio oso tei toloso dobolone, ama dio owee dio eyo to mapoo mesilone ka debee. Osoloso diba wiligi me poogoloso suso goomoga goo tokenee ee tolone na debee. ⁷ Edebeeyo sosee balai goomogoga, yo odoo susuga eyo howo woola goo tokenee mauwe badebee. Bei, Godeeye o odoo medee bali tou ee yimapoo teneega. Osoloso eyo nediliyo na si hoowee. Osoloso saga na kamana bigi. Osoloso yugune naloso na halabee. Osoloso na bilige. Osoloso molee talame gamenee na takee. ⁸ Esino yayo odoo soo simi pidilone ka badebee. Osoloso yo goo tekepo goolone badebee. Osoloso yo o su eyo nediliyo medee kookoode. Osoloso yo Godeeye tekepo deli goo ee tolone badebee. Osoloso Godeeyo howo woola medee teedee badebee. ⁹ To tekepo ee tei goodee, osoloso to hagee opusomo dee koo seli. Yayo to tekepo iyo eligimo silee mapoo kibiya kookoodoloso badebee, tei goodee eligilone odoo abo pidilame. Osoloso to tekepo mapoo goweli odoo oso eli dooboo dagadi goo ee ogoga, yayo dimapoo goo eligilame.

Kiliti odoo aboso gamenee goo eligi

¹⁰ Ayo namapoo egeesee ka taka. Bei, sosee ma kulodu Godeeyo to

* **1:6:** sobo huloso badebee - goo hagee, yo sobo hedebe huloso badalai, o, yo sobo hedebe mapoo goo malos badalai ee takoo malaiso.

mapoo koo mesili odoo abo doso. Diba goo eyo bei mauwe wulo to boweliso. Osoloso diayo gamenee goo odoo mapoo eligilone, tei goo maga diba peegoo gilimado diliso. Goo hageesi egee tomo silesibo ee tei telaga Yu odoo* aboso ka seeso.

¹¹ Esiga diayo egee eligimo silesibo goo ee hamaga takee. Bei, soosooso tei too goo ee diayo tokenee pomo silesiboso. Osoloso diayo molee talame gamenee goo hagee eligimo silesibiliso. ¹² Egeesi ma kulodu daga hoogoo Kiliti mi te mapoo badeli eligili odoo heeso, o odoo dia goo maga takolone egeesee takaso, “Kiliti odoo susuga diba gamenee takeli odoo. Osoloso diayo dibada suso goomoga goo tokenee ee dodolone ka doso. Osoloso diayo tou talai gowoolone, wulo nei diya toowa nolone ka doso,” diso. ¹³ Yayo goo taka hagee ee tei goo taka. Esiga Taites, nayo gamenee goo eligi mapoo tei teli odoo hagee bia ogoloso dimapoo diya takemelee, diayo gamenee goo eligi ee poogoloso, see goo tekepo eligi mapoo medee kibiya tei ka talame. ¹⁴ Osoloso diayo Yu odoo dia adaga dia goo egee oposusumo silesibo ee peegeeye dee. Osoloso diayo Godeeyo goodee mapoo goweli odoo dia tei magoo mapoo egee mesimo silesibo onosee peegeeye dee.

¹⁵ Esiga Godeeyo howo woola subugo mauwe badeli odoo mapoo, bi susuga medee tekepo subugo mauwe moloso. Esino goo tokenee tolone Yesu mapoo tei tele pegeli odoo dimapoo bi susuga subugo mauwe koo moloso. Bei, goo goolee tekepo dimapoo melee ee olo tokenee paga. Esiga goo tekepo sabolo, osoloso goo tokenee dieso teli ee ogoloso koo gooleedeli. ¹⁶ Esiga diayo takolone,

“Godee iba gooleedooso,” dee takeliso. Esino diayo goo tokenee teli oso Godee mapoo tei telega pegeli goo ee eligiliso. Diba diya tokenee odoo. Osoloso diba Godee mapoo koo mesili. Osoloso diba goo tekepo talai koo tebili.

2

Tei goodee eligi mapoo deede

¹ Esino Taites, nayo tei telaga odoo mapoo Yesu Kelisowo goo maga tei goodee eligili sabolo teiba eligi. ² Egeeseelone nayo giso adaga medee eligi, diayo mesie sabolo dobolone, dieso nediliyo dibada su medee kookoodoloso dabalame. Osoloso odoo susuga eyo howo woola medee tekepo dabalame. Osoloso diayo tei too medee kibiloso dobolone, odoo susuga diya sooloo dolone ka dabalame. Osoloso diayo dala goo ma kulodu kibiya dabalame.

³ Osoloso nayo sobo adaga medee eligi, diayo dia suso Godeeye goomoga goo ee tolone ka dabalame. Osoloso dimapoo takee, diayo emegei dia goo maga to tokenee takelega dabalame. Osoloso diayo yugune naloso halabagamo silesibiyaga, medee takee. Osoloso goo tekepo tolone dabalai goo ee diayo odoo mapoo eligilone dabalame, nayo dimapoo eligi. ⁴ Esiga diayo goo egeesi moodooga, sobo gie kakauwa diayo dibada giso sabolo, osoloso owolo dio sooloo deli goo ee eligelei tebileiso. ⁵ Osoloso diayo sobo gie kakauwa oso goo tekepo tolone, Godeeyo howo woola subugo mauwe dobolone, dia su medee kookoodeli goo ee eligilei tekepo. Osoloso omo dio sabolo, osoloso owolo dio sabolo medee balai goo onosee eligi. Osoloso omo dio eyo to mapoo mesili goo ee eligi, tei tele poogoo odoo oso

* **1:10:** Yu odoo hagee biaso egeesee eligiliso, tei telaga odoo susuga oso Yu odoo dia tei magoo ee dodolone kolo koolai tekepo deliso.

goo ee ogoloso, Godeeyo to maga to tokenee takelega pagalame.

⁶ Osoloso giso gie kakauwa dibada su medee kookoodeli goo ee dimapoo eligi. ⁷ Osoloso edebeeयो nee goo susuga ogoloso padalame, nayo hedebe goo tekepo tolone ka badebee. Osoloso nayo Godeeyo to eligiga, goo tekepo goolone medee ka eligi. ⁸ Nayo Godeeyo to dooboo dagadilega medee eligi, namapoo goweli odoosoo oso imaga to tokenee takalai similame.

⁹ Osoloso nayo see tei telaga odoosoo nei mauwe tou teli mapoo takee, diayo dia wiligi odoosoo eyo to mapoo mesiloso, diayo goomoga goo ee tolone, dibolo toso agadigelega pagalame. ¹⁰ Osoloso diayo dia wiligi odoosoo eyo bi heli talai tekeponee. Esino diayo medee tei dolone, tou medee goosa tolone dabalai tekepo, dia wiligi odoosoo oso dia goo tekepo ogoloso, yayo dia goo ee tekepo dalame. Osoloso ibada gie badeli pidili Godeeyo goo maga eligi goo ee tekepo dalame.

¹¹ Tei telaga odoosoo oso goo egeesi tolone dabalame, nayo dimapoo eligi. Bei, Godeeye iba sooloo dolone pidili goo maga Yesu Keliso mipoo hamapoo meiyee diso, yayo odoosoo susuga ibada gie badeli ee pidilame. ¹² Godeeye sooloo dolone pidili goo oso imapoo ka eligi moloso, mi goo Godeeye goweli iyo ee dedelega pagalame. Osoloso iba epedee hamapoo dobolone, ibada su iso nediliyo kookoodoloso, Godeeye goomoga goo ee tolone, o howo woola teedee dabalame. ¹³ Esiga iyo goo egeesi tolone dobolone, Yesu Kelisoye mipoo hamapoo sibilei goo ee dulone ka bamoloso. Yo tei Godee, osoloso yo ibada gie badeli pidili odoosoo. Yayo see wedi siboga, eyo toowa doloso badeli goo sabolo sibileiso. Goo susuga egee

iba gooleedoosoo. Esiga yayo see wedi sibilei ee bolone iba goomoga sabolo ka doso. ¹⁴ Yayo iba halo olo taso, iyo goo tokenee ma kulodu doboome, yayo iba neiso tolosoo peegoo gilimado dilame. Egeeseelone yayo olo taso, iyo o odoosoo doloso dobolone, o howo woola medee teedee dabalame. Osoloso iyo goo tekepo talai ee diya goolone dabalame.

¹⁵ Esiga nayo goo susuga hagee kitulugu sabolo medee kokodo takee, tei telaga odoosoo oso goo ee tolone dabalame. Esino diayo goo omapoo mesilega poogooga, nayo dimapoo diya takee. Nayo egeesi eligi goo ee ogoloso edebeeयो hedebe nayo eligi mapoo mesilei tekepo. Egeeseelone odoosoo heeso nayo eligi goo ee goo mauwe, dee na takeeye dee.

3

Tei telaga odoosoo oso dabalai goo

¹ Esiga Taites, nayo tei telaga odoosoo mapoo goo hageesi see tobu eligimelee, diayo diba gibadeli gamalee odoosoo dia to mapoo, osoloso mosobia eyo wiligi odoosoo tebisa dia to mapoo mesilone dabalame. Egeeseelone diayo goo tekepo susuga ee talai olo mopoodoo doloso dabalame. ² Osoloso diayo emegei dia goo maga to tokenee takolone na debee. Esino diba toso agadigelega mesie sabolo dobolone, emegei sooloo dolone dabalai tekepo.

³ Esiga no iyo daga tei telega debei goo ee goolee. Iba tei telega dobolone, goo medee koo gweli odoosoo doloso debeiso. Iyo Godeeyo to mapoo mesilega doboome, odoosoo aboso iba tei goodee maga peegoo gido diliso. Osoloso goo tokenee iyo gilee goo ee osee tomo silone pagalai tebile. Iyo odoosoo abo mapoo goo tokenee moodeliso, osoloso emegei dia bi ogoloso talame

diya gweliso. Osoloso edebeeyo iba hegiliso, eseega nei iyo diba hegiliso.

⁴⁻⁵ Esino ibada gie badeli pidili Godeeye o mesie goo ee imapoo eligilone iba sooloo dolone, yayo ibada gie badeli pidiso. Esiga iyo goo tekepo teme, yayo iba ka pidile. Esino yayo ibada goo tokenee hapoloso Dio Tei imapoo tenee maga, yayo sooloo dolone iba pidiso, iyo see gie badeli dia tolosa dabalame. ⁶ Ibada gie badeli pidili Yesu Kelisoye ibada goo tokenee hapalame ta goo omaga, Godeeye o Dio Tei ima kulodu badalame su goodegelega wulayo teneeso. ⁷ Esiga Godeeye iba sooloo dolone pidi maga, o howo woola iba olo odo tekepo doloso doso. Esiga iba kookaiyo badoboso gie badeli ee talame ka bamoloso. ⁸ To hagee tei goo, osoloso to hagoso odo susuga pidilei kitulugu moloso. Esiga a goomogo, nayo goo hagee tei telaga odo mapoo medee eligilame. Nayo egeese seeega, diba goo tekepo tolone odo susuga pidilone medee dabalaiso.

⁹ Esino goo wulo bei mauwe maga toso agadigeli odo omaga peegoo dooboobigi. Osoloso edebeeyo o adagaso balomo simi goo ee oposusulone, Moseseeye tei magoo goo ee dadalame toso agadigaga goo ee, nayo ogoloso na deedee. Bei, goo susuga hagoso odo koo pidili. ¹⁰ Osoloso odo agayo gamenee eligi goo ee tolosa sosee ma kulodu eligimo silone odo domo piga, nayo yo hamaga takee. Osoloso yayo nee to dulega poogooga, see tobu hamaga takee. Esino yayo nee to dulega poogoloso see osee eligimo siloga, yo peegoo wulo peegee. ¹¹ Odo ogoso tei goodee eligili maga miligi pia goo ee, no gooleedooso. Osoloso goo yayo tomo sili oso Godeeyo howo woola yo odo

tokenee doloso egee bado goo ee woola eligiliso.

Emegei di to hamameedee taka

¹² Ayo Atemas, o, Tikikus namapoo diye dalaiso. Osoloso yo nayo egee bado mapoo peledobooga, nei nayo Nikopolis mi mapoo sibilesa a tugodalame weegeegee. Bei, dugo biame mapoo a mi omapoo badalai, a goomogo. ¹³ Osoloso Apolos sabolo, osoloso gamaleeyo tei magoo diya gooleedo odo Sinasi pidilone, diba mi hee mapoo dilame dogo, bi diayo dulone todilei tobuloso dimapoo tenee. ¹⁴ Osoloso tei telaga odo oso goo tekepo tolone dobolone, bi tebile poogoo odo ee pidilei tekepo. Bei, ibada odo oso tei too ma kulodu dobolone, wulo goo mauwe mosoowe dabalai tekeponee.

¹⁵ Esiga odo susuga abolo debeli oso namapoo emegei di to ka taka. Esiga Taites, see nayo iyo emegei di to taka hagee, nobolo hodobo debeli tei telaga odo dimapoo takee.

Ayo Godee mapoo taka, yayo niba susuga sooloo dolone pidilame.

Poloye Palimon mapoo to hogugu tenee Palimon

Palimon booka goo eyo bei

Palimon hagee bi bei odoo, osoloso yo Kolosi mi mapoo badeli. Esino yo tei toloso badolone, Polo dio emegei doloso badebeiso. Egeesi ma kulodu Onisimas yo Palimoneeyo tou teli odoo doloso badolone, nei mauwe tou temeleeo. Egeesi ma kulodu Onisimaseeye o wiligi odoo Palimon maga pulo dileso Polo tugodoloso yibolo badebeiso. Osoloso Poloye eligi goo maga yo Yesu mapoo tei tooso. Egeesi ogoloso Poloye Palimon mapoo to hogugu hagee teneeso, Palimon o tou teli odoo Onisimaseeye see wedi dileso, Palimoneeye badebei mapoo peledobooga, yayo yimapoo nei dala tenelega, yo goomoga sabolo see ka idalame.

¹ A Polo, Yesu Kelisowo goo ee takomo silee maga, neliga moso ma kulodu badeli odoo ee aso. Ibada omolo Timoti asalo hamapoo dobolone, iyo ibada odoo ibolo tou hedebe teli Palimon namapoo to hogugu hagee ka tonowa. ² Osoloso tei telaga odoo nee moso kulodu howo gisili odoo mapoo to hogugu hagee ka tonowa. Osoloso to hogugu hedebe hagonosee ibada oboba Apiya, osoloso ha teli odoo masi Godeeyo tou mapoo kibiloso ibolo badeli Alakipus nimapoo ka tonowa.

³ Ayo Godee mapoo taka, Ma Godeeye, osoloso ibada Lodee Yesu Kelisoye niba sooloo dolone pidilame, osoloso mesie goo ee ninapoo tenelame.

Palimoneeye sooloo deli goo sabolo osoloso tei too goo

⁴ Palimon, ayo biame susuga Godee mapoo takolone no halo goomoga to takeliso. ⁵ Bei, nayo Lodee Yesu mapoo tei too goo ee, a duliso. Osoloso nayo Godeeyo odoo susuga ee sooloo dolone egee bado goo sabolo, a duliso. ⁶ Nayo Yesu mapoo olo tei tooso. Goo egeesi maga, nayo tei telaga odoo sabolo hedebe doloso ka badoso. Esiga ayo Godee mapoo taka, hedebe deli goo hagoso no pidilone, iba Keliso sabolo hedebe doloso hagee do goo maga, goo tekepo susuga iyo teli goo ee medee gooleedalame. ⁷ Molo emegei, nayo Godeeyo odoo ee sooloo dolone dimapoo goomoga tenelone egee bado goo oso, amapoo kitulugu sabolo, osoloso goomoga toowa sabolo ka tenemoloso.

Onisimas yo tei nomolo masi hesie

⁸ A Kelisowo diye di odoo doloso badoga, amapoo kitulugu moloso, nayo goo tekepo talame, ayo namapoo to kitulugu sabolo takalai. ⁹ Esino ayo no diya sooloo doloso. Esiga ayo namapoo wulo ka woosowa. Bei, a Polo, Yesu Kelisowo tou teli goo maga neliga moso ma kulodu badolone olo adaga poloso ka badoso. ¹⁰ Ayo Onisimas yo halo namapoo ka taka, nayo yo pidilame. Bei, a neliga moso ma kulodu badolone, yayo tei talame ayo yo pidiso. Esiga epedee hamapoo ayo ama masi ka badoso. ¹¹ Daga Onisimaseeye nee tou teli odoo doloso badebei omapoo yayo no medee pidile. Esino epedee yayo tei toloso badolone, asalo pidilei teiba.

¹²⁻¹³ Onisimas yo ayo diya gooma odoo. Esiga yo abolo hodobo hamapoo badalai, a goomogo. Bei, ayo to tekepo takomo silee eyo goo maga neliga moso ma kulodu ka badoso.

Esiga no halo yayo a pidilone babalai, a goomogo. Esino ayo yo namapoo see wedi diye deeso.

¹⁴ Bei, ayo namapoo wooselega yo hamapoo gidoloso badalai tekeponee. Egeesi ma kulodu nayo a pidilame, ayo no seselai, a koo goomogo. Esino no goomoga oso, nayo a pidilei, a goomogo.

¹⁵ Onisimaseeye biame deiyepo mapoo no poogoo dilesa badebeiso. Esino ayo goolee, goo ogooso peledabaso, yo see hamamee namapoo wedi sibilesa biame susuga nobolo hodobo badalame.

¹⁶ Esiga nayo yo see idoga, yo wulo nama hemi badolone nei mauwe tou teli odoo, dee na goolee. Bei, yinosee epedee Keliso mapoo tei too odoo. Esiga yo ayo diya gooma. Esiga nei nayo yo nei mauwe tou teli odoo dolone, Lodee mapoo tei too ee ma kulodu nomolo masi diya goolone badebee.

¹⁷ Esiga asalo Kelisowo tou hodobo teliga, ayo no agalame siboga, nayo a idili, Onisimaseeye namapoo siboga yinosee egeesee ide. ¹⁸ Egeesi ma kulodu Onisimaseeye namapoo goo tokenee hee olo too daga, osoloso yayo nee bi hee nei tenelega toloso badoga, goo onosee amapoo takee, ayo nei magalaiya. ¹⁹ A Polo, ayo mo deeso to hagee ka hoguga: bi yayo too eyo nei ee ayo namapoo tenelaiso*. Esino no gooleedooso, nayo Keliso maga gie badeli talame, ayo no pidiso. Esiga a goomogoga, ayo no halo pidi goo eyo nei, ayo namapoo takalai, a teiba. Esino ayo namapoo takalaime. ²⁰ Esiga molo emegei. Iyo Keliso mapoo tei too ee ma kulodu dogo, nayo Lodee halo Onisimas ee see ide. Eseega a goomoga sabolo badalaiso.

²¹ Ayo namapoo egee takoo goo hagee nayo toloso, Onisimas halo goo tekepo abo talai goo ee, a gooleedoso. Goo egeesi gooleedoloso, ayo to hogugu hagee namapoo ka tonowa.

²² Osoloso goo hee hagosu. Ayo neliga moso ma kuloduga peegoo peledabalame, niyo Godee mapoo takolone debeliso. Esiga Godeeye goomogoga, a peegoo peledoboloso see niyo egee do mapoo sibileiso. Esiga ayo omapoo sibilesa badalai debi mopoodoo de.*

Emegei di to hamameedee taka

²³ Kelisowo goo ee takomo silee goo maga neliga moso ma kulodu abolo badeli odoo hee Epapalas onosee yayo emegei di to ee namapoo taka. ²⁴ Osoloso abolo hodobo tou teli odoo Makaye, osoloso Alistakuseeye, osoloso Dimuseeye, osoloso Lukaye, emegei di to onosee namapoo ka taka.

²⁵ Ayo Godee mapoo taka, ibada Lodee Yesu Kelisoye niba sooloo dolone pidilame.

* **1:19:** Poloye o deeso to deiyepo hagee nei tenelai goo maga hoguguso. Esino to abo Poloye odoo hee mapoo takeme, yayo hogugu malaiso. * **1:22:** Poloye to hogugu susuga hagee

Palimon mapoo hoguguloso teneeso. Esino to bes 22 ee ma kulodu egee molo, ee yayo Kolosi mi mapoo debeli tei telaga odoo dimapoo to hoguguloso teneeso.

To Yemeseeye hogugu Yemes

Yemes booka goo eyo bei

Yemes booka hogugu hagee Yesuwo omolo. Yayo Yolusalem sosee wiligi doloso badolone, mi abo mapoo debeli tei telaga odoo mapoo to hogugu hagee teneeso, diayo Keliso mapoo tei too maga dala egee tomolo ee ma kulodu medee kibiya dabalame.

¹ Emegei! A Yemes, Godee sabolo osoloso Yesu Kelisowo tou teli odoo. Ayo Yu odoo bala 12* mi opusome opusomo di mapoo egee dohomu du nimapoo to hagee ka hoguguso.

Dala goo sabolo goo tokenee mapoo gidodili goo sabolo

² Tei telaga odoo emegei, dala goo susuga oso nimapoo siboga, goomoga sabolo ee ma kulodu ka debee. ³ Bei, niba gooleedooso, dala goo hageesee oso sibiliso, iyo tei too kibiya beleso agalame. Egeesee ma kulodu iyo dala goo ee ma kulodu kibiya doga, goo oso iyo tei too ee ma kulodu mesie sabolo debeli goo ee eligiso. ⁴ Esiga niyo tei too goo ee kibilame, mesie goo nima kulodu egee molo oso osee mele dee. Niyo egeesee seega, goo susuga ee ma kulodu niba kibiya dabalaiso. ⁵ Esiga odoo hee niyo goo goolee tekepo tebile daga, yayo Godee mapoo takalai tekepo. Bei, Godeeye yimapoo simili goo tenelai. Esino Godeeye o odoo pidilei goomoga toowa mologa, yayo yo pidileiso. ⁶ Esino yayo Godee mapoo tei toloso dokodoo takooga, goo bakadio na goolee. Bei, goo bakadio gweli odoo ee poo siboga, howo ki simi oso egee

holodu odoo yo egeesi masi badoso. ⁷⁻⁸ Odoo egeesi yimapoo goo goolee hedebe koo moloso. Esino goo susuga ee ma kulodu goo goolee bakadio doloso badoso. Esiga yayo Godee mapoo taka goo ee nei talaiso doloso goolai tekeponee.

⁹ Esiga tei telaga bi mauwe debeli odoo niba goomege. Bei, Godeeye o howo woola niba toowa diso. ¹⁰ Osoloso tei telaga bi bei odoo niba Godeeye pepooko daga, niba goomege. Bei, osoko beeamo mapoo osokoso pukusi mapoo pounoga, siligaloso egee wodio, niba nose egeesee selaiso. ¹¹ Osoloso osokoso sibulone palapalawa tekepo mapoo pounoga, palapalawa tekepo oso wodoloso miyomoo dologa dibiliso, niba nose egeesee selaiso. Esiga bi bei odoo niyo nibada tou tolonge daga, niba wedileiso.

¹² Odoo heeso dala ma kulodu kibiya badolone tei too goo pegel-ega badoga, Godeeye yo pidileiso. Bei, yo dala ma kulodu tei too kibiya badoga, Godeeye yimapoo nei kookaiyo badoboso gie badeli tenelaiso. Esiga kookaiyo badoboso gie badeli hagee Godeeye yimapoo diya goolee sabolo debeli odoo mapoo tenelame to magooso.

¹³ No goo tokenee talame gidoduga, "a goo tokenee talame Godeeye gidodu," dee na goolee. Bei, tokenee goo oso Godee gidodilei tebile. Osoloso Godeeye o odoo ee tokenee goo mapoo koo gidodili.

¹⁴ Esino odoo eyo tokenee goo talame diya gweli goo oso yo kukuga ka gidodili. ¹⁵ Osoloso tokenee goo talame gweli goo hagooso suso goo talame gidodileiso. Osoloso suso tokenee goo too hagooso kauwuloso see odoo mapoo teli goo tosi-bileiso.

¹⁶ Esiga tei telaga odoo ayo gooma niba goolee, Godeeye odoo

* 1:1: Yu odoo bala 12 egee eyo bei Yu odoo tei telaga odoo ee takooso.

koo gidodili. ¹⁷ Bei, tokenee mauwe tekepo goo susuga ee Ma Godeeye egee bado dokodooga sibiliso. Egeesee ma kulodu bi yayo moodoo a, giwo, osoloso osoko diayo melee mi hedebe omapoo koo meli, esino diba beeamo heeso mi hee ma molo osoloso mi hee ma molo deliso. Esino diba moodeli Godee yo opusomo dee koo seli. ¹⁸ Esiga eyo goomoga goo ee dodolone, Godeeye o to tekepo maga imapoo gie badeli goo ee olo teneeso, yayo moodoo bi susuga ma kulodu iyo malalo dabalame.

Godeeyo to duloso suso tou tolone debee

¹⁹ Esiga tei telaga odoos ayo gooma, niba dui, odoos susuga oso saga duli odoos doloso dabalai tekepo. Egeeseelone niba saga to takeli goo sabolo osoloso saga kamana bigili goo sabolo ee ma kulodu na debee. ²⁰ Bei, edebeeyo komonolone goo peledabeli oso Godeeyo howo woola mapoo tekepo doloso badeli goo sabolo koo tobuoso. ²¹ Esiga nima kulodu Godeeyo howo woola goo tokenee susuga sabolo osoloso suso goo tokenee teli sabolo peegee. Osoloso niyo Godeeyo to duloso too goo ee mesie sabolo kibiya toloso debee. Bei, to omapoo kitulugu moloso, niyo gie badeli talai.

²² Esiga niba Godeeyo to duloso yayo egee takoo goo ee tolone debee. Bei, niba Godeeyo to duloso yayo egee takoo goo ee telega dogo, niba niso nediliyo dooboo gooleeso. ²³⁻²⁴ Bei, edebeeyo Godeeyo to duloso suso tou telega badoga, yo edebeeyo dio egeli mapoo eyo nediliyo ogoloso poogoloso o mudu saga boobado bigili egeesi masi badoso. ²⁵ Esino edebeeyo Godeeye kokodo taka to tekepo ee medee ogoloso boobado bigilega medee dodomologa, yayo goo susuga tomo sili ma kulodu

Godeeye pidileiso. Godeeye kokodo taka to medee tekepo oso odoos susuga tokenee goo maga gilimolone ka badoso.

²⁶ Egeesee ma kulodu edebeeyo eyo nediliyo yo Godeeyo goo diya gooleedoos doloso, tokenee goo takalame o maga kookoodelega poogooga, yayo Godeeyo goo gooleedoo ee goo mauwe moloso. Osoloso yo eyo nediliyo dooboo gooleeso. ²⁷ Esino edebeeyo gilibo holo sabolo osoloso bauwe sabolo dala ma kulodu debei ee pidilone badolone, mi toowayo tokenee goo maga o su eyo gibadoga, Godeeye yayo tei too goo ee medee teedee dalaiso.

2

Odoos abo pilega tokenee odoos sabolo tekepo odoos sabolo hodoboo dabalai goo

¹ Tei telaga odoos emegei, niba ee ibada toowa Lodee Yesu Keliso mapoo tei telaga odoos oso. Esiga niba odoos abo ogoloso, diba ee tekepo dolone dimapoo goomogolone, odoos abo ee tokenee dolone diba na gowee. ² Goo hageesee ee takooso, odoos heeso niyo mooloogoodoloso howo gisilone dogo, dugo medee tekepo sabolo bi abo medee tekepo kaloso gasibileiso. Egeeseega epedee omapoo bi mauwe odoos onosee dugo tokenee kaloso gasibileiso. ³ Egeeseega niyo dugo tekepo kaloso gasimi odoos mapoo, “No malalo hamapoo sibileso bie,” dee takoloso, see hamamee dugo tokenee kaloso gasimi odoos mapoo, “No hamamee hoogoo dilesos tebide o, miyomoo bie,” dalaiso. ⁴ Esino niyo goo egeesee egee moodoo, niba ogoos goo moodoosomo? Niba wulo odoos abo ono tekepo dolone, odoos abo ee tokenee, deeso. Esiga goo goolee tokenee nima kulodu

egee molo oso odoo abo dooboo meediliso.

⁵ Esiga tei telaga odoo ayo gooma, niba goo hagee medee dui! Godeeye mi toowa ma kulodu bi mauwe odoo ee hesigaso, diayo dibada sooloo ma kulodu tei too goo oso toowa doloso dabalame. Osoloso diayo Godeeye wiligi doloso badeli mapoo gadilame. Bei, Godeeye yo goolee sabolo sili odoo mapoo to kitulugu magooso, yayo wiligi doloso badeli mapoo gadilame. ⁶ Esino goo ee ma kulodu niyo bi mauwe odoo ee goo mauwe odoo deliso. Esino niba kasee maga bi bei odoo mapoo hamamee ka dadaga malala? Egee bia oso nimapoo dala teneloso goo meedili mapoo ido diliso. ⁷ Osoloso diayo nibada Lodee Yesu Kelisowo hu tekepo maga to tokenee takeliso.

⁸ Godeeyo to booka ma kulodu kokodo taka to toowa egeesee moloso, “No nediliyo diya sooloo deli egeeseelone no nemegei odoo mapoo diya sooloo dele,” diso.

Esiga niyo kokodo taka to hagee medee deedeega, niba eli mapoo doso. ⁹ Esino niyo goolee ma kulodu odoo abo ee tekepo dolone, odoo abo tokenee daga, niba tokenee toso. Egeesee maga Godeeyo to oso takooso, niba tei magoo gababili odoo diso.

¹⁰ Bei, edebeeyo Godeeye tei magoo susuga medee dodolone, tei magoo hedebe gababuoga, yo tei magoo susuga ee gababuoso.

¹¹ Esiga Godeeye egeesee takaso, “Niyo odoo heeyo sobo sabolo giso sabolo goo heli na te,” diso. Osoloso Godee hedebe oso see egeesee takaso, “Odo na wooloome,” diso. Osoloso no odoo heeyo sobo sabolo giso sabolo heli koo teli, esino odoo wooloomolone badoga, no tei magoo gababili odoo oso.

¹² Esiga niyo to kei susuga sabolo osoloso suso goo too susuga sabolo obeeyamo. Bei, niba tokenee goo maga peegoo gilimadoo dili tei omaga nibada goo meedileiso.

¹³ Esiga goo meedilei beame mapoo, Godeeye emegei koo sooloo deli odoo ee sooloo dala goo sabolo meedileime. Esino Godeeye goo meedilei beame mapoo emegei sooloo deli odoo ee sooloo dala goo sabolo meediga, diba ebilega goomoga sabolo dabalaiso.

Tei too ma kulodu su sabolo tou talai

¹⁴ Esiga tei telaga odoo emegei, edebeeyo eyo nediliyo yo tei too odoo doloso, yayo suso tou too me daga, yayo tei too ee goo mauwe. Odo egeesee seli ee yayo tei too oso yimapoo gie badeli tenelaime. ¹⁵ Egeesee

ma kulodu emegei tei too odoo oso nei egeesi sabolo osoloso dugo egeesi sabolo me badeliso. ¹⁶ Egeeseega nayo yimapoo takolone, “Emegei, medee dileso, dugo kaloso badolone wo ne,” dee takooga, nayo yimapoo bi tebile poogoo tenelega wulo egeesee takoloso poogooga, no tekepo goo koo toso. ¹⁷ Esino bei, tei too oso obusomo molone suso goo too mauwe mologa, tei too ee goo mauwe.

¹⁸ Egeesee ma kulodu odoo heeso egeesee takalai malaiso, “No tei too tebia. Esino a wulo suso goo teli odoo,” dalaiso. Egeeseega nei ayo odoo omapoo egeesee takalaiso, “Bei kasolone nayo suso goo too mauwe badolone, nayo tei too goo ee woola ka eligileiyo? Esino suso tekepo goo teli odoo ayo mo suso goo too maga ayo tei too goo ee eligileiso,” diso. ¹⁹ Esiga nayo Godee hedebe egee bado mapoo tei teliso. Goo ee tekepo. Esino bo holo sabolo

Godee hedebe egee bado mapoo tei tolone ebiliso.

²⁰ Esiga no goo goolee mauwe odo, tei too ee suso tou too me daga, tei too egee goo mauwe. Esiga no goo hagee ayo namapoo eligilame ka sala? ²¹ Ibada amawe Eibalaham yo Godeeyo howo woola mapoo tekepo odo diso. Bei, yayo tei toloso suso tou too maga. Goo ee yayo egeesee siso, yayo owolo Aisek ee Godee mapoo gala wooloso teneli dousulu mapoo wooloomalame dokodoo magooso. ²² Esiga no goolee. Eibalahameeye tei too sabolo osoloso suso tou too sabolo oso medee tebiaso. Osoloso yayo suso tou too oso yayo tei too ee kauwudooso. ²³ Goo hagooso Godeeyo to booka ma kulodu taka goo sabolo tobulone egeesee takaso, “Eibalahameeye Godee mapoo tei teme, Godeeye yayo tei too ogoloso o howo woola yo tekepo odo diso.” Goo egeesee maga Godeeye Eibalaham yo tei mo odo diso. ²⁴ Esiga niba goolee. Odo susuga oso hedebe tei too maga Godeeyo howo woola tekepo odo dee koo seeso. Haye. Suso tou too sabolo osoloso tei too maga Godeeyo howo woola odo susuga ee tekepo deliso.

²⁵ Osoloso iba see domo sili sobo Leihebeeye goo too ee ogoso. Yibolosee yayo goo too oso Godeeyo howo woola yo tekepo diso. Bei, yayo Yeliko odo dia mosobia mada agalame di Isalael odo ee pidilone, yayo o mosopoo iyadoloso palaso. Osoloso see yayo diba eli hee maga diye dulone dibada gie badeli pidiso. ²⁶ Esiga odo o su mapoo dio mauwe odo ee ta. Esiga tei too goo onosee egeesi moloso, edebeeyo yayo tei too ee suso tou telega badoga, yayo tei too ee goo mauwe moloso.

3

Nibada i medee kookoode

¹ Tei telaga odo emegei, niyo susuga eligili odo doloso dabalai, a koo goomogo. Bei, niba olo gooleedooso, Godeeye goo meedilei beame mapoo eligili odo susuga ibada goo ee Godeeye diya kitulugu sabolo meedileiso. ² Egeesee ma kulodu iba susuga eli dooboo dagadiliso. Esino edebeeyo yayo to taka ma kulodu eli dooboo dagadilega badoga, odo yayo tei too ee kauwa moloso. Esiga odo hageesi oso eyo nediliyo o su susuga kookoodalai tebia moloso. ³ Esiga iba dio masi hagee ogoso. Edebeeyo hosee be ma dokodoo buloso dilame gooleega, yo bi pepooko hosee be eyo maga mapoo magoloso tiso su mapoo bagagoo, su mapoo bagagoo dalaiso. Osoloso ti omapoo toloso dulone hosee be oso edebeeyo goolee mi mapoo dilame ti ee gimo dileiso. ⁴ Osoloso dio masi hee hagooso. Abei toowa mapoo silesibili du onosee egeesi moloso. Du oso poo toowa simi ma kulodu osee dumologa, du egee dooboo dileime. Bei, du egee toowa, esino du mali suda pepooko hee osio mapoo moloso. Oso du tosili odo oso goomoga mi mapoo mamoo diliso.

⁵ Esiga ibada maga ma kulodu i pepooko egee egeesi moloso. Ibada su mapoo bi susuga egee molo ma kulodu i ee diya pepooko moloso. Esino yayo toso hodolone diya doko topeliso. Wulo goolee, dobu ee dou pepookoso gigaloo-googa, dobu susuga douso nadiliso. ⁶ Esiga i ibada maga ma kulodu egee molo onosee egeesi masi moloso. Bei, i oso ibada su mapoo tokenee teneliso. Esiga iso tokenee bei mooloogooloso odo su susuga dou masi nadiliso. Dou hagee Dou mi maga bei mooloogooloso ibada i mapoo gigaligiliso. Egeeseega

dou hagooso edebeeyo gie badeli nadoloso tokenee peliso.

⁷ Egeesee ma kulodu odoo susuga oso gala seebee opusomo opusomo di só, osoloso beliyeso kolo dili, osoloso howo kulomoo debeli ee see badalame poopeliso.

⁸ Esino edebeeyo i ee be masi poopooloso badilei tebile. Bei, i diya tokenee. Esiga yayo sa masi odoo wooloomalame mopoodoo doloso moloso. ⁹ Esino i hedebe hagooso ibada wiligi taba Ma Godee mapoo goomoga poudiliso. Osoloso i hedebe hagooso see Godeeye yo egeesi masi moodoo odoo susuga mapoo dala tenelame to takeliso. ¹⁰ Esiga maga hedebe hamaga Godee mapoo goomoga poudilei sabolo, osoloso odoo dala tenelai goo takeliso. Esiga tei telaga odoo emegei, ima kulodu goo hageesi oso malai tekeponee. ¹¹ Esiga howo ou hedebe maga howo sokousoo sabolo howo kakada sabolo dilei tebile. ¹² Osoloso sibolo homo oso wewee koo peli. Osoloso kobolomee homo oso sibolo koo peli. Haye. Osoloso howo ou sokousoo maga howo kakada koo sibili.

Odoo agayo tekepo gweli ka badosomo?

¹³ Esiga nima kulodu odoo agayo tekepo badalai goolee sabolo ka badosomo? Yo tekepo badalame goo goolee omaga o suso tou too ee eligilei tekepo. Egeeseelone yo eyo nediliyo doko topalai goo goolee sabolo na badebee. ¹⁴ Esino niba mada nibada sooloo ma kulodu emegei hegili goo sabolo osoloso hedebe niso nediliyo gweli goo sabolo mologa, niba tekepo goo gweli odoo dee na takee. Bei, niyo egeesee egee takoo niba tei goo koo takooso. ¹⁵ Niba mada goo tokenee hageesi goolee sabolo badolone, niso nediliyo niba tekepo dee takooga, goo

goolee egee Godee maga koo sibili. Esino goo goolee egee mi goo oso goo goolee sabolo osoloso Saitenso goo goolee maga ka siboso. ¹⁶ Osoloso mi kamapoo emegei hegili goo sabolo osoloso hedebe eyo nediliyo gweli goo sabolo mologa, mi omapoo abo puloso molone tokenee goo susuga oso kauwuleiso.

¹⁷ Esino tekepo badalai goo Godee maga egee sibo goo oso imapoo eligiso. Malalo goo toowa ee tokenee mauwe goo oso, osoloso mesie goo, osoloso emegei gweli goo, osoloso emegei dimapoo mesili goo, osoloso sooloo deli goo, osoloso emegei pidili goo, osoloso odoo abo pilega tokenee odoo sabolo tekepo odoo sabolo hodobo dabalai goo, osoloso tei takeli goo. ¹⁸ Esiga edebeeyo odoo abo sabolo mesie badolone emegei odoo sabolo mesie badalai goo eligiga, odoo egee bia dima kulodu tekepo goo oso malaiso.

4

Godee mapoo hegi sibadee

¹ Esiga ogoo goo oso biligeli goo sabolo toso agadigeli goo sabolo nimapoo ka tosibiliyo? Nibada goo goolee ma kulodu tokenee goo talame goomoga goo egee molo oso tosibiliso. Bei, nibada goo goolee ma kulodu tokenee goo talame goomoga goo oso tekepo gweli goo sabolo biligamoloso. ² Niba bi goomegeliso, esino niba bi ee koo teli. Esiga nimapoo emegei hegili goo oso molone, emegei wooloomaliso. Esino goo hagooso niyo goomoga goo sabolo koo tebili. Esiga niba toso agadigilone biliso. Esino goo hagooso niyo goomoga goo sabolo koo tebili. Bei niso Godee mapoo koo woosali. ³ Osoloso niyo Godee mapoo woosaga, nei tenelega pegeli goo

ee bei hagooso. Niyo tokenee gweli goo sabolo woosaloso see bi ogoso niso goomoga goo talai daga ka seli.

⁴ Goo goolee bakadio gweli odooniba medee Godee sabolo hedebe doloso koo debeli! Esiga niba goolee, mi goo mapoo goomegeli oso Godee mapoo ha toso. Esiga edebeeyo mi goo sabolo hedebe doloso siloga, yo Godee sabolo ha tomoloso. ⁵ Esiga niba Godeeyo to booka mapoo hogugu hagee goo mauwe gooleesomo? Bei, Godeeyo toso egeesee takooso, “Godeeye imapoo Dio Tei tenee oso iyo hedebe Godee goolee sabolo silesibilame diya goomogoso,” diso. ⁶ Esino Godeeye iba sooloo dolone medee pidiliso, iyo silesibulone hedebe yo goolee sabolo silesibilame. Esiga Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeesee takooso,

“Godeeye odoon eyo nediliyo dokodoo topeli odoon susuga goweliso.

Esino odoon eyo nediliyo pepooko deli odoon ee sooloo dolone medee pidiliso,” diso.

⁷ Esiga niba Godeeyo mudugiyopoo niso nediliyo pepooko dee osoloso o to mapoo mesimo silesibe. Osoloso Saitenso tokenee mapoo gidodilame gamenee taka ee ma kulodu kibiloso dobolone o to mapoo gowee. Bei, niyo egeeseega Saiten yo nimaga peegoo pulo dileiso. ⁸ Esiga niba Godee mapoo hegi sibadee. Egeeseega Godee yinosee nima hegi sibileiso. Esiga tokenee odoon niba edebeeyo o dee subugo hapili egeesi masi nibada tokenee maga Godee mapoo bidiga debee. Osoloso goo goolee bakadio gweli odoon nibada goo goolee tokenee peegoo poogoloso, hedebe Godeeyo goo ee goolee. ⁹ Esiga niba goomoga goo poogoloso see nibada goo

tokenee mapoo goohele sabolo pupusugulone debee. ¹⁰ Osoloso Godeeyo mudugiyopoo niso nediliyo pepooko dee. Egeeseega Godeeye niba dokodoo poudileiso.

Nemegei tei too odoowo goo maga to tokenee na takee

¹¹ Esiga tei telaga odoon emegei, nima kulodu nee odoowo goo maga to tokenee na takee. Niyo nee odoowo goo maga to tokenee takolone yo tokenee to daga, Godeeye tei magolone emegei sooloo dele dee taka goo ee tokenee deeso. Egeeseega Godeeye tei magoo mapoo medee kibiya koo deedeeso. Osoloso niso nediliyo tei magoo maga goo meedili wiligi tebisa deeso. ¹² Esino iyo goo omapoo ogoso. Hedebe Godeeye tei mageli odoon doloso badolone goo meedili odoon doloso ka badoso. Godee hedebe yayo gie badeli pidili doloso badolone odoon susuga mapoo dibada tokenee eyo nei teneli doloso ka badoso. Esiga nayo nee odoowo goo ogoloso, no tokenee odoon dee takalai tekeponee.

Godigi gooso peledabalai iba gooleedele

¹³ Esiga odoon aboso egeesee takeliso, “Iba godigi mi abo mapoo dilesio sitowa moso togoloso dobolone dugo hedebe ma kulodu molee toowa talaiso,” deliso. Esiga to egeesee takeli odoon niba to hagee medee dui. ¹⁴ Bei, niba godigi gooso peledabalai gooleedele. Nibada gie badeli ee de i masi moloso. Bei, de i moloso see saga guododili egeesee masi moloso. ¹⁵ Esino niba wulo to hageesee takalai tekepo, “Godeeye goomogoga, iba dobolone goo hagee tolone dabalaiso,” dalaiso. ¹⁶ Esino niba niso nediliyo dokodoo topolone niso talai goo ee takolone doso. Esiga eyo nediliyo dokodoo topeli

ee goo tokenee. ¹⁷ Esiga edebeeyo tekepo goo talai ee o goo goolee mapoo meleeno, goo ee telega poogooga, yo goo tokenee toso.

5

Bi bei odoo oso bi mauwe odoo mapoo dala egee tenemolo eyo nei Godeeye tenelaiso

¹ Bi bei odoo niba mo to dui! Niba goohele sabolo pupusugulone debee. Bei, nimapoo dala goo siboso. ² Esiga nibada bi susuga ee tokenee palaiso. Osoloso nibada kali bi babooso nalaiso. ³ Nibada molee mosopoo mooloogoo magoo egee eyo mosoowe tokenee palaiso. Nibada molee tokenee pa oso, nibada tokenee goo ee ka eligiso. Esiga goo meedilei beame omapoo nibada molee tokenee pa oso, niba dou masi nadalaiso. Esiga niba boobadaga odoo. Bei, niba kasalame beame hamameedee ee bolone, bi bei mooloogoo maloso ka debeiyo? ⁴ Esiga niba ege, niyo nibada tou teli odoo oso, nibada nei howo segei mapoo tou telagamo silesibume nei tenele. Esiga diayo nimapoo gowolone, Godee mapoo pidilei goo maga pupusugulone doso. Esiga ibada Godee kitulugu toowa yayo diayo pupusugamelee goo ee olo duso.

⁵ Egeesee ma kulodu niyo mi toowa hamapoo dobolone, bi bei doloso, niso goomoga goo ee tolone debeiso. Esiga niba be hu poopooloso kauwuga wooloomaloso nali niba be egeesi masi doso. Bei, niba niso goomoga goo sabolo niso nediliyo poopooloso kauwuga, goo meedilei beame omapoo, be masi piligilame doso. ⁶ Osoloso niyo tekepo odoo susuga ee goo meedili mapoo iyado peleso dibada goo meediloso diba piligi deliso. Esino odoo hagee bia oso nimapoo goo koo moodeli.

Dala ma kulodu dulone bolone medee kibiya debee

⁷ Esiga tei telaga odoo emegei, niba Lodeeye sibilei mapoo dulone bolone ka debee. Goo ee egeesi masi moloso, edebeeyo nei howo sogoloso howo sibabeleso baliso. Howo simi oso o nei howo segei pologa kakauwuloso ko pa oso telegabeleso baliso. ⁸ Esiga nei howo segeli odoo oso o nei howo oso kakauwulame bali egeesi masi niba dulone bolone medee kibiya ka debee. Bei, Lodeeye sibilei olo koola toobooso.

⁹ Esiga tei telaga odoo emegei, nee odoo mapoo takolone, “nibada tokenee oso ka see,” dee na goolee. Bei, niyo egeeselone doga, Godeeye nibada goo meediloso tokenee eyo nei tenelaiso. Esiga niba ege, goo meedili odoo ee osulu miyopoo olo tobudoso.

¹⁰ Esiga tei telaga odoo emegei, niba Godee maga to tolosoko kokodo takomo sili odoo oso debei ogoloso, niba nose egeesi masi debee. Bei, diayo Godeeyo hu maga to takomo silesibulone dala ma kulodu mesie sabolo debeliso. ¹¹ Esiga edebeeyo dala ma kulodu kibiya badoga, Godeeye yimapoo goomogolone badoso. Esiga niba Yobowo goo olo gooleedooso. Yo dala ma kulodu mesie goo sabolo medee kibiya badebeiso. Esem Godeeye yimapoo goomogolone, yimapoo goo moodoo olo duso. Bei, Godeeye odoo susuga sooloo dolone ka badoso.

¹² Tei telaga odoo emegei, goo toowa hagoon medee dui! Niba tei goo takalame, Kei mi sabolo, osoloso mi toowa sabolo, osoloso bi abo sabolo hesigaloso tei na magee. Esiga odoo heeso nimapoo sibilesou hagee teye dee takooga, niyo goo egee talai goomogoga, yimapoo hedebe niyo goomoga goo ee takee. Osoloso niba goo egee talai gowooga, niyo gowe goo hedebe ee takee. Bei,

nियो egeesee selega tei magooga, Godeeye nibada goo meediloso niba tokenee odoo dalaiso.

Godee mapoo takeli goo ee kitu-lugu moloso

¹³ Esiga niyo debei ma kulodu, edebeeyo hegi goo mologa, yayo Godee mapoo takalai tekepo. Osoloso edebeeyo goomoga goo sabolo badoga, yayo goomoga kosaiya sabolo Godeeyo hu dokodoo poudulone badalai tekepo. ¹⁴ Osoloso nima kulodu edebeeyo paiye sabolo badoga, yayo sosee wiligi tebisa gili-madalai tekepo, diayo yimapoo sibilesa, Lodeeyo hu sabolo olipi iso sooloso, yo howo gise goo oso dokodoo takalame. ¹⁵ Osoloso diayo tei tolosa dokodoo takooga, paiye weidileiso. Bei, Lodeeye diayo dokodoo taka to ee duga, paiye ka weidoso. Egeesee ma kulodu, odoo yimapoo goo tokenee hee too mologa, omapoo Lodeeye hapoloso boobado bigileiso. ¹⁶ Esiga niso nima kulodu, nibada goo tokenee ee yiligebuguloso howo gise goo oso nei takoo, nei takoo dolone ka debee, Godeeye nima kulodu paigiga odoo egee do tekepo moodoolame. Bei, Godeeyo howo woola mapoo tekepo badeli odoo oso dokodoo takeli goo ee diya kitulugu moloso.

¹⁷ Esiga ibada amawe Ilaiya yo iba egeesi masi badebeiso. Yayo howo sibilega pagalame dokodoo kibiya takeme, howo sibilega dugo bakadio hedebe di poogoloso a 6 poogooso. ¹⁸ Osoloso yayo see howo sibilame, dokodoo kibiya takeme, howo see simiso. Esem nali bi segei see paladeeso.

¹⁹⁻²⁰ Esiga tei telaga odoo emegei, nima kulodu odoo hee oso tei goodee maga peegoo duga, odoo heeso yo see ido sibilei tekepo. Bei, niba goolee, edebeeyo emegei tokenee goo

maga goo tekepo mapoo ido siboga, yo odoo egee kookaiyo moloso osee meli teli mapoo duga, o gie badeli pidilone ka seeso. Egeeseega beame omapoo Godeeye o goo tokenee hapoloso boobado bigileiso.

1 Yonee To Yoneeye hogugu

1 Yonee booka goo eyo bei

Gamenee goo eligili odoo oso sosee susuga mapoo eligimo silesibulone, Yesuye odoo su tolosa mi hamapoo sile dee takomo silesibiliso. Osoloso diayo eligi eyo kulodu goo tokenee talai goo ee haga goo toowanee, dee takomo silesibiliso. Osoloso emegei pidilei sabolo haga goo toowanee deliso. Diayo eligi goo hageesi eligimo silesibume, Yesu o hamamee dili odoo hee, Yonee olo adaga poloso badolone, goo hagee ogoloso to hogugu hagee sosee susuga mapoo teneeso. Bei, Yonee goomegele tei telaga odoo sosee susuga mapoo egee do oso see gamenee goo eligili odoo oso eligi mapoo hamamee deedeeyaga. Esino diayo daga Kelisowo goo du ee medee kibiya tolosa dabalame, yo goomogaso.

Yesu yo gie badeli teneli to oso

¹ Iyo nimapoo gie badeli teneli to eyo goo hoguga. Goo ee daga bei mooloogoo mapoo yo badebeiso. Iyo o goo duloso ibada howoso yo tei egeiso. Osoloso ibada deeso yo sigeso. ² Gie badeli oso woola yiligebugume egeiso. Esiga iyo yo tei egeiso. Kookaiyo gie badeli yimapoo moloso, esiga iyo nimapoo woola ka taka. Yo daga Ma Godeebolo badebeiso. Osoloso yo imapoo yiligebuguso. ³ Esiga iyo duloso egei goo ee nimapoo ka taka, niyo ibolo hedebe dalame. Osoloso iba Ma Godee sabolo owolo Yesu Keliso sabolo hedebe doloso doso. ⁴ Esiga iyo goo hamaga nimapoo osoloso imapoo goomoga goo oso kauwuloso malame, to hagee hoguguloso ka teneeso.

Godee yo gadeebugu

⁵ Esiga iyo Keliso maga du goo ee see nimapoo hagee yiligebuguso. Goo ee, Godee yo gadeebugu. Yimapoo neliga hee mauwe.

⁶ Egeese ma kulodu odoo susuga iyo takolone, iba Godee sabolo hedebe deliso doloso, see neliga ma kulodu silesiboga, iba wulo gamenee takooso. Esiga iba tei goo koo deedeeso. ⁷ Esino Godeeye gadeebugu ma kulodu egee bado egeese badolone, iba see gadeebugu ma kulodu dogo, oso tei telaga odoo iba susuga hedebe doloso dobolone ka salai. Egeeseega owolo Yesuwo sawo oso ibada tokenee susuga hapoloso tabigileiso.

⁸ Egeese ma kulodu iyo takolone, "Iba tokenee mauwe odoo," dee takooga, iba iso nediliyo gamenee takooso. Esiga imapoo tei goo mauwe. ⁹ Esino iyo ibada tokenee goo ee Godee mapoo yiligebuguga, yayo ibada tokenee goo ee hapoloso boobado bigileiso, osoloso goo tokenee susuga hapoloso iba Godeeyo howo woola see medee teedee moodoolaiso. Bei, yayo o to kitulugu magoo ee dodolone, hooda hedebe tei goo moodoolaiso. ¹⁰ Osoloso iyo takolone, "Iba tokenee goo koo teli," dee takooga, iyo Godee yo gamenee takeli odoo dolone ka salai. Egeese maga Godeeyo to oso ibada sooloo ma kulodu koo moloso.

2

Keliso ee iba pidili

¹ Mawe dio ayo gooma, niyo goo tokenee teyaga, hogugu hagee nimapoo ka tonowa. Esino nima kulodu odoo heeso tokenee toga, niba goolee. Odoo heeso ima hodiokooga toboloso iba halo Godee mapoo takoomoloso, odoo ee medee teedee odoo Yesu Kelisoso. ² Esiga Kelisoye ibada goo tokenee maga taso. Egeese

maga goo tokenee susuga peegoo togobugusa, Godeeye imapoo nei tenelega pagalame. Esino hedebe ibada goo tokenee peegoo tabigilame tele. Haye, odoo susuga mipoo toowa mapoo debeli sabolo dibada tokenee peegoo tabigilame ka ta.

³ Osoloso odoo susuga iyo Godeeye kokodo taka to mapoo mesimo silesiboga, iba yo gooleedooso doloso gooleedalaiso. ⁴ Esino edebeeyo takolone, “Godee a gooleedooso,” dee takoloso, see yayo Godeeye kokodo taka to mapoo koo mesimo siloga, yayo wulo gamenee goo goolone ka seeso. Esiga odoo egeesi mapoo tei goo mauwe. ⁵ Esino edebeeyo Godeeye kokodo taka to mapoo mesimo siloga, odoo egeesi masi oso o sooloo ma kulodu Godee gweli goo ee kauwuloso moloso. Osoloso iba goo egeesee maga iyo tei Godee sabolo hedebe di goo ee gooleedeliso. ⁶ Goo ee edebeeyo takolone, “A Godee sabolo hedebe doloso badoso,” dee takooga, odoo yo Yesuye badebei egeesi masi badebee.

⁷ Ayo gooma odoo, ayo nimapoo kokodo takeli to hoguguloso hagee tenee goo ee diane. Esino niyo daga tei toloso kokodo taka to ee hagooso. Bei, kokodo takeli to nape hagee niso daga hoogoo olo duso. ⁸ Esino kokodo takeli to nape hamapoo goo dia onosee moloso. Bei, goo dia tei ee Keliso ma kulodu osoloso nima kulodu eligiso. Goo egeesee maga neliga mauwe poogoomo dime, gadeebugu moloso.

⁹ Odoo agayo takolone, a gadeebugu mapoo badoso doloso, tei too odoo hee gowooga, odoo ee neliga ma kulodu osee badoso. ¹⁰ Esino odoo agayo emegei tei telaga odoo sooloo dologa, yo gadeebugu ma kulodu badoso. Esiga gadeebugu ee ma kulodu badolone, tei too

odoo hee tokenee mapoo homodobilame moodoolaime. ¹¹ Esiga ee ma kulodu odoo agayo tei too odoo gowolone badoga, yo neliga ma kulodu badolone, eyo egee du eli koo ogoso. Bei, neliga goo oso o howo gooloogooga.

¹² Esiga mawe dio ayo gooma, ayo to hogugu hagee nimapoo ka tonowa.

Bei, nibada goo tokenee Yesu maga hapoloso boobado buguso.

¹³ Osoloso adaga nimapoo to hogugu hagee ka tonowa.

Bei, niyo daga bei mooloogoo maga badebei odoo Yesu ee niba gooleedooso.

Osoloso see gie kakauwuga nimapoo to hogugu hagee ka tonowa.

Bei, niyo tokenee odoo Saiten sabolo ha too ee ma kulodu niyo olo dagadiso.

Osoloso mawe dio ayo see to hogugu hagee ka tonowa.

Bei, ibada ama Godee niba olo gooleedooso.

¹⁴ Osoloso adaga nimapoo to hogugu hagee see ka tonowa.

Bei, niyo daga bei mooloogoo maga badebei odoo Yesu ee niba gooleedooso.

Osoloso gie kakauwuga nimapoo to hogugu hagee ka tonowa.

Bei, niba kitulugu odoo oso.

Osoloso Godeeyo to oso nima kulodu mologa, niyo tokenee odoo Saiten ee olo dagadilesodo.

Mi toowa hageeyo goo mapoo goomegeli goo

¹⁵ Esiga niba mi toowa hageeyo goo sabolo osoloso ee ma kulodu bi susuga egee molo mapoo haga na goomege. Edebeeyo mi toowa hageeyo goo mapoo diya goomogoga, o sooloo ma kulodu Ma Godee goolee goo ee mauwe.

¹⁶ Esiga mi toowa hageeyo goo diya goomoga maga goo hagee peledabalaiso. Suso goomoga goo sabolo, osoloso mi toowa hageeyo kulodu bi egee molo ogoloso goomegeli goo sabolo, osoloso bi bei doloso badolone, si howeli goo sabolo. Esino goo susuga hagee Ma Godee maga koo sibili, esino mi toowa hagee eyo goo oso. ¹⁷ Mi toowa hagee sabolo osoloso edebee goomegeli goo susuga sabolo mauwe pagalaiso. Esino Godeeye goomoga goo tomo sili odoe ee badoboso kookaiyo osee badalaiso.

Keliso mapoo ha teli odoe

¹⁸ Mawe dio, beeame hoo pagalai koola toobooso. Esiga Keliso mapoo ha teli odoe oso sibilei goo ee nimapoo olo takaso. Esino Keliso mapoo ha teli odoe abo epedee olo peledabaso. Egeesee maga beeame hoo pagalai koola tooboo doloso iba ka gooleedoso. ¹⁹ Esino odoe hagee bia daga ibolo hodobo siloso see iba poogoloso diso. Bei, diba tei ibolo hedebe doloso debele. Diba tei ibolo hodobo debei diepi, iba poogoo dile pegeliyo. Esino diayo iba poogoloso di oso tei diayo ibolo hedebe delega poo-goo ee ka yiligebuguso.

²⁰ Esino nimapoo Kelisoye Dio Tei olo teneeso. Egeesee maga niba susuga tei goo ee olo gooleedooso. ²¹ Esiga ayo nimapoo hoguguloso epedee hagee tenee goo ee niyo tei goo gooleedelega daga koo seeso. Esino tei goo ee niba olo gooleedooso. Bei, tei goo ee ma kulodu gamenee takeli goo mauwe. ²² Osoloso gamenee takeli odoe ogumo? Edebee yo Kelisonee dee takooga, odoe ee gamenee takeli odoe oso. Esiga yo Keliso mapoo ha teli odoe oso. Bei, odoe hagooso Yesu yo Kelisonee dee takooga, yo Ma Godee sabolo osoloso owolo Yesu mapoo

gowolone miligi piaso. ²³ Esiga odoe agayo Godeeyo owolo Yesu mapoo gowolone miligi piaga, yo Ma Godee sabolo hedebe doloso koo badoso. Esino edebee yo Godeeyo owolo Yesuwo goo woola yiligebuguga, yo Ma Godee sabolo hedebe doloso badoso.

²⁴ Esiga to tekepo daga niyo du mapoo tei toloso ka debee. To oso nibada sooloo ma kulodu mologa, Ma Godee sabolo osoloso owolo Yesu sabolo hedebe doloso dabalaiso. ²⁵ Esiga Kelisoye imapoo kookaiyo badoboso gie badeli tenelame to kitulugu magooso.

²⁶ Osoloso odoe aboso gameene eligi goo eligimo silesiboga, ayo epedee o goo ee hoguguloso nimapoo ka tonowa. ²⁷ Esino nimapoo Kelisoye Dio Tei olo teneeso. Osoloso Dio Tei oso nibada kulodu badolone, niba ka eligimoloso. Esiga odoe heeso tei goo eligilei niba koo goomogoso. Bei, Dio Tei oso niba tei goo susuga olo eligimoloso. Esiga yayo eligi ee ma kulodu, tei goo ee eligilone, gameenee goo koo eligiso. Esiga niba Dio Tei oso eligi goo mapoo dodolone, Yesu sabolo hedebe doloso osee debee.

Godeeyo owolo dio

²⁸ Esiga mawe dio ayo gooma, niba Keliso sabolo hedebe doloso osee debee. Egeesee seega yayo simi mapoo o mudugiyopaga kitulugu sabolo ebilega tebisileiso.

²⁹ Godee yo goo tekepo moodeli niba gooleedooso. Osoloso niba gooleedooso, goo tekepo tomo sili odoe ee Godeeyo owolo dio doloso doso.

3

¹ Esiga ibada Ama Godeeye iba susuga diya sooloo dala goo toowa goo ee medee goolee! Yayo sooloo dala maga iba yayo owolo dio deliso. Esiga iba tei owolo dio doloso doso. Esino mi toowa

goomegeli odoo oso Godeeyo goo diba gooleede. Goo egeesee maga diba ibada goo gooleede. ² Esiga emegei, iba Godeeyo owolo dio doloso doso. Esino iba medee gooleede, iyo hamamee dabalai goo ee. Esino iba gooleedooso, Keliso siboga, iba see yo masi palaiso. Bei, iyo tei yo agalaiso. ³ Esiga edebeeyo goo hamapoo bolone dulone badoga, odoo oso tokenee mauwe Keliso masi badalai tekepo.

⁴ Esiga edebeeyo goo tokenee tomo siloga, yayo Godeeyo tei magoo gabagamo siloso. Bei, tokenee goo ee tei magoo gababili. ⁵ Niba olo gooleedooso, Kelisoye simi ee odoo susuga ibada tokenee hapoloso boobado bigilame ka simi. Bei, yimapoo tokenee hee mauwe. ⁶ Edebeeyo Keliso sabolo hedebe doloso badoga, yo tokenee goo osee tomo sileime. Esino edebeeyo tokenee goo osee tomo siloga, Kelisowo goo yo gooleede, osoloso yimapoo tei tele.

⁷ Mawe dio ayo gooma, niba obeeyamo, odoo aboso eligi maga niba peegoo na gilimado di dee. Goo tekepo teli odoo ee Godeeyo howo woola tekepo badoso. Esiga yo Kelisoye Godeeyo howo woola tekepo egee bado yinosee egeesi badoso. ⁸ Esino edebeeyo goo tokenee tomo siloga, yo Saiteneeyo odoo. Bei, Saiten yayo daga bei mooloogoolone tokenee odoo doloso badebei ososee osee badoso. Esiga Godeeyo owoloye Saitenso tou teli ee guobigilame ka simi. ⁹ Osoloso edebeeyo Godeeyo owolo doloso badoga, yo goo tokenee osee tomo sileime. Bei, Godeeyo tei gie badeli yima kulodu moloso. Esiga yayo see goo tokenee tomo silei tebile. Bei, yo Godeeyo owolo. ¹⁰ Esiga goo hageesee maga iyo Godeeyo owolo dio sabolo osoloso Saiteneeyo owolo dio sabolo medee kibiya

ka gooleedoso. Odoo agayo tekepo goo telega poogooga, yo Godeeyo owolonee. Osoloso tei too odoo sooloo delega poogooga, yo Godeeyo owolonee.

Nei sooloo dolo, nei sooloo dolo dalai

¹¹ Daga eligi goo niyo du hagooso. Esiga iyo nei sooloo dolo, nei sooloo dolo dolone dabalai tekepo. ¹² Esiga niba Keineeyo goo na peedee. Bei, yo Saiteneeyo odoo doloso badolone, omolo wooloomaso. Bei kasalame Keineeye omolo ka wooloomayo? Bei, Kein yo goo tokenee tomo sili, esino omoloye Godeeyo howo woola goo tekepo tomo sili. ¹³ Esiga tei telaga odoo emegei, tei tele poogoo mi toowa mapoo debeli odoo oso niba hegioga, haga na goolee. ¹⁴ Osoloso iba gooleedooso, iyo tei telaga odoo sooloo dologa, iba teli maga see gie badeli mapoo dabagaso. Esino odoo agayo yimapoo sooloo dala goo mauwe daga, yo ta masi osee badoso. ¹⁵ Osoloso odoo agayo tei telaga odoo hegioga, yo odoo wooloomali odoo oso. Esiga niba olo gooleedooso, odoo wooloomali odoo ee dibada kulodu kookaiyo badoboso gie badeli mauwe.

¹⁶ Goo hamaga tei sooloo deli goo ee ka gooleedoso. Yesu Kelisoye iba halo o su teli mapoo magooso. Esiga iba nose tei too odoo ee halo, ibada gie badeli peegoo magalai tekepo. ¹⁷ Odoo yimapoo bi tebia oso tei too odoo bi mauwe badoga ogoloso, yo pidilega poogooga, o sooloo ma kulodu Godee goolee goo mauwe. ¹⁸ Mawe dio emegei, iyo emegei sooloo dolo doloso wulo toso takalai tekeponee. Esino suso pidilone tei sooloo dalai tekepo.

Godeeyo howo woola ebilega kitulugu sabolo dabalai

19-20 Esiga iyo emegei sooloo dologa, egeesee maga iyo tei Godeeyo owolo doloso do goo ee gooleedalaiso. Esino ibada sooloo maga goolee oso takolone iba tokenee odoo, dee takooga, iba ebileime. Esino iba Godeeyo howo woola ebilega kitulugu sabolo dabalaiso. Bei, Godee yo toowa osoloso yayo ibada sooloo oso goolee dagadiso, osoloso goo susuga iyo moodeli yo gooleedoo.

²¹ Esiga tei telaga odoo emegei, ibada sooloo maga goolee goo oso takolone, iba tokenee odoo, dee koo takooga, iba ebilega poogoloso Godeeyo howo woola dabalaiso. ²² Egeesee ma kulodu iyo yimapoo woosaga, yayo goo ee imapoo tenelaiso. Bei, iyo yayo kokodo taka to mapoo mesiliso, osoloso yayo goomoga goo ee tomoloso. ²³ Esiga yayo kokodo takolone egeesee takaso, “Niba Godeeyo owolo Yesu Keliso mapoo tei te. Osoloso yayo eligi ee dodolone, emegei nei sooloo dolo, nei sooloo dolo dolone debee,” diso. ²⁴ Edebeeyo Godeeye kokodo taka to mapoo mesilone dodomo siloga, diba yibolo hedebe doloso badoso. Osoloso nei Godee dibolo hedebe doloso ka badoso. Osoloso iba gooleedooso, Godee ibolo hedebe doloso badoso. Bei, yayo o Dio Tei imapoo teneloso badoso.

4

Eligi goo susuga medee ege

¹ Tei telaga odoo emegei, niba obeeyamo. Bei, gamenee goo eligili odoo bei mipoo toowa hamapoo olo silesiboso. Esiga odoo heeso sibileso takolone, “Ayo eligi goo hagee eligimo silo Dio Tei maga siboso,” dee takooga, o to duloso yimapoo saga tei na te. Esino niyo yayo egee eligimo silo tei Godee maga sibabeleso, medee hoodo ege. ² Esino niba diayo eligi eyo kulodu Godeeyo Dio Tei hageesee

gooleedalaiso. Diayo eligi oso takolone Yesu Godee maga sibileso odoo poloso mi hamapoo badebeiso daga, oso diayo eligi goo ee tei Godee maga siboso. ³ Esino odoo agayo takolone Yesu Godee maga sibileso odoo ka pele, dee takooga, yayo eligi goo ee Godee maga sibile. Odoo ee ma kulodu Keliso mapoo ha teli dio tokenee badoso. Esiga Keliso mapoo ha teli dio tokenee mipoo toowa hamapoo sibileisogo dee takeme dumelee ee olo sibileso badoso.

⁴ Mawe dio emegei, niba Godeeyo owolo dio doloso doso. Esiga niyo gamenee goo eligili odoo oso eligi duloso o to mapoo tei tele poogoo oso, niyo diba dagadiso. Bei, odoo susuga ibada kulodu Dio Tei egee bado oso kitulugu oso tei tele poogoo mi toowa mapoo debeli odoo dima kulodu dio egee bado oso kitulugu ee dagadiso. ⁵ Gamenee goo eligili odoo hagee bia Godee gooleede. Esiga beame susuga silesibulone mi goo ee eligimo silesibili. Osoloso mi odoo Godee gooleedele poogoo oso dibada to mapoo medee duliso. ⁶ Esino iba Godeeyo odoo doloso doso. Esiga tei Godeeyo odoo oso ibada to medee duliso. Esino Godeeyo owolonee oso ibada to ee medee koo duli. Goo egeesee maga Dio Tei sabolo gamenee takeli dio sabolo medee hoodo agalaiso.

Godeeye sooloo deli

⁷ Tei telaga odoo emegei, iyo emegei nei sooloo dolo, nei sooloo dolo dolone dabalai tekepo. Bei, sooloo deli goo ee Godee maga sibili. Esiga odoo agayo emegei sooloo dologa, yo Godeeyo owoloso, osoloso yo Godee gooleedooso. ⁸ Esino odoo agayo emegei sooloo delega poogooga, yo Godee gooleede. Bei, Godee yo sooloo deli. ⁹ Esiga Godeeye iba sooloo dala goo ee

yebugulone owolo hedebe mipoo toowa hamapoo meye diso, iyo yimaga kookaiyo badoboso gie badeli talame. ¹⁰ Esiga tei sooloo deli goo hagooso. Iyo Godee sooloo deli goo osonee. Esino Godeeye iba sooloo dolone owolo meye diso, ibada goo tokenee maga talame, osoloso goo tokenee susuga peegoo togobigilame. ¹¹ Tei telaga odoo emegei, Godeeye iba diya egeesee sooloo dalaso. Esiga iyo emegei nei sooloo dolo, nei sooloo dolo dolone dabalai tekepo. ¹² Edebeeyo Godee egele. Esino iyo emegei nei sooloo dolo, nei sooloo dolo dolone dogo, Godee ibolo hedebe doloso badoso. Osoloso yayo sooloo dala oso ibada kulodu kauwuloso malaiso.

¹³ Esiga Godeeye o Dio Tei imapoo teneeso. Egeesee maga iba gooleedooso, iba Godee sabolo hedebe doloso badoso, osoloso Godee ibolo hedebe doloso ka badoso. ¹⁴ Osoloso Ma Godeeye owolo mipoo toowa hamapoo meye diso, yayo mi odoo oso gie badeli ee pidilone badalame. Osoloso iyo goo hagee ogoloso ka takomo silesiboso. ¹⁵ Esiga odoo agayo takolone, Yesu Godeeyo owolo dee takooga, Godee yibolo hedebe doloso badoso, osoloso yinosee Godee sabolo hedebe doloso badoso. ¹⁶ Godeeye iba diya toowa sooloo dala goo ee olo gooleedooso. Esiga iyo Godeeye iba sooloo dala goo mapoo tei toloso kibiya ka doso.

Godee yo sooloo deli. Esiga odoo agayo sooloo dolone badoga, yo Godee sabolo hedebe doloso badoso, osoloso nei Godee yibolo hedebe doloso badoso. ¹⁷ Iba goo meedilei beame mapoo ebi-lega kitulugu sabolo dabalame, Godeeye sooloo deli goo ee toowa poloso imapoo teneeso. Bei, iba Keliso masi mi hamapoo ka doso. ¹⁸ Edebeeyo Godeeye yo sooloo

deli goo ee gooleedoo daga, yo ebileime. Esiga sooloo deli goo toowa poloso egee molo oso ebili goo habigileiso. Esino iba Godeeye ibada tokenee eyo nei tenelai mapoo obuga, yayo sooloo dala goo ee imapoo kauwule.

¹⁹ Iba susuga dobolone sooloo deliso. Bei, Godeeye daga malalo iba sooloo dalaga. ²⁰ Osoloso odoo heeso takolone, “A Godee diya gweliso,” doloso see tei too odoo hegia sabolo badoga, yo game-nee takeli odoo oso. Bei, odoo egeesi masi oso tei too odoo yayo egeli sooloo delega badoga, yo Godee koo egeli kasee goolaiyo? ²¹ Kokodo takeli to hagee Godeeye imapoo olo teneeso. Odoo agayo Godee diya gooleega, emegei tei too odoo sabolo diya sooloo dalai tekepo.

5

Godeeyo owolo mapoo tei talai goo

¹ Esiga edebeeyo tei tolone Yesu Godeeye hesia Keliso daga, yo Godeeyo owolo oso. Osoloso odoo agayo Ma Godee gooleega, yo Godeeyo owolo dio sooloo doloso.

² Iyo Godee diya goolone, yayo kokodo taka to mapoo mesiloso silesiboga, oso iyo Godeeyo owolo dio sooloo dala goo ee gooleedoso.

³ Bei, iyo Godee gweli goo eyo bei hagooso. Iyo yayo kokodo taka to mapoo mesiloso silesibileiso. Osoloso yayo kokodo taka to ee imapoo haga kodianee. ⁴ Esiga Godeeyo owolo dio oso diayo tei too maga mi goo oso kitulugu ee dagadilesos doso. ⁵ Esiga odoo agayo mi goo sabolo ha too kitulugu ee ka dagadiyo? Edebeeyo Yesu Godeeyo owolo dolone tei toga odoo oso, mi goo sabolo ha too kitulugu ee dagadilesos badoso.

Kookaiyo gie badeli Yesu mapoo moloso

6 Osoloso Yesu mi hamapoo sibilesi, Godeeyo owologo dalame howo sawwidiso. Osoloso homo bulubo magoo mapoo tolone o sawo sologobuguso. Esiga Yesuye mi hamapoo simi ee hedebe howo sawwidilame sibile. Esino howo sawwuduloso sawo sologobigilame ka simi. Osoloso Dio Tei oso tei goo hagee imapoo takooso. Bei, Dio Tei oso hedebe tei goo ee takemeliso. 7 Esiga goo bakadio hedebe di hagooso Kelisowo goo ka eligiso. 8 Goo ee Dio Tei, osoloso howo sawwidi, osoloso sawo sologobugu goo oso imapoo Kelisowo goo ka yiligebuguso. Ee ma kulodu goo bakadio hedebe di oso goo hedebe eligiso. 9 Esiga edebeeyo egei goo ee imapoo yiligebuguga duloso, iba tei teliso. Esino ee ma kulodu Godeeye imapoo egee takoo goo diya toowa. Esiga iyo duloso medee kibiya kookoodalai tekepo. Bei, yayo imapoo owolowo goo ee tei goo takaso. 10 Esiga odo agayo Godeeyo owolo mapoo tei toga, Godeeye owolowo goo maga tei goo taka to mapoo o sooloo ma kulodu tei too osee moloso. Esino odo agayo Godeeye owolowo goo mapoo tei goo taka to mapoo tei telega poogoo odo oso Godee gamenee takeli odo, deliso. 11 Esiga Godeeye imapoo owolowo goo mapoo tei taka to hagooso. Godeeye imapoo badoboso kookaiyo gie badeli teneeso. Gie badeli egee owolo Yesu maga imapoo ka teneli. 12 Osoloso edebeeyo owolo Yesu mapoo tei toga, yimapoo gie badeli egee olo moloso. Esino odo agayo Godeeyo owolo mapoo tei telega poogooga, yimapoo gie badeli egee mauwe.

Yoneeye to hamameedee taka

13 Esiga ayo Godeeyo owolo mapoo tei telaga odo nimapoo to hogugu susuga hagee ka tonowa,

niyo badoboso kookaiyo gie badeli too goo ee gooleedalame. 14 Esiga iba gooleedooso, iyo Godee yimapoo takolone iyo goomoga goo ee yayo goomoga goo sabolo tobuloso woosaga, yayo ibada to duleiso. 15 Egeese ma kulodu yayo iyo yimapoo taka duso doloso, ogooo goo yimapoo woosaga, yayo goo ee imapoo teneliso.

16 Esiga edebeeyo emegei tei too odo oso telega pagalai tokenee tomolo ogoga, yo dokodoo takalai tekepo, Godeeye o gie badeli pidilame. Esiga ayo hagee takoo goo ee, odo teli mapoo koo ido dili goo ee taka. Esino teli mapoo ido dili goo tokenee moloso. Esiga ayo hagee takoo goo ee, teli mapoo ido dili goo tokenee teli odo ee halo dokodoo takalame ayo koo takooso. 17 Tekepo goonee susuga egee, tokenee goo oso. Esino tokenee susuga oso teli mapoo koo ido dili.

18 Esiga iba gooleedooso, edebeeyo Godeeyo owolo doloso badoga, yo goo tokenee osee tomo sileime. Bei, Godeeyo owolo Yesu yayo yo medee bamoloso. Osoloso tokenee odo Saitenso yo tokenee palaimo. 19 Esiga iba gooleedooso, iba Godeeyo owolo dio. Esino imaga mi toowa ma peegoo egee do Saitenso bamoloso. 20 Osoloso see iba gooleedooso, Godeeyo owolo olo simiso. Osoloso yayo imapoo goo gweli medee tekepo olo teneeso, iyo tei Godee gooleedalame. Esiga iyo tei Godee sabolo, osoloso owolo Keliso sabolo hedebe doloso doso. Esiga Yesu tei Godeeso. Osoloso kookaiyo badoboso gie badeli yimaga imapoo ka teneli.

21 Esiga mawe dio emegei, niba medee badolone gamenee godee maga peegoo doobobigi.

2 Yonee Yoneeye to see tobu hogugu

2 Yonee booka goo eyo bei

Daga Godeeyo to eligimo silone, odoo eligimo silesibili oso mi hee maga hee mapoo du. Osoloso mi hee maga hee mapoo du domo silesibulone, Godeeyo to takomo silesibiso. Osoloso mi ee ma kulodu tei telaga odoo oso diba medee pidiso. Esino Godeeyo to takomo silesibili odoo mooloogoodoo ee ma kulodu gamenee goo eligili dibada mooloogoodoo onosee silesibiso. Esemé diye di odoo Yoneeye goo hagee ogoloso tei telaga odoo oso gamenee goo eligili odoo pidiyaga to hagee ka hogugu.

¹⁻² Esiga tei telaga odoo nibada amawe ayo Godeeye hesia wee osoloso owolo dio mapoo to hogugu hagee ka teneeso. Ayo niba diya gooleeso. Hebebe ayo niba diya koo gooleeso. Esino tei goo gooleedoo odoo susuga sabolo niba diya goolone doso. Bei, tei goo ee ibada sooloo ma kulodu egee molo oso imapoo kookaiyo moloso osee malaiso.

³ Ayo dokodoo takooso, Ma Godeeye owolo Yesu Keliso sabolo oso odoo susuga iba sooloo dolone pidilame, osoloso imapoo mesie goo tenelame. Bei, iyo tei goo mapoo tei tolosa emegei sooloo dala sabolo doso.

⁴ Esiga nee holaiso aboso Ma Godeeye kokodo taka to mapoo tei tolosa dodomo di duloso a diya goomogaso. ⁵ Osoloso wee emegei, to hogugu hagee namapoo dianee. Esino iyo daga du sooloo deli goo ee see ka hoguga. Esiga iyo dobolone emegei nei sooloo dolo, nei sooloo dolo dolone dabalai tekepo. ⁶ Esiga sooloo deli

goo eyo bei hagooso. Iyo Godeeye kokodo taka to ee medee dadalai tekepo. Bei, niyo Godee diya goolee sabolo dobolone emegei nei sooloo dolo, nei sooloo dolo dolone dabalai tekepo. Esiga niba daga hoogoo goo hagee olo duso.

⁷ Esiga gamenee goo eligili odoo bei oso mipoo toowa hamapoo silesiboso. Odoo egee bia oso silesibulone, Yesu Kelisoye tei odoo poloso mi hamapoo silee goo ee koo eligili. Osoloso odoo agayo goo hageesee eligimo siloga, yo gamenee goo eligili odoo oso, osoloso yo Keliso mapoo ha teli odoo oso. ⁸ Esiga niba medee debee, gamenee goo eligili eyo to mapoo tei tolone, Godee maga nei telega peegeeyaga. Esiga niyo tou toowa too eyo nei talame, medee kibiloso ka debee. ⁹ Osoloso edebeeyo Kelisoye eligi kibiya kookoodelega poogoloso, see eligi hee mapoo yayo diya kookoodoga, yo Godee sabolo hedebe doloso koo badoso. Esino odoo agayo Kelisoye eligi kibiya kookoodoga, yo Ma Godee sabolo osoloso owolo Keliso sabolo hedebe doloso badoso. ¹⁰ Esiga odoo agayo Kelisoye eligi goo ee eligimo sibilega, see eligi hee eligimo siboga, emegei doloso nibada mosopoo na ido di. ¹¹ Bei, odoo agayo odoo hageesi masi sabolo emegei daga, yayo o tou tokenee too sabolo hedebe deeso.

¹² Ayo nimapoo takalai goo abo moloso. Esino wulo to hogugu oso nimapoo takalai a koo goomogo. A mawo nimapoo sibilesa nibolo hodobo to kalai ee a goomogoso. Osoloso ayo omapoo siboga, iyo hodobo goomoga poudileiso.

¹³ Esiga Godeeye hesia noomoo eyo holaiso diayo emegei di to namapoo ka taka.

3 Yonee Yoneeye to see bakadio hedebe di hogugu

3 Yonee booka goo eyo bei

Yoneeye to hogugu hagee tei too odoo Gaiyus mapoo teneeso. Bei, Gaiyuseeye Godeeyo to eligimo silesibili odoo oso o mi mapoo sibume, yayo pidi goo ee dume. Osoloso sosee wiligi odoo taba Diotelepes mapoo yayo gowe to hamapoo hoguguso. Bei, odoo ha-goose Godeeyo to eligimo silesibili odoo pidilei gowolone odoo aboso diba pidiyaga hamaga takeliso.

¹ Ayo gooma odoo Gaiyus, tei telaga odoowo namawe ayo no diya gweli namapoo to hogugu hagee ka tonowa.

² Ayo gooma odoo, a tei toso, no pailega medee tekepo bado malaiso. Esino ayo no halo dokodoo takooso, nayo goo susuga ee ma kulodu medee tekepo badalame. Esino a gooleedooso, no tei too ee ma kulodu tekepo badoso. ³ Osoloso tei telaga odoo emegei aboso sibilesi, nayo tei goo mapoo kibiya kookoodoloso osee dodomolo goo ee takeme duloso, a diya goomogaso. ⁴ Esiga goo abo toowa oso amapoo goomoga toowa koo teneli. Esino mo awe diayo tei goo ee deedeega ogoloso, a diya goomegeliso.

⁵ Ayo gooma odoo, nayo to tekepo eligimo silesibili odoo oso eligimo silone, nee mi mapoo odoo soo masi siboga, nayo egee pidi goo ee tekepo. ⁶ Osoloso di-ayo sibilesi nayo sooloo dala goo sabolo bado goo ee ibada sosee hamapoo sibilesi takaso. Godeeyo to eligimo silesibili oso nee mi mapoo sibilesi see dilame do-boome, diayo eli domopoo nalai nei dimapoo tenelone, Godeeye

goomoga goo sabolo tubuloso te-nee. ⁷ Bei, diba Keliso halo, tou tomo silesibulone, tei tele poogoo odoo maga bi koo teli. ⁸ Esiga Gaiyus no asalo diba medee pidilei tekepo. Iyo odoo hagee bia pidiga, diayo to tekepo eligimo silesibili sabolo hedebe doloso dabalaiso.

⁹ Osoloso ayo goo hamaga sosee omapoo to hoguguloso olo te-nee. Esino Diotelepeseeye to ee duloso mesile. Bei, nima kulodu sosee mapoo yayo wiligi doloso badalame diya goomogaso.

¹⁰ Esiga ayo siboga, yayo goo to-kenee teli sabolo osoloso ibada goo maga gamenee taka goo ee woola yiligebigileiso. Osoloso yo goo hedebe egee moodele. Esino yayo Godeeyo to eligimo silesibili o mi mapoo siboga, hamaga take-liso. Osoloso see sosee odoo oso Godeeyo to eligimo silesibili odoo ee pidiyaga, yayo hamaga takeliso. Esino ee ma kulodu yayo taka tei telega poogoloso, sosee odoo abo oso Godeeyo to eligimo silesibili odoo pidiga, yayo diba sosee maga peegoo mageliso.

¹¹ Esiga ayo gooma odoo, toke-nee odoo eyo goo ogoloso o goo ma malo na peedee. Esino goo tekepo hedebe ee temelee. Odo agayo goo tekepo ee tomologa, yo Godee sabolo hedebe doloso badoso. Esino odoo agayo to-kenee goo tomologa, yo Godee gooleedele. ¹² Esiga odoo susuga oso Demetiliyus odoo eyo goo tekepo deliso. Osoloso o suso tou too oso tei goo sabolo tebiliso. Osoloso iba nosee yo tekepo odoo dee takeliso. Esiga no olo gooleedooso, iba tei goo hedebe ee takeli.

¹³ Ayo namapoo goo abo takalai moloso. Esino wulo to hogugu oso namapoo takalai a koo goomogo. ¹⁴ A mawo namapoo sibilesi nobolo hodobo to kalai a goomogo.

¹⁵ Esiga ayo dokodoo takooso, Godeeye namapoo mesie goo

tenelame. Osoloso nee odoo diayo namapoo dibada emegei di to takaso. Esiga nei nayo ibada odoo omapoo egee do mapoo, ibada emegei di to dimapoo takee.

Yuda Yudaye to hogugu

Yuda booka goo eyo bei

Yuda booka hoguguli odoo hagee Yesuwo omolo Yuda oso malaiso. Esiga yayo tei telaga odoo susuga mapoo pidi to hagee hoguguloso teneeso, diayo game-nee goo eligi mapoo tei teyaga. Bei, gamenee eligili odoo oso tei telaga odoo ee peegoo gilimado di ogoloso.

¹ A Yuda, Yesu Kelisowo tou teli odoo, osoloso Yemeseyo omolo. Ayo Ma Godeeye hesia odoo nimapoo to hogugu hagee ka tonowa. Bei, Ma Godeeye niba sooloo deliso, osoloso Yesu Kelisoye niba medee ka bamoloso. ² Ayo Godee mapoo taka, yayo sooloo deli goo sabolo, osoloso mesie goo sabolo, osoloso Godeeye niba gweli goo oso nimapoo toowa doloso ka malame.

Gamenee goo eligili odoo dia goo maga kokodo taka

³ Tei telaga odoo emegei, iyo Godee maga gie badeli pidili too goo ee ayo olo daga nimapoo hoguguloso tenelame diya goomogaso. Esino ayo goo hee maga to hogugu hagee ka tonowa. Godeeye opusomo dee koo seli tei goodee eligi ee o odoo imapoo teneeso. Esiga tei goodee eligi egee odoo aboso see opusomo diaga, niyo medee bamelee. ⁴ Bei, gamenee eligili odoo oso tei telaga odoo masi nibada mooloogoodoo ma kulodu galaga sibilesi nibolo hodobo ka doso. Esiga odoo hagee biaso eligilone, Godeeye iba sooloo dolone pidilone, iyo goo tokenee talai koo hamaga takeli doloso eligiliso. Osoloso adaba sobo sabolo giso sabolo goo heli talai ee

tei mauwe deliso. Osoloso see diayo ibada wiligi odoo Lodee Yesu Keliso mapoo goweliso. Osoloso odoo hagee biaso Godee mapoo mesilega silesibiliso. Esino Godeeye odoo hagee bia dia goo maga goo midilame daga hoogoo to olo edidi magooso.

⁵ Egeesi ma kulodu ayo goo niso gooleedoo ee see nimapoo medee eligilei, a goomogo. Esiga niba goolee, Godeeye Isalael odoo pidilone, Isipi mi maga peegoo gilimado diso. Esino see hamamee Isalael odoo abo yimapoo tei tele poogoo odoo ee yayo piluguso.

⁶ Osoloso niba goo hee hagee goolee. Godeeyo momaiye aboso kitulugu Godeeye dimapoo tenee sabolo tou talai goomegelega, wulo see abaga kitulugu toowa talai ee goolone, mi Godeeye dimapoo tenee ee poogoloso diyadeeso. Esem Godeeye diba ki ti moloso kookaiyo osee meli oso tiegisaloso wulu neliga poogoo mapoo huyasoloso doso, biame hamamedee mapoo dia goo ee ka midilame. ⁷ Osoloso Sodom mi sabolo, osoloso Gomola mi sabolo, osoloso mi pepuso abo koola omapoo bumodi dibada goo ee, niba goolee. Momaiyeso goo tokenee too egeesi masi diayo tooso. Bei, mi omapoo adaba sobo sabolo giso sabolo heli teli goo tokenee oso molone, gisoso emegei giso sabolo goo heli teliso. Esiga Godeeye dibada mi ee douso nadalame dou toosooso. Odoo egee bia dimapoo, osoloso momaiye egee bia dimapoo peledaba goo oso, Godeeye goo tokenee teli odoo dia goo tokenee eyo nei dala dimapoo tenelai goo ee eligiso. Dala goo hagee kookaiyo moloso osee meli Dou mi ee takooso.

⁸ Egeesi maga gamenee eligili odoo hagee bia onosee egeese seliso. Diayo dia sapoo tieli ee Godee maga sibili dolone, ee

dodolone, dia suso goo tokenee teliso. Osoloso diayo Godee mapoo mesilega dobolone, Godeeyo momaiye susuga eyo goo maga to tokenee takeliso. ⁹ Esino momaiye susuga dia wiligi odoo Maikoleeye Saiten sabolo Moses ta eyo kou maga toso agadiga* omapoo, yayo Saiten mapoo to tokenee hee takele. Esino yayo wulo Saiten mapoo egeesee takaso, "Godeeye namapoo nei dala tenelaiso," diso. ¹⁰ Esino gamenee goo eligili odoo hagee biaso goo diayo gooleedele poogoo maga to tokenee takeliso. Osoloso diba gala seebeeso dieso goomoga goo teli egeesi masi doso. Esiga dieso goomoga goo ee tolone egee do ogoso diba tokenee peliso. ¹¹ Esiga diba dala talaiso! Bei, diayo Keineeyo goo deede magaa. Bei, Keineeye omolo wooloomaso. Osoloso diayo Balameeyo goo* ee dodolone, molee talame goolee maga tokenee tolone ka doso. Osoloso diayo Kolayo goo* ee dodolone, Godeeyo to mapoo mesilega doso. Esiga Godeeye diba tokenee palaiso.

¹² Esiga niyo emegei sooloo deli wo ne* ee ma kulodu odoo hagee biaso dieso nediliyo diba ono diya goolone, similega wo nalagaliso. Goo egeesi maga diba bi subugobolo masi dobolone, niyo debei ee tokenee polone ka doso. Osoloso osoko biame mapoo howo hemiye mologa, howo sibilega pooso guobigili diba egeesi masi doso. Os-

oloso diba homo su oso ko peli biame mapoo ko pelega pegeli egeesi masi doso. Osoloso diba homo siliga peegoo alaga bigili egeesi masi doso. ¹³ Esiga abei mapoo howo ki toowa sibulone makawo sabolo sibili egeesi masi, diayo dia simili goo woola egeesee eligiliso. Osoloso diba kei ma dokodoo giwo boobadomo sili egeesi masi doso. Esiga Godeeye wulu goodomou olo mopoodoo dooso, diayo neliga omapoo kookaiyo dooboo osee dabalame.

¹⁴⁻¹⁵ Esiga Adameeye balomo simi ee ma kulodu amawe dio 7 omapoo badeli Inokeeye malalo gooso peledabalai omaga takolone, odoo hagee bia dia goo maga egeesee takaso, "Niso ege, Lodeeye o momaiye diya bei sabolo siboso, mi odoo susuga dia goo ee midilame. Osoloso Godee mapoo koo mesili odoo oso goo tokenee too sabolo, osoloso Godee maga duwa taka eyo nei yayo dimapoo dala tenelame siboso," diso.

¹⁶ Esiga diayo goweli goo ee yilige bugulone emegei dia goo takomo silesibiliso. Egeeseelone diayo suso goomoga goo mapoo dodomo silesibilulone, dieso nediliyo diba teiba dolone si howeliso. Osoloso see diayo odoo abo maga bi diayo goomegeli ee talame to hadaliso.

Tei too mapoo kibiloso debee

¹⁷ Esiga emegei, niba ibada Lodee Yesu Kelisoye Diye di odoo oso malalo gooso peledabalai taka

* **1:9:** Maikol dio Saiten dio toso agadiga - Moses teme, Godeeye Maikol mapoo takolone, Moses tayo kou todileso midoose, diso. Esino Saitenso Maikol dio toso agadilone egeesee takaso, "Amapoo kitulugu moloso Moses tayo kou todilei. Bei, Moseseeye Isipi odoo hee woolooma maga," diso. Esino Maikoleeye Moses tayo kou ee Saiten mapoo tenelai goodoogaso. * **1:11:** Balameeyo goo - Balam yo Godee maga to tolosa kokodo takomo sili odoo. Daga hoogoo Moseseeye badebei biame omapoo yo badebeiso. Esino yo Isalael odoonee. Yo molee talame goolee maga, yayo Godee mapoo wegigaso. * **1:11:** Kolayo goo - Daga hoogoo Kolaye Godee mapoo wegigame, mi goodaso. Esemee o odoo sabolo mi ma kulodu misigedubuloso miso togoos doloso wediaso. Esiga oposusu hagee Namba 16.1-35 mapoo moloso. * **1:12:** emegei sooloo deli wo ne - Daga hoogoo tei telaga odoo oso mooloogoodolosoo, diayo hedebe doloso emegei sooloo dolone debeli goo ee kauwulame nei naliso. Osoloso diayo wo ne hoo poogolone Yesu gooleebugu wo naliso.

ee goolee. ¹⁸ Bei, diayo nimapoo egeesee takaso, "Lodee mapoo osoloso o odoo mapoo manolone duwa takeli odoo oso biame hamameedee mapoo sibileiso. Osoloso diayo sibileso dia suso goomoga goo susuga ee tolone dabalaiso," diso. ¹⁹ Esiga odoo hagee biaso tei too ma kulodu debeli odoo ee domo piliso. Osoloso diba nosee mipoo hageeyo goo goomegeli odoo oso. Osoloso dibada kulodu Dio Tei mauwe.

²⁰ Esino tei telaga odoo emegei, Godeeyo goo maga tei eligi goo mapoo niyo olo tei tooso. Esiga tei eligi goo ee ma dokodoo nibada gie badeli ee moso masi tege. Osoloso Dio Teiso kitulugu maga Godee mapoo takolone debree. ²¹ Osoloso Godeeye niba sooloo dolone badoso doloso goolone, Godee mapoo hegi sibileso debree. Osoloso Lodee Yesu Kelisoye sooloo dala maga kookaiyo badoboso gie badeli ee talame dulone bolone ka debree.

²² Osoloso tei too kibile poogoo odoo ee sooloo dolone pidilone debree. ²³ Osoloso odoo aboso Dou mi mapoo diyadeega, niyo

ogoloso see saga gilimado sibe. Osoloso nee odoo oso goo tokenee toga, diba medee sooloo dala sabolo pidilone dobolone, niso nediliyo medee bamelee, niba nosee dibada goo tokenee hedebe omapoo dedeyaga.

Godeeyo hu dokodoo poude

²⁴ Godee yo kitulugu. Esiga yayo nibada tei too homodobiya niba pidilei, yo teiba. Osoloso yayo niba goo tokenee mauwe odoo doloso, niba o mudugiyopoo dabalame gilimado sibilei, yo teiba. Esiga niba omapoo goomoga sabolo dabalaiso. ²⁵ Esiga iyo Godeeyo hu dokodoo poudumo. Bei, Godee hedebe hagosu ka badoso. Osoloso ibada Lodee Yesu Kelisoye iba halo tou too maga Godeeye ibada gie badeli pidiso. Esiga hedebe yayo toowa doloso ka badoso. Osoloso yayo bi susuga eyo wiligi odoo doloso ka badoso. Osoloso kitulugu susuga ee yimapoo moloso. Bi susuga moodelega badolone, yo egeesee badebeiso. Osoloso yo epedee hamapoo egeesee badoso. Osoloso yo see hamamee kookaiyo osee egeesee badalaiso. Goo hagee tei goo.